ABA, asztalosmester

Aba Ferenc mezőturi faragóművész atyja vásározó asztalosmester volt. 14 gyermeke volt, az egyik Aba Ferenc volt. 71.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz. Budapest

ABA KÁROLY, asztalosmester

Aba Ferenc naiv művész, szobrásznak a nagyapja, Aba Károly mezőturi asztalosmester találta fel a híres kézi rostát, azért hívták Aba-rostának. 73.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz. Budapest

A/4

ABÁDI ABONYI

ABA FERENC

szobrász, naiv művész

(4158-4162) 5db

5

ABA FERENC, szobrász, naiv művész

Apja fiatalon meghalt. 14 gyermek volt. A gyalupad mellett keresett dolgozott. Szülei abban az időben vásári asztalosok voltak-Aba Ferenc, 71 éves faragó, mezőtúr 71.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz. Budapest

ABA FERENC, naiv művész,szobrász

Az egész család asztalos volt.mezőturon.-Ő mondja: "En is asztalos lettem.Hiába adtak volna engem akárminek,úgyis elszöktem volna,mert bolondul szerettem a fát.Ha a fát megiatom,tudom,hogy abból lehet-e vagy sem valamit csinalni." 73.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A M TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz.
Budapest

ABA FERENC, naiv művész, szobrasz

"Őseim több, mint 200 éve asztalosok. Nagyapám, dédnagyapám asztalosok voltak mezőturon. Apai nagyapám, Aba Károly, volt a híres kézirosta feltalálója, azért hívtak Abarostának. A nagyapámnak 12 fia volt, mind asztalos, és két lánya, az sem mehetett, csak asztaloshoz. Mindenki asztalos volt nálunk, apám, anyám, a 14 gyerek. Édesanyám és a két leánytestvérem politúroztak. Én is asztalos lettem..."
73.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz.
Budapest

ABA FERENC, naiv művész, szobrász

"KOSSUTH LAJOS", c. müve.-Választott tárgyuk is jellemzi őket. Mit adnak és miért éppen azt adják?! Mit tartanak fontosnak? Mi kerül náluk megkülönböztetett helyre? A legidősebbek nemzedék homálytalanúl őrzi nagyjaink emlékét. Nem áll egyedül Gyovai Pál szoborpanteonja. Egy Igy pl. ABA FERENC Rákóczi Ferencről készitett szobrot. 75.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 10.sz. 1972. Budapest

ABA FERENC, naiv művész, szobrász

Az alkotáshoz szükség van nyugodt szemlélődésre és ezt csak a nyugdijas korban érik el. Aba Ferenc: "1961-ben lettem nyugdijas,...most értem el, amit 14 éves koromban kellett volna: szabadon faraghatom azt, amit tudok. Hogy mi mit érnek ezek a szaraz, élettelen figurák, nem kérdem, nekem ez mindenem! "Az alkotó nem fogadja el a szamüzetést a tétlenség szigetére, "ráadásmunkaba" kezd. 73.old

BÁNSZKY PÁL: Élő naiv művészet 69.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, XV.évf. 1972. 10.sz.
Budapest

Aba Béla

1942-ben született Budapesten.
Tevékenységi területe: plakát, kiállítás, arculatterv, reklámfotó
Lakcím: 1154 Budapest, Damjanich u. 77.

ABA BÉLA
(4163 – 4165)
3d6

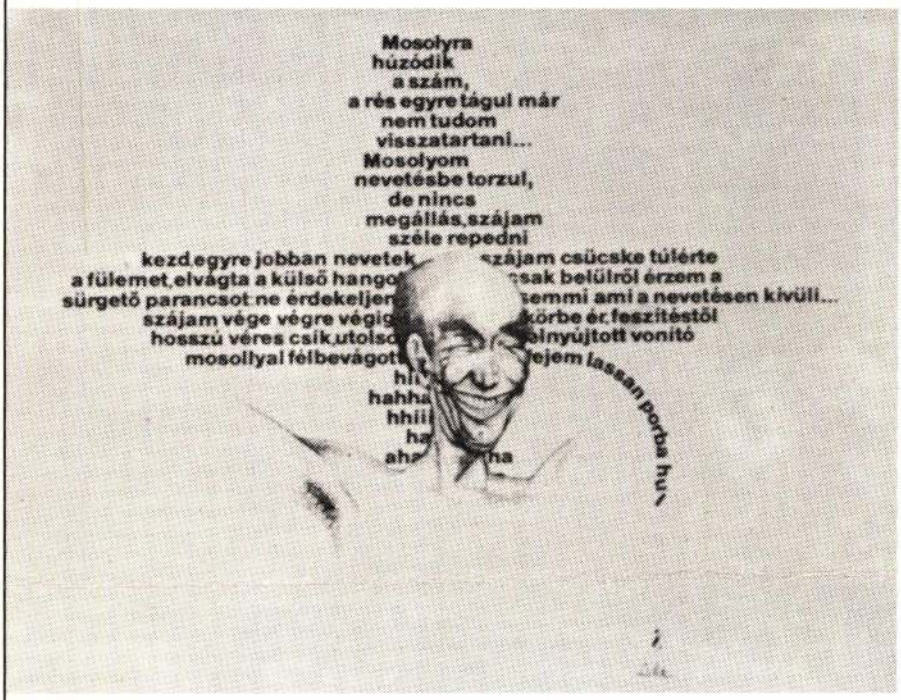

Andor András

1952-ben született Budapesten.
Végzettsége: Iparművészeti Főiskola
Tevékenységi területe: az alkalmazott grafika minden területe
Lakcím: 1022 Budapest, Aranka u. 2.

PATENT EXPERT

ABA Béla

1*2

A változás jelei : Plakátok 1988-1990. : Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin. Bp., MNG,1990 15.p

bar. 3.p.

ABA Béla (1942)
1. Tiszta légkört! – MDF, 1990
Clean atmosphere! – Hungarian Democratic Forum
offset, 66x48 cm
j.j.l. Aba '90 – K.V. Bp.
ltsz.: xy 90.205

2. Országos tavaszi nagytakarítást – MDF, 1990
National spring cleaning – Hungarian Democratic Forum
offset, 68x98 cm
j.n. – K.V. Bp. + Lajpe
ltsz.: xy 90.358

3. A magyar jövőért – MDF, 1990
For a Hungarian future – Hungarian Democratic Forum
offset, 98x68 cm
j.n. – K.V. Bp. + Lajpe
ltsz.: 90.273

Aba Béla: Kat/Cat.No.: 2

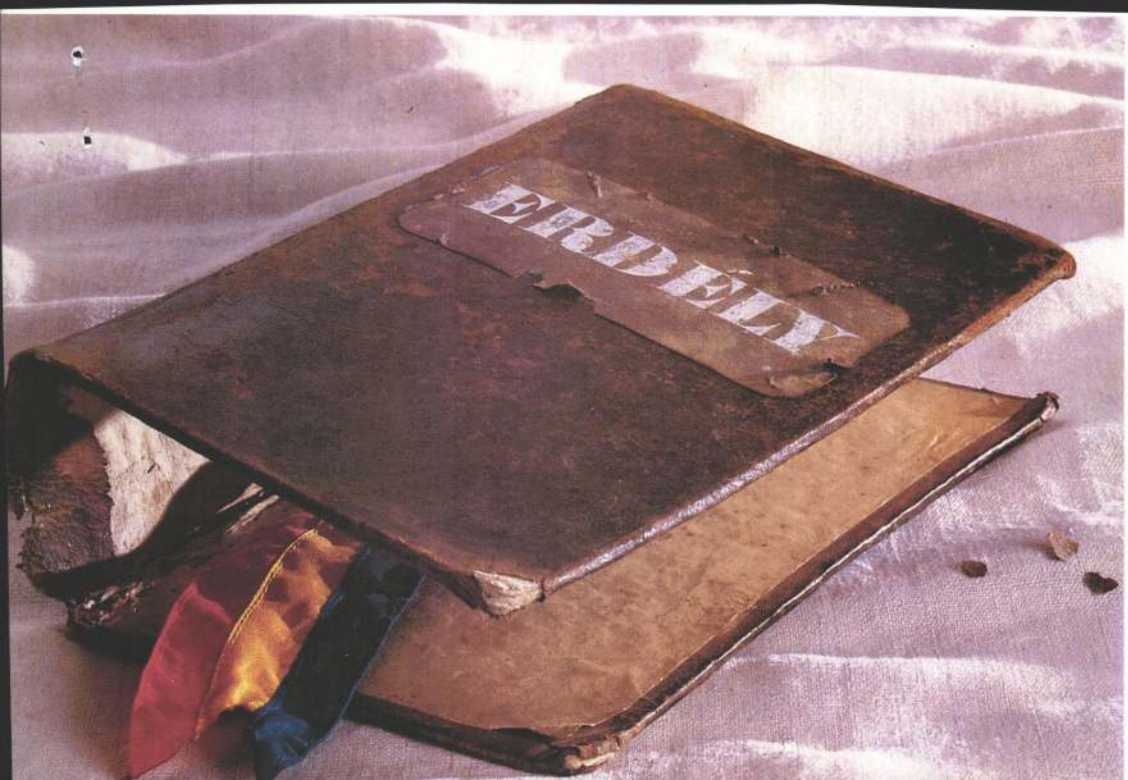
BIRDELY

ABA Béla graf (1942.dec.8–) L3

RÚL ~~ÚRL~~ 1.

-XVI. sz.

zítve.

. XVIII. sz.

szövetruhába

épület volt, a

szakasszal s

ósra búvíteték

Abádi Benedek könyvnyomtató betűmetsző mester (1534)
Születési és halálozási éve ismeretlen

Kérizatos szentiványi-anyag 6 db.
Kivagat —"— 1
Egyét cedulanyag 22 db.

36 db
(4166-4201)

5

Abádi Benedek fa- és betűmetsző, könyvnyomtató. 1534. a krakói egyetemen tanult s ott sajátította el a könyvnyomtatás ~~mesterségét~~ s vele együtt a fa- és betűmetszés mesterségét. 1534. adta ki Dévai Bíró Mátyás Orthographia Vngarica c. művét. 1541. Nádasdy Tamás sárvár-újszigeti nyomdáját vezette s befejezte a Sylvester-féle Új Testamentum nyomtatását, mely munka részére képeket és ábrás kezdőbetűket metszett. 1543–4. Wittenbergában theologiát tanult, aztán Eperjesen prédikátor volt. 1545–52. Szegeden lelkipásztorkodott. (Szinnyei J., Magyar írók I. k.)

Abádi Benedek

1

~~Palkovics Imre jegyző~~ V. 305

(2.)

[2] Abádi Benedek

l.

Gulyáskönyvny

230. l.

Mařvaný farapvaný ok, római

VI. 204

Abâdi Beneder

(3)

l.

Steinhofer

II. 55. l.

4.

Abádi Benedek

betűvéső, öntő

l. és könyvnyomtató

Gulyáskönyvny

65, 66. l.

67, 68, 69. l. 70. l.

ER WELT.

Ungarn hat mit seinen Gegnern den
e hat Gesetzeskraft erlangt sowohl in
chte und der Nachfolgestaaten. Gleich-
ss auf den, aus dem Körper Ungarns
olgestaaten seit geraumer Zeit häufig
der Bevölkerung Ungarns und der
taaten auf das grausamste berühren.
jene, durch den ungarischen Genius
rem besten Wissen zufolge, solche
urden durch barbarische Hände zer-

ad der, an den einzelnen genannten
festzustellen, da uns die kompetenten
ssen uns auf die informativen Berichte
chwierigkeiten stösst, weil die kompe-
lem Schauplatze und deren Transport
cht in der Lage für die Authentizität
chnisses die Garantie zu übernehmen.
an den einen Kunstwert besitzenden
gen wäre nur eine, aus den sachver-
Mächte gebildete, an Ort und Stelle
olchen Kommission würden wir das
ndlichen ungarischen Kunstdenkmäler
der Arbeit der Kommission gerne als

setzt neuestens jene Zerstörung die
adt Pozsony (tschechisch: Bratislava)
der Königin Maria Theresia voll-

ur in nationaler Beziehung die Pietät

5.

Abádi Benedek

15

l

Novák 500

58, 77, 78, 79 l

6. 16

Abádi Benedek

az Ujtestamentom betüi nem fraktur betük, nem francais „ancienne Batarde" emlékeztető betük.

Szentkuty Pál:

Régi hazai nyomdák mutatókönyvei.

Bp. 1940. 21. l.

25. l.

magyar ékezetes betükkel ö egészi-sette ki az uj megeti nyomdát

évi április 14-én kelt 72 sz.

jus hó 30. napján.

Reininger V. Károly

bizottsági tag.

Abádi Benedek 7.

— **A magyar nyomdászat történetéből.** A debreczeni városi nyomda igazgatósága e hó 18-án szép ünnepélyt rendezett a nagyerdőben Csontos Ferencz és László Lajos számára, kik 50 év óta működnek e nyomdában. Ez ünnepély össze volt kötve a városi nyomda 300 éves fönállása emlékével is. Nagy, választékos közönség jelent meg az ünnepély szinhelyén, s Szücs István törvényszéki biró mondott alkalmi beszédet, a munka és szorgalom hatalmát fejtegetve. Révész Imre pedig a városi nyomda történetét adta elő. A két jubiláns sok kitüntetésben részesült, s többi közt a nyomdai személyzettől ezüst serleget kaptak emlékül; Budapestről és Bécsből pedig távirati üdvözleteket. Az ünnepélyt lakoma követte, ezt pedig tánczvigalom. Érdekesnek tartjuk Revész Imre beszédéből a következő közmivelődési adatokat közleni. Első magyar nyomdász volt Debreczenben egy ref. pap, Huszár Gál 1558-ban. Hazánkban ugyan már 1470-ben volt nyomda Budán Hesz András alatt, de ez pár év mulva elenyészett. 1529-ben Nagyszebenben tünik föl egy másik, rövid élettel. Tartósabb életü nyomdát Honter János alapitott 1533 ban Brassóban, Bázelből hozatott betükkel. Ez azonban nem tekinthető magyar nyomdának, német, latin és görög nyelvü munkák kerülvén csak ki alóla. A tulajdonképi első magyar nyomdát gr. Nádasdi Tamás állittatá föl Uj-Szigeten 1534-ben Abádi Benedek vezetése alatt. Innen kerültek ki Erdősi-Szilveszter János magyar nyelvtana latinul, majd 1541-ben ugyancsak tőle az ujszö-

ket közfelkiáltással a Szövetség tagjaivá megválasztja s az Országos Tanácsot fölkéri, hogy a szervezeti szabályzat értelmében a választásokat jóváhagyás végett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjessze fel.

32

9, *Karácsonyi* János, prépost-kanonok felolvassa «Kisérletek nagyváradi nyilvános könyvtárak létesí-

Vas. Ujs. 1874. 476. l.
(A magyar nyomdá-
szat történetéből.) —

ban a megyei kórházakkal kapcsolatban ingyenes népkönyvtárakat a betegek számára; 2. tartassanak a vidéki múzeumok anyagát ismertető népszerű előadások az egyes múzeumok helyiségeiben s végül 3. a régészeti és néprajzi tárgyak rendszeres gyüjtésének munkájába vonassék be az egész ország tanítósága megfelelő pénzbeli jutalmazás mellett.

1 Az
közöljük.

vetség magyar forditása, Abádi eloszavával, melyből kitünik, hogy előtte már volt Ujszigeten nyomdász, s hogy Abádi betümetsző is volt, de az előbbi korból nem birunk nyomtatványt, s igy Erdősi ujszövetsége a legelső magyar nyomtatvány magyar földön. Mellesleg megjegyzi, hogy Szilveszter magyar nyelvtanából egy példány maradt fent. Ez a hires debreczeni tanár Sinaié volt, később Fáy Alajosné birtokába jutott, jelenleg a nemzeti muzeum birtokában van. Most a hazában 128 nyomda van, de ezek közt szerző szavaiként a 300 év óta fennálló debreczeni nyomda állott leghivebben a szabadság szolgálatában.

MBK | 81

Abádi Benedek

nyomdász

nyomtatta 1541 ben lyszigeten Erdősi Tanós könyvét egyik érdekességét a kiállítás-nak.

Faragó: Ezereves irodalomtörténeti kiállításunk

Grafikai Szemle 1896 évf. 10 z 159 l.

mDK 9

Abádi Benedek nyomdáz

1557 ben Nádasdy Tamás által alapított sárvári nyomda vezetője volt. Krakóban zerezte nyomdaiji zakképesítését. Abádi Benedek az első magj könyv nyomtatókhoz tartozott. Sárvári nyomda első termike: Dévai Biró Mátyás első nyelvtana = „az igaz irás módjáról való tudomány. magjar nyelven iratott!" - „Orthographia Ungarica"

Vegjesek: Kováts S. János: A könyv nyomtatás tör-ténete Vasmegjében Grafikai Szemle. 1894. 10 z. 161. old.

101
MOK

Abádi Benedek 1

nyomdász

1540-ben Abádi B. vállalt új-szigeti Nádasdy T. megbízására a nyomda vezetését. Ő tekinthetjük az első magyar nyomdász-nak. Krakóban végezte az egyetemet s ott tanulta ki a nyomdászatot is.

Fürtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói stb. Grafikai Szemle 1892 10. f. 163 l.

Abádi Benedek 2 MOK. [11]

nyomdász

az ujszigeti nyomdában 3 munka jelent meg. Dévai Biró Mátyás „Orthographia Ungarica-ja és Erdős János két munkája a „Grammatica és az ujTestamentum" Az elsőnek minden ujszigeti példánya elveszett. Csak az 1549-i Krakoi kiadás ismeretes.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.

Grafikai Szemle 1892. 10 z. 163 l.

MDK
12

Abádi Benedek
könyvnyomtató

dolgozott az első magyar műhelyben
Sárváron. E nyomda első ismert terméke
egy latin-magyar nyelvtan gyermekek szá-
mára Szilveszter Jánostól. 1539-ben jelent meg.

Gyalni Farkas: A Magyar Könynyomtató

Grafikai Szemle 1910 évf 2 z 38 l.

131

MDK

Abádi Bendek, szegedi lelkész , nyomdász

1537 után.
1539. Erdősi Szilveszter János latin nyelvtana.
1541. Uj Testamentum

Haraszti József: Honter János, Abádi Benedek és Heltaiék. Magyar Nyomdászat, 1922. 9.sz. 136-38.l.

141
MDK

Abádi Benedek

Gulyás Pál: A könyv sorsa Magyarországon a legrégibb időktől napjainkig. Magyar Könyvszemle, 1923, 58 laptól

58 l.

151

MDK

Abádi Benedek nyomdász

1534. a krakkai egyetemen tanult

Szabó K: A XVI. sz.i m. nyomdászatról. Vas. Ujs.
187o. 23o-31. l.

MDK 161

Abádi Benedek, kép- és betümetszö.

/1535/Honter János brassói- és Nádasdy Tamás sárvári nyomdák//1539-41/ felügyelöje.
1534-ben Krakkóban az egyetemen tanulja a könyvnyomtatást és fa- és betümetszést. Toldy Ferenc szerint Erdösi Sylvester /Ujtestamentum/munkáihoz cimképet és betüket metszett.

Tóth Ervin: A régi magyar fametszö müvészet története. -Debreceni Szemle. 1940 247.l.-324.

171
MDK.

Abádi Benedek
könyvnyomtató

16 sz. nyomdászati csinesteljesítménye Sylvester János több mint 100 illusztrációval díszített Ly-Testamentum-kötete. Alig másfél év alatt készítette el.

Fitz József: Két nagy magyar nyomdász

Magyar Grafika 2. évf 1958, 2. sz. 144 l.

MDK

ABÁDI BENEDEK nyomdász

A Sárvár-Ujszigeti nyomdát vezette.

Soltész Zoltánné: A magyar könyvdiszités a XVI. században.

Akadémiai kiadó Budapest 1961. p. 39

19

Abádi Benedek, nyomdász

- kapott példányt az újvizeti Újtestamentumból, mint nyomdavezető. (Kiadó: Wádasdy Tamás)

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Sp. 1967.

83.C

129

Hbádi Benedek, nyomdász.

- krakkói diák volt 1533-ban

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

91.l.

[21]

Abádi Benedek, nyomdász.

- Strattius utóda Sylvester Újszigeti nyomdájában. Sylvester Újtestamentumában már közreműködött.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967. 149. l.

22

Abádi Benedek, nyomdász

-zárósorai zárják Sylvester Újtestamentumát. 14 sajtóhibát igazít bennük helyre.

Megjelenik 1540. dec. 4. és 1541. jan. 26. között

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

150. l.

23

Abádi, Benedek, nyomdász

– újítása hatására Sybestessel való viszonya feszültté vált.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k.Bp.1967.

151.l.

[24]

Abádi Benedek, nyomdász

- mesterségét Viktornál tanulta.
1534-ben krakkói diák. Első munkája az újszigeti Újtestamentum.
A könyv második, 384 levélnyi része az ő teljesítménye.
57. levélből antigua inicialéi.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp. 1967.

151.l.

25

Abádi Benedek, nyomdász

- az Újtestamentum vörös - fekete nyomása tőle származik. További munkáit nem ismerjük, pedig voltak. 1541. Genesis - verses kivonat, Mihály diákkal felerben készítették. Sylvester elkoborta a különlenyomatokat.

Titz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k.Bp.1967.

152-l.

Abádi Benedek, nyomdász
- különlenyomataival házalt.

Titz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k.Bp.1967.

153.

26

Abádi Benedek, nyomdász

– 1543. márc. 22-én beiratkozott a wittenbergi egyetem teológiai karára; református papi pályára készült. 1544-ben pappá szentelték, majd haratón.

Titz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II. k. Bp. 1967.

155. l.

27

Abádi Benedek, nyomdász

– személyesen házalt az újszigeti Újtestamentum példányaival. De útiköltsége sem térült meg.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

28

Abádi Benedek

Amikor a sárvári nyomda vezetését átvette, elkészült (1537) Sylvester János Újtestamentuma. Nyomdászi képzettségét Krakkóban szerezte.

Magyar Grafika, 1967. Gyz. 40. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11-2

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvata
és a könyvtárra vonatkozó szab
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó. .

ABÁDI BENEDEK, tipografus

Sylvester Uj Testamentumából Strucius csak 56 levelet nyomott/a mü 384 levél/. igy Abádi megérdemelten irhatta a mü kolofonjában: "Ujszigetben Abádi Benedek nyomtatta k 1541. esztendőben". 133. old.

KUNTÁR LAJOS: Varjas Béla: A sárvár-ujszigeti nyomda betütipusai 133. old

VASI SZEMLE: Helyismereti Évkönyv. 1958. II. Szombathely, 1958

[30]

Abádi Benedek, tipografus
---..

Nádasdy megsokalván a Strocius ellen elhangzott panaszokat, Dévai Biró Mátyás ajánlatára a Krakkóban Vietor Jeromosnál tanult Abádira bizta a sárvári nyomdát.
133.old

KUNTÁR LAJOS: Varjas Béla: A sárvár-ujszigeti nyomda betütipusai 133.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv. 1958. II.
Szombathely, 1958

ABÁDI BENEDEK, tipografus

Varjas Béla elemzi Strucius, valamint Abádi Benedeknek, a két egymást váltó nyomdásznak szereplését, működését a Sárvári Nádasdy nyomdában. 145.old.

PATAKI LASZLÓ: Varjas Béla Sylvester kiadásáról
144.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1961. I.köt.
Szombathely, 1961

32

Abádi Benedek

nyomtatta Sylvester János: „Grammatica Hungarolatina etc" című művet Sárvárott 1539-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971 102 l

33

Abádi Benedek

nyomtatta Paulus III. pápa: „Bulla" című
műcét Sárvárott 1541-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferencstb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473–1600.
Budapest, 1971

1081

[34]

ABÁDI BENEDEK, tipografus

Sárvárott, Sylvester utan ő volt a nyomdasz. Hogy ez igy volt, Fritz József ~~xxxxx~~ irta: Sylvestre levele 1540 dec. 4.-ikén Nadasdyhoz: "Benedeket utasitsa, hogy azikban amelyeket Nagysagod ad at nyomtatasra, hallgasson ram." 97. old

URBÁN LÁSZLÓ: Hol és mikor létesült az első hazai magyar nyelvü nyomda ? 96. old

VASI SZEMLE, XXII. évf. 1968. 1. szam. Szombathely

35

ABADI BENEDEK, tipografus

Sárváron a Nadasdyak keze alat működött Abadi Benedek tipografus 418.old

KISS GYULA korreferátuma 417.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 3.szám, 1970. Szombathely

36

Abádi Benedek

nyomtatta Ilj Testamentum etc. "című
műret Sárvárott 1541-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600-
Budapest, 1971

1091

Abádi Erwin grafizus művész
Született Budapesten 1918. ápr. 19.

Kéziratos szentivanyi anyag 6 db. 14 db
Saplókivágat 1 "
Egyét cédula 4. "

(4202-4215)

√6

ABÁDI Ewin graf (1918-1979)

(1)

RÚL 1 5-6.

felirattal; o rex gloriae veni cum pace; a másik ha
1822-ből.

A templom csúcsíves. Szentélyében egy keresztbol
háromoldalú apsis. Utóbbi északi oldalán szents
fialás, levélcsomós orommal, csúcsán keresztrózs
kovácsolt vasrácsozattal. XV. sz. A főhajó újonna
melléje épített déli hajó félköríves árkádnyílásával
XVIII. századbeli. A főhajó északi oldalán csúcs
három 3 bordás boltszakasszal. A szentély ny
három XVII-XVIII. századbeli címeres sírkő.

Északi kápolna új oltárán Pieta szoborcsoportoza
század elejéről, elsőrangú munka, de vasta
tönkretették.

Sekrestyében:

1. Falifülke ajtaja vésett domborművű él

Abádi Ervin

rajzoló

Miszt munkavolgálóstos Bergen-Belsenbe került, honnan az amerikai katonák beromlása után szabadult.

Fröd, S.E.: Abádi Ervin rajzai.

Uj Élet 1947.

márc. 27

Fenti Elmondom...

ismeri adta ki angol és magyar nyelven az American Joint Distribution Committee támogatásával a fasiszta időket visszatükröző rajzait.

Saját élmeingert rajzolta meg. Ezt a könyvet ismerteti a cikk

Abádi Ervin

illustrálta

Szlutzki J.: Hajsza az Énekben. [Ifjusági regény.] Ford. Marton Benő. Bp. [1948].

[3]

6.

Képeit.
BUDAPEST·IV.
KÁROLY KIRÁLY ÚT 28 • GERLÓCZY·U.5

Abádi Ervin

rajzoló

Abádi Ervin rajzai. *Abádi* Ervin, a kitűnő rajzművész, *Elmondom...* címmel gyűjtötte albumba 1944-es élményeiről készített rajzait. A magas művészi valőrről tanuskodó alkotások izgalmasan érdekes *élmény-regényt* adnak — *rajzokban kifejezve.*

Magyar Nemzet

1947. ápr. 1.

5.

Abódi Ervin

Született Budapesten 1918-ban. Író és könyvillusztrátor. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte 1937-38. Tondrai Endrei V. és Szilé F.

Fekete Márton: Prominent Hungarians, home and abroad. München, 1966.

334.1 7.

6) 2

Abádi Ervin

Esterházy östöndijjal Rómában: 1938-42. Grafikus, díszlettervező, Budapest. 1942 náci munkaszolgálatos tábor. 1950-ben letelepedett Izraelben. Nordon díj kitüntettje.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341 Fl.

Abádi Ervin M.D.K.

illusztrátor és iró Izraelben

vö. Tizéves Izrael

Mai magyarok

IV. k. (Bp. 1891-

ában. (Youngs-

ta irodalom törté-

54-1987. (Vevey,

örténeti Lexikon.

Aba László → Láncos János

Abádi Ervin; *Abdi, Aharon* (Bp., Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1918. – Jeruzsálem, 1984.): író, újságíró, könyvillusztrátor. * *Tan.*: 1937-38: Képzőművészeti Főiskola; 1938-42: Collegium Hungaricum (Róma). * *Lh.*: 1950-: Izrael. * *Karr.*: 1968-69: A Hónap, 1969-84: a Hét Tükre szerk.-je. * *Díj*: Nordau (1955), Krausz Moshe (1963).

M: 1. *A vadász fia.* R. (Tel Aviv, 1951). – 2. *Etmol.* R. (uo. 1953). – 3. *Tegnap.* Riportr. (uo. 1953). – 4. *Gurá ben hácájd.* R. (uo. 1953). – 5. *Mi lhámá b'erec hán'-máhin.* R. (uo. 1953). – 6. *Orá bát d'vorim.* R. (uo. 1953). – 7. *Roni c'rácár loméd láávod.* R. (uo. 1953). – 8. *Bál után.* Korrajz. (uo. 1955). – 9. *Solt György története.* R. (uo. 1957). – 10. *Turzá.* R. (uo. 1958-1959). – 11. *Gá éno já é.* R. (uo. 1958). – 12. *A naxosi ifjú.* R. (uo. 1959; héb. uo. 1960). – 13. *Hárfa utca.* R. (uo. 1961). – 14. *A csodák 6 napja.* Rip. (uo. 1967). – 15. *Mérlegen.* R. (uo. 1972). – 16. *Jubileumi évkönyv Izrael fennállásának 25. évfordulójára.* Szerk. (uo. 1973). – 17. *Az ítéletnapi háború és egy esztendő.* (uo. 1974).

I: Hat 1953/192. (Gervai S.). – ÚKel 1962. febr. 2. – uo. 1963. márc. 3. (Benedek P.). – ÚLát 1967/6. (Borbándi Gy.). – IÚ 1967/20. (-K-).

Abaffy Károly (Makó, Csanád vm., 1912. ápr. 16. -): pedagógus. * *Tan.*: 1933: PPT; 1936: Közgazdaságtudományi Egyetem (Bp.). * *Lh.*: 1945: elhagyta Mo.-ot, majd USA. * *Karr.*: A brooklyni Adelphi Academy igazgatója.

I: Hung.A.3.

Abaffy László (Makó, Csanád vm., 1906. márc. 18. – Huttenheim, NSZK, 1975. máj. 31.): újságíró, műfordító. * *Tan.*: Ferenc József Tudományegyetem, Szeged, bölcsész diploma. * *Lh.*: 1945-: Németo. * *Karr.*: 1941-: a Pressedienst (Berlin) fel. szerk.-je, a Donau Rádió b. munkatársa. * *Díj*: Árpád-díszoklevél (1965). * *Publ.*: Új Látóhatár, Hídfőkönyvtár, Új Hungária.

M: 1. *Unsterbliche Freiheit.* V. (1958). – 2. *József Attila igazi arca.* (Huttenheim, 1965). – 3. *Ungarns Dichtung in deutscher Sprache.* Ant. Szerk. (uo. 1967).

I: Mérő. – MTK 4-5. – ÚE 1968/4. (V. L.).

Abai Kálmán; *Abai Mildschütz Kálmán* (Pécs, Baranya vm., 1899. jan. 4. – München, 1975. febr. 12.): csendőrtiszt, bibliográfus. * *Lh.*: 194?-: Németo. * *Karr.*: 1954-62: a Hadak Útján szerk.-je. * *Tag*: MHBK. * *Publ.*: Ungarn-Jahrbuch.

M: 1. *A magyar nyelvű emigráns sajtó bibliográfiája. Német Szövetségi Köztársaság, 1945-1962.* (München, 1963). – 2. *Bibliographie der ungarischen Exilpresse, 1945-1975.* (uo. 1975).

I: Borbándi. – Nemz 1975/300. (ra).

Abdai Antal Imre (Csorna, Sopron vm., 1922. -): író. * *Tan.*: teológia és agrártudomány. * *Lh.*: 1956-: NSZK. * *Karr.*: A Menekült Írók, Újságírók, Tudósok és Művészek Nemzetközi Szövetségének mega-

ABÁDI Ervin grafikus

MEIL. Bp., 1990

[2]

9 1.

Abádi Erwin 1935-37

szül. Bp. 1918. IV. 19 Oprafiens

tanára Helbing Ferenc

4041

V e r e s s Endre dr. szerk.

A hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat évkönyve
1882. 1884. 1886. 1888. 1889. 1891. 1893. 1897. 1899. 1900.

Ábádi Ernő

1935–1937. a budapesti Iparművészeti Iskolában végzett tanulmányait.

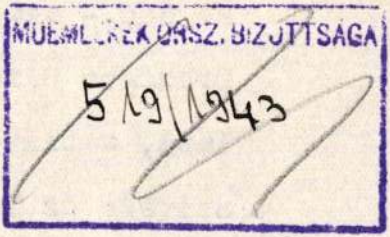

Az O. M. Iparművészeti Iskola Évkönyve.
1880–1941. Bp. 1942.
31. l.

DR. TECHN. MÖLLER KÁROLY
a budapesti kir. törvényszék
állandó szakértője
a biztosító társaságok szakértője
BUDAPEST, XII., PILSUDSKI UTCA 36.
Telefon: 156-738.

N y u

P. 600.- azaz: Hats
Országos Bizottság
lata, a biztositó n
szitése és 1939 aug
szemlém költsége fe
köszönettel felvett

Budapest, 1943. jun

A MÚLT ÉS JÖVŐ MELLÉKLETE SZEPES ERIKA TRYPTICHON CÍMŰ CIKKÉHEZ

ABÁDI ERVIN RAJZAI

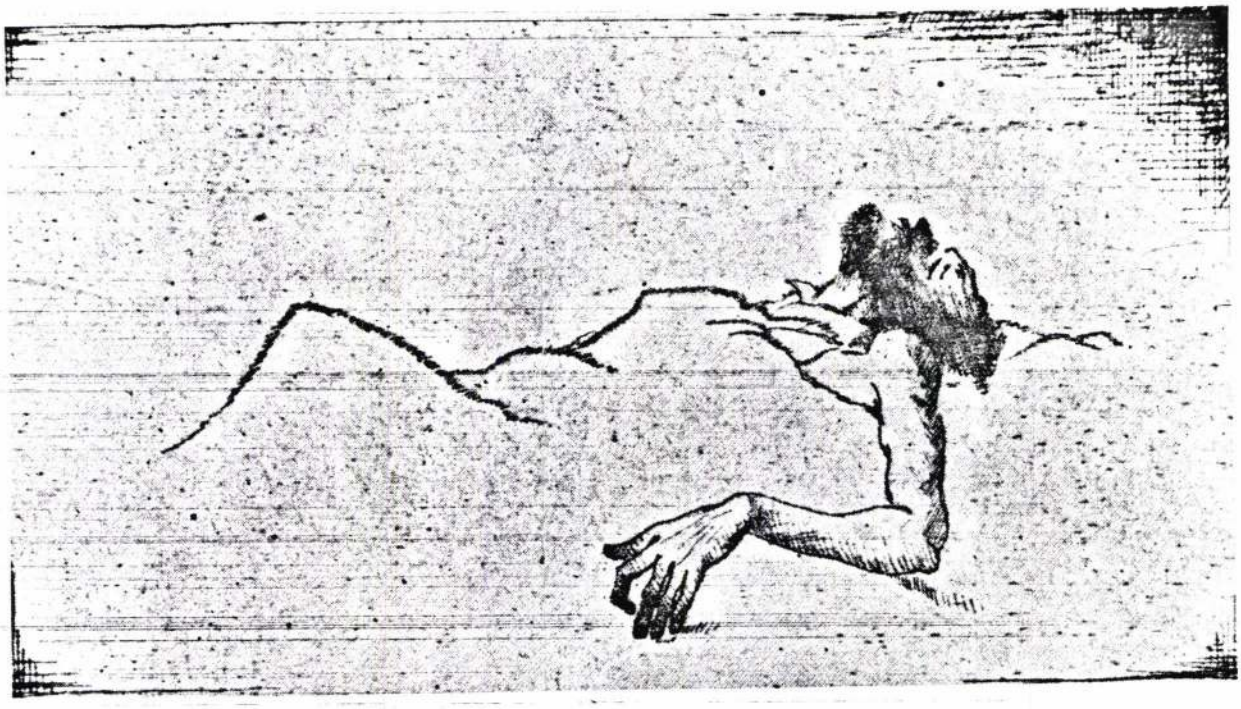

ABÁDI Ervin

Mult és Jövő, 1989.2.sz.

Ábádi Ervin grafikus: „Elmondom" c. (2) 3.

albuma.

Megyer Nemzet.

1947. IV. 1.; III. évf. 74. n. 2. old.

(: Hír:)

Abádi Ervin grafikus művész. [13] 4.

Magyar Nemzet.

1947. IV. 1. i. III. évf. 74. n.

2. old.

(:Kér.:)

MDK

Abády Ervin, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

A 4

ABADI ABONYI

ABADZSIEV PETKO

(4216) 1dd

7

MDK.

Abadzsiev Petko

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

(4217–4218)
2db

Ábády Nagy Zoltán grafikus festő

Szatirikus kivágat	1 db.
Cédulák	1 "

8

(1) 1.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon
1936

Abády Nagy István
festő

		Pengő
ABÁDY NAGY ISTVÁN		
1	Kályhánál, krétarajz	40.—
2	Sötét tónus, krétarajz	35.—
3	Alvók, krétarajz	50.—

BEN·DVRNEISS·MELANIE·

(2 121

MDK

Abády Nagy István: Kályhánál. kréta
Sötét tónus, kréta
Alvók, kréta

Nemzeti Szalon 1936. Tavaszi Szalon.

A4

ABÁDI ABONYI

ABÁDI INDE

festő

(4219) 1d5

9

Abádi Imre
festő

1922.

(1.)

ABÁDI IMRE
az Awiwa Művészeti Szalon
ügyvezető igazgatója

BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca II.

Dubicza.

E lapon a Dubiczát ostrom
latai L és alól jobbra Eroberung
lélhető. Felirata a hadi ékitm

L tüntetvék fel

CARTE
von
DUBITZA
auf welcher das den
vorgefallene Treffen
Truppen unter Comdo
L. de Vins, und die
Aug: 1788 erfolgte E
von Dubitza unter Co
F.M. Laudon vorgeste
fölül jobbra: No XI.
magyarázó szövegének kezdete:
schanz besetzt mit 6. Comp
de pontons avec la tête de
rini) és befejezése: O.Neu

A/4
ABÁDI ABONYI

ABÁDI SÁRA
grafikus

(4220) 1db

10

ABÁDI Sára graf

RÚL 1. 6.

9. Miseruha, csíkos betéttel, két szélén Point hímzéssel.

A templom csúcsíves diadalívén újabb felirat: I anno 1310 fundata ac fresconibus noviter ornata anno 1895 est renovata.

Hajóban: keresztkút kőből, kehely alakú, hatszö szegélyű talppal, hatszögletes medenczéje egyik o czímerrel;

Felső részén lóheríves frízzel s ennek közeib Homokkő. 95 cm m. A templomhajó északi ol árkádnyílás kosárboltos kápolnába vezet. Ebben:

1. Szárnyasoltár szekrényében Mária Szt. Mikl szobrával; predelláján Vir Dolorum Mária és Szt. főalak háta mögött lepelt tartó két angyal, festv két-két jelenet Szt. Miklós és Borbála életéb

AH

ABÁDI ABONYI

ABBATTY KIADÁ

(4221-4222) 206

11

ABBAFFY KLÁRA

1

Magyar Szamúr.

2003/3.

13. dd.

- FÜLEP LAJOSNAK

Bp. 1938. II. 17.

eretettel jelentem, hogy uj konventi
hó 22-én kedden hozzátok Zengővár-
tély keretében vetitettképes elő-
2
. Tudom mennyire sziveden viseled
és nagyértékű támogatásod szives-
lelkészünket segited, hogy ez
en. Szives jóságodat nagyon szépen
ebb szeretettel üdvözöl

Abaffy Klára

[2]

Magyar Iparművészet az

144.p.

IVAX	**20 550-CH1**	Szintézisfejlesztés, analógok szintéz
IVAX	**20 550-CL1**	Klinikai vizsgálat, F-2
IVAX	**20 550-PH1**	Szemnyomás és -irritáció vizsgálata
IVAX	**20 557**	**BNP – 166**
IVAX	**20 557-CH1**	BNP-166 származékok előállítása
IVAX	**20 557-CH2**	BNP-166 anyagelőállítás – GMP
IVAX	**20 557-CH3**	Jelzett BNP-166 előállítása
IVAX	**20 557-PH1**	BNP-166 farmakológiai vizsgálata -
IVAX	**20 557-PH3**	BNP-166 farmakológiai vizsgálata -
IVAX	**20 557-PH4**	BNP-166 farmakológiai vizsgálata -
IVAX	**20 557-PK3**	Humán kinetikai vizsgálatok
IVAX	**20 557-PK4**	Patkány kinetikai vizsgálatok
IVAX	**20 557-PK5**	Kutya kinetikai vizsgálatok
IVAX	**20 557-T7**	BNP-166 inhalációs tox. vizsgálata k
IVAX	**20 557-T8**	BNP-166 reprodukciós toxicitási vizs
IVAX	**20 557-T10**	BNP-166 karcinogenezis vizsgálat (e

*erre a témaszámra munkaórát írni és anyagot rendelni nem lehet!

Abafy Alajos-Lajos (1880-as évek)

budapesti ékkerése és otvös

(4223-4224)
2db

Szentivanyi kérvatos cédula 1 db.
— " tagtó kivágás 1 "

12

[12

Abafy Alajos

budapesti ékszerész
és ötvös

l. Egyházm. Lap

1882. 278. l.
IX. tábla

kir.miniszter f,évi márc. 3-án
jhelyi kir.adóhivatalhoz kir.
ének másolata:

trebi ev.ref. templom helyreálli-
ezerhatszáz/ korona államsegélyt
hivatalt, hogy ez összeget Kozma
lelkésznek szabályszerűen bélye-
kötelezettsége mellett fiz

Abafi Lajos

2.

Nas. Ujs. 1882. 571. l

«A képzőművészet remekei» czimü diszes vállalat, melyet Divald Károly ad ki és Wagner János ir az egyes műtárgyakról, ujabb füzetében (a 8-ik) közli: Rubenstől az «Oroszlán-vadászat»ot, Guido Renitől «A kisdedek meggyilkoltatásá»-t, Gondolfi «Fürdő Zsuzsaná»-ját,» Rafaeltől a sixtinai madonnát, végül az Amor és Psyche szoborcsoport rajzát. Ugyane füzethez van mellékelve két fénynyomásu rajz, mely középkori, egyházi és világi kelyhek diszmintáját közli, s melyeket Abafi Lajos budapesti ékszerész készit stylszerüen.

Abaffy Tivadar kobrász

Szentiványi kérimatosvédulat 2 db.
egyét védulat anyag 3 db.

6 db
(4225–4230)

13

1

A Caffy

1.)

l

Lykanemzromantika 112 l

2

Abaffy Tivadar

Hobrász

Budaról, 1787–91.

laid

Fleischer Bées 27. l.

Zsámbék.

E lapon a prépostság
szemléljük s tornyai közül a

Tusrajz, mér. a vk. 28

(4)

Abaffy Tivadar, Buda

1790. 2. dij.

Gundel-dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Béca.

100. 1.

5

Abaffy Tivadar, Buda

1791. 2.dij. Gundel-dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs.

100. l.

M. D. K. 16.

ABAFFY István szobrászt

szobrász Budán

1787-1791 között Bécsben a Képzőművészeti Akadémia növendéke

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959. T. 163. l.

Abondio, Antonio

3

Abaffy Tivadar.

A4

ABÁDI ABONYI

ABBAFFY ZSIGMOND

méraök

(4231) 106

[14

ABAFFY ZSIGMOND (Verbász, 1833. - Szentes, 1902. ápr. 16.)

Mérnök. Az 1850-es évek elején házassága révén került Szentesre. Felesége Gibba Alexandra, akitől két gyermeke született. Az 1857. évi népösszeírásban püspökségi mérnökként szerepel, később a Bihar megyei Beélben vállalt munkát. 1863-ban végleg letelepült Szentesen. Első komolyabb megbízása a Veker- és a Kórógy-meder felmérése volt. 1868-ban vállalkozó mérnökként a réti birtokok felmérésén és újbóli kiosztásán dolgozott. 1871 augusztusában ideiglenes városi mérnökké választották, majd az 1872 májusi tisztújításon véglegesítették állásában. Tisztségét 27 éven át viselte. Jelentős érdemeket szerzett az 1876. és 1879. évi árvizek elleni küzdelemben. Az ő mérnöksége idején vette kezdetét a város téglajárdáinak és keramitútjainak kiépítése. Politikailag a függetlenségi és 48-as párthoz tartozott; Sima Ferenc oldalán kivette részét a helyi politikai küzdelmekből. 1871-ben megyei képviselővé választották, 1895-ig folyamatosan tagja Csongrád vármegye Törvényhatósági Bizottságának. Az 1890-es évek végén támadások érték politikai elvei miatt, ezért 1898 augusztusában lemondott hivataláról. Zilahra költözött, ahol városi mérnökké választották. Búcsúztatásakor a városi közgyűlés jegyzőkönyvileg mondott köszönetet közel három évtizedes "buzgó és fáradhatatlan" működéséért. Az idős mérnök nem tudott gyökeret ereszteni Zilah városában. Hamarosan visszaköltözött Szentesre, de közhivatalt már nem vállalt. Hosszas szenvedés után hunyt el 69 éves korában.

Irodalom: CSML (SZF) Tanácsi ir. - Népösszeírás 1857/247. házszám
Tanácsi ir. 1251-1252, 1598/1863; 1236/1865; 1500/1868.
Közgy. jgyk. 87/1871; 94/1872; 219/1898.
Vízvészbiz. ir. 1876, 1879.
Szentesi Lapok. 1871. dec. 31.,
Szentesi Lap. 1874. nov. 8., 1876. aug. 20., 1878. júl. 21., 1898. aug. 31.
Szentes és Vidéke. 1898. szept. 1., 1902. ápr. 17.
Csongrádmegyei Hírlap. 1902. ápr. 17.
Alföldi Ellenzék. 1902. ápr. 18.
Szentes. (szerk. Nagy Imre) Bp. 1928. 99., 132-133. p.

Dr. ARADY KÁLMÁN (Szentes, 1893. szept. 5. - Budapest, 1964. nov. 13.)

Orvos, művészettörténész. A Szentesi Magyar Királyi Főgimnáziumban érettségizett 1911-ben, majd beíratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Fakultására. Egyetemi tanulmányait megszakította az I. világháború és csak 1921-ben szerzett orvosi oklevelet. Klinikus orvosnak indult és hét évet töltött a budapesti II. sz. belklinikán. Nevét csakhamar a szakirodalomban is ismertté tette. Dolgozatai a legjobb hazai és külföldi szakfolyóíratokban láttak napvilágot (Orvosi Hetilap, Zeitschrift für Klinische Medizin stb.), fontosabb dolgozatai önállóan is megjelentek. Később az Uzsoki-utcai kórház (ma Weil Emil) belgyógyász főorvosa lett. Hosszú kórházi működés után az OTI-nak és az OTBA-nak lett orvosa. Az ötvenes években nyugdíjba ment, de a nagy orvoshiány miatt reaktiváltatta magát és majdnem haláláig dolgozott. Az utolsó években kezdett orvostörténeti kérdésekkel foglalkozni. 1962-ben a ferrarai egyetemen tartott előadást Manardus János XV. századi híres olasz orvos magyarországi működéséről. E munkáját olasz nyelven a ferrarai egyetem adta ki.

Orvosi hivatása mellett behatóan foglalkozott képzőművészettel, főleg a grafikával, s ezen belül az exlibrissel. 1932-ben Lyka Károllyal és másokkal megalapította a Magyar Exlibris Gyűjtők és Grafikabarátok Egyesületét (MEGE), amelynek ügyvezető alelnöke volt annak megszűnéséig, 1947-ig. Arady Kálmán alapította 1937-ben a MEGE folyóiratát, a Kisgrafikát és szerkesztette megszűnéséig 1944-ig. A MEGE számtalan szignált, álneves, szignálatlan cikke őrzi exlibrisirodalmi tevékenységét, később a Művészettörténeti Értesítőben, a Magyar Könyvszemlében és egyéb folyóiratokban jelentek meg írásai. 1949-ben a bp-i egyetemen megszerezte a művészettörténeti doktori oklevelet is. Orvosi hivatását és exlibris-kutatásait is össze tudta kapcsolni: megírta a magyar orvosi exlibrisek történetét (Orvosi Hetilap, 1959. 10.sz.). Gazdag, katalogizált exlibrisgyűjteményt hagyott hátra, amely kb. 40.000 darabot tett ki. Ebből 12.000 db rézkarc- és rézmetszet. Gyűjteményének külön része a régi magyar exlibrisek gyűjteménye, amely kb. 1.000 darabból állt.

A 4

ABÁDI ABONYI

ABAHÁZI ISTVÁN

könyvkötő

(4232) 1db

15

M. D. K.

ABAHÁZI István könyvkötő

1865. és 1771. között a sárospataki Nagy-könyvtárnak dolgozik

B. Koroknay Éva: Könyvkötészet Sárospatakon 165. e

Művért. 1953. 1-2. sz

A 4

ABÁDI ABONYI

ABAHÁZI JÁNOS

(4233) 1db

16

MDK.

Abaházi János

Kiállitási kritika

Tolnamegyei Népujság 1966 máj.15.

AH

ABÁDI ABONYI

ABAHÁZI KATALIN

iparművész

(4234–4247)
14 db

14 db

17

Abaházi Katalin, yiasmű vész

1

L: Sass Géza

Vadas József: A másik arc

12

Élet és Irodalom Bp. 1985 szept. 27. XXIX/39

ABAHÁZI KATALIN

[2]

rwpr. Táska éd nyaklánckészlet
ld.Péter Vladimir

Székely András:A kéz intelligenciája.Kiáll.a Műcsarnokban
UJ TÜKÖR 1980/XVII/32.sz.24-25.o.

Abbaházi Katalin (bőr) ipm

[3]

→ Gorka Géza ipm

MŰVÉSZET 1985/10/7

ill.

Abaházi Katalin

H

Abaházi Katalin bőrtervező műveiből tekinthető meg kiállítás az IDEA budavári galériájában.

Magyar Nemzet 198. V. 15.

talmazza ugyanis a megyei műemlék-monográfia megalapozó régészeti és történeti összefoglalását, s a művészet- és ipaművészet-történetét meg a népi építészetét áttekintő tanulmányokat; míg a záró harmad a helységek szerinti betűrendben adja a megye minden számon tartandó műemlékének szakkataszterét, egyelőre Ajaktól Kisarig. Ha megemlítjük, hogy már itt olyan községek fordulnak elő, mint Beregdaróc, Csaroda, Csenger, és mert Csarodához tartozik közigazgatásilag, ezért itt kell szerepeljen Tákos is — *gazdaságára* és *jellegére* egyaránt utalunk az anyagnak. A szabolcs-szatmár-beregi rész jelentősége a honfoglalás korában; a térség hajdani híd volta Erdély és Felső-Magyarország, valamint a Kárpátalja és az Alföld között — mindezek mellett főként az adja e környék rangját-súlyát a magyar műemléktörténetben, hogy talán itt színezte át a leggazdagabban a népi elem a magyar építészetet és épületdíszítést. (Legalábbis a mai országterületen.)

Két, párhuzamos sorozat készül ma nálunk gigantikus-sziszifuszi munkával: Magyarország *régészeti* és *műemléki* topográfiája. Utóbbi a régibb, s egyben köteteinek kiadási évszáma: 1948, 1953, 1954, 1955, 1958, 1962, 1969,. 1972, 1978, 1986. Eléggé szaggatott ütem... Az utóbb indult, pár éven át viszont lendületesebb régészeti sorozat mostanság ugyancsak lelassult. Miközben meg is értjük, meg kesergünk is, hogy miért e lassúság, az azért fölmerül a laikusban, hogy mennyiben indokolt a *műemléki* topográfiában száz oldalt szentelni a térség *régészeti* emlékanyagának. Indokolt-e minden — különben: kölcsönös — átfedés? Avagy ezt itt vegyük jóslatnak, hogy úgyse lesz egyhamar Szabolcs-Szatmár megyéről régészeti topográfia? *(Akadémiai)*

Lázár István

Kiállítás

KNER IMRE ÉS AZ IRODALOM
Petőfi Irodalmi Múzeum

Meglehetősen gyakoriak a könyvkiállítások. Pedig a könyv elsősorban hozzáférhető polcra, pultra, ponyvára, azaz kézbe való, nem üveges vitrinbe, tárlóba. *Ez* a kiállítás azonban egyike a kevés kivételnek: megfogja a látogatót, elgondolkoztatja, gyönyörködteti. Elszomorítja és megörvendezteti. Engem egyenesen meghökkentett.

Hogy megkapó, sőt gyönyörű? De mennyire! „Bibliofil" kötetek nagyközönségnek, s mint ilyenek, máig példamutatók. Ami letöri az embert: Knerék, köztük Kner Imre személyes sorsa, az embertelenség kegyetlen következetessége, amely az egyik legnagyobb magyar könyvművésztől megtagadta az érdemet, még az életet is. És hogy a méltánylás azután is oly sokáig váratott magára.

Örvendetes pedig már önmagában e pompás kiállítás ténye, hogy a gyomai múzeum kincsei és sok-sok minden, ami hozzájuk kapcsolódik, most huzamosan a fővárosban tekinthetők meg, jó ízléssel szerkesztett, könnyen áttekinthető, határozottan érdekes módon.

A meglepetést végül is a gazdagság okozza, alighanem még azoknak is, akik — mint e sorok írója — legalább a kedvtelés szintjén, a Kner-kiadványok ismerőinek tudták magukat. Én elképedtem, mi mindent „vállalt föl" — noha ő biztosan nem így nevezte s könyvelte el — és adott a könyvszeretők kezébe ez a különleges ember.

Mert hogy az volt, azt ez a kiállítás — gyermekfővel szerzett személyes emlékeimen, olvasmányaimon túlmenően — megerősítette. Köszönet érte a kölcsönzőknek, védnököknek, támogatóknak és rendezőknek (Szabó Ferenc, Haiman György, Szántó Tibor, Püski Anna, Hudák Júlia, Kemény Gyula, Kovács Zoltán, Lencsó László, Bókay László), s magának a nyomdának, amely ráadásként még egy puritánul szép katalógust, igazi Kner-munkát is a kezünkbe adott. **Balog János**

A Mentség, Kner Imre egyik tipográfiai remekműve

M. TÓTFALUSI
K. MIKLOSNAK
maga személyének, életének, és különös tselekedetinek
MENTSÉGE.
Mellyet az Irégyek ellen, kik a' közönséges Jónak ezaránt megátalkodott, irni kénszerítteték.
KOLOSVÁRATT,
1698. Elztendőben.
Mellyet most ujjolag kinyomtattak
TOLNAI GÁBOR
bérekesztő-befzédével.
GYOMÁN,
Nyomtattatott KNER IZIDOR *Betűivel*
1940. Elztendőben.

ABAHÁZI KATALIN KIÁLLÍTÁSA
Budavári Galéria

A felületesen ítélkezők, a meggondolatlanul leegyszerűsítők gyakran szembeállítják — hol az egyik, hol a másik csoportnak adva a pálmát — az ipari formatervezőt és a kézművest. A korszerű tömegtermékek abszolút prioritását hirdetők megkérdőjelezik a műhelymunka társadalmi létjogosultságát, ugyanakkor vannak, akik az egyedi tárgyak kézműves értékeinek hangsúlyozásával példálóznak a nagyipari sorozatgyártmányok uniformizáltsága ellenében.

Abaházi Katalin cipőtervezőként — tehát ipari tervezőként — végzett az Iparművészeti Főiskolán, most tervező-tanár a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola bőrműves szakán, s immár ötödik éve saját műhelyében — kis szériában — táskákat, öveket, öltözködési kiegészítő tárgyakat készít az Iparművészeti Vállalat néhány üzlete számára. Táskáinál alapformákkal, alapméretekkel dolgozik, a konstruktív szerkezetek egyszerűségükben, funkcionalitásukban érvényesülnek. Az egyes tárgyakat formáló művészi érzékenység a választott anyagok társításában, a felületalakítás változatosságában, a díszítés és anyagszerűség kényes összhangjának megteremtésében jut kifejezésre. Az egyes darabok formavilágában nem annyira az aktuális divatirányzatok a meghatározók, inkább egy korszak (a nyolcvanas évek közepe-vége) — sokszor a kortárs képzőművészet hatásától sem mentes — levegője érezhető. Ez természetesen másként érvényesül az elegáns, kígyóbőr rátétes arany levéltáskáknál, s másként a sportos karakterű nagyméretű válltáskáknál. Minden darabnál érezhető a művész és a tárgy személyes kapcsolata, az egyéni megformáltság, a kéz nyoma.

Gergely Mariann

Abaházi Katalin táskája

ÉRDEMRENDEK

KÖNIGGRÄTZ UTÁN
Kortárs

E. Fehér Pál két cseh könyv, egy történelmi esszé s egy kisregény alapján Königgrätznek a Monarchiára való hatásáról gondolkodik, s arra figyelmeztet, hogy ugyanazokat az eseményeket más és más tudattal élték meg — és élik meg sokszor ma is — a (volt) monarchia különböző nemzetei.

Az osztrákok 1866-os königgrätzi veresége a csehek számára egy illúzió bukását jelentette — azt, hogy az osztrákok egyenrangú partnerként fogják kezelni őket —, a magyarok számára egy illúzió születését: a kiegyezést, az egyenlőséget.

E. Fehér Pál, továbbgondolva az eseményeket, három politikus-gondolkodót idéz, akik másképp ítélték meg a helyzetet. A cseh František Palackýt, aki a dualizmusban nemcsak a szláv népek elnyomását látta, hanem annak következményét, a pánszlávizmust is. Kossuthot, aki a kiegyezéssel szembeszegezte: „Nincs érdekközösségünk Ausztriával! A magyar nemzetnek érdekközössége van a románnal, a horváttal, a tóttal, a szerbbel; érdekközössége van a szabadság kiküzdésében, a jólét megállapításában". És August Bebelt, az első német szociáldemokrata parlamenti képviselőt, aki a poroszok königgrätzi győzelme utáni alkotmányozó birodalmi gyűlésen kijelentette: az Észak-német Szövetség nem a német egységet képviseli, s tiltakozott „egy olyan szövetség ellen, amelynek az a rendeltetése, hogy Németországot nagy kaszárnyává változtassa". **Gyurkó László**

fejlődését születé-
zmus-reneszánsztól.
ától kezdve, „fény-
az egyetemes kul-
sőbb korszakán, a
keresztül, egészen
énelmi példákkal
olerancia" szó kez-
alos államvallástól
egyházak megtűré-
ajd a liberalizmus
„emberi jogok"-
később, a „pluraliz-
nértelmű, mígnem
lmi élet szinte va-
re. S valóban, a
tszet" mellett „ke-
apunk a különféle
erancia-értelmezé-

séről: a történész, a filozófus, a politológus társaságában megszólal a pedagógus, sőt a pszichológus is. A kiadványban olvasható tanulmányok közül a legjelentősebb alighanem Ludassy Máriáé (a melléklethen): *A toleranciától a szabadságig — Anglia 300 éve egy eszme történetének tükrében.* Ludassy rámutat, a vallásszabadság értelmezése hogyan fejlődött a más vallásúak tolerálásától s majdan elismerésétől, a „vallástól való szabadság"-ig, s a „toleranciát" miként váltotta föl — magába olvasztva és túlszárnyalva — a szabadelvű gondolkodók Locke-tól John Stuart Millig ívelő tradíciójában a „szabadság" ideája: a liberálisok felfogásában a nézetek sokfélesége és hirdetésük immár nem eltűrt-megengedett lehetőségnek számított, hanem elidegeníthetetlen ember- és polgárjognak.

Madarász Imre

ÚJ TÜKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettes:
GYURKÓ LÁSZLÓ, KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR

Kiadja: **PALLAS LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11. 1906
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,** a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

87.1086 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **SZLÁVIK ANDRÁS** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

A szerkesztőbizottság tagjai:
FEKETE SÁNDOR
GYURKÓ LÁSZLÓ
KELETI ÉVA
KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR
NÁDAI FERENC
ÖKRÖS LÁSZLÓ
SZÉKELY ANDRÁS

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) Budapest V., József nádor tér 1. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120.— Ft, fél évre 240.— Ft, 1 évre 480.— Ft.

ABAHÁZI KATALIN

Budapest, Szt. István park 25.
H-1137

1953-ban született Budapesten. 1976-ban fejezte be tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskolán, Textiltervező Tanszék, Öltözködés kiegészítő Szakcsoport . 1976-77-ig a Magyar Divat Intézet, a martfűi Tisza Cipőgyár tervezője. 1988-ban elnyerte a Kozma Lajos iparművészeti ösztöndíjat, 1988-ban a Kuopio-i Iparművészeti Főiskola Bőr-Szőrme Ruházati Továbbképző Kurzuson tanított Finnországban

Önálló kiállításai:

1984 Művelődési Központ, Encs
Lágymányosi Galéria, Budapest
1987 Budavári Galéria /IDEA/, Budapest
1988 Balatonfüredi Galéria /IDEA/,Balatonfüred
1989 Magyar Kultúrális és Tudományos Központ, Helsinki

Csoportos kiállítások:

1980 A kéz intelligenciája, Műcsarnok, Budapest
1981 Fiatal Iparművészek Kiállítása, Vigadó Galéria, Budapest
1982 "Öltözködés", Budavári Galéria /IDEA/, Budapest
1983 "Öltözködés", Balatonfüredi Galéria /IDEA/, Balatonfüred
"Bőrművesség-bőrművészet", Csepel Galéria, Budapest
XIV. Győri Művésztelep kiállítása, Városi Könyvtár, Győr
1985 XIII. kerületben alkotó képzőművészek tárlata, József Attila Művelődési Központ,Budapest
– II.díj,
Ékszerek régen és ma, Zwinger, Kőszeg
Ékszerek régen és ma, Chemie Linz Ag., Linz
IDEA /Iparművészeti Vállalat kiállítása/, Vigadó Galéria, Budapest
1987 Magyar Iparművészek a Dijon-i Vásáron, Dijon, /Franciaország/
1987-88-89 évente: Müncheni Kézműves Vásár
1987 Jabloneci Nemzetközi Ékszerkiállítás, Jablonec
"Ünnep", Vigadó Galéria, Budapest
IDEA /Iparművészeti Vállalat/ díja
– Magyar Divat Intézet díja
1988 Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Tavaszi Tárlata, Műcsarnok, Budapest
1988-89 Kozma Lajos iparművészeti ösztöndíjasok beszámoló kiállítása, Iparművészeti Múzeum, Budapest
1988 Cuir et Creation, Hôtel Pégayrolles musée place du marché, Millau: Párizsi Magyar Intézet, Párizs
1989 Fiatal Iparművészek Stúdiójának kiállítása, Művészetek Háza, Pécs
Magyar Iparművészek Kiállítása, Koburg, NSZK
Angyalföldi Tárlat, Thermál Szálló, Budapest

Foto: Molnár Géza

A bőr sajátos hangulata meghatározza a létrehozandó formát. Mint természetes, "élő" anyag iránt ősi, ösztönös vonzódást érzünk. Összes érzékszervünkre egyaránt hat. Ezekben a munkákban a bőr érzéki teljessége tárgyiasul a gondolkodó agy és az aktív kezek által. A szubjektív kifejezés vizuális és szenzuális hatásokra épül.

KISS ÉVA

Budapest, Béla király út 39.
H-1121

1947-ben született Gyomán.
1972-ben fejezte be tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskolán /Ötvös Tanszék/.

Csoportos kiállításai:

1974 Erfurti Iparművészeti Quadriennále - I.díj
1974-77-80 Jabloneci ékszerkiállítás -II., III.díj
1978 Erfurti Iparművészeti Quadriennále díjazottainak kiállítása, Erfurt
1975 Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
1977 Mai magyar iparművészet, Iparművészeti Múzeum, Budapest
1976-81-85 Ötvös és Fémmuves Quadriennále, Miskolc -megyei díj /1985

Műanyag karkötő / Armreif aus Kunststoff

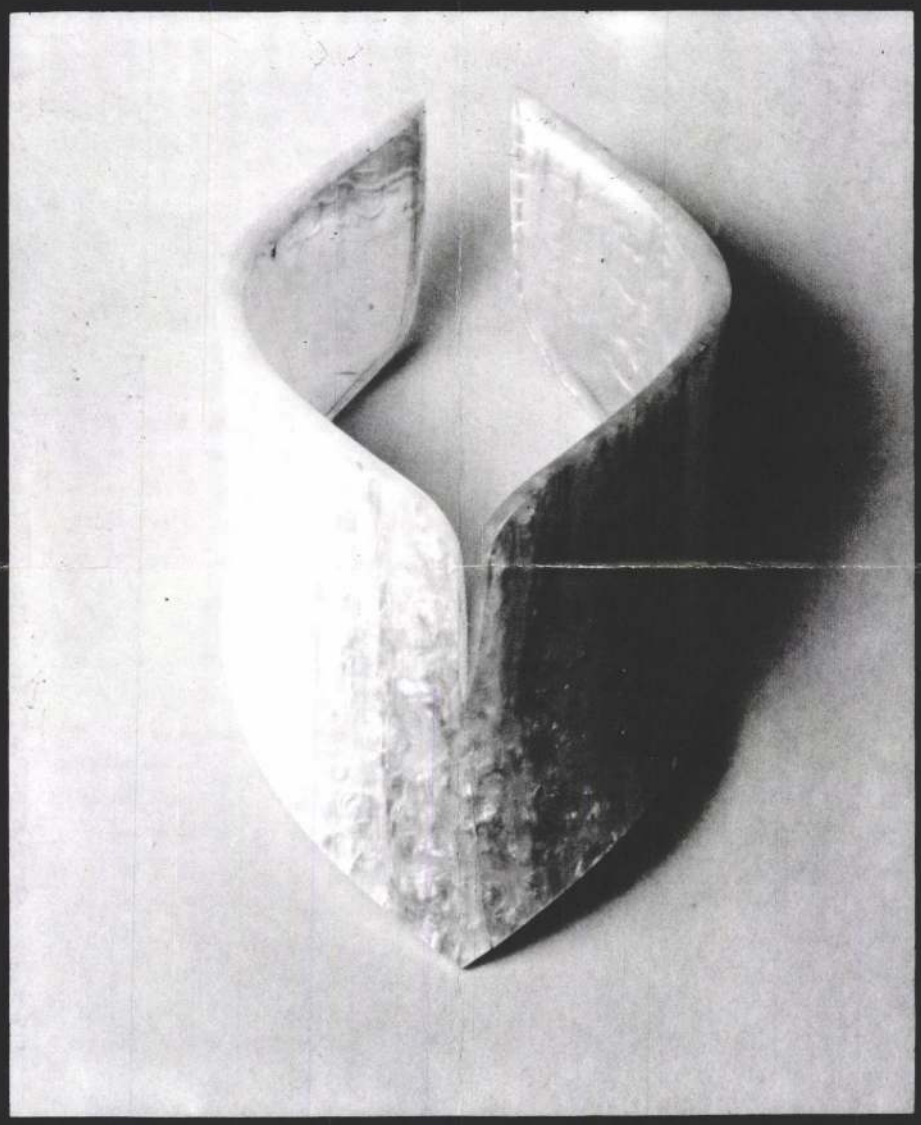

Fotó: Kollányi Gyula

ABAHÁZI Katalin

[f]

Meghívó

Péter Pál Galéria

meghívja Önt

az ETN Konferencia keretében
1994 június 14-június 28. közötti

a Magyar Iparművészeti Főiskola
Textil Tanszék tanárainak
kiállítására
Abaházi Katalin, Benyei Tünde, Droppa Judit,
Jankovics Zsuzsanna, Kisfaludy Mária, Nyári Ildikó,
Pauli Anne, Penkala Éva, Polgár Csaba, Sárváry Katalin,
Szivitzky Margit

Megnyitó: 1994 június 14-én este 20 órakor

2000 Szentendre, Péter Pál u. 1.
Telefon: 06-26-311-182

ABAHÁZI KATALIN

ABAHÁZI KATALIN
BALOGH MÓNIKA • BEDÉCS
KRISTÓF • BRÁDA JUDIT • BRÁDA
ENIKŐ • FAZEKAS VALÉRIA • HÍDVÉGI
ÉVA • HOLLÓ ISTVÁN • HORVÁTH MÁRTON
KARATTUR KATALIN • KERESZTES ÁGNES • MIHÁLYFFY
ANDREA • MIZSÉR GABRIELLA • NYÍRI KATALIN
SÁRVÁRY KATALIN • SMETANA ÁGNES • SOLTI GIZELLA
SZŰCS BLANKA • VERECZKEY SZILVIA • CIBÓ JÁTÉKMŰHELY
ABAHÁZI KATALIN • BALOGH MÓNIKA • BEDÉCS KRISTÓF
BRÁDA JUDIT • BRÁDA ENIKŐ • FAZEKAS VALÉRIA • HÍDVÉGI
ÉVA • HOLLÓ ISTVÁN • HORVÁTH MÁRTON • KARATTUR
KATALIN • KERESZTES ÁGNES • MIHÁLYFFY ANDREA • MIZSÉR
GABRIELLA • NYÍRI KATALIN • SÁRVÁRY KATALIN • SMETANA
ÁGNES • SOLTI GIZELLA • SZŰCS BLANKA • VERECZKEY
SZILVIA • CIBÓ JÁTÉKMŰHELY • ABAHÁZI KATALIN • BALOGH
MÓNIKA • BEDÉCS KRISTÓF • BRÁDA JUDIT • BRÁDA
ENIKŐ • FAZEKAS VALÉRIA • HÍDVÉGI ÉVA • HOLLÓ
ISTVÁN • HORVÁTH MÁRTON • KARATTUR KATALIN
KERESZTES ÁGNES • MIHÁLYFFY ANDREA
MIZSÉR GABRIELLA • NYÍRI KATALIN
SÁRVÁRY KATALIN • SMETANA ÁGNES
SOLTI GIZELLA • SZŰCS BLANKA
VERECZKEY SZILVIA

KARÁCSONY

A Műcsarnok
szeretettel meghívja Önt
és kedves családját a
Karácsony '94
iparművészeti kiállításra és vásárra
1994. december 9-én 17 órára
a Hadtörténeti Intézet és Múzeum
első emeleti kiállítótermébe
A megnyitón közreműködik a
Csokonai Vitéz Műhely
A kiállítás megtekinthető:
Hadtörténeti Intézet és Múzeum
1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.
december 30-ig, hétfő kivételével
naponta 10 – 16 óráig
A megnyitót támogatja a Törley

18

KARÁCSONY

A Műcsarnok

szeretettel meghívja Önt

és kedves családját a

Karácsony '94

iparművészeti kiállításra és vásárra

1994. december 9-én 17 órára

a Hadtörténeti Intézet és Múzeum

első emeleti kiállítótermébe

A megnyitón közreműködik a

Csokonai Vitéz Műhely

A kiállítás megtekinthető:

Hadtörténeti Intézet és Múzeum

1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.

december 30-ig, hétfő kivételével

naponta 10 – 16 óráig

A megnyitót támogatja a Törley

RENDEZVÉNYNAPTÁR

1. hétfő	ÉG-KŐR, előadássorozat a repülésről - Ejtőernyők
	A CALCUTTA TRIÓ indiai zeneklubja
	INKVIZÍCIÓ színjátszócsoport
	BIBOLA bábműhely
	ŐSI MESTERSÉGEK kézművesműhely
2. kedd	NYITOTT AJTÓ
	ÍR TÁNCHÁZ
	BABA-MAMA KLUB
3. szerda	MULTI MÉDIA SZÍNHÁZ előadássorozat
	TATROS táncház
	BOGÁNCS színjátszócsoport
	RADÍRPÓK
	GYÖNGYVIRÁG KLUB
4. csütörtök	BUDAPESTI GYERMEKSZÍNHÁZ ELŐADÁSA
	BABA-MAMA KLUB
	KAKTUSZ színjátszó csoport
	Kosárfonás, Kerámia, agyagozás
	MUZSIKÁS KLUB
5. péntek	VILÁGJÁRÓ KLUB
	Üvegképfestés
6. szombat	MIKULÁS BÁL
	Rajzszakkör
	MOTOLLA JÁTSZÓHÁZ
	BOLHA TERASZ
	Drámapedagógiai tanfolyam
	MIKULÁS TÚRA
7. vasárnap	SIBÖRZE
	CSALÁDI DÉLELŐTT
8. hétfő	„Az indiai zene titkai" a CALCUTTA TRI Ó előadása
	A CALCUTTA TRIÓ indiai zeneklubja
	INKVIZÍCIÓ színjátszócsoport
	BIBOLA bábműhely
	ŐSI MESTERSÉGEK kézművesműhely
9. kedd	BUDAPESTI GYERMEKSZÍNHÁZ ELŐADÁSA
	BABA-MAMA KLUB
	ÍR TÁNCHÁZ
	NYITOTT AJTÓ
10. szerda	EGÉSZSÉG KLUB
	TATROS táncház
	BOGÁNCS színjátszócsoport
	RADÍRPÓK
	GYÖNGYVIRÁG KLUB
	SALVA VITA
11. csütörtök	BABA-MAMA KLUB
	KAKTUSZ színjátszó csoport
	Kosárfonás
	Kerámia, agyagozás
	Sakk, gombfoci
	MUZSIKÁS KLUB
12 péntek	Nyugdíjas Klub
	VILÁGJÁRÓ KLUB
	Üvegképfestés
	KÉP-ERNYEDTEN Jankovics Marcell előadássorozata
13. szombat	BUDAPESTI GYERMEKSZÍNHÁZ ELŐADÁSA
	Drámapedagógiai tanfolyam
	Rajzszakkör
	MOTOLLA JÁTSZÓHÁZ
	BOLHA TERASZ
14. vasárnap	SIBÖRZE
	CSALÁDI DÉLELŐTT
15. hétfő	ÉG-KŐR, előadássorozat a repülésről - Műrepülés
	A CALCUTTA TRIÓ indiai zeneklubja
	INKVIZÍCIÓ színjátszócsoport
	BIBOLA bábműhely
	ŐSI MESTERSÉGEK kézművesműhely
16. kedd	BUDAPESTI GYERMEKSZÍNHÁZ ELŐADÁSA
	BRENNER GYÖRGY kiállítás megnyitója
	NYITOTT AJTÓ
	ÍR TÁNCHÁZ
	BABA-MAMA KLUB
17. szerda	TATROS táncház
	BOGÁNCS színjátszócsoport
	RADÍRPÓK
	GYÖNGYVIRÁG KLUB
	SALVA VITA
	DO.IN
18. csütörtök	BABA-MAMA KLUB
	KAKTUSZ színjátszó csoport
	Kosárfonás
	Kerámia, agyagozás
	Sakk, gombfoci
	MUZSIKÁS KLUB
19. péntek	Nyugdíjas Klub
	VILÁGJÁRÓ KLUB
	Üvegképfestés
20. szombat	SPANYOL BÁL
	Rajzszakkör
	MOTOLLA JÁTSZÓHÁZ
	BOLHA TERASZ
21. vasárnap	SIBÖRZE
	CSALÁDI DÉLELŐTT
22. hétfő	SZÜNIDEI PROGRAM
	„Az indiai zene titkai" a CALCUTTA TRI Ó előadása
	A CALCUTTA TRIÓ indiai zeneklubja
	INKVIZÍCIÓ színjátszócsoport
23. kedd	SZÜNIDEI PROGRAM
25. csütörtök	KALÁKA KONCERT
27. szombat	BOLHA TERASZ
29. hétfő	SZÜNIDEI PROGRAM
30. kedd	SZÜNIDEI PROGRAM

a MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT műsorfüzete
Megjelent: 1 500 példányszámban. Felelős kiadó: Szakall Judit
1022 Budapest, Marczibányi tér 5/a.
Telefonszámok: 212-0803, 212-2820, 212-5660, fax: 212-4885.

TÁRSINTÉZMÉNYEINK

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

1027 Budapest, II. ker., Kapás u. 55.
Tel: 201-6925

November 28.-december 19.
„JELES NAPOK" címmel a MAGYAR PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG művészeinek kiállítása
Kiállítók: ABAHÁZI KATALIN, KELECSÉNYI CSILLA, LÉVAI NÓRA, SOLTI GIZELLA, SZÉKELYI KATI, VERECZKEY SZILVIA, J.LIEBER ERZSÉBET
Megnyitó: november 28-án, pénteken 18 órakor
Megnyitja: Lengyel László művészettörténész

A KIÁLLÍTÁSOK MEGTEKINTHETŐK:
Keddtől - péntekig 13-tól 18 óráig;
szombaton: 10-14 óráig
Előzetes bejelentkezés alapján csoportoknak tárlatvezetést biztosítunk.

A Galéria támogatói:
a II. kerület Önkormányzat MOS Bizottsága,
a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
a Nemzeti Kulturális Alap,
a Budapest Art Expo Alapítvány és
a Kereskedelmi és Hitelbank , Rózsadombi fiók

VÍZIVÁROSI GALÉRIA KATALÓGUSOK

1997	
GHYCZY DÉNES (Budapest II. ker)	150 Ft
A MAGYAR MADI CSOPORT (minikatalógus)	
REINHARD KÜHL - INGRID SCHÜTZ (két katalógus)	100 Ft
GERGÁCZ BERTA (1956-1993), PATRIOT KÖNYV	9 80 Ft
G.ANDERTON: Lejtő út	350 Ft
JOZE SUBIC: Slike	100 Ft
1996	
PBK HAMBURG A VIZIVÁROSI GALÉRIÁBAN	
MILOS BODA (Pozsony): Mutációk	250 Ft
TOOTH GÁBOR ANDOR (Budapest II. ker)	150 Ft
HAÁSZ ÁGNES elektrografikák	250 Ft
1995	
CSUTAK MAGDA (Bécs)	550 Ft
SZÉKELYHIDI SÁNDOR (Budapest): Tömeg	350 Ft
HÓTÁR - NAPTÁR 12 MŰVÁSZ - 12 ALKOTÁS	250 Ft
Natura morta: KURT BENNING (München)	300 Ft
LUDMIL SISKOV: Fotomorfozis (Wien)	50 Ft
TNPU, ST.AUBY TAMÁS: Autokatalizis	50 Ft
1994	
LÖRINCZY GYÖRGY (1935-1981)	200 Ft
MAZ AUFISCHER (Graz)	50 Ft
VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1994-1996	ingyenes

28 oldal, A/5 formátum, 23 színes, 3 f-f képpel, 17 írással, kiállítások kronológiája, bibliográfia.

A kiadványok beszerezhetők a Vízivárosi Galériában nyitvatartási időben: keddtől - péntekig 13-18 óráig, szombaton: 10-14 óráig.
1027 Budapest Kapás u. 55. Tel:201-6925

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

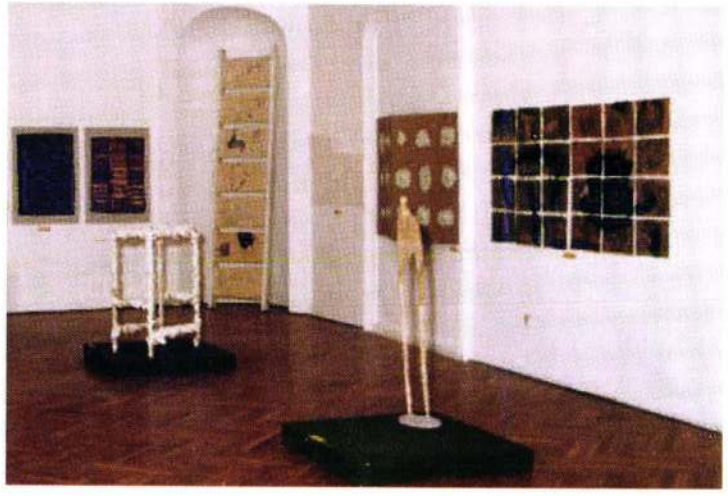

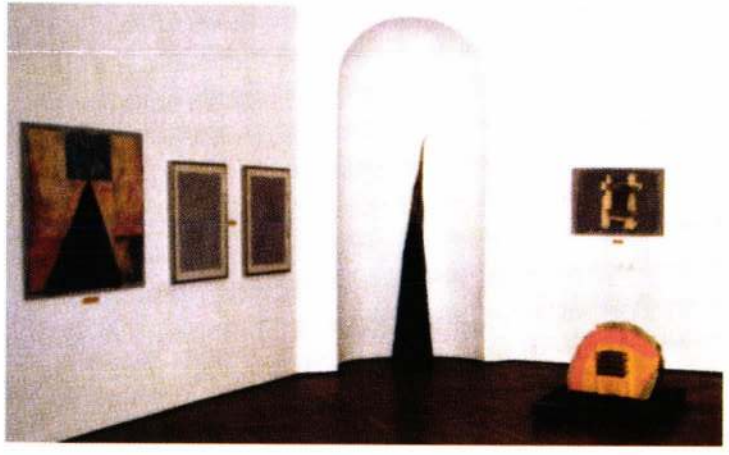

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkolégiuma
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága
II. kerületi Önkormányzat
Budapest Art Expo Alapítvány
Kereskedelmi és Hitelbank Rt. Rózsadombi Fiók

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-17 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

MAGYAR PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG

textilművész tagjainak kiállítása

"JELES NAPOK" 1997. november 28-december 19.

Kiállítók:
Abaházi Katalin, Kelecsényi Csilla, Lévai Nóra,
Solti Gizella, Székelyi Kati, Vereczky Szilvia, J. Lieber Erzsébet

Papír és plasztika – A Magyar Papírművészeti Társaság kiállítása, 1997. október – Győr, Műcsarnok

Megnyitó: 1997. november 28., pénteken 18 órakor
Megnyitja: Lengyel László művészettörténész

VÍZIVÁROSI GALÉRIA •

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-17 óráig

JELES NAPOK

Papírművészeti kiállítás
1997

A papírművészetben — a papír — a mű független és meghatározó eleme. Önálló művészetté válása a század második felére tehető, bár a papír, mint konceptuális elem már a kubistáknál, Picasso és Braque kollázsaiban feltűnik, s az orosz konstruktivisták műveiben is fontos szerepet játszik. A döntő lépést azonban — a papírnak, mint kreatív médiumnak a felismerésében talán a BAUHAUS tette meg. A "Vorkurs" bevezetésével egyidejűleg Josef Albers már a húszas évek elején a papír alapvető tulajdonságaira irányította hallgatói figyelmét. A feladtok lényegét vizsgálva a funkcionalitással szemben prioritást kapott a papírformálás sajátszerűségeinek megértése, s új megkülönböztető esztétikai minőségek hangsúlyozása. "A legintenzívebb iskolánk saját tapasztalataink világa... a játékos kezdetek kedvet csinálnak és magától értetődően vezetnek a leleményből fakadó építkezés felé". Ezek Albers szavai; úgy gondolta ez az az út, amelyet végigjárva radikálisan megváltoztatható a kreatív észlelés irányultsága és ez a formai alakítás új, szabadabb lehetőségeihez vezet.

Ami a **papír** önálló művészetté válását illeti, a fent kijelölt út napjainkra jelentősen kiszélesedett. Nagy szerepet játszik ebben a "handmade" a kézzel készített papír is, amelyet a művészek úgyszintén újból és újból felfedeznek. Az előkészítés során megérintett képlékeny anyag sokakat csábít plasztikus formálásra, szobrászötletek megfogalmazására szerte a világon.

Nálunk a papír, mint öntörvényű médium a hetvenes években tűnt fel. A kísérletező textilesek vették birtokba, használták másképpen a papírt gondolataik kifejezésére.

Tanuskodnak erről a VELEMI ALKOTÓMŰHELY katalógusai, de láthattunk jelentős papírmunkákat a NEMZETI GALÉRIA 1976-ban rendezett TEXTILGRAFIKA kiállításán is. Értékes művek születtek a GONDOLATOK LÁGY ANYAGOKRA 1978, és a TEXTIL TEXTIL NÉLKÜL 1997 című kiállításokra is. Mindkettőt a FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJÁBAN mutatták be. A kiállított művekben a felszabadult kreativitás kísérletező igénye fogalmazódott meg, a textil anyagával rokon anyagok felfedezése és a műveletek iránti fogékony vizuális érzékenység. Tépésekből, hajtogatásokból kivágások révén létrejött pozitív-negatív formákból, vagy egyszerűen csak talált papírhalmazokból önálló jelentéssel bíró műalkotásokat hoztak létre.

Mint tudott a PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG a 90-es évek elején jött létre. Tagjai között textileseken kívül festők, szobrászok, grafikusok, s különböző művészeti ágak művelői megtalálhatók, akik természetesen

MAGYAR PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

nem kizárólag papírmunkákkal foglalkoznak; hogy mégis mi a közös vonás munkásságukban, ami végül is összehozta őket? Talán az, hogy művészi érdeklődésük körébe szervesen beleillik mindaz, amit kutatásaik során a papír metamorfózisa jelentett számukra.

A "JELES NAPOK" címmel rendezett papírművészeti kiállítás résztvevői ez alkalommal kizárólag textilesek: ABAHÁZI KATALIN, KELECSÉNYI CSILLA, LÉVAI NÓRA, J. LIEBER ERZSÉBET, SOLTI GIZELLA, SZÉKELYI KATI, VERECZKEY SZILVIA.

A textil felől érkeztek, felvértezve mindazzal a vizuális érzékenységgel amelyet textiles tevékenységük során felhalmoztak. Ez azt is jelenti, hogy nyitottak és alkalmazkodók; ugyanakkor szuverén alkotók. A világról, a művészetről gondoltakat a textilen kívül más médiumokban is szeretnék érvényesíteni, nem ismerve el zárt határokat a különböző műfajok között.

Szilvitzky Margit

A kiállítás támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Iparművészeti Szakkollégiuma
a "Budapest II." sorozat keretében
Magyar Papírművészeti Társaság
1028 Budapest II., Kossuth L. u. 14. Tel.: 176-8428

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

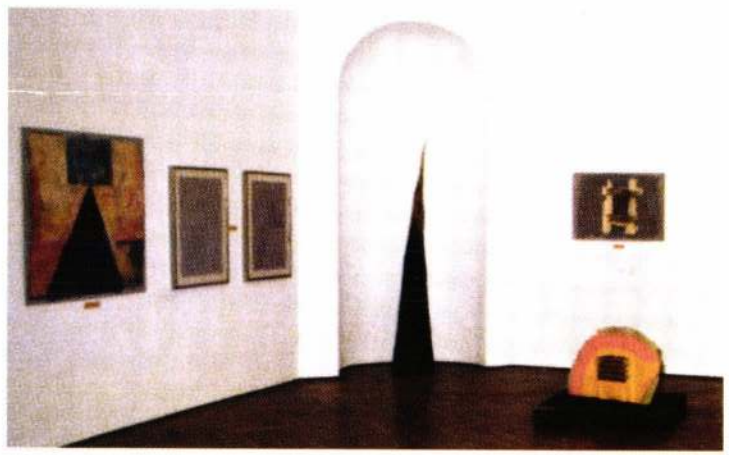

A Víziváros Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkolégiuma
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága
II. kerületi Önkormányzat
Budapest Art Expo Alapítvány
Kereskedelmi és Hitelbank Rt. Rózsadombi Fiók

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-17 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

MAGYAR PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG

textilművész tagjainak kiállítása

"JELES NAPOK" 1997. november 28-december 19.

Kiállítók:
Abaházi Katalin, Kelecsényi Csilla, Lévai Nóra,
Solti Gizella, Székelyi Kati, Vereczky Szilvia, J. Lieber Erzsébet

Papír és plasztika – A Magyar Papírművészeti Társaság kiállítása, 1997. október – Győr, Műcsarnok

Megnyitó: 1997. november 28., pénteken 18 órakor
Megnyitja: Lengyel László művészettörténész

VÍZIVÁROSI GALÉRIA •

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-17 óráig

JELES NAPOK

Papírművészeti kiállítás
1997

A papírművészetben — a papír — a mű független és meghatározó eleme. Önálló művészetté válása a század második felére tehető, bár a papír, mint konceptuális elem már a kubistáknál, Picasso és Braque kollázsaiban feltűnik, s az orosz konstruktivisták műveiben is fontos szerepet játszik. A döntő lépést azonban — a papírnak, mint kreatív médiumnak a felismerésében talán a BAUHAUS tette meg. A "Vorkurs" bevezetésével egyidejűleg Josef Albers már a húszas évek elején a papír alapvető tulajdonságaira irányította hallgatói figyelmét. A feladtok lényegét vizsgálva a funkcionalitással szemben prioritást kapott a papírformálás sajátszerűségeinek megértése, s új megkülönböztető esztétikai minőségek hangsúlyozása. "A legintenzívebb iskolánk saját tapasztalataink világa... a játékos kezdetek kedvet csinálnak és magától értetődően vezetnek a leleményből fakadó építkezés felé". Ezek Albers szavai; úgy gondolta ez az az út, amelyet végigjárva radikálisan megváltoztatható a kreatív észlelés irányultsága és ez a formai alakítás új, szabadabb lehetőségeihez vezet.

Ami a **papír** önálló művészetté válását illeti, a fent kijelölt út napjainkra jelentősen kiszélesedett. Nagy szerepet játszik ebben a "handmade" a kézzel készített papír is, amelyet a művészek úgyszintén újból és újból felfedeznek. Az előkészítés során megérintett képlékeny anyag sokakat csábít plasztikus formálásra, szobrászötletek megfogalmazására szerte a világon.

Nálunk a papír, mint öntörvényű médium a hetvenes években tűnt fel. A kísérletező textilesek vették birtokba, használták másképpen a papírt gondolataik kifejezésére.

Tanuskodnak erről a VELEMI ALKOTÓMŰHELY katalógusai, de láthattunk jelentős papírmunkákat a NEMZETI GALÉRIA 1976-ban rendezett TEXTILGRAFIKA kiállításán is. Értékes művek születtek a GONDOLATOK LÁGY ANYAGOKRA 1978, és a TEXTIL TEXTIL NÉLKÜL 1997 című kiállításokra is. Mindkettőt a FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJÁBAN mutatták be. A kiállított művekben a felszabadult kreativitás kísérletező igénye fogalmazódott meg, a textil anyagával rokon anyagok felfedezése és a műveletek iránti fogékony vizuális érzékenység. Tépésekből, hajtogatásokból kivágások révén létrejött pozitív-negatív formákból, vagy egyszerűen csak talált papírhalmazokból önálló jelentéssel bíró műalkotásokat hoztak létre.

Mint tudott a PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG a 90-es évek elején jött létre. Tagjai között textileseken kívül festők, szobrászok, grafikusok, s különböző művészeti ágak művelői megtalálhatók, akik természetesen

MAGYAR PAPÍRMŰVÉSZETI TÁRSASÁG

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

nem kizárólag papírmunkákkal foglalkoznak; hogy mégis mi a közös vonás munkásságukban, ami végül is összehozta őket? Talán az, hogy művészi érdeklődésük körébe szervesen beleillik mindaz, amit kutatásaik során a papír metamorfózisa jelentett számukra.

A "JELES NAPOK" címmel rendezett papírművészeti kiállítás résztvevői ez alkalommal kizárólag textilesek: ABAHÁZI KATALIN, KELECSÉNYI CSILLA, LÉVAI NÓRA, J. LIEBER ERZSÉBET, SOLTI GIZELLA, SZÉKELYI KATI, VERECZKEY SZILVIA.

A textil felől érkeztek, felvértezve mindazzal a vizuális érzékenységgel amelyet textiles tevékenységük során felhalmoztak. Ez azt is jelenti, hogy nyitottak és alkalmazkodók; ugyanakkor szuverén alkotók. A világról, a művészetről gondoltakat a textilen kívül más médiumokban is szeretnék érvényesíteni, nem ismerve el zárt határokat a különböző műfajok között.

Szilvitzky Margit

A kiállítás támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Iparművészeti Szakkollégiuma
a "Budapest II." sorozat keretében
Magyar Papírművészeti Társaság
1028 Budapest II., Kossuth L. u. 14. Tel.: 176-8428

Sbaházi Katalin

131

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
225.1.

141

Abaházi Katalin

Magyar iparművészet az
ezrebfoRdulon 2003

95.l.

MTAK Kézirattár Ms 4588/12o. Megj.: Füle

Gépirat autogr. aláírással Kozma Lajos s

Zengővárkonyba írt levél.

1. Ld. 1274.sz.
2. Főleg Indiában, Japánban, Kínában gy

   tartalmú érkezés következtében fell
3. Ld. 1271/5.

AH

ABÁDI ÁBONYI

ABAHÁZI MÁRTON

(1248) 1

18

MIK.

Abaházi Márton

Kiállitási kritika

Tolnamegyei Népujság 1966 máj.15

A4

ABÁDI ABONYI

ABAI FERENC

műkovács

(4249) 126

[19

Abai Ferenc 1.

mükovács

lásd 142,

Jesch 152. l.

nem Eell

970. Flama

A XVII. századb

Mulató ka

A fák alatt mulató k
lévők ~~csoportból~~ ~~[illegible]~~ fiatal n
~~[illegible]~~ pénz
~~[illegible]~~ mert a nom
nyelével ~~[illegible]~~ ront (reájók ~~[illegible]~~
hatán hordja. Középütt ~~[illegible]~~
dalol, mi alatt jobbja
és ölében puskát szorongat
gazdájának térdére ~~[illegible]~~
hár ~~[illegible]~~ man csoportosulnak. E
baloldali társaság ell
~~[illegible]~~. Jobbról ~~[illegible]~~
meglehetősen elhizott le
~~[illegible]~~. Mögöttük
fa közelében ~~[illegible]~~ repülő
Vászon, me
A Nemzet

518

pénzes zacskót mutat.
a fehér kesztőbel letakart asztalt vekik (könül ~~[illegible]~~, a melyen
innen

A 4
ABÁDI ABONYI

ABAI FRÉDI
festő

(4250) 1db

20

Ahai Frédi

Nagy Albert harátja, Márton Ferencnél és Rudnay-
nál végzett.

Kosunka, 1972. szept. 31. évf. 9 sz. 1372p.

A4

ABÁDI ABONYI

ABAI GYÖRGY
építész

(4251-4253) 3db

21

Abai György építész

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

799. old.

(2)

Albai György, építész

Elhalt 49. éves korában dec. 25-én.
Temetése jan. 8-án a
Farkasréti temetőben.

— : Halálozás 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 4.

ABAI György épitőn (1925-1974) 13

RÚL I. 9.

nyílású csúcsíves fülke s kettős félköríves végző fülkébe foglalt ablak.

Az oltár mögött hever:

1. Corona lucida kov. vasból, XV: sz. 70 cm gyertyatartó tányérral, csüngőkkel díszítve.

2. Szárnykép Jeremiás próféta festett alakjával. 1 széles. XV. sz.

3. Két térdeplő gyertyatartó angyal fából, fehérre cm m. XV-XVI. sz.

A sekrestyében egy keresztbolt hornyolt élű bor zárókővel, keleti falán lőrésszerű ablakokkal.

1. Kehely, ar. ezüst, hatkaréjos talp oldalpereme á gyűrűje hatszögletes s fenn és lenne minusculák: maria minusculákkal, XV-XVI. sz. 20 cm m beszterczebányai bélyeggel, G. J. jeggyel. 1841. Ha

A 4
ABÁDI ABONYI

ABAKANOWICZ
MAGDALÉNA

(4254–4276) 23 db

23 db

⌈22

Kiállítási enteriőr Magdalena Abakanowicz
műszaméki kiállításáról. [repr.]

Művészet, 1989. jún., a borító belső oldalán.

Abakanowicz Magdalena, lengyel textilművész
T. Szabó Éva: Amerikai design. Testi tükör

A Ludwig-gyűjtemény bemutatóján Abakanowicz Magdalena kiállításán ~~stb~~ láthattuk műveit.

Budapest folyóirat, 1988, 6., 2-old.

Abakanowicz Magdalena, lengyel textilművész.
kp.: Geometria és metafora, Textiltükör

Geometria és metafora

A fiatal magyar művészek a hatvanas években gyakran lengyel közvetítéssel ismerték meg a kortárs külföldi törekvéseket. A lengyel plakátművészet, sokszorosított grafika az európai élvonalhoz tartozott — egy autóstopos út Krakkóba, Varsóba, a lengyel múzeumokba komoly tanulmányútnak számított. Szerencsére a lengyel műtárgyak Budapesten is gyakran láthatók, s ez az utóbbi években, az utazási kedv érezhető csökkenése idején, a korábbinál is fontosabb. Igazi szenzáció volt néhány évvel ezelőtt a lengyel kulturális plakátok bemutatója a Műcsarnokban, a legutóbbi hónapokban pedig Magdalena Abakanowicz katartikus erejű műveit láthattuk. A Budapest Galéria Geometria és metafora című kiállítása, mint a cím is jelzi, koncepciókiállítás, pontosabban, egy olyan gyűjteményt mutat be, amelyet egy-egy problémára koncentrálva állítottak össze a szakemberek. A tárlat a Chelmi Körzeti Múzeumból érkezett Budapestre, mintegy tizenöt év gyűjtőtevékenységét reprezentálja.

Mintegy száz műtárgyat mutatnak be, a gyűjtemény két nagy csoportját, a geometrikus és a metaforikus irányzatot. Igen s[ok a] geometrikus mű, ez azonban, mint dr. [Boze-]na Kowalska írja a katalógusban, nem a gyűjtők szubjektív elfogultságából következik, hanem tudatos döntés következménye. A geometria mintegy olyan nyelv szerepét tölti be, amely alkalmas a művészi állásfoglalás és üzenet kifejezésére.

p.

Budapest Galéria

32
36
38
41
45
48

fon: 886-410

ak vissza

dapest 1073, Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285,

atalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
u. 10/a, 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, va-
erjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat, címe: 1389

Abakanovicz Magdalena, [4] 1.) Folytatás.

Nagy Zoltán: Abakanovicz meditációi. Kiállítás a Műcsarnokban

1. „Ketrec II," fa, zsákvászon, műgyanta, 180×185×135 cm, 1986. |repr.|

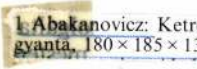

1 Abakanovicz: Ketrec II, fa, zsákvászon, műgyanta, 180 × 185 × 135 cm, 1986

2. „Abakán fesztivál" fekete szizálszövés, 350×100×100 cm, 1971. |repr.|

2 Abakanovicz: Abakán fesztivál, fekete szizálszövés, 350 × 100 × 100 cm, 1971

4. „Ferde kard," fa, acél, 1988. |repr.|

4 Abakanovicz: Ferde kard, fa, acél, 1988

9. „Embriológia" zsákvászon, géz, kenderkötél, nejlon, szizál, mintegy 800 db, 40×250 cm, 1978–1981. |repr.|

10–11. „Verék és kötél," fa, zsákvászon. |repr.

12. „Ülő gölyák", 1987. |repr.|

13. „Ülő figurák", zsákvászon, ragasztó, acélállvány, 18 db, egyenként kb. 104×51×66 cm, 1977–79. |repr.|

Művészet, 1988. jun., 26.–27.–28.–30–31–old.

abakanowicz, Magdalena, lengyel textilművész 1.) Fali textil
P. Szabó Ernő: Abakanowicz

5

Budapest, Galéria, 1988. 4. 1. 3 - old.

1/

Abakanowicz

Magdalena Abakanowicz műveit mindenütt a világon a legnagyobbaknak kijáró tisztelettel fogadják, tálalják, ismertetik. Ezt mi sem érzékelteti jobban, mint az, hogy a Magyar Televízió is, amely pedig egyáltalán nem vádolható azzal, hogy a modern képzőművészet propagátora, már a megnyitó előtt foglalkozott a művész pesti kiállításával.

Ennek is köszönhető talán, ha tömegek nézik meg ezt a tárlatot, gyanítom azonban, hogy a televízió nélkül sem lenne kicsi az érdeklődés — és valószínű, hogy kevesen csalódnak várakozásukban. A Műcsarnok összes termét ,,berendezte'' a lengyel alkotó, egyes művei egyetlen hatalmas kompozíció részévé válnak, s a néző, aki beléphet a gyakran négy-öt méter magas tárgyakkal körülhatárolt térbe, mozgás, tér- és időbeli változások érzékelése közben ismerkedhet meg az Abakánokkal — így nevezi az alkotó műveinek egy részét —, az arctalan testekkel és test nélküli arcokkal, a textilből, rostokból, fából, fémből készült munkákkal.

De hát kicsoda is Abakanowicz? — kérdezi, aki végignézi a sok száz négyzetméteren megvalósuló művet, a hosszú sorokba rendezett ülő figurákat, az alaktalan halmokba dobált rongybálákat, óriásokat idéző köpenyszerű textilformákat. Végzettsége szerint festő — 1954-ben a Varsói Képzőművészeti Akadémián diplomázott —, aki a hatvanas évek közepe óta foglalkozik textillel. Textiles tehát — aki azonban egyáltalán nem iparművész, hiszen nem alkalmazott, hanem autonóm művészetet művel, szakít a hagyományos megoldásokkal, kategóriákkal, úgy véli, az ismétlés ellentétben áll a szellem törvényeivel, akadályozza annak előrehaladását. Ezért minden műve egy-egy izgalmas kísérlet, valamilyen fontos mondandó hordozója. A Lausanne-i Textilbiennálén tűnt fel 1962-ben tértextiljeivel, s mondhatni, forradalmasította ezt a korábban kifejezetten síkbeli kifejezésmódot használó műfajt. 1965-ben elnyerte a Sâo Paulo-i Biennálé aranyérmét, 1980-ban a Velencei Biennálén, 1982-85 között az USA legjelentősebb városaiban mutatkozott be — igen nagy sikerrel.

Térbeli textil, a textil kivitele a szabadba, különböző anyagok ötvözése — nos egy pályát egy-egy eredeti megoldás is fontossá tehet, Abakanowicz azonban a fentiek mellé társította sajátos maszkjait, testlenyomatait is, amelyek a huszadik századi ember sorsának titokzatos, néma tanúi vagy éppen emlékművei. Egyiptomi múmiák, halotti maszkok, megégett, deformálódott arcok — a szorongást, az idő könyörtelenségét kifejező művek — mutatják, hogy Abakanowicz valóban a háborút megélt lengyel nemzedékhez tartozik. Ahogyan Néray Katalin fogalmaz: ,,Középeurópai sorssal telített environement-jai számunkra borzongatóan ismerősek, nálunk itthon vannak''. Persze, mint sikerei jelzik, munkái egyetemes érvényűek — éppen azért, mert alkotójuk semmi másra nem törekedett, mint az őt foglalkoztató kérdések kifejezésére.

P. Szabó Ernő

rek ellátását a főváros XX. kerületében. Jelenleg két konyhából 530 idős ember jut rendszeresen életkorának megfelelő, kímélő ételhez. A két tálalóba a Junior Vendéglátó Vállalat e célra berendezett, csak időseknek főző konyhájából szállítják a menüt. Az étlapot a Jáhn Ferenc Kórház diétás nővéreivel és a kerületi gondozási központ dolgozóival konzultálva állítja össze a vállalat.

A Vágóhíd utcában egy részben kihasználatlan bölcsődéből alakították ki a kerületi gondozási központot és az első tálalót. Később a Nyír utcában egy iskolai helyiséget felhasználva adták át a második konyhát. A Vágóhíd utcai épü-

A szervezés elve: Magyarország népünk minden fiának — bárhol is él, s bármily okból is került messze — szülőföldje. S ha az új helyen új hazára is lelt, családja gyökerei mindenképpen a Duna-Tisza vidékéig nyúlnak. Ezért várjuk a második, a harmadik nemzedéket is.

A távol élők közül máris többen bejelentették, hogy részt kívánnak venni a készülődésben, támogatják erkölcsileg és anyagilag. Ez azonban csak úgy bontakozhat ki, ha átfogóbb és részletesebb ismertetést kapnak az elképzelésekről.

Nemzeti kegyhely

abakanovicz Magdalena, lengyel textilmüvész 2.) Folytatás.
P. Szabó Ernő: Abakanowicz

6

Budapest folyóirat, 1988., 4., 3-old.

Abakanovicz Magdalena, [7] 2.) Folytatás.
Nagy Zoltán: Abakanovicz meditációi. Kiállítás a Mucsarnokban

3 Abakanovicz: A nagy medve, fa, acel, 1988

Művészet, 1988. jún., 27-old.

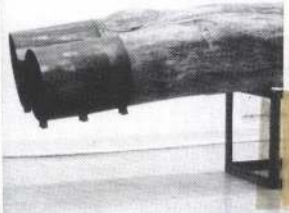

Abakanovicz Magdalena 3. Folytatás.

Nagy Zoltán: Abakanovicz meditációi. Kiállítás a Műcsarnokban.

5 Abakanovicz: Fatörzsek, fa, 15 db, egyenként 224 cm, Ø18 cm, 1981

8

Műcsarnok, 1988. jún., 28-old.

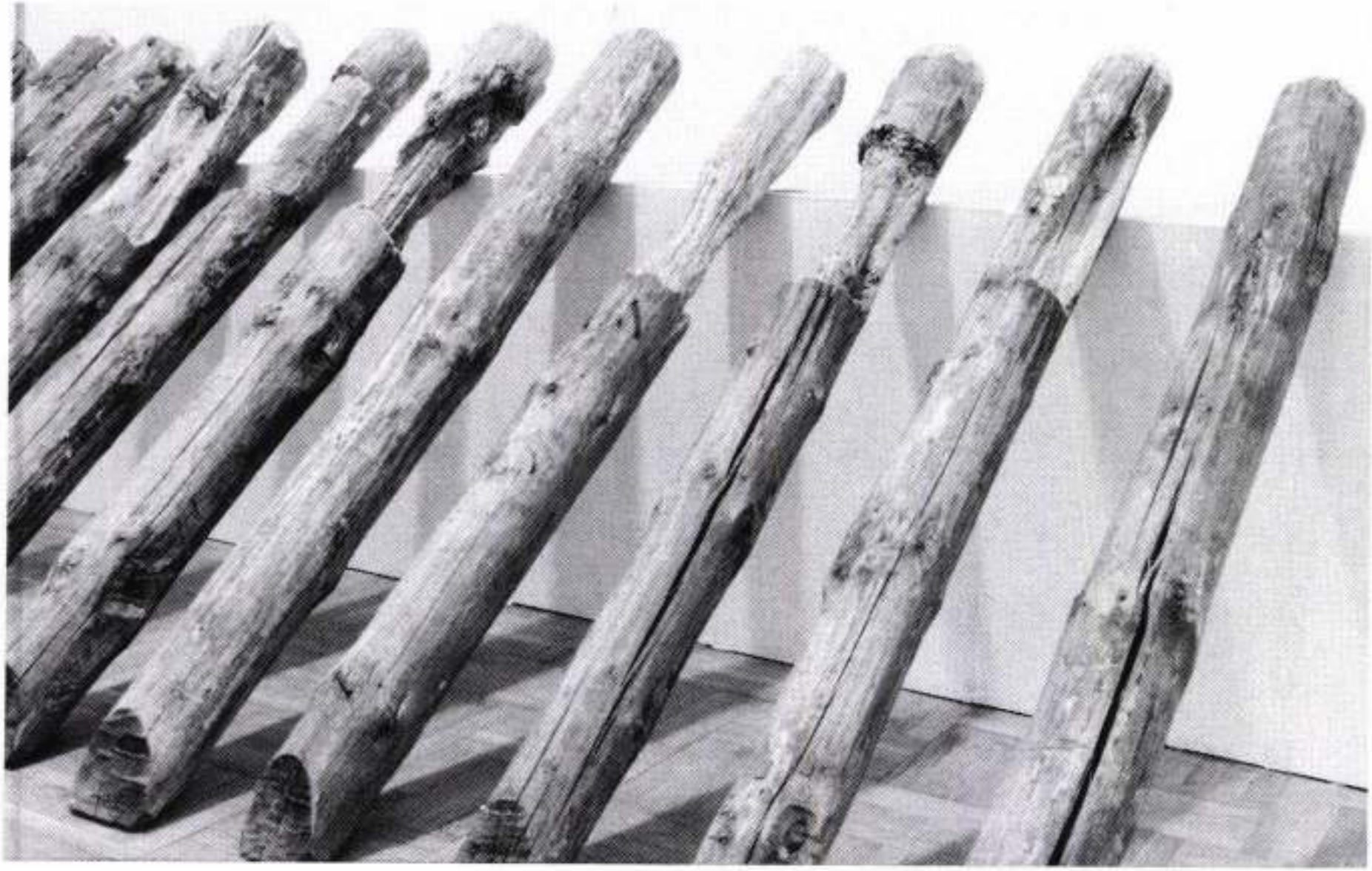

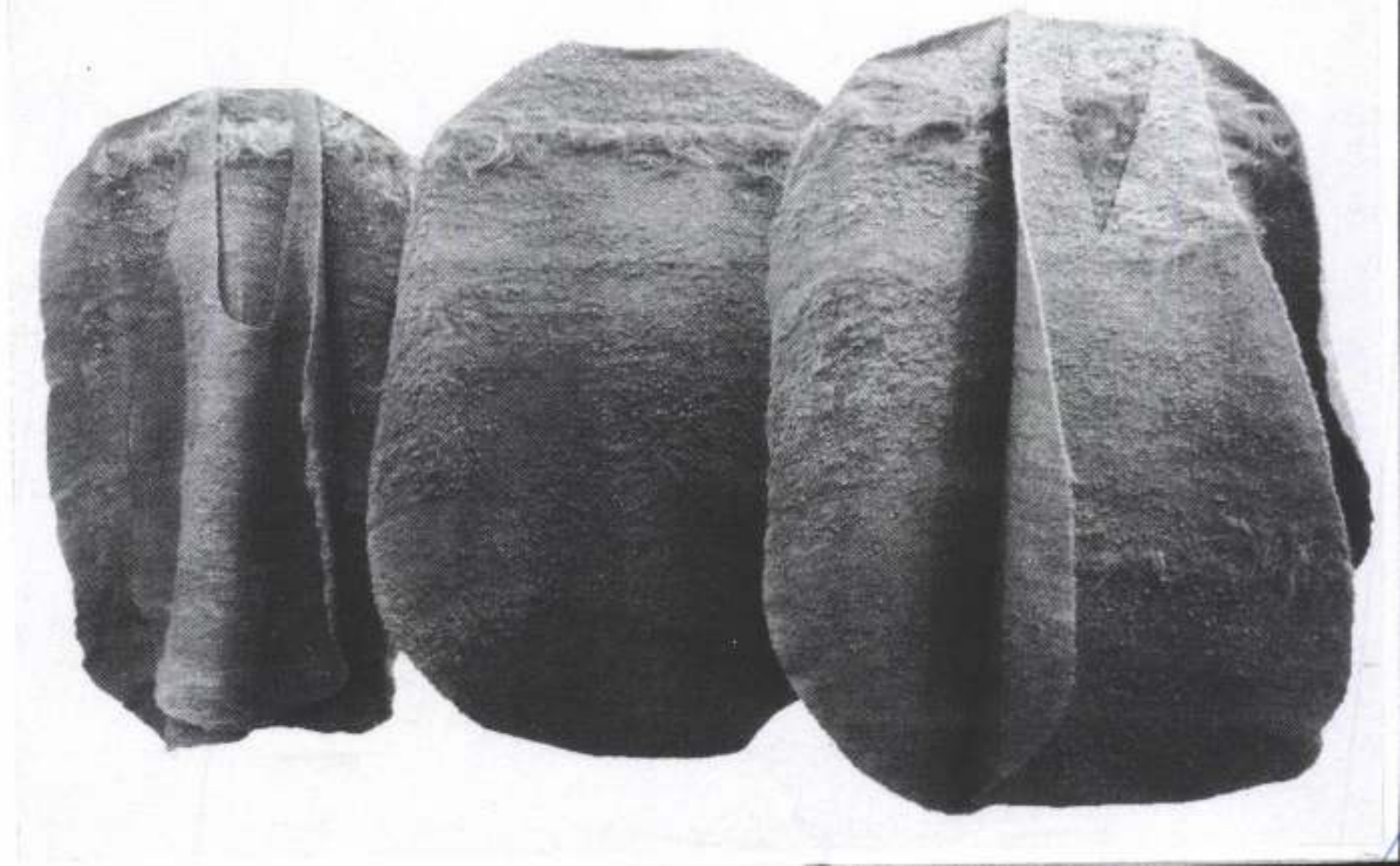

Abakanovicz Magdalena 4.) Folytatás.

Nagy Zoltán: Abakanovicz meditációi. Kiállítás a Műcsarnokban

191

6 Abakanovicz: Fekete environment, szizálszövés, egyenként 350 × 80 × 80 cm, 1970–78

Művészet, 1983. jún., 29. old.

heim, 1983). Óvakodnunk kell természetesen attól, hogy kizárólagosnak tartsuk az effajta értelmezéseket. „Minden forma jelentések együttese – figyelmeztet a művész –, és mint ilyen, igaz. Nem szabad semmit konkrét terminológiára lefordítani, egyetlen hivatkozási alapra szűkíteni. Ez egyenlő lenne a formának mint megismerési eszköznek a megsemmisítésével."

Embriológia. A társadalmi struktúra elvont-általános modellezése után Abakanovicz itt ismét a biologikum mélységeihez fordul. Vastag vagy fátyolszerűen áttetsző burku zsákalakzatokban tárja elénk a megszületni készülő formák kóc- és fonalburjánzását s azt az animális, ösztönalapú egybe-

11

Abakanowicz Magdaléna, lengyel textilművész 4.) Folytatás.

Merei Ottó: Magdaléna Abakanowicz kiállítása a Műcsarnokban. (10)

Nem portré arcok, 1981-83. Részlet.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 67 old

Abakanowicz Magdalena, lengyel textil-művész
Mezei Ottó: Magdalena Abakanowicz kiállítása a
1.) Folytatás. Műcsarnokban.

Nem portré arcok, 1981-83. Részlet. (repr.)

Magyar Építőművészet,
1988., 4-5., 65-old.

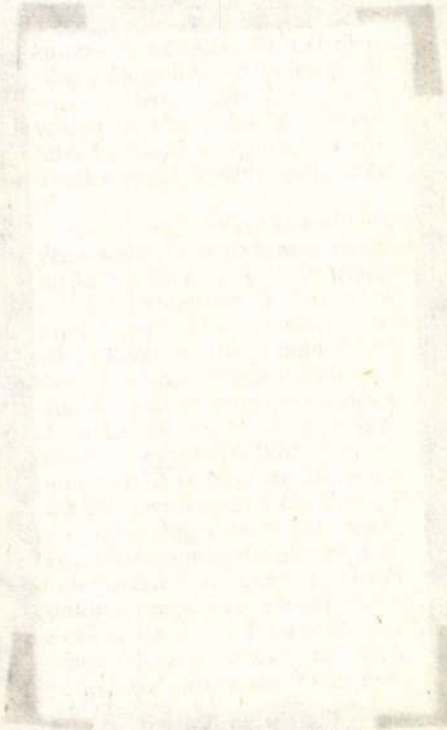

Magyar Ekitőművészet, 1988, 4-5., 66-old.

(12)

Abakanowicz Magdalena, lengyel textilmuvész és Folytatás.
Mezei Otto: Magdalena Abakanowicz Mállítása a Muszmokban.

Abakánok,
(1970 körül)

Magdalena Abakanowicz kiállítása a M

Az ötvenes évek közepén fellépő lengyel avantgarde nemzedékre a hatvanas évek elején-közepén figyeltek fel szürreális-absztrakt szellemben dolgozó hazai művészeink. Ez az átütő erejű nemzedék nemcsak hírével, hanem személyes ismeretség révén egy-egy szerényebb kiállítással is éveken át bátorítóan hatott arra a küzdelemre, amit a hazai fiatalok egy része az egészségesebb művészeti élet és a karakteresebb kortárs művészet megteremtéséért folytatott. Ennek a lengyel avantgarde nemzedéknek volt egyik kimagasló egyénisége Magdalena Abakanowicz, aki már a hatvanas évek elején valósággal forradalmasította a faldíszítő funkcióba merevedett textilművészetet. Idehaza — nem utolsósorban az ő munkássága nyomán — a hatvanas és hetvenes évek fordulóján indult meg a fiatal textilesek nagyarányú szervezkedése, amelynek jelentékeny része volt a *Szombathelyi Falés Tértextil Biennálék* és a *Velemi Textilművészeti Alkotóműhely* létrejöttében s egy évtizedet átívelő eredményeiben.

Az időközben, elsősorban az 1980-as Velencei Biennálén való

Abakanovicz Magdalena | 13 | 5.) Folytatás.
Nagy Zoltán: Abakanovicz Magdalena meditációi. Viállítás a Műcsarnokban.

7 Abakanovicz: Négy kerék, fa, ∅ 230 cm, 1988

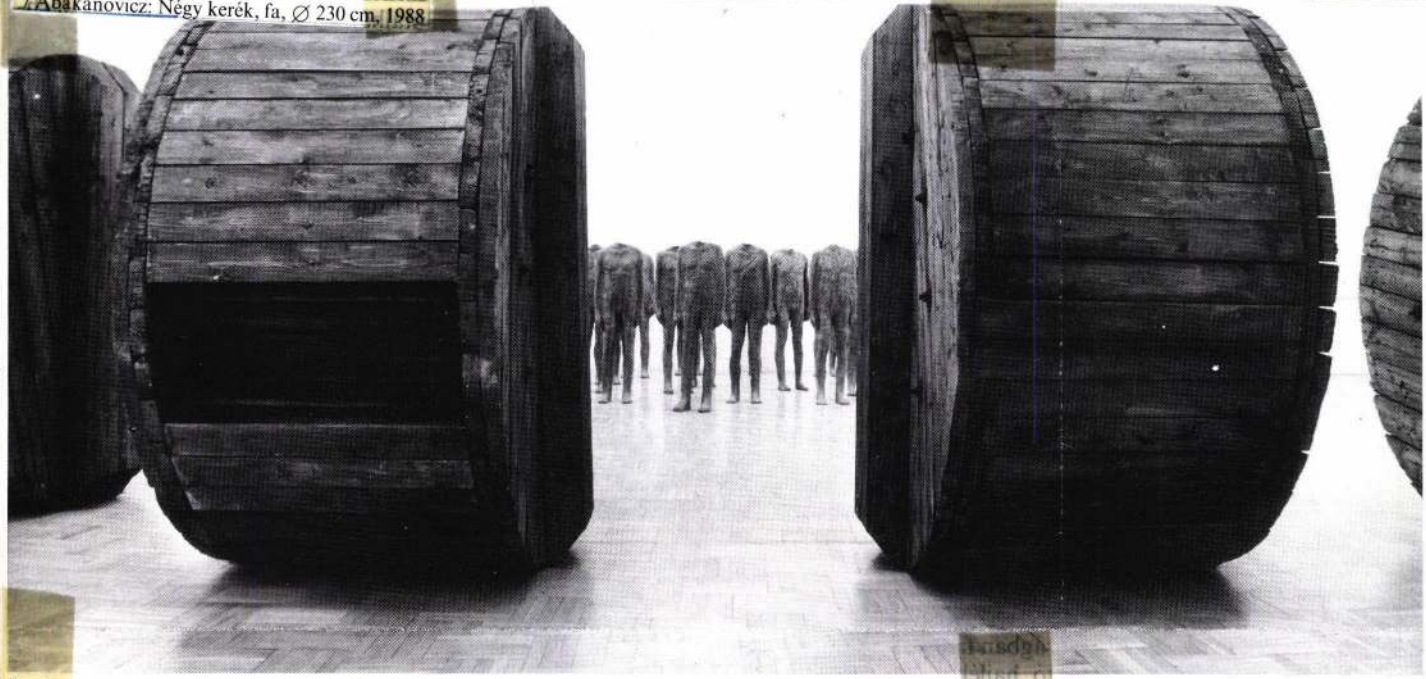

Művészet, 1988. jún., 29-old.

7

az ember és az általa létrel
dik természet ellentmondá
lens kapcsolatát példázz
végül is egyaránt lehet rab
börtön és védelmet nyúj

Abakanowicz Magdalena, lengyel textilművész (14) 3.) Folytatás.

Mezei Ottó: Magdalena Abakanowicz kiállítása a Műcsarnokban.

Képek a kiállításról.

I. Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 66-old.

Abakanowicz Magdaléna, lengyel textilművész 5.) Folytatás (vége)

Mezei Ott: Magdaléna Abakanowicz kiállítása a Műcsarnokban.

15

Magdalena Abakanowicz:
Álcázott csapda, 1988

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 67-old.

Abakanovicz Magdolna [16] 6) Folytatás.
Nagy Zoltán: Abakanovicz művészeti kiállítás a Műcsarnokban.

8 Abakanovicz: Tömeg, zsákvászon, műgyanta, egyenként 170 × 55 × 30 cm, 1987

8

Művészet, 1988. jún., 29-ből.

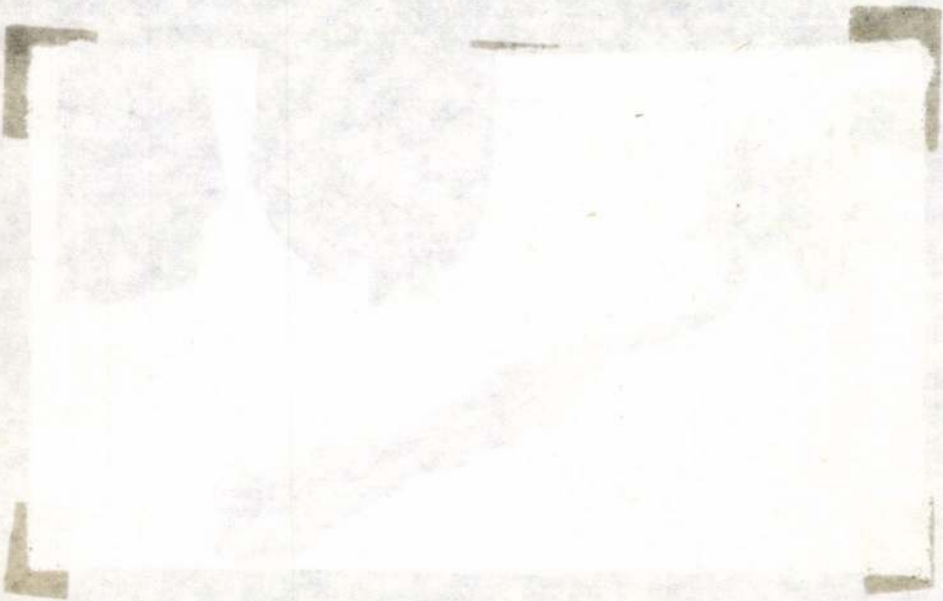

(20. old.)

17

Abalanovin

nohánkívér

Tömeg 1987

Kiállítása a Mánorolban

Nagy Zoltán cille

(25 old.)
18

Abakanovicz Z.

nohránműrén

Ziállítás a Műcsarnokban
a Díró: Nagy Zoltán

Művészet
88/6

(27 old.)

Abakanovicz

nohránczívén

Ziállítása a Műcsarnokban
Nagy Zoltánciille

Művészet
88/6

Abakán festival 1971.

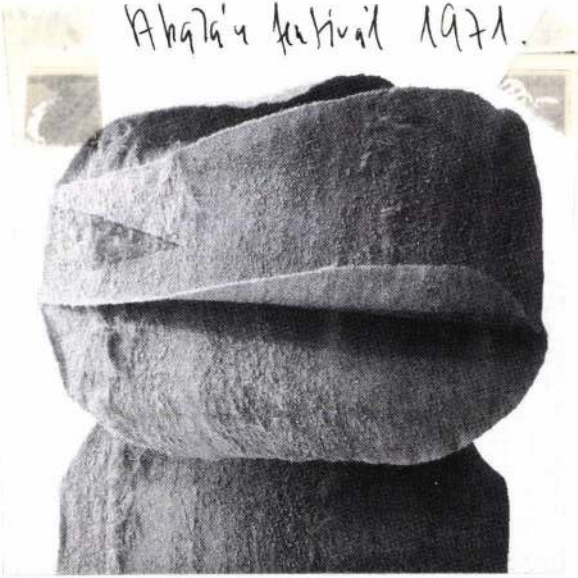

(Z 7 old)

Abakanovicz

nohránművész

Ziállítása Műcsarnokban
Nagy Zoltán cikke

Művészet 88/6

A nagy medve, faracél 1988

21 (30. old.)

Abakanovicz

nehrúcsűrény

Ziállítása a Műcsarnokban

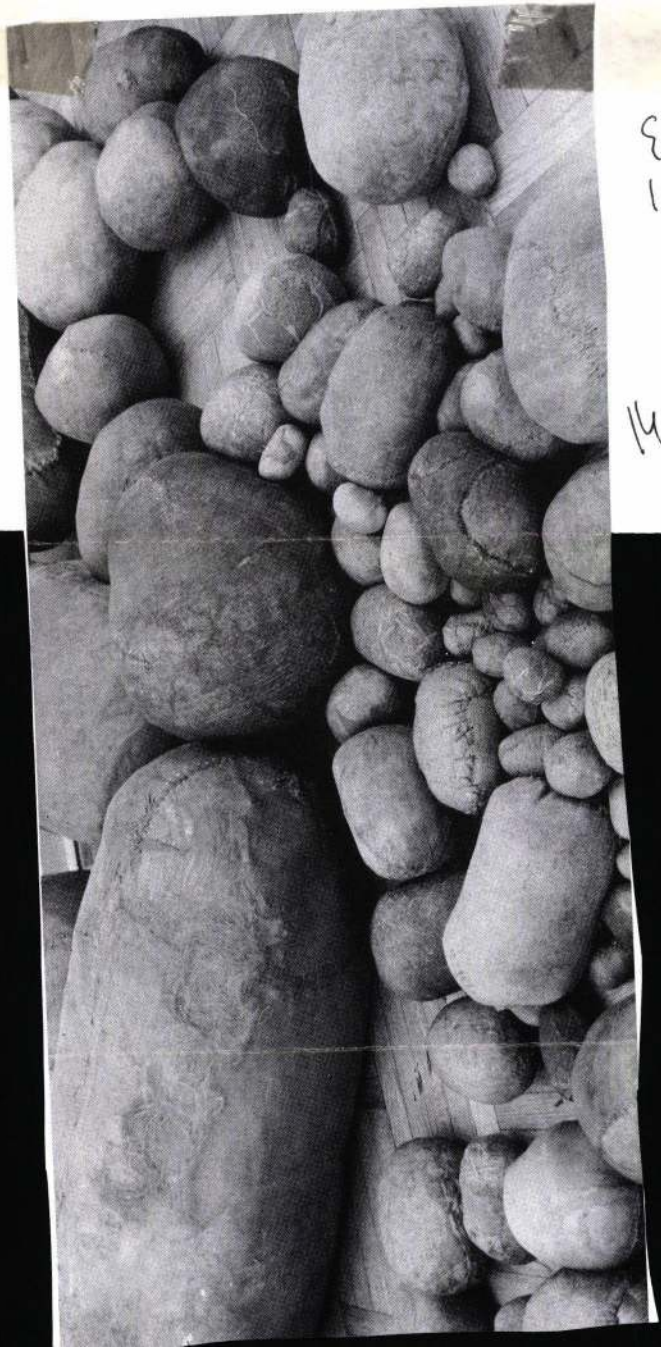

Embriológia, 1978 - 81

Művészet 88/6

6 | ves, egyenként 350 × 80 × 80 cm, 1970–78

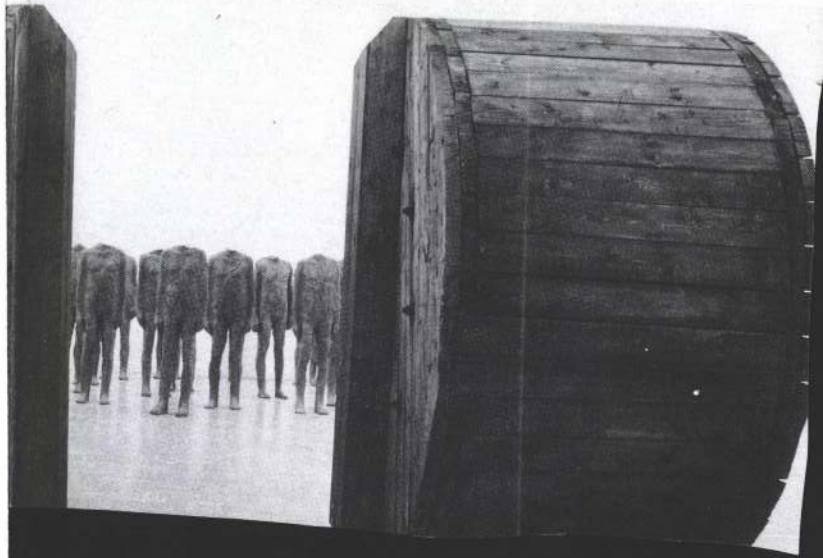

22 (3 old.)

Abalanovicz

zobránkérés

Ziállítása a Műcsarnokban Nagy Zoltán ci Ne

11

Kerék és Zöfél, fa, zsalvászon, Zinder Zérék 1973

ABAKANOWICZ MAGDACENA (23)

Melinda kétszer

Film

FÁY MIKLÓS

Ami azt illeti: nem hallatlan ötlet. Két hasonló történet ugyanarra a szereplőre, egyszer viccesen, egyszer komolyan. A kétszeres címszereplő Melinda ugyanaz a színésznő, *Radha Mitchell*. Egyszer szomorúnak és neurotikusnak kell lennie, egyszer kiegyensúlyozottnak és szépnek. Jó szakember, megoldja a szerepgyakorlatot, bár láthatóan dolgozik, és idegbeteg állapotában túl sokat használja az eszközöket, a cigarettát és a borospoharat. Nála is balszerencsésebb *Will Ferrell*, akinek a Woody Allen-féle kétbalkezest kell játszania *Woody Allen* eszközeivel, amelyek persze csak neki állnak jól, mindenki más ezekkel az eltúlzott gesztusokkal olyan, mintha rossz színész lenne. De a néző mégis hálás, amikor legalábbis elfogadható, időnként pedig maradandó poénokat hall tőle. Maga mit csinál, kérdi a gumiasztalon ugráló aranyifjú, hogy formában maradjon? Jojózok, és néha pánikrohamaim vannak. (Leírva nem akkora vicc, de hát ez lenne a színészet lényege.)

Melinda: Radha Mitchell

Vannak gondok a Melinda és Melindával, mert néha unalmas, a két történet nem fér el egymás mellett, hosszú lesz tőle a mozi, és mégis vázlatos marad a kidolgozás, néha gondolkodni kell, hogy ez most vajon a komikus vagy a tragikus változat. De akkor is Woody Allen-film. Nem a legjobb és nem a legrosszabb. Ez azonban nem is érdekes. Lényeg, hogy az életmű része. Olyan életműé, amely így vagy úgy, tehetségesen vagy naivan, elmésen vagy kényszeresen humorizálgatva, de megható következetességgel nem hajlandó másról szólni, csakis a lényegről. Szerelemről, életről, halálról. Keresi így, és próbálja úgy, de az Annie Hall óta Woody Allen egy centivel sem jutott közelebb a megoldáshoz. Ami azt jelenti, hogy becsületesen kérdez, és becsületesen nem válaszol. A Melinda és Melinda is egy csettintéssel ér véget. A varázsló eltöri pálcáját, pontosabban a vígjátékíró pattint az ujjával, és azt mondja, így érhet véget az életünk. Utána sötétség és stáblista, *Schiff Andrással* és *Zsigmond Vilmossal*.

Ha az a kérdés, hogyan lehetséges, hogy valaki egy életművet, de legalábbis harminc év termését tudja arra az egyetlen szálra fölfűzni, hogy fél a haláltól, akkor azt hiszem, tudom a választ. Aki a haláltól fél, az életet szereti. És aki az életet szereti, az nyugodtan forgasson filmet. Lehetőleg minél többet. *(Melinda és Melinda – forgalmazza az InterCom)*

Hősök térben a Hősök terén

Zsákvászon hátak. Zsákvászon alakok. Zsákvászon arcok. Zsákvászon tömeg. Magdalena Abakanowicz kortárs lengyel képzőművész alkotásaiból nyílik holnap kiállítás a Szépművészeti Múzeumban.

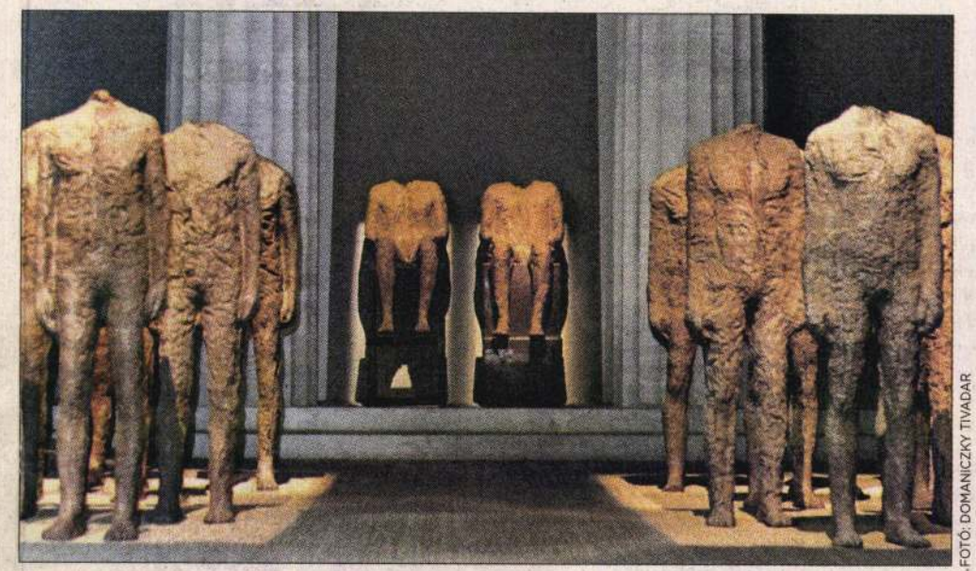

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

Abakanowicz alakjai legtöbbször félelmeket, bizonytalanságokat ábrázolnak

Rendhagyó és egyben merész ötlettel állt elő a Szépművészeti Múzeum. A nyolcvanezer látogatót számláló kopt kiállítás után most *Magdalena Abakanowicz* zsákszobrait mutatja be. Közvetlenül a Dürer rézkarcok szomszédságában. – Nyitni szerettünk volna, és megtiszteltetésnek érezzük, hogy befogadhatjuk ezeket a Wroclawi Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő, valóban egyedülálló alkotásokat – mondja *Hudák Zsuzsa*, a kiállítás egyik szervezője.

A festő és textil szakon végzett, most hetvenöt éves Abakanowicz a háború utáni lengyel avantgárd legjelentősebb személyisége. Már a hatvanas években világhírűvé vált, később a Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagjává választották, a londoni Royal College of Art díszdoktori címmel ajándékozta meg.

– Az ötvenes években, a szocialista realizmus idején, amikor tanulmányaimat folytattam, nem volt semmi: se műterem, se anyag. Mi sem kellettünk. Öreg köteleket kezdtem el gyűjteni, szálakra bontottam, befestettem, felületet képeztem belőlük. Így születtek meg háromdimenziós szobraim – meséli a végtelenített portréfilmen Abakanowicz.

Kiállít a világ összes pontján, még a Metropolitan Múzeum tetején is. – Nagyon nagy dolog, hogy sikerült megnyerni Abakanowiczot erre a kiállításra. Mostanában Japántól az Egyesült Államokig mindenfelé kiállít, de Közép-Európában az elmúlt időben nem láthatták – mondja *Maciej Szymanowski*, a Lengyel Intézet igazgatója.

Abakanowicz mindig sajátos teret teremt szobrainak, sokszor a helyszínen is alkot. Legyen az a Negev-sivatag, vagy egy olaszországi mező. Alkotásainak kulcsszava a tömeg és a tér. Szobrainak különleges közegre, elrendezésre van szüksége. Az egyforma hátak, álló, vagy épp ülő alakok tömeggé formálódnak. Tömeg. Hősök. Arcok. Hátak. Kiállításonként mindig egy kicsit másképp. Abakanowicz leginkább maga rendezi el őket. – A művésznő ragaszkodott ahhoz, hogy a Szépművészeti Múzeumban állítsák ki elmúlt húsz évének alkotásait, mert ott megfelelő teret kaptak a kompozíciók. Bár ennek a kiállításnak az előkészületeinél nem tudott személyesen jelen lenni, de a tárlat szeptember közepi záróeseményeként rendezett színházi előadásra úgy ígérte, eljön – mondja Hudák Zsuzsa.

Abakanowicz alakjai legtöbbször fej és kéz nélküliek. A kivételes Arcok című kompozíció négy emberi fejet ábrázol ugyan, de azok befelé nyomottak, deformáltak. – Gyerekként megéltem Lengyelország hitleri megszállását, átéltem a világháborút. Ezek a bennem levő képek mélyen jelen vannak alkotásaimban, de túlzás lenne azt mondani, hogy csak ezekről a tragédiákról szólnak. Általános félelmeket, bizonytalanságokat ábrázolnak, amelyek eredetileg az emberi léthez kapcsolódnak. Többértelmű munkáim a képzeletet szólítják meg. Minden alkotás titokból alakul ki. És ezeket nem szabad konkrét jelentésre váltani, mert elpusztulnak – teszi hozzá, ugyancsak a filmen.

Hirosimai kiállítása megihletett egy tánctársulatot, azóta maga Abakanowicz is készít tánckoreográfiát és legtöbb kiállítását táncelőadás kíséri. Fej nélküli, zsákokba varrt emberek táncolnak, test nélküli zsákszobraiba bújnak. – A tánc maga is szobrászat. Csak fordítva: ott a táncos mozog és a közönség mozdulatlan. A tánc mindent kiteljesít, amit eddig csináltam. A tánc menekülés a depresszióból, felszabadulás, maga az élet – mondja Abakanowicz. A Szépművészeti Múzeumban is felléphetnek augusztusban kortárs előadóművészek.

SZABLYÁR ESZTER

TISZTA FEJJEL

Kis éji zene

Esténként zárni kell az ablakot. Nyáron. Melegben is. Jön ugyanis a diszkózene.

Sokan mondhatnák el manapság ugyanezt. Egy ismerősöm a Velencei-tó partján, én speciel a pesti belvárosban. Az én „diszkóm" a Citadellán van, onnan árad le, pedig én a Dunától a negyedik utcányira vagyok, csak hát rálátok a randán lilára kineonozott műemlékre. Legalábbis ha jól emlékszem, akkor műemlék volt, amikor az ominózus teraszt lebonttatták. Az (esztétikai) környezetszennyezésnek számított (persze az is volt), a hang (meg a lila szín) úgy látszik, nem.

Országszerte ez a helyzet a fortélyos módon túl könnyen engedélyhez jutó diszkókkal meg a zajjal. Valahogy az istennek sem akarják szennyezésnek elismerni. Ha meg valaki mégis harcba indul ellene, kiderül, hogy az istenadta hullám anynyiféle hatósághoz tartozik, hogy amíg mindegyik elfogadja a káros hatást, addig legalábbis belesüketül a panaszos. Néhány éve ugyanez volt a Margitszigeten üzemelő diszkóval, akkor annak zajától bolondultak meg a Szent István parknál lakók. Hiába, a víz kiválóan viszi a hangot.

Kár, hogy a Citadella a Parlamenttől messze van, mert akkor legalább valamelyik politikusnak felkeltené a figyelmét, mondjuk felébredne tőle egy éjszakába nyúló ülésszakon. Így nincs sok esély, legfeljebb a pesti rakparton éjszakázó turistahajók lakói gondolhatják, de vidám nép ez a magyar!

PALUGYAI ISTVÁN

ZÖLDHÍREK

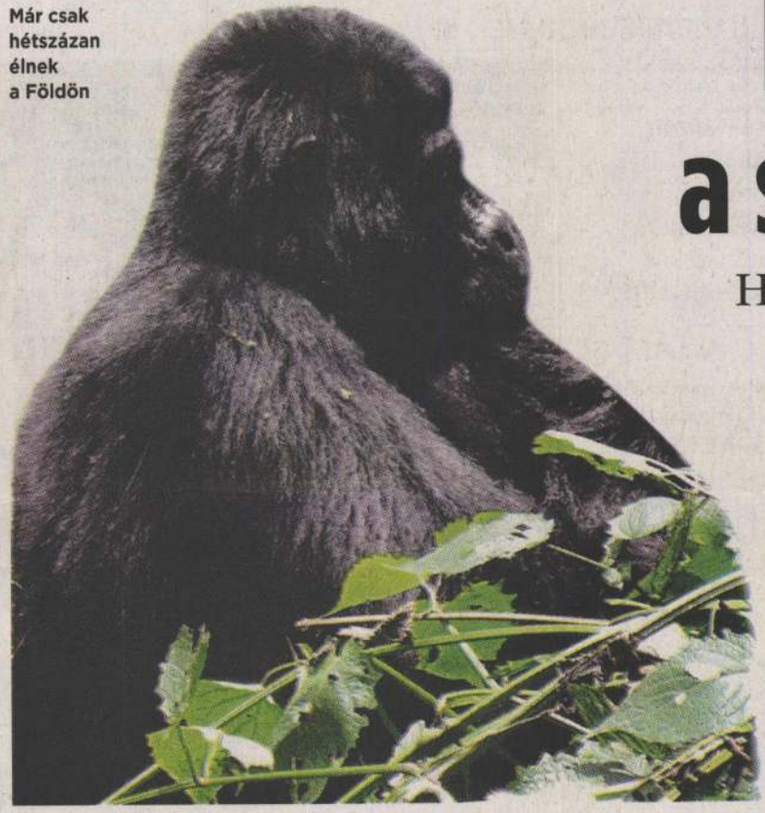

Már csak hétszázan élnek a Földön

A SZERZŐ FELVÉTELE

Két méterre a szürkehátútól

Hegyi gorilláknál névadó előtt

Június 25-én névadó ünnepséget rendeztek Ruandában a hegyi gorilláknak, melyen a kis afrikai ország elnöke is megjelent, ezzel is súlyt adva az eseménynek. A számunkra talán kissé megmosolyogtató ceremónia azonban abban a régióban mégis a legvéresebb valóság üzenetét hordozza. Részben azt, hogy Ruanda, mely *Dian Fossey* kutatásai révén évtizedekig élen járt a gorillák védelmében, kikeveredve a gyilkos polgárháborúkból, újra tenni kíván a világ egyik legveszélyeztetettebb állatfajának (pontosabban alfajának) megmentéséért. Részben azt, hogy mivel erre önmaga képtelen, várja a nemzetközi szervezetek, külföldi kutatók és nem mellesleg a turisták érkezését és segítségét.

A helyzet rossz, de nem reménytelen. [illegible] gorilla él, hat, [illegible] Ruandába. A nemzeti parkdi Impenetrable („áthatolhatatlan") Forest Nemzeti Park, 1200-2700 méteres magasságban. Az említett kiváltságot (a kutatókat leszámítva) nem érdemekkel, hanem kizárólag pénzzel – méghozzá sokkal – lehet elnyerni. Egy gorillaengedély 250 dollárba kerül (plusz 20 a nemzeti parki belépő), ám ha valaki csak úgy arra téved, ne is álmodjon arról, hogy az állatok közelébe kerülhet. Az engedélyeket jó előre lefoglalják a külföldi irodák, csoportok számára. A fővárosban, Kampalában az illetékes hivatalban két évre előre vesznek fel rendeléseket. Ha már birtokában vagyunk az engedélynek, a legközelebbi nagyvárosból, Mbararából jó félnapos autózás után meglehetősen pocsék hegyi földutakon zötykölődve el-

szélni. A vezetőn kívül két géppisztolyos tart velünk (szükség esetén hordár is), egy elöl, egy hátul. Nem az esetleg támadóan fellépő gorillákat akarják persze lelövöldözni. 1999-ben egy Kongóból átszivárgó, máig ismeretlen kilétű gerillacsapat hatolt be a vidékre, túszul ejtettek, majd kivégeztek nyolc külföldi turistát és egy parkfelügyelőt. Azóta a hadsereg komoly erőket állomásoztat a környéken. Fél órával a csoport előtt felmegy a hegyre két nyomkereső, arra a helyre, ahol előző nap látták a gorillacsapatot, majd nyomaikat követik. Ha megtalálták őket, rádión értesítik a túravezetőt, merre kell menni. Szintben kb. 500 méter a völgytalptól a sűrű dzsungellel borított hegygerinc, ahová jól járható, kanyargó ösvény vezet. Az egyre párásabb levegőben közepesen megerőltető, eseménytelen kutyagolás. Fönn vagyunk, aztán a túloldalon irány lefelé. A dzsungel átvált 2-3 méteres sűrű bozótosba; csakugyan áthatolhatatlan. Fél tizenegykor

A környéken élő emberek kezdik megérteni, hogy saját életük, jövőjük egybeforrt a gorillákéval.

kapjuk a rádiójelentést: megvannak a gorillák! Akkor aztán árkon-bokron át. Vezetőnk bozótvágó késsel nyit utat az isz[illegible]

vagyis párzik, és csakugyan, félreérthetetlen mozgása jelzi, épp az utánpótlásról gondoskodik egyik nejével. Végig egy helyben állunk, fotózunk a letaposott gallyakon, kényelmetlen pozitúrában, mégis észrevétlenül elrepül az engedélyezett egy óra. Már menni készülünk, mikor a bozótból kiront az ezüstös hátú, elviharzik úgy két méterre tőlünk, és ráveti magát egy másik nőstényre. Most látjuk, milyen óriási; súlya kétszer akkora is lehet, mint a nőstényé. Embermagasságú, óriási fejjel, hatalmas pofáján nyoma sincs a nőstények és a kicsik kedves mosolyának. Amúgy semmi üvöltés, melldöngetés. Megszokták az embert.

Volt mit megszokni. A hegyi gorillák élettere az elmúlt száz évben egyre gyorsuló ütemben szűkült. A három érintett ország lakóinak száma, ezzel együtt a termőföld, a tűzifa és a legeltetőterület iránti igénye annyira nőtt, hogy tengerként veszik körül a hegyi gorillák szigetszerű élőhelyeit. Később jöttek a polgárháborúk, az orvvadászok, az embertől elkapott betegségek. Szerencséjükre étkezésben nem válogatósak, legalább 200-féle növény különféle részeit fogyasztják. Naponta továbbállnak újabb élelemforrásokért, de nem tesznek meg nagy távolságot. Évente egy gorillacsapat nagyjából 8 négyzetkilométeres körzetben mozog.

A legutolsó, 2003-as „népszámlálás" nyomán kiderült, hogy már csak kereken 700 hegyi gorilla él a Földön, és hangsúlyozzuk, csupán ebben a régió[illegible] hogy szá-

23

Feladó: Abasári-Festő
(oltárképek)

Cédula 2 db

Géppel →

Kézzel →

(4277-4278)

M.D.K.

Abasári – festő

Abasáron, Visontán, Kecskeméten, Csongrádon és Félegyháján festett oltárképeket. Személyét Braun István gyöngyösi festővel azonosították.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája, VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 306. old.

2

ABASÁRI-FESTŐ Az abasári templom főoltárára Péter Pál apostolokat ábrázóló kép bemutatott költségvetéséből kitünik, hogy a megbizott müvész jónevü festő, aki az előző években /1834 előtt/ a visontai, kecskeméti, csongrádi és félegyházi templomok oltárképeit festette közmegelégedésre /Egri érs. egyh.lltár Plébániai iratok, Abasár,1834/

Lásd még --+Braun István gyöngyösi festő.

A Hevesmegyei Tpográfia adatgyüjtéséből. Voit

A4 (24

ABÁDI ADONYI

ABÁTHI MÓR
(THAN MÓR)
festő

(4279) 1dl

Ábáthi Mór (Thaan Mór)
festő.

M.D.K.

Két vízfestménye a pesti múzeumban található.

Berkovits Ilona: A magyar munkásmozgalom metszete és Thaan Mór.

M.M.M. Évkönyve 1952, 73 l.

A4 25

ABÁDI ABONYI

ABAVÁRI MIHÁLY
építész

(4280-4281) 2db

le. D. K.

ABAVÁRI Mihály épitész

Részvétel a pályázaton / II. kategória/ III. díj

/ b.j./ Vita az épitőművész-szövetségben a családiház-épités uj megoldásairól
Kihirdették a sorház-tervpályázat eredményét
Magyar Nemzet 1962. március 4.4.1.

M. D. K

ABAVÁRY Mihály építész

Bocskai út 19. sz. laróház (Rezr.)

Kiss Tibor: A Bocskai úti toghíjak beépítése (1954-56.)

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 3-4. sz.

68-80. l

Feladó: Abbatis, Petrus de,

kódexmásoló

Szentiváni kézirato cédule 1 db.

Géppel →

Kézzel →

(4282) 1db

Abbatis, Petrus de, 1.

Burdigalensis, Kódex-

másoló l. Petrus de abbatis

Burdigalensis.

Jd.

A bpi. Egyetemi Templom boltozatának
sítése.
ám:
let:

et, hogy a bpi. Egyetemi Templom bol-
ugusztus hó 5-én a Bizottság által ki-
ü versenytárgyalást tartok.
hó 21-én.

A miniszter rendeletéből:

Ottó László s.k.

miniszteri tanácsos.

ökségének,

Budapest

Abbatini, Guidobaldo
festő

Szentiványi kérivárosanyag 2 db
" Kivágat 1 "

(4283-4285) 3db

1.

Abbatini, Guidoaldo

olaszfesző

Roma. S. Pietro in Vaticano

Nagy Lajos királynak megmutatják Veronika kendőjét 1630-31.

Az altemplom Veronika-kápolnájában a harmadik mezőben freska.

Bánfi, F. Ferenc: Nagy Lajos királyunkat ábrázoló festmény a Szent Péter altemplomában. Katolikus Szemle. 1926. 531-538. l.

Ő irodalom

Genthon István: Magyar művészek és emlékek Olaszországban. Kézirat 1942/3

Budapest, t

.....szám.

.....

.....

Hivatalból

műemléki ügyben

Abbatini G.

2.

Thieme-Becker =
Allg. Lexikon der bildenden Künstler. I. k. Leipzig 1907. 11. l.

MOBILEKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
489 1943 szám.
Érk. 1943 év jul. hó 23. n.

Tekintetes

Müemlékek Országos

f. hó 17én kelt 471/194
hogy a kapura a táblát me

Városi Mérnöki és Go
jártam és így a kert gazolása
van 21-étől, a lépcsőmellvéd
nem készül, mihelyt emberü
majd én szorgalmazni fogom

7. - Guidobaldo Abbatini: L'ostensione del Sudario a Luigi I re d'Ungheria.
(Città del Vaticano, S. Pietro).

Bianfi Ricordi

Abbatini, Guidobaldo

A4 128

ABÁDI ABONYI

ABBEL ANDRÁS JÓZSEF

ötvös

(4286) kb

1.

Abbel András József

ötvös Kőszegből

1730 jan. 1-én inas-
nak felvétsi a bécsi
ötvösiek.

Hovomagyóto Becsben.

5. l.

ABADI A4 ABONNÉ 29

MEL. ABBEL-HOFER

textilestömester

(4287) 185

MEL. ABBELHOFER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 167.- Herr Mel.Abbelhofer
Felvétel ideje: 1797. 11. Sept.
Hová vették fel: Ireck,/Ireg/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Abbiati Gpula
festő

Szentivanyi kézirásos cédulek 4 db
— " — kivágot 2 db

6 ✓

(4288 – 4293) 6db

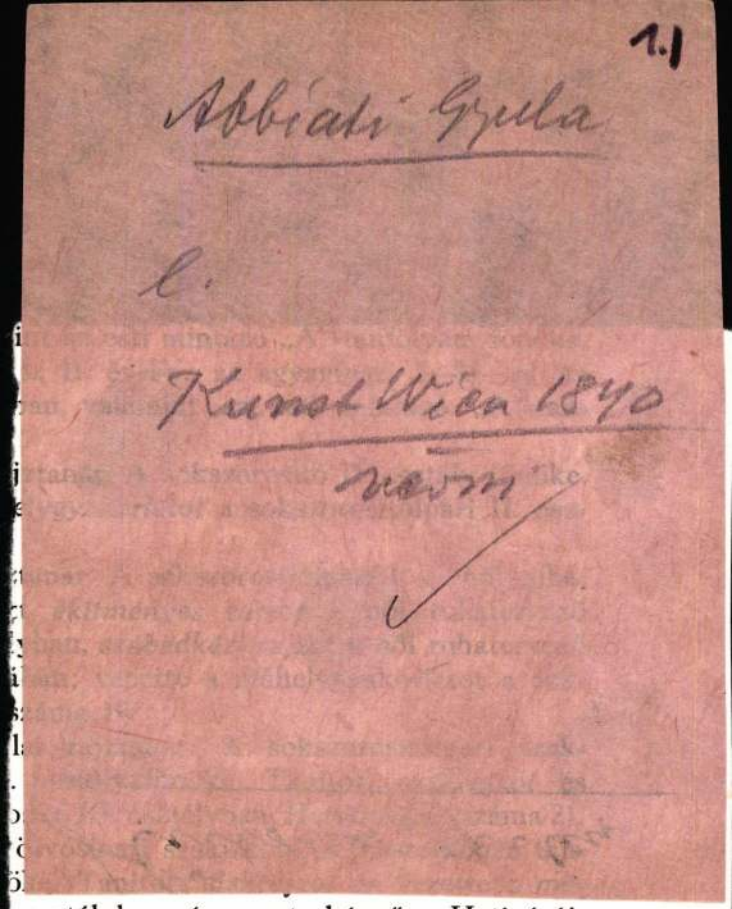

osztályban és mesterképzőn. Heti órái-

nök, szfőv. iparostanonciskolai rajzszak-
n III. osztálynak és az esti épület- és mű-

Kauser Andor, okl. építészmérnök. A
ügyek referense, az építőipari téli tanfol
I. osztályának főnöke. Tanított az építői
az I., *alaktant* az I—III., *építéstervezés*
szakrajzot az esti építőipari tanfolyam I.

Kórody György, okl. építészmérnök.
Tanított *technológiát* a faipari mesterkép
gobelinszövő-műhelyben és a *technológiai*
Heti óráinak száma 17.

Kovács Ágoston, okl. középiskolai ra
az általános rajz- és festészeti osztály fő
agyag-, díszítőfestő-, könyvkötő- és bőrdí
ipari I. osztályban, *mértani-* és *ábrázoló*
faipari, díszítőszobrászipari I. osztályban
tályban, *ékítményes rajzot* az általános ra
nak száma 18.

Kováts József, okl. középiskolai rajzta
képző esti tanfolyamok referense és a női
rajzi tanfolyam I. osztályának főnöke. Ta
folyam I. osztályában, a női ruhatervező I
nak száma 17; irodai óráinak száma 8.

756. LEVESESTÁL FEDŐVEL, fajansz, kis madarakkal. Milano, XVIII. sz. 20.—

757. TALPAS LEVESESTÁL FEDŐVEL, fajansz, födelén citromalaku gomb. Olasz, Louis XVI. 20.—

758. OVÁLIS LEVESESTÁL FEDŐVEL, fajansz, kobaltkék, stilizált peremdisszel. Olasz, XVIII. sz. 35.—

769. VÁZA, réteges üveg, maratott vitorlás tájképpel. Nancy, 1900 k. 80.—

770. TALPAS VÁZA, vörös réteges üveg, maratott virágdisszel. Nancy, 1900 k. 50.—

771. VÁZA, réteges üveg, domborúan maratott gyümölcsös ággal. (Gallé.) Nancy, 1900 k. 150.—

772. TALPAS VÁZA, kékes üveg, maratott diszitéssel. Nancy, 1900 k. 100.—

773. LAPOS KEREK VÁZA, többszinü üveg, maratott vizparti tájképpel. Nancy, 1900 k. 150.—

774. KIS VÁZA, réteges üveg, rajta zöldes maratott tájkép. Nancy, 1900 k. 40.—

775. KELYHES VÁZA, köszörült üveg, piros médaillonokkal. Cseh, XIX. sz. 50.—

776. EGY JARDINIÈRE ÉS KÉT VÁZA, u. n. Baccarat, köszörült kristályüveg, gyémántos és leveles diszitéssel. Francia (Baccarat), XIX. sz. 250 —

3.

Abbiati

Ltáb IV. 112

4.

Abbiati Gyula

Dürrenstein c. rejét 50 festést megvette a Pesti Műegy-let 1840-ben.

PME vk. 1853-ra. 14. l.

Szigligeti lelet VI. 128.

Pesther Tageblatt 1841.

Repertoir für Scherz und Ernst.

Scherzhaftes.

„Aber mein Herr," sagte Jemand zum Kaffehsieder V., „was fällt Ihnen ein, drei so kleine Stückchen Zucker zu einer Tasse zu geben? In andern Kaffehhäusern bekommt man vier große." — „Vier große?" — sagte der Kaffehsieder, indem er vornehm den Kopf zurückwarf, — „mit solcher Charlatanerie habe ich mich nie abgegeben."

Beranger.

Beranger, der französische Uhland, ist gewaltig einfach und wahrlich nicht durstig nach Auszeichnungen. Als er im Palais Royal spazierte, kam Louis Philipp, von einem Adjutanten begleitet, in seine Nähe und ließ ihm durch den Letztern andeuten, er wünsche ihn persönlich kennen zu lernen. Beranger aber ließ dem König der Franzosen höchst gutmüthig erwiedern: „Er sei zu alt, um neue Bekanntschaften zu machen." (?)

Kleine Stadtpost.

(Eingesandt.)

Pesth. Heute Abend zwischen 6 und 7 Uhr wird die hochgeborne Marquise von Odeschalchi mit dem Dampfboote „Nador" von Preßburg erwartet. Es werden glänzende Anstalten zum Empfang dieser edlen Dame, die eine Reise antritt, um das Elend der leidenden Menschheit zu lindern, getroffen. Namentlich wird sie beim Anlanden vom Comite des Krankenkinderspitals und des Musikvereins feierlichst empfangen und in ihr Absteige-Hotel „zum König von Ungarn," begleitet werden. Um 11 Uhr Abends wird ihr erst eine glänzende Serenade gebracht werden. H.

Wiener Börsen-Course.

17. Juli 1841. Conv. Mze.

Metaliques à 5%	106⅞
idem à 4%	98½
idem à 3%	—
Darlehen mit Verlos v. J. 1834	—
„ „ „ „ 1839	266¼
Bank-Actien das Stück	—
Kaiserliche Dukaten	—

Lotto-Ziehung.

Ofen am 10. Juli.

30. 19. 43. 32. 17.

Markt-Preise.

der Körnerfrüchte in Pesth

am 16. Juli. Pesther Metzen, Grosch. W.W.

Weizen	140	bis	168
Halbfrucht	100	–	115
Roggen	88	–	94
Gerste	70	–	85
Hafer	64	–	72
Kukurutz	85	–	94

Früchten-Preise.

Der Preßburger Metzen W. W Groschen.

	Wieselburg den 15 Juli. best	mit.	ger	Baja den 10. Juli best.	mit.	ger.
Weizen	123	107	85	77	74	67
Halbfrucht	75	67	62	60	57	54
Korn	75	69	66	54	—	—
Gerste	68	64	60	40	—	—
Hafer	57	47	41	35	—	—
Kukurutz	65	60	55	27	—	—
Hirse	—	—	—	—	—	—

Bühnen-Repertoir.

Pesth, deutsches Theater.

20 Juli.

Sommertheater.

20. —

Ofner Arena.

20. —

Wasserstand der Donau

(in der Brunnmaschine zu Ofen)

am 19. Juli Früh 8 Uhr 8′ 10″ 9‴ ober 0

Meteorologische Beobachtungen vom 16 Juli.

Zeit der Beobachtung	Barometer auf 0° Reaumur reducirt Pariser Maaß	Wiener Maaß	Thermometer Reaumur.	Wind.	Witterung
9 Uhr Morgens.	27, Zoll 264	28 Zoll 0 L. 2 P.	+ 18. 6	NW. Mittel.	Heiter.
3 Uhr Nachmittags	„ „ 317	0 10	+ 23. 2	NW. Lüftchen	Heiter.
9 Uhr Abends	„ „ 374	1 6	+ 19. 1	NNW. Schw.	Viel Wolken.

Nachrichten.

Nachdem der Gefertigte wegen des größeren Umfanges seiner anderweitigen Geschäfte sich veranlaßt fand, die bisher bekleidete Haupt-Agentschaft hier der

k. k. priv. Assicurazioni Generali Austro-Italiche in Triest

niederzulegen, und im freundschaftlichen Einverständniß mit der löbl. Direction dieser Versicherungs-Anstalt die Leitung der diesfallsigen Geschäfte, von heute an in andere Hände übergibt: so dankt derselbe dem geehrten Publicum für das ihm bisher auch in diesem Geschäftszweige bewiesene Vertrauen, und bittet dasselbe auch den neuen Vertretern dieser so gemeinnützigen Anstalt zuzuwenden.

Pesth, am 18. Juli 1841.

C. J. Malvieux.

Die gefertigte Central-Direction gibt hiemit Nachricht, daß sie sich nur zu ihrem Leidwesen bewogen finden mußte, dem Begehren des Herrn C. J. Malvieux von der bisherigen Leitung der Haupt-Agentschaft enthoben zu werden, zu entsprechen, und dadurch auf seinen zu ihrer besonderen Zufriedenheit stets bewiesenen Eifer und Thätigkeit zu verzichten. In Folge dieser im wechselseitig freundschaftlichen Einverständnisse geschehenen Niederlegung, wurde das hiesige Großhandlungshaus der Herren

Gebrüder Kunewalder als General-Agenten

erwählt, und an sie die Leitung der diesfallsigen Geschäfte übertragen. Gefertigte ersucht daher ein geehrtes Publicum, sich in allen Versicherungs-Geschäften an genanntes Haus als ihre nunmehrige Repräsentanten beliebigst wenden zu wollen.

Pesth, am 18. Juli 1841.

Die Central-Direction der k. k. priv. Assicurazioni Generali Austro-Italiche in Triest.

Wir erlauben uns der vorstehenden Bekanntmachung noch beizufügen, daß wir die

General-Agentschaft der k. k. priv. Assicurazioni Generali Austro-Italiche

bereits übernommen haben, und von heute an sowohl in unserem

Assecuranz-Bureau, Donauzeile im Wurmhof,

als auch auf unserem

Comptoir, Landstraße, Pesther Productenhof

Versicherungs-Begehren annehmen, und die diesfällige Polizen ausfertigen. — Wir werden uns übrigens beehren, einem resp. Publicum einige nähere Details über die verschiedenen Versicherungszweige dieser von uns vertretenen Gesellschaft ehestens vorzulegen.

Pesth, den 18. Juli 1841.

Gebrüder Kunewalder.

Elhagyta a' sajtót és f. h. 26. az alulirt könyvkereskedésben megszerezhető:

Budapesti Árvízkönyv.

V-dik kötet.

Tartalma: Mária' emléke. **Szemere Bertalan.**
A' Carthausi. Folytatása 's vége. **B. Eötvös József.**
Versek. **Döbrentei Gábor**

Ára kemény boritékban 2 for. 30 kr. p. p.

Heckenast Gusztáv.

Ankunft Abfahrt

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends jeden zweiten Tag (nämlich an geraden Tagen)
Abfahrt nach **Wien** Früh 6 Uhr dto. dto. dto.
Ankunft von **Orsova** Vormittag den 24., 30. Juli.
Abfahrt nach **Orsova** Früh 4½ Uhr den 21, 26. Juli.

Der Remorqueur „**Samson**" fährt jede Woche ein Mal nach Wien; der Remorqueur „**Erös**" jede zweite Woche nach Semlin und Drenkowa.

Haus-Verpachtung.

Das in Ofen, Wasserstadt. Dreißigstamtsgasse sub Nr. 217 liegende, stockhohe Eckhaus ist von Michaeli l. J. an auf ein oder auch mehrere Jahre zu vermieten. Selbes besteht aus einem Gewölb, 12 Zimmern, 5 Küchen, einem großen gepflasterten Schüttboden, Waarenmagazin, und einem Hofe sammt Brunnen. Nähere Auskunft hierüber ertheilt Hr J. Cullmann im oberwähnten Hause wohnend.

Mehrere 1000 Stück fertiger Wäsche eigener Erzeugung, bestehend in Hemden, Hosen, Unterröcken, Nachtcorseten, Leintücher und Polster sind in jeder Feine zu haben in Pesth beim **Ypsilandy.**

Verlornes Los.

Das Loos Nr. 43,835 zur Ausspielung des Gutes Pfaffenberg am 29. d. M. und in der Handlung des Hrn. M. Lueff gekauft, ist in Verlust gerathen. Es wird daher Jedermann vor dem Ankauf desselben gewarnt, indem bereits die nöthigen Schritte zur Nutzlosigkeit für den gegenwärtigen Besitzer desselben eingeleitet wurden. Der redliche Zustandebringer beliebe solches in der Handlung des Hrn. M. Lueff gegen die gemessene Recompense von 3 fl. C. M. abzugeben.

Loose zur Ausspielung des herrlichen Landgutes Pfaffenberg „der Himmel" genannt, bei Wien, die am 29. dieses Monats erfolgt, sind in der k. k. Lotro-Collectur am Rosenplatze bis ligst zu bekommen.

Fremden-Anzeige.

Königin v. Engl. HH. Baron Bielke, Obersthofmeister. — Graf Staray, Gutsbesitzer. — Lonyay, Hofrath: — Gh-cy, Vicegespan. — Stankovits u. Kopp, Secretair. — Batthonn, engl. Edelmann. — Winditer, Jansen; Kose, Radovits u. Mandrad; Kaufleute. — Abbiati u. Swoboda, Landschaftsmaler. — Kobbe, Beamter. — Fux, Schiffmeister. — László, Actuar. — Bell, Hofconcipist. — Philippovits, Hauptmann.

Jägerhorn. HH. Rudits, Szabó, Erdöhäry u. Prilesty, Grundherren. — Holez, Ingenieur. — Baschner, Privatier. — Imre, Fiscal. — Gräfin Hardegg. — Gräfin Batthyány, Gutsbesitzerin. — Földváry, Grundfrau.

König v. Ungarn. HH. Nulemann, Killian, Fialla u. Schiere, Kaufleute. — Wilber, Könczel u. Nagy, Fiscals. — Horváth, Grundfrau.

Tiger. HH. Vincenz, Kaufmann. — Hartmann, Doctor. — Kayser, Apotheker. — Kolba, Beamtensfrau.

Kundmachung.

Donnerstag, den 29. d. M.

erfolgt die Ziehung der

großen Lotterie

des prachtvollen

Landgutes Himmel,

oder baare Ablösung dafür

fl. 200,000 W. W.

dann der schönen

Oekonomie-Besitzung Nr. 8, zu Asparn,

oder baare Ablösung dafür

Gulden 40,000 W. W.

In dieser Lotterie

gewinnen 21,380 Treffer

laut Plan

Gulden 600,000 W. W.

Der kleinste Gewinn einer Freilos-Prämie beträgt 15 fl. W. W.

Ein Los kostet 5 fl. C. M.

Alles Nähere enthält der Spielplan.

D. Zinner et Comp.,

k. k. priv. Großhändler.

Lose zu dieser Ausspielung sind billigst zu haben im Großhandlungs-Comptoir von

Hermann Breisach,

am neuen Marktplatz im v. Urbány'schen Hause in Pesth.

Redacteur: Dr. S. Saphir. — Verleger: G. Heckenast.

Abbiati Gyula, festő. Életrajzi adatai ismeretlenek. 1841-ben Bécsben élt, s Magyar romok cz. képét onnan küldte be a pesti műegylet kiállítására.

Honművész. 1841. 402. l. (Pesti műkiállítás.) — *Kiállítási lajstrom.*

31

Abdai Horváth István
festő és iparművész

Sajtókivogat 1 db.

(4294) 1db

Abdai-Horváth
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Adv
KISALFÖLD
1963 JAN 30.
1.

1021

Egy sokoldalú művész arcképe (1.

Beszélgetés Abdai-Horváth István festő- és iparművésszel

Helyszín: a győri Csillag közben lévő cukrászda, a közkedvelt „Luki".

Idő: este 7 óra. Minden talpalattnyi hely foglalt a napokban újra megnyílt kis presszóban.

A fiatal művészből nehezen lehet kihúzni a szót. Fázik, de ahogy beszélgetésünk munkájára terelődik, egyre inkább „bemelegszik" — és vázolja az építőművészet és iparművészet kapcsolatait, a korszerű térkiképzés követelményeit.

— Mint mindenhol, ennél a kis helyiségnél is az adottságok határozták meg az ötleteket, melyeken belül mozoghattam. Nagyobbítani nem lehetett semmit, csak a meglévőt átalakítani. A fal egyenetlenségét az úgynevezett „cuppantott" falfelület ellensúlyozza, a vonalazott mennyezet pedig az egészet kiegészíti. A világítás erősebb, mint volt, de a falikarokkal a hangulatot is elővarázsoltuk.

Kedves, modern, hangulatos az új „Luki". A bútorok kényelmesek, jól beleilleszkednek az összképbe. Hasonló művészi tervező munkát látni a Rába presszóban, az antikváriumban, vagy a múzeum belső térkiképzésénél.

Ipari formatervezéssel is foglalkozik Abdai-Horváth István. Az ő munkáját dicséri a Vagongyár egyiptomi exportra készülő hálo- és étkezőkocsijának belső kialakítása. Jelenleg a tatabányai filmszínház, a győri Vörös Csillag Szálló új tömbje és az IBUSZ iroda belső tervezésén dolgozik.

Változik a szín.

A művész műterme. A képek: Mozdonyszín, Építkezés, Őszi táj, Kazlak, Temetőben. Nagyon gazdag az a paletta, melyről ezeknek a képeknek a színei a kartonra kerültek.

Abdai-Horváth Istvánnak az a véleménye a festészetről, hogy az egyszerű embereknek kell festeni, a mai lakásoknak, a ma szellemében. Ez tükröződik képeinek méretén is, mert igazodik ahhoz a környezethez, ahová a kép kerül. De ehhez hozzátészi, hogy kis méretekben is olyan témákat kell képpé formálni, melyek a művészet értékévé válnak.

Abdai-Horváth István mint tervezőművész sokszor használ absztrakt formákat egy ipari forma vagy egy belső tér kialakításához. Képei viszont közérthetőek, festőiek, de mégis egészen modern formajegyeket mutatnak. Valamennyin érezni a természet szeretetét, a részvételt a természeti élményben, a mély humánumot.

Technikája az ecsettel és festékkanállal felrakott tempera, mely rendkívül alkalmas arra, hogy egyéniségének megfelelő hatásokat érjen el vele. Művészi alkotómunkájában példaképe Aba-Novák Vilmos és Szőnyi István, tehát a legjobb modern hagyományok folytatása.

Győr műértő közönsége várja, hogy ezekkel a kiváló képekkel is újra a nyilvánosság elé lépjen.

Borbáth Sándor

1.

Péntek este megszerzem neked a szükséges öltözéket. Szombaton nincs repülés... Mire eljön az óránk, sima utunk lesz a határ felé.

— Ügyes fickó vagy te, hallod-e!

Csokányi hangjában őszinte elismerés csendült.

— Az ember igyekszik —, mondta a másik szerényen.

*

Az autóbusz nem volt túlfolt ezen a hétköznapi ora délelőtti órában. Egy szép erdei megállónál lezállt és gyalogszerrel vágott a hegyoldalnak. Táskáját balkezében lóbálva, kényelmesen baktatott.

Sehol senki. Csak a madarak csiviteltek édes fütyentésekkel köszöntve a napot. Egy jól rejtett kis tisztáson letáborozott. Hármas bokor karéjába húzódva, előszedte a készüléket. Összeállította.

Nem beszélt hangosan, de tagoltan, értelmes hangsúlyozással. Noteszében megegyszer megnézte az arra a napra érvényes jelszót.

— Itt Bumeráng, Bumeráng jelentkezik! — duruzsolta.

— Halló, itt Bumeráng!

Vételre állt. Semmi válasz. Újból hívta:

(Folytatjuk.)

A cirákiak körzetében hiányzott a dénesfai és a győrói csapat. A mihályi körzetben pedig a bejedieik nem jelentek meg a versenyen a gépállomás hibájából.

Sajnos a kapuvári versenynek is volt egy szépséghibája, mert a sakkversenyt el kellett halasztani, ugyanis a járási sakkszövetség vezetői nem jelentek meg a versenyen.

A körzeti versenyek győztesei február 10-én Kapuvárott mérik össze erejüket a járási döntők során.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett feleség, édesanya, nagyanya,

Berháth Hándorné

temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek vagy fájdalmunkban osztoztak. Külön köszönetet mondunk az Ingatlankezelő Vállalat dolgozóinak.

GYÁSZOLÓ CSALÁD

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk,

Horváth Mária

60 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 31-én 1/2 2 órakor lesz az új köztemetőben.

Gyászoló testvérei

ban.

Győri Hűtőház

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvér és rokon,

Alapi Antal

életének 72. évében, hosszú betegség után csendesen elhunyt. Temetése február 1-én du. 1/4 4 órakor lesz az újvárosi temetőben.

GYÁSZOLÓ CSALÁD

Mindazoknak, akik felejthetetlen édesanyánk, testvérünk, sógornőnk,

Plénárd Mária

temetésén részt vettek, vagy részvétüket bármilyen módon kifejezésre juttatták, hálás szívvel mondunk köszönetet.

GYÁSZOLÓ CSALÁD

~~Abb~~ Abdanck Pál mázványozó

8 db

32

Szentiványi kézirásos cédula 3 db.
egyét cédula 3

(4295 - 4302) 8 db

1.

magyarsa / Abdanck Pál

már vanyozó,
stukkator

l.

Kapossy jegyzetek

264. l. – 312. l.

(többször)

2.

Abdanck Pál

becsi márványozó

l.

Szm Egermův.

264. l.

1764. jun: 23. szerződök
Esterhazy Károly gróf
püspökkel az püspöki pa-
lota házikapolnájának
márványozások. (1200 frt
A munkáért ~~[illegible]~~ a
~~felhaspalt~~ püspöki
mutatom 1200 frtot, a fel-
haspalt gipszes. 105 ~~[illegible]~~ 10 krt
pótrt fizett.

Abdank Pál

marvanyozó

l.

Szm Egerünü

312. l.

3.

4

Paul Abdank bécsi márványozó

képiti az egri Széchenyi u. 1-5. sz. a. érseki palota házikápolnajának márványozását 1763-64.

Voit Pál stb.: Slevesmeyye műemléki II.

Magyarország műemléki topografiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4981

5

Zbdonk ..

műmárványos kap megbízást 1763-ban az egri érseki magánkápolnájának berendezési munkálataira.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7391

(6)

ABDANK Pál /marmorista, mümárványozó, a régi magyarx szóhasználatban márványos/ 1764-ben szerződést köt az egri püspöki házi kápolna mümárvány burkolatának elkészitésére. Amint kitünik Bécsből hivatta Eszterházy Egerbe és az ottani születésü mester az egri kórházban halt meg 1765-ben 54 éves korában.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K. 7

Abdanck*), [Paul] bécsi stukkómüves

Sernatt mami Rupert bécsi márvány faragóval együtt végzi, 1763-ban – Barkóczy „bécsi építészének ajánlására" – az egri puspöki kápolna díszítő munkáit. Az egri irgalmasok kórházában halt meg 1765-ben 54 évei uszában

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

186. old.
+307. "
+274. "

*) Az Adattárban „Abdank" nak irva.

M. D. K. (8)

ABDANCK Pál mátvámyozó

1765. Eger, püspöki palota, kapolnamár-
vámyozás

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959. I. 183.

AH (33)

Abdullah Cangoni

(4303) 1db

Abdullah Cangoni

festő

M.D.K.

"Piacon" p. képe.

Magyar Nemzet 1959. július 29.

(fl) Az albán képzőművészeti kiállítás.

4 c.

A 4

ABÁDI ABONYI

34

M. H. ABDULLAJEV

szovjet képzőművész

(4304-4306) 3db

MDK

M.H. Abdullajev

Szovjet müvészek kiállitása a Mücsarnokban

Renti müvész is részt vesz.

/"5 éves terv épitkezései"/

Esti Hirlap 152 sz. 1958. jul. 1 2 old.

Abdullajev MDK

A Műcsarnokban szovjet képzőművészek kiállitását rendezték. Fenti művész is részt vesz.

Esti Hirlap 151 sz. 1958. jun. 29. 2 old.

MDK

M.H. Abdullajev

szovjet képzőművész kiállitása a Műcsarnokban.

Esti Hirlap 149. 1958. jun. 27 2 old.

(4307/105

Abdrzalek F.

35

Rossi

Abdrzalek F.
festő

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 231. sz.
Idegenlista, 3. o.

28)

Iktat
Ügyi
Tárg

30 db
(4308-4337)

Ábel „festő" (1350 táján halt meg?)

Szentiványi kézirásos cédula 13 db.
— " — tajtékivágás 5

18 db.

egyéb cédula 11 "

(1983. VII. hó

136

36

1.

Abel festő

fehérmeszkő sírem-
léke a XIV. század köze-
péről a budavári
domonkosok templomá-
ból az alábbi gyűjte-
ményben

Horváth Henrik. A
Fővárosi Múzeum
köemléktáranak
leíró lajstroma.
Bp. 1932. 104. sz.

~~Hol van a fogatmaszvány?~~

első feléből.

Delheas I.

keleti bölcsek (Máté 2.r.11.), balra a
16.), jobbra pedig a körülmetéltetés (Luk.
lapon jobbra fordul ül a Madonna, ölében a
térdelő ősz Menyhérttől aranyserleget
Gáspár és jobbra a feketö börü Boldizsár
enetet. A háttér hegyes vidék várossal,
dik, amelyből némelyek az uton órzik az
a szalmán fejjel jobbra fekvő gyermek
ett kézzel imádja, közelében angyal térdel
. Balról a háttér hegyes vidék, hol a nyá-
Végre a jobbszárnyon a vallásos nevelés
ér teritől letakart asztalon fekvő gyer-
eszi körül, mig a templomban hátul Simeon,
csoportot.

58
91.5 : a szárnyaknak 91.5 : 25 cm.
(465-902)
én 340-902-1.)

2.

Ábel festő

XIV. sz.

erod

Gerevich Tibor:

Magyar művészet
Nagy Lajos korában.
Szépművészet
1942. 214. l.

3.

Abel festőművész

sírkőve a XIV. sz. Szőcsferől az alábbi múzeumban: A felirat nem latin, hanem, középfelnémet nyelven fogalmazott.

Dr Horváth Henrik: A Székesfővárosi Múzeum középkori lapidáriuma a Halászbástyán – Magyar Művészet

1932. 99. l.

hogy kulturális és a magyar névnek
ivánó ezen lépésünket egy mappa meg-
méltóztassék annál is inkább, mivel
forgalmi értéke többszörösen túl-
lunk kért árat.

Nagyrabecsült párfogását előre is
megköszönve, a résztvevő művészek
nevében vagyok kiváló tisztelettel

festőművész.

4.

Abel

festő

tirenléke

Horváth Henrikár-

Buda a közép-

korban. Bp. 1932

11. l. Kappel

102. l.

553

Egy emberöltővel

régibb, mint János

kis festő tirenléke

(1371)

völgy, Pécsbányatelep, Pécsgyárváros és Szkoko nevű külterületek. A város 12.279 k. hold kiterjedésű területén 61.663 lélek él, akik közül 57.083 magyar, 3.893 német, 90 tót, 25 oláh, 224 horvát, 21 szerb, 20 bunyevác és 307 egyéb anyanyelvű. Felekezetileg 51.650 lakós r. kat., 159 gör. kat., 3.762 ref., 1.777 ág. ev., 154 gör. kel., 4.030 izr. és 151 egyéb vallású. Róm. kat, ág. ev., ref. és izr. templom van, lakóházak száma 6.845. Közoktatásügyi intézetei: 9 községi kisdedóvó, 12 állami, 1 vármegyei, 1 r. kat., 1 izr. és 1 magán elemi mindennapi népiskola, 5 állami, 1 vármegyei és 1 magán általános továbbképző, 2 községi iparostanonc, 1 községi kereskedőtanonciskola, 1 községi polgári fiú, 1 községi, 1 r. kat. és 1 ref. polgári leányiskola, 1 r. kat. tanító-, 1 r. kat. tanítónőképző, 2 állami, 2 r. kat. gimnázium, 1 r. kat. leánygimnázium, 1 községi felső kereskedelmi fiú- és 1 községi felsőkereskedelmi leányiskola, tudományegyetem, 1 r. kat. hittudományi főiskola, 1 állami fa- és fémipari szakiskola, 1 községi női ipariskola, 1 állami bányászati és mélyfúrási szakiskola, 1 állami bábaképző intézet, 1 községi női kereskedelmi szaktanfolyam, 1 csecsemő és gyermekgondozó tanfolyam. Foglalkozás szerint megoszlik a lakosság 3.284 őstermelő, 4.380 bányász, 20.306 iparos, 5940 kereskedő, 5015 közlekedési-, 7.107 közszolgálati alkalmazott és szabadfoglalkozású, 1.744 napszámos, 6480 nyugdíjas, 1.941 házicseléd, 3195 egyéb foglalkozású egyén között. A véderőhöz tartozik 2261 egyén. Gyári üzemek: 1 fém- és lakatosárúgyár, 1 lakatosárú és vasszerkezeti gyár, 1 fémöntöde és fémárúgyár, 1 orgona

5

Ábel festő

MAGYAR MŰVESZET

1932. ~~99~~. 376

Horvath Henk

A Középkori Pest-Budanak helyszínen maradt emlékei

ALT CHINESISCHE LIEBES-KOMÖDIEN. Aus
bertragen. Mit Zeichnu
niatur geschmückte Li
Orig. Satin-Einband.

CHINESISCHE NOVELLEN. Aus dem Urtext
schen Bildern und ein
zierte künstlerische

GOETHE, J.W. PARABELN UND EPIGRAMM

HORATIUS OPERA. Lateinisch. Al
Halbleder Ausgabe der

HUXLEY, Aldous DAS LACHELN DER GIOCON
Erzählt von 7 englisc

INDISCHE LYRIK MYSTISCHE LYRIK AUS D
Kunstvoll illustriert
Halbpergament-Einband

OMAR I KHAYAM Die Sinnsprüche Omars
Persischen übertragen

PALLAS UND CUPIDO. Deutsche Lyrik der
Weiner. Mit bunten Lit

WILDER, Percival DIE GEFALLENEN ENGEL
englischen Erzählern.

M E I S T E R D E S K R I M I

Austin - Die schwarze Taube
" - Der rächende Papagei
Biggers - Charlie Chan macht wei
" - Der schwarze Kamel

6.

Abel

budai festő

XIV. 4

Vod

=

Divald Magyarország

108-l

7.

Abel pecto[2]

l.

Flor-Bp

27,75 l. 49 t

76.

DR. BÖRÖS GYULANÉ
könyvtárus és újságbizományos
MEZŐTELEGD

MEZŐTELEGD
44 V. 1
7.8.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

8.

Abel

festo

ved

→ Berlamin

35. l.

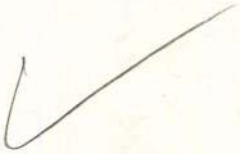

748 Klein, Adam

Vändor festo.

Rk.

K. 2.

136 x 80 mm.

9.

Abel mester

festő Budán

meghalt a XIV.

az végén

wod

Schürer-Wiese

206. l

~~729 Jáni Eust. 1903. dec. 18.~~

~~1903~~

A vallás és közok
87693 sz.a.kelt s a IX.ker. áll
tének másolata:

Utasitom az állampénztárt,
orsz. bizottságánál alkalmazott
endők ellátásáért f.évi november
tőszáznegyven /240/ kor. nevezet
orsz bizottságának másodelnöke
gyenlő utólagos havi részletekbe
közokt.miniszteri tárca naplóban

10

Ábel Jestő

XIV. sz.

Buda

vród

z

Kampis Antal.

A közepkori Budapest, Különlenyomat a Magyar Szemle 1936. januári számából.

Bp. 1936. 5. l.

Faváry József:

Mellig és kissé
jusza és legye galambo
Késkék és szakálla lebe
Kösött nyakkendője, k
vegének zsinórját nyak
Kettő. Jelzése fölül jobb

Papiroslemez, n
Szumrák Pál a
Sz. Napló sza 3

297/900. . . . 1. élenajús.

11.

Ábel

budai festő szerelése

XIV. sz. Közepe

vód

Kampis Antal

Régi magyar művészet.

Magyar művelődéstört.

I. 534. l.

1653

12.

Ábel, festő

Buda XIV. sz.

sikövel

cisd

Kampis, Antoine: Le Budapest du moyen âge. Nouvelle Revue de Hongrie. Août 1936.

devant la mort: il passa son chapeau sous son crâne et y secoua tout son cerveau, le trou ne s'étant pas encore cicatrisé.

— Il n'a pas de cerveau, cet homme! — annonça l'abbé.

— Si tu ne le lui prends pas, tu es un homme mort! — répondit le roi.

Le pauvre abbé aussi voulait échapper à la mort et il préféra prendre son propre cerveau qu'il présenta au roi sur un plateau d'or. Le souverain répondit encore par un signe de tête. Mais à ce signe la corneille quitta son arbre, prit la langue sur le plateau d'or, et la fit tomber dans la bouche ouverte d'une jolie jeune fille qui se tenait à côté du roi, si adroitement que la langue se fixa dans la bouche et que la jeune fille s'écria:

— Père, j'ai retrouvé la parole!

Le roi devint heureux comme il ne l'avait jamais été, car la jeune fille était sa fille muette. Il découvrit aussitôt que le mérite du miracle revenait avant tout à Tobie.

— Qu'est-ce que tu désires en échange, mon fils? — demanda-t-il.

Tobie pria le roi par un signe d'attendre un instant, car il devait chercher sa langue dans sa poche et son cerveau dans son chapeau pour les remettre à leur place. Il les y replaça convenablement et ne répondit qu'après:

— J'ai deux choses à demander à votre Majesté.

— Quelle est la première?

— La première, c'est que vous me donniez votre fille.

13

Abel

budai festő

XIV/7

Vernei-Kronberger Emil:

Magyar középkori üremlékek. Bp. 1939. 19. l.

5. tábla

Mahó, tánzér

214, 250,

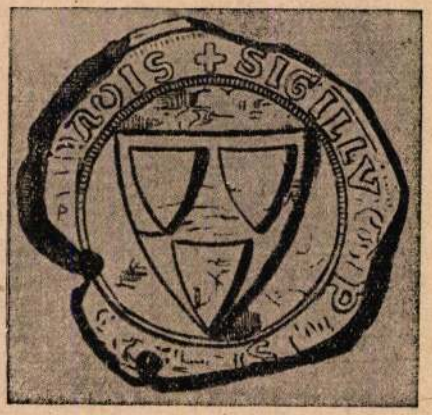

37. kép Moys nádor pecsétje
1272

38. kép A kassai ötvösczéh pecsétje
1476

39. kép Abel mester sirkova
Kőfagó?

40. kép Kőfagó sirkova

Levégni, hogy a mellette levővel egy mesterbeszélen

Pap kőfagó kisbeszélye

Ábel

festő XIII. n.

Abel festő 15.

Kampis régim nobr

465. l.

Abel festő sírköve.

Fordítva közölve.

16.

Ábel festő

Dercsényi: Nagy Lajos

Kora 53. l.

Ábel festőnek is köze lehetett a királyi udvarhoz, mert a század közepén készült művész címeres sírköve a domonkosok templomából került elő.

Ábel fekete 17.

az egész sírkő telepítése, a címer faragása azonos az előbbiekkel. Valamennyit azonos művészi sajátosságok jellemzik. Biztosan rajzolt, rendkívül finoman faragott címerkép, mely erősen kiemelkedik a símára csiszolt háttérből. Teljesen helytálló tehát Horváth Henriknek az a feltevése, hogy mind a négy sírkő a Domonkosok kőfaragó műhelyéből, talán ugyanazon mester kezéből került ki.

Ugyancsak a budai iskola alkotásának lehet tartani a Margitszigeti premontrei-templomban lévő sírkőtöredéket, melynek betűtípusa az Ábel-síremlékkel rokon, címerdísze pedig a sisakba harapó hal (a Partsch-család címere) a fentebb ismertetett sírkövekre emlékeztet.

A budai kőfaragó-műhely mestereit Horváth Henrik a Szent Domonkos-kolostor tagjai között keresi.

ZIRKOTÖRMELÉK A PARTSCH-CSALÁD CÍMERÉ
BUDAPEST, MAGYAR UTCA 32.

Abel *Adolf*, építész, *1882. A müncheni Műegyetem tanára. Tervei szerint épült az 1928. évi kölni sajtókiállítás (Pressa) épületcsoportja, valamint a kölni Stadion, a köln-mülheimi lánchíd.

Abel *Alfred*, német filmszínész *1888. Nevezetesebb filmjei: A félkegyelmű, Tüzek, A testőr, Metropolis.

Abel *Frederick Augustus*, angol vegyész, *1827. †1902. Nevét a robbanóipar terén végzett kutató munkával tette ismertté; főleg lőgyapotgyártási eljárása nevezetes.

Abel *Hans Karl*, német író, *1876. Sok népdrámát és humoros elbeszélést írt. Főbb művei: *Die elsässische Tragödie*, 1911. *Briefe eines elsässischen Bauernburschen aus dem Weltkrieg*, 1922.

Abel *Karl Friedrich*, német zeneszerző és gambaművész, *1725. †1787. Bach J. S. tanítványa, a *mannheimi iskola* (l. o.) jeles képviselője.

Abel *Kaspar*, német író, pap, *1676. †1763. Szatirikus verseket írt (*Auserlesene satirische Gedichte*, 1714), latin költőket fordított.

Abel *Niels Henrik*, norvég matematikus, *1802. †1829. Bár nagyon fiatalon halt meg, jelentős önálló kutatásokat végzett és az algebrai egyenletekről és az elliptikus integrálokról írt értekezései ma is alapvetők a modern matematikában. Emlékére Oslóban szobrot állítottak.

Abel *Othenio*, az ősélettan (paleobiológia) tanára, előbb a bécsi, 1935 óta a göttingeni egyetemen. *1875. Igen sok részletkérdéssel foglalkozó őslénytani értekezésén kívül *Grundzüge der Palaeobiologie der Wirbeltiere* c. művével (1912) az ősélettudomány új korszakát nyitotta meg. Szemben a régebbi, főleg a leletek leírására és az ősföldrajzi kapcsolatok kiderítésére szorítkozó irodalommal, az orosz Kovalewszky által kijelölt úton haladva, a származástani és törzsfejlődéstani kapcsolatokat kutatta nagy műveiben(*Die Stämme der Wirbeltiere; Lebensbilder a. d. Tierwelt d. Vorzeit; Palaeobiologie und Stammesgeschichte; Amerikafahrt* stb.). Munkáiban felbecsülhetetlen értékű adatokat találunk az ősgerincesek élettani körülményeiről. Számos rekonstrukciót készített. (Diplodocus, Dinotherium, mammut stb.)

Ábel *(Hebel)*, Ádám és Éva másodszülött fia. Bátyja, Káin, irígységből megölte.

Ábel, *festő*, a budapesti Halászbástya-múzeumban lévő, a budai várban talált sírkőtöredék szerint kb. 1250 táján halt meg Budán. Sírköve arról nevezetes, hogy az egész világon egyike a legelső festőcímer ábrázolásoknak.

Ábel festő sírköve.

Ábel *Jenő* nyelvész, *Budapest 1858 †u. o. 1889. A klasszikus nyelvészet egyik legkiválóbb magyar művelője; sok görög és latin szöveget fordított és bőven foglalkozott a humanistákkal. Tagja volt a M. T. Akadémiának. Fontosabb munkái: *Corvin-kódexek*, 1879. *Magyarországi humanisták és a dunai tudós társaság*, 1880.

Abélard *Pierre*, (Abaelardus, Abeilard), francia filozófus, *1079. †1142. Párisban tanított, hírneves szónok volt, teológiai előadásai egész Európából vonzottak tanítványokat. Hányatott életet élt; szerencsétlen szerelme Héloïse iránt, valamint kettejük híres levélváltása a szépirodalmat is foglalkoztatta *(Rousseau: La nouvelle Héloïse)*. Tanításai folytán ellentétbe jutott az egyházi hatóságokkal; legnagyobb ellenfele Clairvauxi Bernát volt. Filozófiája túlnőtt a középkor gondolkodásának keretein. Az univerzáliakérdésben elfoglalt álláspontjával új utakra indította a logikát és a metafizikát: felfogása szerint az egyetemes fogalmak nem lehetnek sem dolgok, sem szavak, hanem a dolgokról szóló állítások. A vallás és filozófia viszonyában az értelem szerepét hangsúlyozta. Etikai álláspontja az, hogy nem maga a cselekedet, hanem a jó vagy rossz szándék döntő az erkölcsi értékelésben. *Historia calamitatum mearum* c. műve életrajzát tartalmazza. Főműve *Theologia*, 3 kötetben; ezt a művet az egyházi hatóságok tilalom alá helyezték. A. mint költő is jelentős tehetség volt. Bibliai tárgyú latin költeményeket és egy szépségekben gazdag himnusz-gyűjteményt írt, Héloïse és apácatársnői számára *(Himnarius Paraclitensis)*.

Ábelfalva *(Abelová)*, nógrádmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik. Kb. 900 lak.

Abel-féle készülék, a kereskedelemben forgalomba kerülő petróleum jóságának elbírálására szolgál. A készülék hármas hengerből áll, a legkülső a léghenger, ebbe illik bele a vízzel megtöltött henger (vízfürdő) és ide teszik bele a legkisebb hengert a vizsgálandó petróleum részére. A legkisebb henger zárófedele óraszerkezet, amelyen, felhúzva, kis nyílás keletkezik s ebbe kis láng merül bele. A készülék hőmérője mutatja, hogy hány foknál képződnek robbanó gőzök és gázok a vizsgált petróleumból. Ilyenek jelenlétében a kis láng ellobban, kialszik. Nálunk csak olyan petróleum hozható forgalomba, amelyből 21° C-nál még nem fejlődnek gyúlékony gázok, gőzök.

Abelia, a bodzafafélékhez tartozó cserje, 35 fajával a Linnaea egyik alnemzetségét alkotja. Nálunk dísznövény.

Abelinus *Joannes Philippus*, német történetíró, †1636. Nagy, krónikaszerű történelmi munkákat írt és szerkesztett. A szerkesztésében megjelent *Theatrum Europaeum* és *Mercurius gallobelgicus* c. munkákban hazánk egykorú történelmére is találunk fontos adatokat.

Abeliták

Abeliták, afrikai eretnekek a IV. században; a házasfelek nemi érintkezését is tiltották.

Abella, ma Avella, ókori város az itáliai Campaniában. Gyümölcstermeléséről volt híres.

Abelmoschus, a mályvafélék családjába, közelebbről a *Hibiscus* rokonságába tartozó cserje. *A. esculentus* (gombó), keletindiai faj, ehető termése miatt másutt is, így Keletafrikában termesztik. *A. moschatus*, pézsmamályva, régen görcsoldó gyógyszerként használták *(Grana moschata, Semen abelmoschi)*.

Abelová, l. *Abelfalva*. (Csehszlovákia.)

Aben, a klasszikus arab *ibn* (fiú) szónak a spanyolországi araboknál használatos kiejtése. Gyakran szerepel (részben további elváltozásokkal) arab nevek középkori átírásaiban). Így lett: Ibn Rusd → Aben Rusd → Averroes; Ibn Sziná → Aben Sziná → Avicenna.

Abencerrágok [—szeráh—], a monda szerint nemes arab nemzetség Granadában, amely ellenséges viszonyban állt *Boabdil* királlyal. Mikor a király megtudta, hogy nővére az egyik Abencerrág szerelmese, az Alhambrába csalta az A.-at és ott megölette őket. A monda kedves témája volt a spanyol románc-költőknek; szélesebb körben *Chateaubriand* elbeszélése tette ismertté. A név arab eredetije valószínüleg *Ibn Szirádzs*.

Abendberg, a Thuni-tó DK.-i végén emelkedő, 1830 m magas hegy Svájcban, Bern kantonban. Szanatóriuma hírneves.

Abendroth *Hermann*, német karmester, *1883.

Abensberg (Castra Abusina), városka Niederbayernben, az Abens folyó mellett. Kénes-vasas fürdő. (1933) 2300 lak.

Abensperg-Traun, sváb származású család, őse a XI. sz. első felében élt *Wolfram*. A család 1653-ban római szentbirodalmi grófi rangot kapott. *Ernő* 1647-ben, majd *Ferenc* és *Károly* 1751-ben magyar honfiusítást nyert.

Abeokuta, város a nyugatafrikai Nigeria angol gyarmaton, az Ogun folyó mellett. 1825-ben alapították a rabszolgavadászok elől menekülő négerek a folyó melletti gránitsziklák zugaiban. A város a mult században nagyon felvirágzott (120,000 lak.), különösen nagy volt a kereskedelme az Ogun folyón. Lagos-szal vasút köti össze. Fontos hittérítőállomás, keresztény temploma is van. Ma a város lehanyatlott. (1931) 50,000 lak.

Aberavon [éböreven], kikötő az angliai Glamorgan grófságban (Wales) az Avon torkolata mellett (1931) 16,848 lak. Szén-, vas- és rézbányászattal.

Aberayron [ebereren], angol kikötőváros Cardigan grófságban (Wales). (1931) 6935 lakos.

Abercarn [ébörkárn], angliai város Monmouthshire-ben (1931) 20,551 lak. Környékén gazdag szénbányák vannak. Newporttal vasút köti össze.

Abercrombie [eberkrombi] *Lascelles*, angol költő és kritikus, *1881. Az irodalomtörténet egyetemi tanára. Főművei: *Theory of Art*, 1922. *Theory of Poetry*, 1924.

Abercromby *Ralph, sir*, angol tábornok, *1734. †1801. Több harcban sikeresen harcolt a franciák ellen Hollandiában, Egyiptomban. Itt az abukiri csatában győzelmet aratott Menou tábornok seregein, de súlyosan megsebesült s meghalt.

Abercromby *Ralph*, angol meteorológus, *1842. †1897. Felhőkutatásai nagy jelentőségűek. *(Seas and skys*, 1888).

Aberdare [ébördér]. 1. Hegység, így nevezik Keletafrikában a keletafrikai nagy árok K.-i peremét az Egyenlítő és a déli szélesség 1°-a között. Közel 4000 m magas. — 2. Város Walesban, Glamorganshireben, a szép Cynonvölgyben, jelentős kőszénbányászattal és vasiparral. (1931) 48,746 lak.

Aberdeen [ébördin]. 1. Grófság Északskóciában, 5101 km², (1931) 300,430 lak. Belseje hegyes, a partvidék termékeny dombvidék. Nagy kőbányászata, vasércтermelése és textilipara van. 2. A hasonnevű grófság fővárosa, (1931) 167,259 lak., a Dee és Don torkolata között, az ó- és újvárosból áll. Nevezetes a Szt. Makarius székesegyház. Igen élénk gyárváros textil-, gép-, kémiai, gummi- és konzerviparral. Tengeri kereskedelme jelentős. Egyetemét 1494-ben alapították. 3. Város Déldakotában (USA), (1930) 16,465 lak. 4. Város Washington államban (USA), (1930) 21,723 lak.

Abergavenny [ébörgevenne], a római Gobannium, város Angliában, Monmouthshireben, az Usk és Gavenny folyó mellett, erdős vidéken, (1931) 8608 lak. Textilipara, szénbányászata fejlett.

Abergeldie *Castle* l. *Balmoral*.

Aberli *Johann Ludwig*, svájci festő, *1723. †1786. Rézmetszetű színes tájképei tették nevét népszerűvé.

Aberráció (latin), eltérés. 1. *Élettani értelemben* kisebb eltérés a növényi v. állati típustól. 2. *A csillagászatban*. Minden csillagot a róla szemünkbe érkező fénysugár irányában látunk. Ez az irány folyton változik, mert az észlelő mozog a csillaghoz viszonyítva, részben a Földnek napkörüli keringése és a Földnek saját tengelye körüli forgása, részben az egész Naprendszer térbeli mozgása következtében. A csillag helyzetének a megfigyelő mozgásától eredő látszólagos eltolódása tüneményét nevezzük a fény csillagászati A.-jának (eltévelygésének). Még pedig a Föld keringésével előidézett A. az *évi*, tengelyforgásával okozott A. a *napi* és a Naprendszer mozgásával okozott A. a *szekuláris* A.

Az A. oka az, hogy a fény terjedési sebessége nem végtelen nagy a Föld pályasebességéhez képest. Ezért a csillag helye nyilvánvalóan oly parallelogramm irányába fog eltolódni, amelynek oldalai a kérdéses

19

Ábel mester pestő M. D. K.

budai. Neve egy sírtövön fordul elő.
XIV. n.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931
104

MDK 129

Abel

Női képmás, eleféntcsontre festett miniatür

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 17 l.

MDK (21)

Ábel mester, festő

Horváth Henrik: Árpádházi Szent Margit siremléke és egyéb tanulmányok. Bp. 1944.

Ábel festő MDK (22)

Irodalomunkban gyakran találunk említést arról a két művészsirkőről, mely a XIV. század közepén, illetve hetvenes éveiben Ábel és János festő hamvait takarja.

~~XHaxxxxtkxXx~~

/Horvát H.: Künstlergrabsteine aus dem XIV. Jahrhunder.Kny. a Das Werk des Künstlers 1939-i évfolyamából/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.44.l.

Ábel MDK 123

irodalom gyakran emlitette sirkövet, mely a XIV.sz. 7o-es éveiben Ábel és János festő sirját fedte.

/Horváth H. Künstlergrabsteine aus dem XIV.Jh. Das Werk.1939./ /Szilágyi J. Adalék a magyarországi képzőművészek névsorához. Történelmi Tár.188o.159./?

Radocsay Dénes: a középkori Magyarország táblaképei.Bp.1955. 33.l.
194.l.

Ábel

festő.

MDK (24)

i remléke /Varmuzeum/

39.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

Ábel festő

M.D.K. 25

sirem lehe a 14 sz. első felében

Kampis, Magy mův. Bp. 1960 414,

Ábel
festő

Gótikus festő. Sükösd magmaradt.

27

Ábel festő

sírköve a XIV. század közepére kelteshető. Domonkosok kénitették, rajta az elő művészcímer ábrázolás.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

54.l.

Abel festő

MDK 128

Nagy Lajos művésze és budai polgár volt

sirköve a XIV. sz. ban készült .

38.o.

F.Mihály-Lócsy-Holl: A középkori Buda és Pest.
BP. 1955.

ABEL, vésnök

---

(29)

A bécsi vésnöktől vannak jelzett sportérmeink.
76.old.

GARAM JENŐ: Sportérmeink a XIX.század második felében 73.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXII-LXIII.évf. 1963-64.
Akad.Kiadó. 1964

30

Ábel festő (XIV. szd)

Sírkövét őrzi a budai Vármúzeum. A felirat felnémet szövegű. Német ember volt, talán a követ is ő faragta. A kő a hajdani budanári domonkos templomból, a Hess András téri Miklós-torunyhoz tartozó klastrom romjai alól került elő. A sírkövet három nak, üres pajzsból álló művészcímer ékesíti. (Ez a címer a szerző fiatalkorában a szobafestők és vidzelők cégérein volt látható.)

Z. L.: Vakpajzsos címerek; Magyar Hírlap, 1970. III. 21. II.

A 4

ABÁDI ABONYI

37

ÁBEL ÁRPÁD

Szobrász

(4338-4339) 2 db

Ábel Árpád

Telki portré /naturalista/ kiállítva a diósgyőrvasgyári szakkör dolgozók DIMÁVAG ebédlőjében rendezett tárlatán.

Északmagyarország 1959. aug. 30. 4.1.

[2]

Ábel Árpád

Miskolci szobász, Tóth Sándorral
ő képviselte a helybelieket az V.
Miskolci Országos kiállításon

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállitás
Északmagyarország 1959. okt. 30. 4.1

38

A4

ABÁDI ABONYI

ÁBEL JENŐ

(4340 – 4341) 286

Ábel Jenő" katszikus filológus 1858 juli 24. ai
Bpesten született, meghalt 1889 dec. 3. ai
Szentivanyi tajtókivagás 2. db.

nákról stb. szóltak ; ekkor mélyedt belé az úszó szervek kialakulásának problémájába. Később a helyváltoztatás egyéb módjainak fejlődését vizsgálta s általában beható kutatásai körébe vonta a szervezetek alkalmazkodásának fejlődését. Mint ügyes rajzoló, az ősállatok rekonstrukciója terén is kiválik, eleven tolla pedig a népszerűsítő irodalom terén is ismertté tette nevét. 1928-ban Budapesten a paleontológiai kongresszuson előadást tartott. Főbb munkái : *Grundzüge der Palaeobiologie der Wirbeltiere* (1912), *Die vorzeitlichen Wirbeltiere* (1914), *Palaeobiologie der Cephalopoden* (1916), *Allgemeine Palaeontologie* (Sammlg. Göschen, 1917), *Die Stämme der Wirbeltiere* (1919), *Lehrbuch der Palaeozoologie* (1920, 2. kiad. 1924), *Die Eroberungszüge der Wirbeltiere in die Meere der Vorzeit* (1924), *Geschichte und Methode der Rekonstruktion vorzeitlicher Wirbeltiere* (1925), *Amerikafahrt* (1926), *Lebensbilder aus der Tierwelt der Vorzeit* (1927), *Palaeobiologie und Stammesgeschichte* (1929). GAÁL I.

Abel *Otto*, német történetíró, szül. 1824-ben, megh. 1854-ben. Arnim porosz miniszter fölszólítására diplomáciai pályára lépett, 1850-től a *Monumenta Germaniae Historica* kötetein dolgozott. Első műve ókori tárgyú, a többi a német történelemmel foglalkozik, bizonyos mértékig politikai célzatossággal. Feltűnést keltett *Das neue Deutsche Reich und sein Kaiser* (Berlin 1848) és a halála után megjelent *Theodat, König der Ostgothen* (1855) c. műve. TÖRÖK P.

Abel *Sigurd*, német történetíró, szül. 1837-ben, megh. 1873-ban. Egyetlen nagyobb munkáját fejezte be : *Der Untergang des Longobardenreiches in Italien* (Göttingen 1859). — *Geschichte Karls d. Grossen* csak 788-ig jut el a megjelent I. kötetben (Leipzig 1866). TÖRÖK P.

Abel *Thomas* (ejtsd : *ébl*), angol pap, születésének éve bizonytalan, kivégezték Smithfieldben 1540 júl. 30-án. Mint hitbuzgó katolikus 1533-ban *Invicta Veritas* c. művében az egyház védelmére kelt VIII. Henrik egyházellenes törekvéseivel szemben, amiért börtönbe került és hatévi súlyos szenvedés után halálra ítélték. XIII. Leó pápa szentté avatta. LATZKÓ H.

Abélard *Pierre*, lásd : *Abaelardus*.

Abele-család *(Lilienbergi)*. Az 1681.: LXXXI. t.-cikkel honfiúsított család. 1495 aug. 5-én Aubeller Péter birodalmi nemességet kapott. 1643 máj. 30-án Aubele Kristóf kapta a «von und zu Lilienberg» előnevet. Ennek fia *Abele Kristóf* 1673-ban bárói és 1684 nov. 14-én grófi rangot kapott. Benne a grófi ág kihalt. Unokaöccse *János Kristóf* 1708 aug. 4-én örökös osztrák báróságot kapott s megalapítója a ma is élő bárói ágnak. *Ferenc* (szül. 1766-ban megh. 1861-ben), cs. kir. altábornagy, az 58. gyalogezred tulajdonosa ; unokája, *Ferenc* (vitéz, szül. 1875-ben, megh. 1928-ban), m. kir. altábornagy, követségi tanácsos. DARÓCZY Z.

Ábel és Eszter. Gárdonyi Géza regénye. Bp. 1907.

Ábelfalva, ma *Abelová* néven Csehszlovákiához tartozó kisk. Nógrád vm.-ében.

Abel-féle integrálok. E néven ismerik a matematikusok az olyan integrálokat, melyeknél az integrandus algebrai függvény. Általános alakja : $\int F(xX)dx$, hol X algebrai függvénye x-nek. Speciális esetben az Abel-féle integrálok racionális egész függvényt v. elliptikus, hiperelliptikus stb. függvényeket állítanak elő. HAMPEL L.

Abelia, a Caprifoliaceae-család *Linnaea* génuszának szekciója, amely részben Ázsiában, részben Mexikóban honos. Több faja hidegházi dísznövény. TUZSON J.

Abelinus *Johann Philipp*, német történetíró, Strassburgban élt, megh. 1634—37 között. Álnevei : Arlanibäus, Abeleus, Joh. Ludw. Gottfried vagy Godofredus. *Theatrum Europaeum* címen 1619-ig terjedő világtörténelmet írt, megírta *Gusztáv Adolf* háborúinak történetét is. TÖRÖK P.

Abelit (helyesebben : *abelitek)*, ama dinamitfajták gyüjtőneve, melyekben a nitrocellulóza zselatinált állapotban van a nitroglicerinben jelen (dinamit). *Abel Frederick Augustus* híres angol vegyész után nevezték el. VAJDAFFY A.

Abeliták, magukat Ábelről, Ádám fiáról nevező gnosztikusok, akik bár házasodtak, de a férfi és a nő csak mint fivér és nővér éltek egymással, hogy az eredendő bűnt tovább ne terjesszék. Szent Ágoston mint az ő idejében már nem létező eretnekséget említi. HUSZÁR E.

Abella, ókori délitáliai város. Nagyarányú gyümölcstermelése volt (gránátalma, mogyoró). A mai *Avella* még számos romot őriz a város ókori idejéből. KALLÓS E.

Abelmoschus, a *Malvaceae*-családba tartozó génusz, melynek tíz faja él melegebb tájakon. *Abelmoschus esculentus* (gombo), a trópusokon ültetett, ehető gyümölcsű faj. Szára jutaszerű fonórostot *(bandakai rost)* szolgáltat ; Északamerikában papírgyártáshoz használják. Nálunk is megterem. *Abelmoschus moschatus*, a bizamcserje, mely az illatos bizamszemeket v. Abelmoschus-szemeket szolgáltatja, régen gyógyszer volt. TUZSON J.

1. 2.
Abelmoschus moschatus
1. termés
2. mag

saira kísérte s 1870 júl. havában is kíséretében volt Emsben, épúgy 1870—71-ben a főhadiszálláson. Életrajzát, az 1870—71. főhadiszállásról írott közlései miatt értékeset, özvegye tette közzé (1909). SZLÁVIK M.

Ábel (héber), az első emberpár ifjabb fia, Káin testvére. Pásztor volt, s áldozatát Isten kegyesen fogadta. Káin ezért őt orvul irigységből megölte. A keresztény hagyomány Jézus előképének tekinti.

Abel *Alfred*, német színész. Szül. 1888 márc. 12. Bécsben. Előbb ausztriai és németországi színpadokon szerepelt, majd majdnem kizárólagosan a filmre tért át. Hazánkban is nagy sikerei voltak a Sappho, A félkegyelmű, Fantóm, Yvette, Buddenbrooks ház, A testőr, Tüzek, Metropolis, Keringőkirály stb. filmekben. SIKLÓS F.

Abel *Frederick Augustus, Sir*, (ejtsd: *ébl)*, angol kémikus, szül. 1827 júl. 17-én Londonban, megh. u. o. 1902 szept. 6-án. Abel az angol kormány kémiai tanácsosa és a tüzérségi bizottság tagja volt. A lőgyapot előállítási módján javított és az angol haditengerészet az ő eljárása alapján készült lőgyapotot használt. A petroleum lobbanáspontjának meghatározására nagyon használatos és nevéről elnevezett készüléket szerkesztett. BÁLINT I.

Abel *Jakob Friedrich*, német filozófus, szül. 1751 máj. 9-én Vaihingenben, megh. 1829 júl. 1-én Schorndorfban. A Hohe Karlsschulen Schiller tanára volt, később tübingeni tanár és szuperintendens Urachban. *Sammlung u. Erklärung merkwürdiger Erscheinungen* (1784—90,3k.) munkájában van Schwan története, amelyet Schiller *Verbrecher aus verlorener Ehre*jében előzetes szóbeli közlés alapján földolgozott. Róla *Aders Fritz* (1893) s *Hartmann Julius* írtak. KOSZÓ J.

Ábel *Jenő*, klasszikus filológus, szül. 1858 júl. 24-én Budapesten, megh. 1889 dec. 3-án u. o. Középiskolai és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Első műve a Korvin-kódexek c. értekezése (1879), amelyben a II. Abdul Hamid szultán által Magyarországnak visszaadott Korvin-kódexek kritikai vizsgálatát nyujtotta. Még ugyanez évben Budapesten főgimnáziumi tanárrá lett, 1880-ban egyetemi magántanár, 1887-ben a budapesti egyetemen a klasszika filológia nyilvános rendes tanára. E gyorsan emelkedő pálya, melyen a külső érvényesülésnek e ritka irama sem tudta követni azt a tempót, amellyel Ábel Jenő tudományos irodalmi munkássága száguldott, tragikus módon szakadt meg. A fiatal tudós tüdőgyulladást kapott s mikor állapota kissé javult, Konstantinápolyba utazott az ottani császári könyvtár tanulmányozására, de onnan halálos betegen hozták haza s itthon már nem volt segítség számára. Munkássága részint a görög epikára, részint az ókori filológusokra, részint pedig a magyarországi humanista irodalomra vonatkozott. Főbb művei: *a)* a szövegkiadások közül *Orphica* (1885), *Homeri hymni, epigrammata, Batrachomyomachia* (1886), *b)* az *ókori filológiára* vonatkozó munkálatokból: *Scholia vetera in Pindari Epinicia* (1884), *Az ó- és középkori Terentius-biografiák* (1887), *c)* a humanizmus történetét illető művei közül: *Irodalomtörténeti emlékek* (1886). KALLÓS E.

Abel *Karl von*, bajor államférfiú, szül. 1788-ban, megh. 1859-ben. A bajor *Ottó* görög királysága alatt görög kormánytanácsos volt 1832—34-ben, majd bajor belügyminiszter 1837—47, az országgyűlés jogait és az evangélikusok vallásszabadságát korlátozta. A hirhedt spanyol táncosnő, *Lola Montez* miatt mondott le, azután 1850-ig követ volt az olasz udvarnál. TÖRÖK P.

Abel *Karl Friedrich*, zeneköltő és gambaművész, szül. 1725-ben Köthenben, megh. 1787 jún. 20-án Londonban, ahol *Bach Joh. Christian*nal együtt bérleti hangversenysorozatokat vezényelt. Mint zeneszerző több szimfóniával lépett a nyilvánosság elé, stílusuk a mannheimi mesterekére emlékeztet. SIKLÓS A.

Abel *Kaspar*, alnémet író, szül. 1676 júl. 14., megh. 1763 jan. 11-én. Rektor és pap, történészként és szatirikusként ismeretes. Mintaképe a francia Boileau volt, akitől sokat fordított (1729—32), de maga is írt önálló szatirákat, felnémet fordításaival szemben ezeket nagyrészt alnémet nyelven. Ugyanígy Vergiliusból meg Horatiusból is fordított, valamint Ovidius Heroidáiból. Lohenstein akkoriban divatos dagályos stílusától mentes. Főműve a felnémet sándorversekben írt *Auserlesene satirische Gedichte* (1714). KOSZÓ J.

Abel *Niels Henrik*, norvég származású matematikus, szül. 1802 aug. 5-én Findőben ; megh. 1829 ápr. 6-án Arendal mellett. 1828-ban helyettes tanár lett az oslói egyetemen. Az algebrai egyenletek és az elliptikus függvények elméletének megalapozása, az algebrai függvények integrálja általános teoriájának, különösen az Abel-féle teoréma kidolgozása által örök nevet vívott ki magának. Összegyüjtött munkái francia nyelven 1839-ben jelentek meg Oslóban. (II. kiadás 1881, 2 kötet.) HAMPEL L.

Abel *Othenio*, osztrák paleontológus, az őslélettannak egyik megalapozója. Szül. 1875 jún. 20-án. A bécsi egyetemre 1912-ben nevezték ki tanárrá ; 1917 óta az általa megszervezett őslélettani tanszékkel kapcsolatos intézetnek vezetője. Első tanulmányai az őskori cetekről, sziré-

Gutenberg Lex I. k

tárgya König Gyula rendes tag székfoglaló előadása volt «A számfogalom fejlődéséről». Megköszönvén a kitüntetést, szabad előadásban, szabatosan fejtegette fölvett tárgyát és demonstrálta a fekete táblán.

A Kisfaludy-társaság decz. 18-iki havi ülésén *Gyulai Pál* elnökölt.

Beöthy Zsolt titkár bejelentette, hogy a nagybecskereki gimnázium ifjusága száz frtnyi adományával a Kisfaludy-társaság alapító tagjai sorába lépett. A felolvasásokat *Zichy Antal* kezdte meg. «A nőkről» czimü szatirikus költeményét olvasta fel, az ülésen nagy számmal megjelent hölgyek kikitörő derültsége közben. *Vargha Gyula* az *Imre Sándor* irodalmi tanulmányát olvasta föl: «A néphumor Kazinczy-korabeli irodalmunkban.» Csak elvétve nyilatkozott akkor a néphumor, s a szerző ezeket a jelenségeket sorolja föl egyes irók müveiből. Végül *Váradi Antal Dengi Jánosnak* két költeményét olvasta fel «Elszakadva» és «Ne félj!» czimmel. A felolvasó ülés után *zárt ülés* volt, melynek kezdetén *Beöthy Zsolt* titkár bejelentette, hogy a Kisfaludy-társaságnak egy rendes és egy tiszteletbeli tagsági helye töltendő be. A társaság a tagsági helyekre nézve abban állapodott meg, hogy ezuttal csak egy helyet, még pedig a tiszteletbelit fogja betölteni. A zárt ülésben előfordult ifj. *Ábrányi Kornélnak* a tagságról való lemondása is. Ábrányi Kornél, hivatkozva, hogy elfoglaltsága következtében az üléseken sem jelenhet meg, lemondó levelet irt Gyulai Pál elnökhöz, a ki válaszában kijelentette, hogy a felhozott okok nem olyanok, melyek a társaságból való kilépését indokolhatnák, mert a szépirodalmi tevékenységnek, esetleg átmenetileg s egy időre szünetelése azelőtt sem tekintetett a kilépésre indoknak. Ábrányi Kornél Gyulai Pálhoz intézett ujabb levelében kijelenté, hogy a Kisfaludy-társaság határozata következtében nem tartja fenn lemondását, de szót kér a társaság legközelebbi zárt ülésén, hogy eljárását indokolja. A zárt ülésen Ábrányi bővebben kifejtette, hogy az alapszabályok szépirodalmi munkásságot kivánván a tagoktól, ezért mondott le. *Szász Károly* szólalt fel ezután, s kijelenté, hogy a társaság méltányolja Ábrányi okait, de azokat nem ismeri elegendőnek a kilépésre. *Ábrányi* ezután visszavonta lemondását.

A Magyarországi Néprajzi Társaság dr. Marienescu A. elnöklete mellett deczember 7-én tartotta 2-ik felolvasó ülését, a melyen *Katona Lajos* előterjesztette Lelandnak a társasághoz intézett levelét, melyet a társaság közlönyének legközelebb kiadandó füzetéből mai számunkba mi is átveszünk. *Pápay Károly* felolvasta Szibériában tett etnographiai tanulmányútjáról szóló nagyérdekü jelentését, s *Szendrey János* bemutatott egy kézirati magyar énekgyüjteményt. Az idő előrehaladottsága miatt Réthy László értekezése a székelyekről a jövő ülésre maradt.

A felolvasások utáni választmányi ülésen tárgyaltatott Tokaji Elek k. apáthi községi jegyzőnek kiváló néprajzi érdekü előterjesztése a községi monografiák és családkönyvek ügyében; Tokaji megkerestetett, hogy ez iránt áttekinthető emlékiratot nyujtson be; ezután néhány szakosztályi tisztség töltetett be; a horvát szakosztály elnöke: Josipovič Imre, előadók dr. Bojnisics Iván, Cop-Marlet Mara és dr. Krauss Fr.; a vend osztály elnöke Szalay István; előadó Gönczi Ferencz; szerb osztály előadója Asbóth Oszkár; tót osztály előadói Bachat Dániel és dr. Czambel Samu; finn osztály előadója Vikár Béla. A legközelebbi ülés jan. 11-én lesz.

A Szent-László társulat nagy érdeklődés közt tartotta meg decz. 14-ikén évi közgyülését az uj városház nagy termében. Előkelő és nagy közönség gyült össze, s a figyelem *Schlauch Lőrincz* nagyváradi püspök beszéde körül összpontosult, ki az elnöki megnyitóban Afrikáról és az ottani rabszolgakereskedés kegyetlenségeiről beszélt. A püspök a legmelegebb hangon emlékezett meg a czivilizáczió, a humanizmus ama feladatairól, melyek a müvelt világra várnak Afrikában, hol az egyház már megkezdte régen a vallás hirdetését, s erélylyel, a missziónáriusok bátor önfeláldozásával fogja azt folytatni. A nagyszabásu beszéd, melyet testvérlapunk, a «Politikai Ujdonságok» bőven ismertetett, mély hatást tett a jelenvoltakra.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után dr. *Rolitsek Ferencz* titkár olvasta fel jelentését, mely szerint a társulatnak most 45,275 frtnyi vagyona van s a lefolyt évben 17,000 frtot fordítottak hazai, 5414 frtot külföldi magyar katholikusok segélyezésére; a jövő évre 20,430 frt kiadás van előirányozva. A jelentést jóváhagyták, aztán a pápának 1500 frank péterfillért szavaztak meg s dr. Szilágyi Arthur indítványát a csángók visszatelepítésének folytatása iránt áttették a választmányhoz. Végül *Balogh Sándor* köszönetet mondott Schlauch Lőrincz püspöknek a közgyülés vezetéséért, a püspök pedig a fővárosnak köszönte meg a terem átengedését.

MI UJSÁG.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» jövő 1890-iki évfolyamában *Verne Gyula* legujabb regényét fogja közölni «*VILÁGFELFORDULÁS*» czím alatt. Évek sora óta nem irt a hires regényiró oly müvet, a mely ezt mese, felfogás és szellemes kivitel tekintetében megközelítené. Nemcsak az «Utazás a holdba és a hold körül» genialis szerzőjét találjuk fel ujra, de e világhirü elbeszélés főbb alakjait is — Arden Mihály kivételével, tehát csupa régi, kedves ismerősöket. A tudományos feladat a mely a «*Világfelfordulás*» alapgondolatát képezi nem kevésbbé eredeti és meglepő, mint volt az «egyenes közlekedés létesítése a Föld és a Hold közt.» A mellékalakok vonzók és mulatságosak; a képek — elsőrendü párisi müvészek rajzai — jellemzők és találóak, mindez feljogosít bennünket arra a feltevésre, hogy a «*Vasárnapi Ujság*» közönsége szivesen fogadja az uj müvet, a melyben újból meg fog előttünk jelenni egész elpusztíthatatlan szellemi ifjuságában és leleményességével a régi Verne.

A királyi család, a karácsonyi ünnepeket Miramarében tölti. A király ő Felsége, a királyné s Mária Valéria főherczegnő csekély kisérettel szombaton este Bécsből elutaznak s 22-én reggel Miramaréba érkeznek, hol nem lesz fogadtatás. 22-én ő Felsége megszemléli a Triesztnél horgonyzó hajórajt. A király ő Felsége 26-án délután utazik vissza Bécsbe, mig a királyné visszautazása iránt még nem történt megállapodás.

A királyné születésnapja. Ő felsége, *Erzsébet* királyné decz. 24-ikén tölti be életének 52-ik évét. E napon a budavári helyőrségi templomban reggeli 9 órakor mise lesz, a melyet Bogisich Mihály budavári prépost-plébános mond a koronázási miseruhában, melyet a királyné ajándékozott az egyháznak. Ugyane napon a budai kir. palotai templomban reggel 8 órakor Maszlaghy Ferencz udv. prépost-plébános mond misét, a melyen az összes udvari tisztviselők részt vesznek.

A mükedvelők fényképészeti kiállitására az ország minden részéből érkeznek bejelentések. Több magyar fürdő igazgatója is jelentkezett. Tájképeken kivül arczképeket és népviseleti képeket is sürün jelentenek. A tudományos osztályból és külföldről is egyre nő a jelentkezők száma. A bécsi «Amateurklub» testületileg vesz részt a kiállitáson.

Pasteur-intézet Budapesten. Dr. *Hőgyes Endre* egyetemi tanár már régebb idő óta foglalkozik a veszettség gyógyitásával. Először künn járt Párisban, Pasteur intézeténél, aztán itthon évekig tartó kisérletekkel követte nyomról nyomra a hires franczia orvos módszerét, állatokon téve kisérleteket. Az igy végrehajtott eredmények e külön eljárásban is igazolták Pasteurt. Dr. Hőgyest a kisérletekért a tud. akadémia a nagy jutalommal tüntette ki, egyszersmind folyamodott a miniszteriumhoz, hogy tegye lehetővé oly intézet fölállitását, melyben a veszettség ellen nyerjenek orvoslást a szerencsétlenek, kik most Párisba kényszerülnek menni, de sokan nem mehetnek a nagy uti költségek miatt, s elvesznek. A közoktatásügyi miniszter közelebb leiratot intézett a budapesti egyetem orvosi karához, felszólítván, hogy az országos költségvetésben arra fölvett összegek határai közt tegyen fölterjesztést a veszettség elleni oltások meghonosításához. De a költségvetésbe fölvett összeg csekély. Most tehát a belügyminisztert is fölkérik, tegye lehetővé, hogy a megmart szerencsétlenek ingyenes orvoslást találhassanak a fővárosban.

A tudomány és a háboru. A franczia akadémia legutóbbi ülésén a Lecomte-féle ötvenezer frankos nagy dijat Vieille mérnöknek, a melinit nevü robbanó szer és a füst nélküli puskapor föltalálójának adta.

Emin pasa állapotáról sok ellentétes hir jött, most azonban határozottan állitják, hogy egészsége javul, s két hét alatt elhagyhatja ágyát.

A biblia-fordító szobra. Az első magyar bibliafordító emlékünnepét rendező bizottság pályázatot hirdetett Károli Gáspár szobrára. A pályázat sorsa fölött a napokban döntött Kun Bertalan ref. püspök elnöklete mellett alakult biráló bizottság s a legjobbnak itélte a *Mátrai* Lajos pudapesti szobrász-tanár által készített szobor-mintát, mely Károlit korhü jelmezben s karosszékben ülve ábrázolja, ölében a nyitott bibliával.

A román királyné müve magyarul. *Carmen Sylvának*, a költői lelkületü román királynénak egy allegorikus munkája jelent meg magyar fordításban. «A szenvedés földi vándorlása» czimmel, Kolozsvárt, Horatsik János könyvkereskedésében. A müvet Kacsóhné Lukács Róza fordította.

A gyapju-utczai német szinházban decz. 20-án d. u. 3-kor tüz ütött ki, s a szinház, melynek Budapest valamennyi szinháza között a legnagyobb nézőtere van, csakhamar lángtengerbe borult, s alig lehetett belőle egyetmást megmenteni. Emberéletben kár nem történt. A házak közt épült szinházban porrá égett minden, mi csak éghető. Csupán a falak maradtak meg. A szomszédos épületek is nagy veszélyben forogtak.

—x— Lapunk mai számához van mellékelve a Benedek Elek és Pósa Lajos szerkesztésében megjelenő «Az én ujságom» czimü uj képes gyermeklap 1-ső száma. Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk e hetenkint megjelenendő szép gyermeklapot, mely ugy becses tartalmánál, mint rendkivüli olcsó áránál fogva máris széles körökben nagy figyelmet keltett. Karácsonyi és ujévi ajándékul különösen nagyon alkalmas.

Előfizetési felhivás

a

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1890. évi folyamára.

A «**Vasárnapi Ujság**» a jövő 1890-ik évvel **37-ik évfolyamába lép.** Ez egész hosszu idő alatt gondosan megőrizte s fejleszteni igyekezett alapításakor szerencsésen választott irányát, soha nem feledkezve meg arról a föladatáról, hogy **korunk történetének hű tükre,** hogy ugy mondjuk, **illusztrált krónikája** legyen.

A «**Vasárnapi Ujság**» jövőre is hű marad eddigi programmjához: hogy a hazafias érzületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükre legyen. Közli a hazai és külföldi nevezetesebb emberek **arczképeit élet- és jellemrajzokkal** kisérve; **költeményeiben** és **elbeszéléseiben** a szépirodalmi becs mellett az erkölcsi tartalmat és nemzeti irányt keresi; **képeiben,** melyeknek erdekességet vagy müvészi becsök, vagy a napirenden levő események kölcsönöznek, **képmagyarázataiban, történelmi, népismei, természettudományi, társadalmi s a tudományok népszerüsítésére, vívmányainak nagy körben elterjesztésére szánt czikkeiben** arra az egyszerü természetességre és józanságra, való hűségre és erkölcsi megbizhatóságra törekszik, mely e lapot családi lappá, valódi házi baráttá tette oly sok magyar tűzhely körében. **Tárczaczikkei** és **kisebb tárczaszerü közleményei,** valamint a **heti események közlésére szánt rovatai** felölelik a nevezetesebb és érdekesebb mozzanatokat, melyek az irodalom, a tudományok, a müvészetek, a közintézeti, egyházi és iskolai s általában az egész köz- és társasélet körében fölmerülnek.

A «***Vasárnapi Ujság***» a legjelesebb hazai irókat és müvészeket számitja dolgozótársai közé, s a külföldi irodalom legjelesebb termékeit ismerteti meg közönségével. Eredeti elbeszéléseket és életképeket, nagyobbrészt illusztrálva, közöl **Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánétól, B. Büttner Linától, P. Szathmáry Károlytól, Petelei Istvántól, Szivos Bélától, Szomaházy Istvántól, Kacziány Gézától, Kazár Emiltől, Törs Kálmántól** stb. A külföldiek közül részint az ujabb angol irodalom legjavából kiválogatott s képekkel élénkitett regényeket és elbeszéléseket közöl, részint orosz eredetiből fordított elbeszéléseket és életképeket, valamint **Verne Gyulának,** a magyar közönség előtt is oly kedvelt franczia irónak, **legujabb regényeit** és elbeszéléseit.

A «*Vasárnapi Ujság*», mint családi lap, kiterjeszkedik **a női munkakörre és divatra is.** E rovatában a női munka körébe, a háztartásra, a házberendezésre, kézi munkára, házi iparra stb. tartozó közleményeken kivül a divat terén fölmerülő s a jó izlést és a szép iránti érzéket fejlesztő jelenségeket ismerteti, különös tekintettel a hazai iparra.

A «Vasárnapi Ujság» társlapja, a most már 36-ik évfolyamába lépő «***Politikai Ujdonságok***» **teljesen független politikai hirlap,** melynek irányát nem befolyásolják sem pártok, sem érdekszövetkezetek, sem egyesek személyes érdekei, s a pártatlan igazság és meggyőződés kimondásában nem gátolnak semminemü le-

kötelezettségek és magántekintetek; miért is mint az **események hű és részrehajlatlan kútforrását**, valódi szükségnek ismerte el a magyar olvasó-közönség. E politikai lap a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hű összeállításban tárja az olvasó elé, s a közönség *együtt* találja benne mindazt, a mi a napilapokban *elszórtan* jelen meg, ugy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, *a napilapokat is lehetőleg pótolja.*

A «Politikai Ujdonságok»-hoz «**Magyar Gazda**» czímü kéthetenként megjelenő **gazdasági lap van csatolva,** s ezenfelül **rendkivüli mellékletekkel is bővitve lesz a lapnak hetenként másfél s minden második héten két nagy ívre terjedő tartalma,** mely a Politikai Ujdonságokat az országban a legnagyobb és legtartalmasabb politikai hetilappá tette.

A «Politikai Ujdonságok» tartalmát jövőre még élénk bel- és külföldi levelezésekkel, eredeti tudósításokkal, ugy szintén számos gyakorlati értékü közleménynyel kivánjuk gazdagitani s e mellett rendesen közöljük hasábjain a nevezetesebb sorsolásokat, pályázatokat, kinevezéseket stb.

A «Vasárnapi Ujság» hetenként **két nagy ívre** terjedő tartalma szintén **számos rendkivüli mellékletekkel** lesz jövőre is kibővítve.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a «**Világkrónika**» czímü képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg.

Az előfizetések a **Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadóhivatalába, Budapest, egyetem-utcza 4.,** küldendők. — *Egyes előfizetések* legczélszerübben postautalvány által eszközölhetők.

Uj előfizetőink sziveskedjenek megrendelésüknél nevüket, lakhelyüket, valamint az utolsó postát világosan és olvashatólag kiirni. — *Régi előfizetőink* logczélszerübben ugy járnak el, ha czimszalagjaikból, melyek alatt lapjaikat kapják, egyet a postautalvány szélére fölragasztva, beküldenek a kiadó-hivatalnak. — *Külföldi előfizetésekhez* kérjük a postailag meghatározott viteldijat is csatolni. — *Gyüjtőinknek* tiz előfizetett példány után egy tisztelet-példánynyal szolgálunk.

Előfizetési föltételek:

	egész évre	félévre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság --- ---	frt 8.—	frt 4.—	frt 2.—
A Világkrónikával együtt	« 10.—	« 5.—	» 2.50
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok ---	« 12.—	« 6.—	« 3.—
A Világkrónikával együtt	« 14.—	« 7.—	« 3.50
Csupán a Politikai Ujdonságok	« 6.—	« 3.—	« 1.50
A Világkrónikával együtt	« 8.—	« 4.—	« 2.—

Felelős szerkesztő: ***Nagy Miklós.***

A Franklin-Társulat kiadó-hivatala

Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. Antal Géza, a magyar orvosi kar egyik kitünősége és a budapesti tudomány-egyetem orvosi fakultásának egyik legjelesebb tanára — mint lapunk zártakor értesülünk — decz. 20-án hajnalban, két heti szenvedés után hastifuszban meghalt. Az alig 43 éves férfi egyaránt kitünt ugy az orvosi gyakorlat, kivált a sebészi működés terén, mint tudományos dolgozatai által. A magyar tud. akadémia az idén választotta tagjai sorába; a halál azonban megakadályozta abban, hogy székfoglaló értekezését megtarthassa. Antal Géza ezelőtt négy évvel vette nőül Lumniczer Ilonát s most özvegyén kivül két leánykája gyászolja.

Ábel Jenő, a magyar tud. akadémia tagja, egyetemi tanár, a klasszikai filologia egyik legalaposabb művelője, meghalt decz. 13-ikán, 31 éves korában. A fiatal tudós munkásságát a külföld is jól ismerte. Gazdag ismeretei, szorgalma korán szereztek neki elismerést. Számos magyar és külföldi folyóiratban közölt szakdolgozatokat, önálló művet pedig huszonegyet adott ki, melyek közt vannak az «Adalékok a humanizmus történelméhez Magyarországon», «Korvin-kodexek», «Homeros Iliasa és Odisseája magyarázó jegyzetekkel» stb. Egyik művére, mely «Colluthi Lycopolitani carmen de raptu Helenae», czimmel jelent meg, Ludwich königsbergi egyetemi tanár és hirneves filológus nagy elismeréssel hivta fel a tudós világ figyelmét. Ábel már több év óta mellbajban szenvedett s baja a mult nyáron aggasztóvá kezdett lenni. Gleichenbergben keresett gyógyulást s látszólag megerősödve tért vissza, ugy hogy részt vehetett az akadémiai küldöttség konstantinápolyi kutatásaiban. Lázas szorgalommal dolgozott a török császári könyvtárban s az akadémia őt bizta meg, hogy Thaly Kálmánnal és Csontosi Jánossal együtt a kutatások eredményét dolgozza fel. De a toll kihullott kezéből. Kevéssel hazatérése után tüdőlob járult régi sulyos bajához s megmenteni nem lehetett. Nagy részvét kisérte korai sirjába.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Hazay Ernő, volt országgyülési képviselő, ki 1849-ben szerkesztője volt az akkori kormány lapjának, a «Márczius 14-ikének»; a 60-as évek kiegyezési korszakában is folytatta publiczistai működését a lapokban, s mint képviselő a Deák-párthoz tartozott, 69 éves korában Bátorkeszen. — Mészáros Nándor, kir. tanácsos, a közoktatásügy egyik buzgó férfia, tankerületi igazgató, munkás életének 53-ik évében, Székesfehérvárt. — Topler Sándor, budapesti főgymnáziumi tanár, az V. kerületi kath. gymnázium egyik érdemes tagja, 65 éves. — Mocsáry János, kincstári nyug. számtartó, 84 éves, Ungvártt. — Bolza Béla, cs. és kir. huszárszázados, 35 éves, Bécsben, honnan holttestét Szarvasra szállították. — Dellimanich Imre, a torontálmegyei csenei járás főszolgabirája, Cseneiben, 53 éves. — Garay Ödön, az eperjesi épitészeti hivatal mérnöke, 36 éves, Eperjesen. — Vincze Viktor, ügyvéd Szolnokon, 64 ik életévében. — Mayercsik Ferencz, nagyváradi árvaszéki ülnök, 46 éves. — Righnáth Ödön, kiváló szakképzettségü erdész, Kolozsvártt. — Beniczky Zoltán, másodéves joghallgató, Beniczky György legidősb fia, 19 éves, Budapesten. — Koglevich Mátyás, negyvennyolczas honvédhuszár kapitány és a veszprémmegyei 1848/49-iki honvédsegélyző-egylet pénztárnoka, Veszprémben. — Poczik Pál, földbirtokos, Heves-Bessenyőn. — Jókai Gyula, 36 éves, Érsekujvártt. — Michl Ruppert, közbecsülésben álló kereskedő Tatán, életének 58-ik évében. — Bolla László, ügyvéd, földbirtokos és megyebizottsági tag, 70 éves, Andrásfán. — Darás Gyula, szombathelyi orvosdoktor. — Kürthy Gábor dr., békésgyulai törvényszéki biró, 32 éves korában, B.-Gyulán. — Csergedi János, a marosvásárhelyi kir. tábla nyugalmazott birája, 63 éves, Maros-Vásárhelytt. — Boxberg Ernő br. altábornagy, 68 éves, Kőszegen. — Vaydinger Antal, harmincz éven át buzgó városi tisztviselő, 71 éves, Esztergomban. — Antal Joachim Béla, nyug. hadseregi őrnagy, ki a közügyekben is tevékeny részt vett, Gyöngyösön. — Deutsch Henrik, a budapesti izr. tanitóképző intézet igazg. 70 éves. — Szávits István, ügyvéd, köztiszteletben élt férfiu, Nagy-Becskereken. — Voit Gyula, a kolozsmonostori gazdasági intézet tanulója, 21 éves. — Ferenczi Ferencz, fővárosi kávéház-tulajdonos, 61 éves. — Fejérváry Ferencz, 1848—49-iki honvédszázados, 68 éves, Komlós-Keresztesen. — Ipolyi Lipót, debreczeni ügyvéd, 38 éves, Budapesten. — Ulita Oszkár, kataszteri mérnök, Aradon. — Silberleitner József, régi honvédőrnagy, 67 éves, Szegeden. — Berzeviczy Irnák, a mult országgyülésen függetlenségpárti képviselő, 53 éves, Bécsben, honnan holttestét a borsodi Szendrő-Ládra szállították. — Sebők Lajos, könyvkereskedő és nyomdatulajdonos, 30 éves, Ó-Kanizsán.

Özv. Árvay Nagy Imréné, szül. Vizy Julianna, 69 éves, Egerben. — Özv. Polgár Szombathyné Zsuzsána, 84 éves, Debreczenben. — Dömötör Ignáczné, szül. Szmologay Anna e hó 13-án, 54 éves korában, Budapesten; Kohn Gusztávné, szül. Balás Irma, a budai Erzsébet-sósfürdő igazgatójának neje, 23 éves. — Molnár Gézáné, szül. Kamocsay Julia, 27 éves, Hódmező-Vásárhely. — Bayer Ferenczné, szül. Dunst Laura, 33 éves, Veszprémben. — Herepei Gizella, Herepei Gergely ref. lelkész leánykája, Kolozsvártt. — Özv. Miksits Károlyné, szül. Benesch Magdolna, 63 éves, Budapesten. — Békey Máténé, szül. Békeffy Antónia, néhai Békey Imre fővárosi tanfelügyelő édes anyja, 84 éves, Budapesten. — Endrényi Istvánné, szül. Lukács Kornélia, az ismert szegedi orvos köztiszteletben élt neje, 45 éves, Szegeden. — Özv. Mesterházy Nagy Józsefné, szül. Horváth Fanni, 72 éves, Urai-Ujfaluban.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Biztatás. Itt-ott felcsillan benne a tehetség, de a vers nagyon egyenetlen, az egyszerű, természetes hangot ilyen sorok is tarkitják:

«A port, a mit rád hintenek,
Lecsókolják az istenek.»

Legjobb a második strófa; de egy öt strófás verset egy jó strófa még nem tesz közölhetővé.

A karácsony eredete. Legenda. Egyes részei figyelmet érdemelnek, szabatos verselés, helyes rhythmus-érzék nyilatkozik számos sorában, annál inkább csodálkozunk a bombasztikus, izléstelen sorokon és kifejezéseken, melyek lépten-nyomon előfordulnak. Maga a költemény tárgya, a három fa legendája, nagyon erőltetett, csinált.

Közelg a tél. Az évszakokat annyi költő megénekelte, hogy puszta leirásuk, ha csak valami megkapó hangulat vagy eszme nem ád nekik új érdeket, nem érdemli meg a nyomda-festéket. Kis verse különben, az elcsépelt tárgyat leszámítva, tehetségre vall.

Nem közölhetők: *Harcz a világgal.* (Dagályos és zavaros.) *Vágy.* (Nagyon is alant jár.) *Megnyugvás.* (Jól kezdődik, de később megromlik.) *Életmentés.* (A forma annyira fogyatékos, hogy alig lehetne kijavítani.) *Pipadal.* (Nem rossz, de nem is annyira jó, hogy közölni lehet.) *Guzmán lovag.* (Iskolai gyakorlatnak, önképzői kisérletnek megjárja, de nyilvánosságra nem való.) *Magány, Tavasz jövetele.* (Mindkettőben van egy kis hangulat, de a számos gyarlóság elárulja a gyakorlatlan kezdőt.) *Lengyeltóti kis erdő.* (Nem emelkedik a középszerűségen felül.) *J... emlékkönyvébe,* és több karácsonyi vers.

KÉPTALÁNYOK

I.

II.

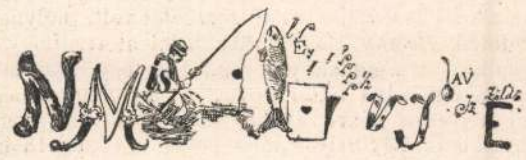

A «Vasárnapi Ujság» 49-dik számában közölt képtalány megfejtése:

Mondják, hogy hütlen lesz egéhez
A csillag, midőn leszaladt,
Igazzá válik az az érzés,
Mit akkor szült a pillanat.

SAKKJÁTÉK.

1580. számu feladvány. Juchly J.-től Münchenben.

SÖTÉT.

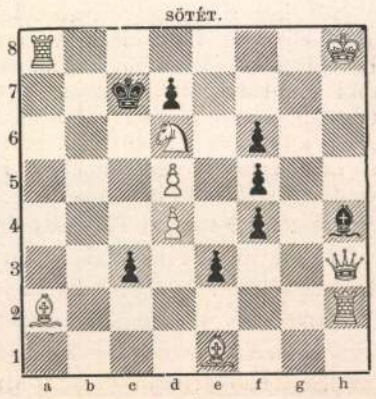

VILÁGOS.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1574. számu feladvány megfejtése.

Jonsson H.-tól.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fc1—g5:	Hg2—f4: (a)	1. --- ---	---	Hg2—e3 (b
2. Vc6—e6 †	Hf4—e6: v. Ke5—e6:	2. Vc6—e6 †		Ke5—e6:
3. Bd7—d5—e7 mat.		3. Bd7—e7 mat.		

b.

1. --- --- --- t. sz.
2. Hh2—g4 † --- f5—g4:
3. Fg5—e7 mat.

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Tarnóczon:* Németh Péter. — *Szempczen:* Pintér János. — *Marosvásárhelyt:* Fritsch Albert. — *A pesti sakk-kör.*

HETI-NAPTÁR, december hó.

Nap	*Katholikus és protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
22 V.	**F 4** Zeno vt.	**F 4** Beáta	**10 A 28** Eugráf	29
23 H.	Viktória sz.	Dagobert	11 Stil. Dániel	30 Rosch.
24 K.	Ádám, Éva	Ádám, Éva	12 Spiridion	**1 Teb.**
25 S.	**Karácson**	**Karácson**	13 Eusztrát	2 Sot Ch
26 C.	**István vért.**	**István vért.**	14 Tirzus	3
27 P.	János apost.	János	15 Eleutér	4
28 S.	Apró szentek	Apró szentek	16 Aggeus pr.	**5 S. W.**

Holdváltozásai. ☽ Első negyed 29-én 6 óra 30 pk. regg.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. egyetem-tér 6. szám.)

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Lichtfarben) **95 kr.** bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual.) — versendet robenweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

COGNAC
Gróf Keglevich István Promontor
több izben a legmagasabb kitüntetésekkel dijazva
Eredeti üvegekben mindenütt kapható.

AH
ABADI ABONYI (39

ABEL IGNÁC
művezető építész

(1342) 106

mDK

Abel Ignác.müvezetö

A királyi vár felépitése és felszerelése körül szerzett érdemei elismeréséül a koronás arany érdemkeresztre terjesztette föl a király elé a miniszter.

Kitüntetések.
Vállalkozók Közlönye.Bp.1907.okt.9. 8.1.

Abel József bécsi festő 1764–1818

Szentinnyi kérizátos cédula 5 db
—"— tapfrokinyat 1

6 db.

10 db.

40

(4343–4352) 10 db

Only

Abel, Joseph 1.

1764 - 1818

Lieb Tv. 148

113, 115, 125
Sürch 107
Svoboda 30
Swoboda 72, 131, 133
Szakáts 105
Szakmáry 108
Szale 105, 136, 140
Szathmári 105
Szekeres 43
Szentgyörgyi 126
Szerelmey 108
Szilassy 134
Szinyei Merse 128, 147
Sztavio 27

Telepy 43, 133
Than 134
Theodorovits 98
Tikos 136
Vietorisz 33
Vinazer 22
Vittinghoff 35
Vizkelety 31, 52
Vogel 112
Vogl 83
Völk 42
Voltz 112

Wagner 43, 75, 101, 105, 114, 115
Waldmüller 31
Waltmann 131
Wántza 53, 126
Warschag 103
Weber 88, 105, 134, 136, 137 140
Wehner 102
Weide 105, 117, 119
Weidner 105, 110

2.

Abel, Joseph von

Vécsi festő

lárd okv.

Tanulmányok Bpest II

154. l.

Pályaszint

Emelkedési viszonyok
Görbületi viszonyok
Állomások távolsága

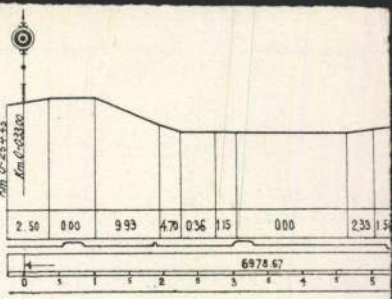

COLICO

Pályaszint

Emelkedési viszonyok
Görbületi viszonyok
Állomások távolsága

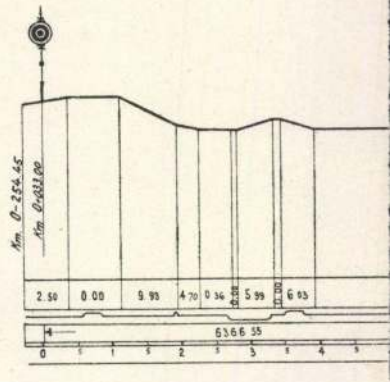

3.

Abel Joseph

bécsi festő

festette a pesti német szinhár előfüggönyét (1811-ben). A szinhár a Haas-palota helyén állott a Gizella téren

Országh Sándor dr

Budai szinházak és játékszin (1783-1895.) 57. l.
(Bp. 1895.

lásd

Vály Béla: A magyar szinészet tört. 292-296. l.

Bayer József: A magyar játékszin tört.

A windsori kir. várkastély Szt. György kápolnája.

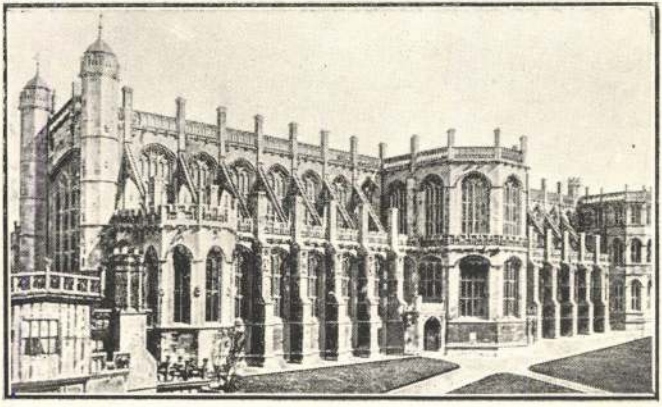

A windsori kir. várkastély Szt. György kápolnája.

tt VII. nemzetközi építészkongresszus.

4.

Abel Joseph becsi festő

A ~~bpesti~~ pesti
l. város mutar
függonyét festett.
ugyanez ki a becsi
Burgmuhárét Tagja
volt a kétszer akadé
mia

LykaMagymű1800-50

488.l

Lyka K.
Magyar Művészet
1800-1850
II. k. Bp [1940].
488.l.

Vasárnap **31** Pünkösd vas.	**Május**	Protestáns: Pünkösd v. Görög: Pünkösd v. Izraelita. Szivan 10.
Hétfő **1** Pünkösd hétfő		Protestáns: Pünkösd h. Görög: Pünkösd h. Izraelita: Szivan 11.
Kedd **2** Erazmus		Protestáns: Anna Görög: Nicefor Izraelita: Szivan 12.
Szerda **3**		Protestáns: Klotild Görög: Lucillián

ABEL, Josef, festő

Joseph A. Mahler festi az épülő pesti szinház függönyét. Kemvég tért vissza Rómából. A függönyön Magyarország géniusza két-rovzlántól húzott diadalkocsiban és allegorikus alakok. (1810, 1179–1180 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

nak megvolt az a jó oldala, hogy összekötötte a tanulmányt a vásár szempontjával.

Mielőtt a szoros értelemben vett festőművészeti szükségleteket vázolnók, helyénvalónak tartjuk néhány oly más, a festési technika körébe tartozó feladatról megemlékezni, amelyek ezidőben kiterjedt gyakorlat tárgyai s amelyekre e korszakban nem egyszer jobb festőink is vállalkoztak. Igy például nem kis szükségletet jelent e korban a dekorativ festés, kivált mióta a nagystilusu városi (német) szinház megnyilt. Az ott szerepelt diszletek hatással voltak dekorativ festőinkre is, ezeknek és függönyöknek festésére igénybe vették a bécsi specialisták legjobbjait is. Igy a városi (német) szinház függönyét ugyanaz a Joseph Abels festette, aki a bécsi Burgszinház függönyeinek alakjait festette. Ez akkor nagyhirü mester volt, tagja a Képzőművészeti Akadémiának. Ugyancsak bécsi festőtanár, Schilcher festette 1847-ben a Nemzeti Szinház függönyét, a budai szinkörét pedig 1843-ban Horn. Természetes, hogy a függönyök kompoziciói klasszicista szellemüek, tárgyuk allegorikus volt. Igy a fejérvári Magyar Nemzeti Játszó-Szin függönyén «a derülendő napnak fényében a Parnaszus hegyén a Tudományok Temploma látszatik, melynek sarkalatjából ered a castaliai forrás. Az ezen Templom felé irányzó egyenetlen uton vezeti a Magyar Nemzetnek Géniussa, ugyan a templom felé a Szorgalmatosságnak s Igyekezetnek Muzsáját; ez pedig kezénél fogva egy apró Gyermeket, mellynek hóna alatt összve tekertt három Pergaménák, Gyöngyösy, Bessenyei, és Bárótzi magyar Versszerzők neveikkel ékesitve szemléltetnek . . .»

A diszletfestésben a 10-es—30-as években Engerth, a negyvenes években Neefe fejtett ki nagyobb munkás-

Láb W.

tájzoló mérnök. Pesten csak Bombardi Bernát lovag, kapitány, festmény-gyüjteményét mondták korszakunk közepe táján jelentősebbnek. Winterl kávés is gyüjtött képeket duna-utcai lakásában. Ugyanebből az időből emlegetik gyüjtők gyanánt Günthert, Müller Károlyt, Szvoboda Jánost, ezek elseje azonban maga is festő, mind a hárman pedig inkább képkereskedők, semmint valódi gyüjtők. Rézmetszeteket gyüjtött Brudern br., Vigyázó és Almásy Ferenc.

E gyüjtők gyakran a drága eredeti helyett másolatokkal is beérték. Ily másolatokat korszakunk legvégén, az utolsó öt év alatt Pesten is lehetett készíteni, mióta a Nemzeti Muzeum képtára megnyilt. Abban a megnyitástól 1851-ig 126 fiatal művész másolt 34 képet, egy ránk maradt egykoru statisztika szerint. Az ily munká-

7

Josef Abel

Theresia Hudelist portrejo, 1811

Szabó Julia: A XIX. s. festézete Mon

Bp., 1985

76 (10-es kép)

(8)

Ábel, Joseph (1746-1818)

„Anya gyermekével" o.v. 95x70 cm

J. a tányéron: Jos. Ábel 799. (Restaurált)

Védett. 2. ár: 18000 ft

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

41

bemutatott képen a munkában lévő festmény segítségével is formát kap, minthogy Abel a Festészet és a Zene megdicsőülését festi éppen. A festőállvány mögött az egykorú akadémiai oktatásban modellként használt gipszszobor, balra az ablak mellett pedig egy Niobé-fej jelzi a festő akadémiai képzettségét és az antik stúdiumokat. A szokásos képi jelzéseken túl még egy momentum ösztönöz arra, hogy az önarcképben ezúttal is allegorikus gondolatot sejtsünk. Az ablakpárkányon a nézőnek s a műteremnek háttal egy festmény áll, amely cégérként mutatja festett felét kifelé, az ablakon át. Ez a tárgyiasult „Rückenfigur" kapcsolatot teremt — már a romantikát előlegező megoldásként — a művészetet jelképező műterembelső és a képi külvilág közt.

A kép mind festőjét, mind ábrázoltját tekintve ismeretlenként került a gyűjteménybe. Azonosítása — s ezáltal attribuálása is — Abel egy fiatalkori önarcképe alapján történt.[1] A festő 1783-tól Füger tanítványa volt a bécsi akadémián, s történeti témájú képeiben követője is. Mint történeti festő, aranyérmet nyert Daidalosz és Ikarosz című művével 1794-ben az akadémiai pályázaton. Ezt követően két évet Lengyelországban töltött, majd 1801—1807-ig ösztöndíjjal tanulmányutat tett Rómában, ahol elsősorban Michelangelo és Raffaello műveinek másolásával képezte magát.[2] Magyarországi megrendeléseiről is tudunk.

Önarcképének részletformákban közeli analógiája egy 1810-ben festett Horatius-képe, amelyen a fiatal költőt hasonló festői megoldásokkal ábrázolja házának loggiájában.[3]

Jegyzetek:

1. Önarckép 1801 előtt. Bécs, Gemäldegalerie der Akademie der Bildenden Künste. Leltári szám: 1093. Repr.: *Aurenhammer*, 1966: 6. kép.
2. Abel pályájára vonatkozóan L.: *Aurenhammer*, 1966:
3. Prága, Národní Galerie. *Aurenhammer*, 1966: 18. 3. kép.

Publikálatlan

sten als eine Einheit empfand, auch für spätere Zeiten einen allegorischen Wert erhalten. Der allegorische Inhalt kommt auf dem hier ausgestellten Bildnis mit Hilfe des bereits begonnenen Gemäldes zum Tragen, zumal Abel auf dem Bild an einer Apotheose der Malerei und der Musik arbeitet. Hinter der Staffelei deuten der Gipsabguß einer antiken Skulptur, der einst im akademischen Unterricht als Modell verwendet wurde, links neben dem Fenster ein Niobe-Haupt die akademische Bildung und die antiken Studien des Malers an. Außer den üblichen bildnerischen Kennzeichen erlaubt uns noch ein weiteres Moment die Entdeckung eines allegorischen Gedankens im Selbstbildnis. Auf dem Fensterbrett steht, dem Zuschauer und dem Atelier die Rückseite zukehrend, ein Gemälde, das eigentlich als Ladenschild im Fenster steht. Diese vergegenständlichte Rückenfigur stellt, bereits als eine die Romantik vorwegnehmende Lösung, einen Kontakt zwischen dem Inneren des Ateliers, das die Kunst symbolisiert, und der Außenwelt auf dem Bild her.

Das Bild kam sowohl was seinen Maler als auch was den Vorwurf selbst anbelangt, als unbekannt in die Sammlung. Seine Identifizierung — und dadurch auch seine Attribuierung — erfolgte aufgrund eines frühen Selbstbildnisses von Abel.[1] Abel war von 1783 an der Wiener Akademie Schüler von Füger, und in seinen historischen Bildern zugleich Nachfolger seines Meisters. Als Maler historischer Bilder gewann er 1794 die Goldmedaille bei einem akademischen Preisausschreiben mit seinem Daidalos und Ikaros benannten Werk. Anschließend verbrachte er zwei Jahre in Polen, sodann genoß er 1801—1807 ein Stipendium in Rom, wo er sich vor allem durch die Kopierung der Werke Michelangelos und Raffaellos weitergebildet hat.[2] Wir wissen sogar von ungarischen Aufträgen.

Eine nahe Analogie zu den Detailformen seines Selbstbildnisses haben wir mit dem 1810 gemalten Bild von Horatius vor uns, auf dem der junge Dichter in der Loggia seines Hauses mit ähnlichen formalen und malerischen Mitteln dargestellt wird.[3]

Anmerkungen:

1. Selbstbildnis vor 1801. Wien, Gemäldegalerie der Akademie der Bildenden Künste. Inv. Nr. 1093. Repr. bei *Aurenhammer* 1966. Abb. 6.
2. Über die Laufbahn Abels s.: *Aurenhammer* 1966.
3. *Aurenhammer* 1966. 18. Abb. 3. Praha, Národní Galerie

Unveröffentlicht

2. *Nagy* I.: IV. 181.
3. Vö.: Rombauer János: Részletek a hotkóci Csáky-kastély parkjából (MTKCs leltári szám: 2068); Neuhauser József: A marosújvári Mikes-kastély és környéke (MTKCs leltári szám: 64.63.); Dorffmeister István: Fritz Alberik apát bemutatja a szentgotthárdi apátságot és mintagazdaságot (MNG, leltári szám: 55.386.).
4. Magyarországi működésének összefoglalója: *Petrová Pleskotová*, A.: K životu a dielu maliara Jána Stundera. Ars 1967/2. 35—67.
5. Vö. Hadik János Stunder képmását festi, 1797 körül (Pozsony, Slovenská Narodná Galeria, leltári szám: 0—2506); Hadik János Stunder feleségének képmását festi (MTKCs leltári szám: 1034); Gróf Csáky Manó képmása, 1799 (MTKCs Csáky-letét 19.); Gróf Festetich László mint Herkules, 1805 (Keszthely, Helikon Múzeum és Könyvtár).

Publikálatlan

Ungarn nieder. In Besztercebánya, wo er, unterstützt von Ferenc Kazinczy, dem damaligen ungarischen Dichterfürsten und Propagator des Bildungsgutes der Aufklärung, vor allem Vertreter der adeligen sowie bürgerlichen Intelligenz Oberungarns porträtiert hat.[4] Seine Bildnismalerei[5], die reich an Einfällen war und abwechslungsreiche Lösungen aufwies — wie auch dem hier ausgestellten Bild ersichtlich —, wird für die Forscher wohl noch so manche Überraschungen enthalten.

Anmerkungen:

1. Wien, Historisches Museum der Stadt Wien. *Aurenhammer* 1966. 7. Abb. 4
2. *Nagy*, I. IV. 181.
3. Vgl.: Johann Rombauer: Teilansichten des Parks des Schlosses Csáky in Hotkóc (MTKCs Inv. Nr. 2068); Joseph Neuhauser: Das Schloß Mikes und Umgebung in Marosújvár (MTKCs Inv. Nr. 64.63.); Stephan Dorffmeister: Abt Fritz Alberik stellt die Abtei Szentgotthárd und das Mustergut vor (MNG Inv. Nr. 55.386.)
4. Zusammenfassung seines Wirkens in Ungarn: *Petrová-Pleskotová* A.: K životu a dielu maliara Jána Stundera. Ars 1967/2. 35—67
5. Vgl.: Johann Hadik malt das Bildnis Stunders, um 1797 (Bratislava, Slovenská Narodná Galeria, Inv. Nr. 0—2506); Johann Hadik malt das Bildnis von Stunders Gattin (MTKCs Inv. Nr. 1034); Bildnis des Grafen Manuel Csáky, 1799 (MTKCs Csáky-Deponat 19.); Graf Ladislaus Festetics als Herkules, 1805 (Keszthely, Helikon Museum und Bibliothek).

Unveröffentlicht

41.

JOSEPH ABEL (?)
(Aschach, 1764—Bécs, 1818)
Nákó Konstanzia képmása
1807—1810

Olaj, vászon, 65,3×53,5 cm
Magyar Nemzeti Galéria
Leltári szám: 87.4. M.
Vétel 1987-ben
Későbbi felirat a hátán: „Constanzia Nákó von Nagy-Szent-Miklós geb. Sissani von Török Becse geb: 1782. gest: 1826."

A festő szerencsére nem szorította túlságosan racionális és lehatárolt keretek közé Nákó Konstanzia bemutatását, képének formai és kolorisztikus fegyelmével, rajzi pontosságával, valamint a látványnak egyszerűséget kölcsönző józan képszerkesztéssel. A kor esztétikai követelménye szerinti szabatos előadásmód inkább segítette őt abban, hogy a kutató tekintetű és zárkózott magatartású modell egyéni adottságait jelezze. Noha a formáknak minél tökéletesebb képi mását igyekezett adni, a finom vonalú arcot mégis főleg a kontúrok szépsége, változatos vonalrajza, valamint a szellemesen dekoratív részletkezelés teszi vonzóvá. Abel formakultúrája finomabb, elegánsabb — mondhatni franciásabb —, mint azoké a maga korában sikeresebb német kortársaié, akikkel római tanulmányútja idején, 1802—1807 között kapcsolatban állt.[1] A festőnek Itáliában az egykorú francia arcképfestéssel is alkalma nyílt megismerkedni, elsősorban a David-tanítvány François Gérard művein keresztül, de e képe alapján vélhetően a francia klasszicizmus másik mestere, az 1806-tól Rómában tartózkodó Ingres is befolyással volt rá.[2]

A tárgyilagos részletfestés, a pontos rajz és a biztos formaadás mellett erős szemléletbeli hasonlóság is rokonítja

41.

JOSEPH ABEL (?)
(Aschach 1764—Wien 1818)
Bildnis der Konstanzia Nákó
1807—1810

Öl auf Leinwand, 65,3×53,5 cm
Ungarische Nationalgalerie
Inv. Nr.: 87.4. M.
Erworben 1987
Spätere Inschift auf der Rückseite: Constanzia Nákó von Nagy-Szent-Miklós geb. Sissani von Török Becse geb: 1782. gest: 1826.

Zum Glück verlieh der Maler dem Bildnis Konstanzia Nákós keinen all zu sehr rationalen und festgefügten Rahmen, etwa durch eine formale und koloristische Disziplin, zeichnerische Präzision oder eine nüchterne, auf die Einfachheit des Anblicks bedachte Komposition. Die dem ästhetischen Bedürfnis der Zeit entsprechende exakte Vortragsweise war ihm eher dabei behilflich, die persönlichen Eigenschaften des in sich gekehrten Modells mit dem spähenden Blick zu charakterisieren. Obgleich er sich bemühte, die Formen auf eine möglichst vollkommene Weise bildnerisch wiederzugeben, besitzt das feine Gesicht seine Anziehungskraft durch die Schönheit der Konturen, die abwechslungsreiche Linienführung und die geistreiche Behandlung der Details. Abels Formkultur ist feinfühliger, eleganter, man könnte sagen eher der französischen Manier verbunden als die seiner deutschen Zeitgenossen, die mehr Erfolg hatten und mit denen er während seiner Studienreise in Rom, 1802—1807, Bekanntschaft schloß.[1] In Italien konnte er auch die zeitgenössische französische Porträtmalerei studieren, vor allem anhand der Werke des David-Schülers François Gérard, doch man kann aufgrund dieses Bildes wohl an-

a képet Abel 1811-re datált, szignált, ismeretlen színésznőt ábrázoló képmásával.[3] Az attribúciót támogató másik analógia Abelnek Fries grófnőről és gyermekeiről szintén 1811-ben festett, tájba komponált arckép-zsánere.[4] Mindkét képen több a „történés" és gazdagabb a környezet, mint Nákó Konstanzia képmásán, ami az eltérő portréfeladat mellett a megrendelő szerényebb, polgáribb igényeiből is adódott. A Macedóniából származó Nákó család a 18. század folyamán költözött Bécsbe, ahonnan Nákó Kristóf és Cyrill csak az 1780-as évek elején települt át a nagyszentmiklósi birtokuk vásárlásával Torontál vármegyébe.[5] A fiatal nő életkora és a felsorolt analógiák a képet 1807—1811 közé, Abel római tanulmányéveit követő évekre datálják.

Jegyzetek:

1. A festőről és római német kortársairól: *Aurenhammer*, 1966: 3—26.
2. Aurenhammer, 1966: 9, 14.
3. Historisches Museum der Stadt Wien. *Aurenhammer*, 1966: 15—16. 11. kép.
4. Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum. *Aurenhammer*, 1966: 13—14. 14. kép.
5. Magyarország vármegyéi és városai. Szerk.: *Borovszky* S. Torontál vármegye. Bp. 1914. 547—548. A Sissani családról uo.: 551—552. és *Kempelen*: IV. 441.

Publikálatlan

nehmen, daß auch der Meister des französischen Klassizismus Ingres, der sich von 1806 in Rom aufhielt, einen Einfluß auf ihn ausübte.[2]

Außer der präzisen Detailbehandlung, genauen Linienführung und sicheren Formgebung erlaubt auch eine starke Ähnlichkeit in der Betrachtungsweise einen Vergleich mit dem auf 1811 datierten und signierten Bildnis Abels, das eine unbekannte Schauspielerin darstellt.[3] Die andere Analogie, die diese Attribution verstärkt, ist ein ebenfalls 1811 gemaltes Porträt-Genrebild Abels von der Gräfin Fries mit ihren Kindern in einer Landschaft.[4] Beide Bilder sind „ereignisreicher" und haben eine reichhaltigere Umwelt als unser Bildnis, was außer der unterschiedlichen Porträtaufgabe auch auf den bescheideneren, bürgerlicheren Anspruch des Auftraggebers zurückgeführt werden kann. Die aus Makedonien stammende Familie Nákó übersiedelte im Laufe des 18. Jahrhunderts nach Wien, Christoph Nákó und Cyrill Nákó ließen sich dann erst Anfang der 80er Jahre des 18. Jahrhunderts im Komitat Torontál nieder, da sie ein Gut bei Nagyszentmiklós erworben haben.[5] Das Alter der jungen Frau und die angeführten Analogien erlauben eine Datierung auf die Jahre zwischen 1807 und 1811, eine Zeit, die auf Abels Studienjahren in Rom folgten.

Anmerkungen:

1. Über den Maler und seine deutschen Zeitgenossen in Rom: *Aurenhammer*, 1966. 3—26
2. Aurenhammer 1966. 9, 14
3. Historisches Museum der Stadt Wien. *Aurenhammer*, 1966. 15—16, Abb. 11
4. Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum. *Aurenhammer* 1966. 13—14. Abb 14
5. Magyarország vármegyéi és városai [Die Städte und Komitate Ungarns]. Hrsg. *Borovszky* S. Torontál vármegye [Komitat Torontál]. Budapest 1914. 547—548. Über die Familie Sissani daselbst: 551—552 und *Kempelen* IV. 441

Unveröffentlicht

42.

JOSEPH ABEL
(Aschach, 1764—Bécs, 1818)
Önarckép műteremben
1810 körül

Olaj, vászon, 93,3×72,2 cm
Magyar Nemzeti Galéria
Leltári szám: 87.10. M.
Vétel 1987-ben
Új vászonra húzva

Az atelier-képek, azaz a műterem-ábrázolások 17. századi holland előzmények nyomán nemegyszer magát a festészetet jelképezik. Ilyenkor a tevékeny művészt bemutató képtípushoz olyan attribútumok is kapcsolódnak, amelyek egyben a műtermek jellegzetes tárgyai is: festőkellékek, vázlatokkal teli mappa, gipszmodellek. A 17. században e tárgyak által különíti el magát a művész a kézművestől, s ad szellemi rangot hivatásának és a művészi praxisnak. Ily módon válik — a későbbiekben is — allegorikus értékűvé a művelt, művészetét a többi ars-szal egységben látó festő környezete. Az allegorikus tartalom a

42.

JOSEPH ABEL
(Aschach 1764—Wien 1818)
Selbstbildnis im Atelier
Um 1810

Öl auf Leinwand, 93,3×72,2 cm
Ungarische Nationalgalerie
Inv. Nr.: 87.10. M.
Erworben 1987
Auf neuer Leinwand aufgezogen

Die Atelierbilder versinnbildlichen nach ihren holländischen Vorbildern aus dem 17. Jahrhundert nicht selten die Malerei selbst. In diesem Fall wird der Bildtyp des schaffenden Künstlers auch durch solche Attribute ergänzt, die zugleich charakteristische Gegenstände des Ateliers sind: Werkzeuge des Malers, eine Mappe voll Entwürfe sowie Gipsmodelle. Im 17. Jahrhundert sonderte sich der Künstler durch diese Gegenstände vom Handwerker ab und verlieh seinem Beruf und seiner künstlerischen Praxis einen geistigen Rang. Auf diese Weise sollte die Umwelt des gebildeten Malers, der seine Kunst mit den anderen Kün-

ÁBEL JÓZSEF
takácsmester

(10)

Pécs
Kálvária
TKM 509

2. old.

AH
ABÁDI ABONYI

SCAN KÖV. X

41

ABEL LEONA
festő

6 db

(4353 - 4358)

Abel Leona festő

k. Bpest 1872.

Szentiványi kerezésos cédula. 1–2 2 db.

——— " ——— sajtokivagás 3–4 2 db.

Egyét cédula 4

+ 2 "

6 db.

Abel Leona 1.

Elismerő okl.

Közlezrkiáll
1268. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Ábel Leona 2.

Paris

Nemzeti Szalon

✓

Ábel Leona.

Nemzeti Szalon

1908. Tavaszi és V.graf.kiállitás.

Szentgotthárdi kastély,vizf.

3.

ABEL *Leona*, festő, szül. Budapest 1872. Moll Károlynál Bécsben, aztán Schwillnél Münchenben tanult. Bécsben él. 1896. a bpesti ezredéves kiállításon Interieur c. olajfestményével szerepelt. 1899 óta többször kiállított a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban.

Ly I. 7. l

e néz
~~[illegible]~~, tojásdad medaillonban. ~~Tojás~~ ~~[illegible]~~ Kalapja néz szög-
n haja hosszú, bajusza lelóg és szakálla elvá-
~~[illegible]~~ fodros gallérú inge kilátszik és lehajtott
zon az aranygyapjasrend ~~[illegible]~~ jelvényes kordja. Felirata a

HVNGARIÆ ET BOHEMIÆ ETC."

."

hollandi szöveg van.

a keretnek 15.1 : 11.8 cm.

8551.

Alpe, 1911), *A görgényszentimrei erdőőri szakiskolában meghonosított külföldi növények fejlődéséről* (Über die Entwicklung der in der Görgényszentimreer Waldheger-Schule eingeführten ausländ. Pflanzen, 1911), *A Lecithin tisztaságának megvizsgálásáról és a növényi magvakból előállitható Lecithinről* (Über die Prüfung der Reinheit des Lecithin und über das aus Pflanzensamen erzeugbare Lecithin, 1912), *Ostwald hatása a gyakorlati természettudományokra* (Die Wirkung Ostwalds auf die praktischen Naturwissenschaften, 1913). A. ist überdies ein reger Mitarbeiter der naturwissenschaftl. Fachpresse Ungarns.

Abday, Alexander, Schauspieler, geb. 2. Feb. 1800 in Kaposvár, gest. 18. Nov. 1882 in Szatmár. A. betrat 1817 die Bühne, auf der er wiederholt Erfolge errang. Später übernahm er die Leitung einer wandernden Schauspielertruppe und war 32 Jahre als Theaterdirektor tätig.

Abday-Asztri, Alexander, Philologe, geb. 13. Feb. 1842 in Győr, gest. 6. März 1894 als Benediktinerpriester und Gymnasialprofessor. Bekanntere Werke: *Krisztus és a század* (Christus und das Jahrhundert, 1865), *Földjövedelmi adó Attikában a rendkivüli hadiköltségek fedezésére* (Bodenertragssteuer in Attika zur Deckung der ausserordentlichen Kriegskosten, 1871), *Laokoon* (1874).

Abel, Eugen, Philologe und Literaturhistoriker, geb. 24. Juli 1858 in Budapest, gest. 13. Dez. 1889, oblag in den bedeutendsten Bibliotheken des Kulturwestens gründlichen Studien über die altgriech. Epiker und über die ungarländ. Humanisten, deren Früchte er in zahlreichen Aufsätzen und Brochuren veröffentlichte. 1880 habilitierte er sich als Privatdozent an der Budapester Universität, an welcher er acht Jahre später zum o. Professor ernannt wurde. Bedeutendere Werke: *Epistola de codice Ambrosiano Lithicorum quae Orphei nomine circum feruntur* (1879), *Collutii Lycopolitani carmen de raptu Helene* (1880), *Orphei Lithica, accedit Damigeron de lapidibus* (1881), *Joannis Gazei descriptio tabulae mundi et Anacreonta* (1882), *Scholia Vet. in Pindari Epinicia* (1884), *Homeri himni epigrammata, Batrachomyomachia* (1886), *Isotae Nogarolae Veronensis opera quae supersunt omnia* (1886), *Az ó- és középkori Terentius-biografiák* (Die Terentius-Biographien des Altertums und Mittelalters, 1887), *Adalékok a humanizmus történetéhez Magyarországon* (Beiträge zur Geschichte des Humanismus in Ungarn, 1880), *Egyetemeink a középkorban* (Unsere Universitäten im Mittelalter, 1881).

Abel, Karl, Pädagoge, geb. 1836 in Buda, gest. 1877 als Professor der Budapester Polytechnik, publizierte Schulbücher und zahlreiche Studien über Geometrie und Naturgeschichte.

Abel, Leona, Malerin, geb. 1872 in Budapest, absolvierte ihre Kunststudien in Wien und München. Sie malt hauptsächlich Stilleben und ist seit 1900 auf fast sämtlichen Kunstausstellungen Ungarns mit ihren Bildern vertreten.

Abód, Michael, Pädagoge im XVIII. Jahrhundert, der die Bibliothek der Nagyenyeder Hochschule mit einer wertvollen Münzsammlung bereicherte. Seine lateinische Grammatik (1744) war Jahrzehnte lang in allen erdélyer Lehranstalten eingeführt.

Abonyi, Arpad, Romanschrift-

Knick I

A

Abafi, Ludwig, Pseudonym des Schriftstellers und Verlagsbuchhändlers L. Aigner, geb. 11. Feb. 1840, gest. 19. Juni 1909. A. bildete sich in den bedeutendsten Städten Ungarns und des Auslandes als Buchhandlungsgehilfe aus und liess sich 1868 in Budapest als Buchhändler nieder. Von einschneidender Bedeutung für die Entwicklung der ungar. Literatur waren sein 1875 gegründetes „Ungarisches Bücherheim" und die 1878 begonnene „Nationale Bibliothek", in denen er die bedeutendsten Werke ungar. Klassiker und Schriftsteller publizierte und dadurch zur Popularisierung der ungar. Literatur viel beitrug. A. schrieb sowohl deutsche, wie auch ungar. Werke. Deutsche: *Geschichte des Freimaurertums, Ungarische Volksdichtungen* (1873), *Petőfi's poetische Werke* (1880/83). Ungar. Werke: *Az elegiáról* (Über die Elegie, 1869), *A magyar népdalról* (Über das ungar. Volkslied, 1872), *Mikes Kelemen* (1872), *Feszler Ignác Aurél* (1878), *A lepkészet története Magyarországon* (Geschichte der Schmetterlingskunde in Ungarn, 1898), *Magyarország lepkéi* (Die Schmetterlinge Ungarns, 1907).

Abay-Nemes, Julius, Naturforscher, Chemiker, geb. 24. Sep. 1876 in Dunaföldvár, absolvierte als echter Selfmademan die philosoph. und medizin. Studien in Budapest, wobei er ob seiner auf dem Gebiete der Chemie angestellten, selbständigen Forschungen 1908 mit dem Preise der Dr. Thor-Stiftung ausgezeichnet wurde. Er erlangte das philosoph. Doktorat an der Kolozsvárer, das Apothekerdiplom an der Budapester Universität. A. befasste sich frühzeitig mit Belletristik. Seine eigentliche literar. Tätigkeit jedoch bewegt sich auf dem Gebiete der Naturwissenschaften. Selbständige Werke: *A róm. kath. vallás hatása a természettudományokra* (Der Einfluss der röm.-kath. Religion auf die Naturwissenschaften, 1904), *A vadon termő gyógynövények értékesítéséről* (Über die Verwertung der wild gedeihenden Heilkräuter, 1906), *Magyarország gyógynövényei a kereskedelemben, útmutatással azok gyüjtésére* (Die Heilkräuter Ungarns im Handel, mit einer Unterweisung zu ihrer Sammlung, 1908), *Az organotherapiai gyógyszerekről* (Über die organotherapeutischen Medikamente, 1908), *Az erdélyi szénsav-forrásokról* (Über die erdélyer Kohlensäurequellen, 1910), *Az erdélyi Keleszeg havas növényvilágáról* (Über die Pflanzenwelt der erdélyer Keleszeg

5

Abel Leona, MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1899/1900. tá[illegible]i kiáll.

16

Abel Leona MDK

Interieur, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

ABEL PÁL grafikus

(42

Ábel Pál
grafikus

M.D.K

Rajza dr. Eidus Lili fogorvos-asszony tulajdonában van.

F.F.: Fémalak poetája
Nők Lapja, 1965. ápr. 3 - 14 lap

(47

1

Abel Panu grafikus

8 órai tisztá

1925 márc. 29.8.l.

AH

44

ABÁDI ABONYI

ABEL SÁNDOR
testő

(4561) 1d6

Ábel Sándor festő

"Hóviharban" /pasztell/

Árverési kiáltvány 4.sz. 1911. december.

25.1.

A 4

ABÁDI ABONYI

45

ABEL SÁMUEL

(4362) 186

1.

Abel Sámuel

(Nogvád m. vk. templ.

Diveny 1772

Gróf Zichy Ferenc ármáltatta

gr. Zichy Hár. ág vesty

Ilmy 1772

Nogvád. m. templom

Jul

(Harangöntök)

losonci harangönto

(Aebel)

lád a Aebel

alattis.

megvértem.

Ezek az adatok

ott megvannak

AH

ABÁDI ABONYI

ABELES ADOLF
festő

(1863-1864) 246

ABELES ADOLF fest., kül. Vágujhely 1845

Abeles Adolf 1.

festő

kül. Vágujhely 1845

lásd

Fleischer Béos 27. l.

1873
2.8
1845

ABELES Adolf festő

222. jún. 6. 1871 Abeles Adolf festész a múzeumot tanulmányozni akarja. 99.

M. Ért. 1991. 1/2.

A4

47

ABÁDI ABONYI

ABELES BERTALAN

festő

(1365 - 1366)

2 db

ABELES BERTALAN festő

Szentivanyi kerinásos cédula 1-2 2 db.

1.

Abeles Bertalan

festő.

L. Szendrei-Szentiv.

2. l.

Mecsér

előadó.

Dely

cégjegyzékvezető.

Kerekes István

Mintanyomtatvány iskolai használatra.

Bélyeg

Bejegyeztetett a

Jeg

Felvétetett _____ Sz

19<u>14.</u> évi <u>január</u> hó

2.

Abeles Bertalan festő. Pesten a Marastoni-akadémián tanult, ~~[illegible]~~ melynek 1851. évi kiállitása alkalmából dicséretet nyert. (Ney F., Az első magy. fest. akad. gyámolitó társ. évk. Pest 1852.)

Abeles Bertalan

~~Pozsonyi nézeszpár kimestára~~

V. 160.

48

ABELES LIPÓT
(1860-as években
ötvös)
szentiványi kéziratos
cédula

(4367)

Abeles Lipót (1860-as években Ötvös)

Szentiványi kerérátos cedula 1 db.

Alcsics Lipót

ötvös, Pest
1860-as évek

prod.

Horváth Szentpéteri

252. l.

Martin van Meytens

2221. Meytens Mn. Sz. Stockholmban 1695 julius 24-é

Saját arczképe.

látható, térdig

Csaknem derékig, balra for
Teréziának miniature-arczképét t
szemöldöke és szeme barna, bajus
lője fodros, kabátja és vállrave
visel e fölirattal: „FRID: D.G.R.

Vászon, mér. 65.2 : 50.3
Vétetett 1902: X. 10-én G

Elszámoltatott 1903: II.

Az elszámolást elfogadta
1903: X. 15-iki 18308 (710-903)

904: IV. 26.

Vét. Gyulay L.

Utána mérni!

AH

ABÁDI ABONYI

49

ABELLI JÁNOS

bronzműves

szül. 1799.

Szentiványi kézirásos

cédula 1db

(4368) 1db

Abelli János

bronzmüves

Hul. 1799.

1.

lásd

Fleischer Bécs 27. l.

1823
24
1799

Zsámbék.

E lapon a prépostsági
lélhető, melyet az előtérbe
szélget, lerajzol.

Tusrajz, mér. a vk.

A 4

ABÁDI ABONYI

50

ÁBELOVSZKI
LÁSZLÓ
építészmérnök

(4369) 1db

1 Ábelovszki László 1
1021 építésmérnök

1

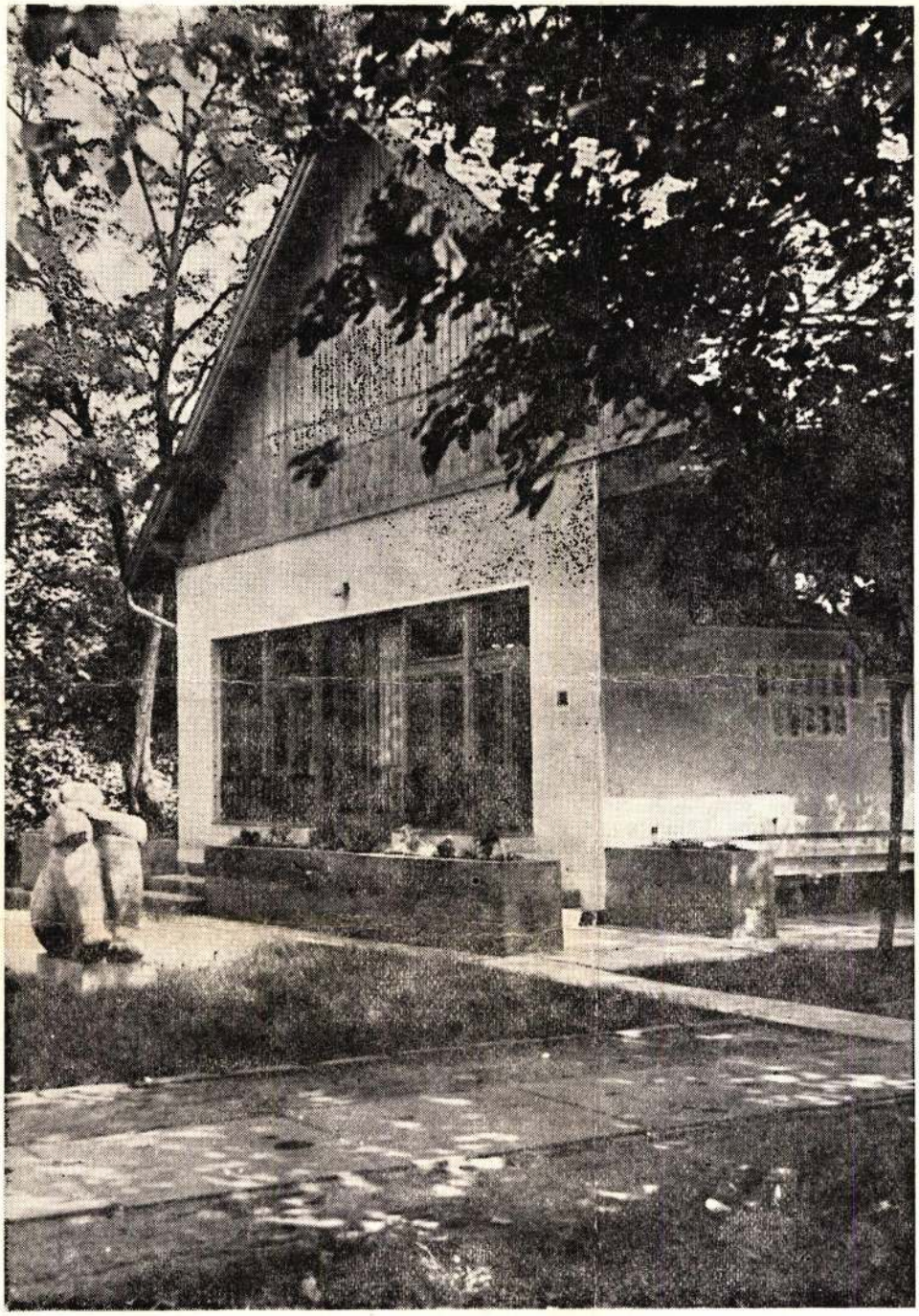

A Medgyesbodzási Községi Könyvtár új otthona. Az épület jobb oldalán a tornácszerűen kialakított pihenőrész. Cikkünket ld. a 635. oldalon (Gerő Gyula felvétele)

KÖNYVTÁROS

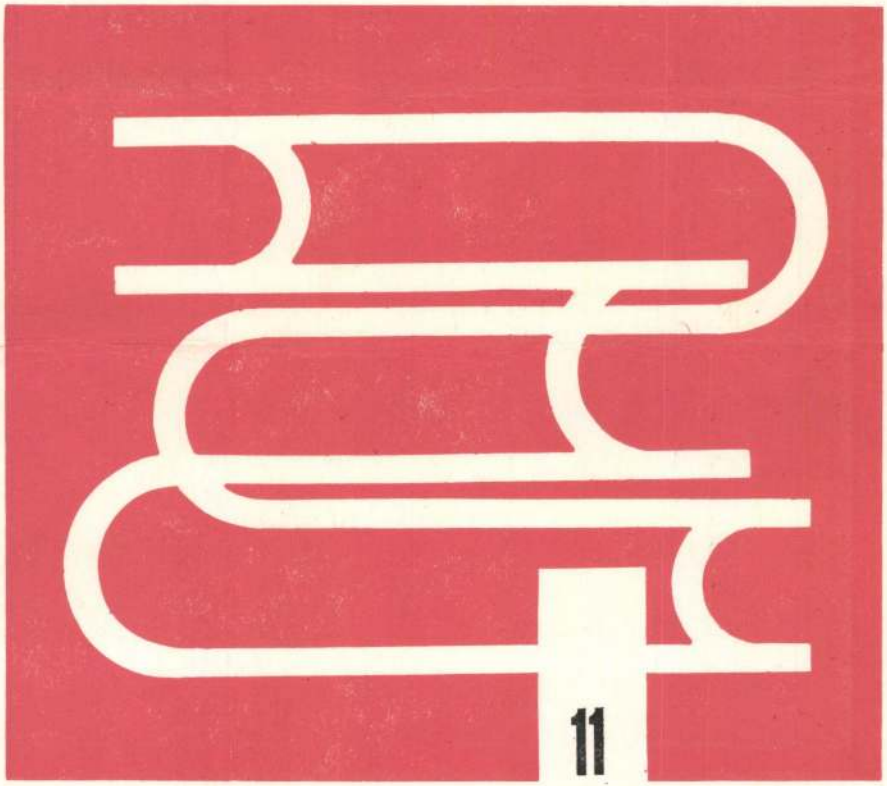

11
1975

A4
ABÁDI ABONYI 51

ABELSBERG SIMON
rézmetsző

(4370) 106

Abelsberg Simon 1.

vézmetsző

Pestről XIX. sz. eleje

Szentivanyi bérciásos cédula

1 db.

Lásd

Fleischer Bécs. 27. l.

Ábelt Árpád 52
Kobrák

Ábelt Árpád
grafikus

M.D.K.

Részvétel az V. Miskolci Országos Kiállításon

Magyar Nemzet, 1959. nov. 3.
Hajdu Béla: Beszélgetés az V. Miskolci Országos képző-
művészeti kiállításról. 4l.

Bibliothèque

A 4
ABÁDI ABONYI 59

ABENT GOTTHARD
ácsegéd

(4372) 1db

Abendt Gotthard

ácsszegéd

XVIII. 14

l.

Bíróger nyeszegi

31. l.

?

Szentiványi kézirásos cedula

1 db.

(4373-4374) 2.16

ABENTEURER [Ebenteuerer) HANS

ötvös, fegyverkovács

Szentiváni kezirásos cedula 1 db.

egyét 1 "

1.

Abenteurer, Ebenteurer

Hans

1445–1453.

Hoffmann Poisony 51. l.

Abenteurer = utazó
ékszerkereskedő
Kovács F. és Hoffmann Edit
nevint

Hoffmann Südost

328 l.

M.D.K.

Abenteurer [Ebenteurer] Hans,
ötvös, fegyverkovács

1445-1453. között szerepel a pozsonyi tekercskönyvben és oklevelekben

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 51. old.

A H
ABÁDI ABONYI

(55)

(4375)

ÁBERLE FERENC fest.

MDK

Aberle Ferenc

Esti ima, olaj

Uj Szalon tav.kiáll. 1934. máj.

A4
ABÁDI ABONYI

(4376)

56

ABERLE I. LAJOS svájci festő
kőrisós
hentivergi cédulae 1 db.

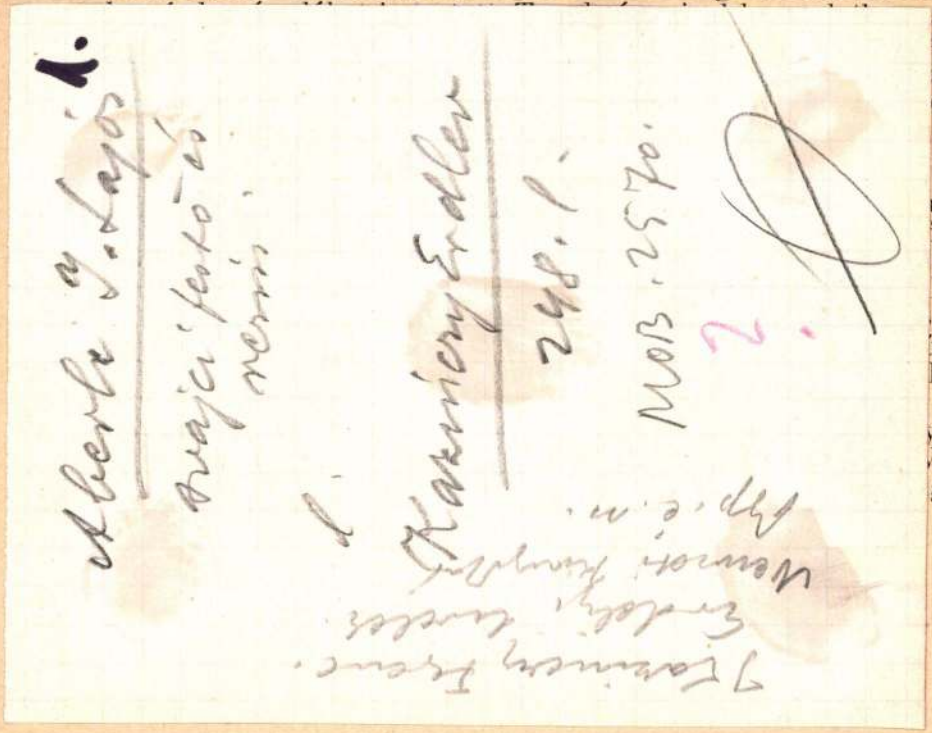

z Ecole
Anciens
miques
ertetése
Etudes

nagyar-
esszor).
csészeti
Brunot,
trowski
ívészet-
llgatott.
francia
vüjtsön.
Vilmain,
guet és

Sorbonneon Baldensperger, Bruneau, Chamard, Strowski és Ascoli professzorok, a Collège de Franceon pedig Hazard és Bédier professzorok előadásait hallgatta. Tagja volt és dolgozott is az Institut Germaniqueban és az Institut Psychologiqueban. „La causerie poétique avant Lafontaine" című francia szakdolgozatához több nagy párizsi könyvtárban gyüjtött anyagot. A francia nyelv és művelődés minél teljesebb megismerése érdekében teljesen francia környezetben lakott, francia társaságba járt és francia társaságban látogatta meg a párizsi (Louvre, Luxembourg, Carnavalet, Victor Hugo, Rodin) és környéki (Versailles, Malmaison, St. Germain, St. Denis, Sèvres, St. Cloud, Compiègne, Senlis, Pierrefonds, Vincennes és Fontainebleau) műemlékeket és múzeumokat. Sokat járt a francia klasszikus színházakba is (Théatre Français, Odéon, Opéra, Opéra Comique stb.).

Dr. Haraszti Emil (1885, Nagyvárad, róm. kath.), egyetemi magántanár, a Nemzeti Zenede ny. igazgatója Párizsban főképen a következő tudományos intézetekben folytatta munkásságát: Archives Nationales, Bibliothèque Nationale, az Arsenal, Konzervatórium és az Opera

AH
ABADI ABONYI 57

ABERT SHAUSER
FERENC
festő

Szentiványi kézirásos
cédula 1db

(4377)

Abertshauser Ferenc 1.

festő Budán

1781-májusában Held Friges
vobrásszal együtt készítette
a Mária Terézia királynőért
tartott gyászünnepély ka-
tafalkjának festő munkáit

Schoen Arnold = Székes-
fehérvár 18. századbeli
kő és képfaragói.
Székesfehérvári Szemle

1931. 6. n. 2. l.

A4 58

ABÁDI ABONYI

ABERTSHAUSER JÁNOS

Szentirányi kézírásos cédula 4 db

+1 db lapjés

(4378-4382) 5 db

1.

Abertshauser (igz.)

János

festő + 1761. Budán

Schoen Arnold:

Schervitz Mátyás

budai festő -

Magyar Múvészet

1929. 268. l.

7878

287

2.

Abertshauser János 180

Schoen Anna templ.

/

A Nagyméltóságu m. kir. Val

3

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ..... II. / 53.

Név: Abertshaüser Johann

Foglalkozás: Jestö (Kohler)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1740. x. 3

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

4.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 I. 57 I.

Név: Abertshauser Johann

Foglalkozás: festő

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1740 x.3.

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

(5)

MDK

Abertshauser János / ÷ 1761 Budán/ festő

Schoen Arnold: Schervitz Mátyás budai festő. Magyar Művészet 1929. 268.l.

AH (59
ABÁDI ABONYI

ABERTSHAUSER
PAUL festő
Szentiváyi kézirásos
cédula 2

(4383 – 4394) 2 db

1843 I.

50.129/19

Bizottsá
nézve jav

A kiadván

Sôi

min.s.hiv

A Müemlék

[illegible] ORSZÁG

57 10

53.

4.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.... II./[illegible]

Név: Aberthshauser Paul

Foglalkozás: festő ../(Mahler)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1765. III. 1

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

2.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 I. 58 l.

Név: Abertshauser Paul

Foglalkozás: festő

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1765 III 1.

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

A4

ABÁDI ABONYI

60

JOANNES ABHERHADER

kömüvesmester

(4385)

JOANNES ABHERHÄDER, kömüvesmester

1722-ben Pécs város tanacsa ujabb összeirast és felmérést készittetett.-/Grundtbuch Gemeiner Stadt Fünfkirchen./.Öt kéziratos kötet 754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvarosban:
Telek száma: 143.-Tulajdonos neve: Joannes Abherhäder,
Foglalkozasa: kömüvesmester. 130.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Abholzer 61

ABHOLZER /Abholczer, Abholtzer/

kőedénygyári munkás hemányi kőedénygyár, 1818

Folia Archaeologica, XIV. 1962. 195 lap

atószám:
yintéző:
rgy:

A4

ABÁDI ABONYI

62

AB KAROVICS BÉLA

(4387-4388) 2db

Abkarovics Béla
~~"Nagybánya"~~
festő

MDK

Abkarovics Béla, apati

Nagybanyai taj. olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 17.1.

A. Abkarovics Béla

életrajz

Muraközi Jenő: Nagybánya. A festő-
telep művészei. Miskolc, 1994, 5.

Abkarovits Béláné 63
szönyegkészitő

(4339)

11

MDK

Abkarovits Béláné szönyegkészitő

Munkájával résztvett a Berlini Nemzt. Kézmüvesipari Kiáll.-on.

Cikk: Magyar kézmüvesipar a berlini kiáll.-on.

Magyar Iparmüvészet, 1938. 158.lap

A4

ABA'DI ABONYI

ABKAROVITS
JÓZSEF

(4390)

64

Akkerovits József

az 1972. évi ÉTE-MÉSZ Diplomadij-pályázaton I. dijat nyert.

Magy.Ép.ip. 1972. 11-12.sz. 683-687.l.

ABL pozsonyi kőművessegéd

Szentivanyi kéri vízvo cédula 1 db.

1.

ABL, Cyrillus, pozsonyi kőművessegéd

C.A. Maurer gesell, 24 éves lánya meghalt.
(1831, 492 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

(4391)

A 4

66

ABÁDI ABONYI

ABL szobrász csüstérem

(4392)

MDK

Abl, szobrász ezüstérem

Wlassics: Párisi kiáll.kitüntetései. Mücs.
1900, 326-7 l.

A4

67

ABADI ABONYI

ABLAKA GYÖRGY
nyomdász

(4393-4395) 3

fôj

A

Ablaka György
nyomdász

munkája a könyvcímlap (tzeged)
(Dugonics nyomda)

÷ Boritékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1909 évf. 1 z 1 l.

MDK

121 MDK

Ablaka György
nyomdász

a szegedi Dugonics nyomda faktora
tervezte a második mellékletet

÷ Borítékunk is mellékletünk.
Grafikai Szemle 1907 évf 10 sz 217 l.

[3] MNK.

Ablaka György

nyomdász

a szegedi Dugonics-nyomda mű-
vezetője készítette a sorjázót ábrá-
zoló levélfejet. Melléklet.

– Mostani füzetünk borítékja s mellékletei

Grafikai Szemle 1909 évf. 4. 83 l

68

AH
ABÁDI ABONYI

ABLEDA GYULA
ÉPÍTÉSZ

(4396)

Ableda Gyula, építész

1

Iskolaépítési kutatás.

Az első kompla iskolaépítési kutatás Magyarországon, ÉVM kutatás, 1968-1970. A kutatást vezette: Jeney Lajos. A kutatócsoport tagjai: Ableda Gyula, Bajtai István – és még többen.

Magyar Építőművészet. 1986. 2. 24-oád.

A4

69

ABÁDI ABONYI

ANTON ABLESER
tükészétőmester

(4397)

ANTON ABLESER, tükészitőmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2./ V. tü-tsinálo. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

(4398)

Ablin, Maria

70)

Maria Ablin -

habán név

hajadon, völgyénye Georgius Játrai.

1665 - 1680 között

Román János: A Habánok Sárospatakon 27.

Sárospatak 1959

MÜVÉSZET
DOKUMENTÁ
Budapest, XIV. D

A 4

ABÁDI ABONYI

71

ABLITZER KÁROLY
sz. 1793 PEST
rézmetsző

6db

(4399 - 4404) 6

1.

Abélitzer Károly

rézmetsző.

szül. 1793

L. Szendrei-Szentiv

2. l.

cégjegyzékvezető.

(lakik: Sze

megjelen személyesen, iparjo

illetve címaláírása a kereskede

Kerekes István fi

ke

miután személyazonosságát

tagok előtt ismeretes alulírt

ekkép jegyezte be: Kerekes

XIII csoport.
2, rakt. szám. Egyéni cégbejegyzési jegy

2

Ablitzer Károly rézmetsző * 1793 Pesten. Gros és Richière tanítványa volt és 1831 táján Párisban dolgozott. (Thieme-Becker, Allg. Lex. d. bild. Kstler. I.)

Ablitzer Károly

Pozsonyi ferenczrendi zárda V. 158.

3.

Ablitzer Karoly
rezin

l.
Kelp. 17-l.

l.

Gyarapodás.

tanállva van ábrázolva

rdul, de szembe néz. Balkezét kinyujtotta,
ke, szeme kék. Kissé félrecsapott prém-
ék hajtókás kabátja ~~meg~~ és szük nadrágja
vállára vetett prémes mentéje és övje kék,
tér hegyes vidék és jobbrá egy fa törzse

L 354·51 K.

cm.
96: I. 8-iki (90/96), illetőleg 1900: XII.
márkáért L (2/901.).
31-én (690/901)
902: XII. 30-án a 6831 szvsz leirat

860

Abliter 4

l.

LykaMagymúl800-50

263 l.

Vasárnap **24** Exaudi		Protestáns: Eszter Görög: Simeon Izraelita: Szivan 3.
Hétfő **25** VII. Gergely		Protestáns: Orbán Görög: Sz. Iván f. m. Izraelita: Szivan 4.
Kedd **26** Nérei Fülöp		Protestáns: Fülöp Görög: Kárpusz Izraelita: Szivan 5.
Szerda **27**		Protestáns: Béda Görög: Hellád

Ablitzer Károly
* 1793
Ltáb II. 132
IV. 148

6.

ABLITZER *Károly*, rézmetsző, szül. Pest 1793. Gros és Ruhière tanítványa volt és 1831 táján Párizsban működött.

Eq I. 81

van Dijck.

22-én. † Blackfriarsban 1641
9-én.

a kit egy vörös köpenyt
és a kit a jobbra haladó
fekete fátyolt viselő asz-
ló hölgy sír és könnyeit
öttük talapzaton nyugvó
ról pedig szürke ló van,

. — Lelt. sz. 1367. — Véte-
ntitől 2000 lirán (1830 K).
4-án (279–95). — Az elszá-
24-iki 59601sz. min. előad-
lta az 1900 november 28-iki
gusztus 26-iki 373 eln. sz.

tok a Szépművészeti Múzeum-
i (?) festő: A sebesült (?) —
nvers (?): Sujet mithologique.
7. l. — Verzeichniss N° 227.

III

97 (1367)
608 (130).

97

A4

ABADI ABONYI

72

ABLITZER (LÖW)
SIMON

(4405)

Ablitzer (Lőw) Simon Pest. Ar.

1822-től 1847-ig említve. Üzlete Königsgasse 1375.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.; Wegweiser 1839—47.

Pest-Buda 1977

Abód Mihály (1906) 73

MDK

Abód Mihály

Bíró Béla dr.: Sikó Miklós élete és művészete 1818-1900. Kolozsvár, 1944.

Ikt
Ügy
Tá

A4

ABÁDI ABONYI

74

ABODA LÁSZLÓ

(4407-4408) 2

ABODA LÁSZLÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

GANZ-MÁVAG

1968 OKT 18

1. Aboda László

1021

HANGULAT

Aboda László illusztrációja

Elemezték munkájukat a emelőgépüzem kom

Nyíltan, őszintén

Arról nevezetes az EKGY emelőgépüzeme, hogy a gyáregységben elsőként érdemelte ki a megtisztelő szocialista címet. Ennek az üzemnek a kommunistái, a 40-es pártalapszervezet tagjai jöttek össze múlt hét pénteken, hogy megválasszák az új vezetőséget.

Mindjárt az első időben j kapcsolat alakult ki a párt szervezet, és a dolgozók kö zött, s ami ebből természet szerűen következik: a párttag gok véleményét minden fon tos kérdésben kikérték az em berek. Csodáról persze sz sincs. A beszámoló utalásaibó világosan kiderült, hogy *párttagok többsége valóba mindent megtett azért, hog személyes példamutatással, j politizálással kiérdemeljék a emberek bizalmát.*

Két évvel ezelőtt negyve tagot számlált az alapszerve zet. Azóta sikerült friss pezs dülést vinni az alapszervezet be. A pártonkívüliek legjobb jai számára zöldre állították tagfelvétel „szemaformját", *két év alatt 17 új tagot vett*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ganz-Mávag
1969. III. 7

Aboda László (2)

1021

Ganz—MÁVAG

Forgácsoló műhely

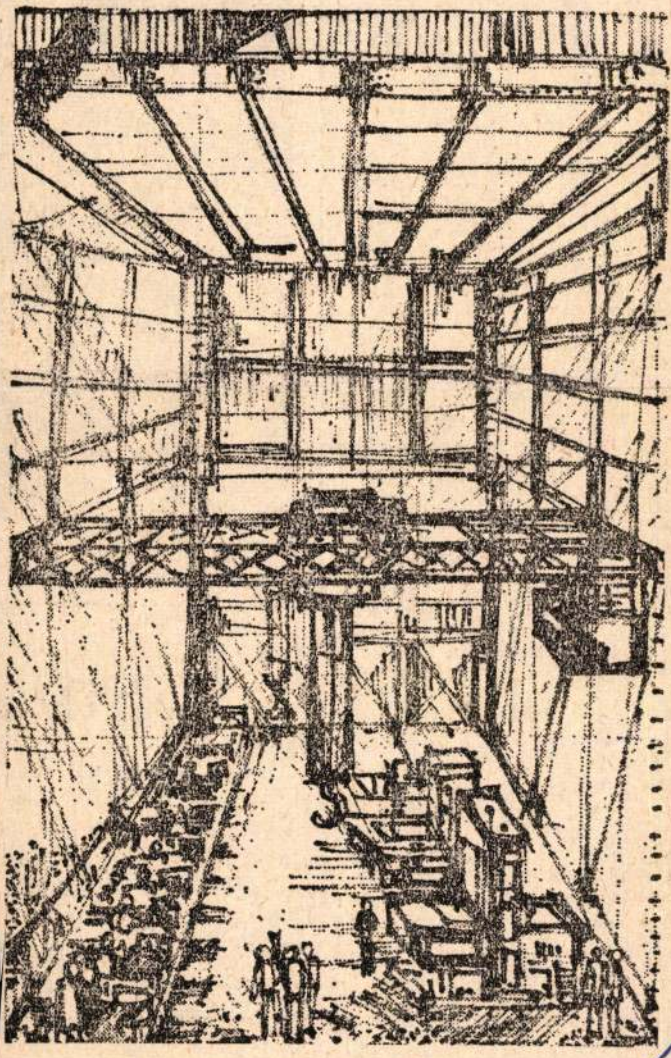

Aboda László grafikája

ös árakba..
agongyárral?

képzésről

áralapjának is. Ebben az esetben ugyanis az ár arra ösztönöz, hogy a szakosított termelést ott fejlesszék ki, ahol kedvező feltételek alapján a termelési költségek jelentősen csökkenthetők, s ezzel biztosítható, az export normális gazdasági hatékonysága.

Az egyes országok maguk határozzák meg, hogy számukra mi kedvező és mi nem. A termelési költségek ilyen formában történő figyelembevétele lehetővé teszi azt is, hogy az árak érvényességi idejét gazdaságilag indokoltan határozzák meg. *Csak így biztosítható* — állapítják meg a szovjet közgazdászok —, *hogy a termelők és felhasználók érdekét folyamatosan összehangolják.*

Minden bizonnyal az előttünk álló kooperációban ezek az elvek már érvényesülni fognak, ami fokozott ártájékoztatást, elmélyült termelési költségelemzést igényel, többek között a végleges szerződés megkötése előtt szakembereinktől.

(Tóth)

A szerszá

A megválasztott harmincöt küldöttön kívül, szép számmal vettek részt meghívottak is, a szerszámgyári üszb választáson. Az üzemi bizottság két éves munkájáról HAVASI LÁSZLÓ titkár számolt be

Elmondta, hogy

bb rekonstrukciót.

ABODI NAGY BÉLA
festőmuvész. szül Szárazmenterzsébet
Szentiványi kőrizés cédule 1–5
Sajtókivágás 6–10–11

60 db
(4409–4468)
60

75

Abódi Nagy Béla 1.

festő

Vkminkidt. 1943

Önarckép, olajf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

2.

Abodi-Nagy Béla

festő

Kolozsvár, Mussolini u. 69

lásd

Barabás M. - céh kiáll.

Kolozsvár, 1943

fán. Tournai, XV. sz. vége.

0

Abodi-Nagy Béla 3.

festő

l.

Erdélyi képzőm.
pünkösdi kiáll.

Kolozsvár, 1944.

Kihagytam, mert
ezt a képet regebben
is kiállítottá

4.

1940 - 1 -

A B O D I - N A G Y B É L A fes
akadémia magyar növendékeinek kiállitás
/Pásztortüz XXVI. évf. 1940. 362. lap./
és állandó kiállitója. Kolozsváron él.

tő. Résztvett a bukuresti
ín Bukurestben 1940-ben.
A Barabás Miklós-Céh tagja

5.

Abodi Nagy Béla

l.

Szépmüvèszet

1944. 204. l.

Biró Béla: A Barabás Miklós-Céh kiállítása.

✓

és önéletr. adatok.

6.

ABODI-NAGY BÉLA

1.	Étel, olaj	1600.–
2.	Boltban, olaj	1200.–
3.	Nyári délután, olaj	800.–
4.	Szénahányók, olaj	600.–
5.	Szemben az ablakkal, olaj	1000.–
6.	Szombat délután, olaj	800.–

Nemzeti Szalon 1944. márc

Barabás Miklós Céh

Kiáll –

TŐMŰVÉSZ, *FÜLÖP ANTAL ANDOR* FESTŐMŰVÉSZ ÉS *FUHRMANN KÁROLY* ÖTVÖSMŰVÉSZ RENDEZTE.

Abodi Nagy Béla, festő (7)

DER NEUE MENSCH

IN DER STAATLICHEN JAHRESAUSSTELLUNG FÜR BILDENDE KÜNSTE

Die Darstellung des bewussten, den Sozialismus aufbauenden Menschen, mag er nun Industrie- oder Landarbeiter, Wissenschaftler oder Schriftsteller sein, stellt den Künstler vor die schwierige, aber hohe Aufgabe, die menschliche Seele und die neuen zwischen den Menschen geschaffenen Verhältnisse gründlich zu kennen. Aber nicht nur die Gedanken, Gefühle und Bestrebungen des Menschen muss der Künstler kennen, er muss zugleich auch „ein Ingenieur der menschlichen Seele sein". Er muss in den von ihm geschaffenen Gestalten alle Wesensmerkmale einfangen, die das Neue in der Mentalität, in der Haltung und in den Lebensäusserungen der Menschen veranschaulichen und den von uns angestrebten Menschentypus, den kommunistischen Menschen, kennzeichnen. Seine Gestalten müssen wahre Helden, positive Helden sein, die Bewunderung und Nachahmung verdienen. Die gegenwärtig in Bukarest eröffnete Staatliche Jahresausstellung der bildenden Künste bietet uns Gelegenheit, solche Schöpfungen, solche Typen zu bewundern, und die Bemühungen und Leistungen unserer bildenden Künstler auf diesem Gebiete kennenzulernen.

Schon seit Jahren trug sich der Bildhauer Andrei Sobotka mit dem Gedanken, den Typus des fortschrittlichen Arbeiters, den Sucher neuer Arbeitsmethoden, den Werktätigen mit hohem Verantwortungsbewusstsein, den Beherrscher der vervollkommneten Technik darzustellen. Bis ihm die Schöpfung „Eine neue Idee nimmt Gestalt an" in ihrer heutigen Form gelang, machte der Künstler zahlreiche Studien, dokumentierte sich und versuchte auf verschiedenste Weise, die ihn bewegenden Probleme zu lösen. In seinem Bemühen, eine formale Haltung zu vermeiden und erläuternde Attribute (Geräte, Maschinen) auszuschalten, gelang es ihm, das lebenswahre und überzeugende Bild eines Arbeiters darzustellen, der nach vielen Versuchen und Überlegungen die Lösung der ihn beschäftigenden Fragen findet, was in seiner Bewegung, seiner Haltung und seinem freudestrahlenden Gesicht zum Ausdruck kommt. Der Künstler hat mit diesem seinem Werk eine typische Gestalt geschaffen. In einer einzigen Gestalt zeichnet er [illegible] Bild unserer Werktät[illegible], Neuerer und Bestarb[illegible] überhaupt.

Der Maler Abody Nagy Béla hat in seinem Gemälde „Kritik" einen charakteristischen, in unseren Tagen oft begegneten Augenblick festgehalten: auf einer Belegschaftsversammlung haben Arbeiter einem ihrer Arbeitsgenossen die von ihm begangenen Fehler vor.

Der Künstler zeigt viel Einfühlungsvermögen in die Mentalität dieser neuen Menschen, die glauben, eingreifen zu müssen, wenn einer ihrer Genossen zurückbleibt oder fehlgeht.

Obgleich das Bild nicht gross ist, bemüht sich Abodi Nagy Belà doch, die verschiedenen Seelenzustände wiederzugeben die in diesem durch die Worte des Redners verursachten Augenblick der Spannung ausgelöst werden, und jede Gestalt als psychologisch vertieftes Porträt zu zeichnen.

D. Călleanu — Bestarbeiter

Der Bildhauer Ion Irimescu bringt auch in dieser Ausstellung ein überaus interessantes Werk, den „Stahlwerker". Dem Künstler gelingt es, in diesem aus patiniertem Gips hergestellten (3/4) Porträt die typische Gestalt eines entschlossenen, durch seine schwere und verantwortungsvolle Tätigkeit gestählten Arbeiters der grossen stahlerzeugenden Industrie darzustellen. Mit einfachen Mitteln in Haltung und Ausdruck der Gestalt schafft der Künstler das eindrucksvolle Bild der Stahlwerker, die Chargen überplan liefern.

Obwohl die Ausstellung Arbeiten umfasst, die die Bemühungen und Erfolge der bildenden Künstler bei der Darstellung des neuen Menschen veranschaulichen, tauchen andererseits infolge der zutagetretenden Mängel zahlreiche schwerwiegende Probleme auf.

Das Thema des neuen Menschen wird in der gesamten Austellung von einer recht geringen Zahl von Künstlern behandelt. Aber auch zahlreiche Arbeiten, die sich nicht mit diesem Thema befassen, sind schwach, weisen eine falsche Richtung und eine einfältige schematische Auffassung auf.

Diese Mängel hängen zumeist damit zusammen, dass einige Künstler keine richtigen Beziehungen zum Leben haben, dass sie die neuen Lebenserscheinungen und den Prozess der Formung des Menschen nicht in seiner ganzen Tragweite begreifen.

Einige Künstler, die die Wichtigkeit der Wiedergabe von Aspekten aus dem Fabriksleben falsch verstanden haben, und offenbar nicht begreifen, was ein Kunstwerk beinhalten muss, wenn es das Wesentliche in einer möglichst wertvollen Form wiedergeben soll, haben Arbeiten ausgestellt, die nicht nur nicht überzeugend wirken, sondern dem Besucher durch eintönige, häufig sehr ungeschickte Darstellung jeder Expressivität entbehrender Menschen ein falsches, trübes Bild vom Schaffen in den Betrieben geben. Phantasielosigkeit führt dazu, dass sich dieselbe Gruppe von Menschen in Arbeitskitteln und mit Werkzeugen in der Hand und mit Maschinen im Hintergrund des öfteren wiederholt.

Es ist klar, dass solche Arbeiten auf die anderen Künstler keineswegs anregend wirken können.

Diesen Weg der simplen, schematischen und künstlichen Komposition und Darstellung von Personen, denen jedes Leben fehlt, und die gewissermassen nach einem Modell marionettenhaft angeordnet werden, gehen Peter Balasz in dem Gemälde „Einführung einer neuen Methode in den ‚Janos Herbak'-Werken", Justina Popescu in „Eine neue rumänische Drehbank — das Kollektiv, das die Drehbank Comsel in den „23. August"-Werken gebaut hat", oder Juliu Janos in „Neue Kader".

Im Porträt des Neuerers Ioan Istvanzi (Gips) von Andreas Markos ist die Gestalt des dargestellten Helden psychologisch überhaupt nicht analysiert. Der Künstler will diesen fortschrittlichen Arbeiter fast nur durch eine Reihe von Attributen, wie Arbeitsanzug und Maschinenbestandteile kennzeichnen.

Abody Nagy Béla — Kritik

Zahlreiche Porträts der Ausstellung bringen nicht wirklich repräsentative Gestalten, die typisch für unser heutiges Leben sind. Es ist eine Folge der Bequemlichkeit der betreffenden Künstler die ihre Familienangehörigen (Mutter, Grossvater, Kinder, usw.) häufig auch unbedeutende Typen, die sich gerade aus der Umgebung greifen liessen, porträtierten. Hierher gehört das Porträt „Dumitru Olaru — der Wächter der Kollektivwirtschaft Drăghici" des Malers Ion Murariu und andere.

Das Thema des neuen Menschen in der Landwirtschaft war Gelegenheit zu anderen Arbeiten, die die gleiche Unkenntnis und die gleiche schematische und simple Lösung der Probleme aufweisen. Was das Leben in den Dörfern und Kollektivwirtschaften anbelangt, macht sich oft eine idyllische Auffassung bemerkbar, so dass diese Arbeiten unnatürlich und unwirklich anmuten.

Ecaterina Zainescu zeigt in ihrem Gemälde „Ruhepause während des Drusches", wie ein Soldat zu einer Gruppe von Bauern spricht. Das Werk hat eine schematische Komposition und unnatürliche und grelle Farben.

Die gegenwärtige Ausstellung muss ein wertvoller Anlass für die Künstler sein, durch möglichst umfassende Diskussionen sowohl aus den Erfolgen als auch aus den Mängeln zu lernen, ihr technisches Niveau zu heben und ihre künstlerischen Ausdrucksmittel ständig zu vervollkommnen.

Aufgabe der bildenden Künstler ist es, dahin zu gelangen, dass sie in ihren Werken Menschen darstellen, die den anderen als Vorbild und Beispiel dienen können. Sie müssen durch ihre Schöpfungen das werktätige Volk für die grossen Aufgaben des sozialistischen Aufbauwerks begeistern, die Liebe zu allen Errungenschaften wecken und nähren, und den Kampf um die Verteidigung dieser Errungenschaften fördern.

J. B.

zum Gedenken an die Opfer des Faschis

Auf für alle Menschheit stehe
Auf, was Menschenantlitz trägt!
BERT BRECHT

Am letzten Apriltag waren die Arbeitskommandos ausgerückt wie sonst. Eigentlich konnte man nicht von Kommandos sprechen, denn die Häftlinge waren in den letzten Wochen alle in einem einzigen, dem „Waldkommando" zusammengezogen worden. Dieses sogenannte „Waldkommando" bestand aus einigen Tausenden Frauen, die in den umliegenden Wäldern Schützengräben ausheben mussten. Die Arbeit wurde von der Wehrmacht geleitet, die Aufsicht über die Gefangenen hatte die SS.

An diesem Morgen schleppten wir uns noch mühsamer vorwärts als in den letzten Tagen. Wie wir die Spaten und Schaufeln tragen konnten, war uns selber ein Rätsel. Zwei Tage hatten wir unsere aus 100 gr. bestehende Brotration nicht erhalten, diesen Morgen war auch kein Kaffee ausgeteilt worden. Viele von uns hatten fahle, faltige Gesichter wie Greisinnen und Körper wie unterernährte Kinder. Meine Nachbarin zupfte während des Gehens Gras und Brennesseln ab und kaute das rohe Zeug. Im Wald erbrach sie dann alles. Einer der Soldaten, die die Arbeiten zu beaufsichtigen hatten, steckte ihr ein Stück Brot zu, sagte verlegen:

„Mehr hab ich selbst nicht, seit einer Woche bekommen wir nur noch die Hälfte unserer Brotration."

Wenn der Leutnant, ein blutjunges Bürschchen, der die Befestigungsarbeiten leitete, und unsere SS-Weiber nicht in der Nähe waren, liessen uns die Soldaten ausruhen, nahmen auch selbst die Spaten zur Hand, fluchten:

„Verdammte Sauerei, hat doch alles keinen Sinn..."

Sie waren überzeugt, dass es nicht mehr zur Benützung dieser Lauf- und Schützengräben kommen würde. Doch ihr Leutnant mit dem rosig angehauchten hochmütigen Knabengesicht studierte das Gelände auf seinen Landkarten so eifrig, als gälte es, morgen eine Offensive zu eröffnen und die SS-Weiber schwangen ihre kurzstieligen Peitschen als befänden sie sich noch in Polen oder der Ukraine, nicht aber auf deutscher Erde, zwischen Hamburg und Hannover, 180 km von Berlin, in dessen Strassen die letzten Kämpfe tobten. Die Angst vor dem nahen Zusammenbruch ihrer Herrschaft hatte sie noch grausamer gemacht. Sie suchten unermüdlich Anlässe, uns zu schikanieren, jeden Tag wurden aus nichtigen Gründen einige ausgepeitscht; in unserem Zustande konnte das den Tod bedeuten. Sie verheimlichten auch nicht, dass dies ihre Absicht war, sagten uns offen: macht euch keine Hoffnungen, ihr kommt doch nicht nach Hause! Manchmal waren wir wirklich schon nahe daran, alle Hoffnung zu verlieren. Oft wunderte ich mich: wie doch Frühling sein konnte, duftender, klingender Frühling! Wenn die Morgennebel wichen, schwamm die Welt um uns in leuchtend zarten Farben. Ein leichter Dunst lag über allem, die Erde schien kräftig und lebensfroh zu atmen, das Sonnenlicht zitterte auf dem jungen Laubwerk und über uns blaute ein milder Himmel, der nichts von Krieg und Tod zu wissen schien. Immer öfter ergriff mich eine gewaltige Sehnsucht, den Körper an diese dampfende, lebenspendende Erde zu pressen, nichts mehr wissen von all dem Grauen, frei sein — wieder in Freiheit leben, friedlicher Arbeit nachgehen, liebe vertraute Menschen um sich!

Dachau, Buchenwald waren befreit, auch Ravensbrück, das grösste Frauenkonzentrationslager Deutschlands, dem unser Lager unterstand, musste schon frei sein — nur noch Wochen, vielleicht nur Tage, und auch für uns ist die Gefangenschaft beendet! Dieses Wissen verlieh uns die Kraft durchzuhalten. Zähe kämpften wir um jedes einzelne Menschenleben, stellten dem systematischen Ausrottungssystem der Faschisten eine straffe, disziplinierte Widerstandsorganisation entgegen, die alle Nationalitäten umfasste. Weder jahrelange Gefangenschaft noch Gaskammern und Krematorien waren imstande gewesen, uns zu demoralisieren. Trotz elektrisch geladener Drähte durchbrachen wir die Isolierung, fanden immer Wege mit der Aussenwelt in Verbindung zu treten. Dadurch waren wir auf das genaueste über die militärische Lage unterrichtet, sorgten dafür, dass alle Häftlinge sofort die neuesten Nachrichten erfuhren. Täglich,
stündlich kämpften wir gegen Entm
gung und Resignation mit der wund
baren Kraft der Solidarität. Es war e
strenge Solidarität, die hohe Ansprü
an jeden einzelnen stellte. Schwer fiel
oft, ein aufmunterndes Wort für V
zweifelte zu finden, wenn man selbst
Ende seiner Kräfte war und schwer
es, das Stückchen Brot mit noch Sch
cheren zu teilen, die Suppe nicht gie
hinunterzustürzen, die wenigen Kart
feln herauszufischen und sie den Kr
keren zu geben. Diese schwer entbehr
Kartoffeln, das sich mühevoll abger
gene kraftspendende Wort waren sta
Waffen. Die Faschisten wussten es,
versuchten mit allen Mitteln, unsere S
lidarität zu brechen, führten Privileg
unter den Gefangenen ein, hetzten
Nationalitäten gegeneinander auf, setzt
falsche Gerüchte in Umlauf. Wir hielt
all dem stand, erwiesen uns als stärk
Doch nun waren wir am Ende unse
Kräfte, nicht der seelischen, nur der ph
sischen. Wir hatten Auschwitz, Birken
überstanden, viele von uns auch Trebl
ka, die Ausräucherung des Warschau
Ghettos, den in Blut erstickten Aufsta
Warschaus, wir fühlten schon den Hau
der Freiheit und mussten damit rechn
dass sie für uns zu spät komme. Zu
hatten wir dem Tod ins Auge gescha
hatten seit Jahren mit ihm rechnen mi
sen, hatten darüber verlernt, uns
ihm zu fürchten, und doch: nie war u
so schmerzlich zum Bewusstsein geko
men, wie teuer uns das Leben ist,
hatten wir so viel über die Zuku
gesprochen. Die Sehnsucht diese Zuku
zu erleben, liess uns die körperlic
Schwäche überwinden. Wir entschlo
sen uns, um unser Leben zu kämpfe
Die Herausgabe der Brotration muss
erzwungen werden. Beim Ausheben d
Schützengräben wurde damals von Mu
zu Mund weitergegeben: nach dem Mo
genappell nicht abtreten, Brotration ve
langen!

Am nächsten Morgen traten wir w
gewöhnlich in Viererreihen zum Appe
an. Es war der erste Mai, viele von u
hatten Birkengrün und Tannenreis ang
steckt. Als der Befehl zum Abtreten e
tönte, leisteten ihm nur wenige Folge.

„Hört ihr nicht? Abtreten! Rüh
euch!"

Wir rührten uns nicht. Die SS-Weibe
waren gleich mit ihren Peitschen d
Wir hatten es so eingerichtet, dass a

diesem Morgen die Kampfent
sten in der ersten Reihe stan
schaus heldenhafte Töchter, P
derstandskämpferinnen,
Kolchosbäuerinnen, tschechisc
schistinnen, jugoslawische Pa
deutsche Kommunistinnen s
der ersten Reihe, bereit, d
Schläge aufzufangen, den an
Beispiel zu geben. Jemand ri
Gebt uns Brot! Der Ruf wur
aufgenommen. Der Lagerk
spr die Mitte des Platze
dier gen

„...ten! Sofort alle zur Arbeit antreten!"

Sein verlebtes, vom Trunk gezeichnetes Gesicht verzerrte sich als er sah, dass wir stehenblieben. Er riss der Aufseherin, die ihm zunächst stand, die Peitsche aus der Hand, tobte. Wir standen da wie eine Mauer, schrien in allen Sprachen unsere Forderung: Brot!

„Sofort alle Kommandos ausrücken, los!", brüllte er, noch immer nicht glaubend, dass sein Machtwort seine Wirkung verloren hatte. Er hielt es nicht der Mühe wert, uns Erklärungen abzugeben, Lügen über Verzögerung von Transport und ähnliches aufzutischen, so sicher war er unserer Machtlosigkeit. Revolte? Lächerlich! Wer sollte revoltieren? Diese Geschöpfe mit den kahlgeschorenen Köpfen, den vor Hunger aufgedunsenen Leibern? Das waren ja keine Wesen, mit denen man rechnen musste, das waren willenlose Sklavinnen, einfach nur Nummern. Starb eine seiner Gefangenen, wurde registriert: Nummer soundso abgegangen. Kein Name, kein Alter, keine Nationalität. Zugang: Nummer... Abgang: Nummer... Nummer soundso bekommt 25 auf den Hintern, drei rohe Kartoffeln wurden bei ihr gefunden, Nummer soundso wurde beim Krautstehlen erschossen... Diese Nummern waren Mütter, liebende Frauen, lachlustige Mädchen gewesen? Er hat nie darüber nachgedacht. Für ihn waren sie Nummern, die er jeden Morgen abzählen liess, auspeitschte, wann es ihm beliebte, ermordete, wenn er den Befehl dazu bekam. Revolte? Einige Peitschenhiebe und sie ducken sich wieder, gehorchen willenlos... Er gibt den Aufseherinnen einen Wink. Die Peitschen sausen auf unsere Köpfe, Arme, Rücken. Er selbst reisst sich wahllos eine aus der Reihe, haut auf sie los. Sie wimmert, aber wir stehen und rufen:

„Brot! Unsere Brotration!"

Vielleicht dämmert in seinem abgestumpften, von Alkohol vernebeltem Gehirn eine Ahnung auf: es muss schlecht stehen, wenn schon diese es wagen, sich aufzulehnen... Aber bis zur Erkenntnis dringt dieser Gedanke nicht durch. Die Verbindung mit seinen Vorgesetzten ist intakt, die Wehrmacht hat erst vor zwei Tagen den Befehl erhalten, die Befestigungsarbeiten zu beschleunigen — noch sind sie die Herren! Und wenn doch alles schief gehen sollte — diese da werden es nicht erleben! Den Geheimbefehl, bei unerwarteten Wendungen alle Insassen des Lagers zu vernichten, hatte er schon längst erhalten.

Dass er doch von dem wehrlosen Geschöpf in seinen Händen abliess und den Befehl gab: Block- und Stubenälteste zur Küche, Tagesrationen in Empfang nehmen! — hatte wohl einen anderen Grund als die Erkenntnis seiner misslichen Lage. Dazu hat ihn aller Wahrscheinlichkeit nach die Angst vor seinen Vorgesetzten bewogen, das einzige Gefühl, dessen er mächtig war. Wenn denen der Vorfall zu Ohren kommt, ist er erledigt. Lieber die Geschichte vertuschen, so tun, als hätte sich nichts Ungewöhnliches ereignet. Er wechselte seine Taktik, drohte dem Küchenpersonal mit der Absetzung, bezichtigte die Blockältesten der Schiebung und Unterschlagung, und befahl:

„Sofort die Rationen verteilen, auch die Margarine, und dann ab, zur Arbeit..."

Doch aus der Arbeit wurde an diesem Tage nichts.

Der junge Leutnant hatte einen Kurier mit der Nachricht geschickt, sie hätten Befehl erhalten, vorläufig alle Befestigungsarbeiten einzustellen. Wir erfuhren es von der Schreiberin Lisa, einer Tschechin, beeilten uns, diese Freudenbotschaft von Baracke zu Baracke weiterzugeben. Auch so herrschte im Lager eine festliche Stimmung. Wir feierten den 1. Mai. Gruppen von Angehörigen der verschiedenen Nationen gingen von Stube zu Stube, kurze Ansprachen wurden gehalten, Lieder und Gedichte vorgetragen, in allen Sprachen gemein

danten von Ravensbrück. Auch die a
ren hohen Offiziere erwiesen sich
näherer Betrachtung als alte Bekai
aus Birkenau und Auschwitz. Unwillk
lich überlief uns ein Grauen beim
blick dieser Henkergesichter. Wiev
Menschenleben hatte jeder von ihnen
dem Gewissen! Wozu waren sie h
hergekommen? Der Kommandant
Ravensbrück pflanzte sich, nachdem
seine Musterung beendet hatte, breits
rig vor uns auf, näselte schleppend:
„Ihr seid wohl erstaunt, mich hier
sehen? Habt wohl schon geglaubt, d
ich krepiert bin, was? Krepiert, ha, h
Statt meiner habt ihr die Russen erw
tet, was?"
Er war total besoffen. Mir wurde pl
lich klar: sie sind auf der Flucht! N
ben mir stand Marianne, eine deuts
Antifaschistin, die seit 1939 in Gefang
schaft war. Sie schaute mich entsetzt
und sagte erregt:
„Du, die machen uns nieder, alle,
auf den letzten Mann... Wir dürfen
nicht evakuieren lassen, im Walde le
sie uns um, ich kenne das..."
Im selben Moment flüsterte jem
hinter mir:
„Nicht aus dem Lager bringen lasse
Weitersagen!"
Das Grauen steckte uns in den G
dern, kein Wunder! Und gegenü
stand der Mord in Person, der fürch
lichste Massenmörder Europas.
kannten ihn, waren wir doch alle ehen
lige Häftlinge von Birkenau und Aus
witz, hatten Tag und Nacht die Kam
der Krematorien rauchen gesehen:
waren die Kronzeugen ihrer Schandta
und sie wussten das.
Der Offizier vor uns war vom Näs
ins gewohnte Brüllen übergegangen:
„Habt wohl geglaubt, hier ewig her
faulenzen zu können? Daraus u
nichts! Gibts hier keine Arbeit für eu
gehts weiter... Alles in die Baracken,
einer Stunde gehts los, per Auto, g
vornehm diesmal... Aufgepasst, ihr t
rigen Gestalten, dass es keiner ein
sich zu verstecken, ich hab meine Hu
mitgebracht, ihr kennt sie doch...".

Wir kannten sie. Wir kannten a
was nun folgen konnte. Aber wir blie
stehen. Wir waren alle plötzlich ein
ziger Wille: wir lassen uns nirge
mehr hinbringen. Wir fühlten das Kü
liche ihrer Ruhe, fühlten, dass sich
hinter etwas verbarg, wagten noch n
daran zu glauben, dass es Furcht
Die ganze Nacht haben sie durchgesof
sich Mut angetrunken... Uns zu erledi
dazu reichte er gerade noch aus! A
hier im Lager wagen sie es nicht.
niederzumetzeln, vor den Augen
Bevölkerung...
„Wird's bald? Ihr seit wohl sch
hörig? Los, in die Baracken, sonst m
ich euch Beine..."
Es ist nicht leicht, dem Mord ins
sicht zu schauen und nicht zu zitt
Aber diesmal kam keine einzige dem
fehl nach.
„Ach, ihr wollt wohl nicht?" Er de
den Satz.
„Nein, wir wollen nicht! Wir las
uns nicht weiterschleppen, wir wo
nach Hause!" schrie neben mir Maria
gellend. Und so wie gestern brach
erste Schrei den Bann, in allen Sprac
erscholl es:
„Nach Hause! Wir wollen nach H
se!"
Sie sprangen alle beinahe gleichze
vor, die Mörder mit den hohen Ra
abzeichen, griffen nach den Revolve
Der Ravensbrücker Henker schrie hy
risch:
„Auf die Russen wartet ihr umso
wir haben sie vor Berlin vernichte
geschlagen... Ich könnte euch alle e

Notizen

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285
DER NEUE WEG BUKAREST
1955 JAN 2 8

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest, VII., Lenin-körút 9—11.
TELEFON: 227—651, 221—285

IGAZSÁG - KOLOZSVÁR
Abódi Nagy Béla
1955 JÚNIUS 2.

610

Emlékezz és cselekedj!

(Jegyzetek a kolozsvári képzőművészek béke-kiállításáról)

Különleges jelentőségü kiállitás nyilt meg az elmult vasárnap a kolozsvári Művészeti Muzeumban. A kiállitás csokorba gyüjti festőink, grafikusaink és szobrászaink béketárgyu müveit. A kiállitás örvendetes meglepetésnek számit. Képzőművészeinket az elmult év őszén kiállitott müveik alapján jogos birálat érte. Az őszi tárlat magán hordozta a képzőművészetben is lábrakapott apolitizmus jegyeit. Szokatlanul sok önarcképet és csendéletet állitottak ki. De az őszi kiállitás mintegy sejtette, hogy festőinknek, szobrászainknak értékes munkáik vannak még tarsolyaikban Ez a kiállitás igazolta is a várakozást. Az ősszel szinte keresni kelleti az aktuális témát. Ezen a kiállitáson az aktuális téma lenyügözően uralkodik. Jelen van minden vásznon, minden egyes ecsetvonásban. Az imperialisták által készitett uj háboru elleni világméretü tiltakozás magával ragadia képzőművészeinket is. Ott vannak ők a világ millióival a békeharc első soraiban. Tiltakoznak, a béke megvédésében harcos állásfoglalásra nevelnek müveikkel.

A látogató a képek megtekintése után önkéntelenül rádöbben: személy szerint felelős azért, hogy a szörnyüségek, a sok embertelenség ne ismétlődjön meg. A képek elrendezése is segiti ebben a látogatót. Az első teremben láthatók azok a müvek, amelyek a háboru képét vetitik elénk. (Papp Aurél: Támadás; Adler Adolf: Légitámadás után; Balázs Péter: Egy antifasiszta harcos elhurcolása; Abrudan Petru: Kifosztott parasztok; Abódi Nagy Béla: Üldöztetés, stb.) Közben itt-ott felbukkan egy-egy, a mi mai békés életünk mozzanatait megörökitő vászon és szobormü (Harsia Teodor: Alvó gyermek; Bene József: Tavaszi reggel; Feier Petru: Vita, stb.), hogy a kiállitás második termét már főleg ezek a képek uralják.

Horák József: Emlékezz!

Az egymás mellett álló képek és szobrok a háboru mély meggyülölésétől a béke tevékeny igényléséig vezetik a nézőt. Fokról-fokra alakitják ki benne a meggyőződést: be kell kapcsolódnia abba a hatalmas, világméretü harcba, amely az agresszorok megfékezéséért, a béke fenntartásáért és megvédéséért folyik.

„Emlékezz! — ezt a cimet adta Horák József békeplakátjának, amelyet a kiállitás bejáratánál helyeztek el. (Kitérően megjegyezzük itt azt, hogy az ilyen és hasonló plakátokra nagyon nagy szükségünk van. Sok ilyen plakátot várunk képzőművészeinktől a közeljövőben.) Emlékezz és cselekedj! Ez a kiállitás alapvető mondanivalója.

Ezt a kiállitást minél több embernek kell megtekintenie.

8.

8

kutak felállitását és a többi közérdekü munkálatokat a néptanács csak a képviselők és az állampolgárok támogatásával végezheti el. Ennek érdekében minden néptanácsi képviselő mozgósitsa választóit, az állampolgári bizottságokat a közérdekü munkálatokban való részvételre.

Minden néptanácsi képviselő, városunk minden állampolgára ugy dolgozzék, hogy szebbé, rendezettebbé tegyük városunkat augusztus 23 tiszteletére.

ózóinak célkitüzése

teljesitett volna kétszeres normát. A csiszolókő présosztályban például Járai Zsuzsa 412 százalékkal termelt többet előirányzatánál, mig Milea Mircea négyszer több terméket adott át, mint amennyit napi normája előir. Az elektroda osztályon dolgozó Kerekes József csoportjának minden tagja jóval tulhaladta a megszokott eredményeket. Sult Nicolae például 277 százalékot teljesitett, mig Miclea Traian és Stanciu Augustin több, mint háromszorosát adták előirányzatuknak.

A Carbochim-gyár dolgozóinak termelési célkitüzése: között első helyen szerepel az évi terv határidő előtti teljesitése.

parasztról.

A parasztok pénzbeli és szakm segitséget kaptak. Csak 1948-t 1950-ig 609,9 millió márka hosszi lejáratu kölcsönt osztottak ki. 194 ben létrejöttek az első gép- és tra torállomások. A Német DK mezőgazdaságának fejlesztéséhez nagyban hozzájárult a Szovjetunió is. Csupán egy év alatt 1000 traktort és 540 tehergépkocsit küldött a Német Demokratikus Köztársaságnak. Néhány év leforgása alatt megmutatkozott a GTÁ-k munkájának eredménye. 1951-ben jelentősen megnövekedett a legfontosabb termékek hektárhozama. Ugyszintén gyarapodott az állatállomány is.

A kormány jelentős segitséget nyujtott a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek. Ennek következtében számuk megnövekedett. A Német DK-ban jelenleg 5264 mezőgazdasági termelőszövetkezet van. A német parasztok a termelőszövetkezetek létrehozásának első évében meggyőződtek a szövetkezeti termelés előnyeiről a kisgazdaságokkal szemben. A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben mind szélesebb körben alkalmazzák a szovjet mezőgazdaság tapasztalatait. A Német DK és a Szovjetunió közötti mezőgazdasági küldöttségcsere nagyban hozzájárult a vezetés megjavitásához és a termékmennyiség emeléséhez.

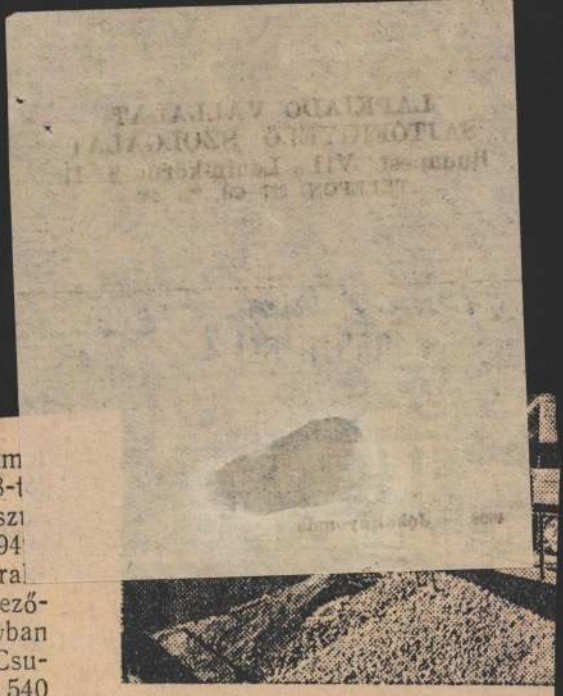

Az ansani (Kinai NK) fémipari kom a Dagusanban kibá

Az épülő

Fenján dolgozói, akik eddig is szép eredményeket értek el a város ujjáépitésében, továbbra is lelkesedéssel folytatják épitőmunkájukat.

A Sztálin-, a Néphadsereg-, a Pothonmun-utcák romjain felépült többemeletes épületeken zászlókat lenget a szél és a következő jelszó látható: „A munkában elért ujabb eredmények sük Korea lásának 10. ját".

Az épitőt zas munka denfelé karjai nyul gasba, ép megrakott csik szágul

A Potho épitkezéseke brigádok állanak egy

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

9.

UTUNK

Abodi Nagy Béla

1972 DEC 27.

1021

9.

Abodi Nagy Béla: Család *(A kolozsvári Megyei Tárlat anyagából)*

leges felhánytorgatni a sebeket osztó vitákat (úgyis megteszi majd a korszak irodalomtörténész-kutatója, s a túlélőknek akkor lesz alkalmuk jól vagy rosszul emlékezni, újra polemizálni).

Egy „szesszenet" erejéig meg kellett állnom ezeknél az általánosságoknál, mielőtt Farkas Árpád második verskötetéről, a *Jegenyekör*-ről* szólnék. Három évvel a Forrás-sorozatban napvilágot látott *Másnapos ének* megjelenése után, de közel tízéves folyóirat-múlttal Farkas Árpád a mai romániai magyar irodalom számon tartott egyénisége, és ami korántsem mellékes: szerkesztők, kritikusok, írószövetségi funkcionáriusok mellett — a közönség is számon tartja. Pedig mostanáig a különféle kérdőívekbe egy mindöszsze 89 lapnyi versesfüzet bibliográfiai adatait írhatta csak be! Mi lehet a magyarázat? Vagy az, hogy azon a 89 lapon olyan dolgokat — és olyan szinten — tudott elmondani, amelyekre másoknak esetleg több száz oldal sem volt elég, vagy pedig könyvkiadóink lelkiismeretét terheli a felelősség, amiért a napi- és hetilapokban, folyóiratokban elhevert Farkas Árpád-írások kötetbe gyűjtését nem sürgette, holott népszerűségükhöz nem túlságosan siet adóknak nem rehányást). Kö fórumon volt, publicisztikával zával is. Rövi előzménye a Farkas Árpád bizonyítványán

A *Jegenykör* a *Másnapos é* naiv hitet, a szát s általába mítoszt el is t gától. Farkas nem az igényt adja föl, hanem a megvalósítás lehetőségét méri fel reálisabban. Maga a vershelyzet jellemző — a „megégetett hiteknek füstjé"-hez fohászkodik —, amelyben a pelyhesállú költő első soraira emlékeztető szöveg (poétikailag letisztultan) felhangzik:

adj új hitet a harchoz,
ne hagyd, megmossák arcuk
benned a fenegyerekek;
röpíts a virágmáglya
liliomsikolyába,
remegj végig a fákon,
lebegj a tulipánon,
violám, egyetlen kincsem,
egyenes hátgerincem,
te óvj meg!

És az is igen jellemző, hogy a vers záradékában, zárójeles „jóslat"-ként ad választ az idézett vershelyzetre:

A füst egyszer majd felszáll,
s csillogó gyémántgömb marad

retne lenni — egy nagyobb közösség gondjaival azonosulva, vállalja a nemzetiség költőképviselőjének szerepét. Ebben a szerepkörben természetesen osztoznia kell másokkal, nála idősebbekkel, ami azonban Farkas magatartását különösen rokonszenvessé teszi: nyoma sincs benne a szerepjátszásnak, olyan természetességgel nő bele ebbe a szerepkörbe, amilyen természetes tisztasággal, feltétlen hittel és bizalommal lépett be néhány évvel ezelőtt az irodalomba.

A kialakult szerepkör — bármilyen szerepkör — persze szűkítheti a tehetség sokirányú kibontását, s annál nagyobb figyelemre van szükség, ha bizonyos személyi (földrajzi, etnikai) adottságok további szűkítésre — esetleg a kuriózum szintjét közelítő regionalizmusra — csábítanak. A teljes értékű tehetség előbbutóbb legyőzi az ilyenfajta csá-

* *Dacia Könyvkiadó, 1971.*

Levél az írók felépítéséről

Kedves Barátaim,

jólesett, hogy a Szentimre-i emlékezőt tőlem kértétek, szívből küldtem is, és nyilvánvalóan nem a Ti gondozásotok hiánya késztet arra, hogy a lapotok 51. számában megjelent írásra visszatérjek. Egy sajtóhibáról van szó. Illetve mindarról a lelki bonyodalomról, mely belőle ered. Mert nézzétek csak, én ebben a cikkben az „eszménykép és a mi korunk írójának felépítése közt" állapítok meg egybeillést. A ma már divatos és mindenképpen üdvös stíluscsősz-őrjáratok joggal kaphatják itt kézbe puskájukat, utóvégre *az* rajzott a sok szó és képzet: *ép, épség, felépül, épít, felé ít, éppé tesz* — nahát, itt vagyunk! A sajtó ördögének még igaza is lehet. Vállalom, hogy eredetileg is így gondoltam: *éppé tesszük, felépítjük* íróinkat (eszményképeink szerint)... Ez esetben én lövöm le a csőszt, ha megmukkan. No de igazam van-e? Lehet-e szóeredeztetés ürügyén, történelmileg visszaszaladva, újraértelmezni a már lerögződött jelentéseket?

Akkor már inkább javítsátok ki a sajtóhibát. Ha nem ijednék meg a magam nyelvészkedésétől, nem kérném. színtettünk elő (erre utalt a *Korunk* nyelvművelő száma is), s mert a sajtóhibák ellen egy életen át küzdtem, érthető, hogy menten idekapcsolom a korrektúra kérdését is. Mint diák amolyan pitavali típus voltam: nappal jámbor egyetemi hallgató, éjjel a *Prágai Magyar Hírlap* dühös korrektora; innen datálódik kényes „filológiai" szenvedélyem. Mint szerkesztő tényleg réme voltam minden szedőnek, nyomdai korrektornak, szerkesztőségi összeolvasónak, tisztafei-

Abodi Nagy Béla festő

1021

Magyar Hírek, 1974. márc. 16.

Abodi Nagy Béla

(SZÉKELYSZENTERZSÉBET, HARGITA MEGYE, 1918. JÚLIUS 13.)

10.

A bukaresti Szépművészeti Iskolán, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. 1949-től a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola tanára, majd prorektora. Rendszeresen részt vesz a hazai és a külföldi kiállításokon: Moszkva 1950, 1958, Varsó 1952, 1959, Belgrád, Zágráb 1959, Berlin 1960, Prága, Pozsony, Kairó, Alexandria, 1960, Damaszkusz 1961, Torino 1969 stb. Munkásságáért kétszer kapott Állami-díjat és a Munka Érdemrend IV. fokozatával is kitüntették.

Barátnők

Kevéssé ismert, de jellemző esztergomi látkép

„Szemüve

pedig csa
lönböző k

Az igaz
vezmény
két egye
például a
nos munk
lata van)
bért állap
kolai nap
dülállók

A gyár
melés. D
megfelelő
landó éjs
így negyv

A MÁJUS 1. RUHAGYÁR DIV

A világ sok országában keresettek a budapesti Május 1. Ruhagyár „Elegant" márkájú konfekciós termékei. A városban a gyárnak több saját üzlete van, ahol a vásárlók szívesen válogatnak a szép vonalú kabátok, kosztümök és kis szériában készülő ruhamodellek között. A Május 1. Ruhagyár nemrégiben a kereskedelem szakembereinek bemutatta 1974

tweedből
lyozó dís
hátú, nag

A kosz
az egyszí
vagy csík
könnyű s
szültek,

Abodi Nagy Béla

és Tóth Éva új tankönyvét használják a süketnémák (Unipán Helga és Soó Zöld Margit rajzaival, 1976). Ehhez segédkönyvként szolgál Lucia Măescu-Caraman eredeti román munkájának *Munkafüzet a beszédkészség fejlesztésére* c. magyar fordítása.

(F. M.)

Abodi Nagy Béla (Székelyszenterzsébet, 1918. júl. 13.) — képzőművész, a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola tanára. Középiskoláját a kolozsvári ref. kollégiumban, főiskolai tanulmányait előbb Bukarestben Camil Ressu, majd Budapesten Szőnyi István tanítványaként végezte. 1933—34-ben novellái jelentek meg a Pásztortűzben, művészeti kérdésekről az Utunkban ír. 1948-ban a Falvak Népe és az Utunk közölte első illusztrációit. 1950 és 1965 között az Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó művészeti tanácsadója. Mind fekete-fehér, mind színes illusztrációit, borítólapjait a grafikai és festői eszközök érzékeny ötvözete és tömör összhangja jellemzi. Tevékenységéből kiemelkedik Asztalos István *Vád és panasz, Emberség, Mátyás, a jégtörő,* Mihai Beniuc *A vén Vezúv szíve,* Nicolae Labiş *Az őz halála* c. könyvének címlapterve és illusztrációja, Szemlér Ferenc *Arkangyalok bukása* c. kötetének borítólapja és a magyar irodalom klasszikusairól készített arcképsorozat.

Ábrahám Bernát (Gábod, 1899. márc. 4.) — az Egységes Szakszervezetek brassói tanácsának titkára (1924—30), a Vasas c. szaklap szerkesztője, a Munkásélet főmunkatársa (1929—30). *Mit jelent a 8 órai munkaidő és az angol munkahét* (Brassó 1927) c. vitairatában forradalmi oldalról támadja a reformizmust, s a proletárok egységfrontját sürgeti a szakszervezetek akciószabadságáért és szociális követeléseiért. Álneve: *Pléhes.*

Ábrahám János (Aranyosrákos, 1931. jan. 17.) — riporter, elbeszélő. 1952-től a bukaresti, 1954-től a kolozsvári rádió szerkesztője, 1965-től 1969-ig üzemi vegyész. Elbeszéléseket 1953 óta közöl. A Brassói Lapok munkatársa. Munkái: *Részegnek minden nóta szép* (novellák, Forrás, 1969); *Mindennapi munkánk* (tudománynépszerűsítő, 1969); *Homo faber* (reflexiók a munkáról, 1972); *Vér és vas* (háborúellenes értekezés, 1976); *Földszintes atomkor* (meditáció a nukleáris fegyverkezésről, 1979); *Micsoda majális* (elbeszélések, Kv. 1979).

Ábrahám Sándor (Torda, 1932. júl. 24.) — biokémikus, termé-

Romániai Magyar Irodalmi Lexikon I. A-F
Bukarest, Kriterion 1981.

BARABÁS MIKLÓS CÉH
ERDÉLYI KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

11 sz.

NÉV: ABODI NAGY BÉLA
FESTŐMŰVÉSZ

LAKIK: KOLOZSVÁR

A BARABÁS MIKLÓS CÉH TAGJA

KOLOZSVÁR, 1943. aug. 21

TITKÁR ELNÖK

P. H.

MINERVA NYOMDA

ABODI Nagy Béla festő [12]

[13]

Abódy Nagy Béla.

Az idei Állami Képzőművészeti Kiállításon kompozíciója szerepelt.

Utink Kalocsa, 1952. Jun. 13.

M.D.K.

Abódi Nagy Béla „festő" +7

nevét említi:

Banner Zoltán: Átrendezték a kolozsvári
Művészeti Muzeumot

Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 25.

15 M.O.K.

Abódi Nagy Béla, festő

+1

nevét cuclitik:

Contemporanul Bukarest

1954. máj. 14.

[16]

M.D.K.

Abódi Nagy Béla, festő

kolozsvári „Béke harc kiállításon" szereplő képét említi:

Contemporanul Bukarest, 1955. jul.15.sz.

[17] MDK

Abodi Nagy Béla

Kolozsvári Műcsarnok 1. csop.kiáll. Kolozsvár, 1944.

[18]

Abódi Nagy Béla „festő" M.D.K.

„Üldözött" c. é. „Elvá-
lás" c. képeit említi:

Borbida István: A kolozsvári Tartományi Képző-
művészeti Kiállitás

Utunk - Kolozsvár, 1955. jan. 13.

. . D. . .

Abódi Nagy Béla festő

19 DK

A kiállító magyar művészek alkotásai között Abódi „Állomászól" című képe értékes és figyelemre méltó.

Péter Imre: A Román Népköztársaság mai képzőművészete

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 8. 6. l.

[20] MDK

Nagy Béla, Abodi

l.: Abodi Nagy Béla

Dunántúl, Pécs, 1954. 8. sz. [a hátsó borítólap belső felém.]

[21]

Abodi Nagy Béla M.D.K.

erdélyi illusztrátor

vö. Beke György: Tizenöt esztendő

22

MDK

Abódi Nagy Béla

Önarckép, of.

A ... közokt. miniszter vásárlásai. Szépművészet, 1941, 159. l.

23

MDK

Abódi Nagy Béla

/T.D./: Az erdélyi müvészet az utolsó két évtizedben. Esti Ujság 1941. máj. 1.

ABODI NAGY BÉLA festő [24]

„Emlék"

– festmény

Komm 1974/11

1181 old

Abodi Nagy Béla

- Tamara Dobrin elvtársnő említi amikor a mai képzőművészetet értékeli.
Említve: Balogh Péter, Bene József, B. Lukács Ethel, Csorvássy István, Ferete József, Feszt László, Gy. Szabó Béla, Hunyadi László, Jecza Péter, Kós András, Kovács Zoltán, Mikola András, Nagy Imre, Puskás Sándor, Szervátiusz Jenő és Tibor, Szentimrei Judit, Szobotka András, Tóth László, Szőnyi István, Deák Ferenc, Bandi Dezső, Barabás István.

Kovács János: Egység és sokszínűség a képzőművészetünkben

Igaz Szó 1973/1 134. old.

Abodi Nagy Béla

[25]

Abódi Nagy Béla
festő

26

Az 1956-os kolozsvári kiállításon szerepelt művével. Munkáiról Ion Frunzetti az Arta Plastică c. folyóiratban ismertetést írt.
(12. szám)

Gazda József: A romàn képzőművészeti folyóiratok
Korunk, Kolozsvár 1957 XVI. 1749.

MDK 27

Abódi Nagy Béla festő

Állomásról, festm.

Péter I: A Román Népköztársaság mai képzőművészete. Népszabadság, 1959. dec. 8.

lye :----------

28

1

Abodi Nagy Béla festőművész

1918-ban Székelyszentarsébeten Hargyita megyében született. A Kolozsvári Ion Andreescu képzőművészeti főiskola tanára

Igaz Szó 1972 november

774. old

(29) 2

Abodi Nagy Béla

1941-ben végzett a budapesti
Képzőművészeti Főiskolán. Első
nyilvános szereplése 1970-Bukarest

Igaz Szó 1972 november
774. old.

(30) 3

Abodi Nagy Béla

Külföldi Ziállításokon szerepelt:

Budapest (1941, 1943, 1944, 1959), Moszkva (1950, 1958), Varsó (1952, 1959), Berlin (1953, 1960), Belgrád, Zágráb (1959)

Igaz Szó 1972 november

774 old.

31

Abodi Nagy Béla 4

Külföldi Ziállitásokon szerepelt:

Prága, Berlin, Bratislava, Kairó, Alexandria, (1960) Damaszkusz (1961) Titográd (1968) Torino (1969)

Igaz Szó 1972 november
774. old.

[32]

Abodi Nagy Béla

5

Műveit bukaresti, kolozsvári és budapesti múzeumokban őrzik. 1954-ben, és 1955-ben állami díjat kapott.

Igaz Szó 1972 november
774. old.

33

Dbodi Nagy Béla

Rést vett a Nemzeti Galériá-
ban rendezett – jelenkori román
festéstet a kolozsvári Nemzeti
M. gyűjteményében c. kiállításon
Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 24/5

346.0.

34

Albodi Nagy Béla

Napjaink román festészete c. kiállításon részt vett képeivel a Nemzeti Galériában.

Népszava, 1974. febr. 10. 102 évf. 34 sz. 9 p.

Abodi Nagy Béla

35

Szerepelnek munkái a Kolozsvári Művészeti Múzeumban

Márkos András: A Műv.-i Múz. rendezése
Korunk. Kolozsvár 1959 XVIII. XI. sz. 1662.

(36)

Abódi Nagy Béla

Műveivel szerepel az 1944 augusztusában rendezett 7 művész tárlatán, amely a Barabás Béla utolsó kiállítása volt.

Korunk, Kolozsvár 1974/2 189. old.

[37] MDK

Abodi Nagy Béla [grafikusművész ?]

rajzolta Asztalos Istvánn a Szépirodalmi Kiadónál megjelent Vád és panasz című novellaskötetének címlapját és illusztrációit.

Új magyar könyvek.
Dunántúl, Pécs, 1954. 8. sz. [a hátsó borítólap belső felén.]

[38]

Abodi Nagy Béla

Ünnep c. képének
reprodukciója

Utunk évkönyv 70
Cluj 1969

22. old

Abodi Nagy Zóla festő

39

Részt vett az idei kolozsvári tárlaton

Korátsi Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 120.0.

Rhodi Nagy Béla

40

A zetelaki kultúrház mini képtárának adta egyik művét.

A Hét, 1971. okt. 15. 2. cf. 42 m. 9 p.

(41)

Obodi Nagy Béla

Emlék

Kornuk

974 1181 oldal

Abodi Nagy Béla festő

a Nemzeti Galériában rendezett „Jelenkori román festészet" c. kiállításon szerepelt művei.

„Barátnők" (olaj és tempera) (repr.)

Losonci Miklós: Kivándorlók határainkon túlról.

Pesti Napló, 1944. febr. 14.

43

Alhardi Nagy Béla

Neve említve.

A Hét, 1973. szept. 14. 4. evf. 37 sz. 11 p.

Akordi Nagy Béla

44

Férfi -fej (olaj-tempera)

A Hét, 1973. aug. 31. 4. old. 35 m. 9 r.

45

Abodi Nagy Béla

Férfifej c. olajtemperáját adományozta A Hét képtárának.

A Hét, 1974 aug. 16. 5. ef. 33 n. 4p.

Abodi Nagy Béla

46

A jövő fénye (fotó)

A Hét, 1972. nov. 24. 3. erf. 47 r. 4 p.

Albodi Nagy Béla

[47]

Az 1972-es kolozsvári találaton a Tűnő fénye c. képét is kiállította.

A Hét, 1972. nov. 24. 3. ej. 47m. 9p.

48

Ahodi Nagy Béla

Az 1972. dec-i Kolozsvári Tárlaton rést vett.

A Hét, 1972. nov. 24. 3 evf. 47 sz. 9 p.

[49]

Hódi Nagy Béla

„Fiatal leány" c. képének reprodukciója a képmellékletben

Iga z Szó 1972 november

50

Abódi Nagy Béla,

Az 1910-es években született Abódi Nagy Béla, Kós András, Andrásy Zoltán és mások többnyire poeta doctusi szellemű elzárkózással, reagált a folklorizmusi eseményekre, ritkán és csak kollektív kiállításokon szerepeltetett egy-egy művet. Nagyobb retrospektív tárlattal néhányan közülük máig is adósaink.

Mezei József: Átlépni az empíria küszöbén.

Korunk, 1979. febr. 62. old.

Abódi Nagy Béla, festőművész

51

A fasizmus alóli felszabadulást követő évek a szamvetés évei művészétünkben. – Emlékezetes mű: a művész fajtott színhangulatú kompozíciója „Fonagy János elfogatása"-ról. /említve/.

Branner Zoltán: Azzal fejezik ki egyéniségüket, ahogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1979. febr. 64–65. old.

[52]

Abodi Nagy Béla

Veress József: Abodi Nagy Béla - Utunk, 1974 nov. 1.

A magyar művészettörténeti Irod. bibliográfiája 1974.
Művészettörténeti Értesítő 1977/1.

76. old.

Abodi Nagy Béla, festőművész

53

Az 1980-as kolozsvári őszi tárlaton szerepelnek a művész művei: „Növérek" – „Forrás" c. (említve) Abodi Nagy Béla szertartásos, előkelő dekorativizmusának sajátos hőfokkal életizekkel való feltöltődése.

Banner Zoltán: A kolozsvári őszi tárlat területe.
Utunk, 1980. nov. 28.

154

Banner Erdély

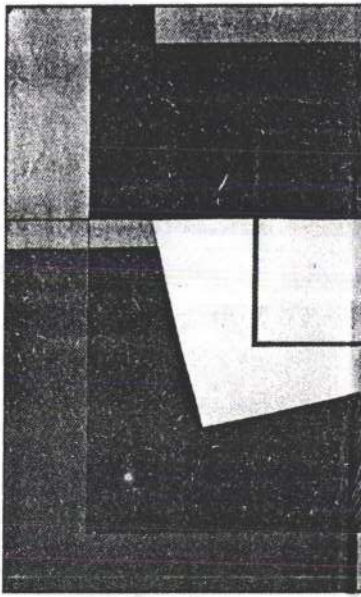

"Rosa", 1976. 114×141 cm. Acryl on canvas

Sculptor Miklós Borsos Thursday opened at the Museum of Fine Arts a joint exhibition of the works of two Hungarian-born, Paris-based artists—painter Tamás Konok and sculptress Katalin Hetey. Konok has contributed 40 paintings and 63 drawings from his crop of the last five years, and Hetey a number of small sculptures, to this show, which follows another one that was held in Győr last year.

Konok, born in Budapest in 1930, abandoned early music studies in order to enter the Budapest School of Fine Arts (1948-53) where he studied painting under Aurél Bernáth. He passed through various stages of representational art, contributing works (in 1953-59) to numerous national shows and exhibitions abroad (First Fine Arts Prize, 1953; Young Artists Prize, 1955; Derkovits Prize, 1957). In 1959, he settled in Paris and over the next two years travelled i Europe and North Africa.

Long periods of residence i Paris and study trips to the U (1963) added new aspects an

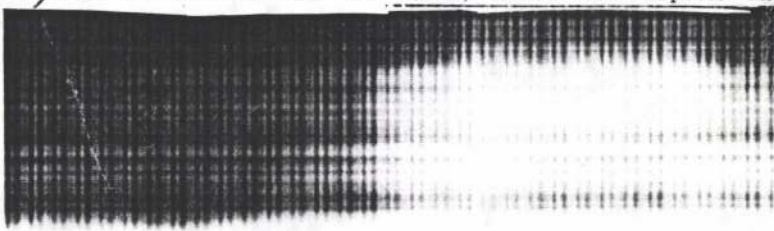

[9]

Abodi Nagy Béla /Székelyszenterzsébet, Udvarhely vm.,1918. júl.13. --/: festő. -- 1928/36: a Kv-i Református Kollégiumban végezte gimnáziumi tanulmányait. 1936/4o: a Bukaresti Szépművészeti Akadémia növendéke;irányítója Camil Ressu. 194o tavaszán 24 alkotását állította ki a magyar diákok bukaresti közös tárlatán. 194o/42: a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult;Szőnyi István növendéke. 1941-ben tagja lett a Barabás Miklós Céhnek,résztvevője kiállításaiknak. 1944-ben frontszolgálatra hívták be. 1944/48:orosz fogságban kaukázusi munkatáborokban dolgozott. 1949/83: a Kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola festészeti tanszékének tanára /1951/57 és 197o/83 között a tanszék vezetője/. 195o/65: a romániai Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó művészeti tanácsadója;címlapokat tervezett,illusztrált. 1954,1955:kompozíciós műveiért Állami Díjat kapott.-- Többnyire társadalmi témákat földolgozó,kritikai

hangvételű kompozíciókat fest,továbbá portrékat,tájképeket,csendéleteket. Olajban és temperában dolgozik.Érdeklődése ,táblaképei egy részén is, a monumentális művészet lehetőségei felé csábítják. 1961/62:a Kolozsvári Diákművelődési Ház falfestményeinek terveit készíti el;kivitelezésükben is részt vállalt. 1940-től rendszeresen jelen volt közös kiállításokon /erdélyi városokban és Bukarestben/, de egyéni kiállítást nem szervezett. Rendkívüli elméleti fölkészültségével és gyakorlati tudásával művésznemzedékek oktatásában vett részt.

Sz: Nagy Géza ref.lelkész, Csoma Juliska htb. F:Tetsch Éva tanár. -- C.Ro. -- 3400 Cluj,Aleea Tineretului Bl.1.et.III.ap.16.- T.951/85146.

Bajor Andor:Abodi Nagy Béla.Kriterion,Buk.,1986.

ABODI Nagy Béla festő (55)

RÚL I. 28.

Rokokó czopfkorban átalakított s eredetile
felsőmagyarországi renaissance stílű épület, hátsó
két hengeres saroktoronnyal. Földszinti folyosójá
felirat: Stet Domus Hunc Fluctus Donec For
Ebibet Aut totum Testudo Perambulet Orben 1836.
Kastély emeleti termében empir bútorok, XVIII. sz
két szoba, mely mintegy 100 évig zárva volt, te
századbeli apró emlékekkel, curiosumok, fizika
kézi gyógytár, bécsi porczellánok, csipkék, h
szobrocskák. Kastély kamráiban XVIII. sz. beli
ruhák stb. stb.
A főispán levelesládájában a kastély építésére von
szerződés, egy selmeczi építőmestertől, 1640-ből.

Ág. hitv. ev. templom

Abodi Nagy Béla

(57)

1998. 10. 30.

Magyar Nemzet 9

NAPLÓ

ABODI NAGY BÉLA kolozsvári festőművész jubileumi tárlata ma délután öt órakor nyílik meg a Magyarok Házában (Budapest V., Semmelweis u. 2.).

Kis könyvem a müvészetrő
van, de példányt csak szept./
Az ön dolgait nagy érdeklődés
nyel várom.

Itt maradok aug./usztus/
onnét Németalföldre, 31-én He
kongresszuson. 6. Levél itt ér e
tessék Heidelbèrgbe irni, csa
Internationalen Philosophisch

Szi

i

A

A Magyarok Világszövetsége
A Magyarok Háza
tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait

ABODI NAGY BÉLA
festőművész
retrospektiv kiállításának megnyitójára
1998 október 30.-án délután 4 órára

A művész születésének 80. évfordulója
alkalmából rendezett kiállítást megnyitja:

Csoóri Sándor
a Magyarok Világszövetségének elnöke

A kiállítás nyitva: 1998. okt. 30 - nov. 26 között
naponta reggel 9.-től este 6.-ig

Magyarok Háza
Budapest V., Semmelweis utca 1-3.
Telefon: 267-4515

A művész, a nemzedék és a feladatok

Beszélgetés Abodi Nagy Béla festőművésszel

„Van egy Abodi, aki a vidámság festője, van egy, aki a komorságé. Van egy tarka Abodi, és van egy, aki a finoman elegáns színárnyalatoké" – írta Abodi Nagy Béla festőművészről szóló könyvében Bajor Andor 1986-ban. A Kolozsvárott élő művész életműve az erdélyi magyar festészet jelentős, bár Magyarországon kevésbé ismert értékei közé tartozik.

Az a kiállítás, amelyet a Magyarok Háza Semmelweis utcai épületében rendeztek a nyolcvanéves alkotó képeiből, egyrészt a hagyományok hű őrzőjeként mutatja be őt, de olyan művészként is, aki nem zárkózott el a kubisztikus, konstruktív képszerkesztés, az expresszív formanyelv alkalmazásától. Nyitottságát, elmélyültségét nemcsak művészként, de nemzedékeket felnevelő művészetpedagógusként is érvényesíthette. Hogyan került a pályára több mint ötvenöt évvel ezelőtt?

– Rajzolni mindig szerettem. A döntő élményt talán az jelentette, amikor úgy tíz-tizenkét évesen láttam *Nagy István* szénrajzait. A kolozsvári Református Kollégiumba jártam, a kiállítást az egyik tanteremben rendezték. *Maksai Albert* lehetett a szervezője, aki költő is volt, s újszövetségi kurzusokat tartott nekünk.

– A kollégium elvégzése után, 1936-ban nem a budapesti, hanem a bukaresti képzőművészeti akadémiára jelentkezett.

– Érdekes, színes világ volt az akkori Bukarest. Az akadémiai tanárok nagy része Párizsban végzett, az én mesterem, *Camil Ressu* – régi moldvai család sarja – is hat évig tanult a Julian Akadémián. Monumentális, erőteljes hatású műveket festett, ellentétben a szokásos, édeskés népi vonulattal a paraszti élet érdesebb, fanyarabb hangulatait adta vissza. Nagy fegyelmet tartott, óra elején bezáratta a tantermet, egyébként azonban maga volt a megtestesült könnyedség, elegancia.

– Más volt Bukarest, mint a történeti hangulatú, de kevésbé dinamikus életű erdélyi városok. De lehetett bennük valami közös is. Egyébként: nem a második legnagyobb magyar város volt akkoriban?

– Élt ott vagy százezer erdélyi ember. Sokan találtak munkát a városban, de sokan váltak a perifériák lakójává. Nagy veszteséget szenvedett így a magyarság. Roppant kényes helyzetben dolgoztak ott az egyházak, de döntő szerepük volt a lelkek és életek mentésében. Elmondható ez különösen a református egyházról, ahol munkájuknak mélyen elkötelezett emberek dolgoztak.

– Az ön generációja is feladatok vállalására készülve tanult Bukarestben s később Budapesten.

– A bécsi döntés tette lehetővé, hogy Pestre jöjjünk tanulni. Bukarestben a református egyház szállásán laktunk, jó könyvtára volt, a magyar nagykövetség hozta az irodalmat, így a magyarországi művészetet is ismertük valamennyire. A mi nemzedékünk számára a szolgálat vállalása valóban alapvetően fontos volt. A paraszti építészet értékeinek tanulmányozására, megmentésére például már 1939-ben alakítottunk egy csoportot, ez Budapesten is együtt maradt.

– Hogy történt több száz diák „átköltözése"?

– Ügyeinkkel a kultuszminisztériumban *dr. Ruday Dezső* tanácsos – kiváló ember – foglalkozott, de bizonyos ügyeket csak *gróf Teleki Pál* miniszterelnök tudott megoldani. Úgy fogadott bennünket a Sándor-palotában, mintha édesapánk lenne. Diákotthoni gondjainkat egy hét alatt megoldotta. Sem tandíjat nem kellett fizetnünk, sem étkezési, sem kollégiumi térítési díjat: tudták, honnan jövünk, milyen helyzetben vagyunk. Igaz, ezt mi nagyon sok munkával igyekeztünk viszonozni. Magam rajztanári diplomát is szereztem, de megvolt a napi ötórai műtermi munka is. A sors külön ajándéka, hogy *Szőnyi István* volt a mesterem.

– És a néprajzi gyűjtőmunka?

– Felkészülésünk fontos része volt az a vállalkozás is, hogy ne csak tulipános-árvalányhajas oldaláról ismerjék meg az emberek az erdélyi művészetet. Úgy határoztunk, komoly néprajzi alapon nyugvó gyűjtőmunkát szervezünk egy faluban, felosztjuk az egyes területeket. Részemről ennek nemcsak az volt az erdélyi előzménye, hogy mint társaim, ismertem a Győrffy–Visky-féle Magyarság néprajzát, hogy hallgattam *dr. Csűry Bálint* előadásait, hanem az is, hogy gyermekkorom négy esztendejét az akkor még élő népművészetéről híres kalotaszegi Magyarbikalon töltöttem. Közös kutatásaink színhelyéül végül Csíkmenaságot választottuk, egy hónapot töltöttünk ott gyűjtőmunkával. Én a bútort, *Teutsch Éva Klára,* aki hamarosan a feleségem lett, a szálán varrottas textileket kutatta. 1942-ben, amikor befejeztük pesti életünket, rendbe tettem az egész anyagot.

– Kolozskovácsiban vállaltak tanítói állást. Meg sem fordult a fejükben, hogy a magyar fővárosban maradjanak?

– Nem. Erdélyhez tartozónak éreztük magunkat, családi kötöttségeink is oda vonzottak: az én édesapám akkor már a kolozsvári Református Akadémián volt tanár, feleségem családjának Szebenben voltak gyökerei. Azután persze hamarosan jött a háború, behívtak, frontszolgálatra vezényeltek, négy évig hadifogoly voltam Örményországban.

– Ha lehet így fogalmazni, fogságból a diktatúrába érkezett vissza 1948-ban. Hogyan kezdődött újra a művészeti élet Kolozsvárott?

– Egzisztenciális gondjainkon az segített, hogy egy kollégám jóvoltából folyamatosan illusztrálhattam, közben taníthattam is a Magyar Művészeti Intézetben. Ez az intézet, a párhuzamos románnal együtt, a kolozsvári képzőművészeti akadémia előzménye volt. Működött zenei, színi és képzőművészeti fakultás itt is, ott is, de 1949 tavaszán már támadások jelentek meg a román lapokban, így az év őszén a kettőt összevonták, létrejött a Ion Andreescu Képzőművészeti Akadémia, a Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet és a Gheorghe Dima Zeneművészeti Akadémia. Én 1949-től 1983-ig, nyugdíjazásomig tanítottam a jövő festőművészeit, 1953–57, majd 1970–83 között tanszékvezető voltam. A közbeeső időben félretettek, részben 1956 miatt, még inkább azért, mert akkoriban, tizenhét éven át egy *Daniel Popescu* nevű francia–román szakos tanár volt a rektor, aki – ezt csak 1990-ben tudtam meg – 1945 óta szekus volt, titkos pártfeladata az akadémia elsorvasztása volt.

– A politika hullámverései ellenére festőművészként sikeres pályát futott be. Hogyan tudott beilleszkedni?

– Hogyan és miért? Például azért, mert a Barabás Miklós Céh utolsó, 1944-es kiállításán szerepelt munkáim otthon maradtak, akkor is kiállították őket, amikor én hadifogoly voltam. Számon tartottak, sőt kezdetben nem tettek különbséget román és magyar között. A bukaresti tanárom újra rektor volt, amikor hazajöttem, nagy szeretettel fogadott. Külön történet, hogy Nagyanyám című, 1942-es képemet egy 1949-es bemutatása után megvette a román állam, s betette egy Moszkvába küldött kiállítási anyagba.

– Ezek a sikerek ellensúlyozták a rossz káderlapot?

– Az élet néha különleges fintorokat produkál. Bátyámat például az ötvenes évek elején munkatáborba hurcolták a demokratikus Groza-kormányban vállalt szerepe miatt. (Kevesen tudják, hogy akkoriban a csángóság számára is sikerült megszervezni a magyar anyanyelvi oktatást.) Személyes érzelmeimet fejeztem ki a Fónagy elhurcolása című képemben, amely egyébként egy második világháború alatt lefogott agitátort ábrázolt. Állami Díjat kaptam a képért 1954-ben.

– 1955-ben viszont Kritika című festményéért kapott Állami Díjat.

– Azt mondták, fessek Resicán. Elmentem, amit láttam, maga volt a pokol. Festettem egy képet, amelyen az emberek kiábrándítóan szürke fényben ülnek a padon. Az volt a Kritika. Az első reagálás nagyon negatív volt. Azután jött egy bukaresti újságírónő, írt rólam egy kétoldalas riportot, s a következő évben megint megkaptam a díjat.

– Hogyan látja a hatvanas-nyolcvanas évek erdélyi művészeti életének alakulását?

– Erdély nem csak Kolozsvárt jelenti, annál is inkább, mivel a mi végzőseink sokáig le sem telepedhettek Kolozsvárott, a zárt városban. Erdélyszerte viszont több száz növendékünk dolgozott. A hatvanas-hetvenes években volt egy felszabadult kibontakozás – miközben persze a magyar műveket szinte észrevétlenül száműzték a múzeumokból.

– A nyolcvanas évektől százszámra hagyták el Erdélyt a tehetséges alkotók. Mennyi az esélye annak, hogy a határok megnyílnak, s Erdély is az értékteremtés fontos központja lesz? Ez annál időszerűbb kérdés, mert az erdélyi jelző a képzőművészetben egyre inkább a korszerűtlen, színvonaltalan, sőt gyakran dilettáns művek szinonimája lett.

– Valóban egyelőre inkább a művészek távoznak a megnyíló határokon át az országból, nem pedig a művek indulnak világhódító útra. Munkáim egy részének áthozatala számomra is kisebb kálváriát jelentett a hatóságok bürokratizmusa miatt. Korábban sokan politikai okokból távoztak, ma a nyomor miatt. Akik maradnak? Talán segít valamit, hogy feltámasztottuk a Barabás Miklós Céhet, amely képes lehet az erők összefogására, a tehetségek támogatására. Kiállításaink sora megkezdődött, szeretnénk állandó gyűjteményt összehozni, hogy legyen mérce az értékek összehasonlításához. Egy ma még romos XVIII. századi kis épületet szemeltünk ki a céh számára. Ezt néhány éven belül, ha lesz rá elegendő pénz, a művészet valódi otthonává szeretnénk tenni.

P. Szabó Ernő

Tiltások és kísértések

Martin Scorsese híres-hírhedt filmje, a Krisztus utolsó megkísértése újabb vihart kavart hónapokkal ezelőtt, amikor a magyarországi katolikus egyház megakadályozta bemutatását. A film kálváriája ismert, az azonban kevésbé, hogy az alapjául szolgáló regény fogadtatása hasonló volt szerte a világon. Nálunk a Dee-Sign Kiadó gondozásában jelent meg Nikosz Kazantzakisz azonos című regénye. A könyv és a film apropóján beszélgettünk Tőkéczki Lászlóval, a Valóság című folyóirat főszerkesztőjével Jézusról, egyházról, tilalomfákról és egyebekről.

– Az egyházak tiltakozása érthető, bár szerintem nem célszerű. Az a szellemiség és az a típusú gondolkodás, amely egy ilyen filmet előállít – függetlenül attól, hogy milyen művészi-esztétikai értékei vannak vagy nincsenek –, egyáltalán nem érti, hogy az emberi életben lehetnek korlátok. Az ilyen típusú gondolkodással kapcsolatban tehát semmit sem ér a tiltakozás vagy tiltás. Süketek párbeszéde volna. A mű ugyanannak a régi ateista-materialista vonulatnak egyik láncszeme, amely a Szentírásból vagy el akar venni, vagy hozzá akar tenni, noha ehhez nem lenne joga, hiszen ha valaki nem hisz, nem kellene foglalkoznia más hitének tartalmaival, értékeivel. Kivonja belőle a csodákat, az észfelettit. Jézust nem véletlenül nevezték már „első szocialistának", illetve „individuális hősnek". Nem értik, hogy Jézus Krisztus sem egyik, sem másik. Ő a keresztény hit szerint istenember, aki nem mérhető azokkal az eszmei mércékkel, amelyeket a művészeti alkotások saját oksági logikájuk és szemhatáruk szerint be akarnak mutatni.

– Kazantzakisz az evangéliumok sajátos olvasatát tárja a nagyközönség elé, esendő emberi mivoltukban jeleníti meg az Újszövetségből ismert alakokat. Nála Júdás pozitív figura, aki Jézus személyes kérésére árulja el tanítóját. A többi tanítvány gyáva és nagyravágyó, Krisztus útja is kételkedéssel teli. Elmosódik a jó és a rossz közötti határ...

– *Poncius Pilátust* lehet a huszadik századi hitetlen értelmiségi szkepszisének apoteózisával ábrázolni, aki óriási tapasztalat birtokában mondja, hogy neki csak kételyei vannak. Hozzá képest Jézus kicsit utópisztikus, sápadt alak. Júdás egy népet akar felszabadítani, de kérdés, hogy jogos nemzeti-emberi érzése és elkötelezettsége szembeállítható-e Jézus Krisztus sokkal súlyosabb mondanivalójával. Amely nem egy népnek és nem egy kornak, hanem minden embernek és minden kornak szól. Júdás be akarja zárni Jézus Krisztust abba a földi kategória- és korlátrendszerbe, amelyben az ő agya mozog. Az ilyen gondolkodás a racionalitás csődje. Evilági szempontból aligha lehet többet elképzelni és elvárni, mint hogy egy férfi megszeret egy nőt, gyerekeik lesznek, boldogan és békében élnek. Csakhogy éppen arról van szó, hogy a Jézus Krisztus-i figura ennél több. A szerző és a hozzá hasonlók korlátoltságára vall, hogy nem képesek magasabb síkra emelkedni, miközben a modern tudomány már azt mondja, hogy az ész feletti összefüggésrendszereket racionálisan is be kell látni. A film lényegében a klasszikus materialista idealizmus terméke, amely – Pilátushoz hasonlóan – nem képes felfogni Jézus magatartását.

– Az alkotók esendő, „emberi" Jézust mutatnak be...

– Miközben azt hiszik, hogy felmagasztalják, lényegében megalázzák, mert épp egyediségétől fosztják meg. Az ilyen durva, támadó és akár Jézus létezését is tagadó műveken és szemléleten túl van a világ. Ez tipikus fogyasztói magatartás: kellemes körülmények között és színvonalasan fogyaszszuk el Jézust! Nem megcáfolva, hanem látszólag megemelve, és arra utalva, hogy tényleg nagy személyiség volt, lám, mennyit lehet tőle tanulni! Ezért kiáltották ki Jézust az intelligensebb szocialisták „első szocialistának", így válhatott individualista, önistenítő alakoknál erkölcsi példaképpé, aki olyan tökéletes, hogy valójában nem lehet követni.

Jézussal olyan személyiség, testet öltött ige jelent meg a Földön, akinek az emberekhez való hasonlósága mindenben tökéletes, kivéve a bűnt. Olyan isteni megbízatást hajt végre, amely túl van a mi gondolkodásunkon. Amikor a művész emberi módon azt sugalmazza, hogy Isten fia megkísértetett, és engedett a kísértésnek, hogy az emberi kellemességek és az emberi gondolkodás szerinti teljes életet válassza – még ha fiktív módon is –, ahelyett, hogy a kereszten meghaljon az emberekért, ez blaszfémia. Ő azt hiszi, azzal tiszteli meg leginkább Jézust, ha rendkívüli embernek ábrázolja. A nem hívő ember nem képes a hit Jézusát látni, aki túllépett a legmagasabb rendű emberi hősiességen. Az ember is meg tud halni egy eszméért, barátaiért, a családjáért, Jézus esetében viszont nem egy ember halálából van szó. Ebben az eseménysorban minden generáció újra megöli őt a bűneivel. Ilyenformán mindenki számára egyszeri és „tökéletes" áldozat. Teológiai és dogmatikai értelemben blaszfémia, ha elvárjuk, hogy ember módra cselekedjen az, akinek nemcsak emberi, hanem isteni természete is van.

Sziluettek, 1905

– Nikosz Kazantzakisz úgy nyilatkozott, hogy „még vallásos érzülettel, Krisztus iránti lángoló szeretettel" írta művét.

– Nem tudom, milyen szeretetet táplált Krisztus iránt, és nincs okom kételkedni a kijelentésében. Azt azonban tudom, hogy nemcsak a történelemben, a hagyományban, a kultúrában, a művészetben, a tudományban, hanem mindenhol vannak szabályok. És vannak tilalomfák, amelyeken nem áradhat túl az alkotó szubjektivitása. Egyénileg joga lehet bármiféle elképzeléshez, viszonyuláshoz, de nem hamisíthatja meg azt, ami történt, sem akarattal, sem szándékától függetlenül, ahogyan állítja.

– Az emberek jobban vágynak ma a hagyományos Jézus-képre?

– Sokan reménykednek benne, hogy ez így van, én azonban úgy gondolom, hogy világunk egyelőre még befelé gyalogol az ember önistenítéséből épült zsákutcába. Ez a fogyasztói szemlélet, amely el tudja képzelni, hogy véges rendszerben, véges lényekkel, irtózatos nagy deficitek ellenére az emberiség megváltja magát, fejlődik és tökéletesedik. Alapelve, hogy a legfontosabb a kellemes élet keresése, miközben a történelem mindig a szűkösség története volt, és az is marad. Az ilyen világtól nem lehet önkorlátozást, a józan határok betartását kérni. Ha a kereszténység bölcs önmérséklettel és tártszívűséggel fenntartja kínálatát ebben a világban, amely egyre inkább kezd összezavarodni, akkor biztos, hogy újra meg fog szólítani embereket.

– A film bemutatása idején Amerikában és Franciaországban tömegtüntetések voltak.

– Amerikában akár milliókat lehet az utcára vinni, s az egyházi közösségek óriási szervezőerőt és emberi találkozási pontokat jelentenek, függetlenül a vallásosságtól. Franciaországban pedig van egy öntudatos katolikus kisebbség, ott egy szervezett kisebbség is jelenthet tömegeket. De vallási, művészeti és tudományos kérdésekben nem az a viták célszerű megoldási módja, hogy utcára vigyenek embereket.

– A bibliai igéknek nincsen alternatív magyarázási lehetőségük?

– Nem véletlen, hogy a Biblia értelmezése a keresztény egyház története során annyi alkalommal szakadáshoz vezetett. A Szentírást nagyon sokféleképpen lehet értelmezni, s az értelmezések óriási különbségekhez vezetnek. Az unitarizmus például a legmodernebb módon lényegében tagadja Jézus istenemberségét. De – akár ortodox, akár katolikus, akár protestáns vonatkozásban – a tanítás középpontjában nincs eltérési lehetőség. Ami ezen túl van, az strukturális kérdés, amelyet a Szentírásból se bizonyítani, se megcáfolni nem lehet.

– Ezekkel a közös pontokkal magyarázható, hogy nemcsak a katolikus vallás tiltakozott a film bemutatása ellen, hanem ugyanúgy a görögkeleti és a zsidó is? Izraelben betiltották a filmet.

– Izraelben éppen a kereszténység érzékenységére való tekintettel tiltották be. Az ortodoxok még a római katolikus egyháznál is merevebben értelmeznek dolgokat. Amerikában elsősorban a protestánsok tüntettek. Nem tartom helyesnek az efféle tiltakozásokat, mert nem vezetnek célhoz. Ezt a témát hagyni kell, ne érezzék úgy az alkotók, hogy ők most nagy szabadságteret teremtettek egy ilyen filmmel.

Ruff Orsolya

FÉLBESZAKADT FORRADALOM (I.)

Közép-európai advent – erdélyi karácsony

**Köszönjön el már pénteken,
aki hétfőn vonatra száll
– gondolhattam,
és körbecsörgettem
a barátokat, mintha Kolozsvár
a világ végén volna,
mintha a hétfejű vámosok
nyüzsgő hadát nem lett volna
alkalmam már egyszer-kétszer
elaltatni
– mindkét oldalon –
pár deka kávéval,
illatos cigarettával s más becses
harminc pénzekkel...
„Hozz anyagot Temesvárról!"
– szólt az egyik pesti lapszerkesztő,
a másik meg ámulva kérdezte:
„Éppen most jött rád a mehetnék?
Azt akarod,
hogy Dávid fiad
átlőtt koponyájú apára
emlékezzen majd?"**

Lázasan készülődtem. Ezt a szülőknek, rokonoknak, ezt meg az egykori szerkesztő kollégáknak. Néhány szál gyertyát sem ártana vinni a bágyoni sírhantra, karácsony ide, karácsony oda, a halottaink örökké várnak... Áttelepedésünk óta szó sem lehetett hazalátogatásról, mindenszentek napján Vizafogó utcai, ideiglenes pesti bérlakásunk ablakában emlékeztünk halottainkra...

Kilakoltatás (egy pap kilakoltatása) volt, s valószínűleg lesz is még Romániában, ámde sem a bányászok 1977-es petrozsényi sztrájkját, sem az 1985-ös választási mutatványokat megzavaró brassói tüntetést, pártházfüstölést – a néma együttérzésen kívül – nem követte annak idején semmilyen kézzelfogható esemény, amely mintegy történelmi leckeként megelőlegezhette volna a nagy karácsonyi gyertyagyújtást egykori pátriámban...

•

És eljött a hétfő. De a Balt-Orientre nem ülhettünk föl, maradt a várakozás.

December 18-át írtunk, 1989-ben.

A pályaudvaron tán soha ennyien nem várták a Várad felől érkező nemzetközi járatot, az esetleg utolsót, mert állítólag a Tiszának fordították a túloldali ágyúcsöveket, készenlétbe helyezték a Bánság, Bihar, Szatmár román mezei hadait... Mert vész, ugye, örök időktől fogvást csak a magyarok oldaláról fenyegetheti a románságot. A peronon zörgő dróttalicskák hírre éhes tévések – ezúttal inkább nyugati stábok – szerkentyűivel voltak tele; vakuk villantak, mikrofonok kutatgattak értelem után a hangzavarban. „Biharpüspökinél leszállították az odaátiakat!" – hallom. „A Temesvár irányába tartókat istenesen megbogarásszák!" „Képzeljék el, kiéhezett gyermekeket, asszonyokat terített le a sortűz!" „*Tőkés László* tiszteletest biztosan kikészítik családostul, mielőtt kilakoltatnák!" „Mégis lapul, hunyászkodik az ország!"

Aztán rikkancsok verődtek a tömeghez, de szinte fölöslegesen rikácsoltak. Sejtettük, hogy a bukaresti hatalom le fogja zárni az országhatárokat. Románia saját állampolgárai előtt is becsukta a kapukat.

Istenem, mi következhet még?!

Várnunk kell – nyugtattuk magunkat otthon –, elvégre ez a várakozások ideje. És bekapcsoltuk a tévét.

•

„Jó estét, elvtársak, ezt a televíziós tanácskozást a tegnapi és mai temesvári események kapcsán hívtam össze. Minden egy pap kilakoltatásával kezdődött, akit a hivatali elöljárói elmozdítottak a helyéről, és aki nem volt hajlandó kiköltözni a paplakból, ellenben románellenes nyilatkozatokat közölt Budapesten, és revizionista, Románia integritását fenyegető körökhöz csatlakozott. Hibát követtünk el, ezt a kérdést ugyanis egy-két óra alatt meg kellett volna oldani. (...) Most már világosan látszik, hogy az ügy csak ürügy volt, idejében előkészítették a külföldi ellenséges elemek és antiimperialista (sic!) körök mind Nyugaton, mind Keleten. Kezeljük kellő komolysággal! (...) Néhány perccel ezelőtt beszéltem *Coman* elvtárssal, aki más ezredesekkel együtt érkezett Temesvárra azzal a paranccsal, hogy valamenynyi alakulat azonnal éleslőszert kapjon. (...) Temesváron megtámadták a pártépületet is, nem intézkedett senki. (...) Tilos mindenféle tüntetés és próbálkozás, azonnal fel kell szólítani, letartóztatni, majd aztán állunk szóba, a mi törvényeink szellemében, mese nincs! Ez az első probléma. Megértettétek? Kérdezem elsőnek Temesvárt (...) „Jelentem, *Ceausescu* elvtárs, Coman a készüléknél, (a tisztek) nincsenek itt a teremben, a hadosztályokkal vannak, s az ön rendelkezéseit hajtjuk végre. Már lőnek (...) Jelentem ismételten, kiadtam a tűzparancsot."

A Ceausescu pártfőtitkár által 1989. december 17-én összehívott televíziós tanácskozáson elhangzottak gyorsírásos változata (részletek) a kolozsvári Adevarul in Libertate 1990. január 11-i számában jelent meg. E fordításban nem célunk a diktátor nyelvi-nyelvtani hibáktól hemzsegő beszédének szövegh ű idézése.

A nemzetközi vonalak foglaltak. Sem Kolozsvárt, sem Tordát nem érjük el. Talán majd hajnalban, mondja a feleségem, de tovább tárcsáz... Valahogy csak hírül kell adnunk szüleinknek, az otthoniaknak, miért nem indulhattunk el, pontosabban: miért nem érkeztünk meg. Istenem, épp ők ne tudnák?! Talán jobb is így. Kisgyerekkel utazni nem éppen szórakozás, meg aztán tél van, még ha enyhe is, a fűtéssel pedig Romániában évek óta gond van, s ez alól a vonatok sem kivételek.

A nap köszöntése, 1906–1908

„Emlékszel nyolcvanöt telére, akkor varrtad nekem azt az olvasózsákot a nagy kínai plédből, mert írni ugyan nem lehet – és nem csupán a hideg miatt –, de olvasni mégiscsak kell. Megszerkesztett, de kicenzúrázott regényem – A lovak estére hazaérnek – kézirata legalább erre jó volt. Emlékszel, még a Szamos felőli, délre néző ablakainkon is ujjnyi vastag volt a jég, s mire leolvadt, déltájban, jött a hír, hogy a Törökvágásban (lakásunk északi oldala irányában) egy megfagyott szekerest találtak. A Kétvízközben meg egy csecsemőt vitt el a fagyhalál."

Talán jobb is így...

Hírek Lipcséből, aztán a szófiai román követség előtt tüntetőkről: képek a moldáviai románság megmozdulásairól, akiket nyelvük, ábécéjük vitt ki az utcára. Végre, hátha jókor jött párhuzamnak bizonyul az erdélyi magyarság számára, mint ahogy valamennyi, jogaitól megfosztott kisebbséginek az éledése, ráeszmélése... Ráeszmélése például arra, hogy az anyanyelvország – s véle az anyanyelvi szellemiség hazája – jóval nagyobb a mindig áhított anyaországnál, ama határőröktől, vámosoktól körülvett térképdarabkánál, amelyet hatalmi érdekek szabdaltak, formáltak. S ha így van, akkor ez a szellemi-kulturális régió (amely többé-kevésbé változatlan) mégiscsak oszthatatlan.

Talán jobb így. Ha vonatra ülhettél volna, könnyen rád léphetne a hivatal, eláztathatnának odaát, volt rá eset... „Megjött az elvtárs? Rendben van, de ki hívta, mert mi azt sem mondtuk, hogy elmenjen az elvtárs. Hogy az elvtárs nem elvtárs? Épp itt van a kutya eltemetve, van itt ellenség elég, nem tudunk szabadulni tőlük, hát minek még egy... Ezt a könyvet ki hozta? Na, ugye, s még maga áll az erdő felől! Higgye el, nem szép dolog ellenkezni, ráadásul van itt könyv elegendő, ott porosodnak a szép, vaskos kötetek a kirakatban, láthatta volna... Na, még mit hozott, kinek, miért, hányat? Tudja, gyanús hapsi maga, az ilyenek mind gyanúsak, egytől egyig, és gyanúsak ott is, az ottaniaknak is. Mi csak tudjuk, mit gondol, mi karba tett kézzel ülünk?!"

Talán jobb így, biztos, hogy jobb, ha a bébieledelre, a szárazcumira, a déligyümölcsre, a metróállomásokon, utcasarkokon nyüzsgő lapárusokra, vállalkozó könyvkiadókra gondolsz, esetleg a nagyvilágot közeledbe hozó megannyi tévécsatornára, persze hogy így európaibb... Ámde most köztük kellene lenned, valamelyik iskolában, mondjuk, Háromszéken, azzal az ürüggyel példának okáért, hogy ... Esetleg valamelyik kolozsvári cujkaszagú hírfészekklubban (ahogy az Egyetem utcai kocsmát nevezted), vagy egyre néptelenedő szülőfaludban, Bágyonban, legalább annak a közelében valahol, hiszen nagy-nagy gondjaidból, bajaidból, bánataidból egyetlen hazalátogatás is kifürösztött. Még ürügyet sem kéne keresned, hiszen ott süpped őseid sírhantja – ha netán valamelyik kék egyenruhásnak eszébe jutna kérdezősködni jelenvalóságod felől.

„Emlékezz csak, megalakítottátok a Jósika Miklós-kört, legyen hol összedugni a fejeteket, s beszélgetni reggelig irodalomról, erről-arról, nem Kolozsvárott, nem Marosvásárhelyen, hanem Tordán... És érkeztek a meghívottak hetente, tudósok, szerkesztők, írók, színészek... Bérletet szerveztetek a kolozsvári társulat előadásaira, ne kelljen harminc kilométert utaznia az aranyosszékinek, ha a tiszteletesen kívül más szájából is hallani akarja az Igét... Aztán Torockón képtárat nyitottatok, és tető alá hoztátok a Tordáról és vidékéről elszármazott híresség ek találkozóját, felélesztettétek *Balázs Ferenc* népfőiskoláját, hogy miközben földjeink elszikesednek, hajdani magtáraink, erdeink tönkremennek, szőlőseink kicsonkosodnak, legalább a lelkekben maradjon valami... Egyetlen dologra nem számítottál: a kiszolgáltatott kisebbséget képes ugyanúgy befolyásolni a külső, tőle idegen és rendszerint hatalmi, diktatórikus tényező, mint az ő benső, lényegi jegye, a sajátja. Magyarán szólva: valakinek ugyanannyira érdeke volt a Jósika-körös erjedés megtorpedózása, mint amennyire egy kisközösségnek (legalább) szüksége volt vagy lett volna rá. És emlékezz csak, mihelyt kiléptél a névtelenségből, laphoz kerültél, Júdás pecsétjével illettek (jó erdélyi szokás szerint). Fölösleges magyarázkodás helyett néptelenedő szülőfölded felé vetted utadat, hogy a gyarlóságon, gonoszságon túltedd magad. Emlékezz csak!"

Beugrott! Vonalban Torda! – kapja fel fejét a feleségem. Órámra pillantok. Hajnali négy. A vonal rendkívül rossz, a válaszokat alig hallani, nem is biztos, hogy apu vagy anyu, de valami hangfél e, értelmes, emberi jel... És ez megnyugtat.

(Folytatjuk)

BÁGYONI SZABÓ ISTVÁN

1000. ÉV

A horvát–szlavón társország

Ha a valaki Közép-Európa térképét akár csak turisztikai célból gondosan megvizsgálja, meglepi az itt található kis államok és a középkorias, vámszedési jogot idéző határok sokasága. Deák Ferenc kiegyezése megmentette ugyan Ausztria–Magyarország nagyhatalmi pozícióját, a nemzetiségi kérdés azonban nyitva maradt a Galíciától Dalmáciáig terjedő dualista szerkezetben. A Monarchia az első világháborút követően összeomlott, magával rántva a Magyar Királyságot és a vele nyolcszáz évig együtt élő Horvát–Szlavóniát. A hetvenévnyi jugoszláv közjáték után az egykor egységes vámterület további felaprózódása a kilencvenes években következett be, épp akkor, amikor Európa szerencsésebbik felében soha nem látott mérvű egységesülési folyamat kezdődött.

Némiképp pontatlan az a történészi állítás, hogy 1920-ban mindez „nem volt bekalkulálva". Úgy tűnik, ezen a történeti tájon, amelyet Közép-Európának nevezünk, eltűnt az együttműködés szelleme. Pedig az – amint sorozatunk elején kifejtettük – nagyon is régóta működött itt: elég csak a magyar–horvát viszonyt górcső alá vennünk. Ismét az avaroknál kell kezdenünk, hiszen mint annyi más szláv népre, a 6. században a horvátokra is kiterjedt az avar hegemónia. Az avar veszély és a terv nélküli szláv vándorlás hatására 630 táján *Hérakleiosz* bizánci császár elhatározta, hogy a Felső-Odera és a Visztula vidékéről nagyarányú szláv (főképp horvátokból és szerbekből álló) telepítést hajt végre Dalmácia, Moesia, Illíria és Macedónia területére, hogy egyrészt feltöltse a népvándorlás során majdnem lakatlanná vált római provinciákat, másrészt gátat emeljen a betelepülőkből Bizánc védelmére. Így kerültek a horvátok a Szudéták lejtőin elterülő Fehér-Horvátországból az Adria partjára. A neves finn szlavista, *Mikola* feltételezte, hogy erősen keveredtek különféle ótürk népekkel s magukkal az avarokkal is. A végleges hazába érkező hét horvát törzs vezérének neve – *Bíborbanszületett Konstantin* feljegyzései alapján – *Khovratos* (*Chrvat*) kivételével mind türk volt (például *Külük, Alpel, Kosuncsi*). A finn tudós azt is felvetette, hogy a báni méltóságnév is a nagy avar kagán, *Baján* nevéből származik, de még az ótürk bajta (= zászló) szó is megjelenhetett a szláv nyelvekben a vajda, vojvoda méltóságnévben.

Ha ezen lehet is vitatkozni, sőt utólag változtatni az egészen – főképp ránk, magyarokra nézve, miszerint az állami élet minden csínját-bínját a pannóniai szlávoktól tanultuk (például szláv szó a nádorispán) –, a vérségi kapcsolatokkal is átfont szoros horvát–magyar együttélés tényein aligha. A horvátoknak a Szávától és az Unától a tengerpartig terjedő legrégebbi szállásterületein két fő szervező központ alakult ki: Bihács és Biográd, azaz a tengermelléki Fehérvár. 840 körül – tehát jóval előbb, mint a magyaroknál – a kereszténység már elterjedt a körükben. Amikor aztán a magyar honfoglalók a Duna–Tisza vízrendszerének összefüggő, lapályos medencéjét birtokba vették, sőt a 11. században településeiket a Száván túl, egészen a Kulpáig terjesztették, a fiatal horvát állam fejlődését megint egy törökös műveltségű s katonailag erős nép kezdte befolyásolni. A 10. század első éveiben *Tomiszláv* Rómából küldött papokkal kezdte el a nemzeti egyházi szervezet kiépítését, amiért is a pápától a „horvátok és dalmaták" királya címet kapta, ám a katolikus hit vállalásával szembekerült az ortodox Bizánccal.

Katolicizmus és katonáskodó, földjét törzsi alapon birtokló elit: mindez sok hasonló vonást mutat a kora Árpád-kori magyar társadalom felső rétegeinek helyzetével. Ráadásul a középkori nagyobb államtestek, amelyeket egy-egy vezető nemzetiségről Franciaországnak, Burgundiának, Lengyelországnak vagy Csehországnak neveztek el, nem a nemzeti eszmére épültek, hanem arra, hogy az uralom Istentől való, s az uralkodó ennek az ideának a megtestesülése. Ez a közfelfogás tette lehetővé az érett középkorban oly gyakori, az uralkodó személye által összekapcsolt országok unióját. Gondoljunk csak a lengyel–litván vagy a kasztíliai–aragon koronák összekapcsolására.

Hogyan alakult ki a magyar–horvát együttélés? A millennium idején sok vita folyt erről Budapest és Zágráb között. A szélsőségesebb felfogás szerint *Könyves Kálmán* anyai örökségeként vette birtokba Horvátországot, mások amellett kardoskodtak, hogy amikor Kálmán öccse, *Álmos* elmenekült a horvát trónról, s a magyar király leverte *Péter* horvát ellenkirályt, a már tizenkettőre szaporodott horvát törzsek főemberei megegyeztek vele, elismerték királyuknak, s a tengermelléki Fehérváron megkoronázták.

Egy biztos: az *Árpádok* idején ettől kezdve legtöbbször az ifjabb király, a trónörökös kormányozta a horvát országrészeket, amelyeknek a rendiség kifejlődésével kialakult a maguk külön száborja (országgyűlése), de a horvát nemesek egyben a magyar országgyűlés tagjai is voltak. A kiváltságos rétegek közt megkezdődött az összeházasodás: a zágrábi dómba lépve horvátul írott, s kőbe és márványba vésett „magyar" történelmet szemlélhet a Magyarországról odavetődő látogató.

A magyar királyság szervező ereje nagy hatással volt mind a szlavóniai, mind a tengermelléki részek népességére: a régi Szlavónia vármegyékbe szervezése *Szent László* idejére már igen előre haladt. A 13. századi oklevelek arról tanúskodnak, hogy a donationális rendszer (adománybirtok) kiszorította a nemzetségi birtokot (plemenscsina), a 14. században pedig a szlavóniai főurak számára is megszerezhető lett a nádori méltóság. Mind Szlavóniában, mind Horvátországban a magyar királyt képviselő bán vagy helyettesének személye köré csoportosult a rendi társadalom.

A történetileg három részből kialakult Horvátország három címere – a szlavón, a horvát és a dalmát – együttesen először *II. Mátyás* király tallérján jelent meg. 1874-ben királyi rendelet folytán mindhárom Magyarország középcímerébe került. Tartozunk közös történelmünknek annyival, hogy megállapítsuk: 400 esztendő alatt Magyarország jobban függött Ausztriától, mint dupla annyi idő alatt Horvátország Magyarországtól. S miközben mi nem emelhettünk szobrot *II. Rákóczi Ferencnek* – az országgyűlés csak 1906-ban törölte az őt megbélyegző 1715. évi XLIX. törvény cikkelyét –, addig *Jelacicnak* Zágrábban nemzete lovas szobrot állított, amelyen kinyújtott kardjával felénk mutatott, egészen a mostani horvát–szerb háborúig.

Az 1868-as horvát–magyar kiegyezés majdnem teljes autonómiát biztosított a horvátoknak. Fiume mint külön test – „corpus separatum" – közvetlenül Magyarországhoz került, akárcsak az ezer évig Zala megyéhez tartozó Muraköz, de a Dráván túli hajdani magyar vármegyék (Szlavónia) Horvát–Szlavónországéi lettek. A kiegyezés az osztrák kézen lévő Dalmáciára vonatkozóan is rögzítette a magyar korona igényét. Nyolcszáz év sok idő. A szerb–horvát együttéléshez képest különösen, hiszen ez utóbbi alig terjedt három emberöltőre, amikor is egy véres testvérháború után Horvátország nagyjából az 1868-as kiegyezésben kijelölt területtel – Dalmáciát is beleértve – kiszállt a Belgráddal kötött rossz házasságból.

Egy tavalyi emlék jut eszembe. Újvidék felől érkezve Palánkánál lehet átkelni a Duna hídján Szerbiából a horvátországi Újlakra (Ilok). A török idők előtt a tízezer lakost számláló város a nagy hatalmú Újlaki-család kezében volt. A város feletti vár neogót stílusban átépített templomában nyugszik ma is *Újlaki Miklós* erdélyi vajda s fia, Lőrinc szerémi herceg. Az 1456-os világraszóló nándorfehérvári győzelem után ide hozták meghalni a pestisben megbetegedett *Kapisztrán János* ferences barátot, akinek *Hunyadi János* mellett döntő szerepe volt a török felett aratott diadalban. Vezetőnk, a kedélyes, pocakos horvát franciskánus barát szlávos németséggel magyarázta az olajfestményt, amely halálos ágyán ábrázolja Kapisztránt, a körülötte állók között ott láthatók az Újlakiak és *Hunyadi László*. Két díszes rajzolatú évszám – 1698 és 1998 – jelzi a kápolnában a ferencesek visszatértét.

Amiképp az oszmánoknak, a szerbeknek is ki kellett vonulniuk innen, ezért ez a két évszám szimbolikus jelentőségű a rend számára. Európa – s ezt Nyugaton nem értik – valójában itt végződik. A kolostor kis házi múzeumához vezető folyosón ott függött *Tomori Pál* érsek képe is: a mohácsi csatamezőn elesett főpap ma is a horvát ferencesek vértanújának számít.

TAMÁSKA PÉTER

Kürt, kalimba, betlehem

Kaláka-ünnep az Almássy téren

FOTÓ: SOMOSKÖVY BÉLA

Dermesztő hideggel köszönt advent harmadik napja. Mégis özönlenek az érdeklődők az Almássy Téri Szabadidő Központba, anyukák karon ülő gyermekekkel, s elvétve egy-két szombat délelőtt ráérő apuka is. Az aulában ékes karácsonyfa várja a belépőket, ám a gyereksereg pillantásra sem méltatva az ünnep szimbólumát siserehadként rohan a nagyterem felé. Hívogatja őket a Magyar Népmesék varázslatos furulyaszólama, hiszen ki tudna ellenállni a Kaláka együttes klasszikussá vált zenéjének. A vásznon hatalmas kiskirályfi lépeget, mit sem sejtve a rövidesen rá váró gyötrelmekről. Aztán véget ér az alkalmi mozi, szétnyílik a függöny, s a zenekar megkezdi ünnepi műsorát.

Szabad-e bejönni ide betlehemmel? – kérdik a közönséget, s a lelkes hangzavar egyértelműen jelzi: szabad. A zenészeken szőrmemellény, kucsma, előttük csodálatosan faragott betlehem, szaladnak is a kicsik, hogy minél közelebbről láthassák. *Gryllus Vilmos* eközben elmeséli, mi az, amit érdemes tudni a szokásról. Megtudhatjuk, hogy a betlehemezés a magyar nyelvterület egyik legismertebb, karácsonyi ünnepkörhöz kötődő népszokása. Ilyenkor a hangoskodó jelmezesek házról házra járva mondják el jókívánságaikat, miközben magukkal viszik kellékeiket, a jászolt, az ökröcskét és a szamarat. A felköszöntött háziak a jókívánságokat étellel, itallal, ajándékokkal honorálják. Itt most a gyerekek őszinte tapsa az ajándék, amiből bőven jut is a betlehemeseknek. Aztán lekerül az illendő öltözék, s a művészek a Kaláka zenekar tagjaiként folytatják tovább. Bemutatják az érdekesebb hangszereket, a távoli Afrikából származó kalimbától a középkori görbe kürtig. S a nemzetközi zűrzavar nemcsak a hangszerek terén jelentkezik, a dalok is utaznak Spanyolországtól Svédországig.

„Ó fényességes, ó békességes, ó dicsőséges karácsony" – énekeli a zenekar apró közönségével együtt. Majd a színpadon három gyertya gyullad, s felcsendül a legnépszerűbb osztrák dal, a Csendes éj.

DVNYI

A nyolcvanéves Abodi Nagy Béla kiállítása

Erdélyi élettükör

Erdély ismét elküldte egyik jeles követét, aki fejedelmi kincsekkel, életművének válogatott darabjaival érkezett.

A Magyarok Házában lévő kiállításán a művész életútja feslik ki. Valóság és káprázat színpompás elegye szakmai bravúrról árulkodik. A lényeg azonban a mélyben rejlik. Nem fecseg a felszín, és nem hallgat a mély. Épp ellenkezőleg. Kimondja az igazat.

Abodi Nagy Béla a Hargitán született, Bukarestben, Budapesten végezte szaktanulmányait. Korán felismerték rajzkészségét, a grafikáról mégis piktúrára váltott. *Szőnyi István* kedvelt tanítványára hatott ugyan rövid ideig a párás, ködös, szelíd hangulatú világ, de el kellett szakadnia tőle, hiszen ő nem tartozott a Duna gyermekei közé. *Nagy Istvánban* lelt művészi eszményképére. Eleinte portréira figyeltek föl. Realista, lélektani mélységű, jellegzetesen barnás tónusú képeit értéküknek megfelelően fogadták. 1941-ben tagjává választotta az Erdélyben működő, nagy múltú Barabás Miklós Céh, mely a valódi értékeket karolta föl. E célból kiállításokat szervezett, amelyeken Abodi is rendszeresen szerepelt társaival.

Ekkor még festészetében az arcképek dominálnak, ám az 1943-as Templomban már bizonyítja, mennyire megrázza a háborút vesztett emberek lelki nyomorúsága. Ezek az asszonyok együgyű ájtatossággal kapaszkodnak a vallás külsőségeibe. 1944-ben fogságba esik. Ecsetjét a fogolytáborokba is magával viszi. Hazatérve vállalja az új kihívásokat, magas szinten műveli a realizmust, de nem a szocreált. Agitációs képei így is meghódítják a vezetőket, akik nem veszik észre, hogy a festő megváltoztatott színkeverésével, szerkesztésével immár történelmet tükröz. Abodi Nagy Béla rájön arra, hogy a második Állami Díj már bújtatott zsarolás. Művein nyoma sincs már a korabeli, obligát a sematizmusnak, ezzel szemben a „patkányvilágot" vázolja elénk. Korábbi magabiztos, acélos tekintetű hősei kontúrjait vesztett figurákká sorvadnak. A hatvanas években a régi, vidám méltóságú Kolozsvár már az új urbanizáció halottja. Csak a személyek élők, a többi rom (Kolozsvári utca, Kirándulás). 1964-ben már a szétesett világ pánikja rémít. Többalakos művein a modellek különböző tartása utal életükre

Abodi Nagy Béla: Kilátó, 1988

(Asszonyok, Találkozás), a Godot-ra várva csavargói pedig gerinctelen páriákká válnak.

A művész egyre távolodik megszokott valóságértelmezésétől. Víziók kerülnek elő a múltból és a jövőből. Innen-onnan a halál leselkedik. Ebben az apokaliptikus állapotban is akadnak nyugvópontok. A Búcsúzáson a kedves rokon elszálló lelke védőleg nyúl ki a színpadszerű kompozícióból. Síremlékké lehetne faragni. A Csend fakó mozdulatlansága történelem. A Rejtőző házak az absztraktra hajlanak, akárcsak a Tavasz. Régi családi fotók beállított pózait karikírozza. Az Udvar bámészkodói felett chagalli emberkék lebegnek. Klasszikus a Csendélet körtékkel. Szörnyű rombolástól rémüldöznek a közelgő Katasztrófa áldozatai, akiket *Ceausescu* globalizáló falurombolása fenyeget. A *Nagy Imre* exhumálásakor előkerült koponyák gyászbeszédet tartanak. A Hová? a hontalanság napjainkig megoldatlan, égető problémáját képiesíti. Úgy tetszik, a nyolcvanas évek termése körvonalazza legmarkánsabban a művész sokoldalúságát.

Nagy érdeme, hogy otthon maradt igazi erdélyi alkotónak, s ma is töretlen energiával dolgozik. Ez az ő modernsége. Nem érte utol mások sorsa, akik talentumukkal csillagként ragyogtak fel, majd kihunyt meteorként zuhantak a könyörtelen valóság kövezetére.

BENEDEK KATALIN

A STRASBOURGI Nemzeti Színházat látja vendégül ma este a budapesti Katona József Színház. *Thomas Bernhard* Immanuel Kant komédiája című színjátékát mutatják be.

LAPORZÓ

Kisebbségvédelem, autonómia

Olvasni- és töprengenivalót egyaránt szép számmal kínál a Magyar Napló decemberi száma. *Határ Győző* remek verse, Az éjszakai szarvas, *Kiss Benedek, Utassy József* és a ritkán szóló *Győri László* három verse vagy *Tóth Bálint* novellája, a Tüzes ragyogás vagy *Kálnay Adél* Ők is itt élnek című novellája kortárs irodalmunk legjava szerzőit reprezentálja méltó művekkel.

Ágh István az idén hetvenesztendős költőt, *Juhász Ferencet* köszönti, míg *Ferenczy László* a kitűnő kritikusra, *Béládi Miklósra* emlékezik, *Domonkos Mátyás* pedig *Lengyel Balázs* írót, a hajdani Újhold szerkesztőjét köszönti és művét méltatja nyolcvanadik születésnapja alkalmából.

A Magyar Napló egyedülálló és hézagpótló sorozatában, mely Európa kis népeinek (nem föltétlenül kis) kultúráját mutatja be, ezúttal érdekes történelmi áttekintést és irodalmi válogatást olvashatunk „a balkáni sasok országáról", Albániáról. A hányatott sorsú, évszázadokig idegen fennhatóság alatt sínylődő kis ország, a szkipetárok földje (ahogy *Jules Verne* nevezte), helyzete, lakóinak élete, jövője ma sem kecsegtet sok széppel és jóval, pedig az ország megszabadult végre mások gyámságától. A szkipetárok irodalma a korábbi elzártság után, amikor az európai művészeti áramlatokkal csak titkon volt szabad foglalkozni, végre rohamléptekkel próbálja pótolni a kényszerű mulasztásokat. Érdekes példája az albán írósorsnak – tágabban értelmezve: az albán értelmiségi sorsnak – a kitűnő képességű *Ismail, Enver Hodzsa* kegyeltje, akinek minden művét kiadták, míg végül – hangjának, gondolkodásának elmélyedése és kritikusabbra fordulása után – Franciaországba menekült. *Kadaretől* a Prométheusz című novellát olvashatjuk a lap összeállításában, de *Kole Jakova* és *Dritero Agolli* versei vagy *Nasho Jargaqi* novellája (A megismételhetetlen) is figyelmünkre méltó alkotás. Tanulságos interjút is találunk az „albán blokk" végén, melyben a tiranai akadémikus, *Rexhep Qosja* beszél az albán kultúra mai helyzetéről, gondjairól és reményeiről.

Kisebbségvédelem, autonómia, Schengen címmel olvashatunk még a lapban egy összeállítást, melyben hazai és határon túli magyar politikusok, jogászok és költők, valamint a szomszédos népek egy-egy képviselője elemzi az európai integráció várható hatásait. *Duray Miklós* így fogalmaz: „A magyarság jövője szempontjából az egyik legfontosabb kérdés az, hogy felkészültünk-e az európai uniós csatlakozásra, illetve mit hoz magával a kétkategóriájú magyarság, az Európai Unióba tartozó, illetve az azon kívül rekedt magyarság csoportjainak létrejötte..."

BEREGSZÁSZI

Világidő

A német nemzet iskolamestere

Kästner-jubileum, Sinatra-akták

„Tréfálkozott. Ezért senki sem vette komolyan. Tipikus népi író volt. Ezért bizalmatlanok voltak vele szemben." A német irodalomkritika „élő pápája", *Marcel Reich-Ranicki* nyilatkozott így *Erich Kästnerről*, akinek könyveit a legtöbben már gyermekkorunkban megismertük. Amikor az író – fáradtan az „emberfők kiművelhetetlenségétől" – megunta a harcot, szívesen írt történeteket a kicsiknek. A felnőttek romlott, háborús világát a gyermekeknek kell kitakarítaniuk, Kästner számára ők voltak „a humánus, értelmes világ követei", akiket sokkalta könnyebb „a jóság ajtajának megnyitására tanítani", mint a felnőtteket. A két Lotti, A repülő osztály, Emil és a detektívek, Mákus 35, Emil és a három iker – sokan emlékezünk rosszcsont, még s őszinte, városi hőseire.

Jövőre (február 23.) lesz száz ve annak, hogy Erich Kästner, a rezdai nyeregkészítő mester fia megszületett. Nagy hát a készülődés: egy vándorkiállítás (Az dő autón jár) illusztrálja majd a szerző életét, Kästner-hangfelvételeket ad ki a Deutsche Grammophon, a televízió műsorra tűz jó néhány feldolgozást. A kiadók is kiveszik részüket a Kästner-évből: a Hanser Kiadó kilenc reprezentatív kötetben jelenteti meg az író életművét, s november végén két biográfia is készült (*Hans Sarkovicz* és *anz Josef Görtz* közös munkája: Erich Kästner, Piper Verlag, nchen; *Sven Hanuschek:* ki sem pillant arcod mögé, ser Kiadó, München). Mind- életrajzi kötet hasonló ala- ggal dolgozza fel a német unkásságát, véleményküg csupán egyetlen kérdés- ezhető fel: ki is valójában Kästner apja. Ama felve- elyet maga a szerző is ogy a zsidó származású rvos, *dr. Emil Zimmermann* lenne édesapja, nem támasztják alá a Kästner édesanyja (*Ida*) személyiségéről szerzett ismeretek, aki semmiféle vonzódást nem tanúsított az erősebbik nem iránt, s iparos férjéhez fűződő viszonyát is nyűgnek érezte. Ida asszony egyetlen vigasza felnőtten is törékeny és kicsiny (168 centiméter magas) fia volt, aki egy életen át szinte napi levelezésben állt vele, és legintimebb élményeit is megosztotta édesanyjával.

Erich Kästnernek a számtalan róla szóló rendezvény és program ellenére most „sincs szerencséje", éppen a nagy Goethe-évre (250 éve született *Johann Wolfgang Goethe*) esik születésének jubileuma.

•

Frank Sinatra életét nemcsak fényes legendák, de sötét híresztelések is övezték, amelyek az énekes alvilági kapcsolatairól, a katonai szolgálat alóli fölmentéséről szóltak. Szóbeszéd tárgyát képezte néhány olyan ügy is, amely szerint a Hang – ahogyan rajongói nevezték – zsarolások áldozata volt. Most, hogy az FBI 1300 oldalas dokumentumanyagot tett közzé, fény derülhet számos titokra. Kiderült, hogy az énekessztárt jogosan mentették fel a katonai szolgálat alól, mert tömegiszonya volt, és erős halláskárosodásban szenvedett. Külön oldalak számolnak be klausztrofóbiás rohamairól, és megtudható, hogy Sinatra 1950-ben fölajánlotta segítségét az FBI-nak, amit visszautasítottak. Alvilági kapcsolatairól azonban kevés információ található a dokumentumok között. Az igazsághoz tartozik még, hogy Frank Sinatra maga is megtekintette az aktákat még 1980-ban. Állítólag jót mulatott olvasás közben.

(FORRÁS: FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, DER SPIEGEL)

Országos Ki mit tud?

Kínába utaznak a győztesek

A pécsiek táncimprovizációja FOTÓ: SOMOSKÖVY BÉLA

Országos Ki mit tud?-ot rendezett szombaton Budapesten a Soong Ching Ling Magyar Gyermekbarátság Alapítvány. Közel félezer, 8–13 év közötti általános iskolás tanuló versenyzett azért, hogy legjobbjaik nyáron Kínába utazzanak. A kiírás szerint azok részesülnek előnyben, akiknek műsorszáma nyelvtudás nélkül is érthető. Ezért különböző táncokat, hangszerszólókat, pantomim- és bűvészszámokat mutattak be a gyerekek.

A 28 tagú gyermekcsoport Pekingben és a Bohai-tenger partján lévő városokban lép majd föl. Módjuk nyílik eközben a kínai nagy fal, a Tiltott Város és más nevezetességek meglátogatására is.

Írj egy oldalt, megmondom, ki vagy

Elkészült az eddigi legátfogóbb grafológiai mű

A hazai grafológiatörténet legnagyobb szabású vállalkozásának eredményeként a mai napon jelenik meg a Grafológia kézikönyve című nyolcszáz oldalas kiadvány, amelynek tartalma egyedülálló egész Európában.

– Ennek magyarázata elsősorban abban rejlik – fogalmazott *dr. Agárdi Tamás*, a Grafológiai Intézet ügyvezető elnöke –, hogy mivel Nyugat-Európától eltérően Magyarországon negyvenöt éven keresztül az íráselemzés a tiltott kategóriába tartozott, ezért a rendszerváltozást követően már szakmával rendelkezők választották második hivatásukként a grafológiát. Így a pályamódosítókban munkál az elhivatottság, hiszen feladták addigi egzisztenciájukat, s egy merőben új életformát választottak, ugyanakkor a különböző végzettségű értelmiségiek saját szakterületük szemléletmódjával gazdagítják a grafológia tudományát.

A huszonöt fős szerzői gárdát, amelynek tagjai közt előfordul informatikus, kibernetikus, pedagógus és pszichiáter is, több szándék vezérelte a könyv elkészítésekor. Egyrészt tankönyvet kívántak adni a grafológushallgatók kezébe, másrészt kézikönyvet állítottak össze gyakorló grafológusok számára, illetve a laikus érdeklődőknek is választ kínálnak az írásukkal kapcsolatban felmerülő bármilyen problémájukra. Már azoknak, akik megengedhetik maguknak, hiszen a könyv ára 4800 forint.

A hasznos kiadványt idén még csupán a Grafológiai Intézet Szoboszlai utcai székhelyén lehet megvásárolni, a rengeteg előjegyzés miatt azonban januártól a könyvesboltokba kerülnek az utánnyomott példányok.

ENDY

Erdei Zsolt verhetetlen

A kapitány elégedett volt az ökölvívó-bajnokság után

Zsúfolt lelátók fogadták az ökölvívó-bajnokság döntőinek résztvevőit a Nemzeti Sportcsarnokban, s néhány kivételtől eltekintve a bokszolók izgalmas mérkőzéseket vívtak az aranyéremért. A máskor oly kritikus Szántó Imre szövetségi kapitány is elégedett volt a döntőket követően.

Már a felvezetés is profi volt, hiszen az első döntők előtt mind a huszonnégy versenyző felvonult, majd a sportágért régóta tevő mestereket díjazták szép serlegekkel a szövetség vezetői.

Rögtön az első párban egy különlegességnek tapsolhattak a nézők, hiszen *Lakatos Pál* (48 kg) egymás után kilencedszer nyerte el a bajnoki címet, amelyre korábban még senki nem volt képes. Lakatos teljesítményénél azonban többet kellett nyújtania *Erdei Zsoltnak*. Míg Lakatos ellenfele a tehetséges junior *Mucsi* volt, addig Erdeié a 81 kg tavalyi bajnoka, *Hidvégi György*, aki junior Európa-bajnoki ezüstérmes. A félnehézsúlyú finálé hozta a nap egyik látványosságát, s ha a világbajnok Erdei Zsolt ellen nem is volt túl sok esélye Hidvéginek, azért alaposan megizzasztotta őt.

– A múlt héten lázas voltam, s ezért edzőmmel úgy döntöttünk, nem fogyasztok le a bajnokságra, hanem félnehézsúlyban indulok – magyarázta a döntő után Erdei Zsolt. – Persze ez csak kirándulás volt, a jövőben továbbra is 75 kilóban fogok versenyezni.

Ugyancsak látványos összecsapást hozott a kiemelkedő tehetségnek tartott *Balzsay Károly* és *Kótai Mihály* összecsapása. Balzsay egyértelműen jobb volt, s ennek gyakran a szorítóban is nyomatékot adott.

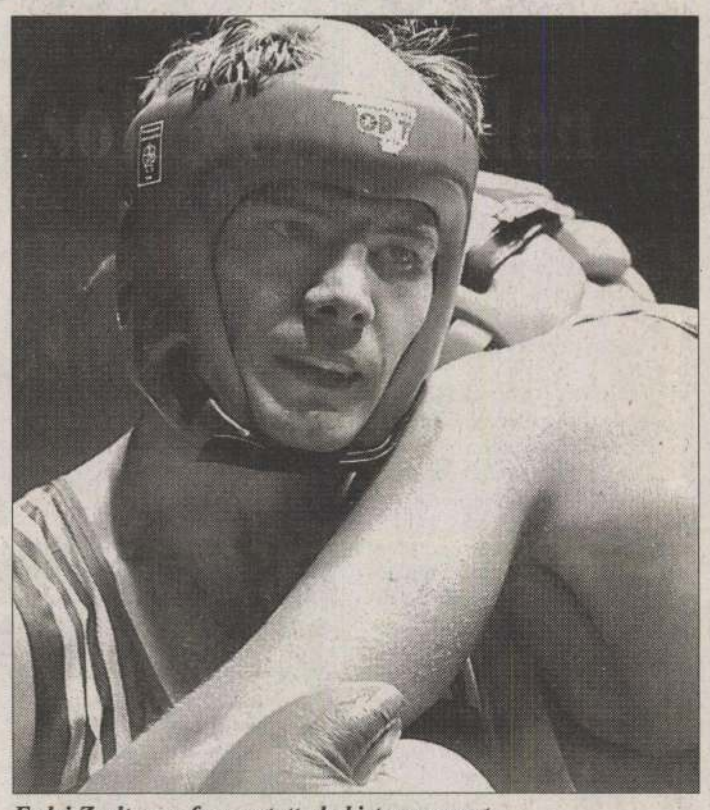

Erdei Zsolt nem fogyasztott, de biztosan nyert

FOTÓ: KONCZ GYÖRGY

– Talán kívülről úgy látszott, hogy túl sok az önbizalmam, ám ezzel nem az ellenfelemet akartam minősíteni, csupán élveztem a bunyót – tette hozzá Balzsay Károly.

A legtöbb döntő azonban ennél szorosabb küzdelemben dőlt el, s aminek Szántó Imre különösen örült, több fiatal tehetség villant fel a bajnokság során.

– Négy junior fiú jutott a döntőbe, s ennek azért örülök különösen, mert jelzi: jó utánpótlása van a sportágnak – értékelte a bajnokságot Szántó Imre. – Csak kellemes meglepetések értek, s kíváncsian várom, hogy jövőre az olimpiai és az Európa-bajnoki kvalifikáción milyen eredményekre lesznek képesek.

A 75. ökölvívó-bajnokság győztesei. 48 kg: Lakatos Pál (Vasas), 51 kg: Ladányi Róbert (Vasas), 54 kg: Farkas György (Vasas), 57 kg: Nagy János (Győr), 60 kg: Varga Miklós (Tatabánya), 63,5 kg: Balogh Vilmos (NYVSC), 67 kg: Nagy József (Hajdúhadháza), 71 kg: Balzsay Károly (Kecskemét), 75 kg: Lestár István (UTE), 81 kg: Erdei Zsolt (Vasas), 91 kg: Kiss Zoltán (Baricska BC), +91 kg: Hart Péter (PVSK).

PÉK

3. női kézilabda Európa-bajnokság, Hollandia

Farkasék felfalták a sajtot

Két mérkőzés után csoportjában veretlenül áll a magyar női kézilabda-válogatott a hollandiai Európa-bajnokságon. A második mérkőzésen a házigazda Hollandia volt az ellenfél, és a magyar csapat 28-19 (12-5) arányban, biztosan győzött.

A harmadik perctől kezdve a magyarok vezettek, az első félidő derekára 3-4 gól lett az előny, s azok a hollandok, akik másfél éve közösen csak erre az Európa-bajnokságra készültek, rémülten vették tudomásul: Ukrajna után a magyarok is legyőzik őket! Sem lövőerőben, sem védekezésben nem nyújtották azt a vendéglátók, amit az Európa-bajnokság előtti nemzetközi tornákon láthattak tőlük a leendő ellenfelek, igaz, ehhez kellett az is, hogy a magyar csapat védekezése szinte hibátlanul működjön, és a 180 centiméter magas holland beállólabdát is alig kapjon.

A magyar együttes támadójátéka nem volt mindig hibátlan, de *Farkas Ági* ismét remekül értékesítette a hétmétereseket (összesen 10 gól ezen a mérkőzésen), mellette pedig *Takács* hat akciógólja miatt érdemel feltétlen dicséretet. A kapus *Farkas Andrea* ötven percet játszott, neki is döntő része van abban, hogy a válogatott ilyen magabiztos győzelmet ért el a hazai pálya előnyét élvező hollandok ellen.

A találkozót követő rögtönzött sajtótájékoztatón *Mocsai Lajos* szövetségi kapitány elsősorban arra hívta fel a figyelmet, hogy a románok és a hollandok elleni győzelmek csak akkor érnek valamit, ha a következő mérkőzéseken – ma, az osztrákok ellen – ugyanilyen jó játékot produkál az együttes.

– A hollandok ellen nem játszottunk végig jól – magyarázta a kapitány –, viszont a védekezéssel maximálisan elégedett lehetek, a támadásokban pedig akadtak olyan taktikai variációk, amelyeket nemrég gyakoroltunk be, és most nagyon pontosan hajtottak végre játékosaink. A harmadik fordulótól kezdve sokkal nehezebb lesz a feladatunk, mert az osztrákok és a németek tapasztalt csapattal jöttek, igaz, a mi javunkra szól, hogy az előkészületi mérkőzéseken, illetve a németeket még Európa-bajnoki selejtezőn is legyőztük.

Hollandiában nincs túlzottan nagy hírverése az Eb-nek, mint ahogy hagyományai sem a női kézilabdának. A németalföldiek azért kérték az Európa-bajnokság rendezését, hogy erre az alapra kezdjék felépíteni a női szakágat. Egyelőre azonban még kevés a játékos, és az Európa-bajnokságba fektetett pénz – úgy tűnik – elszáll, mintha az ablakon szórták volna ki.

A-csoport, 2. forduló: Hollandia-Magyarország 19-28 (5-12). A holland csapat góldobói Veltmaat 4, Assink 4/3, Burgers, Linden 3-3, Erkelens, Heuwekemeijer 2-2, Ordelmans 1. Magyarország: Farkas Andrea – Kántor Anikó 2, Siti Beáta 2, Zsemberyné Simics Judit, Kökény Beatrix, Farkas Ágnes 10/6, Takács Gabriella 6, cserék: Pálinger Katalin (kapus), Kulcsár Anita 2, Pádár Ildikó 3, Németh Helga 2, Deli Rita 1.

Botrány az olimpiai családban

Juan Antonio Samaranch, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság hetvenkilenc éves spanyol elnöke az utóbbi években gondosan ügyelt arra, hogy a világ legjelentősebb sportszervezetét elkerüljék a botrányok, ezért minden vesztegetési vádat határozottan visszautasított.

A múlt pénteken a NOB elnöke rendhagyóan cselekedett, amikor vizsgálatot kezdeményezett a 2002-es Salt Lake City-i téli olimpia pályázatának ügyében, mert felmerült a gyanú, hogy az amerikai nagyváros vesztegetésekkel szerezte meg a rendezés jogát. A vizsgálattal az elnök egy lavinát indított el, mert a nyolcvanéves svájci ügyvéd, *Marc Hodler*, a NOB alelnöke bejelentette, hogy a korábbi olimpiák odaítélésénél is korrupció történt, az utóbbi években ügynökök dollármilliókért adták és vették a NOB-tagok szavazatait a pályázó városoknak. Hodler személyeket ugyan nem nevezett meg, de nyilatkozata szerint az 1996-os atlantai nyári játékok rendezői jogot eldöntő szavazásánál is korrupció történt. Állítása szerint az ügynökök ötszázezer és egymillió dollár körüli összegért ígértek szavazatokat a rendezésre pályázó városoknak.

Marc Hodler, a Nemzetközi Síszövetség korábbi elnöke a fehér sportban is tisztulási folyamatot indított el, amikor vesztegetéssel vádolta meg *Gianni Agnellit*, a FIAT autógyár elnökét. A nemzetközi szövetség tanácskozásán kijelentette, hogy az olaszországi Sestrieres azért kaphatta meg az 1997-es alpesi sívilágbajnokság rendezési jogát, mert Agnelli 19 szavazásra jogosult személynek FIAT gépkocsit adott.

Juan Antonio Samaranch egyelőre nem cáfol, csak csodálkozik, és a tegnapi hírügynökségi jelentések szerint felszólította alelnökét, hogy maradjon csöndben, és a továbbiakban ne nyilatkozzon a vesztegetésekről. Hodler szerint Samaranch felszólította, hogy tegyen fel szájkosarat, amit az idős sportvezető visszautasított. A sportvezető, aki 1969-től a NOB tagja, újságíróknak elmondta, hogy önként nem mond le tisztségéről.

A Lausanne-ban tartózkodó *Schmitt Pál*, a NOB alelnöke a korrupciós üggyel kapcsolatban elmondta, hogy tagja lett annak az öttagú bizottságnak, amely kideríti, hogy valóban történt-e megvesztegetés. A magyar alelnök szerint ennek a botránynak ugyan senki nem örül, de nem rázta meg az olimpiai családot, a NOB végrehajtó bizottsága a terveknek megfelelően ülésezik. A vesztegetésről a vizsgálat befejezéséig Schmitt Pál nem nyilatkozik, csupán annyit árult el, hogy a gyanú szerint a NOB-tagoknak mindössze nyolc százaléka lehet érdekelt ebben az ügyben. Marc Hodlerrel kapcsolatban pedig elmondta, hogy az idős sportvezető aggodalommal figyelte az olimpiai mozgalomban és a sísportban történt rendezéssel kapcsolatos választásokat, a visszaélések megszüntetése érdekében lépett fel.

S. M.

Kikapott a Fotex

Négygólos vereséget (26-22) szenvedett a Fotex KC Veszprém csapata a férfi kézilabda Bajnokok Ligája A csoportjának 4. fordulóbeli mérkőzésén az olasz Alpi Prato csapatától. A csoport állása: 1. Badel Zagreb 6 pont, 2. Fotex KC Veszprém 4 pont, 3. Montpellier 4 pont, 4. Alpi Prato 2 pont.

Hazai sikerek

A férfi kosárlabda-bajnokság rangadóján az Albacomp 109-101-re nyert a Honvéd ellen Székesfehérváron, a Körmend idegenben 98-86-ra győzött a Szolnoki Olaj ellen. A nőknél a PVSK 88-53-ra verte az FTC csapatát.

Vízi parádé

A férfi vízilabda-bajnokság újabb fordulójában a Vasas 9-6-ra nyert az UTE ellen a Komjádi uszodában. További eredmények: BVSC–Szeged 11-9, Szentes–Egervin 8-7, Honvéd-Spartacus–MAFC 16-4, OSC–BEAC 5-6.

Lottószámok

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint az 50. heti nyerőszámok a következők. Ötös lottó: 6, 17, 50, 55, 85. A jokerszám: 802 194. Hatos lottó: 8, 12, 18, 25, 36, 42; pótszám: 31.

ÜGETŐEREDMÉNYEK: 1. futam: Bijou (6), Atlanta (5), Bon Bon Baby (3). Tét: 22. Hely: 10, 13, 11. Befutó: 176. Hármas befutó: 587. 2. futam: Bright Girl (6), Euro Wings (3), Baby Yankee (1). Tét: 42. Hely: 10, 17, 25. Befutó: 102. Hármas befutó: 56. 3. futam: Valar (6), Udvarias (9), Buzgó (1). Tét: 23. Hely: 14, 20, 60. Befutó: 76. Hármas befutó: 624. 4. futam: Speedy Örn (3), Vízesés (6), Medic Hannover (2). Tét: 106. Hely: 16, 36, 31. Befutó: 617. Hármas befutó: 7240. 5. futma: Zacharides (9), Tajtékkő (10), Sámson (5). Tét: 29. Hely: 14, 17, 23. Befutó: 524. Hármas befutó: 7137. 6. futam: Filip Baron (8), Boesie (6), Zelena (9). tét: 27. hely: 10, 24, 10. Befutó: 178. Hármas befutó: 237. 7. futam: Virginia (7), Ursus (3), Príma (4). Tét: 144. Hely: 43, 10, 29. Befutó: 2119. Hármas befutó: 12 901. 8. futam: Árvácska (12), Véletlen (10), Ufo Speedy (4), Zeppelin (2), Zsörtölődő (8), Unque Lady (3). Tét: 27. Hely: 11, 17, 24. Befutó: 366. Hármas befutó: 2130. Hatos befutó; nincs találat. 9. futam: Április (3), Beauty Star (9), Atlétanő (2). Tét: 24. Hely: 11, 10, 92. Befutó: 69. Hármas befutó: 960. 10. futam: Andre M. (3), Vác (5), Anny Rosa (4). Tét: 19. Hely: 11, 170, 12. Befutó: 317. Hármas befutó: 1561.

Sebőköt meggyőzte a fizetésemelés

„Többszöri faxváltást követően rendeztük az angolokkal a szerződés vitatott pontjait, így kedden aláírok a Bristol Cityhez" – nyilatkozta az MTI munkatársának *Sebők Vilmos*, az Újpest FC válogatott labdarúgója. Az angol másodosztályban szereplő együttes módosított az újpesti játékosnak tett korábbi fizetési ajánlatán, így most már minden valószínűség szerint létrejön a megállapodás.

Külföldi csapatokkal tárgyal *Kovács Zoltán* is, aki már próbajátékon is részt vett az angol élvonalbeli Shouthamptonnál, de – mint azt a csatár elmondta – egyelőre nem kapott visszajelzést szerződtetésével kapcsolatban.

Korsós Attila iránt is érdeklődik külföldi csapat. Az újpestiek játékosát már korábban megkereste az Austria Wien, és folyamatban vannak a tárgyalások. Korsós szerint várhatóan a jövő hét végén dől, hogy külföldön vagy továbbra is Újpesten folytatja pályafutását.

Még potyognak a gólok és hullanak az edzők Európa futballstadionjaiban

Hrutka bekerült az év csapatába

A német labdarúgó-bajnokság rangadója a Bundesliga tv-jogaival rendelkező SAT 1 kívánságára a 17. forduló végére maradt: a táblázat első két helyén álló csapat párbajára, a Bayern München–Bayer Leverkusen-mérkőzésre tegnap este, lapzárta után került sor. Az éllovasok küzdelmét az üldözők páholyából figyelő Kaiserslautern továbbra is megőrizte az esélyt arra, hogy a téli szünet befejeztével ismét a bajnoki cím megvédésének reményével kezdhesse az idényt.

A vörös ördögök újabb három pontja szorosan összefonódott két vendégmunkás alakításával: a Frankfurt elleni meccs végén a Fritz Walter-stadion nézői már csalódottan elkönyvelték az 1-1-es döntetlent, amikor a magyar *Hrutka Rudi* remek átadással indította útnak *Ramzyt*, és az egyiptomi játékos négy méterről, ballal megszerezte a győztes találatot.

„Nagyon elégedett lehetek az őszi idény mérlegével. Bejutottunk a Bajnokok Ligája negyeddöntőjébe, a hazai bajnoki meccseket telt ház előtt játszottuk, és ismét a liga legjobbjaihoz tartozunk. Ha pedig a csapat az élcsoportban menetel, úgy a szerencse sem kerüli el, mint a Frankfurt ellen" – hangoztatta *Hubert Kessler* elnök. *Otto Rehhagel* edző a közszolgálati ZDF tv-állomás műsorában dicsérte Hrutkát, utalva arra, hogy annak idején nemzetközileg ismeretlen labdarúgót szerződtetett, aki ma a magyar válogatott biztos tagja, és a német sportújságírók beválasztották az év legjobb csapatába.

Hasonló fejlődésre tekinthet vissza *Király Gábor* is. A Hertha kapuvédője Hamburgban ismételten csapata egyik legjobbjának bizonyult, és a Bild am Sonntag 1-es osztályzattal jutalmazta teljesítményét. A kapusok örök tragédiája, hogy rendszeresen a csatárok mögé szorulnak – feltéve, ha azok betalálnak az ellenfél hálójába. Király alakítása kizárólag ezért maradt el a hét során közel kétmillió márkáért szerződtetett *Piotr Reiss* teljesítménye mögött: a lengyel csatár azonnal góllal mutatkozott be, és alátámasztotta Dieter Hoeness menedzser döntésének helyességét, ő hónapok óta keresett türelmesen olyan játékost, aki társa lehet a magányos gólvadász *Preetznek*. A Hertha 4-0-s győzelmét *Jürgen Röber* edző így értékelte: „Amióta Berlinben vagyok, ez volt a csapat legjobb teljesítménye idegenben. Kilencven percen keresztül hibátlanul játszottunk, és nagyszerűen kombináltunk."

Dárdai Pál a 69. percben váltotta fel a gyengén játszó *Veitet*, és húsz perc is elegendő volt ahhoz, hogy „jó közepes" osztályzatot kapjon. Hasonló időt töltött a pályán *Lisztes Krisztián* is, és „kielégítő" besorolással fejezte be a Bremen elleni (2-2) meccset. *Willi Lemke*, a Werder menedzsere kijelentette: „Tudtam előre, hogy ez lesz az eredmény. A Stuttgart ellen majdnem mindig 2-2-t játszottunk. A VfB-vel együtt nyugodtan ünnepelhetjük a karácsonyt."

A bajnokság állása: 1. Leverkusen 35, 2. B. München 35, 3. Kaiserslautern 33.

A. A.

A Manchester United szurkolói korai karácsonyi ajándékot kaptak a múlt héten: csapatuk a hét közepén bebiztosította helyét a Bajnokok Ligája negyeddöntőjében a Bayern ellen elért döntetlennel, majd szombaton egy másik döntetlennel, ezúttal a Tottenham Hotspur ellenében. Így – legalább egy napra – a premierliga élére került az Aston Villáéval egyenlő 30 ponttal, de jobb gólaránnyal. E vezetés időtartama attól függött, hogy a még mindig tartalékcsapattal játszó Arsenal vereséget szenved-e Birminghamben az Aston Villától. Akárhogyan is, a Manchester United hatalmas szurkolótábora reményt meríthet abból, hogy a csapat a bajorokkal vívott nagy csata után három nappal ismét megállta a helyét a *George Graham* vezetése alatt ugyancsak megnövekedett önbizalmú és képességű Tottenham ellenében, mégpedig a White Hart Lane-i stadionban, az észak-londoni csapat otthonában. A mérkőzés első félideje után úgy látszott, hogy a manchesteriek zsebükben érezhetik a győzelemmel járó három pontot. Norvég játékosuk, *Gunnart Solskjaer* hét perc alatt két gólt lőtt a hazaiak kapujába. A Tottenham ezzel szemben abban a tudatban kezdhette el a második játékfelet, hogy emberfölényben lesz. *Gary Neville*, a Manchester United védőjátékosa a 39. percben begyűjtötte második sárga kártyáját, s vele a játékvezető „elbocsátó szép üzenetét". A második félidő hőse *Sol Campbell* volt, ő bólintotta hálóba a hazai csapat mindkét gólját. Ha a manchesteri vendégeket az élre röpítette ez a döntetlen eredmény, a londoni házigazdák sem szomorkodtak, mert a Tottenham a tizedik helyére jött fel, megelőzve olyan együtteseket, mint a két liverpooli vetélytárs, a Liverpool és az Everton csapatát.

A harmadik helyen álló Chelsea számára kiábrándító eredményt hozott a szombat. *Gianluca Vialli* sok milliót érő londoni csapata 2-2 arányú döntetlenben volt kénytelen kiegyezni a Derby County ellen. A londoniak elejétől a végéig urai voltak a második félidőnek, miután a tizedik percben egyenlítettek, majd négy perccel később megszerezték a vezetést. A Derby County csak a kilencvenedik percben egyenlített két tartalékból csak tíz perccel korábban pályára hozott játékos példás összjátéka nyomán. A Chelsea így három pont helyett eggyel megmaradt a helyén, mindössze egy ponttal a Manchester United és az Aston Villa mögött. Senki sem kétli, hogy az évad második felében Vialliék komoly reményekkel küzdhetnek a bajnoki címért.

Az *Alan Shearer* napfogyatkozását szenvedő Newcastle helyében az angol labdarúgás legendás északkeleti hatósága, ahol a futball valóságos vallásnak számít, jelenleg a Middlesbrought ünnepli. A csapat 1-0-ra legyőzte a londoni West Hame gárdáját, s ezzel feltornázta magát a Chelsea mögé, a negyedik helyre.

A bajnokság állása: 1. Manchester United 30, 2. Aston Villa 30, 3. Chelsea 29.

JOTISCHK

A holland Ajax Amsterdam Bajnokok Ligájában való sikertelen szereplése miatt felállították a kispadról a eddig vezetőedzőként dolgozó dán Morten Olsent, és helyére a klub egykori labdarúgóját, Jan Wouterst szerződtették két és fél évre.

Marcelo Lippi az idény végén lesz a Juventus labdarúgócsapatának vezetőedzői posztjáról. Az 50 éves szakember most hozta nyilvánosságra elhatározását, de döntését már az évad elején közölte munkaadóival. A szakvezető a Juventus az elmúlt négy évben ötször az olasz bajnoki címet, míg kétszer a Bajnokok Ligáját nyerte meg. Az olasz sajtó értesülései szerint Lippi az Internazionale együttesénél vagy a Laziónál vállalna munkát, de azt cáfolta.

ABODI RITA
gyermekrajzai

76

(1969)

Abódi Rita, gyermekrajzoló

NDK

Díjat nyert.

-. A Kor gyermeke
Könyvjutalom

9.

XVII/1

CSALÁD ÉS ISKOLA, Bp. 1966. január

A 4

ABADI ABONAI

ABONDIO ALESSANDRO

22 de

(4470 - 4491) 22 (77

Abondi Alessandro

Szentivanyi kéziratos cédulay

V dt.

Ó, sírni jönni sírni

UTZ BÉLA KÉPE ALÁ

SIRATÁS

254

keség testvér fele
csőség hatalom kár
Tornyok ág
extázis tumbtumb
és bujócskázás
züzek hús ékszer g
ilinka 3 másodperc
kereszt tűz drindri
alra elég állj ro

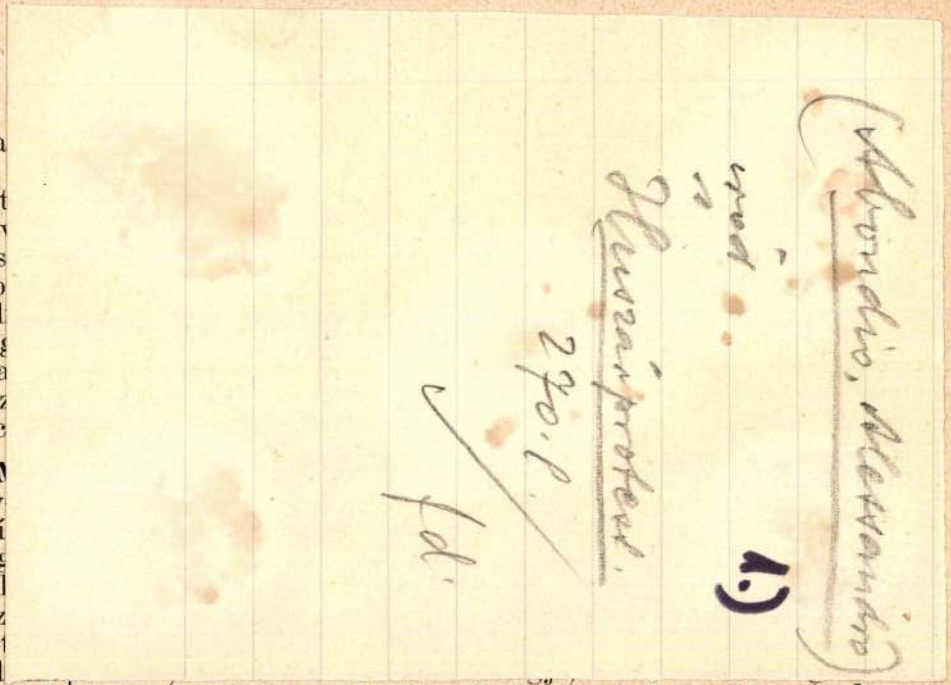

Lema
kozó
Instit
könyv
Paris
IV.-b
tanul
A Lig
iskola
tartóz
franc

M
oklev
Elsőí
kollég
Munk
és az
jelent
mind

tapasztalhatta is. Céljának megfelelően áttekintette a huszadik század

kozott, amelyek doktori értekezésével kapcsolatban állottak (Strowski: Les trois contes de Flaubert; — Baldensperger: Les littératures modernes comparées), de az általános francia irodalmat és nyelvészetet előadó professzorokkal is (Gaiff, Chamard, Ascoli és Bruneau) megismerkedett. Francia környezetben élt és francia társaságban járta be Párizs, a közeli és távoli környék (Versailles, Fontainebleau, St. Germain, Louveciennes, Marly) műemlékeit és múzeumait. Utazásokat tett Vendéeban, a Cote d'Azurön és Provenceban. Hazautazása alatt megismerkedett Észak-Olaszország nevezetesebb helyeivel is.

Reks Ilona (1910, Szeged, ág. ev.), német-francia szakos szakvizsgás tanárjelölt, Szegedről (Zolnai Béla professzor). Elsőízben élvezte a francia kormány ösztöndíját. Az egyetemi francia és német tárgyú előadások és a sorbonnei École de Préparation des Professeurs du Français à l'Étranger tanárképzői tanfolyamának hallgatásán kívül főként „Mots pseudo-français en hongrois" című doktori értekezésének elkészítésével foglalkozott. Párizsban Brunot és Huguet professzorok, Strasbourgban, ahol szintén töltött három hónapot, Schneegans és Tronchon professzorok irányítása mellett dolgozott. Kutatásainak eredményeképen mintegy száz olyan, a magyarban megtalálható ál-

2.

Abondio Alessandro

II. Mátyás magyar
király emlékérme –
Erzsébetvár vonzatoglalása
alkalmából 1597
Kassay 69 – 70. l.

II. Mátyás emlékérme 1611.
2 változat
u. o. 71. l.

Miksa III. főherceg
érme.
A török hadjáratokkal
kapcsolatos érem
2 változat
u. o. 73. l.

Az idezett helyek az érmek
irodalmával

Fd.

3.

Abondio, Alessandro

A. Antonio fia, szül
1580 körül + 1653 körül.
Az osztrák és bajor ud-
varok számára dolgo-
zott.

Rassay 113 cl.

Sajtóbemutató 28. és 29.-én

A TAMÁS-GALÉRIA
CXX. KIÁLLITÁSA
V., AKADÉMIA UCCA 8

Van szerencsénk tisztelettel meghívni

FARKAS ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSÁRA

amely március hó 30.-án, vasárnap d. e. 10 órakor nyilik meg. Nyitva április hó 15-ig naponta d. e. 10-től 2-ig, d. u. 4-től 6-ig, vasárnap 10-től 2-ig.

Ez a meghívó a megnyitás napján érvényes.

4.

megirva

Abondio, Alessandro

Wachsbossierer, sculptor und Eisenschneider des österreichischen und später auch des baierischen Hofes (Herzogs Maximilian). Geboren um das Jahr 1580 angeblich als Sohn des Antonio Abondio, gestorben um 1653 zu Prag, wo er sich mit der Witwe des Hofmalers Johann von Aachen (gest. 1615), vermählt hatte.

Magyar vonatk. müvei:

König Matthias von Ungarn und Böhmen 1611.

König Ferdinand III. von Böhmen und Ungarn 1627 – 1636 között; idöböl.

Katmünzen 1197. l.

IV. k.

Lópatkó, Anjou-Eori VI. 138.

Abondio, Alexander

l.

Az Erêm

1940. 6. l.

fd

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

355.-II.MÁTYÁS,/török elleni háború/.-E/.MATTHIAS.II.D.G.HVN:ET.BOHE:REX.ARC:AVS:DVX.BVR:CO:TY.-Mellkép j. zsinóros mente,szörmés sapka forgóval.--H/.AMAT VICTORIA CVRAM.-Felhő körben lombos fa alatt alagút kijárat, előtte sárkány szárnyakkal.-É.n.-öntvény,ovális,35-48 mm.ezüst/16,61 gr.-Abondio müve.-26.old. Kép. 62.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyujtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

17

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

354.-II.MÁTYÁS/török elleni háború/.-E/.MATTHIAS II.D. G.HVN:ET.BOHE:REX.ARCH:AVS:DVX.BVR:CO:TY.-Mellkép j.zsinóros mente,zsörmés sapka forgóval.--H/.AMAT VICTORIA C CVRAM.Szárnyas női alak másik nőt átölel./Pax és Victoria/.Mellettük pelikán Lent hadiszerek.-É.n.-ovális öntvény.35+44 mm.ezüst/15,10 gr./.,ólom.Abandio müve. 25.old. Fekete repr. 61.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I . Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyujtők Egy. kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

354.-II.MÁTYÁS./török elleni háború/.-E/.MATTHIAS.II.D.G.HVN:ET.BOHE:REX.ARC:AVS:DVX.BVR:CO:TY.-Mellkép j.zsinörös mente,zsörmés sapka forgóval.--H/.AMAT VICTORIA CVram.Szárnyas női alak másik nőt átölel/Pax és Victoria Mellet ük pelikán,lent hadiszerek.-É.n.-ovális öntvény 35-44 mm.ezüst./15,10 gr./,ólom.Abandio müve. 25.old Kép. 61.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I . Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy. kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

9.

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

355.-II.MÁTYÁS,/török elleni háború/.-E/.MATTHIAS.II.D.G.HVN:ET.BOHE:REX.ARC:AVS:DVX.BVR:CO:TY.-Mellkép j. zsinóros mente,szörmés sapka forgóval--H/.AMAT VICTORIA CVRAM.Felhő körben lombos fa,alatta alagút kijárat, előtte sarkány szarnyakkal.-É.n.-öntvény ovalis.35-48 mm.ezüst/16,61 gr./.Abondio müve.- 26.old. Fekete repr. 62.old

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I . Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy. Kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

10

ABONDIO SÁNDOR, éremvésnök, Wien, 1597-1640.

Armbruster János, pozsonyi főharmincados. Felesége: Kamper Anna. -62. Arcképes érem 1603, Abondiotól. Av: Felirat, férj, feleség mellképe j. egymás mellett diszes ruhában Rev: Felirat, a házaspár két sisakdiszes cimere egymás mellett, alatta 1.6.03. -Ezüst, 46,47 mm. 19.60, 21, 21.20, 22.30, 23.20, 24.15 gr. 17.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi kormócbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉRME, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

---

(11)

ABONDIO SÁNDOR, éremvésnök

ÉRME: Armbruster Jáncsról 1603-ban
É. 6.old.

SZIGETI ISTVAN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old.

AZ ÉREM, IX.évf. 1940. jan-dec.

---

[12]

ABONDIO, vésnök

Rudolf veretei K-B.3-as tallér,1601,1603 évsz.2-és tallér 1599,1601 évsz.li/2 tallér 1601 évsz.Tallér 1579-160 1605,1607,1608 évsz./Az 1579-esek között vannak Abondio remek vésetei is/. 4/94/ old

HAMBANYI PÁL: Magyar tallérveretek 1./9./.old

AZ ÉRME, V. évf. BP. 1927. jan-jun

(13)

ALESSANDRO ABONDIO v.PAUL VAN VIANEN,éremművészek

328.-RUDOLF/török elleni háború/--E/.RVDOLPHVS II.RO. IM.REX.HV.BO.Mellkép sz.babérko zorú,vért,fodros gallér Aranygy.r.--H/.FVLGET CAES ASTRVM.Körben kecske,fent sas fölötte korona,előtte két ötágú csillag.-É.n--öntvény, 32 mm.Ezüst,ezüst/11,78 gr./.-Abondio vagy Vianen müve 21.old. Kép. 57.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Újkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ALESSANDRO ABONDIO, éremművész

292.MIKSA Főherceg./Miksa fia,+1618.török háborúk/. E/.MAXIMIL:D:G:ARC:AVS:AE:S:LIIII Ao:MDCXII:mellkép j. páncél,köpeny,fodros gallér,a mellén ke eszt.--H/.MILI TEMVS+Tábor sátrakkal.-1612.ovális,31+44 mm.ezüst, /17,68 gr./,bronz, vert.-Abondio müve.-15.old.Fekete repr. 49.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1657.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5,csoport, 10.sz. Bp. 1975

ALESSANDRO ABONDIO, éremművész

292.-MIKSA főherceg/Miksa fia,+1618,török háborúk/.
E/.MAXIMIL:D:G:ARC:AVS:AE:S:LIIII Ao.-mellkép MDCXIIa
Mellkép j.páncél,köpeny,fodros gallér,a mellén kereszt
H/.MILITEMVS+Tábor sátrakkal.1612.-ovális,31+44 mm.ezüs
/17,68 gr./,ólom,vert.-Abondio müve.-15.old. Kép.49.old

MUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré-
gibb időktől 1850-ig.I.Ujkor,1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport,10.sz.
Bp. 1973

(16)

ALESSANDRO v.ANTONIO ABONDIO, éremművészek

3?3.-RUDOLF/török elleni háború/.--E/.RUDOLPH.II.ROM.IMP S.AV.Mellkép,sz.babérkoszorú,vért,köpeny,fodros gallér, Aranygy.r.--H/.CVI-MILITAT AV-STER.-Sas karmával félhold at tart,fenn vizköpő szélisten.-É.n.-ovális,öntött, 30+35 mm.-Alessandro vagy Antonio Abondio müve. 22.old fekete repr. 58.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legr égi időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1620-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadványa. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

17

ALESSANDRO ABONDIO, v. PAUL VAN VIANEN, éremművészek

328.-RUDOLF/török elleni háború/.-E/.RVDOLPHVS II.-RO. IM.REX.HV.BO.Mellkép sz.babérkoszorú,vért,fodros gallér, Aranygy.r.--H/.FVLGET CAES ASTRVM.Körben kecske,fenn sas fölötte korona,előtte két ötágu csillag, É.n.-öntvény,32 mm.ezüst,/11,78 gr./. -Abondio v.Vianen müve.-21.ol Fekete repr.57.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1880-ig.I.Újkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ALESSANDRO ABONDIO, éremművész

337.-MÁTYÁS Főherceg/török elleni győzelem/.-E/.MATTHIAS D:G:ARCHID-AVST.DVX BVR:COM.RYR.-Mellkép j.vért,fodros gallér.Aranygy.r.--H/.AMAT.VICTORIA.CVRAM.Hadiszerek közgólya áll sz.hátúl vár,Bal zászlón 1597.--1597.-öntvény-34.5 mm.-ezüst.-Alessandro Abondio müve.-22.old. Kép. 59.old

HUSZAR LAJOS: A Régi magy.emlékéremek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

(19)

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

337.-MÁTYÁS főherceg/török elleni győzelem/.-E/.MATTHIAS D:G:ARCHID-AVST.DVX BVR:COM.TYR.Mellkép j.vért,fodros gallér,Aranygy.r.--H/.AMAT.VICTORIA.CVRAM.Hadiszerek közt gólya áll sz.hátul vár.Bal zászlón 1597.--1597. öntvény 34.5 mm.ezüst.Alessandro Abondio müve.-22.old rekete regi: 59 old

KUSZAK LAJOS: A Régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ALESSANDRO v.ANTONIO ABONDIO, éremművészek

333..RUDOLF/török elleni haború/.-E/RUDOPH.II.ROM.IMP. S.AV.Mellkép,sz.-babérkoszorú,vért,pöpeny,fodros gallér. Aranygy.r.--H/.CVI-MILITAT AV-STER.-Sas karmával félhold dat tart.Fenn vizköpő szélisten.-É.n.-óválisöntött. 30+35 mm.-Alessandro vagy Antonio Abondio müve.-22.old Kép. 58.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégebb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyujtők Egy,kiadvanya. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

(21)

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

353.-II.MÁTYÁS/török elleni háború/.-E/.MATTHIAS.II.D.G.REX.HVN.DE.INRE.BO.AR.AV.MARCO.TY.Mellkép j.vért,fodros gallér.Aranygy.r.--H/.AMAT VICTORIA CVRAM.Repülő pelikán négy vizet fuvó angyalfej közt hullámok felett.-Én.-Öntvény.48 mm.ezüst./20,56 gr./.bronz.-Abondio müve. 25.old Kép. 61.old V MOR.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadasa, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

(22)

ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvész

353.-II.MÁTYÁS/török elleni háború/.-E/MATTHIAS.II.D.G.
REX.HVN.DE.INRE.BO.AR.AV.MAR.MOR.CO.TY.Mellkép j.vért,
fodros gallér.Aranygy.r.--H/,AMAT VICTORIA CVRAM Repülő
pelikán négy vizet fuvó angyalfej közt hullámok felett.
É.n.-öntvény,48 mm.ezüst,/20,56 gr./.bronz.-Abondio müve
25.old. Fekete repr. 61.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

Abondio Alessandro olasz érem és viasz kobrász, Abondio Antonionak fia, 1580 körül született, mh. 1675. (?)
Frentivanyi kérirásos cédula 1–5 db.

Abondio ~~[illegible]~~ Antonio olasz érem és viaszkobrász, érem vésnök festő, Milánoban 1538 körül született, mh. Bécsben 1596

Frentivanyi kérirásos anyag 47 db. = 1–15, 16/1–14, 17–34 és
Sajtókivágas: 9 35–43-ig
egyéb cédula 56 db
+ 11

A4

ABA'DI ABONYI

68 dt

ABONDIO ANTONIO

(4492 - 4559) 68 dt

78

1.

Abondio, Antonio és Alessandro

Sződ Rassay 7. l.

Abondio Antonio magyar vonatk. érmei:

II. Miksa dombornyű viaszképmása
Veranczics Antal
Jordán Tamás
Schwendi Lázár felvidéki főkapitány
Pietro Ferabocco épitész érmei

Magyar tallérok évtizedeken át készültek Abondio Antoniodól vésett mintakép után sőt az urathodó ház tagjaira vonatko magyar érmek is az ő nyomait vettek mintául.

85. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Ács Gézáné 687.-os szám

A beadvá

Melléklete

Egyúttal e

Előirat szá

Utóirat sz

Másolta:

Összeolva

2.

Abondio, Antonio

Schwendi Lázár
a nepességi csanári
hadak fővezérének
címe

Rassay 55, 56

Gerevich-Klebels-
berg emlékkönyv
471-2. l.

Veranssics Antal címe
u. o. 57-59. l.

Pietro Ferabosco címe
u. o. 59-60 l.

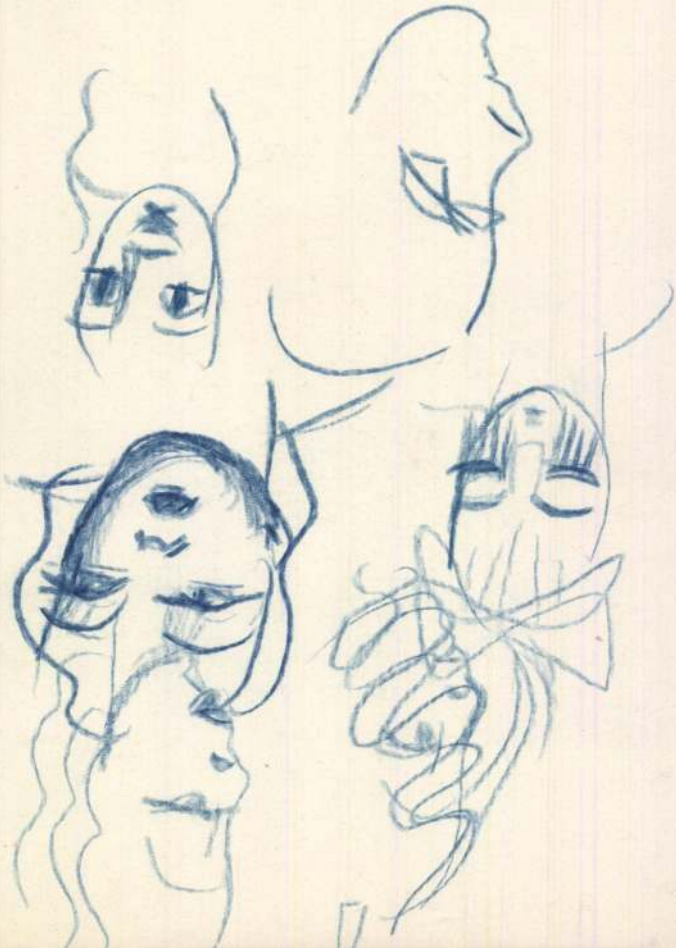

3.

Abondio, Antonio

Zäh Sebestyén, a
Vöröskői vár és gar-
dasag kezelőjének
érme.
2 változat.
Rassay 60-61. l.
62-63. l.
Gerevich Klebels-
berg emlékünyv

Zäch Sebestyénné érme
u. o.
61-62. l.

.....szám

1.

4.

Antonio, Abondio

Miksa magyar király
érme.

Rassay 63–66 l.

Gerevich. Klebelsberg
Emlékkönyv

Jordán Tamás
sábori főorvos érme.

u.o. 66–68 l.

5.

Abondio Antonio

Miksa főherceg ernie
1586.

Rassay 72. l.

Abondio, Antonio

festő, nobrázt, éremmüvész
stúl. 1538 Milano + Bécs-
ben 1591 körül. Leone
Leoni tanítványa 1565-
tól Bécben élt. 1569-ben
Pozsony környékén tartoz-
kodott hosszasabban.

M. o 113 l.

6.

Abbondio Antonio

Veranceios Antal
esztergomi érsek
emlék könyve
repr.
Primas Album

279. l.

A Franklin-Társulat kiada

itcza 4 szám) megjelent és minden
ató:

VILÁGBÓL.

tanulók számára

s. Ára 1 frt.

NKER:“ A legutolsó évi zárlat
halálesetre nyereménynyel biz-
az évi díj 25 %-kát kapják
épen. Az 1885-ik évben lejárt
biztosításokra (E. tábl.) 37·2 %
yosztalék esik s így minden
1000 frt helyett 1372 frt
1886. január hóban 754 be-
891,618 frt összeggel lett
. Kiállíttatott 723 kötvény
o frt tőkéről. A biztosítás
1884 végével 73,914 szer-

Abondio, Antonio olasz festő, szobrász és éremmetsző * 1538 k. Milanoban, † 1591 Bécsben, hol Miksa s utóbb Rudolf császárt szolgálta. Az új tallérok mintáit e császárok idejében részben ő készítette s a körmöcbányai pénzverdében e minták alapján dolgoztak. Bakács Tamás és Verancsics Antal esztergomi érsekek, Jordán Tamás legfelsőbb tábori pap, Schwendi Lázár és Fels Lénárt magyarországi főparancsnokok részére is dolgozott. E munkái közül kiválik Verancsics érsek emlékérme, melynek elefántcsontból faragott, állító-lag eredeti mintája a Ráth György - (budapesti) múzeumban van. Tőle való Hunyadi Mátyás panegyristája és Galeotti Marzius medailleja is. (Ráth Gy., Az iparműv. könyve. Bp 1902 I 203, 247, II. 1905 137. l.)

~~Pozsony. ág. h. ev. egyház V. 158.~~

Abondio, Antonio

L.

ereinvers

Gábaltó h. n. II. 70

Hárkó Gyula: A pénz tört. Magyarországon 1526–1608. Kolozsvár 1912. 155. l

1

Érkezett, 1905 okt. 14.

911/1905 sz. (Pécs, 1905 okt. 11.)

A pécsi ingy. népkönyvtár egy. meghívása a népakadémiai elő adások f. h. 20-ikán tartandó megnyitó ünnepségére. (válasz X. 16.)

9.

Abondio Antonio

l. -

Radisics Jenő

Az Orsz. Rath. Győrgy Muzeum kalauza.

Bp. 1913.

9. l. 39. l.

40. l.

Elefantisont Veranches mely azonban az Orsz. Rath. Győrgy Muzeum kalauzában nem szerepel.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
309 / 1917 szám
Érk.: 7 nap bó 18. n.

GRÓF ANDRÁSSY DÉNES
KRASZNA-HORKA-VÁRALJAI URADALMA

Nagyméltóságu v. 6. t.
az országos Műemlékek b

Ez e
volt engem Excelle
tolólag felterjesztet
Horka-Váraljai lakos
Mausoleumi öz-ne
gi potlék iránti bea
méltóztatott.

Mon
háboru harmadik e
50-300% kal em
sem megélni tem
évi (vagyis 50 ko
jut kenyérre el

10-

Abondio Antonio

lásd

Siklóssy László:

Verancsics Antal

mint műpártoló

Bpesti Hemle

1918. 174. Eötet

Vasárnap **10** Tol. Miklós		**Protestáns** Erik **Görög** Meno. **Izraelita** Elul 19
Hétfő **11** Protáz, Jác.	Utolsó negyed 22 óra 30 pk.	**Protestáns** Teodóra **Görög** Teodora **Izraelita** Elul 20
Kedd **12** Mária neve		**Protestáns** Guidó **Görög** Antonóm **Izraelita** Elul 21
Szerda **13**		**Protestáns** Ludovika **Görög**

Abbondio, Antonio

Gerevich Tibor feldvasása fentiről a Rég. Társulat 1920 szept. 30-iki ülésén.

Arch. Ért. 1920-22.

XXXIX. 140. l.

340 Vasúti Levelezőlapárusítás, Budapest V, Kádár-u 4
24 fill.

Csap
Tiszahid

12

Abondio Antonio

vod

g-n (Gohl Ödön) =

egy budapesti vonat-
kozási Abondio-erem.
Wiesing Katharina
(n. Eiseler) Num.
Kösl. 1922/23. 39. l.

5 nyugdíjas. Az elemi oktatást a rk. népiskolában és továbbképzőben nyerik a tannkötelesek.

Irott nyomát 1492-ben találjuk, Györöfő volt a falu neve. Több nemes család között oszlott meg a birtokjoga, Ujabbkori birtokosai közül a Petrovszkyak és utánuk a velük rokon Jeszenszkyek ismertek. A községhez tartozó Szentlélek puszta a török uralom előtt népes falu volt.

HARKÁNY.

Kisközség a siklósi járásban, dombos, kies vidéken. Hozzátartozik: Harkányfürdő, Harkányi hengermalom, Miskaháza, Prikpuszta (Töttösi-Orbántanya), Téglaházitanya. Területe 2559 k. hold, lakóházainak száma 175. Népessége 858 főből áll, akik közül 800 magyar-, 32 német-, 7 tót-, 9 horvát-, 4 szerb- és 6 egyéb anyanyelvű; felekezeti szempontból 468 lakósa rk., 324 ref., 17 evang., 9 g. kel. és 39 izraelita vallású. A összlakosság közül 473 őstermelő, 163 iparos, 24 kereskedő, 53 közlekedési-, 46 közszolgálati alkalmazott és szabadfoglalkozású, 68 nyugdíjas és 18 házicseléd. A községben ref. templom van. Közoktatásügyi intézete 1 rk., 1 ref. elemi népiskola, és továbbképző.

Országos hírű gyógyfürdő, híres meleg-iszapfürdője csúz- és köszvény gyógyítására kitűnő. Történeti nyomai a tatárjárás utáni időkig ve-

13.

Abondio Antonio

Csanyi:

Érem kiáll. kat.

1924. 144

Gerevich este-
kezese
Abondiról!

Bögre, római IV. 137

14.

A befizető díjmentes magánközleményei:

I (1570)

Veranesics Antal esztergomi
cisek imikumszámba
menő öntött czüst em-
lékérme az esztergomi
~~Rogaszeti Muzeumban~~
főszékesegyházi kincs-
tarban, egy olomvéldánya a
Kath. György muzeumban

Stádium Rt., Budapest

atte ich mir, Ihnen die Aufstellung über
gen Jahres vorzulegen mit der ergebenen
Ich lege Ihnen die Rechnung über diese
ass des Jahresschlusses vor, damit Sie
e sie brauchen sollten. Mit der Beglei-
rn warten.
n freuen, wenn Sie Gelegenheit nehmen
Aufträge recht bald zu überweisen.
erbleibe ich mit vorzüglicher Hochach-

Ihr sehr ergebener

Schirmer

15.

Abondio, Antonio

Irod

Gerevich Tibor:

Antonio Abondio császári és királyi udvari szobrász, pestis és éremkészítő

Klebelsberg Emlékkönyv Bp. 1925. 463–497. l. XVI. táblával –

Méltósagos

Dr Szentiváryi Gyuláné

úraszony nak

Badacsony tomaj

Erzsebet penzió-

16/1

megirva

Abondio, Antonio

Gerevich Tibor: Antonio Abondio császári és királyi udvari szobrász, festő és cremkeszítő

Emlékkönyv dr. gróf Klebelsberg Kuno negyedszázados kulturpolitikai működése emlékére Bp. 1925. 463–497. l.

XVI. tabla

Abondio arckepe Martino ~~Rota~~ Rota vezkarca után repr.

fd

ság!

sz. alatt okt.hó 27-én kelt nagybecsü
erencsém válaszolni:Az almakeréki tem-
ámolási okmányok benyujtása alkalmával
amint a szakmunkások utiszámláinak,
akis a beállott rendkivüli hadiállapott
rni.A már eddig is beterjesztett el-
ndenkór és szigoruan a számvevőszék

árba befizetett betegsegélyezési járu-
ékelten vanszerencsém megküldeni,a
szöri sürgetésem dacára,csak most

16/2

Abondio Antonio

Szül. Milanoban valószínűleg 1538, megh. valószínűleg Bécsben 1596-ban. 1557-60. között Leone Leoni tanítványa volt Milanoban. Működésének legmagyobb részét II. Miksa és II. Rudolf szolgálatában töltötte, több mint 30 évig. Bécsben vagy a birodalom más részeben foglalkoztatták. Tehettége a Habsburgoknál kapott szárnyakat s juttatott neki anyagi jólétet. 1566-ban érint a bécsi csarnari udvarba. ~~Sch~~ Svendi Lázár magyarosszaja katonai főparancsnik érme 1566. 1567 ben néhány hónapos nemetalföldi utja ulan

1557
1538
13

1566
1538
28

	Melléklet	Bevétel	Kiadás
at			26154.72
si			
	112		50.22
rt			
	113		273.14
ukért			
	114		732.71
k			
	115		1758.50
etéke	116		360.-
uniu-			
	117		420.-
o	118		40.74

16/3 3

Abondio

ismét Bécsben van. 1571-
ben gróf Khevenhüller
császári követ kiséretében
Spanyolországba, II. Fülöp
udvarába megy, ahonnan
a következő év márciusá-
ban tér vissza Bécsbe. Két
évig marad ott, hogy azután
1574–78. éveket ismét
külföldi utazásokkal ha-
kitsa meg. Németalföldi és
spanyol utja 1567–1571.
Kört messzebbre nem mozdul
Bécsből és ezen évekre csak
császári szolgálatban töl-
tött munkódésének első nagy

Budapest, 1936. április 17.

gos Bizottsága
zgatóságának,

B u d a p e s t.

megküldjük nb. folyószámlájuk kivona-
ult.
ására befizetési lapunkat mellékeljük és
t továbbra is felajánlva

teljes tisztelettel

S BIZOTTSÁGA
NDŐ.

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

16/4 4

Abondio

termékeny korszaka. Ebben az időben a csaszarról több archépet készít. II. Miksáról készített archepeinek e csoportjaba sorozzuk mérete legnagyobb ismert művét, Miksának dombormüvü nagy viaszkép mását, melynek hátlapjat a török fölött Erdélyben aratott gyozelemre vonatkozó allegorikus csoport díszíti (Bécs Ill. mütört. muzeum).

Abondio Magyarországgal már korán öszeköttetésbe jutott ezen kívül is

árványtábla található, mely három
int, megrajzolva (meghúzva) στυληδὸν
t. Jakab, St. Fülöp, St. Lukács.
ik a sculpture champlevée-től, a bizán-
sik az anyagot, melyre rátszik az
vegszerű és többszínű kivezéket. Ezek
mre méltó módon mutatják a rajz
ubszerűvet.
ture champlevée-vel készült tábla-
ταίων kolostorból származik és a
lazabja armak a magon kis csoport
elyek rázik maradtak; legutóbb ta-
e eudoxiai lapos domborművet –

16/5

Abondio

hogy udvari művésze volt a Habsburgoknak, s hogy e harból szarmazó két uralkodóról hamas érmet készitett, amelyek magyarország elterjedésének és kedveltségének bizonyitéka, hogy nagy szamban és több ~~vál~~ ismeretlen változatban is fordulnak elő a Nemzeti Muzeumnak a Szechenyi-család és más régi magyar családok tulajdonaból ünre gyűlt éremtárában

150. A keleti fal közepén egy m
apostolt ábrázol, a felirat
minden alak mindkét oldalán: K

A technika kivésse különböz
ci emailokhoz áll közel, ahol kivé
ábrázolandó alakhoz (szolgáló) t
a champlevée alakzatok figyel
és szín által meghatározott do

A mi Múzeumunk „sculp
ja, mely a szalonikii τών Βλα
XI. sz.-ra datálható, értékes d
ilyenemű bizánci munkának, m
adltak egy szebb darabot – a
Konstantinápolyban.

16/6 6

Abondio

1569-ben II. Miksa
Pozsonyba küldi kér szakértő-
vel együtt, hogy véleményt
mondjon a ~~kap~~ a
pozsonyi vár udvari
kápolnáját díszítő Giulio
Licinionak a csarnával
szemben támasztott Erivete-
lése ügyében. ~~A mert~~ Lehet-hogy,
~~Jo után ékezett Pozsonyba~~,
pozsonyi tartozkodását
használta fel arra, hogy
Veranesics Antal pri-
mást szintarza. A biró-
dalom leghiválott érem-
készítőjének megjelenése
Pozsonyban bizonyára
nagy érdeklődést keltett
s talán ott keletkezett

Notre Dame de Paris

1163 kezelik építeni. 1182-ben szentelik fel. A Szt. Anna kapu kivéssel ezelőtt készült. 1196-ban a hajóból csak két szakasz kivezzék. A homlokzat 1208–1235. Tornyok 1245 1257-ben Jean de Chelles meghosszabbítja a keresztelőt és elhelyezi a déli kapunt. 1290–1320 kaz építik a kápolnákat.

+ déli kapun (Szt. Anna) a legkorábbi timpanonja és felső ajtóbélés (?) és a boltszár alakja ínek egy része XII. n. közepe 1163 körül a chorus építésével egyidős. Timpanon Mária a zsenge Jézusszal, két fiatalos vonzzal mellett VII. Lajos térdelve és Maurice de Sully pari püspökkel ami-t szeptek meg a timpanont.

Emil Mâle: Le portail Sainte Anne à Notre Dame de Paris Revue de l'art ancien et moderne 1897. II. 231. (mindig zsinig.

16/7

Abondio 7

önzekottetése Jordán
Tamás bírós magyar
orvossal és a Pozsony
mellett Vöröskot bírós
Fuggerek tisztviselő-
jével, Záh Sebestyén-
nel és nejével, Hik-
nek emlékérnél kenés-
sel utott elkészítette
(1572)
Más konfitársanik
vagy magyarországi
nevezetes férfiak, Bakócz
Tamás, Galeotti, Vels
Leonhard magyarországi
főparancsnak, Bátho-
ry Zsigmond ermeit
is tulajdonszottak A.-nak

78./ Siklóssy László : Mükincseink

79./ Pásztor József : Hevesmegye vá

80./ Ambrus bácsi : Régészeti Kis

81./ Dudás Gyula : A Szeged- Alsó

82./ Pollák Illés : A Müvészi Tere

83./ Hangay Sándor : Müvészetek a

84./ Prém József : Vázlatok az ipa

85./ Lehel Ferenc : Egy müvészettör

86./ Ipolyi Arnold : Mütörténeti

87./ Hekker Antal : A Klasszicizmu

88./ Lukcsics József : A veszprémi

89./ Hock János : Müvészi reform.

90./ Székely György : Müvészet és e

91./ Morvay Győző : A müvészi után

92./ Bunyitay Vince : Szilágymegye

A boritéklapok a könvekhez hozzáköt
irat kerül. Budapest, 1936. márciu

A fenti könyveket teljes fel

Buda

16/8
8

Abondio

de e vélemények nem
álljak meg a kritikát.
Magyar vonatkozásu
művei köze kik azon-
ban sorolni Pietro
Feraboscoinak (1512–
1590 után) I Ferdi-
nand, Miksa és Rudolf
olasz, luganói szárma-
zásu udvari építészének
1575-ben készült emlék-
érmet, amelyben ő
építette, Győr, Komárom,
Pozsony és Nagykanizsa
katonai erődítményeit

vándorutja Bécsbe. Zöld félvászon.

rai. Barna félvászon.

Káté. Piros félvászon.

városi templom. Piros félvászon.

ntés Törvénye. Sárga félvászon lila vimkével.

z Én tükrében . Kék félvászon.

rmüvészet köréből. Világoskék félvászon.

téneti Monstre dráma. Barna félvászon.

tanulmány. Piros félvászon.

s Az Ókori Müvészetben. Kék félvászon.

egyházmegye könyvészete. Barna félvászon

Zöld félvászon.

rkölcs. Vilgáoskék félvászon.

zás elve. Világoskék félvászon.

középkori müemlékei. Piros félvászon.

endők. Valamennyi könyvre aranybetüs feli-

us 18.-án.

lőségel átvettem.

t 1936 márc. 17.

Hiztalos Lasfló
könyvkötő

Abondia 16/9.

Haraüttkal legtermé-
kenyelb önze kottötése a
körnöcy magyarnyai
és kassai pénzverdék
rejlé volt. Közvetlen
közre működése és hatá-
sa az ujabbkori magyar
pénz történetében vató-
ban korszakot jelenett
a magyar tallért mű-
vészi alakjában addig
soha el nem ért s ké-
sőbb se tulszárnyalt ma-
gaslatra emelte. 1579.

található, mivel az orgona teljese
telen bekapcsolása következtében,

Mindannak daczára,
jótállás keretében tartozik, a bek
szerelőnek adtuk, mely munkálat el
fejeződni.-

Minthogy október 2
lejárván, Czégünk az orgonát a mot
hangolni és nagyon szépen kérjük a
intézkedését.-

Maradunk szolgálat

16/10

Abondio

vesett tallérja a leg-
nett magyar pénz,
több mint három év-
tizeden át szolgalt
pénzverdéinknek min-
tául, úgy hogy méltán
beszélhetünk ezen idő-
ben verdéink Abondio
stiljéről. Minta
darabjait valószínűleg
Bécsből ~~[illegible]~~
küldte, s nem helyben
készítette.

iddje 1914.oktober 21-én lejárván,

tétünk , kegyes kiutalványozását,

orgona, motorja és a ventilátor t

dik.-

Maradunk szolgála

16/11 (11

Rudolf 1576-ban mikelyt
a tront elfoglalta, megbízva
Abondiot egy tallérmutatók
készítésével. Birodalmi
kulombolo rezeiben
levo pénzverdékbe
szanta azokat, az egész
birodalomban magyjaba
egyszegos typusu mutatók
gyanant. Negy ilyen
mutató mutatháromnak
is, melyek csak kevés
ban térnek el egy
mástól, vegredmenyben csak vál-
zatai ugyanegy typus
nak.

MÜEMLÉKEK ORSZ. LEXIKONJA

Magy. kir. Postatakarékpénztári számla 17991.
Giro-számla az osztrák-magyar banknál

TELEFON 177-42

TEKINTETES

MÜEMLÉKEK ORS

Minthogy a MÁTYÁ

16/12 12

Körmöcbanyán az
első Abondio-stilu
tallérokat 1579-ben
vertek. Az 1579-es
magyar tallérmutáját
1598 ött a nagybányai
pénzverde is felhasz-
málja. Körmöcön
1606 ig, nagybányán
1602 ig utánozzák
és variálják tallérjat.
Abondio hatása a
kassai pénzverdére is
kisugarzott

Magy. kir. Postatakarékpénztári számla 17991.
Giro-számla az osztrák-magyar banknál

TELEFON 177-42

Ri

CS.

GŐZÜZEM

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS

Folyó hó 7-én kel

tel értesiteni, hogy a budavári ko

gáltam és sajnálattal tapasztaltan

16/13

1580. Rudolf mussolá-
sára Prágaban telepszik
meg. Két év mulva
ott akarja hagyni az
udvari szolgálatot
és ezek újabb pénzsegély
engedelyezése tartja
Prágaban meg egy évig
1583-ban hosszabb utat
tesz szülőföldjen, 1584-
ben nyra Bécsben
van, ahonnan egy
évre ra vissza megy Prá-
gaba, hogy mennyi
jön bécsi hitelezői
elől-

ger Ottó Budapest

SZENT-GERGELYREND-LOVAGJA

ÉS KIR. UDVARI ORGONAGYÁR.

RE BERENDEZVE. X. KER. SZIGLIGETI-UTCA 29.

Budapest 1914. oktober 22.

BIZOTTSÁGÁNAK,

BUDAPEST

t nb. átiratára van szerencsém tisztelet-
ronázó templom orgonáját azonnal megvizs-
, hogy a fenn forgó hiba nem az orgonában

16/14

14

Rudolf még 1574-ben
megerősítette nemességét
és kibővítette címerét s
adonágait és ismételten
kiprétte

Rieger Ottó Budapest

SZENT-GERGELYREND-LOVAGJA

S. ÉS KIR. UDVARI ORGONAGYÁR.

EMRE BERENDEZVE. X.KER. SZIGLIGETI-UTCA 29.

Budapest 1914.nov.2.

SZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK,

BUDAPEST.

S templomba szállitott orgona jótállási

17

Abondio, Antonio

Lásd

Klebelsberg Emlékkönyv. Bp 1925.

Gyarevich T. cikkét.

Lásd

Numizmatikai Közlöny

1926. 36. l.

Kappel-

15.

Abondio Antonio

l.

M. Bibl. Hemle

1925. 155. l.

474

ber 25-én.

obrafordultan tánczol de visz-
el szent Jánosnak fejét fogja, bal
emeit mereszti és fogait összeszorit-
alót és kezein karkötőt hord. Felső
szoknyáját ékköves őv és öt sor
ütöttek végei lelógnak.
ldöke, ker.szt. Jánosnak haja, szem-
lla fekete. Jelzése alól balra: Éder

2 cm.
rczius 4-iki 22446 sz. leirat alapján
éli tárlatán 2000 K-ért (428-908).

19.

Abondio, Antonio

Loisd

Numism. Közl.
1929-30. 69. l.
70, 71. l.

mann műhelyéből. Az Erd. Múz. Egyl. Régi Magyar Könyvtárának tulajdona.

436. **Ereklyetartó kereszt tokja.** Elő- és hátrész. A kereszt alakját követő favázon bőr-behúzat, helyenként vörös és zöld festéssel, arany-nyomású díszítéssel. Középen ornamentális keretben IHS. XVIII. század. A Szent Mihály-plébániatemplom tulajdona.

437. **Szentségtartó tokja.** Elő- és hátrész. Favázon bőrbehuzat. Arany- és vörösnyomású ékítménnyel. Felirata: MONSTRANTIA ECCLESIAE PAROCHIALIS CLAUDIO : POLITANAE. ANNO 1759. ABSOLVTA. A Szent Mihály-plébániatemplom tulajdona.

20.

Abondio, Antonio

rod

Katz, Viktor: Eine unedierte Medaille des Antonio Abondio. Berliner Münzblätter 1929. 323.

21.

Abondio Antonio

lásd okv.

Varjú 1929

37, 55. l. 80 l

45 tábla

A M. Nemzeti
Muzeum Tört. Osztálya
vezető a kiállított
gyűjteményekben.

Bp. 1929

adomat: Der Tod des heiligen Antonius des Einsiedlers. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 45. *A. Villadomat:* Szent Antal remete halála.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIV. 45. *A. Villadomat:* Szent Antal remete halála. — 1873: XIV. 43. *A. Villadomat:* Der Tod des heiligen Antonius des Einsiedlers. — 1876, 1878, 1879: XVI. 702. *A. Villadomat:* Remete szent Antal halála. — 1881: 745. *A. Viladomat:* Remete szent Antal halála. — 1888: XXII. 771. *A. Viladomat:* Remete szt. Antal halála. — 1896, 1897: XXII. 771. *A. Viladomat:* Remete szent Antal halála. — 1897: XXII. 771. *A. Viladomat:* Der Tod des heiligen Antonius des Eremiten. — 1898: XXII. 771. *A. Viladomat:* La mort de saint Antoine. — 1901, 1904: XXII. 771. *A. Viladomat:* Remete szent Antal halála.

22.

Abondio

irod

Huszár Lajos: A Szent György-érmek, Magyar Művészet

1932, 21. l.

Vasárnap **30** B4 Martina sz.	JANUÁR 31 NAP Prot. B4 Mártonka
Hétfő **31** Boscó sz. János	Prot. Virgilia
Kedd **1** Ignác pk. vt.	FEBRUÁR 28 NAP Prot. Ignác
Szerda **2** *Gyertyasz. B. A.	Izr. Adar Prot. Karolin
Csütörtök **3** Balázs pk.	Prot. Balázs
Péntek **4** Korz. András	mosás Prot. Ráhel
Szombat **5** Ágota sz. vt	Izr. S. Theruma 6. hét Prot. Ágota

23.

Abondio, Antonio

Nobrait

l.

Kem Pozs

15. l.

Kemény Lajos

A pozsanyi vár és
váralja.

Bratislava —
Pozsony
1933.

HELYSÉG

BÉCS.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Kö
Co

KOR

14

ŐRZÉSI HELYISÉG

Cs. udvari könyvtár.

TULAJDONOS

MÉRET

ini

TÁRGY S. Chrysostomus: Libri VI. Diago
Basilius: de dignitate s

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉSI

Hártyakézira
arany initialérral. C
címere.
Vörös préselt bőrk
közepén ulagyar

FÉNYKÉP, RAJZ

24.

Abondio Antonio

Ferabosco Pietro -
emlékezme

l.

Hadtört. Közl

1933-165 l.

Művelődéstört-
nincs
emlékve

~~Venezia VII. 250~~

25

Abondio, Antonio

Madonnát ábrázoló ovális, címeres és fehrátos érem 1587-ben. az alábbi muzeumban

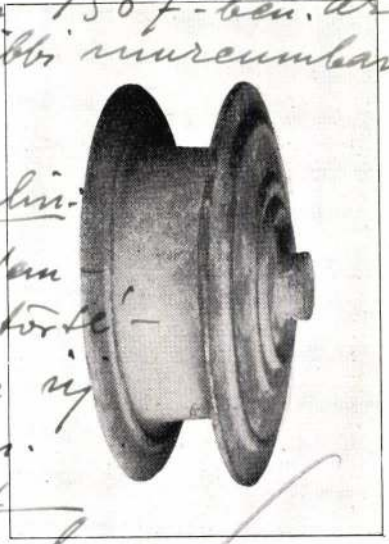

Pásztoryné Alcsuti Katalin:

A Magyar Nemzeti Muzeum történeti osztálya új rendezésben.

Művészet

1937. 100. l.

Képpel

125.

127. OROSZLÁNFEJ.

Mészkő. Magassága 14 cm. Felülete elmállott; állkapcsa letörött, sörénye számos helyen megcsonkult. Rhodosból származik.

Épület koronázó párkányát díszítette, mint a 126. számú. Görög munka.

Paul Arndt: Löwenkopf als Wasserspeier. Hellenistisch.

26.

Abondio Antonio

wód

Husz Szlg

14, 15. l.

Huszár Sajos

Szent György ezreke

Bp 1940

.33

Magyar Nemzeti Muzeum
Muemlékek Országos Bizottsága
Alkalmazottak száma:10.
Családi pótlékra jogosultak szá

ÖSSZES

Sor-szám	Fizetési oszt.	Az egyes fizetési osztályba járó fizetés forintban
1.	IV.	180
2.	VI.	108.75
3.	VII.	90
4.	VIII	75
5.	IX.	64.50
6	XI.	50.25

Családipótlék 7 személy után: a 4

azaz:Kilencszázharmincnyolc

27.

Abondio, Antonio

Lásd
3

Szépművészet
1940. 12. l.

Huszár Lajos

Az ércmunvészet.
Erdélyben
Szépművészet
1940. 12. l.

Jáki templom.

28.

Abondio Antonio

l.

Ernyey József: Ko-
lozsvári Jordán
Tamás emlékezete
(1570) Nemzm.
Közl. 1941. 80-84. l.

1946			ÁPRILI
Óra	HÉTFŐ **29** Péter vt.	KEDD **30** Katalin	SZERDA **1** Fülöp, Jakab
8–9			
9–10			
10–11			
11–12			
12–1			
1–2			
2–3			
3–4			
4–5			
5–6			
6–7			

Jegyzetek

Aleondio, Antonio

29.

Veranchich Vital
öntött ezüstérme az
estergomi főrzéleséglíár
kincstárában –

l.

Magyarográf

TARTALOM:

	Oldal
Árverési sorrend	
Árverési feltételek	5
Előszó	7
Festmények, rajzok, metszetek	15
Szobrok, plakettek, érmek	35
Kelet	53
Arany-, ezüst- és ékszertárgyak	61
Porcellán- és üvegtárgyak	77
Textiliák	95
Szőnyegek, takarók, függönyök	103
Hangszerek, fényképezőgépek, látcsövek, fegyverek	111
Bútorok és egyéb berendezési tárgyak	117

17

ANTIK BU

legszebben restaurálva, n

Rucz C

régiség- és mük

Budapest, IV., Vá

(Piarista pa

TELEFON:

30.

Abondio, Antonio

Eisenschneider, Medailleur, Bossierer, Maler u. Bildhauer in Diensten der Kaiser Maximilian II. u. Rudolf II. zu Wien u. zu Prag. Geboren 1538 als Sohn des Bildhauers Ant. Abondio aus Ascona. angeblich Schüler des Medailleurs Leone. gestorben 1615.

1566-tól állt az osztrák császár szolgálatában.

Magyar vonatk. művei:

Erzbischof Anton Verancius

1569.

Többet nem sorol fel.

IV. 1198–

Katmünzen 1201. l.

28

Lelez, deáki pusztai VI. 138.

31

Estei II. Alfonz és nep,
Habsburgi Borbála ~~festett~~
viaszkéjmása (A.-tól) a M. Nemzeti
Muzeumban.

Nyakbavaló érem Ma-
donna képpel, arany-
zott Ezüstből, melynek
hatán Trautsohn Sixtus
Pal báró magyar indigena
címere van bevésve 1587-
völ-

32.

A M. N. Muzeumban

Veranesics Antal
nyakbavaló ernie, a
nyaklánc töredékével,

A Ráth György muzeumba
van a Veranesics-~~erem~~
elefántcsont medailleja,
a Veranesics-féle öntött
fém érmek mintája ul Hol
gáth

agyon szépen kérjük a 4954 korona le-

yben tisztelettel jelentjük, hogy az

esen rendben és kifogástalanul mükö-

a mindenkor örömmel készen,

kiváló tisztelettel

RIEGER OTTO

CS. és KIR. UDV. ORGONAGYÁR

33.

Abondio Antonio

lásd

Hómtizcv

34. l. - XVI. t.

LÉ

s I
llen
er,
a
Kun
an
esuj
ior
x
i L
ogv
an.
ber
ya
yá
ső

eg
eti

an: egyrészt áttekintést akar nyújtani a
oborfestés történetéről és technikájáról,
ásrészt bemutatja az újabb időben ez
ányban tett kísérleteket. Ennek megfele-
en vannak a tárlatban egyiptomi, görög,

törekvésnek, mely a festményen kívül
művészet minden ágában érvényre akar
juttatni a színeket. Az már ma is bizonyo
hogy e törekvés a művészi iparban ho
tovább teljes győzelmet fog aratni. E gy
zelemben látjuk a művészi ipar legközeleb
jövőjét, a mihez nem is kívántatik na
jóslási tehetség.

A rajzoktatás kérdésével Ango
országban mind inkább komolyan fogl
koznak. Az elmúlt nyár folyamán Magaz
of Art című folyóiratban megjelent czikk
arra indították a közoktatásügyi kormán
hogy egy bizottságot nevezzen ki, mely
ügyet tanulmányozza. A bizottság terjed
mes jelentést dolgozott ki, s azon vélem
nyének adott kifejezést, hogy a gyakorl
élet egyik legszükségesebb követelménye
járatosság a rajzban, s pedig értve nem
geometriai, hanem a szabad kézrajzot. Az in
a munkás, ki az iskolában elsajátította a r
zolás elemeit, a mesterség gyakorlatában s
kal kevesebb nehézséggel fog küzködni, m
az, ki nem tud rajzolni. Még ma is sok

34

Abondio (??)

Mátyás emlékérme
győzelmére. Elő
és hátlap
Varju nem említi
ki készítette –
A M. N. Muzeumban
Képe
repr. –
Magyarmelödtört
II. 65. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

érem- és viasz (35)

Abondio, Antonio, olasz ~~festő,~~ szobrász, ~~és éremmetsző~~ szül. valószínűleg 1538-ban Milanoban, meghalt 1591-ben Bécsben. Miksa császár Milanoból hívta meg udvarához; később Rudolf császárt is szolgálta. A bécsi udvarnál való működése reánk nézve annyiban érdekes, mert az új tallérok mintáit ez időtájban úgylátszik ő készítette, s a körmöczbányai pénzverdében ezen minták alapján dolgoztak. Tudjuk például, hogy tőle való Rudolf első tallérjának mintája, melynek alapul vételével, némi változtatással a körmöczi pénzverde számára 1579-ben próba példányok verettek. A. typusát azután a körmöczi tallérok Rudolf haláláig megtartották. Érdekesebb ennél, hogy magyar előkelőségek (Bakács Tamás és Verancsics Antal esztergomi érsekek, Jordán Tamás legfelsőbb tábori pap, Schwendi Lázár és Fels Lénárt magyarországi főparancsnokok stb.) részére is dolgozott s talán Magyarországon is megfordult. E munkái közül nagy műbecscsel bír Verancsics érsek emlékérme, melynek elefántcsontból faragott állítólag eredeti mintája a Ráth György-féle múzeumban van. Tőle való Hunyadi Mátyás panegyristája és Galeotti Martius medailleja is.

H éremvésnök, festő, † 6 után alighanem id. Atyja Antonio A. ~~dic~~ asconai származású volt.

Rudolf kivánságára ~~Kiadta~~ nincrek viasz portré domborművet készített.

Császári öltönyével többször volt Külföldi Velencei alföldön Spanyol- a Német országban

~~*Arch. Ért.* 1888. 189. l. — *Bisenius Antal:* A pozsonyi várkápolna festésének történetéhez 1563—1588. *Arch. Ért.* 1894. 146. l. — *Csermelyi Sándor dr.:* Emlékérmek az Országos Ráth György Múzeumból. *Numizmatikai Közlöny.* 1910. 105. l. — *U. az:* Az Országos Ráth György Múzeum emlékérmei. *Magyar Iparművészet.* 1911. 131. l. — *Forrer:* Biographical Dictionary of Medallists. London, 1902. I. 6—8. l. — *Gohl Ödön:* Arch. Ért. 1901. 102, 104. l. — *U. az:* Magyar egyházi emlékérmek. *Numizmatikai Közlöny.* 1911. 102. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1835. I. 8. l. — *Ráth György:* Az iparművészet könyve. Budapest, 1902. I. k. 203—204, 247. l. és 1905. II. k. 137. l. (képekkel). — *Wesserle József:* Hátrahagyott érmészeti táblái. Pest, 1873. G. Hirnevesebb személyeket illető emlékérmek. IV. tábla 10. és XXXVII. tábla 1.

Gyevich Vilmanjé vmit bőle való az (oval alapu) nyakérem, mely Mária a gyermek Jézussal ábrázolja. (1587)
a melynek egyik példánya a Louvreben ~~van~~, a másik pedig a M. N. Múzeumban van

Abondi Antonio

3v.

ban a galla-törzsek uralma alá került, míg délről négertörzsek költöztek be. Kultúrájában egyiptomi, görög, zsidó, arab, néger elemeket találunk s ugyanilyen kevert a lakosság a testi típus szempontjából is. A legtipikusabb abesszíniaiak *Amhara* tartományban élnek. Ezek magastermetűek, keskeny, hosszú koponyával, ovális arccal, keskeny sasorral. Fénylő, sötét szemük, hegyes álluk, szépalakú szájuk, kissé vastag ajkuk van. Hajuk hosszú, fekete, kezük és lábuk kicsiny. Bőrük színe a világossárgától a sötétbarnáig változik. A hamitatípust északon a *Bogo*-beliek képviselik, míg a Abesszíniában. A lakosság legnagyobb része azonban ma is pogány vagy mohamedán. A keresztény egyháznak különös jelentőséget ad az, hogy fordításban több régi apokrif szöveg, egyházi rendszabály és legendás könyv maradt meg benne, amelyeknek a szövege egyébként jórészt ismeretlen volna. SZIMONIDESZ L.

Abesszíniai irodalom, lásd: *Ethiop irodalom.*

Abesszíniai kút (más néven *Northon-kút*), gyors víznyerés céljából, kútásás helyett alkalmazzák. Előfeltétele, hogy a vízzáró feltalaj alatt aránylag kis mélységben víztárolóréteg legyen. Egy-

Abondio Antonio:
Estei II. Alfonz és neje, Habsburgi Borbála viaszképmása a M. N. Múzeumban

négertípus az ÉNy-i síkságokon lakó *sangallá*-k között látható leginkább. Több bizonyíték szól amellett, hogy Abesszíniának már a kőkorban negroidtípusú lakossága volt. BARTUCZ L.

Abesszíniai egyház, csak Kr.u. 500 körül keletkezett, bár *Constantius* császár 356-ban saját-kezű levélben hívta fel *Aizanas* királyt és testvérét a megtérésre. Monofizita jellege volt, vagyis nem ismerte el Krisztus külön isteni és külön emberi jellegét. Hitvallását *Jacobus Baradaeus* állította össze. A középkorban katolikus szerzetesek térítettek Abesszíniában azzal a szándékkal, hogy az egész egyházat katolikussá tegyék; most lazaristák működnek az országban. 1634 óta evangélikus misszió is dolgozott, újabban amerikai hittérítők is letelepedtek és vagy negyvenen tartózkodnak

máshoz (többnyire csavarosan) illeszkedő csöveket hajtanak a talajba addig a mélységig, amíg csak a víztárolóréteget el nem érik. A legalsó cső végére acélszűrőt szerelnek, vagy a csöveket felhasítva, azokat finom rézhálóval veszik körül. Igy a víz a csövekbe behatol s azt a kútra szerelt szivattyúval hozzák a felszínre. BENDA L.

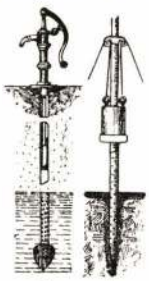

1. 2.
1. Abesszíniai kút. 2. A cső leverése

Abesszíniai naptár szerint az évnek tizenkét harmincnapos hónapja, öt (szökőévben hat) toldaléknapja van. A Maszkazan, azaz Újév napja a Gergely-féle naptár szerint szept. 9-re esik. MASSÁNY E.

Abesszíniai nyelv, lásd: *Ethiop nyelv.*

Abet *Ádám*, amerikai magyar szocialista költő, sz. 1867-ben. Szabómunkás volt és kivándorolt. Magyarországon ő volt az első népszerű munkásköltő. Tárgyát leginkább a bányászok életéből vette. Megalapította az *Amerikai Magyar Népszava* lapot, amely később más érdekeltség kezébe ment át. Ismertebb költői és szociológiai művei: *Magyar levelek Amerikából*, *Társadalmi öntudat*, *A jólét megszervezése*. Angol nyelven is írt. GYAGYOVSZKY E.

Abführen (ném.), a szobaidomítás után a vadászterületre először kivitt vadászebnek kipróbálása; magyarul: *terepróba.*

Abgar, Osrhoene tartomány, Edesszában székelő számos, (talán 29) uralkodójának neve vagy címe. *Eusebius* egyháztörténetében azt írja, hogy *V. Abgar* leprabetegségében levelet írt Jézushoz, kinek istenségét fölismerte és segítségét kérte, egyben menhelyül ajánlotta saját országát. Jézus levélben ígérte, hogy mennybemenetele után egyik tanítványát fogja elküldeni. *Chorenei Mózes* szerint az üzenetváltás szóban történt, de Jézus saját arcképét küldte Abgarnak. A szíriai *Doctrina Addaei* (Thaddaei) című mű szerint az esemény Kr. u. 32-ben történt. Szent Ágoston és szent Jeromos nem fogadta el hitelesnek a történetet; *Gelasius* pápa és egy római zsinat (495 körül) szintén apokrifnak nyilvánította az Eusebius által közölt levelet. *Lipsius* (Die Edessenische Abgarsage, 1880) szerint a legenda onnan származik, hogy VIII. Abgar (Kr. u. 176—213) az apostolok korára akarta visszavezetni országa megtérésének eredetét. TÖRÖK P.

Abhidamma, a buddhizmusban azoknak a magasabb törvényszerűségeknek a neve, amelyek az életet és a sorsot jobban meghatározzák, mint az anyag. Másodsorban azokat a tanokat nevezik így, amelyeket a buddhista elmélkedők és vallástudósok az eredeti tanokból kikövetkeztettek. Ez az iskolás vallástudomány körülbelül olyan viszonyban áll az eredeti buddhizmussal, mint a kereszténységben az evangéliumok a középkori skolasztikus egyházi tanrendszerrel. SZIMONIDESZ L.

Abhidammapitaka, a buddhista szentírás legfiatalabb része. Az elnevezés első része arra utal, hogy a magasabb tan, az abhidamma van benne, a második rész pedig a pitaka: kosár szó arra céloz, hogy a mű nem egy könyv, hanem könyvgyüjtemény. A buddhista tan metafizikai vonatkozású tanait tartalmazza. Régibb írások mondásai és tanításai felett vitatkoznak benne későbbi hittudósok, egyik írásában pedig a pátaliputrai zsinaton tárgyalt kérdések előkészítése olvasható, amiből az látszik, hogy ez a rész a Kr. e. III. sz.-ban keletkezett. SZIMONIDESZ L.

Ab hinc (lat.), a. m. innen, ettől kezdve.

Ab hoc et ab hac (lat., ejtsd: *àbhok et àbhàk)*, a. m. erről is, arról is (beszélni).

Abhorrers (ejtsd: *ebha'rerz)*. II. Károly ismételten föloszlatta a parlamentet, mert ez *Jakab* yorki herceget ki akarta zárni az örökösödésből. A parlament összehívását kérvényezők ellenében irtózásukat *(abhorrence)* kifejezőket hívták ezután e néven. TÖRÖK P.

Abhorreskálni vagy *perhorreskálni* (lat.), a. m. lenézni, megvetni.

Abhortáció (lat.), az olyan beszéd, mely a hallgatóságot valaminek az elkövetésétől óva inti (ellentéte: *adhortáció)*.

Ab Hortis, az Augustini-család nemesi előneve, lásd: *Augustini ab Hortis.*

Abiad (Rasz Abiad), Tunisz legészakibb pontján levő hegyfok.

Abich *Wilhelm Hermann* német geológus és utazó, szül. 1806 dec. 11-én Berlinben, megh. 1886 júl. 2-án Grácban. 1842-ben a dorpati egyetem tanára, 1853-ban a szentpétervári Akadémia tagja lett; 1877-től kezdve Bécsben működött. Kutatása főként a Kaukázus környékének országaira terjedt ki. Munkái: *Vergleich geologischer Grundzüge der kaukasisch-armenischen und nordpersisch. Gebirge* (1858); *Geol. Forschungen in den kaukas. Ländern* (1878—87, 3. köt.). Irói hagyatékából *Geol. Fragmente* és *Aus kaukas. Ländern* c. művek jelentek meg. GAÁL I.

Abidosz *(Abydos)*, a Dardanellák ázsiai partján ezt a nevet viselte az ókorban az egyik kikötőváros. Vele szemben feküdt az európai parton *Szesztosz.* E két város között a tengerszoros annyira összeszorul, hogy Xerxes perzsa király Kr. e. 480-ban itt verette a hidat, melyen seregét Ázsiából Európába vezette. Ehhez a helyhez fűződik Hero és Leander ókori mondája, mely szerint az Abidoszban lakó Leander éjszakánként átúszott Szesztoszban lakó kedveséhez, Herohoz. Ez a tárgya *Schiller* balladájának és *Grillparzer* színművének (A tenger és szerelem hullámai) is. KALLÓS E.

Abidosz (óegyipt. *Abdu)*, Felső-Egyiptom egyik leghíresebb városa volt. A Nílus balpartján a mai El-Arâba el-Madfûna mellett terült el. Itt temetkeztek már az I. és II. dinasztia (3400—2980 Kr. e.) királyai és udvari főtisztviselői. Kezdetben a sakálfejű Chenti Amentin halotti istent tisztelték lakói, de már az óbirodalomban a Delta felől Ozirisz kultusza hódította meg. A papság Ozirisz halálát és végső

37.

ABONDIO, *Antonio*, az ifjabb (1538?—91), milanói eredetű szobrász, festő, főleg éremkészítő. Apjának, *idősb Antonio A.*-nak és Leone Leoninak tanítványa. A XVI. század 60-as éveitől kezdve II. Miksa, majd II. Rudolf császárok szolgálatában áll Bécsben és Prágában. Rudolf kívánságára számos kiváló színezett viasz-portrédombormüvet készített. A.-nak köszönhető ennek a műfajnak Németországban való elterjedése. Császári ösztöndíjjal többször van külföldön, Németalföldön, Spanyolországban, Itáliában, ezenkívül német fejedelmi udvaroknak is dolgozik. Érmei főleg a két császárt, a császári ház tagjait, kivételesen polgári személyeket is megörökített. Magyar előkelőségek, Bakócz Tamás, Verancsics Antal, Jordán Tamás tábori főpap, Svendi Lázár számára is készített emlékérmeket és tőle való Galetto Morzio emlékérme is. (Fiával, *Alessandro A.*-val együtt majdnem félszázadig állt a császári udvar szolgálatában. — Irodalom: *E. Fiala* (Prága, 1909).

Sn

Yeo Fa 78

Ef I. 8. 1.

enczei festő.

zázadból.

(Máté 27 r. 31).

ábrázolja, midőn halálraitélte-
vállaira a keresztet tették.
kissé előre hajlik és kezeivel
ogja. Fejét töviskorona diszíti,
bajusza és szakálla szőke.
tja piros.

m. — Lelt. sz. 1370. — Vétetett
ntitől 500 lirán (457·50 K). —
-én (279–95). — Az elszámolásra
-iki 59601 sz. min. előadmányi
adta az 1900 november 28-iki
augusztus 26-iki 373 eln. sz.

jstr. 27. l. — Verzeichniss Nº 20.

111

98 (1370).

658 (554).

98

Abondio, Antonio

(34)

Abondio *Antonio*, olasz művész, *Milano 1538 †Bécs 1591. Rudolf császár festője és

— 24

éremművésze. Több magyar vonatkozású érmet is készített. Kiváló mestere volt a viaszmintázásnak, e részben főműve II. Miksa császár nagy képmás-domborműve.

Abondio Antonio: Verancsics Antal esztergomi érsek, prímás emlékérme.

Uj Idők Lexikona

I. köt.

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA

Abondio, Antonio (39)

Abondio *Antonio*, ifj., olasz festő, szobrász és éremművész, szül. Milanóban, tridenti származású nemes családból. Születési éve bizonytalan (1538-ra teszik), megh. Bécsben 1596-ban. *Leoni Leone* tanítványa volt. *Abondio* életének legnagyobb részét a Habsburg II. Miksa és II. Rudolf szolgálatában töltötte. Körülbelül három évtizeden át híven szolgált, majd Bécsben, majd a birodalom más részében. Először okmányilag 1566-ban szerepel, mint II. Miksa «szolgája» és arcképmintázója. Igazi ereje az arckép. A Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő páros színes viasz dombormű korban az első, a mester kisszámban ismert efajta munkája között, II. Estei Alfonz ferrarai herceget és második nejét, Habsburg Borbála magyar királyleányt, első Ferdinánd nyolcadik leányát ábrázolja. Hazánkkal már meglehetős korán összeköttetésbe került. 1569-ben a pozsonyi vár udvari kápolnáját díszíti. 1579-ben Körmöcbányán vert pénz, a legszebb magyar tallér, az ő munkája után készült. Részletezésre hajló egyéni stílusát nem befolyásolja a németekkel való sűrű érintkezés. Kétségkívül legnagyobb hatást mestere, Leoni Leone gyakorolta reá. Megfordult Németalföldön is, de már mint kiforrott művész. Az általa készített érmek hosszú sorában magyar személyiségek is találhatók. *(Színes kép, l. a 66. old.)*

Gyulai Lex. I. K. 84. 4.

ALAPITVA 1899-BEN FIUMÉBAN

FIUMEI

KÁVÉ TEA

Központ: GRESHAM PALOTA

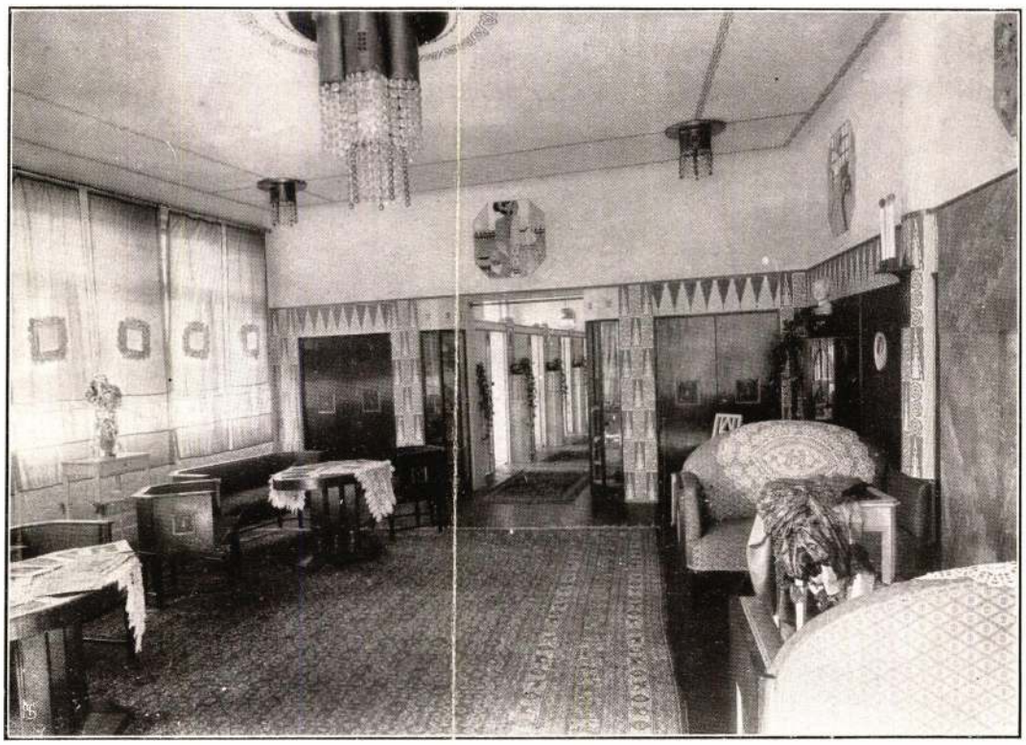

179.

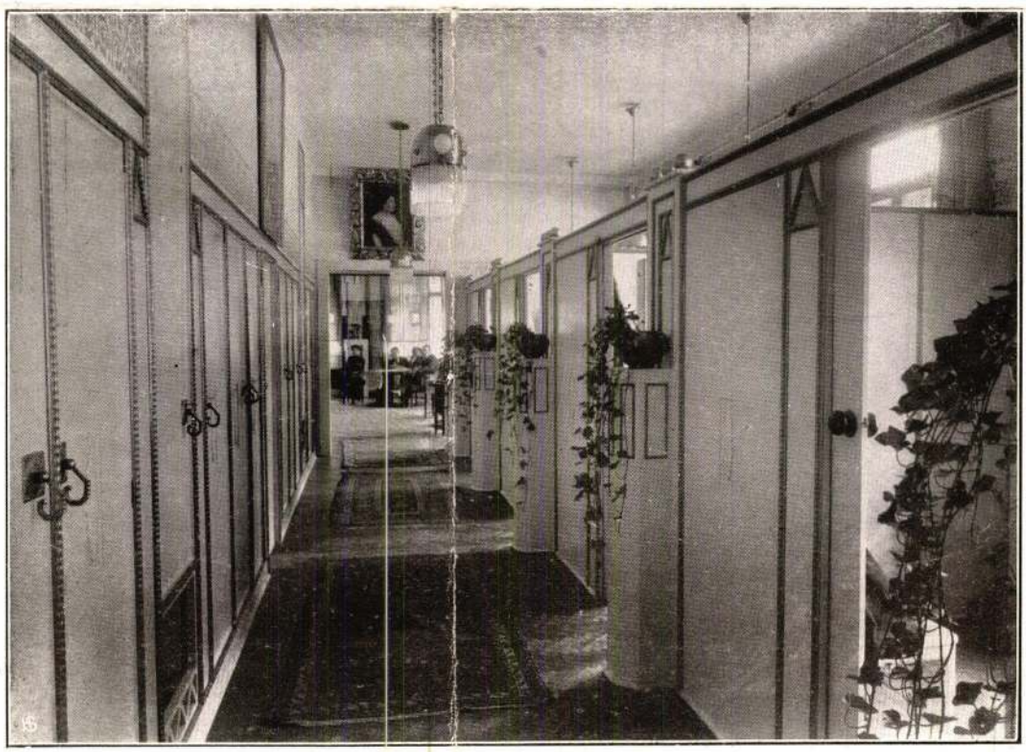

180.

179—180. BERKOVICS-FÉLE DIVATSZALON RÉSZLETEI.
KÉSZÍTETTE: VUKOVICS VLADIMIR.

SALON
DE MODES.

174.

175.

176.

177.

178.

174. JOH. B. BRAUN: S. G. HOLZSCHUHER.
175. NÜRNBERGI MESTER, 1580—90: CHR. HARDESHEIM.
176. SPERANDIO: I. ERCOLE HERCEG.
177. ANTONIO ABONDIO: II. MIKSA.
178. JACQUES JONGHELINCK: II. ERICH HERCEG.

MÉDAILLE DE S. G. HOLZSCHUHER.
MÉDAILLE DE CHR. HARDESHEIM.
MÉDAILLE DU DUC HERCULE Ier.
MÉDAILLE DE MAXIMILIEN II.
MÉDAILLE DU DUC ERIC II.

Magyar Iparművészet
1911. évf. 6.

A MŰGYÜJTŐ TÁRCÁJA

Budapest idegenforgalma

Irta: *Jeszenszky Sándor*

A »Szép Budapest« c. könyvből, melynek jelességeit lapunk mult számában méltattuk, átvettük mutatóba ezt a rövid cikket. Adatai, kritikai hangja és egészséges ötletei ízelítőt adnak az egész könyv stílusából.

I.

Vannak szerencsés városok, melyek fentartásához tekintélyes részben hozzájárul az idegenforgalom. Budapest valóban méltó arra, hogy e kiváltságos városok sorába kerüljön. A kérdés fontossága arra késztet, hogy ezt egy félszázadra visszamenőleg áttekintsük. A mult század nyolcvanas éveiben 85—90 ezerre tehető az átlagos évi idegenforgalom. Tehát ez évtizedben Budapest átlagos lakosságát 438.580 főben számítva, az évente megforduló idegenek száma a lakosság 20%-át érte el. A kilencvenes évek elején 126.000 körül mozgott az idegenek száma évente, amely a millennium évében 156.267-re emelkedett. Tehát ez évtized átlaglakosságát 619.871-nek számítva és az idegenek számát 140.000-re, az idegenek percentszáma 22—23%. Adataink nem lehetnek pontosak, mert az idegenforgalom kérdésével 1897-től annyira nem törődtek, hogy tizenhárom éven át az erre vonatkozó statisztikai adatokat sem jegyezték fel. 1913. évben a főváros 880.371 lakójával szemben az idegenforgalom 226.844-re szaporodott, vagyis 25%-ra. Ime, abban az évtizedben, mikor a forgalom javulása és az utazás olcsóbbodása Európa nagy metropolisaiban az idegenforgalmat 10—15%-kal emelte, akkor mink nálunk az csak 2%-kal emelkedett. Ebben az évtizedben újból kezdtek e kérdésre súlyt helyezni, de anélkül, hogy eredményt tudtak volna felmutatni. Ahelyett, hogy akár áldozatok árán is a világ nagy utazási szerveivel léptünk volna közvetlen összeköttetésbe, a koalició alatt a Menetjegyiroda húsz esztendőre megkapta a külföldi jegyforgalom monopóliumát és ezzel az összes külföldi utazási irodákat kizárták Magyarországról, így a Thoos Coockot is. Mi, akik annyi üzleti és tevékenységi kört voltunk és vagyunk kénytelenek a külföldnek átengedni, éppen ezen a téren vagyunk oly féltékenyek, hol pedig az engedékenység lett volna egyedül célravezető.

A Duna-ünnepély emlékezetes fiaskója is ebbe az évtizedbe esik, mutatva a teljes koncepciónélküliséget és tervszerűtlen kapkodást. Hogy a Menetjegyiroda monopóliuma nem járt a várt eredménnyel, mutatja működésének első hat esztendejében tapasztalható stagnálás a fellendülés helyett, és az idegenek arányszáma alig haladta meg a millennium évtizedének számait. Ez a szervezet tulajdonképpen a kiutazás előmozdítását szolgálja. A Thoos Coock, a Waggon Lits és American Express beengedésével nem lehet tovább késni. Ez a kérdés nem az üzlet, hanem a közérdek körébe tartozik. A háború számai nem lehetnek irányadók e kérdés vizsgálatánál s csak mint érdekességet jegyezzük ide, hogy 1917-ben az évi idegenforgalom elérte a 304.174-es számot. A forradalom utáni évek abnormis viszonyai sem lehetnek mértékadók és így az 1923-as esztendőnél kell megállapodnunk. Ebben az esztendőben 945.712 lakosa volt Budapestnek és 218.158 idegen fordult meg benne, tehát az arányszám 23%. Ez az infláció utolsó éve, amikor az olcsóság és a könnyű üzlet sokakat ide csábított. Ezt igazolja az 1924. év eredménye, melyben az idegenek száma 179.720-ra esett le és arányszámuk 19%, tehát a 80-as évek mögött is elmarad. Az 1925-ös esztendő javulást hoz, amennyiben 960.000 lakosra 240.153 idegen esik, ami 25%-os arányszámot eredményez.

Ezeket az adatokat a belföldi és külföldi forgalom szempontjából kell még mérlegre tenni. Az évi idegenforgalomnak átlag csak egynegyedét, legjobb esetben egyharmadát adják a külföldiek, a többit a belföldiek száma tölti ki. Az elcsatolt területekről 1924-ben 23.218, és 1925. évben 24.580-an keresték fel Budapestet. E tekintetben a legfontosabb idegenforgalmi szervünk a Nemzetközi Áruminta-

41.

Balra:
Szent Sebestyén faragott és színezett faszobra. Lőcse. 1500. körül.

Jobbra:
Nyakérem. Gerevich dr. véleménye szerint Antonio Abondiotól származik 1587-ből és a Louvrében megvan a párja

Baloldalt:
Ostyatartó. Limoges. XIII. századból.

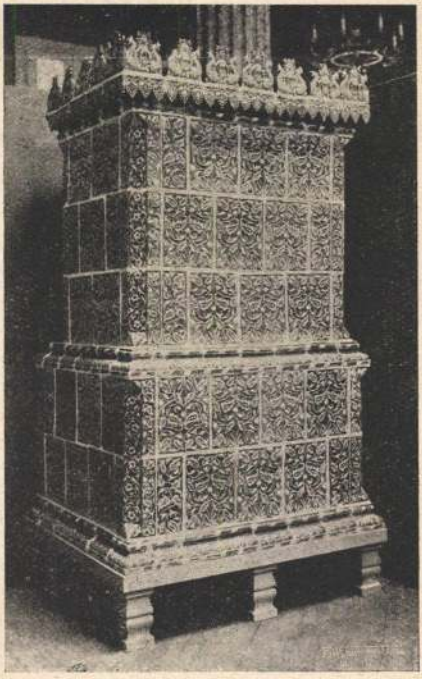

Jobbra:
Cserépkályha Liptónádasról. Magyar munka a XVII. századból.

A Nemzeti Múzeum kiállításából »Tíz év szerzeményei«.

A Műgyűjtő 1928. 6-7 n.

Szemelvények a Nemzeti Múzeum újabb beszerzéseiből. Aranyozott ezüstpohár vésett díszítéssel. Erdélyi munka 1682-ből. Nyakba való érem aranyozott ezüstből. Antonio Abondio egyik legszebb műve 1587-ből. — Neuerwerbungen des National Museums. Vergoldete silberne Halsmedaille von Antonio Abondio. 1587. Vergoldeter silberner Becher mit gravierten Dekor. 1682. Siebenbürger Arbeit. — Nouvelles acquisitions du Musée National Hongrois. Médaille, argent doré. Par Antonio Abondio, 1587. — Gobelet en argent doré. Ouvrage transylvain, 1682.

Szemelvények a Nemzeti Múzeum újabb beszerzéseiből. A fegyverneki ezüstlelet a XVI. század elejéről. Receoltárterítő részlete, magyar felírással : Magarosi (Mogyorósi) Anna. 1660. Erdélyi munka. — Neuerwerbungen des National Museums. Silberner Fund aus Fegyvernek. Anfang des XVI. Jahrhunderts. Filetspitze. Siebenbürger ungarische Arbeit, 1660. — Nouvelles acquisitions du Musée National Hongrois. Objets en argent trouvés à Fegyvernek. Couverture en filet guipure Ouvrage transylvain, 1600.

Szemelvények a Nemzeti Múzeum újabb beszerzéseiből. Magyar ékszerek. A középen arany násfa. XVI. század. Jobbról és balról erdélyi zománcos násfák. XVII. század. Alul aranyozott rézlemezzel borított vas-sarkantyúpár. XV–XVI. század fordulójáról. A máriacelli kincstárban mint II. Lajos magyar király emléktárgyát őrizték. — Neuerwerbungen des National Museums. Anhänger. Ungarische Goldschmiedarbeiten aus dem XVI. und XVII. Jahrhundert. Mit vergoldetem Kupferblech überzogene eiserne Sporen. XV–XVI. Jahrhundert. — Nouvelles acquisitions du Musée National Hongrois. Pièces d'orfèvrerie hongroise. XVI–XVIIe siècle.

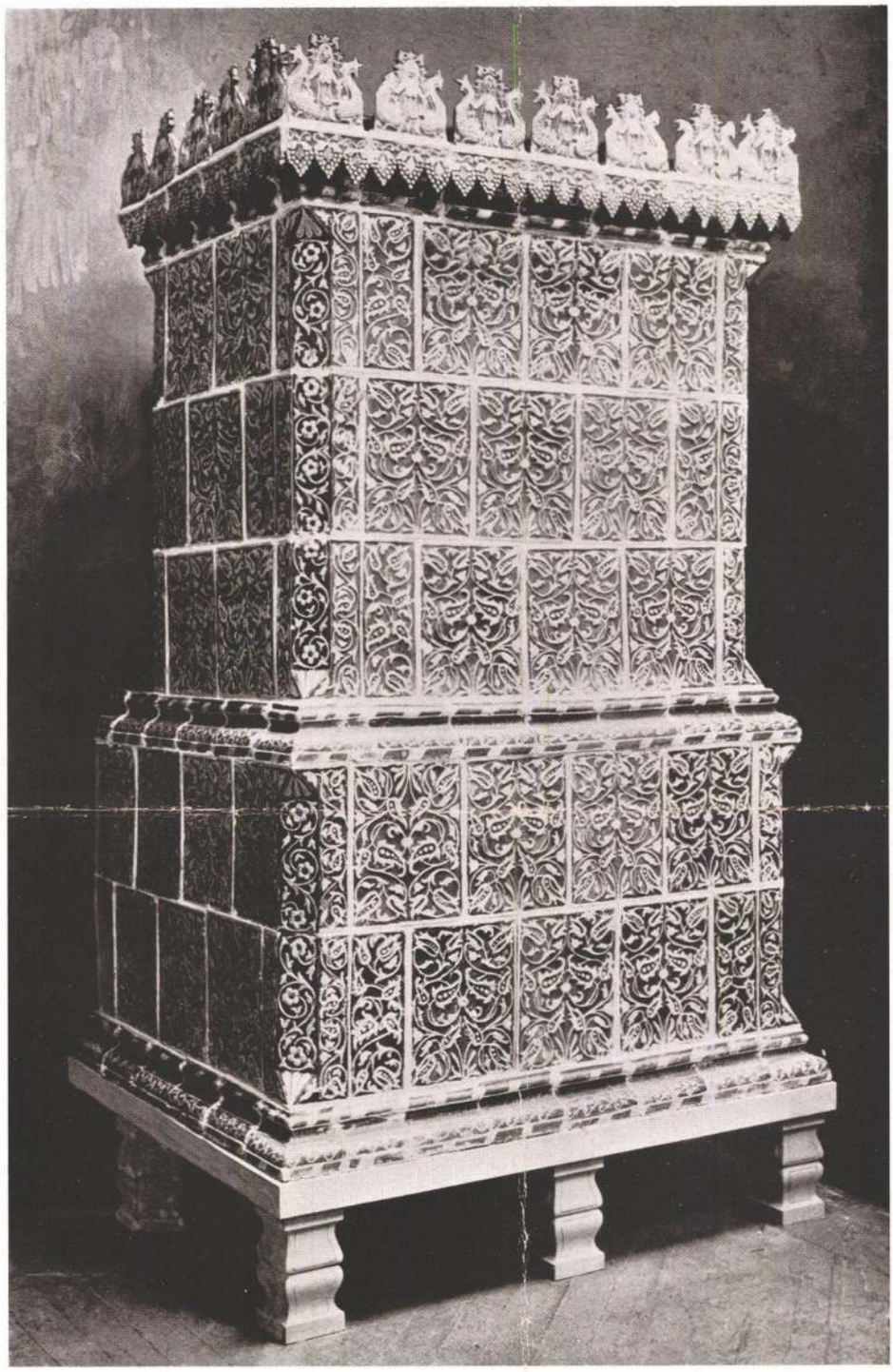

Szemelvény a Nemzeti Múzeum újabb beszerzéseiből. Kályha Liptónádasdról. Felvidéki munka. XVII. század. — Neuerwerbungen des National Museums. Kachelofen aus Oberungarn. XVII. Jahrhundert. — Nouvelles acquisitions du Musée National Hongrois. Poêle. Hongrie septentrionale. XVIIe siècle.

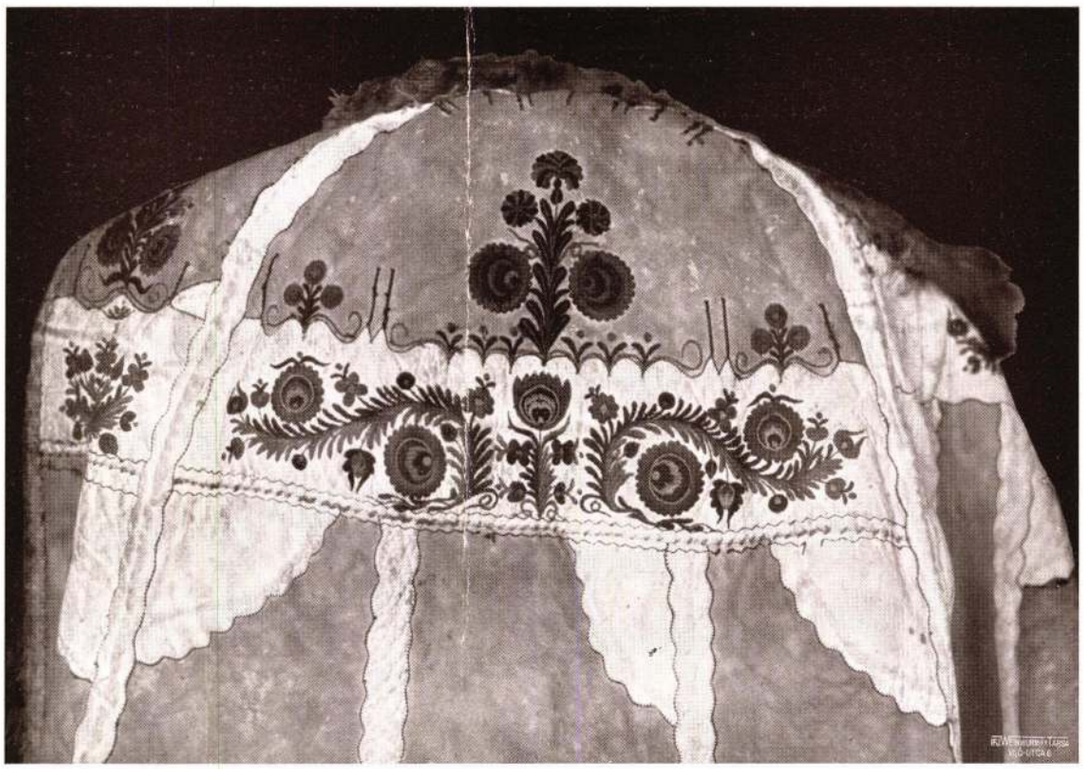

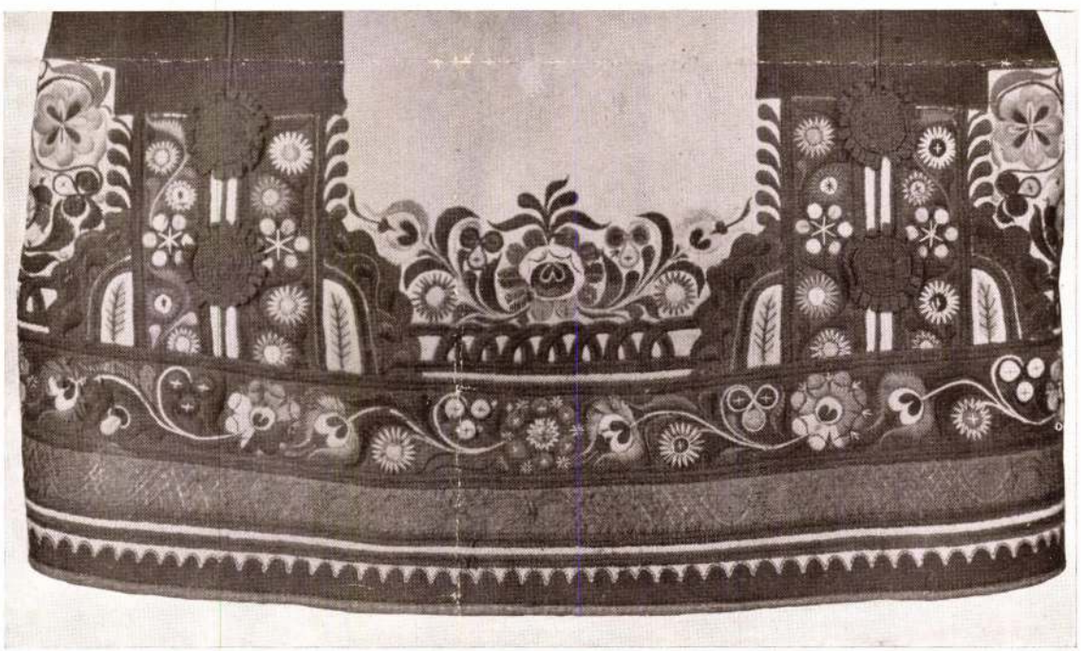

A Nemzeti Múzeum újabb beszerzései. Férfisuba válla. Kisújszállás. Cifra kanászszűr hátulja. Somogy m. — Neuerwerbungen des National Museums. Ungarische Volkskunst: Stickereien eines Ledermantels (suba) und eines Filzmantels (szűr). — Nouvelles acquisitions du Musée National Hongrois. Art paysan: Manteaux brodés.

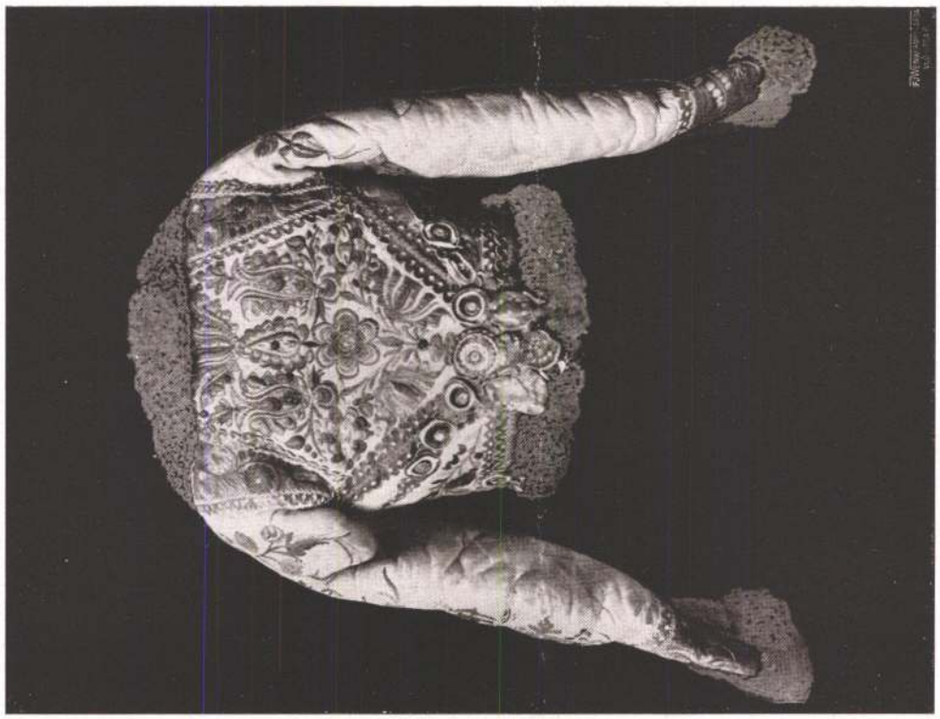

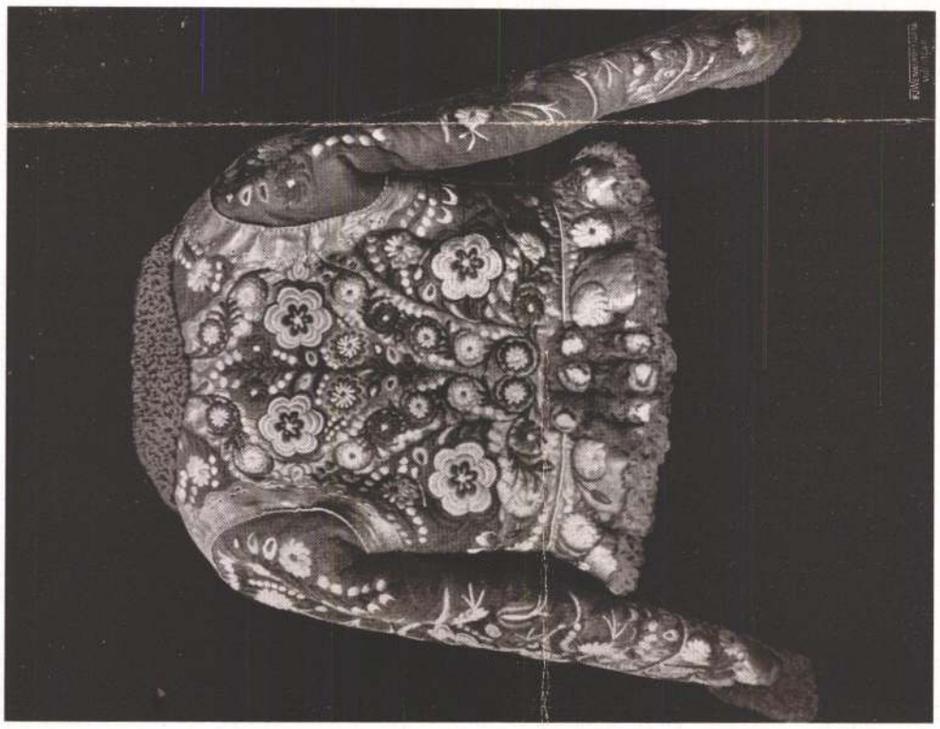

A Nemzeti Múzeum újabb beszerzései. Katholikus nő ködmöne. Csököly, Somogy m. Női ködmön. Baranya m. — Neuerwerbungen des National Museums. Ungarische Volkskunst: Gestickte Lederwamse. — Nouvelles acquisitions du Musée National Hongrois. Art populaire: Manteaux brodés.

Magyar Iparművészet
1929.

művészi darabokat mutathat föl, különösen a tallérokban. Művészileg kitűnnek Miksának és Rudolfnak eredetileg Antonio Abbondiótól megfogalmazott körmöci tallérjai, amelyek típusa Kassán és Nagybányán további kialakulást nyert. Az erdélyi fejedelemség pénzei (134. l.) sajátos expresszív stílusukkal, kivált a Báthoriak és Apaffy Mihály idején, sokszor megkapó karakterképeket adnak a fejedelmek egyéniségéről. Az éremművészet Körmöcbányán hozott létre művészileg jelentékeny darabokat. A körmöci érmek portréi s a hátlapjukon ábrázolt allegóriák és jelmondatok a kisplasztika finom reflektorát vetítik a magyar történelem jeleseire. Az érmeket, mint a külföldön, nálunk is gyakran díszes, zománcos ötvösművű keretbe foglalták és díszesen kiképzett láncokon hordták nyakban, adták emlékbe uralkodóknak és más kiváló személyeknek.

Művészi fogalmazásban megjelenő történeti adatokat szolgáltatnak a régi magyar pecsétek is, amelyek közt sok művészileg igen figyelemreméltó darabot találtunk, különösen a XIV., XV. és a XVI. századból (36., 47., 85. l.).

Történelmünk eseményeinek fontos közlői az utókor számára s nagyjaink megörökítői, városaink és váraink régi képének megőrzői, a régi magyar élet, társadalom, viseletek és szokások élesszemű megfigyelői a metszetek, amelyek külön

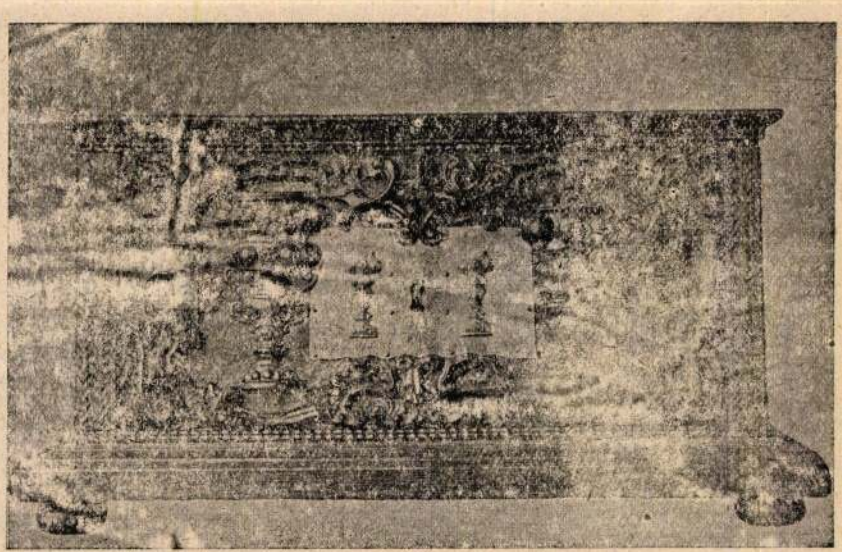

22. *A nagyszombati ötvöscéh ládája 1689-ből.*
Budapest, Iparművészeti múzeum

Gerevich – Genthon.
A magy. tört. képes könyve.
Budapest, 1935.

Abbondio, Antonio 43

Bp 1935

(44)

Antonio Abondio olasz ötvös

Hailer Dániel Gt. György érmével
kapcsolatban említve.

Hampel Lajos: Gt. György érmei.
Magyar Történeti Múzeum Bp. 1940
15. old

[45] K.P.K.

ABONDIO, Antonia szobrász

Pietro Ferrabosco arcképe (plakett.)

Lásd: Magyarországi városépítészet Bp. 1955.
335. l.

[46] 1

Abondio Antonio

(1538-1591) Szófadának egyik leghiodlóbb érmésze; Rudolf király utasítására 1579-ben készítette el a magyar tallér prototipusát.

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie, Budapest, 1963. 541

241.

[47] 2

Abondio Antonio

A tallér egyik oldala az uralkodót ábrázolja, a másik oldalon a kétfejű sas szerepel; ez érem egyike a legszebb magyar talléroknak.

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie, Budapest, 1963. 54 l

25 l

48

Alcondio Antonio

47. sz. egy talléros érméje Rudolf király mellképével. Reprodukció.

Huszár Lajos: Monnaies de Hongrie, Budapest, 1963. 548

[49]

ANTONIO ABONDIO ? éremművész

289.-MIKSA,/török háború/.- E/.MAXIMILI.II.ROM.IMP.SEM AVGVS. Mellkép j.vért.---H/.DOMINVS.PROVIDEBIT.-Sas b. földgömbön,.-É.n.35 mm.ezüst,vert.-Abondio ? műve. 14.old. Kép. 49.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637-ig.

A Magy Éremgyüjtők Egy.Kiadása.-5.csoprot,10.sz.Bp. 1973.

[50]

ANTONIO ABONDIO, éremművész

288.-MIKSA, /török háború/.--E/.MAXIMILI.II.ROM.IMP.S.A. Mellkép b.babérkoszorú,vért,Aranygy.r.---H/.DOMINVS PROVIDEBIT Sas földgömbbel.-É.n.-öntvény, 26.5 mm.ezüst /7,65 gr./.-Abondio müve.--14.old. Kép. 48.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.Vört.érmek.Ujkor.1526-1657. I.

Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport,10.sz.Bp. 197

[51]

ANTONIO ABONDIO ? éremművész

289.-MIKSA,/török háború/.--E/.MAXIMILI.II.ROM.IMP.SEM AVGVS. Mellkép j.vért.---H/.DOMINVS PROVIDEBIT.Sas b. földgömbbel.-É.n-35 mm.ezüst.-Abondio ? müve.-14.old Fekete repr. 49.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.Tört.érmek.Ujkor.1526-1637. I.

Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport,10.sz.Bp. 197

[52]

ANTONIO ABONDIO, éremmüvész

326.-RUDOLF/török elleni háború/--E/.RVDOLFVS II ROM: IMP:AVG:Mellkép j.vért,fodros gallér,Aranygy.r.-Balról AB.--H/.TV NE CEDE MALIS.levéldisz.Kétfejü szörny ugrásra készen áll felhőkből megjelenő szablya és kerekpajzs ellen.-É.n.-/1594/.-öntvény,26.5 mm.Ezüst/10,04 gr./ Abondio müve.-21.old. Kép. 58.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy. emlékérmek xxxxxx katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ANTONIO ABONDINO, éremmüvész

288.-MIKSA,/török háború/.--E/.MAXIMILI-II.-ROM.IMP.S.A. Mellkép b.babérkoszorú,vért,Aranygy.r.---H/.DOMINVS Pro VIDEBIT. Sas földgömbbel.-É.n.öntvény.-26.5 mm.ezüst. /7,65 gr./.Abondio müve.-14.old. Fekete repr. 48.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. Vört.érmek.Ujkor.1526-1687. I.

Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport,10.sz.Bp. 19

[54]

ANTONIO ABONDIO, éremmüvész

291.-MIKSA főhercseg/Miksa fia,+1618.török háborúk/.
E/.MAXIMIL:D:G:-ARCH:AVST:-Mellkép b.vért,fodros gallér
oldalt 1586.---H/ MILITEMUS+-Tábor sátrakkal.-1586.
30.5 mm.ezüst/8.59 gr./,ólom,vert.-Abondio müve.-15.old
Fekete repr. 49.old.

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré-
gibb időktől 1850-ig.I.Ujkor,1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport,10.sz.
Bp. 1973

55

ANTONIO ABONDIO, éremmüvész

291.-Miksa főherceg/Miksa fia.+1618.török háborúk/.
E/.-MAXIMIL:D:G:ARCH:AVST:-Mellkép b.vért.fodros gallér
oldalt 1586.---H/.MILITEMUS+Tábor sátrakkal.-1686.-
30.5 mm.ezüst/8.59 gr./,ólom,vert.-Abondio müve.-15.old
Kép. 49.old

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré-
gibb időktől 1850-ig.I.Ujkor,1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadása. 5.csoport,10.sz.
Bp. 1975

ANTONIO ABONDIO, éremmüvész

336.-MÁTYÁS főherceg/török elleni háború/.--E/.MATTHIAS D.G.ARCHID.AVST.D.BVRG.C.TYROL.Mellkép j.vért,lent AN.AB H/.AMAT VICTORIA CVRAM.babérkoszorúban.Középem gólya áll b.trófeumok közt.-Lent 1594.--1594.-30 mm.ezüst./9,33 gr Antonio Abondio müve. 22.old.

HUSZÁR LAJOS: A Régi magy.emlékérmek katalógusa a l régibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ANTONIO ABONDIO, éremmüvész

336.-MÁTYÁS főherceg/török elleni háború/.-E/.MATTHIAS D.G.ARCHID.AVST.D.BVRG.C.TYROL.Mellkép j.vért,Lent:AN. AB.--H/.AMAT VICTORIA CVRAM.babérkoszorúban.Középen gólya áll b.trófeumok közt..Lent 1587.--1587.öntvény,37 mm.ezüst. Antonio Abondio müve.- 22.old.

HUSZÁR LAJOS: A Régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

58

ANTONIO v.ALESSANDRO Abondio, éremmüvészek

333.-RUDOLF/török elleni háború/.--E/RVDOPH.II.ROM.IMP. S.AV.Mellkép sz.babérkoszorú,vért,köpeny,fodros gallér, Aranygy.r.--H/.CVI-MILITAT AV-STER.-Sas karmával félhol dat tart,fenn vizköpő szélisten.-É.n.-ovális,öntött, 30+35 mm.-Antonio vagy Alessandro Abondio müve.-22.old Kép. 58.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrébigg időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadvanya. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

M.D.K. 59

Antonio Abondio, érmművész

1569-ben Pozsonyban járt, mint a pozsonyi várkápolna freskóinak művészi szakértője. Talán ekkor készitette Veranosics érmét is. 158-59-o.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Martino Rota magyar arcképei. 157.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

160

M.D.K.

Antonio Abondio, éremművész

Olasz művész. Verancsics érsek érmét való zinüleg 1569-ben készíti, mert ekkor Abondio Pozsonyban tartózkodott. Martino Rota rézmetsző ennek alapján ké zíti el Verancsics arcképét rézmetszethen. 158.o.

* Gennerné, Wilhelmb Gizella: Martino Rota magyar arcképei. 157.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955.

(61) MDK

Abondio, Antonio

Magyarorsz. müvészeti topogr. Esztergom.
284 l.

(62)

MDK

Antonio Abondio, 1538-91.

Armpruster János pozsonyi harmincados és neje Kamper Annának arcképes érme, 1603.

Csányi K: Bpesti gyüjtők és müvészek érem és plakett kiáll. az Iparmüv. Muz.-ban. 1924. 144 l.

Abondius Anthonius, festő

MDK 63

1567. jan. 14. jan. 25.
1569. márc. 29. ápr. 30.

Helyszíni szemlére küldik a pozsonyi várkápolna Licinius által végzett kifestésének megbecsülésére.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. II. XVI. szá
(Összeteszi Bánrévi György)
Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. sz. 190- 197. o.

190. o. 152. 153. adat.
192. o. 204. adat.
193. o. 208. adat.

64

ANTONIO v.ALESSANDRO ABONDIO, éremmüvészek

333.-RUDOLF/török elleni háború/.--E/.RVDOLPH.II.ROM.EM IMP.S.AV.Mellkép sz,babérkoszorú,vért,köpeny,fodros gallér,Aranygy,r.--H/.CVI-MILITAT AV-STER.Sas karmával félholdat tart,fenn vizköpő szélisten.-É.n.-ovális öntvény 30.35 mm.-Antonio vagy Alessandro Abondio müve.-22.old. Fekete repr. 58.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadvanya. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ANTONIO ABONDIO, éremmüvész

---

326. RUDOLF/török elleni háború/.--E/.RVDOLFVS II ROM: IMP:AVG:Mellkép j.vért,fodros gallér.Aranygy.r.Balról AB H/.TV NE CEDE MALIS levéldisz.Kétfejü szörny ugrásra ké szen áll felhőkből megjelenő szablya és kerekpajzs ellen. É.n./1594/.-öntvény,26.5 mm.ezüst/10,04 gr./.Abondio mü ve.- 21.old. Fekete repr. 56.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Eremgyujtók Egy.kiadasa. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ABONDIO, Antonio [66]

Mikó, Művtört.Ért. 1988 3-4

115. p.

Moskva : Sojuza Hudožnikov RSFSR

oskva . Pravda - Mensuel -

iétique ; Moscou. Mensuel. En français.

es de Moscou: Moscou. Hebdomadaire .

SSSR : Moskva. Hebdomadaire.

Opinions : Moscou revue de l'Union des
l'URSS. Mensuel. En français.

skva . Pravda. Hebdomadaire.

oscou. Organe du département relation
auprès du Ministère du Commerce de
nestriel. En français.

ja Gazeta: Moskva. Organ Pravlenija
atelej SSSR. Hebdomadaire.

Kul'tura : Moskva . Gazeta centrae'novo
PCC. Bi-hebdomadaire.

kran : Moskva. Bimensuel.

oto : Moskva. Mensuel.

Moscou. Mensuel. En français (digest de
oviétique).

vo i arhitektura Leningrada: Leningrad.
n de l'abonnement juin I974. cf Documen-
CI).

vo i arhitektura Moskvy : Moskva. Men-

Nachtrag zu Antonio Abondio.

Zu spät, um noch in dem Nachtrag zu Abondio in Heft II, S. 100 berücksichtigt werden zu können, fällt mir das hier abgebildete Stück in die Hände, ein weibliches Brustbild von linker Seite mit Porträtzügen, lose drapiertem Gewand und rückwärts herabfallendem Schleier. Es ist ein ovales, einseitiges Blei von 35/44 mm im Durchmesser und befindet sich im Münchener Kabinett. Die flüssige Wachsmodellierung zeigt deutlich Abondios Hand und ist überdies durch die Signatur A B gesichert, die sich unterhalb der Büste findet. G. H.

Anonyme Medaille von Antonio Abondio. Blei. München.

67

ABONDIO, Antonio

Archiv für Medaillen- und Plaketten-Kunde

I. Jahrgang
Heft 3 • 1913/14

A. RIECHMANN & CO. IN HALLE A. D. SAALE

ABONDIO, Antonio

68

1575 Pietro Ferabosco
1570 Jordán Tamai

Huszár: Személyi érmek Bp. 1999. 38.
Nr. 142.

57. Nr. 234
127. Nr. 541 Veranovics, 1569
133. Nr. 573-575

ljuk, hogy alig készült el
ellett költözniük. A gyö-
a rendelkezései értelmé-
mesi bíróság) számára a
alta, és az árvaházat Po-
ssé vált, a kápolnára már
az egyetlen magas belső
kép) Ugyanekkor befalaz-
ndezésnek megfelelő nyí-

atba a keleti homlokzatot
ner, amely már messziről
ről van szó. Karl Schubert
ató a hatalmas címer.[69]
790-ben az épület vissza-
pítványi tőkét, amely azu-
obi összegekkel gyarapo-
kiadott új működési sza-
itulusú[71] konvertita árva-

T 9 (15. kép)

Abonyi Ernő festő is sparmi veri

kül. 1888. szept. 15. Bpesten, halálra ér n. ismeretlen.

Szentiványi kézirásos cédula 13+2 db = 15

" sajtó kivonyás 4.

Egyét cédula 8 db.

(4560 - 4584) 25 db

79

1.

Abonyi Ernő

festő.

Hul. 1888.

L. Hendrei-Szentiv.

2. l.

Végzés.

Ezen $\frac{\text{jegyzőkönyv}}{\text{bejelentés}}$ elintézéséül a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékébe következő cég, magyarul: .....

.....

..... németül:

.....

....., melynek birlalója .....

.....

kereskedő .....

.....

.....

bejegyeztetni rendeltetik.

A bejegyzés, valamint a szabályszerü közzététel foganatositása a cégjegyzékvezetőnek meghagyatik s erről folyamodó .....darab cimpéldány kiadása mellett

mányosság számára forráshelyül szolgálnának, másfelől az országnak egy-egy kül

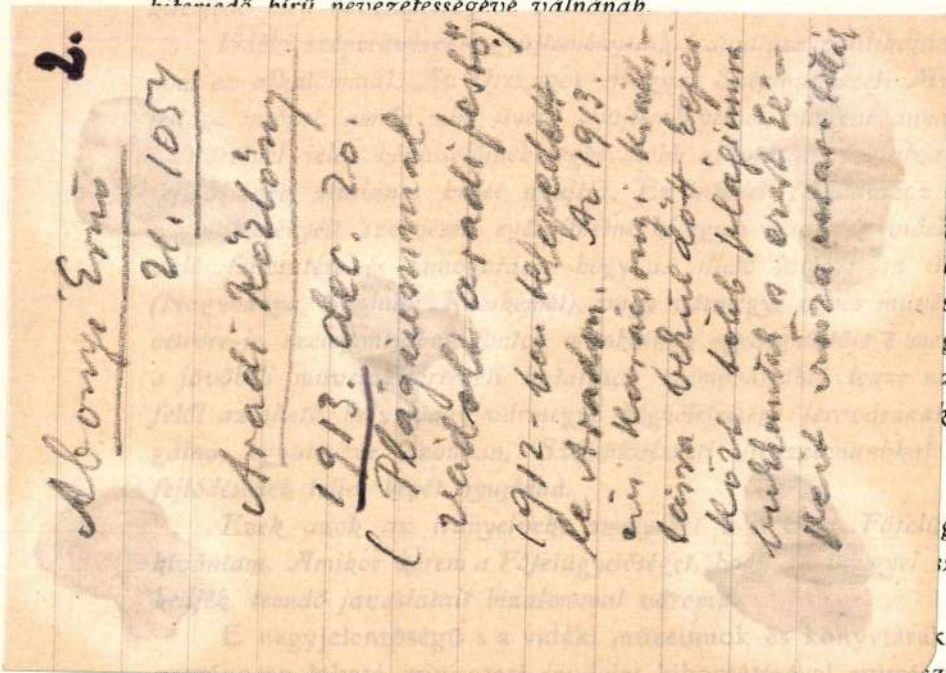

ak kérdését is érint
izeum ugyanis repr
gát illetően a haza
magába, a hazai
szorosan kapcsoló
i intézeteknek oly
lető hely művészet
sz-szülöttje többi,
gőrzője legyen, am
agyjelentőségű ténye
is alkalmas módj
együtt, a hazai

gyelőség figyelmébe
szeretettel foglalkoz

k jövendő életére é

országosan kitaló
szt igazolva van az
Főfelügyelőség kebelében már régebben kialakult reformtörekvések jogosultsá

an irányelveknek kérdését érintsem, amelyeknek megvalósulását örömmel látnám s
ek megoldását bizalommal bízom a t. Orsz. Főfelügyelőség kipróbált ügyszeretetére
désére.

a felbuzdulás, mely a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsának s Orsz. Fő-
ségének létesítése, e két intézmény lelkes működése s ezzel a közérdeklődés felkel-
tán a vidéki múzeumi és könyvtári ügy iránt országszerte megnyilvánult, idők
odavezetett, hogy az Orsz. Főfelügyelőség buzgó tevékenységének örvendetes
ekép létesült s szépen fejlődő, minden támogatásra méltó intézmények mellett olyanok
nek, amelyek aligha élethképesek, amelyeknek az állam részéről való anyagi támo-
ehát — mely egyetlen életerejük — a nemzeti közművelődés ügyének előmozdítása
zükségkép az erők szétforgácsolásával jár. Tudom s ismerem azon nehézségeket,
el az Orsz. Főfelügyelőségnek az egyébként tiszteletreméltó, de meddőknek bizo-
rekvések elhárításának nehézsége folytán küzdenie kell, mégis a jövő feladatát
ell látnom, hogy ez, ismétlem, egyébként tiszteletreméltó, de eredményeiben czélra
ető, sőt az igazi nagy érdekek szempontjából határozottan káros törekvéseknek gát
s a vidéki múzeumi és könyvtári ügy fejlődése a t. Főfelügyelőség kívánságának
lelő egészséges irányba tereltessék.

t. Orsz. Főfelügyelőség előtt eléggé ismeretes, hogy a vidéki gyüjteményeink egy
ső értékre nézve nem eléggé jelentős, más részük pedig olyan helyen létesült, ahol
r önmagában véve talán becses és értékes anyag, azonban kellő szellemi élet híján,
helyi elszigeteltség folytán a nemzeti közművelődés ügyére nézve gyakorlati

Színház alosztályba való? — Azt írja F. úr,

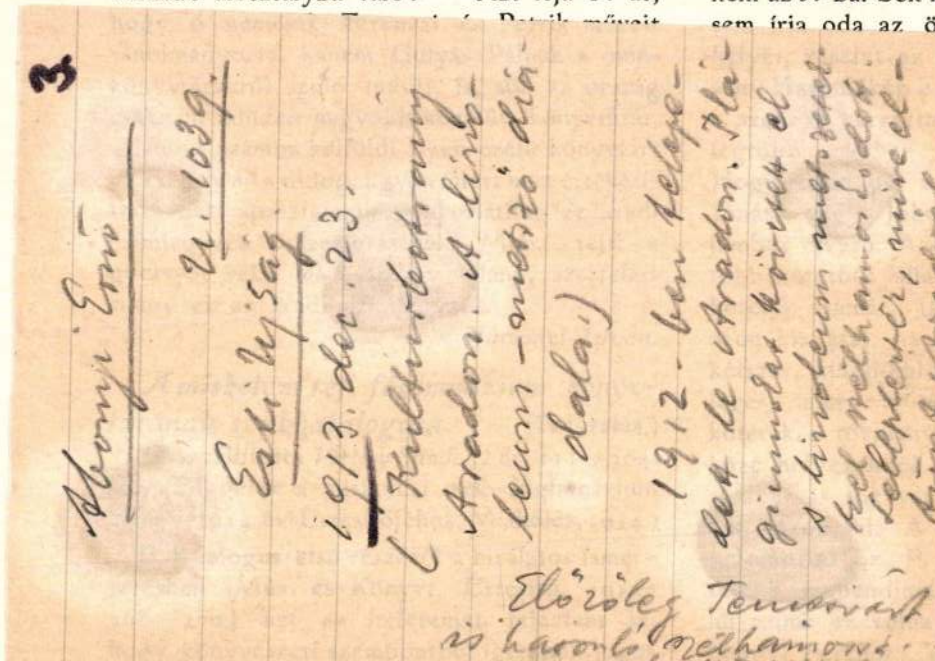

kívánnivalót hagy fenn. Ugyanez a vélemé-
nyem a második részről is, amely a következő

nem az *A*-ba. Sok műnél a katalogus
sem írja oda az összeállító, részint
lejét, sőt néhc
szben is sokszo
vét, vagy ha ki
ak a kezdőbe
betü Jánost,
jelent-e, azt ta
nál a műveknél,
k, nem jelzi a
yanazon műnek
t példányban
sorban említi,
b példányban
gtól külön, a
Hibás címmás
Csak egy jelle
132. lapon van
Verbőczy törv
Kolozsvár, 169
«Homorod Sz
erbőczi törvények
compendiuma. Kolozsvár, 1699.» E
szerző neve után vagy az *N* (Nagy

Gulyás Pál: A népkönyvtárak
e, fentartása és kezelése cz. művét is,
yik közművelődési könyvtárral foglal-
melyet b. figyelmébe ajánlok s tegye
zt, amit én megtettem, hogy az ország
minden nagyobb közm. könyvtárát,
külföld számos ilyen czélú könyvtá-
k megnéztem, de tanulmányoztam is,
n nem zavarja össze a két különböző
em fog közm. könyvtári czimjegy-
ományos könyvtári czimjegyzéknek
és birálni.

915. április 27-én.

Dr. Farkas József.

onválasz Farkas J. úrnak.

úrnak a válasz elején és végén tett
egyzését, hogy egy közművelődési
czímjegyzéke más szemszögből né-
nt egy tudományos könyvtáré, nem
m el, mert úgy egyiknek, mint másik-
léke az, hogy bennök a könyvczímek
tosak, megbízhatók, az általánosan

mok nélkül a 275. lapon *Magyar* vezérszó alatt vannak említve. Miért szerepel a 273. lapon csak egy évfolyam s miért nincs ott a XV–*XVII. XIX.* is? S miért van belőle 5 kötet, egyik helyen évfolyam, másik helyen pedig egy kötete *(XVIII.)* csupán a megjelenés éve szerint feltüntetve? Mi ez, ha nem rendszertelenség? — A vezérszók helyes megválasztásáról F. úrral, aki válaszában képes azt vitatni, hogy pl. «A választások előtt» czímnek az *előtt* időhatározó alapján az *E* betübe való sorozása egészen helyes: — nem vitatkozhatom. Kifogásaimat ma is helytállóknak tartom. — Ama mentegetődzése, hogy a folyóiratok a Kölcsey-Egyesület könyvtárának átvételekor a legnagyobb rendetlenségben voltak s ezért van annyi hiba és rendszetelenség ezek csoportjában: igen erőtelen és üres. Rendet kellett volna teremteni, hű czímmásokat kellett volna készíteni s csak azután kellett volna a jegyzéket kinyomatni. — A Pap Dénes két kötetes könyvének czímét én Petrik «Magyar könyvészet. 1860—1875.» cz. kötetének 290. lapjáról ellenőriztem. A 2-ik példány czíme

Abonyi Ernő festő, grafikus és iparművész * 1888 Budapesten, hol a képzőműv. főiskolán Ferenczy Károlynál, nyaranként Nagybányán, majd Hollósynál Münchenben s végül Párisban a Julian akadémián (Jean Paul Laurens, Steinlein) s utóbb másfél évig Matissenál tanult. Kolozsvárt, Temesvárt, Aradon, majd Miskolcon élt s főleg grafikai munkákat készített. 1914. Miskolcon vízfj. kiállítást rendezett.

4.

~~Pozsonyi szent Ferenczrendi zárda~~

V. 161.

5.

Abonyi Ernő II.?

festő

1917-ben a „Müterem" képrőművészek kiállitásai c. vállalat titkára volt Budapesten s ennek I. kiállitását Szenes Fülöp gyűjt. kiállitása, ő rendezte.

ULLADÉKGYŰJTÉS
EMZETI ÉRDEK
SEGITS!

BUDAPEST
19..
JUN.
-6 23.
GC 72 GC

A HULLADÉKGYŰJTÉ
NEMZETI ÉRDEK
SEGITS!

Dr. Lentiványi Gyula
úrnak

XI. Lágymányosi ut

6.

Abonyi Ernő

Műcsarnok
1917-18 téli kiáll. 51.
1918. tav. kiáll. 205. 362

~~Aggagtál,~~ öskori (VII. 89, 90,

— ~~félgömb alakú,~~ öskori (~~VII. 93, 94.~~

7.

Abonyi Ernő

l.

Déry Kult. 1921

14. l.

AMERICAN POSTAL CARD

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Abonyi Ernő 8.
festő

cred

Huszka István: Nemzeti Ujság. 1924. okt. 11. sz.

Huszka leleplezi fentit. 1909-ben Aradon hamistott képekből kiállítást rendezett. Az aradi lapok leleplezték, elmenekült Aradról. Két évmulva Temesvárt ismételte meg ezt a trükköt, onnan is menekülni kellett. Azután Finnországban szélhámoskodott, hol jó nevű magyar festők képeire

[illegible]

rákamusitotta a maga [illegible] vevét. Helsingforsban és Revalban garázdálkodott, innen is menekülni kellett.

II. Lipót táborn

Térdig látható, áll és
Leeresztett jobb kezében
ját csipőjére támasztott
döke barna, szeme kék,
Mária Terézia és a Szen
nek szalagján az aran
Öltözete: I fehér kabát pi
tal, mellvért, piros
magas szárú csizma.
nyának egy rész
jelvény övezi s oldalán
talapzaton túl, melyre
müükes friss hajtás
jobbról katonaság ad

I vállra vetett megyszínű palást hermelinnel,
Körülcsavart nyakkendője fehete; ingének gallérja lehajtott; mellfodra, csipkeszelője,

9/a

Abonyi Ernő (I.)

festő

U. 3910

cód

Huszka István: Abonyi Ernő ál-festőművész az „Apokalipszis négy lovasával" végig szélhámoskodta az országot. Nemzeti Ujság. 1927. febr. 23.

1926 májusáig senkisem tudott hollétéről. Ekkor Budapesten tünt fel. Hirdetés utján pénzes társat szerzett, akivel kiadatta az Apokalipszisz négy lovasa c. litografiáját állítólag 100 számozott példanyban. Társa csak később tudta meg, hogy A. 9000 példanyban sok-

Vágzni méretei 135
Festete: Lampi II.
Vétett 1900. I. 11-

oki egyenruhában.

jobbra néz.
parancsnoki pálczát tart s bal-
. Rizsporos parókája fodritott, szemöl-
arcza s bajusza leberetvált. Mellét a
t István-rend csillagja diszíti, melyek-
ygyapjásrendnek jelvénye nyngszik.
ros hajtókával és tölgyleveles paszománt
mellény, ugyanilyen nadrág és
mellénynek alja s a fehér haris-
e kilátszik. Derekát szolgálati
egyenes kard lóg. Mögötte balról, a
kalapját tette, vén fatörzs köti le figyel-
okkal s a háttér hegyes vidék, hol
sortüzet.

9/4

Abonyi Ernő (II)

szorosíttatta és funkcionál-
nak elküldötte. A telefon-
könyvből kiírt áldozatokhoz
levelet intézett, melyben a
kép küldését jelzi s azt írja,
hogy ajándékba küldi. A le-
vel után megérkezett a csomag
35.000 korona utánvéttel. A
silány rajz ennek töredékét
is alig érte meg. Csalás miatt
számos feljelentést tettek el-
lene. Megúszta ezt is. Csalásait
ugyanezzel a képpel más címek
alatt tovább folytatta. A Hét-
fői Naplóban Harugsógokkal,
zsufolt nagyzoló interjuja je-
lent meg 1926-ban. Ezután ré-
gi képek szines reprodukcióirót
képeket másoltatott, ő szignál-
ta azokat, s Makoldy Józseffel
és Rónay Kálmán* festőkkel a
földmivelésügyi minisztérium-
ban kollektív kiállítást ren-
dezett. Itt nem adott el egyet
sem, de azután egyenként

* Ilyen nevű festő nincsen

891. J. B. Lampi

Sz. Rómában 1791 december 3

~~891.~~ II. Lipót.

(barnáll

Kissé balra fordul, de

Térdig, ~~jobbra~~ néz. ~~áll~~
czát tart és balját csipőjére támasztott
döke barna, szeme kék, arcza és bajusza
szent István-rend csillagja disziti, mel
jelvénye nyugszik. Öltözete: vállra ve
kabát piros hajtókával és tölgyleveles p
ugyanilyen nadrág és magasszáru csizma.
gallérja lehajtott; mellfodra, csipkekéz
risnyának egy része látszik. Derekát ö
Mögötte balról, a talapzaton túl, melyre
gyelmünket friss hajtásokkal. A háttér h
tüzet.

Ljá

Vászon, méretei 135: 96 cm
Festette: Lampi II.
Vétetett 1900: I. 11-én Le
Elszámoltatott 1900: XI. 1
Az elszámolást tudomásul
rat (688/900).

L J.B.

9/c.

Abonyi Ernő (III)

házalással adott tul több darabon. Taisát megcsalta, a haszonból nem adott át veki semmit. Ez feljelentette A-t a rendőrségen, hol a detektívek kinyomozták viselt dolgait. A kultuszminiszterium művészeti ügyosztályától anyagi és erkölcsi támogatást kért, de itt is leleplezték.

Sz. Romenóban 1751 deczen
februá

II. Lipót.

Térdig, egy kissé balr
Leeresztett jobb kezében
balját csipőjére támasztotta
poros, szemöldöke barna, s
leberetvált. Mellét a Mária
rend csillagja diszíti, mely
gyapjas-rendnek jelvénye
vetett meggyszínű palást h
hajtókával és tölgyleveles p
mellény, ugyanilyen nadr
Körülcsavart nyakkendője
lehajtott; mellfodra, csipk
és fehér harisnyájának egy
szorítja s oldalán egyenes
talapzaton túl, melyre kala
le figyelmünket friss haj
vidék, a hol jobbról katon

Vászon, méretei 135 : 96 c
1900 január 11-én Leitner Gyu
1900 június 16-án. — Elszám
(577–900). — Az elszámolást
17-iki 17463 sz. határozat (68

Kifüggesztésére vonatkoz
János (I.): II. Lipót király.

10.

Heimann Ernő

= Abonyi Ernő

Festő

az államrendőrség

közlése

1927. IV. 12

Edenytöredékek VI. 156.

ájc, Biedermeier. — Taschenuhr, Gold, Schweiz,

ésett, fedelén és alján áttört diszités. Osztrák,
riert und durchbrochen. Österreich, XIX. Jh.

árom kagyló-cameóval. Biedermeier — Arm-
e. Biedermeier.

alakkal és indás peremdisszel. Svájc, 1800 k.
00.

fehér medaillonokkal. Német XVIII—XIX.
VIII—XIX. Jh.

rális aranykeretben, olasz, XIX. sz. — Brosch,
ung. Italienisch, XIX. Jh.

el. Tetején lud. Német, XIX. sz. — Prunk-
ckstein. Oben eine Gans. Deutsch, XIX. Jh.

etben Jézus megkeresztelése. Német. — Dose,
risti. Deutsch.

heirozott alapon arabeszkes disz. Bécs, XIX.
endekor. Wien, XIX. Jh.

virágkosár. Német, XIX. sz. — Ovale Dose,
. Jh.

arany, négyszögü és szögletes sm
hänge, ein Ring mit Smaragden,

1732. KEREK SZELENCE, fekete lakk
Osztrák, XIX. sz. e. f. — Runde D
e. H. XIX. Jh.

1733. KEREK SZELENCE, márványo
XVIII—XIX. sz. — Runde Dose,
XVIII—XIX. Jh.

1734. KIS SZELENCE, benne József cs
Kleine Dose, Bein, innen Miniaturb

1735. NŐI ZSEBÓRA, arany, kettős fedel
gerippt. Schweiz, XIX. Jh.

1736. SZELENCE, festett zománc kuty
XVIII. Jh.

1737. OVÁLIS MÉDAILLON ÓRA, ezüs
kezet jelezve: *Michael Fischer in*
email. Schweiz, XIX. Jh.

1738. FÉRFI ZSEBÓRA, aranyozott bro
Breguet A PARIS. Francia, 179
Französisch, um 1790.

Abonyi Ernő

festő

Vízparton, olaj
37 × 47

Templom interieur,
olaj.
67 × 54

Föv. Képtár
Keltára
1948.

Apokalipszis

II. I. – XXVIII. + 1. – 73. + I. – XLII. + 1. – 404. ll.,
8 melléklet.

Buda
M. kir. systém nyom-
tatása
1840

Heimann Ernő festő *1890. Budapesten, *
ugyanitt végezte tanulmányait is. 1907. Zombory Lajos
Magaslaton c. képét másolta a Szépművészeti Múzeum-
ban.

13.

14.

Abonyi Ernő, festő és iparművész; szül. 1888 szept. 15-én Budapesten. Művészeti tanulmányait a budapesti képzőművészeti főiskolában Ferenczy Károly vezetése alatt kezdte, nyaranként pedig a nagybányai művésztelepen gyakorolta magát. Ezután Münchenben Hollósy Simon tanítványa lett, de csakhamar elhagyva a bajor fővárost Párisba ment, hol másfél évig Jean Paul Laurens, majd Steinlein növendéke volt, utóbb azonban Matisse mellett töltött másfél évet. Párisi tanulmányai alatt a Julien akadémiában két ízben első díjat nyert. Kolozsvár város három évig subventionálta, azután az ottani szabadkőműves páholy ösztöndíját nyerte el. Az utóbbi években Temesvárott, Aradon, majd Miskolczon élt, s főleg grafikai műveket készített. Műveiből Miskolczon 1914-ben kiállítást rendeztek, hol linoleum metszetei, ex librisei és Miskolczi vásár című olajfestménye tüntek fel.

Miskolczi Napló. 1914. 61. sz. — Önéletrajzi adatok.

HIREK

— A pécsi kat. népszövetség igazgatósága felkéri tagjait s az érdeklődőket, hogy junius 20-án, vasárnap d. e. órai kezdettel a Villányban rendezett „katholikus napra" megjelenni sziveskedjenek. A gyülésen Vass József miniszterelnök helyettes, Zichy János gróf, Huszár Károly dr., Ernszt Sándor dr., Haller István, Czettler Jenő, Frühwirth Mátyás és Haller József nemzetgyülési képviselők fognak beszélni.

— **Pécsi diák sikere a középiskolások tanulmányi versenyén.** A budapesti és vidéki középiskolák tanulmányi versenyét, már a negyedik izben május 30-án tartották meg, amelyre 30 budapesti és 18 vidéki középiskola küldötte el legjelesebbjeit. A verseny eredményét most hirdették ki, amely a pécsi ciszterci reálgimnáziumnak is dicsőséget hozott. A nagynevü pécsi középiskola a latin versenyre Szorschágh József VIII. o. tanulót küldötte fel, aki a versenyző 25 diák közül dicséretet nyert. Meg kell jegyeznünk, hogy a pécsi ciszterci reálgimnázium már tavaly is dicsőséggel szerepelt, amikor az intézet egy növendéke ugyancsak a latin versenyen első dijat nyert.

— Névmagyarositások. A belügyminiszter megengedte hogy Gungl János pécsváradi születésü és illetőségü budapesti bognár családi nevét Gedővári, Narr János teveli földmives és Katalin nevü kiskoru gyermeke Regős, Kner József szabolcsbányatelepi születésü, mecsekszabolcsi illetőségü kurityáni bányamérnök Karvaly és Herlicska Imre dr. patosfai születésü pécsi ir. törvényszéki joggyakornok családi nevét Harsányra változtassa át.

— **Felvétel a Matessa-árvaházba.** A pécsi Matessa-árvaház leányinternátusában az 1926/27 iskolai évre tanulók ellátásban részesülnek. A felvételért az árvaház főnöknőjénél kell jelentkezni.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte a köztiszteletben álló Parragh Antal dr. pécsi ügyvédet és családját. Fiukat Parragh Miklós orvosszigorlót 24 éves korában ma éjjel hosszas betegeskedés után megölte a tüdővész. Temetése szerdán junius 16-án délután 5 órakor lesz a központi temető ravatalozó termeből. Szülei, nővére Vad Jenőné, nagyatyja Gebhardt Antal ny. takarékpénztári igazgató, főpénztáros és kiterjedt rokonság gyászolják. A köztiszteletben álló család felé mély részvét fordul annál is inkább, mert ugyanez a betegség tavaly másik gyermeküket Kontra Kálmán csendőrfőhadnagy nejét ragadta el. —

Szvacsek Pál ny. máv. nyugdijas hétfőn délután 78 éves korában meghalt Pécsett. Temetése junius 17-én, csütörtökön délután 4 órakor lesz a központi temetőből. A gyászmisét a temetés napján reggel fél 8 órakor az Ágoston-téri plebánia templomban mutatják be érte. Felesége, gyermekei, Szvacsek Jenő temerini tanitó és özv. vitéz Obertritter Andrásné és kiterjedt rokonság gyászolják.

— **Orvosi hir.** Radó Samu dr. orvos szabadságáról viszaérkezett és rendelését Teréz-utca 2. szám (Irgalmasok-u. sarok) alatt ujra megkezdte.

Pénzszerzési trükk dedikált rézkarcokkal

Pécsi orvosok kaptak ilyen utánvételes csomagot

Pécs, jun. 15. — Furcsa meglepetésben volt része ma délelőtt körülbelül 15 pécsi orvosnak. A pósta levelet kézbesített a számukra, amelynek tartalma szószerint igy hangzik:

— Mélyen tisztelt Főorvos ur!

— Igéretemhez hiven engedje meg, hogy az irántam tanusított jóságos szeretetreméltóságáért, erkölcsi adósságom első és szerény részletét, — őszinte tiszteletem és igaz hálám jeleképpen — törleszthessem. Ezért bátor voltam ma b. cimére egy ajánlott csomagot feladni, mely *„Az orvos apocalypsus négy lovasa"* cimü eredeti karcomat tartalmazza. Főorvos urnak dedicálva.

Kérem méltóztassék ezt oly szeretettel elfogadni, mint amilyen szivesen és készséggel ajánlottam.

A legszivélyesebb üdvözlettel

Budapest, 1926. junius 10.

Őszinte igaz hive

Abonyi Ernő.

Akik a levelet megkapták először nagyot csodálkoztak. Ki lehet az a bizonyos *Abonyi* Ernő, akit ők ily nagy hálára kötelezték? Sehogyse emlékeztek a névre. Végre is abban állapodtak meg, hogy bizonyára valamikor, valahol páciensük volt az illető, aki most ilyen formában kivánja leróni háláját. Ebben a gondolatban azután meg is nyugodtak és a kellemes meglepetés előérzetével várták a jelzett ajánlott ajándék csomagot.

A csomag a délutáni póstával megis érkezett a cimükre. Nagy volt azonban a meglepetésük, mikor a póstás kijelentette, hogy a *csomagért 35.000 koronát kell fizetniök.* A csomagot azért mégis kiváltották, mert visszaemlékeztek, hogy a délelőtti levélben egy kis nyomtatott referádia is volt *Abonyi* Ernő óriási párisi sikereiről és abban nagy szerényen az a közlés is meghuzódott, hogy egy ilyen rézkarc ára 250.000 korona.

Csak akkor boszankodtak azután, mikor a csomagot kibontva, abban *alig pár ezer korona értékü rézkarcot találtak.* Mindjárt látták, hogy szélhámoskodásnak az áldozatai.

Hogy nem valami tiszta dologról van szó, az is bizonyitja, hogy az egyik Kaposváron megjelenő napilap ép a mai számában leplezi le *Abonyi* Ernőt, aki az ottani orvosokat is ilyen olcsó trükkel fogta meg rézkarc vásárlóinak. Több mint bizonyos, hogy *Abonyi* Ernő nemcsak Pécsett és Kaposváron, hanem az ország más városaiban is ilyen trükkel akarja terjeszteni rézkarcait. Azért tehát nem fog ártani az óvatosság az ilyen ajánlott csomagokkal szemben.

— **Tekeverseny.** Vasárnap, junius 20-án tartja a kat. legényegyletben a pécsi egyesületek tekeversenyeinek egyesületközi választmánya az idény második izgalmas versenyét, melyre a tagok figyelmét szerctettel felhivja a vezetőség. A csapatversenyt az egyéniverseny követi, melynek nyereménytárgya egy művészi izlésü Zsolnay eozinváza. Verseny után a csapatokat az egyesület vendégül látja. Kezdete d. u. 4 órakor.

— **A szociális missziótársulat Pécs városi szervezete** junius 16-án, szerdán d. u. 5 órakor tartja a vakáció előtti utolsó havi konferenciáját Káptalan-utcai helyiségében. Kéri kedves tagjainak s az érdeklődőknek minél nagyobb számban való pontos megjelenését az elnökség.

— **A kat. legényegylet** junius 6-án rendezett kerti ünnepélyével kapcsolatban hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a szépen sikerült tombolához adományaikkal és erkölcsi támogatásukkal hozzájárultak.

— **Felülfizetések a szentlőrinci leventeversenyen.** A vasárnap délután megrendezett szentlőrinci leventeversenyen a következő felülfizetések történtek: Mándi Tibor 150.000, Csonka Lajos 100.000, Patacsi Dénes 90.000, Perczel Tibor dr. 70.000, Koncz Miklós 60.000, Narancsik József dr. 50.000, Kollár Győző dr. 40.000, Krammer Gyula 40.000, Jescenszky Iván 35.000, Szücs Ernő dr. 30.000, dr. Richmer Jánosné 30.000, Őzörényi Károly 25.000, Auguszt Lajos 10.000, Muró László dr. 10.000, Jozits Béla 10.000, Nagy Béla 10.00, Folbert Jenő 5000, Kata Rózsi 4000 koronát fizettek felül, amelyekért ezuton mond hálás köszönetet a rendezőség.

— **Széchenyi tér 7.** Női szalmakalapok nagy választékban 100,000 koronától **Vellecics Lina** utódánál. (3996)

— **Jótékonyság.** Szaitz Károlyné 4 pár cipőcskét, harisnyát és használt ruhácskát adományozott a Stefánia anya- és csecsemővédő intézetnek, amiért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Kihágási itéletek.** Az államrendőrség kihágási osztálya Vörös József pécsi lakóst százezer, Bizó Béla pécsi lakóst 200.000 korona pénzbüntetésre itélte. Az volt a bünük, hogy a Megyeri-ut 1. szám alatti levő vendéglőben verekedést rögtönöztek. Gyulai János kocsist, azért mert szabálytalanul hajtott kocsijával, 50.000 korona pénzbüntetésre itélték, azért pedig mert a rendőrséggel gorombáskodott 75.000 korona pénzbüntetést kapott. Denke Péter napszámost nyilvános botrányokozásért 75.000 korona pénzbüntetésre itélték.

— **Anyakönyvi hirek.** Az anyakönyvi hivatalban a mai napon a következő haláleseteket jelentették be: Takács István rk. 56 éves kőmüves, özv. Hadar Józsefné sz. Endrődi Sarolta ref. 83 éves, Gombos József ref. 58 éves háziszolga, Piszony Katalin rk. 13 hónapos, Prohaszka István ref. 23 éves, kisbirtokos, Nándor Ferenc ág. ev. áll. tanitó 50 éves Miskolc, Hegyi Mihály ref. 21 éves földmives Bölcske, Gál István rk. 56 éves kocsis, Kiss Zsoldos Katalin rk. 16 hónapos, özv. Katics Jánosné sz. Ruper Anna rk. 53 éves Maráza, Nagy Istvánné sz. Bradánovics Zsófia ref. 50 éves Gusztávmüve.

— **Helyesen cselekszik,** ha varrógép, tü, olaj és fonál szükségletét nálunk fedezi. Singer-varrógép alkatrészek elismerten a legjobbak! Singer varrógép fiókuzlet, Pécs, Széchenyi-tér 16. sz. (6096)

— Gazdagyülés Dunaföldváron. Junius 13-án, vasárnap tartotta meg az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve Dunaföldváron a kerületi gazdagyülést. Hoyos Miksa gróf közel 1000 jelenlévő előtt nyitotta meg a kamara kerületi gazdagyülését. Ismertette a kamarai intézmény szervezetét és célját, annak alsóbb és felső tagozatait. A gazda érdekvédelmi szerveknek együttes és megértő munkásságával lehet csak a „gazdaegység" nagy gondolatát eredményesen szolgálni. Azután Horváth Jenő kamarai igazgató tartott beszámolót az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara 1925. évi munkásságáról. A kamarának Tolnavármegyében végzett legelőjavitási akciója céljára a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesületnek 30 millió koronát utalványozott a kamara. A félvér lótenyésztés fellendítése érdekében a kamara 5,000.000 korona segélyt utalt ki a Tolnatamási és Vidéke Félvér Lótenyésztési Szövetkezetnek. Hogy az O. M. G. E. által rendezett tenyészállatvásáron és kiállitáson a kisbirtokosok kiváló tenyészállatai bemutathatók legyenek a kamara 2.000,000 koronát bocsátott a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület rendelkezésére kiállitandó tenyészállatok vasuti szállitásának költségeire. A gazdasági szakismeretek fejlesztése érdekében kamaránk tisztviselői által előadásokat rendez s anyagiakkal támogatja a kerületébe tartozó szakiskolák akcióit. Tolnavármegyében a szekszárdi önálló gazdasági népiskola és a szekszárdi m. kir. gazdasági téliiskola által rendezett kiállitás költségeihez 5,000.000 koronával járult hozzá. Az adózás terheiről szólva felhivta a jelenlévők figyelmét a kamara adóvédelmi és számtartási osztályára, mely teljesen dijtalanul ad az érdeklődő gazdáknak tanácsot és felvilágositást. Erdélyi Aladár dr. nemzetgy. képviselő, földbirtokos lelkes felszólalásban hivta fel a gazdákat a mezőgazdasági kamara támogatására. Meskó Zoltán ny. államtitkár nemzetgyülési képviselő, a Falu Országos Földmives Szövetség társelnöke sok sikert kivánt a kamara működéséhez. Schandl József dr. közgazdasági egyetemi nyilv. rendes tanár a szarvasmarha tenyésztésről tartott értékes és széles tudományos alapokon nyugvó előadást gyakorlati példákkal. Jantsits Endre m. kir. kincstári tanácsos, az O. K. H. igazgatója, az Alsódunántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezet ügyvezetője a mezőgazdasági hitelről szóló tömör és tartalmas előadásában az e tárggyal kapcsolatos leglényegesebb tudnivalókat ismertette a gazdákkal. Bodor György volt nemzgy. képviselő a gazdatársadalom adózási sérelmeinek orvoslása ügyében szólalt fel. Válaszában Hoyos gróf elnök és Sámik József alelnök a kamara e téren megnyilvánult eddigi eredményes munkásságára utal, amelyet indokolt esetben minden gazda igénybe vehet. A gyülés befejezése után a gazdaközönség a dunaföldvári leventék pompás dunaparti zenés felvonulásában gyönyörködött, majd a közös ebédre gyült össze.

— **Elrepült egy fiatal kanári** a Sörház-utca 7. számu ház udvaráról. Valószinüleg a Sörház-utca és az Ágoston-tér környékén tartózkodik. A tulajdonosa kéri a becsületes megtalálót, hogy magas jutalom ellenében juttassa el a Sörház-utca 7. sz. alá Kocsis Ferenc cimére

SZINHÁZ

A pécsi szintársulat sikeres bemutatkozása Fiuméban

Pécs, jun. 15. — A két hónapos olaszországi turára indult pécsi szintársulatról megérkezett az első, lázas érdeklődéssel várt hir. A szombat esti első bemutatkozó előadás olyan ünneplés és tüntető szeretet jegyében zajlott le, amilyenről a legfanatikusabb szinházbarátok sem mertek volna álmodni. A bemutatóról a „La Vedetta D' Italia" cimü Fiumében megjelenő olasz napilap hoz részletes tudósitást, amelynek magyar fordítása igy hangzik:

A *magyar operett-társulat első diadalmas fellépése.* A magyar előadások kezdete a Fenice-szinházban bizonyára nem hozhatott volna fényesebb és melegebb sikert, mint a tegnap esti előadás. A minden sarkában zsúfolt nézőtér, a szorongásig megtelt karzat és előkelő páholyközönség ritka szép látványt nyujtott. A pompás estnek nagyobb jelentőséget adandó jelen voltak a hatóságok fejei: *Vivorio* prefektus nejével, helyettese *Ortolani*, Menna rendőrfőkapitány, lovag *Bisconti* kikötőparancsnok és számos szárazföldi és tengerésztiszt. Hozzátesszük, hogy a fiumei magyar közönség teljes számban képviselve volt élükön *Moran* dr. konzullal és *Brajjer* dr. iróval.

Bár az előadás kezdete este 9 órára volt kitüzve még fél 10 órakor is hatalmas tömeg állt a szinház előtt. Az előadás megkezdése előtt a zene az olasz Himnuszt játszotta, amelyet a lelkes közönség állva hallgatott végig. Azután *Faludy* Kálmán igazgató olasz nyelven mondotta el meleg üdvözlő szavait. Az előadás éjjel fél 2 órakor végződött és csak e késő idő akadályozott meg bennünket az előadás és a művészek további élvezésétől.

Mondhatjuk, hogy a pécsi magyar operett-társulat kitünő együttes, kiváló elemekből áll, kik közül megcsodáltuk *Koronkay* úrnőt, aki „Marica grófnőt" teljes tüzzel és szenvedéllyel, tökéletes szinpadi művészettel, gyönyörü énektudással és elbájoló kellemmel játszotta.

Kitünő volt a fiatal tenorista *Járay* Sándor, *Endrődy* gróf szerepében.

Igen megcsodált és ünnepelt jelenség volt a szubrette *Beke* kisasszony tüzes temparamentumával, aki azzal a különös vonzóerővel rendelkezik, mely a legjobb magyar művésznőket karakterizálja. *Sziklay* Jenő és *Fehér* Erzsi is jelentékenyen hozzájárultak a gyönyörü est sikeréhez. A közönség nem fukarkodott a tapsokkal és az „ujra" kiáltásokkal. Az ének számokat és táncokat hosszú és benső taps követte. A kitünő zenekart *Hajsinek* Rudolf karnagy vezette hévvel és finomsággal.

A diszletek igen csinosak, a ruhák fényüzőek voltak.

Eddig szól az első fecske pécsi társulat diadalmas bemutatkozásáról. Ez alkalomból szeretünket küldjük a kedves pécsi művészeinknek, akik nagy lelkesedéssel és tudásuk sorompóba állításával szereznek dicsőséget a magyar művészet patinás hirnevének. Vasárnap délután a Marica grófnő este a Régi jó Budapest, hétfőn pedig az Alexandra került szinre, hatalmas sikerrel.

—

* **Három ezüst harang,** nyolc üvegharang, tizenkét vasharang fogja azt a gyönyörü bübájos harang-hangversenyt szolgáltani az **igazi Passioban,** mely minden lelket elandalit és áhitatra gerjeszt. Előadások szombat és vasárnap, délután és este a szinházban.

* **A püspöki ének- és zenekar,** egy valódi **Palestrina-kórus** lesz a nemzeti szinháziak passio-előadásának külön helyi szenzációja, Lajos Gyula székesegyházi énekkari igazgató vezénylete mellett.

* **Békeffy László,** junius 17-én és 18-án vendégszerepel a pécsi Nemzeti Szinházban. Jegyek a csütörtöki és pénteki előadásokra a pénztárnál mérsékelt helyárakon előjegyezhetők.

* **A Passio szombaton d. u. ielhelyárakkal,** ifjusági előadásul a Gréban-féle **igazi Passio,** a budapesti Nemzeti Szinház husz művészének és művésznőjének pompás előadásában!

* **Alapi Nándor kamarajátéktársasága junius 25-én érkezik.**

MŰVÉSZET-ZENE

)-(**Zalamegyei dalosverseny.** Vasárnap zajlott le az Országos Dalos Szövetség VII. kerületének versenye, amelyen 22 dalárda vett részt. A dalárdák — különösen a parasztdalárdák — figyelemreméltó készültséget mutattak jeléül annak, hogy az ilyen megyei dalosversenyek nagyszerü hatással vannak a dalosügy fejlődésére. Zalavármegyében már a harmadik ilynemü verseny folyt le (nálunk tudtommal még egy sem). A biráló bizottságban Boldis Dezső dr. a Királydijas Pécsi Dalárda főkarmesterének elnöklete alatt Kiss Károly budapesti karnagy az Orsz. Dalosszövetség kiküldöttje és Jaris János szombathelyi karnagy vettek részt. A versenyt, amelyet a zalaegerszegi sporttelepen tartottak meg — sok ezer ember hallgatta végig.

)-(**A Pécsi Dalárda vegyeskara** csütörtökön délután összpróbát tart. Miután a vegyeskar a Dunántúli Dalosszövetség augusztus 20 és 21-iki pécsi dalos ünnepén föllép, kérik az összes tagok pontos megjelenését.

)-(**A karének egyesület** ma d. u. 6—8-ig összpróbát tart. A tagok pontos megjelenését kérik.

Kérjen mindenkor és mindenütt csak

STAUFFER SAJTOT

vezető márka.

Központi gyártelep RÉPCELAK

Képviselő: MAYER JÓZSEF Pécs

SPORT

A Vasasok és a Soproni Főiskolai AFC Pécsett

Pécs, jun. 15. — Alig csillapodott le az MTK pécsi szereplésének izgalma, máris uj atrakcióról gondoskodtak a pécsi egyesületek, hogy a futballtilalommal sujtott futballsportot az érdeklődés központjában tartsák. Vasárnapra két vendégcsapata is lesz Pécsnek. Az egyik a PSC-vel játszó budapesti Vasasok kik az I. oszt bajnokságban lapos, szemre tetszetős skótsilü játékukkal megérdemelten kerültek az FTC és MTK után a dicsőségteljes harmadik pozicióba. A másik vendéget a PEAC fogadja a Soproni Főiskolai AFC személyében, mely intelligens játékával egyik legjobb együttes a futballsportban már fogalom számba menő szombathelyi kerületben. Tekintve, hogy ez lesz a pécsi egyetemiek első bajnoki mérkőzése s a Vasasok szereplése az MTK-hoz hasonló atrakciót jelent, a vasárnapi rekordlátogatottság megismétlése várható.

—

(:) **Junius 21 a PEAC tenniszversenyének nevezési zárlata.** A PEAC tennisz-szakosztálya julius 25-26-án tartja versenyét a PEAC verseny pályáin a club 1926. bajnokságáért. A versenyen indulhatnak a PEAC tagokon kivül az összes egyetemi intézetek tagjai és tisztviselői. Bajnoki versenyszámok: férfi egyes, férfi páros, vegyes páros. Kezdők számára: férfi egyes, nő szimpla, férfi páros, vegyes páros. A verseny sorsolás és kiesés szerint lesz lebonyolitva; az első és középdöntők 3 szetre, a döntő játszmák 5 szetre. A nevezési dij személyenként és versenyszámonként 10.000 K. A PEAC tennisz-szakosztálya elvárja, hogy tagjai is, de az egyetem kötelékébe tartozó tenniszezők a versenyen való indulásukkal a verseny sikerét előmozditsák. A nevezési dijak a versenyszámok megjelölésével boritékban junius 21-ig Pálka Lajos dr. szakosztály vezetőhöz (sebészeti klinika) küldendők be.

(:) **A DVAC választmánya** junius 17-én, este fél 7 órakor ülést tart a Kriszt-féle vendéglőben. Kérik a tárgy fontosságára való tekintettel az összes tagok pontos megjelenését.

(:) **Vasas kontra PSC mérkőzés lesz vasárnap Pécsett.** Az eddig elterjedt hirek szerint a PVSK-nak kellett volna vasárnap a budapesti Vasasokkal játszani s ezt a PVSK hivatalosan közzé is tetette a helyi lapokban. A Vasasok miután mindezideig a PVSK-tól határozott választ nem kaptak s a PVSK, mint azt a Vasasok intézője szerkesztőségünkkel telefonon közölte a kért költségmegtérités sokalta, a PSC-nek ajánlkozott fel. A PSC annak leszögezésével, hogy a Vasasoknak a PVSK-val lekötött mérkőzésük nincs, elfogadta a budapestiek ajánlatát. Ezek után a vasárnapi futballprogrammnak a Soproni Főiskolai AFC—PEAC mérkőzése mellett második akciója a Vasas—PSC mérkőzés lesz.

— **Megérkezett a „Rádióamatőr"** juniusi száma. Ára 12.000 korona. Kapható: Dunántúl Egyetemi könyvkereskedésében. Széchenyi-tér 2

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A pécsi kir. törvényszék nyári szünete.** A pécsi kir. törvényszék biróinak nyári szabadságát feltüntető kimutatást a napokban állitották össze és hagyta jóvá a törvényszék elnöke. A kimutatás szerint Klie Lajos törvényszéki elnök julius 5-től augusztus 15-ig, Peitler Imre vizsgálóbiró, tanácselnök julius 15-től augusztus 25-ig, Szendrődy Dénes tanácselnök julius 1-től augusztus 11-ig, Jellachich Lajos dr. tanácselnök julius 7-től augusztus 14-ig, Vásárhelyi István tanácselnök aug. 16-tól szept. 4-ig és október 4-től október 23-ig, Szendrő Otmár dr. tanácselnök augusztus 9-től szeptember 19-ig, Szüts Jenő dr. tanácselnök julius 8-tól augusztus 15-ig és szeptemberben 3 nap, Varga József dr. biró julius 5-től aug. 15-ig, Kiss György tanácselnök julius 1-től augusztus 11-ig, Bocán Gyula dr. biró julius 19-től augusztus 29-ig, Balogh István dr. biró julius 5-től augusztus 15-ig, Ifju Lajos biró augusztus 16-tól szeptember 16-ig, Lutz Miklós dr. biró augusztus 2-től szeptember 12-ig, Vass József biró augusztus 2-től szeptember 12-ig, Szendrődi Rezső biró julius 5-től augusztus 15-ig, Abrányi Alajos dr. biró julius 1-től augusztus 11-ig, Neusiedler Jenő dr. biró julius 21-től augusztus 31-ig, Brunner Árpád dr. biró augusztus 16-tól szeptember 26-ig és Bök Béla dr. biró jul. 12-től augusztus 12-ig megy szabadságra. A törvényszék biráinak szabadsága miatt julius elejétől kezdődőleg az őszig csak egy büntetőtanács müködik majd kisegitő birákkal és ugyancsak egy egyes biró is tárgyal majd a jelenlegi kettő helyett.

— **Poloska,** csótány és patkányirtást garanciával végzünk vidéken is. **Féregirtó vállalat,** Teréz-u. 13. Tel. 11—30. 8307

— **Sok pénzt takarit meg!** Mielőtt börönd vagy bőrdiszmüárut vásárol tekintse meg **Hamburg** böröndös üzletét, Pécs, Deák-u. 4. Meggyőződik, hogy **saját készitményü** börönd, uti táskák, redikülök, pénztárcák, háti zsákok, footballok és minden e szakmába vágó sport cikkek a legjobbak és legolcsóbbak. Börönd áthuzatok és javitások 24 órán belül eszközöltetnek. 8467

†

Özv. Szvácsek Pálné és gyermekei **Mariska, Jenő, Janka** férj. özv. Vitéz Oberritter Aladárné mélységes fájdalommal tudatják, hogy a szeretett legjobb fér, apa, após, nagyapa, testvér illetve rokon

Szvácsek Pál

máv. nyugdijas

junius hó 14-én délután 3 órakor életének 78. és boldog házasságának 41. évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban csendesen elhunyt.

Felejtheletlen halottunkat 17-én (csütörtök) délután 4 órakor fogjuk a közp. temető ravatalozó termében a róm. kath. hitv. szertartása szerinti beszentelés után örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő gyászmisét jun. 17-én reggel fél 8 órakor mutatjuk be a Mindenhatónak az Ágoston-téri plébánia templomban.

Áldott legyen emléke!

Szvácsek Jenőné szül. Földvári Katómenye, vitéz Oberritter Aladár, Szvácsek László, Szvácsek Márta unokái.

Magyar asszony

DIVAT

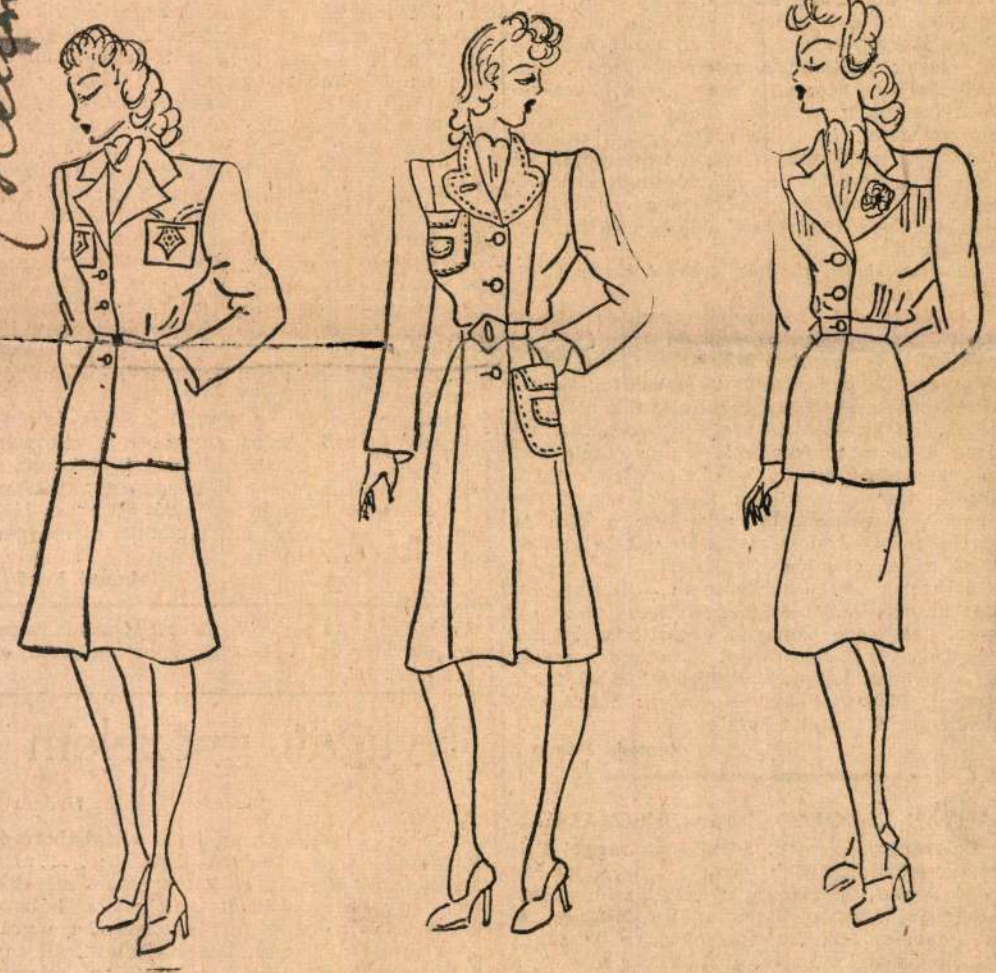

I. *Vékony szövetből készült tavaszi kosztüm. A kabáton kis bujtatott fülű zsebek vannak, tűzéssel díszítve. Nagyon divatosak ezek a bujtatott zsebek, úgyhogy régi sima kosztümjeinket nagyszerűen ujjáalakíthatjuk ilyen kis zsebdíszítésekkel.*

II. *Hosszú tavaszikabát széles kihajtóval, alsó és felső zsebbel díszítve. Divatos őzbarna, vagy mogyoró színből. Antilop-övvel viseljük.*

III. *Santung, vagy vékony szövet franciás kosztüm. Szabott mellrésszel és a kabát csipőben is ráncolt (buggyos) legyen. Nyáron is jól felhasználhatjuk fehér, kék vagy rózsaszín színekben. A kabátra színes virágot tűzünk.*

Női és férfi szövetek, divatselymek
Ajtony és Várkonyi Bpest, Erzsébet-krt. 9-11

A magyar asszony és a szolgálója

Mint ahogy a gyermek egész életére kihat a környezete, úgy formálja, irányítja a városba került fiatal falusi leányokat első, új környezetük. Egy-egy ilyen kis szolgálólány életkedvét, vagy életfélelmét, munkakészségét, vagy rosszindulatát, felületességét nagyon sokszor első munkahelyének köszönheti.

A szolgáló rendszerint munkakedvvel lép be első állomáshelyére. Meg akarja mutatni' hogy szorgalmas és nem ügyetlen. És ez az idő, amikor a magyar asszonyt épen olyan felelősség terheli alkalmazottja okos, észszerű vezetéséért, mint a szülőt gyermeke neveléséért. Az első találkozás az élettel, a munkával föltétlen kihat további útjára.

Nyugodt, jóindulatú, rendes háziasszony rövid idő alatt ügyes alkalmazottat nevelhet magának nemcsak a rátermett, de a *közepes* képességű leányból is, míg az *ideges, szeszélyes,* rendetlen háziasszony mellett az alkalmazott is ideges lesz. Kapkod, mert nem kap helyes irányítást, nem tudja idejét beosztani, mert munkáját gyakran félbe kell szakítania, hogy újabb, sürgős parancsokat teljesítsen. Ezért kapkodó, ügyetlen benyomást tesz a háziakra, mindenki elégedetlen munkájával, mert semmi sincsen kész idejére. Mindez pedig a helytelen irányítás következménye.

Éppen ezért, ha a magyar asszony a cselédkönyvet vizsgálja, *ne csak a benne foglalt tényeket nézze,* azt, hogy mílyen gyakran változtatott helyet, hanem vegyen magának fáradtságot és érdeklődjék a lány előző munkaadói után is, mert bizony gyakran ott van a hiba.

Díszmagyarok, magyaros ruhák
R. Hajdu Gizi iparművésznőnél
Budapest. IV. kerület Váci-utca 20. III. 3. szám.

A háztartási alkalmazott, a magyar falu leánya, tulajdonképen *a család egyik tagja kell hogy legyen.* Hiszen állandó jelenléte épp olyan tájékozottá teszi a családi bajokban, örömökben, mint akármelyik családtagot, s nem lesz ellenségünk, bajaink kifecsegője, kárörvendő, ha érzi és tudja, hogy ő ehhez a házhoz tartozik. Ha tudja [illegible]y az ő baja a háziaknak sem közömbö[illegible]ogy megkérdezik, ha kedvetlen és nem intik le zordonan, ha kedvét kimutatja.

Az a magyar asszony szociális, emberi, aki nem azzal a jelszóval alkalmazza a cselédet, hogy: „legyen valaki, aki a piszkos munkát elvégezze", hanem azért fogad cselédet, mert *segítségre van szüksége háztartása vezetésében.* Ember ő is és asszonyával egyformán érző lény, *ha hiányos is a műveltsége.* A műveltség nem erény, csupán szerencsés, kedvező körülmények közrejátszása.

Ma, a magyar munkaállam alakulása küszöbén minden magyar asszonynak éreznie kell azt a mindent átfogó igazságot, hogy: a *munka érték, az ember igazi értéke!* Elengedhetetlenül szükséges, hogy a munkaadó és munkás egymáshoz közeledjenek lelkileg és így meg tudják becsülni egymás munkáját.

Minden felelősségteles magyar asszonynak meg kell éreznie háztartási alkalmazottjánál azt az egyszerű, érző emberi szivet, amely figyelően hajol arra, *ahonnan a szeretet melege sugárzik feléje,* ahonnan elismerő tekintet, jó szó, megértő mosoly nyujt segítséget a szolgálat nem könnyű foglalkozásában görnyedőnek, akinek a más konyhája az otthona. Akkor kevesebb rossz cseléd lesz, mert szép szóval, ésszel és szívvel emberi indulatokat és sorsokat lehet jó irányba terelni.

Vannak szolgálók, akik sohasem juthatnak otthonhoz, soha nem dolgozhatnak maguknak. Csak adnak, mindig adnak. Az erejüket, egyszerű vágyaikat, mezei színűket, egészségüket, szivük melegségét, hogy kapjanak valamit cserébe értük. Valami *mást, ami több, mint a pénz: egy kis fényt, derűt, jó szót, elismerő, megértő szeretetet!*

Magyar Asszonyok, akik szolgálót fogadtok magatok mellé segítségül, vegyetek annyi fáradságot, hogy nézzetek bele abba az aggódó, ijedt szempárba, amely otthonotokban kutat elhullatott szeretet morzsákért! Lássátok meg a szolgáló szemén keresztül annak lelkét s benne a küzdelmes, munkás életet!

Lássátok meg a munka mögött az embert!

Kőváry Margit

Erdélyi magyar lányok

A boldog felszabadulás napján mondta Désen a honvédeket köszöntő leány:

... Szerettük erdélyiségünket, úgy akartuk önmagunkba írni magyarságunkat, hogy azt megszerettessük az utánunk jövőkkel is... összetört szívvel jobban szerettünk, megkötött kézzel többet dolgoztunk... ma, amikor felszabadultunk, mennyivel többet dolgozhatunk majd, mennyivel inkább megvalósíthatjuk a célt! Mi, dési leányifjúság részt akarunk venni a munkában Magyarországért..."

*

A nagykárolyi és környékbeli magyar leányifjúság a felszabadulás napján mindannyian magyar ruhában vonultak ki a honvédek fogadtatására. De a színes, himzett, gyöngyös párták közepére minden egyes leány egy fekete gyöngyszemet varrt. Ez a kis fekete gyöngyszem jelkép volt. Nagykároly és vidéke magyar leányai a nagy örömünnep mámorában is fájjó szívvel emlékeztek meg testvéreikről, akik azokban a napokban nem örvendezhettek.

Anyák figyelmébe!

Egy elkényeztetett gyerek mondta: „A mama mindent ideadott, amit szerettem, nem tudom, még mit akarjak?"

A szülők azt hiszik, hogy ügyesen cselekednek, amikor engednek. Pedig helytelen eljárás. A szülők gyermekeikhez intézett megjegyzéseiknek hetvenöt százalékát elhagyhatják. És ami megmarad, ahhoz következetesen ragaszkodni! Ritkábban parancsolni, de mindíg tudatosan és az egyszer meghozott helyes parancsot sohasem visszavonni! Csak ily módon lehet erős akaratot nevelni. Ha a gyermek tudja, hogy kéréssel, fenyegetőzéssel, könnyekkel, hizelgéssel megkapja azt, amit akar, többet és többet követel és ily esetben jobb lemondani a nevelésről.

(Plus: Szemben az élettel c. könyvéből.)

SUSETTE Női divatszalon — Kulicskó Ilona
tavaszi modeljei
bemutatását megkezdte. IV. ker., Kecskeméti-u. 9. Telefon: 183-205

A NÉMET KATONA UZEMBEN DOLGOZÓ FELESÉGE SZABADSÁG-KEDVEZMÉNYT ÉLVEZ !

A német birodalmi munkaügyi miniszter rendelte értelmében mindazok a dolgozó nők, kiknek férje *legalább három hónapja* teljesít katonai szolgálatot, minden esztendőben 18 napi szabadságot igényelhetnek munkaadójuktól arra az időre, *amíg férjük szabadságon itthon tartózkodik.* Amennyiben hadi-gazdasági okokból a dolgozó nő *nem kaphatja a teljes 18 napi szabadságot, úgy a szabadság idejét 12 napra szállíthatják le.*

Minden dolgozó asszony köteles munkahelyén jelenteni, hogy férje melyik napon kezdi meg szabadságát és egyidejűleg a maga számára is szabadságot kérni erre az időre. Az egyes csapattestek viszont utasíthatják a katonákat, hogy mihelyt szabadságoltatásuk idejét tudomásul veszik, azonnal értesíthessék feleségüket, hogy *a szabadságot mindketten egyidőbe kezdhesnék* meg. A birodalmi munkaügyi miniszter rendelkezése arra is kiterjed, hogy minden üzem legalább 3—4 napra szabadságolja azokat az asszonyokat, akiknek férje katonai szolgálatának eleget téve, leszerelt.

AZ ARAUCARIA (SZOBAFENYŐ) TITKA.

A Norfolk szigetekről származó, mindnagyobb elterjedésnek örvendő Araucaria kezelését az alábbiakban ismertetjük: Lakásban lehetőleg hűvös helyen tartsuk. Október közepétől március közepéig mérsékelten öntözzük. Tavasszal, amennyiben a növény gyökérzete teljesen behálózta már a rendelkezésére álló földet, — amiről a cserépből való óvatos kiültetés által győződünk meg — átültetjük. Használjunk ehhez ½ rész folyami homok, ½ rész faszénpor, 2 rész tőzegföld, 2 rész trágyaföld és 2 rész igen érett lombföld keveréket. Helyes kezelés mellett ezt 2—3 évenként ismételjük. A szobafenyőt begyökeresedése után 14 naponként trágyalevezzük, vagy tápsó oldattal öntözzük. Nyáron, ha módunk van rá, szabadba, félárnyékos helyre állítjuk. Bővebben öntözzük és naponta egyszer-kétszer permetezzük. Kezelésében legsűrűbben előforduló hibák: a túlmeleg helyiség, az igen bő öntözés, nyáron pedig, ha kellő permetezésben nem részesítjük, belepi a por, ami rövidesen a tűlevelű ágak sárgulását és a növény felkopaszodását okozza. — Szaporítani házilag nem lehet, mert ehhez speciális izzasztó szekrény és szakavatottság szükséges. Ha csúnyán felkopaszodott Araucariá-nk, úgy ajánlatos azt megbízható kertészetbe vinni, ahol a felső zöld részét levágják és meggyökereztetik, miáltal megfiatalított új növényt kapunk. E célból növényünket augusztus végén, szeptember elején küldjük el. — Legelterjedtebb fajtája az Araucaria excelsa. A kevésbbé ismert Araucaria imbricata különös pikkelyleveleivel növényérdekességeink közé tartozik.

konyha

HIDEG TÖLTÖTT TOJÁS

8 tojást keményre főzünk, megtisztítunk és hosszában elvágunk. A sárgáját kivesszük és 1 átnyomjuk. 2 kanál tejfelt, pici mustárt, sót, törött borsot, finomravágott petrezselyemzöldjét adunk hozzá, jól összekeverjük és ezzel a fél tojásokat felpupozva megtöltjük. Salátával

KÁPOSZTÁS BIRKA.

A megtisztított juhhust bedörzsöljük foghagymával és nagyobb kockákra vágjuk, forró zsírban pároljuk. Ha barnulni kezd, sózzuk, borsoljuk és hozzá adunk két fej apróra vágott hagymát, egy evőkanálnyi lisztet és tovább pároljuk néhány percig. Egy szép, nagy káposztafejet cikkekre vágunk és a hushoz adjuk, vizet öntünk rá és befődve főzzük, míg megpuhul. Ha szükséges, közben még vizet öntünk bele. Kevés ecettel izesítjük és tejfölt keverve bele, forróan tálaljuk. Francia parasztétel.

BÖJTI FÁNK.

Négy deci tejben ugyanannyi lisztet folytonos kavarás mellett fazékban jól felfőzünk. Amikor a tűzről levesszük, tovább kavarjuk, hogy sima legyen, majd egészen kihűtjük. Ha kihült, adunk hozzá kevés kis sót, kétkanál porcukrot és öt egész tojást, egyenként folytonos keverés közben. Fakanállal jól dolgozzuk ki. Evőkanállal gömbölyüre formálva, szagassuk forró zsirba. Lassú tűznél, hogy jól átsüljön, süssük szép pirosra, szedjük ki itatóspapirosra. Ha leszikkadt róla a zsir, de még forrón hengergessük meg az előre elkészített csokoládés porcukorban. Melegen tálaljuk.

HUSZÁRFÁNK

Összegyúrunk porcellántálban 10 deka vajat, 2 tojássárgáját, 7 deka cukrot, 18 deka lisztet. Gombóckákat formázunk, azokba mélyedést teszünk a főzőkanál végével és a mélyedésbe sűrű lekvárt töltünk. Körülötte a tésztát tojásfehérjével megkenjük és cukrozott dióval megszórjuk. — Lassabban sütjük.

KÁVÉCSÓK

25 deka cukrot, két deci feketekivonattal folytonos keverés mellett főzünk és kanalanként hozáadjuk 4 tojás habját. Elhúzva a tűztől, addig keverjük, amíg ki nem hült. Vajazott tepsiben kávéskanállal kis halmokat rakunk belőle elég távol egymástól. Forró sütőben szárítjuk.

KITŰNŐ DIÓSZELET

Negyed liter vízbe belefőzünk 14 deka cukrot, 14 deka csokoládét, 14 deka darált diót. Ha sűrű és kihült, lekeverjük 6 tojássárgájával és beletesszük 6 tojás habját. Vajazott és lisztezett hosszúkás tepsiben sütjük.

VÁKO harisnya szaküzlet
Női fehérnemű, finom zsebkendők
VI., Teréz-krt. 33. — Őskeresztény cég.

BALATONI BIRKACOMB

A szépen kicsontozott és börétől, faggyújától megtisztított ürücombot fehér szalonnával jól megtüzdeljük. Két-három gerezd fokhagymát hosszában négyfelé vágunk és azt is a húsba tüzdeljük. Jól megsózzuk, kevés töröttborssal meghintjük és egy-két órára félretesszük. Forró zsírban megpirítjuk mindkét oldalán, majd kétdeci vörösbort és egy evőkanál ecetet öntünk rá. Folytonos öntözgetés mellett puhára pároljuk. Ha megpuhult, lecsurgatjuk és hűvös helyre tesszük. Vékonyra szelve, burgonya-, zellersalátával hidegen tálaljuk.

SZERB TOJÁS

Hosszában kettévágott sült burgonyának a belsejét kivájjuk és a kivájt belsejét vagdalt sonkával és kevés vajjal vegyítve visszatöltjük a kivájt burgonyákba. Készítünk következő mártást: vajas rántást feleresztünk tejszínnel, melybe paradicsompürét és három tojás sárgáját habartuk el. Mikor sürüre befőtt, annyi fehérborral higítjuk fel, míg mártássürüségű lesz. Belerakjuk egy tüzálló tálba a töltött burgonyákat, ráöntjük a mártást és mikor forr, feltört tojásokat főzünk belé félkeményre, vigyázva, hogy egyben maradjanak.

NAP ÉS EST

Habosra keverünk 20 deka vajat, 5 tojássárgáját, 30 deka cukrot, majd lassan hozzáadunk 1 deci tejet, 30 deka lisztet, fél csomag sütőport és a tojások habját. Nagy tepsiben sütjük, a massza felét eredetijében meghagyjuk, másik felébe 2 evőkanál csokoládéport keverünk és így sütjük. Sütés után lekvárral összeragasztjuk a fehér és fekete felét és szeleteket vágunk belőle.

MOGYORÓS SÜTEMÉNY

Összegyúrunk 10 deka vajat, 15 deka lisztet, egy tojássárgáját, 2 evőkanál cukrot és kevés tejfelt. Ebből porhanyós tészta lesz, amelyet kisodrunk fél cm vastagra, kétpengős nagyságúra szaggatjuk. Tetejét a következő keverékkel kenjük meg: 3 tojás habja, 15 deka cukor, 12 deka darált mogyoró, kevés citromhéj és fahéj. A keverék közepére kis mélyedést készítünk és abba valami piros sürű lekvárcseppet teszünk. Középmeleg sütőben szépen egymás mellé helyezve sütjük.

Az elegáns hölgy kalapja Lázárné Baká Julia
szalonjából való. VI. Andrássy-út 31. Telefon: 422—788. Fióküzlet: Baja, Tóth Kálmán-tér 3.

SZINHÁZ FILM MŰVÉSZET

A kegyenc

A magyarság függetlenségi mozgalmának élén harcoló vezetők között is kiemelkedik *Teleki* László gróf alakja, akinek politikai törekvése azonos volt a nemzet akkori törekvésével s akinek egyéni tragédiája azonos volt a nemzet tragédiájával is. Tisztán látta a hegyvennyolcas idők alakulását, a magyarság számára közelgő veszedelmet. Tisztában volt azzal, hogy a sokat hangoztatott bátorság mögött legtöbbször a félelem lapul, éppen ezért fel tudta mérni az elnyomottakon élősködő akkori hatalomnak erejét is.

Az alig harmincéves *Teleki* László gróf mikor *A kegyencet* a cenzúrának benyujtotta, a császári cenzúra sokat törölt a kéziratból, nyilván, mert tragédiájának témáját abból a korból vette, mikor a császári kegyencek és besúgók jóvoltából Róma élete rothadásnak indult. Müve, sajnos, annak ellenére, hogy kitünő előadásban került színre, nagy sikert nem ért el. *A kegyenc* bemutatóját követő elmaradhatatlan vita nemes keretekben folyt és lelkesitőleg hatott az irók számára is. Figyelemreméltó, amit *Salamon* irt *Teleki* halálának alkalmából *A kegyencről*. Tüneménynek mondja, mint *Bánk bánt*, melyet mintha nem is abban a korban irtak volna. „Nem találjuk benne sem a Schilleri érzelgést, s ábrándozó ömlengéseit, sem Goethe hideg klasszicitását, nem találjuk benne a francia klasszikusok, vagy Shakespeare nyomait. Erőteljes, mint Katona stilje és oly lángoló gyakran, mint Hugo Viktor, de sem egyik, sem másik annyira, hogy rájuk emlékeztetné az olvasót." Amikor a *Nemzeti Színház* müsorára tüzte ezt az értékes tragédiát, nemcsak nagy és halhatatlan magyarjaink egyikével szemben rótta le háláját, hanem szolgálatot tett a magyar drámairodalomnak is.

A *Nemzeti Színház Galamb* Sándor átültetésében mutatta be *A Kegyencet*. *Galamb* mint rendező is értékes munkát végzett. Petronius Maximust *Timár* József alakitotta. Minden szaván érezhető volt a belső átélés, melylyel ezt a folyton számító és az események jelentőségével mindig számoló, bosszúvágytól hajtott cselszövőt úgy állitotta elénk, ahogy a szerző elgondolta. Maximusnak élő alakot adott *Timár* éppen úgy, mint a testi élvezeteknek hódoló és a nép ügyével alig törődő degenerált császár alakjának *Abonyi* Géza. A császár körül forgolódó pokolbeli alakok legkiválóbbját *Kovács Károly* játszotta. Figyelemreméltó volt *Várkonyi* Zoltán, *Ungváry* László, továbbá a nagyobb figyelmet érdemlő, pályáján lassan, de egyre szebben emelkedő *Ujlaky* László.

T. Mátray Erzsi a császár feleségét játszotta. Megjelenése és tiszta müvészi játéka most is maradandó értéket jelentett az előadás számára. A többi szereplők közül *Szörényi* Évát és *Lukács* Margitot emlitjük meg.

(—)

HATTYUDAL

Emlyn Williams szinműve a Vigszinházban

Az elzüllött, iszákos színész a londoni játékáruház Mikulás-szerepében is megbukik, részegen kárt okoz, amiért leányával együtt elbocsátják. Ezzel a méla akkorddal kezdődik az angol iró darabja és a továbbiakban arról a küzdelemről szól, amelyet a leány és a női mecénás viv azért, hogy az egykor híres Shakespeare-színészt nyolc évi távollét után visszasegitsék a színpadra. A leány, mint a padlásszoba rabja, önfeláldozással tart ki akaratnélküli apja, a nagy gyerek mellett, kit anyáskodó gondossággal dajkál, pedig olthatatlanul vágyakozik azután, hogy mielőbb saját gyerekét dajkálhassa. Az öreg színész folyton a színpadot emlegeti és Shakespeare-szerepeket szaval, valószinütlen tehát, hogy mégis nehezen tudják rávenni, hogy egy kis szerepet vállaljon. Azután az a kis szerep s rendszeres életmód elég ahhoz, hogy ismét rendes embert faragjanak belőle. Kicsinosodik a padlásszoba, a szomszédba költözött zeneszerzőben a leány is megtalálja választottját, eltávolitja apja közeléből csavargó barátját és utcalány-barátnőjét s úgy látszik, minden rendbejön.

A mecénás lehetővé teszi, hogy a színész eljátszhassa Lear-király szerepét, a főpróbán nagy a siker — s az esti bemutatóra mégse kerül sor. Valami közbejött. Igaz, hogy kissé erőltetetten. A fiatalok ugyanis esküvőre készültek, sőt utazásra is, hogy a férfi eleget tehessen newyorki szerződésének. Az öreget nem akarják izgatni előadás előtt a hirrel, amelyet azonban kifecseg az utcalány. Erre az apa valószinütlenül, túlzott önzésében annyira elkeseredik, hogy holtrészegre issza magát. A bemutatót nem lehet megtartani. Barátai együtt hallgatják a rádió hirét, hogy a művész „betegsége" miatt maradt el az előadás. Mi baja, kérdi az egyik. Torokgyulladása van, válaszol a másik. Honnan tudja ilyen biztosan? A rádió mondta, már pedig a *rádió sose hazudik*.

A nézőtéren *viharos derültséget* kelt ez a megjegyzés. A *londoni rádióról* van szó, s a megjegyzés a Vigszinház erősen semita többségü közönségében is kacajt vált ki. Mint *mindennapi hallgató, jól ismerik a londoni rádiót*, ők tehát bizonyára *tudják, miért nevetnek*.

Nos, tehát itt a bonyodalom. A leány első szóra lemond a házasságáról, hogy a nagy gyerek mellett maradjon, s a vőlegény ezt röpke ellenállás után tudomásul veszi. Az öreg kihallgatja őket, megmozdul benne valami és a mélységbe akarja vetni magát, hogy félreálljon az útból. A volt vőlegény húzza vissza és végre rájön, hogy az is megoldás lehet, ha magukkal viszik. Ebben meg is egyeznek s ezzel vége a darabnak.

A kézenfekvő megoldásra, úgy látszik, az angol szerző éppúgy csak az életáldozat megkisérlése után tudja rávezetni hőseit, mint francia kollégája, akinél nemrég kifogásoltuk, hogy a minden józan ember előtt ismeretes életigazságra csak akkor jöttek rá alanyai, amikor már golyóval átlyukasztották tüdejüket.

A Vigszinház angol darabja, amelyet *Innocent Vince* Ernő ültetett át magyarra, kissé vontatottan indul. Az első felyonás szétfolyó, nehézkes jelenetei után a darab a második felvonásban kezd átmelegedni, és emelkedik. Az emelkedés és érdeklődés fokozása azonban nem állandó. A darab újra esik, itt-ott már az unalom felé bukdácsol, azután ismét emelkedik. Ez a hullámzás az oka, hogy nem tudja végig lekötni a figyelmet. Hibája a jellemrajzokban is kiütköznek. A szerző azzal, hogy ismét elesett hősének a felemelkedésre kinálkozó alkalmat nem adja meg, azt a következtetést vonatja le a nézővel, hogy az ilyen elbukott számára nincs menekvés. Az ilyenfajta, pesszimizmust hirdető darabok nem tudják kielégiteni a mai kor magyarságának érdeklődését. *A Vigszinház vezetésében érvényesülő zsidó befolyás ismételten melléfogott külföldi darabjaival.*

Ki hiszi, hogy magyar iróktól ezeknél különb ne tellene?

A *Hattyúdal* főszerepét *Somlay* Artur játssza. Az elzüllött, emelkedő, majd ismét visszasiillyedő színész alakját hatásosan formálja és biztosan játszik az indulatok és érzelmek széles skáláján. Alakitásának előnyére válnék, ha az első és utolsó felvonásban fokozná a tempót. *Tolnay* Klári az önfeláldozó lány szerepében éppoly kedves és őszinte, mint sokrétü; viszont szerelmes partnere annál színtelenebb. A mecénásnő szerepébe a hirtelen megbetegedett *Ladomérszky* Margit helyett az utolsó napon *Orsolya* Erzsi ugrott be. A nem jelentéktelen szerep nehézségein — bár az alakitás kiformálására és megérlelésére nem volt idő — tehetsége könnyen átsegitette. Kitünő teljesitményével sok tapsot kapott, s a szerepet a jövőben Ladomérszkyvel felváltva fogja játszani. *Bihary* József és *Sulyok* Mária karakterfigurái élettel telitettek.

Somody István

MAGYAR IRÓK ELŐADÁSA BELGRÁDBAN

Belgrádból jelentik: Szombaton reggel Belgrádba érkezett több magyar iró, köztük *Nyirő* József. A magyar irókat az állomáson a belgrádi Magyar-Jugoszláv Társaság nevében *Popovics* Milán volt szenátor, a Társaság alelnöke, *Andrics* Milán, a Társaság titkára, a magyar követség nevében *Schmidt-Papp* Ernő sajtóelőadó, továbbá a belgrádi irók és újságirók nagyobb csoportja fogadta. A magyar vendégek tiszteletére *Bakách-Bessenyey* György belgrádi magyar követ ebédet adott. Délután felolvasást tartottak a magyar irók a Jockey Clubban.

Mit várnak képzőművészeink a nemzettől

A Műcsarnok mostani kiállitása végre életre hivta a régvárt vitát nemcsak a közönség körében, hanem a sajtóban is. Egyesek ugyanis helyeselték a müvek kivalogatásánál a biráló bizottság konzervativ álláspontját, *mások ellene* szóltak. Két táborra szakadt tehát a közvélemény e kérdésben, ami azért örvendetes, mert végre tisztázódhatik, *melyek azok az irányzatok, amelyek a tiszta művészet szolgálatában a legmegfelelőbbek*, másrészt mi az oka annak, hogy a művásárlók egyre gyérebben jelentkeznek a kiállításokon és a műtermekben. Nem az állam és a közületek távolmaradásáról szólunk, mert el kell ismernünk, hogy az állam és a közületek vásárlási *kis méreteik mellett is nagyjelentőségüek*, hanem hogy *a tehetős és a művészeteket pártolni hivatott művásárlók érdeklődése miért csökkent* olyan igen nagy mértékben?

Az utóbbi jelenség kétféle veszedelmet rejt magában. Az egyik, hogy a tiszta művészet szolgálatában álló szabad művészeket a *nyomor lejtőjére* viszi, a másik, hogy korunkat legméltóbban kifejező és az eljövendő századok számára értéket jelentő alkotások megszületését *lehetetlenné teszi*. Szembe kell néznünk tehát a bajokkal nem az amatőr festők fűzfaparti képekkel házról-házra járó seregének érdekében, nem is azoknak a *nyomor utján már elvérzett festők érdekében*, akik felemelkedni többet soha nem képesek, de még azoknak az érdekében sem, akik gyárban készült művészi produktumok előállitására fanyalodtak, hanem *azok érdekében, akiknek megmentése nemzeti kulturánk érdekében szükséges.*

Ezért semmiféle szégyent ne érezzen magában egyetlen művész sem, ha küzdelmüket olyan megvilágitásba helyezzük, hogy tisztán láthassa a közönség, *mi vár arra a férfira vagy nőre, aki a képzőművészetek bármelyikét is választja élethivatásul.* Kezdjük tehát képzőművészeink kálváriáját az első lépésnél, mikor a művészpályára lépő fiatalság két út között választ. Az egyik a *megpróbáltatások utját*, a másik a *hétköznapok egyhanguságát*. Ha az utóbbit választja, rajztanár vagy tanító lesz, akiket napi munkájuk lefoglal, figyelmüket elvonja a nagy kompozicióktól s ha vágyaik feltörnek is bennük, ezek csak pillanatokig tartanak. *A köznapi munka hajszájában és a rajztermek fülledt levegőjében sajnos a kompoziciók csak álmok maradnak.*

A művész, aki vésőjével vagy ecsetjével akarja megkeresni a kenyerét, a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után már a *főiskola kapujánál kapja az első ütést* a magyar művészsors jóvoltából. Az a sok fény és szin, ami előtte ragyogott, elszürkült, de megvilágosodik helyettük egyes, klikkbetömörülő *beérkezettek összefogása*, amely áttörhetetlen láncba kapcsolódva von *kordont a nagyobb megrendelők körül*. De világosan látja maga előtt azt az utat is, amely *sivár és göröngyös* és a legkevésbbé sem olyan, mint amit remélt s ami mellett csak a képeket árusitó képkereskedők állanak. S akikhez, mikor a *nagy kenyértelenség miatt fellázad* a gyomra, bekopog, hogy *egy-egy szériát kikönyörögjön* arról a bizonyos patakról, ahol szépen viritanak a virágok s ahol még madarak is énekelnek.

Amig tehát sok nagyra hivatott művész a rajztermek ásitó nyugalmában vész el, addig a *szabadpályára szorult művészek legtöbbje a boltosok könyörületén semmisül meg*, s csak *egészen kis töredékük jut el az érvényesülés magaslatára*. A beérkezettek arra hivatkoznak, hogy nyomorogtak ők is, képsorozatokat is csináltak, mégis felemelkedtek. De vajjon érdeke-e a képzőművészetünknek, hogy a szabadpályán dolgozó fiatalok, akiktől művészetünk fejlődését várjuk, *a nyomor iszonyu utján rokkanjanak meg*, az idősebbek pedig öreg napjaikra *munkában alig eredményes*, de küzdelmekben gazdag multra tekinthessenek vissza.

De térjünk csak vissza a művásárló közönség érdeklődés hiányára, mint a bajok legfőbb okára és ezen keresztül igyekezzünk tisztázni a megoldatlan kérdést. A műpártolók közül sokan arra hivatkoznak, hogy az *új irányzatok betegek* és az ezeket képviselő művészek nem érdemlik meg a támogatást. A beteges elfajzások, amelyek ellen a *Magyarság* küzd, valóban nem. De nem mindenirány beteges, Kérdezzük, ki volt a maga korában *Massacio, Leonardo da Vinci* és ki volt *Michel Angelo*? Ujitók voltak és merészek. És ki volt *Hals* és *Goya*? És kik voltak azok, akik a tájképeket a szabadban festették meg, hogy új szint új formákat, a való életet vigyék a vászonra. És kik voltak azok, akik a görögöknél is többet akartak a szobrászatban? Az új irányzatokért harcoló fiatalok, akik közzül sokan *elbuktak* azok közönye miatt, *akik hinni tudtak egy kornak az örökkévalóságában és lemerevitésében.*

Ha tovább megyünk, azt látjuk, hogy az új irányzatokat kedvelő és az új irányzatok útvesztőiben eltévedt lelkes műbarátok és vásárlók között is vannak olyanok, akik egy-egy régi mester monumentális alkotása előtt áhitattal állva azt hajtogatják, hogy a mostaniak *sajnos nem tudják korunk mondanivalóját a nagyokhoz hasonló erővel* és művészettel kifejezni. Mi azt kérdezzük, vajjon nyert-e annyi pályadijat egy arra érdemes művész, hogy *pár évig gond nélkül készülhessen nagy tervei közül csak egyiknek is a megörökitésére*? Hiszen nincs egyetlen olyan művész, aki ne állana hasonló áhitattal annak a mesternek alkotása előtt, aki hozzá legközelebb áll s akinek alkotásánál még nagyobbat és korszerűt kivánna alkotni.

Ezért kellene a művészek válláról a nincstelenség szörnyü gondját levenni, hogy tehetségük szárnyat bonthasson s végre tisztázhassák a kérdést, melyik irányzatnak lehet jogosultsága. A kérdés megoldása igen egyszerű. *Képzőművészeink közül válasszanak ki ötszáz olyan művészt, akik közül száz legtehetségesebb művésznek adjanak öt éven keresztül havonta 500 pengőt további 100 képzőművésznek öt éven keresztül: négyszáz pengőt, a további háromszáz művésznek pedig ugyancsak öt éven keresztül havonta kettőszáz pengőt. Ez évente csupán 1,680.000 pengőt tenne ki.* Nyugodtan állithatjuk, hogy ennek az összegnek előteremtése nem okozna nagyobb megterhelést sem a milliárdos költségvetéssel dolgozó állam, sem a hatszázmillió költségvetéssel dolgozó főváros, sem a városok, sem pedig a nagyobb ipari vállalatok számára. Ugyanakkor kötelezném a művészeket arra, hogy minden évben két nagyobb alkotással számoljanak be végzett munkájáról. Ezeknek a műveknek elárverezéséből még meg is térülne bizonyos összeg a közületek javára.

És még valamit, amit már régóta követelnek képzőművészeink körében: *állitsák fel a képzőművészek kamaráját*, hogy párhuzamot lehessen vonni az aktiv művészek és a képzőművészetekkel foglalkozó amatőrök között és megszüntethető legyen olyan állitólagos művészeknek is a működése, akik a képzőművészek mai nagy nyomorát *könyöradomány-gyüjtésekre* használják fel, mint ahogy teszi ezt a magyar képzőművészet mérhetetlen kárára egy *Abonyi* Ernő művésznéven szereplő, valójában azonban *Hellmann* Ernő nevü egyén, akivel szemben még a Képzőművészek Egyesülete is erőtlen volt.

Amikor a magyar képzőművészek kivánságával egyező javaslatunkat nyilvánosság elé tárjuk, úgy érezzük, ha az illetékesek a fenti vagy ehhez hasonló terv megvalósitását lehetővé tennék, már az első év után láthatná a világ, hogy *mit tudnak a magyar képzőművészek.*

Abonyi Ernő

Az *Admirál* mozinak megint remek műsora van: Salvator Rosa kalandjai, ne mulassza el megnézni ! ! !

Nyugati győzelem

Uránia

Évekkel ezelőt megjelent, világháborúról szóló könyv bevezetésében olvastuk: „... nem vád és nem vallomás, csak beszámoló szeretne lenni egy nemzedékről, amelyet a háború elpusztitott — elpusztitott akkor is, ha a gránátok megkiméltek is". Most előttünk áll egy másik nemzedék, amelyik fiatalon, frissen, legyőzhetetlen akarattal lépett az előbbi helyébe és végrehajtotta a világ legnagyobb hadműveleti csodáját, a nyugati győzelmet.

A film, életünk hü kisérője pergeti az eseményeket s mi, akik békében élő országnak vagyunk a fiai, szinte páholyból nézzük azt a küzdelmet, amelynél a lenni vagy nem lenni kérdés megszokott szólama valódi tartalmat kapott.

A német nemzet küzdelme elevenedik meg a vásznon attól a pillanattól kezdve, amikor a világháború szomorú fejezete lezárult és a különböző belső forrongások után a német *nemzetiszocializmus elindult hódító útjára, hogy megteremtse azt a mindent átfogó világnézetet*, amely erőt ad a német katonának a harcra, és amely szinte biztositja számára a győzelmet. A háborúig talán több és nehezebb akadályt kellett legyőznie, mint amit maga a harc jelentett, hiszen hosszú ideig nem volt nyersanyag és amint a film is mutatja, egyideig valóban papirtankok és papuskák jelentették a hadsereg felszerelését.

A mult év májusában megindult offenzíva azonban olyan erős és olyan átütőképességü hadsereget állitott a franciákkal szembe, amelynek erejéről és felkészültségéről legendákat meséltek. És ha még néhol fel is bukkant egy-egy irásmü, amely kétségbevonta a németek felszerelésének jóságát, a másik oldalról csodálatos fegyverekkel, elektromos sugarakról és a fantázia világába tartozó támadó és védő fegyverekről beszéltek.

Ma már tudjuk, hogy ezek a fegyverek nem voltak, de volt helyettük más, — amit a filmfelvételek mindennél jobban bizonyitanak — *halált megvető bátorság, szív és mindent legyőző kitartás.*

Ebben a csodálatos filmben nemcsak német, hanem francia felvételek is helyet kaptak és amint a szembeállitásból kiviláglik, amig a német katona a világháború utáni évek megpróbáltatásainak a keserüségével és a megaláztatásokból kitörni akaró lélek erejével készült a háborúra, addig a győzők a húszévi győzelem fáradtságával vetették magukat bele a küzdelembe. Igy vált lehetségessé, hogy az aránylag kis egységekre széttagolt hadsereg az egyén bátorságának és vakmerőségének segitségével ilyen rövid idő alatt lelépte a francia hadsereget és tönkrezúzta a bevehetetlennek hirdetett Maginot-vonalat.

Monumentális alkotás ez a film, amely a német katonának állit örök emléket. Minden egyes jelenete, kockája a katonai erények dicsőséges diadalát zengi. Ez a filmcsoda az új embert hirdeti, aki a vakmerőségig bátor, akit szárazföldön, vizben és levegőben egyaránt ugyanaz az eszme füt és aki ha győz, akkor sem kegyetlen. Ember, aki szembeszáll a géppel, legyőzte a csak rideg tényekben hivőket és amikor mint győző került szembe velük, nem éreztette hatalmát, hanem felsegitette az elesettet.

A nyugati győzelem filmje történelmi fordulónk dokumentuma. Hatalmas, megrázó és felemelő.

A film zenéje külön dicséretet érdemel. A drámai hatású kisérőzene, amely az egyes jeleneteket aláfesti és a háború zajának nagyszerű szinkron felvételei a realitás erejével hatnak és segitségükkel, a történelmi valóságnak ez a sorozata még mélyebb hatást kelt a nézőben.

s. l.

A Belgrádi Filharmóniai Zenekar vendégjátéka a **Filharmóniai Társaság** VII. bérleti hangversenyének keretében, hétfőn este 1/28 órakor az *Operaházban*. Vez.: *Matacic*. Müsoron: *Csajkovszky:* Pathétikus, Mozart: g-moll szimfóniák, *Bartók:* Portré, és jugoszláv szerzők művei. Jegyek az *Operaház* elővételi pénztáránál.

TELMÁNYI-CSILLÉRY holnap Székesfővárosi Zenekar Városi: Csajkovszky-verseny, Haydn: Londoni szimf. *Kodály:* Nyári este, *Ravel:* Spanyol rapszódia. Jegyek: *Városi, Népmüv., Koncert.*

17
1936 VI. 10

HÍREK

— **Léggömbbel az óceánon át.** *Hamburgból* jelentik: Dr. *Zinner*, az ismert német léghajós, vakmerő vállalkozásra készül. Zinner *egy közönséges 5000 köbméteres léggömbbel át akarja repülni az Atlanti óceánt.* A német léghajós *Afrikából Délamerikába* akar szállani, de nem a legrövidebb útvonalon, *Bathurs* és *Pernambuco* között, hanem a jóval hosszabb *Casablanca—Amazon-torkolat* közötti darabon. Számításai szerint a közel 6000 kilométeres út megtételére *öt nap elegendő lesz*, mert a nyári passzátszelek meggyorsítják majd az útját. Zinner még csak különleges gondolát sem szereltet léghajójára, hanem, száz éves példák után indulva, *egyszerű fűzfakosarat*. A modern technika vívmányai közül csak egyetlenegyet vesz igénybe Zinner, a rádiót.

— **Jean Harlow és Norma Shearer étvágygerjesztő illata.** *Newyorkból* jelentik: A hollywoodi filmsztárok között *új divat* terjedt el egyik napról a másikra. *Kedvenc gyümölcsök illatát utánzó parfömöt* készíttetnek, úgy hogy ha egy studióban *ananászillat* terjeng, akkor biztosra vehetjük, hogy Betty *Davies* legújabb filmjét forgatják, ha *mandarin-illatot* érzünk, akkor Norma *Shearert* kell a közelben keresnünk. Jean *Harlow* kedvenc parfömje a *grape-fruit* illat, Joan *Crawfordé* pedig a *szamóca*. Ez magában véve még talán nem jelentene sokat, ha Amerikában a híres filmsztárok rajongói nem tömörülnének külön klubokba. *Ezek a klubok mindenben rögtön utánozzák bálványaikat* és most persze átvették ezt az újabb parfömdivatot is. Amióta a lapok útján elterjedt a hír, hogy kinek mi a kedvenc gyümölcsillat-parfömje, azóta *az Egyesült Államok a szó szoros értelmében étvágygerjesztő gyümölcsillatárban úsznak*, úgy hogy az ember azt hihetné a színházakban és mozikban, hogy tévedésből a *gyümölcspiacra került*. Az új divatnak mindenesetre nagyszerű hasznát látják az amerikai gyümölcstermelők.

Jean Harlow

— **A német államhivatalnok házasságtörése azonnali elbocsátási ok.** *Berlinből* jelentik: A porosz közigazgatási bíróság egy esetből kifolyólag nagyjelentőségű határozatot hozott, amely kimondja, hogy *ha német köztisztviselő házasságtörést követ el akár úgy, hogy ő maga nős, vagy pedig férjes asszonnyal folytat viszonyt, az a legsúlyosabb fegyelemsértés* még akkor is, ha a viszonyról senki sem szerzett tudomást, csak a férj és az megbocsátotta a házasságtörő asszony bűnét. A bíróság *azonnali hatállyal elcsapta* a házasságtörő köztisztviselőt és a jövőben a porosz közigazgatási bíróság döntése vonatkozni fog minden német államhivatalnokra.

— **Felépítenek egy kecskeméti tanyát a lipcsei kiállításon.** *Kecskemétről* jelentik: Július 24-én *nemzetközi kiállítás* lesz *Lipcsében*. A kiállításon *Kecskemét* is részt vesz. *Egy kecskeméti tanya* fogja reprezentálni a magyar alföld világát, amelyet minta után felépítenek a kiállítás területén.

— **Adomány.** *Ungár* Albert 20 pengőt küldött hozzánk koszorúmegváltás címén Szőts Simon halála alkalmából a Magyar Izraelita Főiskolai Hallgatók Országos Egyesülete részére.

Székrekedést, aranyér- és emésztési nehézségeket megszüntet a »Leo labdacs«. (Leopilis Enged. sz. 1510). Tisztán növényi anyagokból készült hashajtó. Hatása enyhe vértisztító és felfrissiti a gyomornedvet. Nincs megszokás. Próbalja ki először a kisdobozt (30 db), melynek ára csak P 1.50
Minden gyógyszertárban kapható
LEOPILLS

SZANÁLÁS

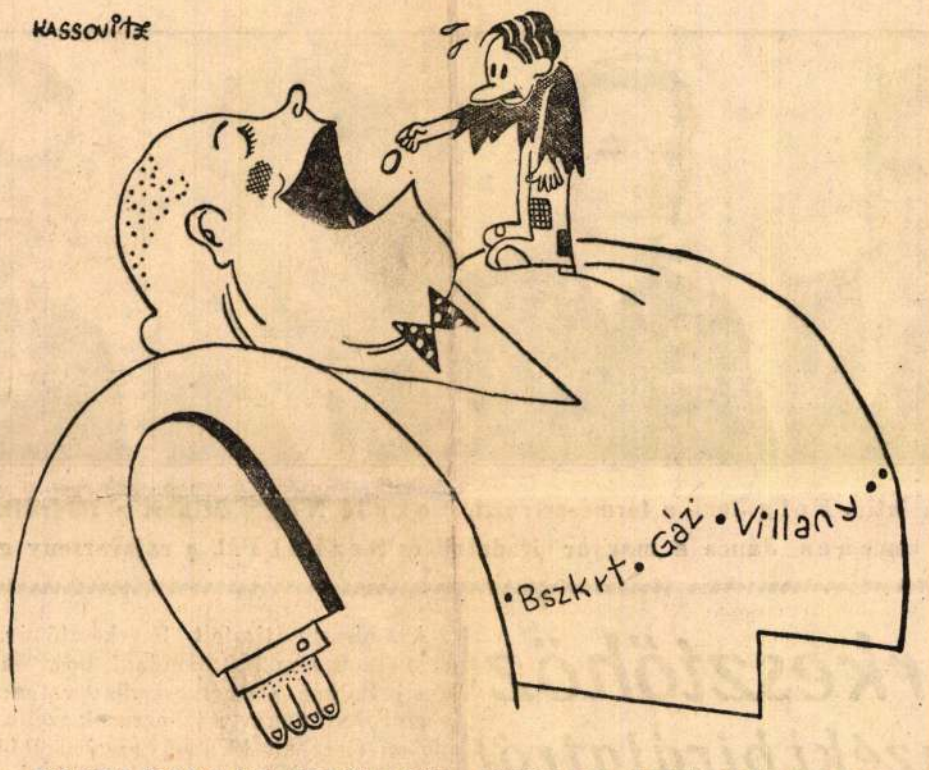

PESTI POLGÁR: FURCSA EGY AUTOMATA; MINÉL TÖBB PENZT DOBOK BE, ANNÁL KEVESEBBET KA POK!

(Kassovitz rajza)

— **A mesterdetektív és fia, a rabló.** *Newyorkból* jelentik: *Centucki* állam legrettegettebb detektívje, *Barton* főfelügyelő, éppen *szabadságra készült*. Mindent összecsomagolt már és éppen indulóban volt a pályaudvarra, amikor felhívta telefonon és izgatottan közölte vele a rendőrfőnök, hogy *a Moorefield-bankot kirabolták és a támadók 100.000 dollárt zsákmányoltak. Barton*, aki a kötelességteljesítés mintaképe, habozás nélkül lemondott szabadságáról, nyomban nyomozásba kezdett és a tanuvallomások leírása után *üldözőbe vette a bankrablók autóját*. A zseniális öreg detektív alig néhány óra alatt már a rablók nyomában volt és *egy kis erdő szélén megtalálta a rablók autóját*. Töltött revolverrel a kezében az erdő tisztása felé indult és sikerült észrevétlenül megközelítenie a két bankrablót. A fiatalemberek — neki hátat fordítva — *éppen a zsákmányon osztoztak*, amikor *Barton »Stick it up!«* kiáltása felhangzott. Azonnal engedelmeskedtek a parancsnak, *fölemelték a kezüket* és megfordultak. Az öreg detektív pályájának legtragikusabb jelenete volt ez, mert *az egyik bankrablóban saját fiát ismerte fel*. Az apai szeretet és kötelességteljesítés szörnyű lelki tusájából a detektív került ki győztesen és *Barton az igazságszolgáltatás kezére juttatta fiát, a bankrablót*, pedig tudta, hogy *Centucki* államban ezért *halálbüntetés* jár. A fiatalembert társával együtt *halálra ítélték* és már másnap ki is végezték.

— **Teljes vasárnapi munkaszünetet kérnek a kecskeméti kereskedők.** *Kecskemétről* jelentik: Hetvenöt kecskeméti kereskedő aláírásával kérvény érkezett a városhoz, amelyben a kereskedők a *teljes vasárnapi munkaszünet* elrendelését kérik. *Füredy* Lajos tanácsnok kijelentette, hogy a dolognak nincs semmi akadálya és ha a kereskedők kétharmada kéri, *Kecskeméten elrendelik a teljes vasárnapi munkaszünetet.*

— **Orvosi hír.** Dr. *Grünbaum* Ernő orvos-kozmetikus bőrgyógyász (Andrássy út 2. sz. Telefon: 111—93.) párizsi tanulmányútjáról hazaérkezett és rendelését újból megkezdte.

x **Nehéz székeléshen szenvedők**, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehézzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes *»Ferenc József« keserűvizet*. Orvosok ajánlják.

— **Július elsején ítél a tábla a győri kamara volt tisztviselőinek ügyében.** *Győrből* jelentik: Négy napon át tárgyalta a győri ítélőtábla *Uruski*-tanácsa a kereskedelmi és iparkamara volt tisztviselőinek, *Szommer* Ernő főtitkárnak, dr. *Karikó* Imre titkárnak és *Kemény* Rezső irodatisztnek sikkasztási bűnperét. Az elsőbíróság felmentő ítéletének ismertetése után tanukat és szakértőket hallgatott ki a tábla, majd a vád- és védőbeszédek után úgy határozott, hogy a tárgyalást *július 1-én folytatja és akkor hirdeti ki az ítéletet.*

— **Megölte a rózsabokor.** *Bajáról* jelenti tudósítónk: *Lipták* József 12 éves bajai ciszterci gimnazista diák tragikus baleset áldozata lett. A diák, aki madarasi fú, lakásadója kertjében kertészkedett a rózsalugasban. *Eközben ujját rózsatövissel megsebezte.* Ez még négy nappal ezelőtt történt. A jelentéktelen tövisszúrás nyomán vérmérgezés lépett fel. A diákot *tegnapelőtt kórházba vitték*, de már menthetetlennek látszott. Szülei *Madarasra* szállították, ahol ma borzalmas kínok között *meghalt*. A gimnázium egyik legjobb tanulója volt. Halála nagy részvétet keltett.

— **Az esküdtek felmentették, a színes golyók fegyházra ítélték.** *Rio de Janeiróból* jelentik: Az egyik braziliai bíróság előtt az esküdtek egy tragikus tévedése *17 évi fegyházzal sujtott egy ártatlan embert*. Az esküdtszék tagjai a szavazásnál nem tudták, hogy a *különböző* színű golyók közül melyik jelent felmentést, illetve elítélést és így, bár az esküdtek tanácskozásukon *egyhangúlag ártatlannak* találták a vádlottat, a szavazóurna felbontása után a tárgyalásvezető bíró *megállapította a bűnösséget és 17 évi fegyházra ítélte a vádlottat*. Az esküdtek vezetője megdöbbenten hallotta a súlyos ítéletet és nyomban *tiltakozott* ellene, azonban a kimondott ítéletet *nem lehetett már megváltoztatni*. Most az esküdtszék tagjai hosszú megmorandumban *az egész tárgyalás megsemmisítését kérték*, azonban ez olyan bonyolult jogi kérdéseket vet fel, hogy alkalmasint *évekig is eltarthat*, míg döntést hoznak az ügyben és addig az ártatlanul elítélt embert esetleg börtönben is marad.

Passió szabadtéri színjátékok Budaörsön
Magyar nyelven jún. 11, 13, 14-én.)
200 szereplő és énekkar közreműködésével
Kedvezményes jegyek kaphatók
Az Est-lapok jegypénztáránál
VII., Erzsébet körút 18-20

— **Kiterjesztették az árja-törvényt a német gyorsírókra is.** *Berlinből* jelentik: A német sajtókamara elnöke június elsejei hatállyal rendeletet bocsátott ki, amely *kiterjeszti az ujságírók árjaparagrafusát az ujságok számára dolgozó gyorsírókra is.* Ezentúl csak az a gyorsíró vehet fel anyagot a lapok számára, aki kétségbevonhatatlan bizonyítékkal igazolni tudja, hogy *1800-ig visszamenőleg ősei között egyetlen zsidó sem volt.*

— **Az EKE nyilatkozata az új burgonya áresése ügyében.** 1. Valótlan, hogy az *EKE* szövetkezet standja június 5-én 11 és 10 pengős árat írt ki az új burgonyára. A valóság az, hogy a tegnapi napon nagyvásártelepi évtizedes kereskedő által történt 13.50 pengős utolsó eladás, valamint a nagyvásártelepi kereskedők által ma csak 12—13-as kezdőáron vásárolt úgynevezett milimári újburgonya irányára alapján az EKE standja 14 pengős kezdőárat írt ki standjára és midőn vásárló nem jelentkezett, később 13, majd 12 pengős árat írt ki. A valóság továbbá az, hogy ez az ár *nem friss árura* vonatkozott, hanem egy vasúti késedelem folytán *ötnapos újburgonyára*, ami tudvalevőleg gyors romlásnak van kitéve és esetleg teljes elértéktelenedésnek. Ilyen burgonya legalább két pengővel ér kevesebbet, mint a friss pestkörnyéki áru. Ezenkívül megjegyezzük, hogy nagyvásártelepi kereskedők ma friss újburgonyát az EKE árait megelőzőleg 13, majd 12 pengős áron kínáltak. Továbbá azt, hogy a nagyvásártelepi kereskedők csak később határozták el magukat, hogy a pestkörnyéki őstermelőktől 12—13 pengős áron vásároljanak friss újburgonyát, amidőn ezek az őstermelők a kocsikról kezdték eladni burgonyájukat közvetlenül a budapesti viszonteladóknak.

2. A valóság az, hogy az *ötnapos újburgonya* eladása után az EKE standja 14 pengővel írta ki és árusította a ma beérkezett friss áruját.

3. A valóság az, hogy kistermelők és vidéki kereskedők újburgonyáját az egyik nagyvásártelepi évtizedes cég ma csak 12 pengővel bizományban, netto cirka 11 pengős áron értékesítette.

4. Valótlan az, hogy alulirott *Erdőssy* József azt mondotta volna *Ambrus* Béla úrnak, a kereskedők egyesülete elnökének, hogy »az EKE képviseli a gazdaérdekeket akkor, amikor olcsón juttatja el a burgonyát a fogyasztóhoz és nem azok, akik a burgonya árát magasan tartják«. Valótlan, hogy *Ambrus* elnök úr *Az Est* által Erdőssy Józsefnek tulajdonított kijelentést az érdekelt kereskedők ülésén elmondotta volna. *Ambrus* elnök úr állítólagos kijelentését tanuk előtt megcáfolta.

5. A valóság az, hogy az újburgonya áresése minden évben bekövetkező jelenség és pedig körülbelül olyan arányokban volt a multban is, mint a folyó évben.

EKE beszerző, termelő és értékesítő szövetkezet elnöke: gróf *Széchenyi* Lajos, budapesti ügyvezetője: *Erdőssy* József.

QUEEN:

AZ ATHENAEUM
D... ...SOROZATÁNAK
ÚJ KÖTETE • ÁRA 1 PENGŐ

AZ ORSZÁGOS TANULMÁNYI VERSENY BUDAPESTI GYŐZTESEI

Balról jobbra: Sántha György a latin, Feig Jenő a természetrajzi, Tokaji Nagy Miklós a földrajzi, Kádár György a mennyiségtani, Kemenes János a magyar irodalmi és Szakál Pál, a rajzverseny győztese

Levél a szerkesztőhöz

a kifogásolt ellenzéki bírálatról és a NEP-szervezkedés adatairól

Igen tisztelt Szerkesztő Úr, a legnagyobb meglepetéssel olvasom, hogy Baross Gábor képviselő úr szerény személyemet, illetve szerény személytelenségemet is bevonta a parlamenti vitába. Ha a legkisebb hajlam is volna bennem az elbizakodottságra, most »nem lehetne velem bírni«, mint mondani szokás, hiszen a képviselő úr nem kevesebbet mond, hogy az ellenzék politikája, vagy mint ő fejezi ki magát, »személyeskedő módszere« észrevétlen és hatástalan maradna, ha nem támogatná azt a sajtó: »rovatokat nyitnak az ilyen anyag számára, — fejti ki Baross Gábor — és *Pesti Polgár* és *Nomád* költői álnevek alatt valóban csillogó fantáziával költött dolgok láttak napvilágot«.

Már most, bármilyen hízelgő rám, Pesti Polgárra nézve, hogy fantáziámat »valóban csillogó«-nak tartják, meg kell mondanom, hogy fantáziám éltatlan erre az elismerésre, hiszen a pesti polgár fantáziája a legjobb, vagy a legrosszabb esetben is csak kullog, botorkál, bukdácsol a valóság nyomában.

A valóság az, hogy nem a sajtó fujja fel az eseményeket, — nem azért tűnik fel például a NEP elképesztően túlerőltetett szervezkedése, mert a sajtó ír róla, hanem a sajtó azért ír róla, mert feltűnik. Nem a NEP szervezkedési szabadságáról van szó, amelyet józan ésszel senki sem kifogásolhat — miért ne szervezkedhetne a *NEP* is! — hanem arról a szervezkedési szabadságról, amely a Központból dirigáltatik és puszta frázisaival is minden fantáziát felülmúl! Ernszt Sándor tegnapi komoly és nagyon figyelemreméltó, sőt megszívlelésreméltó beszéde rámutatott arra, hogy a kormány és az ellenzék közti ellentétek igazi csírája ez a mammut szervezkedés, amely »megfélemlíti a többi pártot« s amely bevonja a *főispánt* is; a főispánok, — mondja Ernszt Sándor, — »a kormány emberei voltak is mindig, de sohasem volt rá eset, hogy résztvettek volna a pártok szervezésében«. Nem bizony — sohasem volt rá eset. És hogy mennyire nincs szükség arra, hogy beszervezzék« a főispánt is, annak illusztrálására hadd idézzem ide a NEP-szervezet állományáról készült statisztikai felvételt, (amely merő véletlenségből jutott hozzám) minden kommentár nélkül, a maga könnyed egyszerűségében:

NEP SZERVEZET ÁLLOMÁNYA

Községi szervezet	2.653
Városi szervezet részekkel	396
Propagandacsoport	728
Női csoport	512
Ifjúsági csoport	639
Gazdasági csoport	167
	5.095

NEP SZERVEZETI TISZTSÉGVISELŐK LÉTSZÁMA

Községi elnök	2.653
Községi alelnök	1.512
Községi titkár	3.142
Városi és városrészi elnök	408
Városi és városrészi alelnök	256
Propaganda csoportvezető	1.842
Propaganda titkár	952
Női elnök	683
Női titkár	415
Ifjúsági elnök	2.351
Ifjúsági titkár	712
Városi v. r. titkár	1.812
Vármegyei elnök	24
Vármegyei adminisztratív titkár	24
Kp. v. titkár	25
Kerületi elnök	201
Titkár	243
Gazdasági csoportvezető	218
Gazdasági csoportvezető titkár	182
Összesen	17.655

személy áll a NEP-szervezet szolgálatában.

Ehhez a kis organizációs Nepnépszámlálási statisztikához kiegészítésül mellékelek néhány kérdőpontot a »Kp. vármegyei titkárok kérdőíveiből«, jelesül a következőket:

Van-e olyan tekintélyes egyén a községben, akit fellépése esetén a község választóinak nagy százaléka támogatna?

Hány kérvényt vett át a községi iroda?

Ebből hányat intézett el saját hatáskörében a vármegyei szervezet az országos központ útján?

Van-e olyan közérdekű dolog, melynek kedvező elintézése után a község hangulata észrevehetően javulna a NEP-pel szemben?

Mindehhez igen tisztelt Szerkesztő úr, még csak azt fűzöm hozzá, hogy ez a szervezkedési roham nemcsak az ellenzéken kelt kínos megütközést, — de a kormánypárton is. Személyeskedés? Ellenzéki személyeskedés? A Pesti Polgár személyeskedése?

Azt hiszem tisztelt Szerkesztő úr, egy esetet sem tud mondani, hogy a Pesti Polgár személyeskedett volna; a politika hangja a viharsarok szellemében élesedett ki, amely ezzel a kábító szervezkedéssel együtt legfőbb oka volt annak, hogy a kormánypárt zöme, az úgynevezett Centrum is megmozdult, hogy tiltakozzon mindenfajta és mindenféle szélsőség ellen. Baross Gábor képviselő úr felszólalása szerint pártja csak szórakozott azon, hogy ilyen csoportosítások láttak napvilágot.

De ezt a csoportosítást, ha ugyan annak mondható, nem a képviselő úr által különben elismerő szavakban aposztrofált *Vásárhelyi* Ferenc politikai tudósító végezte, de elvégezték maguk az események: legelsősorban az a reakció, amelyet ép azok a szélségek a kormánypárt zömében és derékhadában keltettek. A Pesti Polgárnak igazán egy csoporthoz sincs semmi köze, de egyszerűen: pesti polgár, nemhogy *csoporton kívüli*, de még *párton kívüli* is. Amit különben igen tisztelt Szerkesztő úr tud a legjobban, akinek is vagyok régi híve:

Pesti Polgár

Alkoholisták, akik gyomorburutban szenvednek, elvesztett étvágyukat napi kb. 150 gramm természetes **Ferenc József** keserűvíz használata folytán gyakran meglepő rövid idő **alatt visszanyerik. Az orvosok ajánlják.**

Gázolt két autó

— Az Est tudósítójától —

Két súlyos autógázolás történt ma délelőtt. Az *AA 996.* számú magánautó a *Bem József* utca 23. számú ház előtt elütötte *Domonkos* Imre kereskedő 57 éves feleségét. A mentők az asszonyt a *Szent István*-kórházba vitték. — A *BG. 797.* számú autó az *Andrássy* út és *Vilmos császár* út keresztezésénél elgázolta *Kele* Károly 16 éves kereskedőinast. A Rókusban ápolják.

Művésznév az útlevélben: 21 napi elzárás

— Az Est tudósítójától —

Abonyi Ernő festőművész állott ma, mint vádlott *Vincze* Gyula járásbíró előtt *hatóságok félrevezetése* miatt.

A bíró felmutatott egy *útlevelet*, amely *Abonyi* Ernő unitárius vallású magyar állampolgár számára van kiállítva és *a festőművész képe* van benne. A bejelentőhivatal adatai szerint

Abonyi Ernő igazi neve Heimann Ernő.

Eddig még semmiféle okiratot nem találtak arról, hogy magyarosította volna a nevét.

A festő védekezése során elmondotta, hogy *Abonyi néven dolgozik már 28 év óta*, nem gondolta tehát, hogy az *Abonyi* névnek az útlevélben való használása olyan súlyos bűncselekmény lett volna.

A bíró felolvasta a rendőrség nyomozásáról szóló jelentést, amely szerint a megfigyelés során *nem merült fel adat arra, hogy Heimann-Abonyi Ernő kommunista üzelmekkel foglalkozott volna.* A nyilvántartóból megállapították, hogy *Párizsban 50 frankra ítélték csalásért és örökre kitiltották* Franciaországból. *Németországban kommunista ügyekkel foglalkozott.*

A festőművész továbbra is azzal védekezett, hogy

művészneve az Abonyi név. ezért használta útlevelében is.

A járásbíróság *21 napi elzárásra* ítélte *Heimann-Abonyi* Ernőt hatóságok félrevezetése miatt. Súlyosbító körülménynek vette büntetett előéletét. Az ítélet *nem jogerős.*

Maróczy veresége a drezdai sakkversenyen

Drezda, junius 9

A nemzetközi sakkverseny második fordulójában *Engels* (Németország) nyert *Maróczy* (Magyarország), *Keres* (Esztország) és *Grob* (Svájc) ellen. Eldöntetlenül végződtek az *Aljechin* (Franciaország)—*Stahlberg* (Svédország), *Bogojubow*—*Saemisch* és a *Helling*—*Roedl* közötti játszmák.

Első Magyar Automobil
GRAND PRIX
a népligeti körön 250 km
1936 jún. 21-én d. e. 10 óra 30 perckor rendezi a
Királyi Magyar Automobil Club
Indulnak az összes világnagyságok:
Auto-Union: Stuck, Varzi, Rosemeyer.
Mercedes-Benz: Caracciola, Chiron, von Brauchitsch.
Scuderia Ferrari: Nuvolari, Brivio, a harmadik vezető a startnál.
Hartmann László a többszörös magyar bajnok, Austin Dobson és más híresség.
Világmárkák összecsapása Európa legnehezebb versenypályáján
A küzdelem végig a nézők szeme előtt.
Kényelmes tribünök — büfék — átjáróhidak a pálya belsejébe. — Számozott ülőhelyek.
Jegyek kaphatók az összes sportjegyárusító helyeken és a Királyi Magyar Automobil Clubban. — Elővételnél kedvezmény

MDK [18]

Abonyi Ernö, festőm.

a tájképek sorozatában téli motivumokat dolgozott fel.

A téli kiállitás. - Szépm.Muz.1917-18

.Müvészet.1917. 5o.l.

MDK 19

Abonyi Ernö, festöm.

Leány a pataknál. Olf. J.1.j.

Olasz utcarészlet. Olf. J.1.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 45.1.

MDK 201

Abonyi Ernő

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 25 l.

M.D.K. (21)

ABONYI Ernő

1917-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

[22] M.D.K.

Abonyi Ernő festőművész

"Budapesttől Kopenhágáig" cimmel beszámolót hoz a lap a művész munkájáról. Ezelőtt öt évvel az "Exhumálás" c. képével nemcsak hazai, hanem egymásután több külföldi dijat nyert. Most látogatóba hazajött. Előbb Amsterdamban, majd Kopenhágában élt. Most nagyszabásu kiállitást szervez Amsterdamban, Kopenhágában, Stockholmban, Londonban, festészeti és grafikai munkáiból, melyek között számos magyar tárgyu alkotás szerepel. Fényképét hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1922. nov. 4. VII. évf. 34. sz. 11. lap

Abonyi Ernö, festöm. 23 MDK

van az V.-ik teremben egy sereg kép, mely nyári hangulat latot sugároz. Igy festnev. müvészé is.

Mücsarnok. - Kiállitás.

Müvészet.1918. 5.l.

(24)

MDK

Abonyi Ernő

Művészet 1918. 5.l.

25

Abonyi Ernő MDK

Téli vásár ködben, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Abonyi rajzoló 1960-as években műtőből

Szentiványi kérőrázos cédula 3 db.

(4585 - 4587) ;

809

Abonyi

1.)

l.

Lykanemzromantika

212. l.

Lyka Karol: Nem-
zeti romantika
[Bp. 1942]

LOSONC
TELEFON: 89.

könyv- papir- és irószerkereskedés,
modern irógép és töltőtoll raktár

Tekintetes

Europa Rt. hirlapterjesztő vállalat

BUDAPEST V.
Visegrádi ucca 36 IV.
ajtó 1.

941 TÁBLÓ KÁLMÁN, NAGYVÁRAD 450

Abonyi

rapoló

1860.

L. Szendrei-Szentiv.

2. l.

21

79. szám.

Utasitás.

1. Lássa cégjegyzékvezető.
2. Kivonat a nmélt. m. kir. ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz boriték alatt.
3. Egy-egy darab $\frac{\text{cimpéldány}}{\text{végzés}}$ .....

.....

.....

a ..... kir.

pénzügyigazgatóságnak.

4. 2 darab cimpéldány megtartandó.
5. Felzet és ..... darab cimpéldány folyamodónak.
6. Felzet a .....

.....

7. Felzet a .....

kereskedelmi s iparkamarán.

8. Cimpéldányok cégelőadó és cégjegyzékvezető által aláirandók.

Abonyi, rajzoló. A 1860. években a Hazánk
s a Külföld c. képes hetilap munkatársa volt.

AH

181

ABÁDI ABONYI

ABONYI ÁGNES

(4588)

Abonyi Ágnes

(1)

Abonyi Ágnes rézdomborításai szintén a világ gazdagságát, az életet dicsőítik — mitológiai, biblikus, népi ihletésű és klasszikus irodalmi példázatokkal. Az anyag megválasztása, megmunkálásának szép eredményekben felragyogó öröme maga az életigenlés. A művészet gyógyító hatásából az alkotó is részesedett. **J. J. — P. M.**

Patyi Olga és Abonyi Ágnes kötös gyűri kiállítása

P. M.: Kiállítási jegyzetek.

Kisalföld, 1977. nov. 3.

A4
ABÁDI ABONYI

182

ABONYI ARANY
~~- grafikus~~

(4589-4616) 28 db

M. Aboniji Arany 1.

[illegible]

Brest

947 SEP. 24-8
E 112 E

T.

Dr.Szentiványi Gyula

B u d a p e s t

XI.Lágymányosi-u. 16.sz.

2.

Abonyi Arany

Jestő

l.

Szabad Művészet.

1947, 156. l.

(Képzőművesnők kiállítása)

(8. sz)

Parzellejét díszeri

éki egyházmegyei főjegyzőnek Kormányzó
ársadalmi életben három évtizeden át ki-
munkásságának elismeréseként a m. kir.
osi címet adományozta.

es Konvent ülései május 6-án kezdődnek
Zsinatot előreláthatólag május 19-re hívja
g.

si papnékonferencia programmja. A Fila-
zaintézet leányfalusi üdülőjében május 6,
papnékonferencián a következő előadások
n a te dolgaidat", „Térj meg, mert eljövök
meg a te szemeidet, hogy láss", „Semmit se
iket szenvedned kell", „Bízzatok, én meg-
ot". A felkért előadók: Bereczky Albert

irata szerint a tanulmányi segély ira
intézettől még mindig hiányosan felsze
az odaítélést nagy mértékben megneh
pedig megakadályozta. Ezért utasítom
tartozó összes középiskolák, líceum
tanító- és tanítónőképzőintézetek igazga
a kérelmeket az 1927. évi XIV. tc. végr
kiadott 91,000—1928. sz. VKM rendel
Hivatalos Közlöny 1928. évi 25. szám
megfelelően felszerelve terjesszék fel.

Több intézet még mindig nem a szü
dék vagyoni helyzetét igazoló hatós
csatolt, továbbá nem az utolsó évvégi b
latát.

Egyes intézeteknél hiányzott a ta
tárgyban tartott értekezletének jegyzők

A hadigondozottságot „Egyéni lap"

„Horthy Miklós"-ösztöndíjban rész
nek tanulmányi segély nem adományo
terjesszenek fel az intézetek.

A hivatkozott rendelet 11. §-a szerint
hivatalból szemeli ki azokat a tanulókat,
díjra legérdemesebbeknek tart és azok
1. szám alatt mellékelt Űrlapnak két pé
töltésére szólítja fel. Az egyik példány a
jánál marad, a másikat a felterjesztéshe

3.

Alonyi Arany

l.

Szabad Művészet

1948. 33 i l.

Cikke: Kassitzky Ilona. Nőmunkás

1948. sept. 15

nkatársait méltó dijazásban kivánjuk
enként körülbelül 160-240 pengőben
rom dijazási osztályt kivánunk léte-
záson alapuló munkák, 2./ egyébb dol-
hez járulna még megfelelő illusztrá-

előadása után tisztelettel kérjük,
s Bizottságának ezen lapunkat erkölcsi
jeléül a "Müemlékek" cimü szakmellék-
egyben a törzslap hasonló czimü ro-

tséget a tudományos szerkesztőktől

ezettséget arra, hogy a törzslap ha-
t oldal, a szakmelléklet részére pe-
2 oldal terjedelmü tudományos érté-
őpont előtt 14 nappal a nyomdának ren-

4.

(M. Abonyi Arany)

cikke

( ) A pasztell.

Münchenbamlikel.

1949. 6-7. n.

Képekkel.

✓

30174 szám.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának,
tudomása végett kiadom.
Budapest, 1903. junius hó 9.

5.

< M. Abonyi Aranyi >

cikke

<) Hogyan látja a gyermek a világot.

Művészetszemlélet

1949. II. 4–5 sz.

képekkel

<) Rombauer János, az orosz-magyar művészeti kapcsolatok úttörője. Művészetszemlélet. 1949. II. évf. 4–5. sz.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Radisics Ipolyi 198. szám. — Gerevich PA 258. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 55 sz., — Dutka 75. l. — Lepold—Lippay 59. l.

AZ ACTIUMI ÜTKÖZET. (212. kép)

Brüsszel, XVI. század vége.

Bordürje hiányzik.

Gyapjú és selyem, 244×207 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Radisics Ipolyi 175. szám. — Radisics Jenő: Az Ipolyi gyüjtemény-falkárpitjai és keleti szőnyegei. Művészi Ipar, II., 1887., 171. l. — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ, VII., 1887., 345. l. — Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 120. sz. — Dutka 75. l. (Képe 76. l.) — Lepold—Lippay 59. l.

6.

<M. Abonyi Arany>
cikke

<> François Pompon
a kőfaragómunkás,
akinek emlékét külön
muzeum őrzi Párizs-
ban. Művészetszemlélet
1949. 6-7. sz. Képekkel.

A rádióban elhangzott
előadás ismertetése

Stadtpfarrkirche

Die jetzigen Robe
fertig, ich stehe vor

Demzufolge erla
die Bitte vorzulege
der Barmfelder Kath
des Herrn Architekt

Mich dem Wohlw
bestens empfehlend
erwartend unterzeich

ganz

Magyarországon az esperest a confratel
zattal választották, zsinaton eskütétel melle
ban megerősítették. Esküjében ígérte, hogy
ügyben igazán jár el, kedvezés és gyűlöls
ad jogot mindenkinek, Isten törvényei sze
mányoz, a püspöknek engedelmeskedik,
nem idéz elő, ellenben az egyetemes egyházz
isteni és szertartási dologban egyetérteni
Főkötelessége az egyházlátogatás volt.[6]

Már a II. erdődi zsinat (1555) rend
„legyenek minden évben a maguk alkalm
idejében látogatások és gyűlések, amely
denről szoros vizsgálat tartassék" (XVI

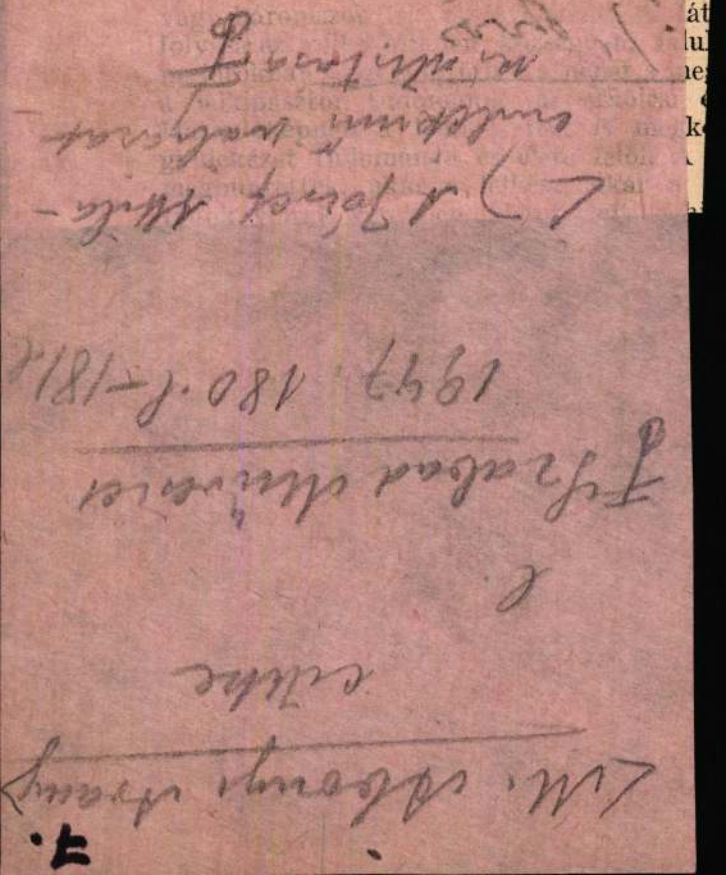

ent és ünnepeken, hányszor hétköznapon és
melyik ágenda szerint szolgáltatják ki a
ntumokat, Luther kátéját tanítják-e a gyer-
ek, vagy valami mást, vizsgáztatják-e belőle
enként, nem tartják-e vissza a szülők gyer-
t a kátéóráról, vezetnek-e anyakönyvet a
tekről, halottakról és házasságralépőkről;
ák-e minden évnegyedben a házassági sza-
kat, látogatják-e a betegeket és haldoklót
esítik-e úrvacsorában, mondanak-e halotti
ót? Meg kellett nézni az esperesnek a lelkész
át is. Érdeklődni kellett magántanulmányai
tleg tudományos tételt tűztek ki, amiről a
ő látogatásnál adtak számot a lelkipász-
ánanéztek annak is, hogy a lelkész saját
t tanítja-e imádságokra s a kátéra; iskolába
vagy otthon tanítja? Ha a gyermek keveset

o. 354. l.
o. 311. l.
o. 321. l.
. 684. l.

8.

(M. Abonyi Arany)

l.

Szabad Müveszet

1947. 11. v.

222. l.

( ) Mártir müveszek emlékezete.

✓

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS

FARKAS ZOLTÁN

sz.Budapest

ABONYI ARANY müvészeti iró, festőmüvész/ Előbb Budapesten, /~~Papp-Sándor,-Helbing-Ferenc,-Haranghy-Jenőnél~~/ majd külföldön tanult. Tanulmányutak: Bécs, München, Velence, Milano, London, Paris. /Párisban közel egy évtizedig élt, mint francia és magyar lapok munkatársa, s a Párisi Hirlap müvészeti és irodalmi rovatvezetője.~~xxxx~~. Évekig müvészettörténeti iskolája volt Párisban, és tanulmányi kirándulásokat vezetett a világ leghíresebb gyüjteményeinek megtekintésére. Kiállitások: Párisban és Budapesten. /Nemzeti Szalon/ Párisban férjhez ment /Martos Sándor ~~filológus~~ nyelvtudóshoz,/aki Oroszországban hősi halált halt, / és azóta cikkeit és müveit Martos-Abonyi névvel ~~jelezte~~/ is jelzi.

Jelenlegi cim: Budapest VIII.Aggtelekiu.19.II/8.

10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

M. Abonyi Arany

MAGYAR NEMZET

Meghalt M. Abonyi Arany

Hosszú szenvedés után, 68 éves korában kórházi betegágyán elhunyt Marton Sándorné, *Abonyi* Arany, művészettörténész, festőművész. Régi, megbecsült, aktív tagja volt a munkásmozgalomnak; a szakszervezetek munkájában több mint fél évszázada vett részt. A 30-as években Párizsban élt, chagalli hangulatú képeket festett, tehetséggel. A felszabadulás után hazatérve egy ideig a Képzőművészeti Főiskolának akkor létesített tudományos osztályán dolgozott. Később, állandó betegeskedése idején sem vált meg éltető elemétől, a művészettől, a munkától. Cikkeket, tanulmányokat írt, amelyek a többi között a Művészet című képzőművészeti folyóiratban láttak napvilágot. A Magyar Nemzet is szívesen és gyakran adott helyt érdekes, művelt írásainak. A Szocialista Hazáért kitüntetés tulajdonosa volt.

Temetéséről később történik intézkedés.

láttak vendég-
küldöttségét. A szívélyes légkörben lezajlott találkozón ott volt Mihályfi Ernő, *Révész* Géza, az MSZBT alelnöke és a társaság több vezető munkatársa.

Ezt követően a küldöttség az Országos Béketanács székházába látogatott. A kedves

Átadta megb
az Amerikai Egyesült A

Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke hétfőn fogadta Martin J. *Hillenbrand* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, az Amerikai Egyesült Államok első magyarországi nagykövetét, aki átad-

MDK 111

Abonyi Arany

Két kislány, paszt.

Szomoruság, "

Kati, "

M. Képzőművésznők egyesülete 29. kiáll. N.Szal. 1947. aug.

[12]

MDK

Abonyi Arany

Pasztelljeivel vett részt a Nemzeti Muzeumban m
rend. Magy. Képzőművésznők Egyesületének XXIX.
kiállitásán.

R.M.: Képzőművésznők kiállitása.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 156.lap

(13)

M.D.K.

Abonyi Arany

A Fészek Klubban rendztek gyüjteményes kiállitást a képzőművésznők.
Berend Ilona: "Tizenöt képzőművésznő a Fészekben" cimmel számol be a kiállitásról.

Szinház, Bp. 1948. márc. 23-29. IV. évf.
13. sz.

14 MDK

Abonyi Arany festőművész

(Vecsési Sándor festőművész felesége. Kórházban fekszik. Művei közül megemlítve: önportréja.) (más adat nincs.)

Artner Tivadar: Egy Derkovits-ösztöndíjas ifjú festőművészről.

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 3. sz. [4. l.]

(15)

Abonyi Arany MDK

Csendélet, pasztell

Mücsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

16 H.D.K.

Abonyi Arany
festő

Csendéleteiről.

Fedor: Képzőművésznők nemzethozi kiállítása
Nők Lapja 1960 márc. 3 - 9 szám.

A.T.L.

17 M.D.K.

Abonyi Arany
grafikus

Csendéletéről

Dutka Mária: Képzőművésznők nemzetközi kiállítása
Magyar Nemzet, 1960. febr. 28. 91.

18

MTDK

Abonyi Arany

Csendélet, paszt.

Képzőművészek Szövetsége. Kiáll. 1960. Műcs.

19

Abonyi Arany

Gendélet, pantell, 40×60

Képzőművésnők nemzetközi
Kiállítása. 1960. Bp.

M. Abonyi Arany
festő

20 M.D.V.

A nagymarosi művésztelepen
dolgozik.

Fedor Ágnes: Szinek és évek Nagymaroson.
Nők Lapja, 1963. julius 6–22 lap

[21]

M. Abonyi Arany

festőművész, művészettörténész
meghalt.

Meghalt M. Abonyi Arany.

Magyar Hírlap, 1967, X. 31. 4. o.

22

M. Abonyi Arany
festő

M.D.V.

Részt vállalt a MÉMOSZ munkája-
ban. Majd Párizsba került és külön
böző francia lapoknál dolgozott,
1929-től.

Soós Klára: Emlékezés Abonyi Aranyra
Művészet, 1968. jannár - 41 lap.

(23)

M.D.Y

M. Abonyi Arany
festő

1919-ben a proletardiktatura
idején a szocialista kultúráért
tevékenykedett a művésznő.

Soós Klára: Emlékezés Abonyi Aranyra
Művészet, 1968. január - 41 kap.

M. Abonyi Arany
festő

(2 tr) M.D.P.

10 éves kivrától rendszeresen irodalommal foglalkozott és tanult festeni. 1915-ben jelent meg az első fenelett cikke a Nőfisztriselőek Egyesületének lapjában.

Soós Klára: Emlékezés Abonyi Aranyra
Művészet, 1968. január - 41 lap.

(25) M.D.K.

M. Abonyi Aranka
festő

1967 májusában elnyerte a munkásmozgalomban kifejtett érdemeiért a Szocialista hazáért kitüntetést.

Soós Klára: Emlékezés Abonyi Aranyra
Művészet 1968. január - 41 lap.

(26)

M. Abonyi Arany
festő

M.D.K.

Mátrahárán pasztellkréta rajzokat
csinált. Képein virágcsendéletek,
vázacsendélet, visegrádi tájak,
leányfejek szerepelnek.

Soós Klára: Emlékezés Abonyi Aranyra
Művészet, 1968. január – 41 lap.

27

M.D.V.

M. Abonyi Aranyi
festő

A felszabadulás után a Népszava munkatársa lett. A Fészekben volt tárlata, — „Csendélet" (vegyes)

Sebő Klára: Emlékezés Abonyi Aranyia
Művészet, 1968 jannár - 41 Pap.

ABONYI Arany fertő

28

RÚL I. ~~1998/3-4.~~ 34.

ki s álkeresztboltozatokkal tetőzték be. Szent
szentségház alsó részében deszkaburkolattal
adiculáján egymást metsző szamárhítvek s tornya
Vir Dolorum szobrocskája.

XV: sz. szentély két oldalfalán keretben fogadal
ezüstből, XVIII-XIX. sz.

Főoltár barok,, tabernaculuma fölött XV-XV
Madonna szobor fából. Főoltáron 10 drv. ezüs
rokokó, bécsibélyeg. L. H. jegy 1772.

Sekrestyében:

1. Két ezüst ámpolna tállal. Bécsi munka, XVIII. s
2. Kehely, ar. ezüst, rokokó.
3. Kehely, ar. ezüst, czopfstílű NS SZ jelekkel.
4. Kehely, aranyozott réz, vert művű talpán k
alapba beágyazott sodronyos díszű medaillonok, X

Abonyi Blanche Keramikus
kül. 1900 márc. 25
Szentivanyi kézirásos 2 db.

83

(4617-4618) 2 db

1.

Abonyi Blanka

Mil. 1900 márc. 25

1916 – 18. iparm. isk.

Tanár Helbing Frenc

Anyakönyvi adatok

Minthogy mükö-
deseröl nincs adat,
kihagytam.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM 1802

KÖZGYŰJTEMÉNYEK
ORSZÁGOS FŐFELÜGYELŐSÉGE

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 13.

1.485/1949.

Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.
Hőgyes Endre-u.

1.

Abonyi Blanka

Néránikus

1916 - 18.

Éimisk, 1930. 81. l.

Abonyi Abszinger Béla festő és műrészeti író 184

12. 1913 május 18. Székesfehérvár

24 db

Szantivanyi kézírásos cédula 7 db.

egyét cédula 16 db.

Abonyi Cyrantes fenő 1 r

(4619 - 4642)

24 db

1.

Abonyi A. Béla

Szül.: 1913. máj. 18. Székesfehérvár

1932-36. az ipam. isk. tanuló

Tanár Harangh Jenő

az isk. anyakönyvből

1949. VII. 1.

2.

Abonyi Abszinger
Béla
festő Székesfehér-
vár

l.

Uj Szalon tá-
vasi kiáll.

1934 máj-
pun.

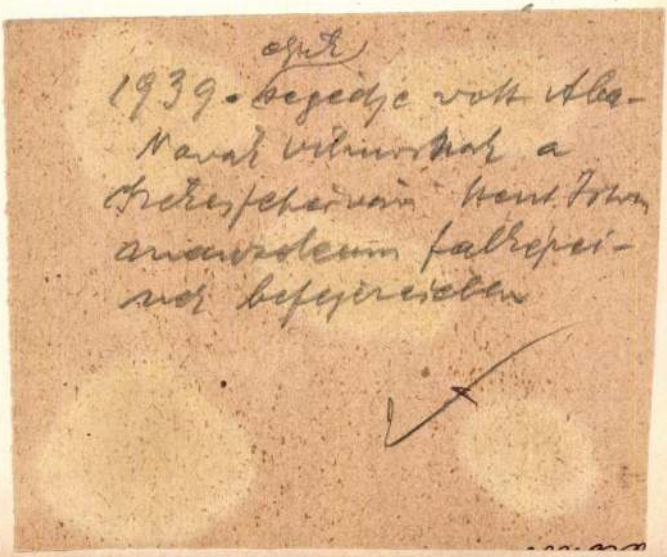

utolsó lapon

1939. egyik tegedje volt Aba-
Novák vilmosnak a
Székesfehérvár Szent István
mauzoleum falképei-
nek befejezésében

itott hegyes vidék előterét köz/zség
lra a kápolna, jobbra pedig a vi-
ki vannak világitva és a feléjök
alad, ki lila réklit és barna szoknyát
épületek körüli fák közt jegenyék,
t felhőzött. Jelzése alól jobbra:

m.

7891 sz. leirattal 5867.50 koronán. (419/
n (488/901.)

3.

Abonyi Béla

Műcsarnok

1943 nov-dec. téli

kiáll.

219, 231.

Csendélet, vízf.

Esztergapadnál vízf.

Akt kréta

Napraforgó olaj

Zsi látás az

ablakból olaj

A VAOSZ kiálli-

tásán

szakosztályának volt elnöke, a Nemzetvédelmi Kereszt tulajdonosa. Egyetemi ny. r. tanári címet kapott 1934. július 10-én.

Balázs István, l. IV. B).

Bernát István, l. IV. D).

Friedmann Ernő, l. IV. A).

Krippel Móric, l. IV. B).

Neuman Károly (gárdonyi), jogi és államtudományi doktor, tiszteletbeli egyetemi r. tanár, nyug. miniszteri tanácsos, a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium vasúti szakosztályának volt főnöke, az Országos Közlekedési Bizottság tagja, a hágai állandó nemzetközi bíróságnál közlekedési ügyek elintézésére alakított külön tanács forgalmi és közlekedési ülnöke, a Közgazdasági Társaság és a Magyar Jogászegylet igazgatóválasztmányának tagja, az International Law Aassociation magyar ágának választmányi tagja, a Magyar Statisztikai Társaság rendes tagja, a Párizsban székelő közlekedéstudományi társaság tiszteleti tagja, a Ferenc József-rend csillagos középkeresztjének, a Lipót-rend lovagkeresztjének, a III. oszt. vas-

4.

Abonyi Béla

forró

VII. Síp utca 8

MKSz 1947

5.

Abszinger Béla

festő

lásd Abonyi A. Béla

1933. karácsonyan akvarelljeiből koll. kiállítást rendezett a budai Kalazantinus rendházban.

Nemzeti Újság

1933 dec. 14. (Kiállítás a Kalazantinusoknál.)

6.

Alexinger Béla
festő

l. Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 23. l.

Abszinger Béla 7.

festő
1932-34

l. Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 45. l.

MDK

[81]

Abonyi Abszinger Béla

Fejérvári Donáth kápolna

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

[9]

Abonyi Abszinger Béla MDK

Fejérvári Donáth kápolna

Uj Szalon 1934. május
Tavaszi kiállitás

[10]

MDK

Abonyi Béla festőm.

Abs-Novák Vilmos...székesfehérvári mauzóleum tájfestményeit. Magyarország, 1939. aug.25. 8.l.

[11]

MDK

Abonyi Béla

Zenekisérettel f stette meg Szt.stván freskóit
Szfváron A.M.V. Az Est, 1939. aug. 25. 7.l.

[12]

Abonyi Béla MDK

segédkezett Aba-Novák V.nak a székesfehérvári Szt. István mauzol.ban falképek festésében 1939-ven

Az Est. 1939. aug. 25.

13

MDK

Abonyi Béla
Kanálispart, olaj

Corvin Áruház képzőmüv. kiáll. 1942. szept.

[14]

M.D.K.

Abonyi Béla

Olajfestményével szerepel a Corvin Áruházban rendezett kiállitáson, irja d.: sign.-val "Husz képzőművész az V. Corvin Táradton" cimmel.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. okt. 16.-22. V. évf. 42. sz.

15

Ábonyi Béla

A Corvin Áruház ötödik Kép-
zőművészeti bemutatóján szerepelt.

N. u. 1942. X. 6.

[16]

MDK

Abonyi A. Béla, disz. fest.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

[17]

Abonyi Béla

MK

Szent Borbála II. temp.-vizf.

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

[18]

Abonyi Béla MDK

Szent Borbála, tempera-vizf.

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

[19]

Abonyi Béla

MDK

Szent Borbála II. tempera, vizf.

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK 20

Abonyi Béla, festő

Csendélet. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz. II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.7. Kat. 5.1.

MDK 21

Abonyi Béla, festö

96. Esztergapadnál. Vizf.
120. Akt. Kréta,

Pesti Föv.Képtár.- Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.ja n.3.-22.Kat

MDK 22

Abonyi Béla, festö

Napraforgó. Olf.
Kilátás az ablakból. "

Epesti Föv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv.és Foto kiáll.
1948.ja-n.3.-22.

MDK 23

Abonyi Béla, festö

Csendélet. Aquarell.

Bpesti Föv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

Abonyi Gyrantner Jenő, [szolrász]

(24)

L: Soós Tamás

Frank János: Action gratuite ?

12

Élet és Irodalám Bp. 1985 máj. 31. XXIX/22

A4
ABÁDI ABONYI 85

ABONYI ERNŐ

(4643) 1db

Abonyi Ernő

Kieselbach (88.)

1997. szept. 19.

t fotó- és iparművész kiállítása Budapesti
ész alkotásainak bemutatása Csokonai

ɔművészetért" díjat a kiírt pályázatokon..
967. 3. 135-136.o., p.p. (Polónyi Péter):
2. július 27.4.o., Kovács Margit: *Gituska*.

A4
ABÁDI ABONYI 186

ABONYI ERZSIKE
Népmesegyűjtő

Sajtókivágás 1
Cédula 1

(4644-4645) 2 db

Abonyi Erzsike
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
népművész
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1970 AUG 21

1021

Tiszteletdíj nélkül

Cifra tányérok, díszes bögrék, rokka és szövőszék, fáradt és élénk színű fonallal hímzett fejdíszek, főkötők, csillogó menyasszonyi koszorú és még sok minden más, muzeális értékű tárgy. Csakhogy ez az összkép nem a hivatalosan jegyzett néprajzi gyűjteményeket őrző helyiségben, hanem Farkasék bicskei otthonában található. A gyűjtemény minden darabjának története van. A jávorfából készített faragott bútor, a székek, sublót, villanybúra, virágállvány is a dunántúli népművészet hirdetője.

— Fáradtan érkeztem haza kicsivel ezelőtt Kövesdről. Hiába, nehéz már az utazás, magas az emeletes ágy ennyi idős korban. De az eredmény legyőzi bennem a panaszkodást — mondja könnyedén F. Horváth Sarolta, a ház asszonya.

Nem mond nagy szavakat, de akkora szeretettel és hozzáértéssel beszél a kézimunkázás művészetéről, hogy szinte lehetetlen nem vele követni egyik mintát a másikra.

Bevallom, nem kenyerem a hímzés, a fonalmunka, mégis valami indíttatást érzek, kezdeti próbálkozásaim kiegészítésére. Tudom a régi időkben igen ritka eset volt, ha a lánygyermek nem tudott hímezni. A varrást, hímzést az egyéb, könnyen elsajátítható mezőgazdasági munkákkal együtt otthon tanulták meg. A férjhezmenő lánytól elvárták, hogy a gazdasági munkák mellett ehhez is értsen.

Sára néni — nagy tudósa, kora megengedi a néni szót, sűrített tiszteletet — ezt teszi. Bár néhány évig nem vették észre szerény munkásságát. Nem figyeltek fel sajátosan berendezett otthonára. Segítségét nélkülözték jó ideig. De mivel „jogosítványa" a szabás-varrás mesterség továbbadására is alkalmas, így a nőtanács igényelte szakkörvezetői közreműködését. Az egykori iparis kolában és ezután kézimunka tanítónői bizonyítványt kapott. Jóval később Holló Valéria népművészeti műtermében a népviseleti szabóműhelyt irányította.

— A mezőkövesdi Kis Jankó Bori emlékkiállításon III. helyezést ért el egy év óta dolgozó szakkörünk. Abonyi Erzsike, Báder Katalin, Czank Marika, Horváth Erzsike, Blahó Éva a hatalabb korosztályt képviselik a hetenként egyszeri foglalkozásokon. Pekk Jánosné, Abonyi Ferencné, Báder Lajosné, Molnár Jánosné és a többiek már előzőleg is tűforgatók voltak — hangzik a mester dicsérete.

De a nagyszerű munkát szó nélkül is dicsérik a zsinórozott mellények, a hímzett ruhák, blúzok, terítők. Nincs közöttük egyforma, mert a mester egyéniségéhez, korhoz illően maga tervezi a mintákat.

Kiváló művészi érzékkel komponálja a napfényragyogásra, holdsütésre emlékeztető színeket, mintákat. A bicskei jegykendő mintáit hímzik ruhákra, blúzokra, terítőkre. Egyidőben az állami népi együttesnek tervezte táncruháit, most pedig saját lakóhelyén hasznosítja tudását. Ismeri a szomszéd népek motívumait is, hiszen orosz, szláv és más tánchoz is tervezett már mintákat.

— Jó volna, ha többen érdeklődnének, ha a hazafias nevelést ezzel a parányi kis szikrával szolgálhatnám szélesebb körben. Sajnos intézményesen nem igénylik közreműködésemet, segítségemet — említi.

A folyton érkező vendégek viszont már hirnökei az egyre ismertebbé váló lehetőségnek, a népművészet korszerű továbbvitelének. Szabó Antalné rózsaszín terylénruhához kér mintát, tanácsot. Mások a mezőkövesdi eredményt tudakolják. Ismerősként érkeznek, nekik nem meglepő látvány a tejüveglámpa, a XVI. századi orosz mintás porcelánkészlet, a gombolyító, a bicskei és megyei gyűjtés, a helyben készült kályhacsempe, vagy a nagymama 1877-es menyasszonyi koszorúja.

A legújabb két tányérról, amelyet a férj (aki a Déryné Színház előadásaihoz a korabeli ruhákat készíti) ajándékaként néhány nappal ezelőtt kerültek a többi közé, még nem tudnak.

Tanácsot ad, szakkört vezet. Nem tőle tudom, hogy mindezért csak köszönetet kap. Pedig tiszteletdíj is megilletné.

Németh Erzsébet

A franciaországi Hasparrenben „mindenki bikaviadalát" rendezték meg a kisváros utcáin — igaz, hogy csak tehenekkel. A képen látható maxi-maskarás ifjú hölgy azonban kis híján így is szarvra került: csak a keze ügyében lévő kötél mentette meg.

(Telefoto — AP—MTI—KS)

Brazil Magyaro

Nyár végi baráti találkozásokkor gyakran hangzik el: „Hol töltöttétek a nyarat?" Ha statisztikát készítenék róla, az általam kérdezettek közül tízből heten külföldi élményeikről számoltak be. A többiek a Balatont említették. Egy meglepő választ is kaptam: „Két hétig brazil voltam Magyarországon". Ez a brazilságával dicsekvő mondta el az alábbiakat.

Lényegében bejártuk már gépkocsival, vonattal, repülőgéppel Európát. Láttuk a földrengés sújtotta Skopje újjáépítését, ültünk a berlini és a moszkvai tv-tornyok körbeforgó éttermeiben, leszálltunk a wielickai sóbánya mélyére, jósolt nekünk nadrágos török nő a novisadi piacon, jártunk a párizsi Eiffel-torony kilátóján, kóstoltuk a tallini pálinkát, méteres hóban napoztunk Zakopánéban, órákat töltöttünk el többször is a moszkvai Vörös téren, ettünk Varsóban céklalevest, fürödtünk a spliti strandon, a krakkói Wawelben a magyar történelemmel ismerkedtünk, ismerjük Erfurt virágait igazi pilseni sört ittunk Prágában... és így tovább.

Ezek után az ember megengedheti már magának, hogy egyszer brazil legyen Magyarországon, hogy felfedezze az itthont, az otthont.

A sikondai fürdőt, a csodálatos siklósi várat, a harkányi fürdővárost, a villányi pincék vörös borát, a kőfejtő egyedülálló szabadtéri szobrász-műtermét, s újra Kőszeget és Sopront, a dunántúli termálfürdőket, a pécsi barbakánt, a szigetvári várat. Mindezt két hét alatt a Balaton, a főváros

Alonyi Erzsike

Említve

Németh Erzsébet: Tisztelet Szijnelkul

Fejérmegyei Hírlap, Sárkeszi Lehárnár

1970. aug. 27

A4

ABÁDI ABONYI

87

ABONYI FERENCNÉ

(4646)

Abonyi Ferencné

Említve

Németh Erzsébet: Tisztelet Nyjnélkül

Tejermegyei Hírlap, Székesfehérvár

1970. aug. 27.

A4
ABÁDI ABONYI

188

ABONYI GÉZA

1 cédula

(4647) 1db

Abonyi Géza

a Stúdió Aggja

A budapesti pedagógusok képzőművész stúdiója
1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963
37. o.

AH

ABAIDI ABONYI

89

ABONYI ISTVÁN

(4643) 1

Abonyi István M.D.K.

Az exportképes hétvégi ház tervpályázaton kiemelt vételben részesült.

Társtervező: Schulteisz Imre, Koncz Attila, Prokopy Rudolf, Csiszár István

Magyar Építőművészet 1967/4. 5. 1.

A4
ABÁDI ABONYI

90

ABONYI JENŐ
sz. 1868 Erdőbánya
műkertész

Szentiványi kézírásos
cédula 1

(4649) 1

1.

[Abonyi Jenő, mükertész, szül. 1868. Erdőbényén. Az aszódi fogimn. elvégzése után kertészeti tanulmányokat folytatott. Báró Kohner Zsigmond és károly, ~~uradalmában és több más kerésetben volt alkalmazva, majd~~ aztán Kállay Benőné gróf Bethlen Vilma uradalmában delgozott, majd gr. Almásy Tál főkertésze lett. Az 1930-as években a baglyaraljai kertészet főkertésze volt. Kertészeti kiállításokon 1910-ben nagy bronzérmet, 1913 aranyérmes diszoklevelet, azonkívül több czust ~~érmet~~ és diszoklevelet nyert. ~~Részt vett az első világhábomban~~.

[Ladányi Miksa dr.: Nógrád és Hont vármegye. Magyar Városok és Vármegyék Monografiája. XVI. Bp. 1934. 319. l

60842 sz.min.rendelettel utalvánnyo

tt számadás megvizsgáltatván, elfogad-

dapest, 1904. évi január hó 6-án.

Oleiz

számv. igazgató.

A4
ABÁDI ABONYI

91

ABONYIGRANTER
JENŐ
Szobrász

(4650 - 4653)
4db

1

Abonyi Grantner Jenő
szobrán

/1907/. Jó műve a Klebelsberg emlékmű.

A magyarországi műv. tört. I. sv.
Corvina 1971.

Budapest, 1972. augusztus 21.

Tisztelt Uram!

Elnézését kérem azért, hogy késve válaszolok levelére. A késés egyik oka az elfoglaltságom volt, másrészt viszont gondolkoznom kellett azon, hogy miként írjam meg a valóságot, — az angyal-szobor készítési történetét, amelynek van egy — számomra sajnálatos — személyi vonatkozású része is. Kérdéseire — úgy érzem — teljes felvilágosítással szolgálhatok.

A szobor 1934 tavaszán Rómában egy nemzetközi egyházművészeti kiállításra készült, nem egészen három nap alatt. A magyar kiállítási terem tervezését Árkay Bertalan építész végezte és azon Rómában tartózkodó ösztöndíjas művészek is szerepeltek.

A magyar terem bejáratától balra (belül) szerepelt Kuzmi Lívia térdeplő Mária-szobra. (A művésznő Papininek, a múzeum akkori igazgatójának volt a felesége.) A kiállítás rendezői úgy vélekedtek, hogy a Szűz Mária-szobortól jobbra kívánatos lenne egy üdvözlő angyal-szobor elhelyezése. A kérdés csupán az volt, hogy a kiállítás megnyitásáig — tehát három nap alatt — ez a feladat megoldható-e? A közel kétméteres angyal-figura megmintázását és gipszbe-öntését végül is két és fél nap alatt teljesítettük. (A gerendázat építésében, az agyagfelrakásban és a gipszöntésben az ösztöndíjasok közül többen is közreműködtek.)

Papini gyorsaságunkért ördögöknek titulált minket. A szobor mintázásában Mészáros László körülbelül három órát vett részt; ő az angyal lábai mögött lebegő drapérián dolgozott.

Én Mészáros Lacit — Vilt Tiborral együtt — 1925-től 1934 tavaszáig a legjobb barátaim és kollégáim közé sorolhattam. Ez a barátság Laci részéről az angyal mintázásánál teljesen felborult. Ennek oka az volt, hogy a rendezők úgy döntöttek: a szoborra az én nevem kerüljön előbb és utána az övé. Mészárosé. (Megjegyzem, hogy a tervezés és a mintázás oroszlánrészét én végeztem, s a szobor karaktere Mészárosra nem volt jellemző.)

Anyám súlyos betegsége miatt röviddel a szobor elkészülte után haza kellett utaznom. Egy étteremben búcsúztam el kollégáimtól; ekkor Mészáros — a jelenlevők megrökönyödésére —

E sorozatok legfénylőbb ünnepe mindig az az est volt, melyen a karmester Beethoven VII. szimfóniáját vezényelte. A hatalmas művek közül tán egyik sem áll olyan közel a művész szívéhez, mint az 1812-ben befejezett Hetedik. Valóban egyik legnagyobb alkotása ez: ott feszül benne a napóleoni időkben félelembe és várakozásba dermedt Európa minden hamvadó reménysége, ott lüktet mélyén a felemelkedés lehetősége, de az a keserű csalódás is, melyet a zeneszerző a bécsi udvar politikája iránt érzett. Ám felfénylik benne a derű és optimizmus hangja is, hiszen 1811-ben Beethoven Teplitzben végre olyan társaságba került, amelyben feloldódhatott tartózkodása, már-már kínos merevsége. Talán e tovaröppenő szép hetek is magyarázzák, hogy a mű hangneme végül a fényes A-dúr lett, s hogy daktilikus robogása egyszerre idézi a reményt és az emberiség legnagyobb kulturális kincseinek felderengő emlékképét (állítólag Homéroszt is olvasta komponálás közben).

A zenetörténet joggal jegyzi meg, hogy a szimfónia a zeneköltő egyik legszemélyesebb vallomása, s magának a műfajnak is nagy teljesítménye. Beethoven ebben új utakra tért, bizonyítva, hogy alkotóereje nemhogy kiapadóban volna, hanem épp ellenkezőleg, a zenei klasszicizmus kereteit már-már szétfeszítve utat nyitott a romantika felé. A teljesség igézetében született mű hogyne állana közel Ferencsik Jánoshoz, aki oly szívesen idézi Montaigne mondását életelvéül: „Ahogy az életem egyre rövidebb lesz, mind mélyebbé és teljesebbé kell tennem".

A fokozatos kiteljesedésnek gyönyörű bizonysága a Magyar Hanglemezgyártónak az a sorozata, melynek keretében Ferencsik János vezényli Beethoven szimfóniáit. Ma már csak a II., IV. és VI. szimfónia felvétele hiányzik a sorból (jóllehet a Másodikat hallhatjuk egy Supraphon lemezen is Ferencsik Jánossal). Most jelent meg a VII. szimfónia — rendkívül ízléses lemeztasakban, megbízható technikai megoldásokkal (a Magyar Állami Hangversenyzenekart Ferencsik János vezényli. Zenei rendező: Juhász István. Hungaroton SLPX 11791).

Magát a tolmácsolást alighanem fölösleges méltatnunk, megtettük már nem is egyszer, Ferencsik János hangversenyei után. A karmesternek sikerült győzedelmeskednie a technikán: az élő előadás forróságát varázsolta a barázdákra, s megajándékozott a legnagyobb élménynyel: az igazi, autentikus Beethovennel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Abonyi Grantner Jenő, munkácsy-díjas VIGILIA szolgáznünk

Budapest

végignézett rajtam és nem nyújtott kezet. Így váltunk el egymástól; soha többé nem találkoztam vele.

Semmilyen más közös munkánk nem volt. Szeretetünk ez idáig kölcsönös volt egymás iránt. Mindig megértettük egymást, konzultáltunk egymással, véleményünkkel támogattuk egymást. Sokáig bántott ez az utolsó találkozásunk, — magatartásának motívumát soha nem értettem.

Szívélyes üdvözlettel:

Grantner Jenő

től származott. Ifjúkora magán v.
. Férfikora csillagmagányú volt, s
a könyörtelenül szerető isteni igaz-
ért drámai küzdelmet vívó világ-
nem tévedett. Élete rövid volt, de
nféle bölcsességének kiállta a pró-
hiányait kimutatta. Mivel a világ
zság, Jézus pöre folyamatossá lett,
örés föloldhatatlan ellentmondásból

A mű létrejöttével kapcsolatos kérdések tisztázása céljából levéllel fordultam *Abonyi Grantner Jenő* Munkácsy-díjas szobrászművészhez, — megkérve őt, hogy Mészárosnak a szobor létrejöttében játszott szerepét szívesked-jen megvilágítani.

Grantner mester levele pontos tájékoztatást nyújt az angyal-szobor megszületésének körülményeiről, Mészárosnak a mű megalkotásában való részvételéről és a két művésznek — éppen e mű kapcsán bekövetkezett — egymástól való eltávolodásáról.

A művészettörténeti becsű levelet — amely hitelesen idézi fel a magyar szocialista realista szobrászat legfőbb úttörőjének, Mészáros Lászlónak önérzetes egyéniségét és az angyal-szobor körüli tevékenységét — Grantner Jenő szíves hozzájárulásával közreadjuk.

bizonyára csalódik. De aki az érzelmek parttalan, mindent izzó hőfokon magába olvasztó lángolását kedveli, örömmel feledkezik bele kompozícióiba, melyek között nem akad egyetlen selejtes, rosszul írt sem (tudvalevő, azokat az alkotásait, melyekkel nem volt elégedett, könyörtelenül megsemmisítette). S ne feledjük azt sem, hogy Brahms volt az, aki a romantika korában megőrizte a német kamaramuzsikálás hegemóniáját, s a világ figyelmét újra meg újra a kifejezésnek erre a lehetőségére irányította.

Huszonnégy kamarazenekari művéből hetet hallhatunk e kiadványon. Valamennyit tökéletes tolmácsolásban, néhol reveláló erővel. Csak büszkélkedni lehet ezzel az előadással és e technikai vonatkozásban is kitűnő felvétellel (Hungaroton SLPX 11591—595).

(R. L.)

Abonyi József
szobrászsegéd

92

kentivagi kérinósd 1 db.

(4654)

1.

Abonyi József

nobrászsegéd

4 elemi, 3 iprvajz-

9 hónap, jó eredm.

Tanár Abt Sándor

Iparrajziskola 1911

[illegible]

A MÁRIABESNYŐI KAPUCINUS RENDHÁZ FŐNÖKÉTŐL.

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes

Müemlékek orsz. Bizottsága
Tek. Elnökségének

Budapest

XI. Hegyes E. u. 10

AL 93
ABADI ABONYI

ABONYI LAJOS
festő

(4655-4660) 6

ABONYI LAJOS festő

Szentiványi kiriráos cedula 4 dt.

Abonyi Lajos 1.

Árverési Csarnok aukció kat.

~~36. sz.~~ 1927. febr.
~~37. sz.~~ 1927 márc.
39. sz. 1927 okt.
~~41. sz.~~ 1928. febr. — Patak-mentén, olaj.

22×14 26×17

1927 febr. Egy téli és ~~[illegible]~~ Nyár
Tájkép, olaj.
1927. márc. Falusi táj, Tájkép
1929-ben Téli hangulat,
olaj. 70×50
Téli táj olaj. 70×50

Árv. Közl. 1929. ~~[illegible]~~ ápr.
1927-okt. Őszi táj olaj.
~~[illegible]~~

T. 3527. A.

diszitett lap felirata a medail-

SIS.

7.9 cm.

77-92-25 XLIX.

Abonyi Lajos 2.

l.

Arv. Csarnok

48. aukc

52 "

IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 10.
TELEFON: AUT. 207-54-57.

BUDAPEST 1932 JUL 27 HL 62 HL

2 FILLÉR

Ngo

Dr. Szentiványi Gyula
ur

Bp

Horthyck-ur 104

Abonyi László * 3

Árverési Csarnok aukció kat

38 sz. 1927 máj.

39 – 41. vem szerepel

*

Valószínűleg

saptóhiba Abonyi Lajos

helyett.

Az itt felsorolt képeket

A. Lajos képei közé

iktattam

935 Cantarini z Simone (Pesarese) után.

A Szent Család pihenője. Rk.

K. 4. —

178 m, 265 sz.

Figyelmeztetés. A kézbesítő közegek a pé
miért is az ezen tilalom e
esetleg eredő károk kizáró

A .....

megkeresésének száma ..... 193....

...aló fölszólítás

...ványi Gyuláné ..... urat, úrnőt,

...adó ..... tartozását és annak járu-

...ó nyolc nap alatt a .....

..... fizesse be s

...Horthy Miklos ..... ut~~ea~~ 22 szám)

...kérdéses tartozása az 1927. évi 600. P. M.

...ak alapján végrehajtás útján fog behajtatni.

.....

A ..... adókerületi adószámviteli osztály :

.....

MDK

Abonyi Lajos,festőm.

401. Téli hangulat. J.l.j. olf.

402. Téli táj. J.l.j. olf.

Árverési Közlöny. 1929. 3.rk.sz. ápr. 25.l.

MDK

Abonyi Lajos

Téli táj, of.

" " "

Árv.Közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 15 l.

A4

94

ABA'DI ABONYI

ABONYI LAJOS
régész, író

(4661)

ABONYI Lajos régész, iró

Tószegi ásatásairól ld

Adatok Szolnok megye történetéből. II.köt. Szerkbiz.eln. Botka János. Szolnok : Szolnok m.Lvt., 1989 725-726. p.

AH
ABA'DI ABONYI (JJ

ABONYI MÁRTON
LAJOS
festő, ösrégész

(4662-4665) 4

Abonyi Márton Lajos festő özvegye
Sz. 1876 dec. 14. mh. 1934.

Szentiváni bejelentő cédula 3 db.

Abonyi Márton Lajos 1.

kiáll. Nemzeti Szalonban

1920 jan - febr.

2 Erdőrészlet, tusrajz

M Akv Pf Egy

1920. kiáll. Nemzeti Szalonban

Erdőrészlet, vízf. 700 k.

1920. szept. kiáll. Nemzeti Szalonban

Kora tavasz vízf. 1500

Leid Márton Lajos alatt is.

1920. Téli táj

Allegória, vízf

Lincoln Abraham VI. 98

Márton Lajos dr. 2.

Szül. Abonyban (Pest m.)
1876 dec. 14. Ref.
Állam tudori okl.
1915/16. II. elsőéves mű-
vész nőv. Réti István
1916/17. I. elsőéves n.o.
1916/17. II. másodéves n.o.
és Pilch D.

cz a régész

Lid. Revai lex
13 K. 4 kö. l.

3.

Márton Lajos dr
régész
1876 – 1934.

m. n. múzeumi
igazgató
az ős korral foglal-
kozott.

~~Tompa Ferenc~~

Tompa Ferenc: Márton
Lajos. Arch. Ért 1934:
183. 184. l. – U.a.:
~~Ar.~~ Napkelet. 1934. –

Aboniji Márton Lajos

festő

Csendélet, virág 700.—

Nemzeti Szalon 1920 márc.

MAFE 7 kiáll.

MDK

Abonyi Márton Lajos

Kora tavasz, vf.

M.Szal. Őszi tárlat 1920. szept. 4.1.

AH

ABA'DI ABONYI

1015

ABONYI

ZOLTÁN

grafikus

(4784–4799) 16

1688

Abonyi Zoltán 1.

grafikus

1923–25.

Éimisk 1930. 81. l.

Szolnok

1907. IX. 9.

Haranyly

PIATNIK RT. BUDAPEST

Magyar Grafika 1929. 1–2 sz.

Abonyi Zoltán

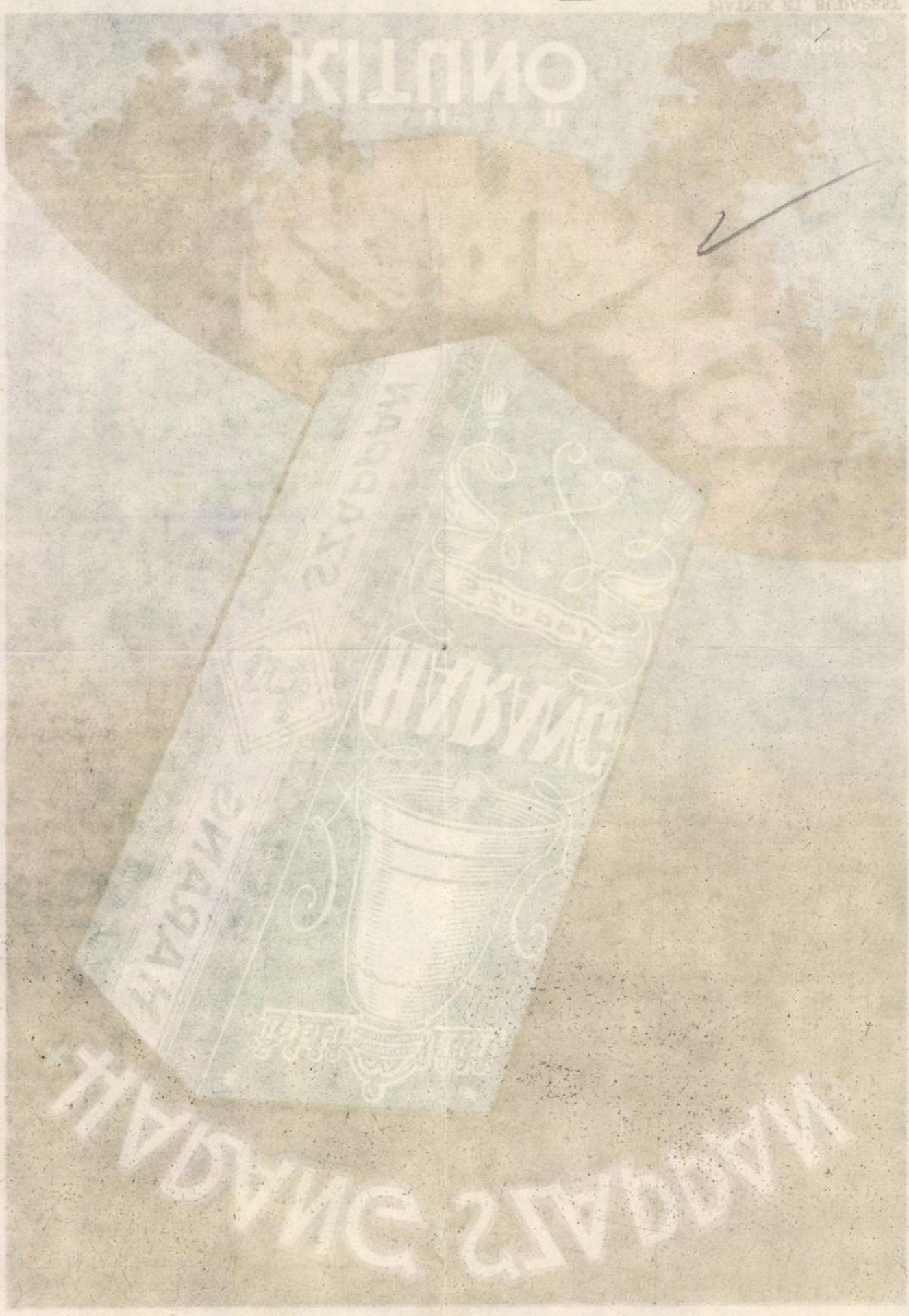

Uj Művészház 3

A Rákóczi-uti *Uj Művészház*-ban rendezett kiállitást magyar tárgyu festményekből, ruhákból, plakátokból, nép- és iparmüvészeti munkákból a „Fáklya" kulturvállalat. A kiállitás legérdekesebb része a plakátgyüjtemény. Legjobb plakátrajzolóink — Berény Róbert, Pólya Tibor, Bortnyik Sándor, Bardócz Árpád, Gara Arnold, Haranghy Jenő stb. — többnyire népszerü és közismert plakátjai szerepelnek ott számos uj darabnak a szomszédságában. 1929 VIII 8. (e. a.)

Ujság, 1929. szept. 8. (e. a.: Az évad első kiállitásai.)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

MDK 4

Abonyi Zoltán
grafikus

A postáskisasszony (Vígszínház-) plakátja
plakát
a kiállításon.

V. M. A mindeni nemzetközi plakát-
kiállítás

Grafikai Szemle 1929 évf 6-7 sz 248 l

5
M D K

Abonyi Zoltán

plakátterv

Az Albus szappangyárak plakátpályázata. Magyar Grafika. 1929. 1-2. sz. 36. l.

[6]

Abonyi Zoltán MDK

A pók, plakát

Plakátművészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban. 1929

[7]

Abonyi Zoltán MDK

Révai Kereskedelmi, Pénzügyi és Ipari Lexikona, plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
au Uj Müvészházban, 1929.

[8]

Abonyi Zoltán MDK

Ujság, plakát

Plakátmüvészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Müvészházban, 1929.

MDK 19

Abonyi Zoltán

A postáskisasszony, Vigszinház-plakát

N.M: Müncheni nemzetközi plakátkiáll.
Grafikai Szemle, 1929. szept. 248 l.

MDK 110

Abonyi Zoltán, festő.

Félakt, pant.

Csikós

Alk. Műv. Lár. - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy. Shaberek. - Jegyz.

11

MDK

Abonyi Z.

Ujság

Sokat nevettek életemben...,/Uj Szinház/

1885-1960. M. plakát-tört. kiáll. Műcs. 1960.

Abonyi Z.

MDK 12.

"Ujság" 1926

"Sokat nevettem életemben...." /Uj szinház/
1927.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
13.1.

131

MDK

Abonyi Z.

Ujság. 1926., 21x94.5 MH
Sokat nevettem életemben.../Uj Szinhaz/
1927., 95x63 FSZEK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.
1960. Mücsarnok. Kat. 13.1.

(14)

Abonyi Z. MDK

Ujság, 1926.

Sokat nevettem életemben.../Uj Szinház/, 1927.

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Abonyi Zoltán

[15]

Beglédeu működött haláláig

Ilidvégi Lajos: Képzőművészeti hagyomá-
nyok beglédeu.

Raptanitas 1973/3 32 old

ABONYI Zoltán gróf (1907 - ?) 16

RÚL I. 1997 36.

Ille Mahormdicis natus genitoribus Arnat, milesd
Criste tuus. Postquam praedare pro Te res militte d
in hor posuit corpus et ossa loco. morrtuus est pla
februar. 26.

2. Bal oldali mellékoltár. Szekrényében
domborművével, szőlőlombos mennyezet alat
festve Mettertia, Szent József és Szent Anna fér
nincs. Tetején Szt. Kozma szobra. XV: sz. Szel
széles. Szárnyai nincsenek meg. XVI. sz.

3. Jobb oldali szárnyasoltár.

Szekrényében Szent Miklós és r. Szt. Antal szobr
szegezve, állítólag régi elégett főoltárból háro
Krisztus születése, körülmetélése és a 3 szt. k
Szekrény mellett két felől egy-egy gyertyatartó té
XVI. sz. Tetején Ev. Szt. János szobra fából. X

A4

ABÁDI ABONYI

(97

ABONYI PÉTER

épitész

(4667) 1

Abonyi Péter építész

A balassagyarmati

Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

m e g h í v j a

PETER ABONYI

Jurasčik-díjas építész

KIÁLLÍTÁSÁRA

a

SZERBTEMPLOMBA

2660 Balassagyarmat, Szerb utca 5. Tel./fax: 35/300-622/

1999. április 2-től május 28-ig

Megnyitó: április 2-án, pénteken 17 órakor

1.

Ernst Muzeum aukcioi XXII. m.

I. KÉPEK. — BILDER.

1—699.

Abonyi Mórné szül. Hanl Berta (Frau Moritz Abonyi geb. Bertha Hanl) † 1921.

1. KARNABRUNNI RÉSZLET WIEN MELLETT (Detail aus Karnabrunn bei Wien).
Vászon (Leinwand). 28×39.

Abonyi Mórné szül. Hanl Berta (Frau Moritz Abonyi geb. Bertha Hanl) † 1921.

2. KARNABRUNN, WIEN MELLETT (Karnabrunn, bei Wien).
Vászon (Leinwand). 25×46,5.

Abonyi Mórné szül. Hanl Berta (Frau Moritz Abonyi geb. Bertha Hanl) † 1921.

3. TÁJKÉP. (Landschaft)
Vászon (Leinwand). 35×56,7.

Abonyi Mórné szül. Hanl Berta (Frau Moritz Abony geb. Bertha Hanl) † 1921.

4. KARNABRUNN, WIEN MELLETT (Karnabrunn, bei Wien).
Vászon (Leinwand). 25×46.

Adam, Richard Benno., szül. (geb.) 1873.

5. „HEIGH LEICESTERSHIRE". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Richard B. Adam 1901. Lent balra: (Links unten): „Heigh Leicestershire".
Vászon (Leinwand). 55×68.

Adam, Richard Benno, szül. (geb.) 1873.

6. „CARRASCO". Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Richard B. Adam 1901. Lent a baloldalon (Links unten): Carrasco.
Vászon (Leinwand). 55×68.

Albani, Francesco, állitólag (Angeblich), 1578—1660.

7. SZENT SEBESTYÉN (Der heil. Sebastian).
Vászon (Leinwand). 70,5×95.

Allori, Allessandro (Bronzino), 1535—1607.

8. KÉT FIU KÉPMÁSA (Bildnis zweier Knaben). Jelzés a könyvön (Bezeichnet am Buch): A. ALLORI F. 1560.
Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Firenzében. Kiállitva a budapesti Orvosszövetkezet védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi Budapest. Erworben in Florenz. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung.)
Vászon (Leinwand). 177×119.

Alt, Franz † szül. (geb.) 1821.

9. MONTE CARLO. Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Monte Carlo 17 Juin 1884 Franz Alt. Lájos Viktor főherceg klessheimi kastélyából (Aus der Sammlung des Erzherzogs Ludwig Viktor auf Schloss Klessheim).
Vizfestmény (Aquarell). 26×36.

Amerling, Friedrich von (1803—1887).

10. EGY KÖLTŐ KÉPMÁSA (Bildnis eines Schriftstellers).
Vászon (Leinwand). 42,5×35.

Amerling, Friedrich von (1803—1887).

11. LEÁNYFEJ (Mädchenkopf).
Vászon (Leinwand). 40×33,5. Illustr. XXX. tábl.

Amling, Karl Gustav von (1651—1702).

12. JELENET WITTELSBACHI OTTÓ TÖRTÉNETÉBŐL (Darstellung aus der Geschichte Ottos von Wittelsbach).
Rézmetszet (Kupferstich). 28×25,5.

Andorkó Gyula (Julius) 1883—1909.

13. LÓTANULMÁNY (Pferdestudie).
Vászon (Leinwand). 75×66.

Andorkó Gyula (Julius) 1883—1909.

14. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 65×76.

Angelico da Fiesole (Fra) után, (Nach) 19. század (Jahrhundert).

15. SZENTEK IMÁDJÁK A KERESZTRE FESZITETT KRISZTUST (Christus mit den beiden Schächern und Heiligen).
Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett Raguzában. A kép eredetije Fra Angelico da Fiesole falképe, a firenzei S. Marco-kolostor káptalan-termében. Az Enyedi-féle kép (mint egykoru ismétlés Fra Angelico falfestménye után) kiállitva a budapesti Orvos-szövetkezet védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi-Budapest. Erworben in Raguza. Ausgestellt 1902 in Budapest auf der vom Ärzteverein veranstalteten Ausstellung als gleichzeitige Replik nach Fra Angelicos Fresco im Refectorium von S. Marco in Florenz.)
Fa (Holz). 45,5×80.

Angol festő (Englisch) a 19. századból (Jahrhundert).

16. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis).
Bádog (Blech). 44×32,5.

Antwerpeni festő (Schule von Antwerpen), 1640 körül (um).

17. FLORA. Az Enyedi Lukács-féle gyüjteményből. Vétetett gróf Antonio Settinétől Velencében 1896-ban. Kiállitva (mint XVI. századbeli velencei festmény) a budapesti Orvos-szövetkezet védnöksége mellett rendezett műkiállitáson 1902. (Aus der Sammlung Lukács Enyedi Budapest. Erworben 1896 in Venedig, vom Grafen Antonio Settine. Ausgestellt 1902 in Budapest als Werk eines Venezianers aus dem XVI. Jahrhundert auf der vom Ärzteverein veranstalteten Kunstausstellung.)
Vászon (Leinwand). 130×126. Illustr. XXII. tábl.

Arnold, Gustav, 19. század (Jahrhundert).

18. TANULMÁNY (Studie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): G. Arnold.
Vászon (Leinwand). 55×44.

Axtmann, Leopold, 1700—1748. (Hamilton tanitványa — Schüler des).

19. 2 darab (Stück) MADÁRCSENDÉLET (Vogelstilleben). A képek a budai királyi várból származnak (Aus der Hofburg von Buda).
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 33,5×46.

98

Abonyi Sándor rajztanár
(özvegye: A.né keresztúni margit)
Szentiványi cédula kézirásos 2 dt.

(4668 - 4669) 2 db

1.

megírva

Abonyi Sandor

Borozó parasit

Nov. Csanok

Ulankió

— 20 h

Úhrnem. 3050 Kor.

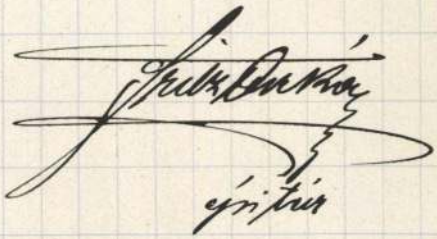

2

Abonyi Sándor

1910. polg. isk. képesítés

Ferképzőmförskérk

62; l.

Már nem el.
Rajztanár volt,
de sehol sem
szerepelt.
Felesége Keresztury
Mariska festőnő.

nál kedvelt arcképfestőnek: Artemisia Gentileschi-nek (1597—1651). Főleg Génuában és Rómában élt, azután Franciaországba és Angolországba ment (1625—26), hol londoni palotákban festett. Képeiben a tér és világítás kezelése igen eredeti és előkelő. Rómában Caravaggio hatott rá. Több képe Génuában: Fekvő Magdolna (Negrotti-gyűjt.), Judit (Pal. Rosso könyvtára), egyik legszebb képe Angyali üdvözlet (S. Siro, egy másik példánya Torino, képt.), A szent család pihenése (Louvre). — Irodalom: *Longhi R.*, Gentileschi padre e figlia (L'Arate, 1916), *Gamba C.*, O. Gent. (Dedalo, 1922).

LONDON, *British Museum*, keletkezése a XVIII. század közepére nyúlik vissza, amikor Sir Sloane könyvtárát és egyéb gyűjteményeit az államnak csekély ellenérték fejében felajánlotta s ezzel megvetette a múzeum alapját. 1801-ben III. György egyiptomi régiségei. 1805-ben a Townley, 1816-ban Lord Elgin által hozott márványok, 1823-ban a IV. György által ajándékozott (atyja, III. György által gyűjtött) Kings Library gyarapították. A jelenlegi épület a mult század közepéről való, azóta is új szárnyakkal bővítették. Osztályai a következők: kéziratok, metszetek, rajzok, keleti régiségek, brit és középkori régiségek, etnográfia, görög és római régiségek, érmek.

— — *National Gallery*, klasszikus stílusban, Wilkins tervei szerint épült 1836—38-ban. 1860-ban lényegesen kibővítették, majd toldaléképületekkel látták el. (1876). A gyűjtemény jelenleg kb. 2500 képből áll, annek fele van kiállítva, a többiből csak tudósok számára hozzáférhető másodgalériát rendeztek be, részben pedig vidéki múzeumokban adták letétbe. A 22 teremben a régi iskolák (olasz, németal-

A4
ABÁDI ABONYI

99)

ABONYINÉ
KERESZTURY
MARGIT

(4670–4699) 30

Abonyiné Keresztury Margit festő

Szentiváni kezirásos cédula	11 db.
—"— sajtó kivágás	2
	13 db.

1.

Abonyiné K. Margit

1904/5 II. – 1908/9

Tertépzőmfőiskérk

62. l

620

2.

Abonyiné Keresztury Margit

1910. évi kiüll. Pozsonyi Mü-
vészeti Egyesület.

Pozsonyi várlépcső, színes
Eréta 80k.

Falu végén, színes Eréta 80k.

Ködben, színes Eréta 50k.

Chrysantemok, olaff. 150k.

Reid h. n. IV. 170

3

Abonyiné Keresztury Margit

1914. dec. Kiáll. Nemzeti Kalon

Violák, vizf. 80.–

Mihalik József V. 158.

4.

Abonyiné Keresztury

Margit

festő

lásd

a

Balaton könyvek

A festő Balaton

87. laptól

1931. a Kispest-Pest-
szentlőrinci képrőmű
vesszék Egyesülete tárla
tan
Krizantemumok pasztell
Marschal Niel rozsák, olaj
A pozsonyi várlepető, pasztell
csendélet, olaj.
Ibolyák olaj.

Feliratok 1641-ből való halpénz pohárról

VIII. 31.

5.

Abonyiné Keresztury
Margit

l.

Uj Szalon
1934. maj.-jun.
54. sz.
Orgonák, olaszt

	6.-
r Gegenwart.Berlin,1932.Fvk.	10.-
.Régi órák kiállitása.Szerk.Csányi	5.-
irály a Margitszigeten vagy a margit-	
mü egy felvonásban.Kassa,1876.	4.-
rténeti,lajstroma.Bp.1884.	50.-
szaki tudom.kutatóintézetek és statisztikai adatai.Bp.1939.	2.-
Italiana della lingua e letteratura ungheresi.Roma,19[illegible],12r.	4.-
egye nemes családai.	300.-
monó.2k.Bp.1922-23.2 fvk.	40.-
gy rege.Pesten,1818.Fvk.12r.	12.-
ek.Sárospatak,1865.Fvk.	25.-
agyarok.Bp.1927.Vk.	24.-
magyar or Hungary and her institu- képpel és 1 hasonmással.3k.London,	48.-
ok.Ford.Kőszegi László.Bp.1914.	24.-
nc nádor és társainak összeeskük.	40.-
zai jogtudomány történetéhez.Bp.	14.-
se.Ford.Weszely Ödön.Bp.1905.Vk.	25.-
a papyrologiához.Pécs,1933.	3.-
EGYHÁZ.Képekkel ellátott népszerü Bp.1891.	4.-

6.

ABONYINÉ, KERESZTURY MARGIT
151. Balatoni horgász, vízf.

50.—

Nemzeti Szalon
Téli tárl. 1938 jan.-febr.

KÁVÉ

21 VILÁGKIÁLLITÁSON NAGYDIJ.

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, IV., VÁCI UCCA 37.

Telefon: 182—755.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

7.

Abonyiné Keresztúri

Margit

1940-ben 3 évre fővárosi női alalnőkke valasztotta a Rajztanárok Egyesülete

Rajzoktatás

1939. 60. P.

A MAGYAR KIR. V. LLÁS. ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

Kiadási csekkszámla tornere utalj

Budapest, 1928. évi január hó 11.

tanácsos.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
48. 1928. szám
Érk.: 1928. év febr. hó 6. n.

8.

Abonyiné Keresztury

Mariška

Nemzeti Szalon

dec. Abonyiné Keresztury Margit.

1914. Téli kiállitás.

Violák, vizf.

1933. Tavaszi tárlat.

Faluvégén, paszt.

jun. 1934. Tavaszi tárlat.

Alkonyodik, paszt. all
Oroszvári uccarészlet, olajf.

jan.-febr. 1938. Téli tárlat.

Balatoni horgász, ~~akv.~~ vizf.

1939.-es Szalon kiállitás.

Balaton part, paszt. all

Nemzeti Szalon

9.

Abonyiné Keresztury
Margit

1944-ben a Rajz-
tanarok Egyesülete-
nek egyik alelnöke

Rajzoktatás
1944. V. évf. 4 sz.
borítók

✓

Revue de l'Art Chrétien, XV., 1881., 197. l.—

270. kép. *Mikola László epitáfiuma, 1700.*

10

megírva

Abonyi Sándorné özv.

Keresztury Margit

Kispest

MKSz 1947

11.

Abonyiné Keresztury
Mária

Lásd

Kéry Petőfi-ház

79. l.

Endrén János

12

Keresztury Margit

Abonyi Sándorné

A Reggel

1938 jul. 18.

— **Betörtek Keresztury Margit festőművésznő lakásába.** Bravúros nyomozást hajtott végre az éjjel az ujpesti rendőrség. Az Arany János ucca 20. házmestere észrevette, hogy úrnőjének, *Abonyi* Sándorné *Keresztury* Margit festőművésznőnek lakását *ismeretlen tettes feltörte és kirabolta.* A detektivek egy ott talált szerszám nyomán elindulva néhány óra alatt előállították *Fekete József rovottmultú gépmunkást.* Bevallotta, hogy ő tört be a festőművésznő lakásába és onnan *négy-ötezer pengő értékű holmit vitt el.*

EZEN ZACSKÓBAN KIZÁRÓLAG
Koestlin
CUKORKA SZOLGÁLHATÓ KI.

Koestlin

cukorka különlegességek

RAJZ-OKTATÁS

A MAGYAR RAJZTANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
FOLYÓIRATA
SZERKESZTÉSÉRT ÉS KIADÁSÉRT FELEL: BÁN TIBOR
1943

TARTALOM

Milyennek képzelem a rajzoktatás legideálisabb keretét a középiskolákban? (Vida Márta.)

Díszítések alkalmazása az egyes iparágakban. V. (Podhorszky Kornél)

Könyvismertetés. — Lapszemle.

A Székesfővárosi Pályaválasztási Tanácsadó- és Képességvizsgáló Intézet tájékoztatója.

1943 AUGUSZTUS 15. IV. (XLVI.) ÉVFOLYAM 8. SZÁM

A MAGYAR RAJZTANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

Elnök: Zombory-Moldován Béla, Sz. főv. iparrajziskola, IX., Török Pál-u. 1.
Alelnökök: Szabad Ferenc (Bpest), Bundschuh Ottó (Bpest), Abonyiné Keresztúry Margit (Bpest), Mayer Péter (Cegléd).
Főtitkár: Kubínyi Bertalan, Bpest, XI., Jagelló-út 66. Távb.: 458—687.
Titkár: Nagy Nándor Bpest, XI., Verpeléti-út 4.
Pénztáros: vitéz Csömöry István Bpest, VIII., Mátyás-tér 4. Távb.: 144—312.
Ellenőr: Farkasfalvy Imre.
Jegyzők: Gyenes János, Szabolcsné Stróbl Paula, Szini Zoltán.
Könyvtáros: Paál Ákos, Bpest, XI., Horthy M.-körtér 3/a.
Szerkesztő: Bán Tibor Bpest, XI., Bercsényi-u. 7. Távb.: 456—380.

Kéziratok (cikkek, híranyag), ismertetésre szánt könyvek és cserepéldányok a szerkesztő címére küldendők. — Lapzárta minden hó elején.

„Rajzoktatás" megjelenik minden hó 15-én. — **Előfizetési ára 8.— P.**

Egyesületi tagok tagsági díjuk fejében kapják a lapot. — **Egyes szám ára 1 P.** Tagsági díj évi 7.— P. (Ideiglenes, helyettes, valamint nyugdíjas tanároké 3.50 P.) Postatakarék csekkszámla száma: 27,933. Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesülete

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, IX., Török Pál-utca 1.**

Az elnökségnek szóló küldeményeket is kérjük IX., Török Pál-utca 1. sz. címre küldeni.

MDK

Abonyiné

Müveivel szerepelt a Nagy-Balogh János Egyesüle
kiállitásán.

Cikk: A Nagy-Balogh János Egyesület kiállitása.

Képzőművészet, 1931. 97. l.

MDK 15

Abonyiné Keresztury Margit, festö

Krizantemumok.	Pasztell.
Mareschal Niel rózsák.	Olajf.
A pozsonyi várlépcsö.	Pasztell.
Csendélet.	Olajf.
Ibolyák.	"

Kispesti Városháza. Nagy Balogh János emlékkiáll. és Repr. Egyes. Tárlat. 1931. márc. 7-14. Kat.

Abonyiné Keresztury Margit
festőművész

Kispesti Képzőművészek Kiállitása - Kispesti városháza nagytermében - képével szerepel.-

Kiemelkednek pasztelljei és olajfestményei.

Uj Nemzedék
1931.III.15.

17

Abonyiné Keresztury Margit

1932-ben Tavaszi Tárlaton alábbi művével szerepelt: Munkáslik
Erdőrészlet
Peoniák
Platánok,
Falu végen.

Tárgymutató.

18

MDK

Abonyiné Keresztury Margit

Krizantin, olaj
Őszi rózsák, "
Balatoni holdas éj, paszt.
Balaton-Sepezd, "
Oroszvári utcarészéet, olajpaszt.
Csendélet, olaj
Várakozás, vízi.

Nagy Balogh János Egyesület kiáll. Kispest. 1933.
dec. 3 1.

(19)

Abonyiné Keresztury Margit MDK

Orgonák, olf.

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi Kiállitás

MDK

[20]

Abonyiné Keresztury Margit

Várakozás, vizf.
Őszirózsák, paszt.
Alkonyodik. "
Zalai Balatonpart, olajpaszt.
Falu végén, paszt.

Nagy Balogh János Egyesület kiáll. Kispest, 1934.
TESz Tárlat ápr.dec. 3 l.

MDK

21

Abonyiné Keresztury Margit

Orgonák, olaj

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

MDK 22

Abonyiné Keresztury Margit

Alkonyodik, paszt.

Oroszvári utcarészlet, op.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 2 1.

MDK 23

Abonyiné Kereszturi Margit, festö

Szegedi részlet.	Pastell
Zalai Balatonpart.	Of.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934.aug.
Katal.

MDK [24]

Abonyiné Keresztury Margit

Balatonpart Szepezdnél, paszt.

Balatoni holdas éj, "

Hajnalodik a Balatonon, "

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

5 l.

125

MDK

Abonyiné K. Margit

Krizantémumok,

Tabáni részlet, ppszt.

Uj Szalon ... karácsonyi kiáll. 1934. dec.

3.1.

26
MDK

Abonyiné, Keresztury Margit, festö

Balatoni horgász. Vizf.

Nemz. Szalon. -Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

(27)

MDK

Abonyiné Keresztury Margit, festöm.

1. Balatonpart. Paszt.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10-25-ig.

(28)

M.D.K.

Abonyiné Keresztury Margit

A Balaton zalai partrészletéről festett képéről beszél a Nemzeti Szalon nyári tárlatáról szóló rövid tudósitás.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. juni 25. II. évf 26. sz. 38. lap.

(29) MDK

Abonyiné Keresztury Margit

Balatonpart c. pasztellje, a Nemzeti Szalon 1939-es kiall.-an.

(esszi): Kiallitasokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939.4.sz.95,96.l.

(20)

MDK

Abonyiné Keresztury Margit

Rónay K.: Az 1939-es Szalon. Képes Krónika 1939. 63-64.l.

A4
ABA'DI ABONYI

ABONYI
TIVADAR
festő

(4700- 4783) 84 db

84 db

100j

1

Abonyi Tivadar

Önéletr

Jestő

Szül 1887. okt. 18. A reáliskola után szinmüvészeti akadémia. Innek dvegrése után fővárosi szinházakhoz, majd Pécsre és Kassára szerződött. A világháborus kitöréskor bevonult mint tartalékos tiszt a 32. gyalogezedbe. Szerb, orosz és olaszfrontokon a háborúvégéig harcolt. Több kitünzetés. ~~1921-ben beiratkozott~~ 1922–28 a Képzőmüvészeti főiskolára, mestere Benkhart Ágost 6 évig tanitotta. Olasz, Francia és Németországban volt tanulmány utom. Nappal festett este a szinpadon szinkedett. 1929 tehkoll. kiáll. az Ernst Muzeumban Törekvése kifejezésre juttatni impressiöit a legegyszerűbb és leghozvetlenebb festöi felfogásban

Ltr. sz. .....

Régi ptfl: .....

A mester neve: .....

A mester kora: .....

A lap czime: .....

.....

.....

.....

.....

A lap meghatározása: .....

A metszés módja: .....

2.

Abonyi Tivadar

vinén és festő

Vul. Sport 1887 okt. 18.

Révai XXI. 3. l.

3.

Abonyi Tivadar

Pesti

XII. Kiss János utca 55.

MKSz 1947

Abonyi Tivadar 4.

l.

Szinészeti Lexikon

I. 7. l.

Római agyagedény III. 167

5.

Abonyi Tivadar

1922/23 — 1927/28

Terképzőmfőiskévk

62. l

✓

6.

Abonyi Tivadar

Férfi fej-e

(Ernst Muz. kiáll II)

repr.

Pesti Napló képes

mell. 1929. febr. 10.

U. 2829

k eddig is példaadóan mutattak
. Most mikor kerületünkről il-
ny létesítéséről van szó, re-
ognak munkálkodni. Senki sem
győszünk meg, a felállitandó
zi értekezleteken és személyes
akozásra, amit a házfelügye-

megbizottaival, hogy adják tu-
, hogy junius hó 12-én szomba-
lóljáróság kerthelyiségében
ó, táncal egybekötött, műsoros
művészek közreműkodésével.
ás és tömemegbizottak Testülete
ara rendez, szeretettel meg-
várjuk tagjainktól, hogy a siker
ognak kifejteni, a lakósság
italok, igen mérsékelt árakon.
dij nincs, műsor megváltása
helyszinen 6.- forint. Táncos-

-án.

thó s.k. Sós Imre s.k.
itkár. elnök.

XI. KERÜLETI HÁZ- és TÖMEMEGBIZOTTAK FERENCVÁROS TESTÜLETE

7.

Aleonyi Tivadar

1929. febr. Koll. Eiäll-
ar Ernst Münemberg

CII. csoportkiäll. kat.

Kinészből lett fertő.

Machovich Tzidor, apát III. 233

Abonyi Tivadar 8.

festő

Műcs. kiáll. 1929 tól

Pipics 109. l.

Kérem postafordultával

utánvéttel
számlámra

a következő könyveket:

Név és Cím:

MAGYAR MŰVÉSZET

Egyéb irásbeli közlés esetén Levelezölap portódiját kell leróni!

KÖNYVRENDELÉS

2 fillér

Lauffer Tivadar

könyvkereskedés

Postafiók 311.

BUDAPEST

IV., Váci ucca 11.

Aborugi Tivadar 10.

szinész és festő.

Rozványi Vilmos: A festő-
művész-szinész kiállitása.
Képes Krónika 1929. 7. sz.
vz. l.

Lakik

IX. Mátyás u. 18

Abonyi Tivadar 11.

Mátyás u. 18. Miskolc.

1929/30. évi kiáll. 530

Abonyi Tivadar

Miskolc

1932/33. évi kiáll. 291

V

Csepes-vidéki néprajzi gyűjtemény

IX. 90.

12.

Abony i Tivadar

l

Arv. Cskmd.

63. aukc.

64.

65. „

66. „

67. „

68. „

1934. 1.

70.

Törv. védve.

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS-
VIZZEL KÉSZÜLT KÉTSZERSÜLT

Budapest, 193 2 x. 24-30.

Szállitó-jegy

T. Nagy Dr. Szentiványi úr

		Ár	Pengő	fillér
	drb. sütemény reggel			
	„ „ délután			
	„ jour kenyér			
	„ „ sütemény			
14	kg. fehér kenyér			
	„ félbarna kenyér			
	„ rozskenyér			
	„ Graham kenyér			

Fizetve 16

30-X. — Merkur, IV., Prohászka-u. 6.

TELEFON:
Aut. 69-3-33.

GROSS MIHÁLY
finom fehér sütödéje
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 43.

Abonyi Tivadar 13.

festő

Danzigi hárak, olaff.
79 X 78 cm
Pádnai utcarészlet,

olaff
55 X 65 cm

Föv. Képtár leltára

1948.

Árverési Közlöny.
1931. dec., 1932. márc.,
1933. okt., 1936. márc. —

vegyes

l. 62
1 köt. 8°

Rathgen

Friedrich

Die Konservierung von Altertumsfunden.

Mit Berücksichtigung ethnographischer und kunstgewerblicher Sammlungsgegenstände

I. Teil. Stein und steinartige Stoffe.

Zweite umgearbeitete Auflage.

14.

Abonyi Tivadar
3. Szent Ferenc oltárképvázlat. Olajf.

Nemzeti Szalon

Egyházm. Kiáll.
1926 -

129

...ryanost 1839. márczius 28-án.)

...l egy vén fiú előtt három tarka tehén feveredett
...ik ~~tehén~~ legel s jobbra ~~...~~ két pihenő birka s egy
...lkecske áll jobb felé fordulva. A dombon pedig a
...y világos pejló köti le figyelmünket. A középtért
...sé idább földmivés jön jobb vállán villával. Sap-
...akálla lebeservált, rubbonya kék s nadrágja tar-
...vizes bőrítják a mezőt s két szélmalom mükö-
...Tőrs a magasban kilencz madár röpköd há-
...ben öt, a ~~...~~ jobbra levőben három s a ~~...~~ harma-
...a égbolt könnyen felhőzött. Felicse alól balra

...4

...7.5:67 cm.
...y. 1871. II.

61

Pesti Ihász Lajos és Rakodczay Pál társulata játszott a színkörben az 1894—1902. években. Rakodczay kivált nagyon kedvelte Abonyt, drámák, történelmi tárgyú színművek előadására alkalmas miliőt nyujtó színpada és megértő közönsége miatt, amelyet a Nemzeti Színház itteni előadásai fogékonnyá tettek a dráma élvezetére; 1902. után sűrűn változnak a társulatok. 1902—1903-ban Kunhegyi Miklós, 1903-ban Palotai Antal, 1905-ben Tóváry Antal, 1906—1910-ig dr. Farkas Ferenc, 1911—1913-ig Könyves Jenő, ugyanezen években és még egészen 1915-ig Miklóssy Gábor, 1906-ban Farkas Béla játszott a színházban, 1917-ben nem játszott benne társulat, 1918-ban Radó Béla társulata töltött pár hetet Abonyban, 1919-ben a direktórium foglalta le kommunista propaganda előadások és a néphygiene és egyéb hasznos ismeretek mellett főleg az új »jogrendről« fölvilágosító előadások számára. A románok egy géppuskásosztagot helyeztek el benne, ezek elpusztították a zártszékeket és páholyokat, leszerelték a zsinórpadlást, elpusztították a díszletek azon részét, amelyhez hozzáférhettek, annyira megrongálták az épületet, hogy annak helyreállítására gondolni már nem lehetett, a viszonyok új épület emelésére még kevésbé voltak alkalmasak, ezért a színpártoló egyesület lebonttatta a színkört, az épületanyag és telek eladásából eredő összeget bankban helyezte el és gondoskodott arról, hogy még mindig értéket képviselő díszletei méltó kézbe kerüljenek.

Szerencsére került Abonyban olyan ember, az abonyi kerület akkori nemzetgyülési képviselője, Fábián István, aki nem tekintette azt, hogy a színházépítés nem mutatkozik jó üzletnek, a tulajdonát képező Kossuth-szálló udvarán szilárd anyagból tágas színkört emelt, amelyben télen is lehet előadásokat tartani. Fábián utóbb igen méltányos árért a községnek adta el a színkört, a község azt mozgóképek előadására rendezte be, kibővítette és átalakitotta, de egyszersmind biztosította azt, hogy az bármely időszakban rendelkezésre álljon színielőadások számára. Évente föl is keresik azt a színtársulatok, Abony intelligenciája és intelligens iparosai pedig szintén híven ápolják színpadán a műkedvelő színjátszás helyi tradicióját, egyet azonban nem találnak föl a színházban, a színművészetért oly melegen lelkesülő régi abonyi közönséget. *(Dr. Márton Lajos.)*

Abonyi Teréz, színésznő, sz. 1870. ápr. 15-én, *Debrecenben*. Színpadra lépett 1898. okt. havában, *Kiss* Pálnál.

Abonyi Tivadar, színész, sz. 1887. okt. 18-án, *Budapesten*. Itt végezte iskoláit, érettségit is tett. Előbb iparművésznek készült, majd a *Színművészeti Akadémián* nyert diplomát. 1907-ben a *Magyar Színház* tagja volt, egy év mulva az akkor alakult *Népszínház-Vígoperához* került. Ennek feloszlásakor vidékre szerződött, majd ismét a *Magyar Színházhoz* tért vissza. A háború alatt katona volt, 51 hónapot töltött a fronton. A háború után ismét budapesti színházaknál működött, tagja volt a Bárdos Artur igazgatása alatt álló *Belvárosi Színháznak*, a *Magyar Színháznak* és az *Andrássy-úti Színháznak;* e színpadokon jelentős szerepekben nagy sikere volt, de egy-egy szerepben fellépett más színházaknál is. Mint festőművész is szerepelt kiállításokon.

A bor, majd a víz dícséreti, tábori mulatságra szánt játék 1642-ből. Cselekménye nincs, de a katonai élet incselkedő, vaskos humorát jól megismerhetjük belőle. A téli táborozás pihenő óráiban szórakoztatta a kuruc katonaságot. Szerzője ismeretlen.

Abos Elza, színésznő, sz. 1901. Dolna Tuzlá-n, Boszniában. Színipályára lépett 1921-ben.

Abos Erzsi, színésznő, sz. 1896. nov. 16. Dolna-Tuzlá-n. Színpadra lépett 1918. május 1.

Ábrahám Ernő, (P.) író, sz. 1882. márc. 15-én, Debrecenben. U. o. végezvén középiskoláit, Budapestre került az egyetemre és irodalommal is sikerrel próbálkozott. Első novelláit a Budapesti Hírlap adta ki, később sokat dolgozott más napilapokba, hetilapokba is és mint ifjúsági író is kitünt. Több novellás kötete, ifjúsági elbeszélése jelent meg. Színművei: *Isten vára*, misztérium 4 felv. Bem. 1923.

Magyar Színművészeti Lexikon
Abon 1929. I. k.

sal közölt adataiból tudjuk (Abonyi Lajos: Az Abonyi régi társaságról) a színtársulatot a birtokosság hívta meg és megállapított belépő dijak helyett önkéntesen felajánlott adományokkal támogatták és pedig oly bőkezűen, hogy Kolozsváron kívül alig volt máshol olyan jó dolga színjátszó társulatnak, mint a kis Abonyban. A színművészet pártolói élén Szily István kir. tanácsos állott, aki a színtársulat számára, amelynél Keszy működött, Kotzebue húsz vígjátékát fordította magyarra és maga is írt egy »Kódorgó éhes« c. színdarabot, amelyet Abonyban elő is adtak.

A szabadságharc leveretése utáni időből nincs adatunk arról, hogy Abonyban színtársulatok fordultak volna meg, valószínű azonban, hogy Keszynek a környék községeiben játszó társulata nem kerülte el, hiszen őt fiatalkori emlékek fűzték Abonyhoz. A város fiatalsága szervezkedett 1850-ben műkedvelő társulattá, Batternay Imre 1848—49. országgyűlési képviselő igazgatósága alatt, a magyar nyelv ápolásán kívül honvéd árvák és özvegyek és az oroszok által fölégetett Losonc városa károsultjainak segitése volt a céljuk, amelyeken a közönség hathatósan támogatta őket. Báró Orczy György 1851-ben az abonyi műkedvelőknek ajándékozta újszászi kastélyának régi, házi színpadát összes díszleteivel. 1863-ban Antos János 1848—49-es vezérkari alezredes igazgatása alatt 24 előadásra szervezkednek az abonyi műkedvelők. Új díszleteket festetnek a Nemzeti Színház festőjével. A társulat rendezője Abonyi Lajos, legjobb erői gróf Szapáry Istvánné sz. Ráday Biri grófnő és Molnár Pál abonyi ref. tanító voltak, több előadásukat végignézte Lendvay, Szerdahelyi Kálmán, Bognár Vilma (később Balázs Sándorné), Bognár Adél pedig közreműködésükkel tüntették ki az abonyi műkedvelő színpadot.

A mult század hetvenes éveiben épült föl az első színkör Abonyban. Laczkó Bertalan építtette kis vendéglője udvarán, a csinos kis színkört teljesen körülzárták a vendéglő és melléképületei; ez döntötte el sorsát, mintegy húsz évi fönnállás után a hatóság tűzveszélyessége miatt lebonttatta. Színpadán az itt időző társulatoknál Ujházi Ede, Tamássy József, Németh József és Tollagi Adolf vendégszerepeltek.

A színház nélkül maradt művészetkedvelő kis városnak a Nemzeti Színház művészei jöttek páratlanul álló önzetlenséggel segítségére, ugyanis az 1893-ban Lukács Gyula kezdeményezésére Abonyi Lajos elnöklete alatt megalakult színpártoló egyesület meghívására, Abonyi Gyula buzdítására a Nemzeti Színház több tagja, június végén, a Nemzeti Színház szezonjának lezárása után Mihályfi Károly igazgatása alatt lerándult Abonyba és három előadást tartott. A résztvevők fellépti díjakra való igényükről is lemondottak és előadásaik összes bevételét a felépitendő színkör költségeire ajánlották föl. A színművek csaknem ugyanazon szereposztásban kerültek színre, mint Budapesten. A mellékszerepekben pedig a színitanoda jelesebb növendékeinek engedtek érvényesülési teret, akik közül szintén többen állanak ma legjelesebb művészeink sorában. Az 1897-ig évente megismételt előadásokon Csillag Teréz, Lánczy Ilka, Helvey Laura, Szacsvayné, Palotai Piroska, Keczeri Irén, Maróthy Margit, Meszlényi Adrienne, V. Molnár Rózsi, Nógrády Jolán, Györgyné, Baróthy Irma, Abonyi B. Aranka, Náday Ferenc és Béla, Mihályfi Károly, Dezső József, Zilahy Gyula, Császár Imre, Odry Árpád, Hetényi Béla, Körösmezey Gusztáv, Pálffy György, Faludi Antal, Paulay Ede, Narcisz, Latabár Kálmán és még mások vettek részt.

Lukács Gyula és a színpártoló egyesület agilis titkára, Véli Miksa fáradoztak az előadások technikai nehézségeinek elhárításán. Az első évben még a városháza udvarán vert hatalmas sátor volt az előadások színhelye, a második évben készen állott az egyszerű, de tágas színkör, téres színpadával, a harmadik évben öltözők, páholyok készültek és zártszékülések, ugyanezen évben vásárolta meg az abonyi színpártoló egyesület egy történelmi élőképeket bemutató budapesti főuri műkedvelőelőadás művészi díszleteit, ezek megfelelő felhasználására zsinórpadlást emelt a színpad fölé, amelynek gerendázatáról a harmadik előadás zárójelenetében az abonyi közönség hálája jeléül rózsaeső hullott a közreműködő művészekre. A díszleteket még két polgári és egy parasztszoba díszletének beszerzésével tették teljessé. A Nemzeti Színház művészein kívül Kiss Pál,

Nemzeti szocialista program elfogadását kéri a felvidéki ifjuság a Magyar Párt kongresszusától

Végletekig kiéleződött a zsidóellenes hangulat a Felvidéken

Somorja, december 5

A Felvidék őslakossága körében rendkivüli erővel nyilvánul meg a zsidóellenes hangulat. Ennek oka elsősorban az, hogy *a Felvidék zsidósága, amely köztudomás szerint fantasztikus összegeket adományozott a cseh államvédelmi intézkedésekre* és általában buzgó kiszolgálója volt a cseh impériumnak, most — mintha mi sem történt volna — követeli magának továbbra is a gazdasági élet irányitását. De hozzájárul az a mérhetetlen kapzsiság és mohóság is, amelyet az utóbbi hetekben a zsidók — a helyzetet kihasználva — az üzleti élet terén tanusitottak.

A felvidéki fiatalság, amely eddig az egyesült magyar pártban tömörült s főcéljának a magyarság összefogását tekintette, most már *határozott program követését kivánja az egyesült párttól.* Ez az ifjuság tisztában van azzal, hogy a jövő Magyarországa *csak a nemzeti szocializmus alapjain* épülhet fel és ebben az irányban kivánja meghatározni a felvidéki magyarság politikai haladásának utját.

A csallóközi, mátyusföldi, komáromi ifjusági szervezetek ezért programot dolgoztak ki, amelyet *a december 18-iki pártkongresszus elé fognak terjeszteni.* A szervezeteknek szilárd elhatározása, hogy a program minden pontjához ragaszkodnak s a jövőben magatartásukat attól teszik függővé, hogy a párt magáévá teszi-e teljes egészében ezt a programot.

A felvidéki fiatalság, amely eddig megingathatatlanul állott vezetői mögött, erősen bizik abban, hogy ez alkalommal sem fog bennünk csalódni és *a párt egyhangulag teszi magáévá az ifjuság által előterjesztendő pártprogramot.*

Ez a program, amelyet már csaknem minden ifjusági szervezet magáévá tett, hétfőre az egyik budapesti hétfői lapban az *egyesült magyar párt* programjaként jelent meg. Ez a beállitás téves. A programot, amelyet alább teljes terjedelmében közlünk, a felvidéki magyar *ifjuság* dolgozta ki s terjeszti a december 18-iki pártkongresszus elé a következőkben:

A választójog

1. A felvidéki párt *magyar nemzeti* és *keresztény erkölcsi* alapon áll.

2. Szükségesnek tartja az általános, titkos és közvetlen választójognak megvalósitását, *az aktiv választójogot 21 év,* a választhatósági jogot 30. évi korhatárhoz köti. A felsőház tagjai az érdekképviseletek köréből neveztetnek ki.

Mindkét ház tagjai, továbbá a választók csak honpolgárok lehetnek. Az állampolgárok ugyan az állam védelme alatt állnak, de politikai jogokat nem gyakorolhatnak.

3. Szükségesnek tartja az erős nemzeti hadseregnek a kiépitését, az ifjuságnak katonai szellemben való nevelését és előkészitését. A katonai szolgálatra alkalmatlan személyek hosszabb időn át tartó munkaszolgálat által nevelendők a fegyelemre.

Szükségesnek tartja, hogy a vitézi cim elnyerése előtt a cseh megszállás alatti viselkedés is szigoru vizsgálat tárgyát képezze.

A zsidókérdés

4. *A zsidókérdésnek a faji elmélet alapján történő rendezése halaszthatatlan.*

A magyar nemzet létérdeke ezért megköveteli a következőket:

a) *a zsidó földbirtokok azonnal kisajátitandók, zsidó ingatlant nem szerezhet, haszonbérlő nem lehet;*

b) *zsidó kereskedelmi és ipari vállalatok egyelőre állami ellenőrzés alá helyezendők, majd kisajátitandók, az állami koncessziók tőlük megvonandók;*

c) *a közéletből és közigazgatásból a zsidók eltávolitandók* (éspedig azonnal az orvosok, ügyvédek, birák, közigazgatási tisztviselők, állami vállalatok alkalmazottjai).

Földreform

5. *A földreform az egész országban két éven belül valósitandó meg,* a földbirtokos részére a föld minőségére való tekintettel 1000—2000 m. hold meghagyását a párt elegendőnek tartja.

A felvidéki csehszlovák földreform következtében alakult maradékbirtokok és a látszólag szabadkézből (11. §.) de a csehszlovák földhivatal által jóváhagyott vétel utján szerzett földbirtok a jelenlegi tulajdonosoktól megváltandók, illetőleg átveendők és a felvidéki arra érdemes földtelenek és kisbirtokosok részére adandó át.

Egyházi birtokok arányos részéből kényszerbérletek alakitandók vagy azoknak arányos jövedelméből szociális intézmények létesitendők és tartandók fenn. Az egyházi javadalmak arányositandók. Ellenőrzendő az egyházi cálvagyonnak a rendeltetése értelmében való felhasználása.

Az erdőbirtokok egy részének államositása, a rászoruló községeknek való kiosztása, erdőbirtoki szövetkezetek létesitése épitőanyaggal és tüzelőfával való közvetlen ellátás céljából fontos közgazdasági követelmények.

Hitbizományok megszüntetendők és a földreformot a hitbizományi birtokokra is alkalmazni kell.

6. Megvalósitandó a köteles betegsegélyző biztositás, nyugdij- és balesetbiztositás, továbbá az aggkori segély.

A köz- és magánalkalmazottak illetményeit szabályozni kell, megállapitandó a törvényes munkaidő, a minimális fizetés és munkabér. Megállapitandó az évi jövedelem legmagasabb határa. Törvényhozás utján tiltandó meg az álláshalmozás és az állásoknak protekció utján való betöltése.

A népszaporulat fokozása érdekében támogatandók a sokgyermekes családok, behozandó a *házassági segély* és kiméletlen küzdelem az egyke ellen. Hasonló fontosságu a csecsemő- és gyermekvédelem további fejlesztése és erre a célra szolgáljon az agglegényadó.

Behozandó az évenkénti általános és többszörös köteles orvosi vizsgálat *és a házasság előtti vizsgálat. A terheltek és bünözők szaporodásának szakszerü korlátozása* szintén fontos követelmény.

A közigazgatás államositása

7. Az egész közigazgatást államositani kell. A megyerendszeren belül felállitandók a járási választmányok. A megyei, járási és községi önkormányzati testületek általános, titkos és közvetlen választás utján alakitandók meg.

8. Szükségesnek tartja a párt a gazdának és a kisiparosnak továbbképzését, támogatását és védelmét, adósságaiknak a rendezését.

Behozandó a gabonaegyedárusitás szövetkezeti alapon és a kötött gazdálkodás.

A társadalmi ellentétek elsimitása, *az osztályharc megszüntetése* és az egységes nemzeti szellem kifejlesztésének az érdekében felállitandók a szakmunkatáborok, bevezetendő a mindenkit az osztálykülönbségre való tekintet nélkül kötelező *munkaszolgálat.*

9. A már megszerzett cimek meghagyása mellett *a további cimadományozás beszüntetendő* és véglegesen megszüntetendők *a közjogi kiváltságok is.*

10. A szabad ingatlanforgalom helyett behozandó *a kötött ingatlanforgalom,* tekintet nélkül azok terjedelmére. Az ingatlanforgalom korlátozása köz- és államérdekből, *figyelemmel a határmenti területekre* különösen fontos.

A köz- és államérdekből fontos ipari és kereskedelmi vállalatok államositandók, a kartelek és trösztök megszüntetendők. Ipari és kereskedelmi vállalatok alkalmazottai és *munkásai a vállalat jövedelméből részesitendők.*

Bankok, szövetkezetek

Meg kell szüntetni a jelenlegi bankokat és biztositási intézeteket, illetve ezek egyesitendők a következőkre: Magyar Nemzeti Bank, Kereskedemi Bank, Takarékpénztárak és Hitelszövetkezetek, továbbá Nemzeti Biztositási intézet. Mindezek müködése állami felügyelet mellett történik.

A Felvidéken önálló fogyasztási szövetkezeti központ (Hanza) és önálló hitelszövetkezeti központ állitandó fel a Felvidéken megindult egészséges szövetkezeti mozgalomnak a további fejlesztése céljából. 11. A nem keresztény sajtó, irodalom és kultura leépitendő. A keresztény nemzeti sajtó, irodalom és kultura megteremtése és fejlesztése és anyagi támogatása szintén nemzeti érdek. A párt szükségesnek tartja egy politikai és kisebbségi főiskolának a felállitását Komáromban, ujabb kereskedelmi, ipari és gazdasági szakiskoláknak a létesitését, valamint ujabb középiskoláknak a szervezését. 12. *Szigoru törvények utján büntetendők:*

a szabotázs, a megvesztegetés, csalárd kereskedelmi üzelmek, álláshalmozás, protekciórendszer.

A zsidótörvényeknek bármilyen módon való kijátszása.

Mindezekre mint mellékbüntetés kirovandó a hon- és állampolgári jogoknak az elvesztése.

Törvényhozás utján megszigoritandó a miniszteri felelősség és megtiltandó volt miniszternek nyugdijjogosultság esetében ujabb állásvállalása, törvényhozás utján szabályozandó a birósságnak és a közhivataloknak, illetve azok tagjainak az anyagi felelőssége.

Amint a programból kivehető, a Felvidék ifjusága rendkivül egészséges, nemzeti szocialista szempontból látja és itéli meg a politikai helyzetet és a jövő feladatait.

Nem kétséges, hogy az egész Felvidéken tapasztalható nemzeti szocialista hangulat következtében ennek a programnak megvalósitását fogják a felvidéki képviselők legfőbb feladatuknak tekinteni.

Fehér István dr.

Fotokópia-iratfénykép: *Rád,* Teréz-körut hét, Telefon: 114-349 és 116-455.

Tizennyolctól hatvan évig mindenki hadköteles

Bartha Károly honvédelmi miniszter a nemzeti egység pártjának hétfő esti értekezletén ismertette főbb vonásaiban a honvédelmi javaslatot. A közelmultban lefolyt válság tapasztalatai után nem szorul bővebb megokolásra, hogy *honvédelmünk* korszerü kiépitése *nemcsak személyi,* hanem *dologi vonatkozásban is messzemenő áldozatkészséget* kiván meg a nemzettől. A jövőben a honvédelemből nemcsak személyes szolgálatával, hanem *teljes vagyoni erejével is ki kell vennie részét minden állampolgárnak.*

A megoldandó feladatnak egyik legfontosabb része a kipróbált *általános hadkötelezettségnek visszaállitása.* Minthogy a korszerü hadviselés a katonai kiképzés tekintetében is igen magas követelményeket támaszt, *a katonai szolgálat idejét bizonyos alapvető kiképzéstől tehermentesieni kell.* Be kell vezetni a katonai előképzést. Erre a célra alkalmas a leventekötelezettség katonai előképzési kötelezettséggé való átalakitása.

A leventekötelezettség, amely a 12 éves életkorban kezdődik és a tényleges katonai szolgálatra való bevonulásig terjedne. A szorosabb értelemben vett *katonai előképzés a 18 éves korban kezdődnék. Tényleges katonai szolgálatot a fegyvergyakorlati* kötelezettség mellett a *lövészkötelezettség* követné. A fegyvergyakorlati és *lövészkötelezettség a 42 életévig terjedne,* azon tul *a 60. életévig terjedő szolgálati kötelezettség* további tartama alatt béke idején csak egészen kivételes esetekben, inkább csak *a honvédség átszervezése vagy átfegyverzése esetén lennének a hadkötelesek gyakorlatra behivhatók.*

A javaslat általában átveszi a multban érvényben volt szolgálati kedvezményeket, csupán az egyenlő teherviselés elvének érvényesitése érdekében *az egyévi önténtesi kedvezményt nem állitja vissza.* Ennek a kedvezménynek elejtése következtében a *tartalékos tiszti szükséglet kielégitését más módon kell biztositani.* Ezt a javaslat a magasabb iskolai végzettségü hadkötelesekeknek *tartalékos tiszti kiképzésre bocsátása utján kivánja elérni.* Az egyke elleni küzdelem szolgálatában a törvényjavaslat uj kedvezményként vezeti be *a katonai szolgálatra alkalmas negyedik fiunak a póttartalékba helyezését.*

Ujitásként lehetővé teszi a *honvédelmi munkára* (személyes szolgálat) kötelezetteknek béke idején való *rövidtartamu kiképzésre* és gyakorlatra való *behivását* is.

A krizis idején szerzett tapasztalatok figyelembevételével a javaslat *ujra rendezi a légvédelem kérdését is.* A kivételes hatalomról szóló törvények rendelkezéseit átveszi, de ezenfelül megfelelő alkotmányos biztositékok mellett felhatalmazást ad a kormánynak arra is, hogy rendkivüli szükség esetén a törvényben foglalt felhatalmazásokon *tulmenő intézkedéseket* tehessen.

Az ujságirók körutja a Kárpátalján

Munkácsról jelentik: A *Kárpátaljáť* beutazó magyar és külföldi ujságirókból álló csoport vasárnap délben *Ungvárról Munkácsra* érkezett, hogy megtekintse *Munkács* sajátságos határviszonyait.

A határ egyik pontjánál a csehek fasorompói éppen a temető előtt huzódnak, ugyhogy *a halottakat csak a legszükebb rokonság kisérheti a sirhoz, mert másokat a katonaság nem enged át a temetőbe.*

A munkácsi temetőnél a cseh őrszemek a *temető legszebb fejfáival tüzelnek. A sirlátogatást a cseh területre eső temetőben a csehek nem engedik meg.*

Az ujságirók megtekintették a történelmi nevezetességü *munkácsi várat* is, *amelynek berendezését a csehek a magyar honvédség bevonulása előtt vagy elszállitották, vagy lerombolták.*

Délután hat órakor a munkácsi városháza nagytermében ünnepély volt, amelyen megjelent az ünnepségen tizenhat csehországi ruszin község képviselője is, akik az elmult éjszaka szöktek át a határon *Munkácsra. Vozáry* Aladár miniszteri biztos beszédet mondott, amelyben bejelentette, hogy *november 2-ika és 10-ike között 127 ruszin község birája személyesen jelent meg a község pecsétjével a munkácsi városháza nagytermében és kérte a községek Magyarországhoz való csatolását.*

Az ünnepség alatt a város lakossága nagy tömegben gyült össze a városháza előtt és lelkesen tüntetett *Horthy* Miklós kormányzó, a baráti államok, *Hitler* kancellár, *Mussolini* miniszterelnök és *Beck* külügyminiszter mellett.

A Magyarság a Felvidéken

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A magyar királyi honvédvezérkar főnöke folyó évi december 6-ától kezdődőleg az összes időszaki sajtótermékeknek a visszacsatolt Felvidéken való vasuti és postai szállitását és terjesztését engedélyezte.

*

A *Magyarság* örömmel köszönti a felszabaditó rendelkezést. Ezentul tehát a *Magyarság* is megjelenik a Felvidéken. Ott lesz a családok asztalán, jó magyarok otthonában. Ott lesz a nagymultu kulturális körök, egyesületek olvasószobáiban. Ott lesz a vendéglőkben és kávéházakban mindenütt, ahová a magyar közönség szivesen jár.

A *Magyarság* a Felvidék népének is azt hirdeti, amit a csonkaország népének hirdetett idáig. Nemzeti szocialista szellemünk, meg nem alkuvó harcos lelkületünk, a liberális világtól való teljes elfordulásunk, az uj, jobb, korszerübb magyar világban való hitünk, tiszta keresztény irányzatunk most odaáll a visszacsatolt, husz év keserves kinjain megedződött Felvidék lakossága elé is. Testvéri szeretettel közelitünk, testvéri szeretetet kérünk érte cserébe.

Őszintén beszélünk: a zsidó világ s a zsidó érdekek világa nem a mi világunk. Nemzeti szocialisták vagyunk, megigazult utat járunk. Szolgáljuk azt a szellemet, ami nevünkben irva vagyon: *Magyarság.*

Sosem hallgattunk prágai sziránhangokra. Sosem alkudtuk, homályositottuk el a marxista, Moszkva-barát csehekkel szemben elfoglalt éles álláspontunkat. Üzleti érdekekből nem tompitottuk hangunkat, hogy bebocsátatást nyerjünk a benesi béklyókat nyögő földre. Most megyünk először a visszacsatolt Felvidék népének itélkező szeme elé. Fölemelt fejjel, tiszta lelkiismerettel.

Kitartás! Győzünk!

Megjelent a színész-kamarai tagnévsor

Amiről színházi körökben már napok óta suttogtak, hogy a szinmüvészeti és filmmüvészeti kamara tagsági felvételeinél és a képviselöjelöltek hivatalos jelölölistájának összeállításánál a törvény és a rendeletek előirásai nem mindig lebegtek az előkészitő bizottság szeme előtt — nagyon is valószinünek látszik!

Megütközéssel látjuk igazolva a megjelent hivatalos tagnévsorból a hirt, hogy jó néhány százan a keresztény magyar szinészek közül szintén kimaradtak egyelőre a tagok névsorából — állitólag azért, mert *megkivánt okmányaik nem voltak tökéletes rendben.* Ezzel szemben biztos tudomásunk van arról, hogy a beérkezettek közül jó egynéhányat felvettek anélkül, hogy teljes számu igazoló okmányait beterjesztette volna. Hogy a kimaradottak zsidók voltak-e vagy nem, az ebben a pillanatban azért mellékes, mert ez az eljárás rést ütött az egyenlő eljárás terén. A Nemzeti Szinház tagjai egy részének „valószinüsitett" állampolgárság alapján és valószinüsitett származás alapján fogadták el kamarai kérvényét és vették fel öket a kamarába.

A képviseleti közgyülésre kiküldendő képviselők választási listájának összeállitásában is felháboritó dolgokat látunk. A zsidótörvény évében az igazgatók képviselőiül *hivatalból ajánlja az előkészitő bizottság: Bárdos* Arturt, *Bródi* Pált, *Hermann* Richárdot, *Roboz* Aladárt, *Jób* Dánielt, *vagyis kevés kivétellel az egész budapesti zsidó szinigazgatói kart.* Fölvettek az igazgatók közé olyanokat, akik vagy nagyon régen nem igazgatók már, vagy sohasem voltak azok. Fiatal emberek, akik néhány évi szinházi titkári müködést fejtettek csak ki, sőt a bizottság a törvény egyenes megsértésével — *mert a törvény a fölvételt az 1938 május 28-iki dátumhoz köti* — fölvette nemcsak tagul, de a képviselőjelölt-listára *Harsányi Zsoltot, aki egy hónapja igazgató, Liszt* Nándort, a Nemzeti Szinház titkárát, aki 1938 augusztus 15-ike óta titkár.

Ha nem volt elegendő szinigazgató, hogy a kormányrendeletnek azt a meggondolatlan intézkedését, amelyben harmincban állapitotta meg az igazgató-képviselők számát, megvalósitsa, miért nem ismeri ezt be a kamara előkészitő bizottsága? A pótkiküldöttek tizenötös létszámát még igy sem tudták kitölteni és a 15 helyett csak 3 pótkiküldöttet tudtak jelölni, pedig a törvényes rendelet 11-ik §-a kimondja, hogy a képviseleti közgyülési tagok száma felének megfelelő számu pótkiküldöttet kell választani.

Minden valószinüség szerint *Kiss* Ferenc lesz a kamara elnöke, aki az állam egyik szinházának tagja. Magától értetődőnek látszik, hogy a fővárosi elnök — magánszinház tagja legyen. Erre legalkalmasabbnak a szinésztársadalom *Mihályffy* Bélát, vagy *Toronyi Laky* Imrét tartja. Az előkészitő bizottság kupaktanácsa azonban szeretné *Vértess* Lajost, a Vigszinház tagját alelnökké tenni. Mit csinál tehát a nagyhatalmu előkészitő bizottság? *Mihályffyt és Toronyit a filmosztályba sorozza.*

Egészen furcsa helyzetet teremt, hogy a nöket, akik a kamara tagjainak körülbelül negyven százalékát teszik ki, *a hivatalos jelölölistáról teljesen kihagyták.* Nők közremüködésére a kamarai életben nem számitanak. Mint bizalmasan értesülünk, azzal a megokolással mellőzlék öket, hogy *a szinésznők tulságosan szubjektivek és hisztérikusak ahhoz, hogy komoly kérdésekben velük tárgyalni lehessen.* A nők, amint hirlik, pártot akarnak szervezni és jogaikat követelik a kamarai életben.

Mint *érdekességet* emlitjük meg: annak ellenére, hogy a szinészkamarai tagfelvétel már negyvennyolc órája le volt zárva, *táviratilag hivták össze a felvevő bizottságot vasárnap éjjel, hogy Roboz Imrét, a Vigszinház zsidó igazgatóját még fölvehessék a kamarába.*

Tulkorán indultak el a találgatások és a törtető helyről sugalmazott hirek a kamarai vezető állások betöltéséről. Itt sem jelölés, sem más még csak irányadó beszélgetés sincsen eddig, nem is lehet, mert a tisztségviselöket a harminckéttagu választmány — amelyet magát csak 22-én fognak megválasztani —, *csak december 30-án választja meg.*

Akik kimaradtak

A régi budapesti szinigazgatók sorából kimaradtak: *Föld* Aurél, a Városi Szinház bérlőigazgatója, *Wertheimer* Elemér, a Magyar Szinház igazgatója és *Somogyi* Kálmán, a Komédia kabaréigazgatója. A vidéki szinigazgatók jegyzéke 18 nevet tartalmaz, a régiek közül *Sebestyén* Mihály a miskolci Nemzeti Szinház igazgatója, továbbá *Miskei* József és *Radó* László maradt ki. A müvészeti ügykezelők szakcsoportjába 114 fővárosi és 38 vidéki tagot vettek fel. Idetartoznak a rendezők és karmesterek is. A kimaradottak közül ismertebbek *Baló* Béla, a Nemzeti Szinház játékmestere, *Tarján* György, a Vigszinház fiatal rendezője és *Szabolcs* Ernő, az ismert operettrendező. A diszlettervezők közül *Upor* Tibor, a Magyar Szinház tagja maradt ki. Az igazgatási és müszaki ügykezelők csoportjába 44 pestit és 17 vidékit vettek fel. Hatszáz előadómüvészt vett fel a kamara a fővárosi csoportba, 192-öt pedig a vidékiek osztályába. Ebben a csoportban van a legnagyobb eltolódás, minthogy sokakat kellett visszautasitani részint hiányos felszerelésü kérvényeik miatt, részben azért, mert már régebben nem müködnek szinpadon, részint mert felvételre nem érdemesek, részint azonban azért is, mert a zsidótörvény arányszámába nem fértek bele. A kimaradottak közül ismertebbek: *Bársony* Rózsi, *Dénes* Oszkár, *Salamon* Béla, *Rott* Sándor, *Rajna* Alice, *Keleti* László, *Heltai* Andor, *Komlós* Vilmos, *Herczeg* Jenő, *Fellegi* Teri, *Vidor* Ferike, *Sólyom* Janka, *Beregi* Oszkár. A müvészi segédszemélyzet csoportjában 321 budapesti és 58 vidéki tag van. Ezekkel együtt a kamara szinmüvészeti főosztályának ezidőszerint összesen 1422 tagja van.

A filmmüvészeti főosztály öt csoportra tagozódik. A müvészeti ügyvezetők száma 38, az előadómüvészek száma 273, 91 müvészeti ügykezelő van. 47 igazgató és 84-et tesz ki a müvészi segédszemélyzet. Megjegyzendő, hogy a filmmüvészeti előadómüvészek zöme tagja a szinmüvészeti főosztálynak is. A kamara legközelebbi feladata a képviseleti közgyülési kiküldöttek megválasztása.

Ami már most a kamarából ezidőszerint kimaradottakat illeti, mindenkinek, akit bármely oknál fogva utasitottak el — az előkészitő bizottság az elutasitásokat nem indokolta és nem is tartozott indokolni —, január 1-étől kezdve a már megalakult szinészkamarától kérheti felvételét. Bizonyos, hogy a kamara igen sok tagot fog még felvenni, javarészt azokat, akik a jelentkezés terminusát elmulasztották, vagy nem adták be az előirt okmányokat. A kamara indokolt határozatban értesiti majd a kérvényezőket határozatáról. Ez ellen a határozat ellen a Szinmüvészeti és Filmmüvészeti Tanácshoz lehet majd fellebbezni, amely most már véglegeen eldönti a kérvényező sorsát. Más kérdés, hogy azok, akiket a kamara tagjaivá most fel nem vettek, meddig folytathatják jelenlegi hivatásukat. A törvény intézkedése szerint azok, akik most kimaradtak, *január 1-én tul nem müködhetnek sem a szinházaknál, sem a filmnél.* Kétségtelen azonban, hogy a kultuszminiszternek joga lesz akár egyes esetekben, akár tömegesen is engedélyt adni arra, hogy mig a megalakult kamara a most kimaradottak sorsáról nem dönt, azok a jelenlegi helyükön továbbra is megmaradhassanak.

Kiket vettek fel a szinmüvészeti kamarába?

Az előkészitő bizottság a szinmüvészeti főosztály ügyvezető szakcsoportjába, azaz igazgatókként a következőket vette föl:

Budapestiek:

Bakó György, özvegy Bakó Gyuláné, Bárdos Artur, Békeffi László, Bródy Pál, Czakó Pál, Erdélyi Mihály, Ferenczy Károly, Harsányi Zsolt, Hermann Richárd, Jób Dániel, Kertész Dezső, Liszt Nándor, Márkus László, Németh Antal, Patkós György, Roboz Aladár, Roboz Imre, Simándyné-Bácskay Julcsa, Papp Mariska.

Vidékiek:

Balogh László, vitéz Bánky Róbert, Deák Lőrinc, Gerbár József, vitéz Jakabfy Dezső, Hámory Aladár, Homannay István, Horváth Árpád, Kardos Géza, Kőszegi Géza, Nevery László, Patay József, Radó Imre, Szalay Károly, Szíklay Jenő, Tar Béla, Tolnay Andor, Tóváry Pál.

A felvett szinészek névsora

Abonyi Géza, Abday Imre, Acsay Rudolf, Ághy Erzsi, Ajtay Andor, Aknay Vilma, Alszegi Lajos, Antók Ferenc, Anday Béla, Apáthy Imre, Arany József, Árpád Margit.

Bacsányi Paula, Bajor Gizi, Baksa László, Bakos László, Bándy Gyula, Bánvölgyi Károly, Bánhidy József és László, Bánlaky Etelka, Bárdi Ödön, Barna Anna, Barsay Lajos, Bársony Dóra, Bársony Erzsébet, Bársony István, Baróthy József, Bartók Juci, Bartos Gyula, Basilides Mária, Básthy Lajos, Báthy Anna, Báthory Gizi, Batizfalvy Elza, Békeffi Róbert, Baás Klára, Benedek Erzsébet, Benkó Bálint, Berczy Géza, Berky József, Berky Lili, Berláni Jenő, Berzsenyi-Vágóné Margit, Bérczy Pál, Bihari Nándor, Bihari József, Biliczy Tivadar, Bimbó Attila, Bischoff Katalin, Biza László, Bodnár Jenő, Bodó Erzsébet, Bodán Margit, Bodó Ica, Bodó József, Bogár Ilona, Bogár Vince, Bognár Elek, Boray Lajos, Bordy Bella, Bornemisza Éva, Borbály István, Boross Géza, Bölcsvölgyi Sarolta, Brada Rezső, Bródy Juci, Budánovits Mária, Bulla Elma.

Csatai Janka, Csényi László, Csele Lajos, Cselényi József, Csikós Rózsi, Cziráky Luci, Csiszér Ágnes, Csortos Gyula.

Dayka Margit, Dajbukát Ilona, Dalmady Erzsi, Dalnoki Viktor, Dán Etelka, Dán Klára, Dávid Mihály, Delly Ferenc, Dénes György, Dinnyés Juliska, Diössy Edit, Ditrói Ica, Dobay Lívia, Dobos Annie, Dóczy István.

Egry István, Egry Mária, Egerszeghy Gitta, Eöry Kató, Ertl Irén, Eszenyi Olga, Eszterházy Ilona, Erdi Pál, Étsy Emília.

Falusi István, Faragó Erzsi, Faragó Ödön, Farkas Sándor, Fáy Béla, Fedák Sári, Fehér Tibor, Fejes Teri, Fekete Pál, Feleki Kamill, Felhő Rózsi, Fenyő Árpád, Ferenczy Marika, Fogarassy Mária, Fónay Márta, Forgács Antal, Földényi László, Földesi Sándor, Fülöp Viola, Fülöp Sándor, Füzes Anna.

Gabányi László, Gál Gyula, Galetta Ferenc, Garamszeghy Sándor, Gárdonyi Lajos, Gárdos Kornélia, Gere Lola, Gervay Marica, Gobbi Hilda, Goda Gizella, Gombaszögi Ella, Gonda György, Góth Sándor, Gömöri László, Götz Erzsi, Gózon Gyula, Gyarmathy Anikó, Gyöngyösi Erzsi, Greguss Zoltán, Gyulai Eugenie, Gyurkovits Mária.

Horgos Károly, Hajdu Eta, Hajmássy Miklós, Hajnal György, Halász Gitta, Halmos János, Hámory Imre, Haraszti Mici, Harcos Irén, Harsányi Rezső, Heltai Andor, Hernády Gizi, Hlatky László, Hollán Adrien, Horti Sándor, Hosszu Zoltán, Hont Erzsébet, Honthy Hanna, Hoykó Ferenc, Hettyey Aranka, Horváth Böske, Horváth Mária, Horváthy Elvira.

Ignácz Rózsa, Ihász Lajos, Iványi Irén.

Jámbor László, Jávor Pál, Justh Gyula.

Kabók Győző, Kabos Gyula, Kálmán Oszkár, Kemény Olga, Kerékgyártó Olga, Keresztessy Mária, Kéri Panni, Kiss Ferenc, Kiszely Ilona, Komár Julia, Komáromi Pál, Kökény Ilona, Kőmüves Erzsi, Kompóthy Gyula, Kondor Ibolya, Koréh Endre, Könyves Tóth Erzsébet, Köpeczy-Bócz Lajos, Kormos Márta, Körössy Zoltán, Korponay Klára, Kőszegi Teréz, Kovács Károly, Kovács Kató, Kovács Terus, Kővári Gyula, Kürti József, Kürthy György, Kürti Sári.

Laczó István, Ladányi Ilona, Ladomerszky Margit, Lánczy Margit, László Lola, Latabár Árpád, ifj. Latabár Árpád, Latabár Kálmán, Laurisin Lajos, Lázár Gitta, Lázár Mária, Lázár Tihamér, Lehotay Árpád, Lendvay Mária, Lengyel Gizi, Lendvay Andor, Lengyel Vilmos, Ligethy Juliska, Losonczy György, Losonczy Zoltán, Lukács Margit.

Major Tamás, Makai Margit, Makláry Zoltán és János, Maleczky Oszkár, Márkus Emília, Márkus Margit, Matány Antal, Mátray Erzsi, József és Jenő, Medgyaszay Vilma, Mezey Mária, Mihály Ernő, Mihályfi Béla, Miszlay Ilona, Misoga László, Z. Molnár László, Móricz Lili, Muráti Lili.

Nádor Jenő, Nagy Adorján, Nagy Margit, Nagy György, Nagy Izabella, Nagykovácsy Ilona, Ney Dávid, Némethy Ella, Németh Romola.

Oláh Böske, Olthy Magda, Orosz Julia, Orosz Vilma, Orsolya Erzsi, Osváth Julia, Ottrubay Melinda, Ölvedy Zsófi.

Páger Antal, Pallay Mária, Palay Matild, Pálóczy László, Palló Imre, Pártos Dezső, Pártos Erzsi, Pártos Gusztáv, Palaky Jenő, Palaky Kálmán, Pataky Miklós, Pataki Lajos, Pécsy Blanka, Peéry Piroska, Perényi László, Peti Sándor, Pethő Attila, Pethes Ferenc, Pethes Sándor, Pethő Zoltán, Pethő Endre, Pilinszky Zsigmond.

Rácz Valéria, Raffay Erzsébet, Rajnai Gábor, Rápolthy Anna, Rátkai Márton, Relle Gabriella, Révész Vilma, Rigó Magda, Rózsahegyi Kálmán, Rökk Marika, Rössler Endre, Rubinyi Tibor.

Sándor Erzsi, Sándor Mária, Sarkadi Aladár, Sármási Miklós, Sebeők Sári, Simon Zsuzsa, Simon Marcsa, Simonyi Mária, Sitkey Irén, Sivó Mária, Solti György, Somlay Artur, Somló István, Somló József, Somló Valéria, Somogyi Erzsi, Somogyi Nusi, Svéd Sándor, Szabó Ilonka, Szabó Ilonka (kettő van), Szabó Margit, Szakáts Zoltán, Szalay Karola, Szaplonczay Éva, Szász Ila, Szedő Miklós, Szende Mária, Székely Mihály, Szeleczky Zita, Szemlér Mária, Szemere Sándor, Szécsi Ferenc, Székely Lujza, Székelyhidy Ferenc, Sziklay Szeréna, Szilvássy Margit, Szombathelyi Blanka, Szörényi Éva, Szőnyi Klára, Szücs László, Szügyi Kálmán.

Tapolczay Gyula, Táray Ferenc, Tasnádi Ilona, Tolnay Klára, Titkos Ilona, Timár József, Toronyi Gyula (idősebb és ifjabb), Toronyi Imre, Tóth Erzsi, Tóth Böske, Tőkés Anna, Törzs Jenő, Tutsek Piroska, Turay Ida.

Ujlaky László, Uray Tivadar.

Vándory Margit, Vándory Gusztáv, Várkonyi Zoltán, Vaszary Piroska, Venczell Béla, Vendrey Ferenc, Vera Ilona, Verő Erzsébet, Vértes Lajos, Vész Tibor, Vizvári Mariska, Walter Rózsi.

Závodszky Zoltán, Zala Karola, Zátony Kálmán, Zayzon Gabriella, Zilahy Irén, Zoltán Irén.

Rendezők, ügyelők, karmesterek, diszlettervezők és titkárok

Ezeknek csoportjában szerepelnek többek közt: Abonyi Tivadar, Ábrányi Emil, Alapy Nándor, Barsi Ödön, Bartha Miklós, Básthy István, Berg Ottó, Bródy Tamás, Buday Dénes, Csanády György, Csergő István, Csia Sándor, Endre Béla, Érsek Mária, Eördögh János, Farkas Ferenc, Ferencsik János, Fleischer Antal, Harangozó Gyula, Hegedüs Tibor, Horváth János, Karácsonyi István, Kenessey Jenő, Kiszely Gyula, Komor Gyula, Komor Vilmos, Kürti Pál, Lóránt Vilmos, Losonczy Dezső, Márkus Dezső, Mészöly Tibor, Misley Anna, Munkácsi Irén, Nádasdy Kálmán, Nagyajtai Teréz, ifj. Oláh Gusztáv, Palotai Árpád, Perczel Oszkár, Pethő Imre, Rab Antal, Rékay Nándor, Rékay Endre, Rubányi Vilmos, Roubál Vilmos, Siklósi Pál, id. Stefanidesz Károly, Sziklai József, Szilasi Gyula, Tarnay Ernő, Tihanyi Vilmos, Turay Mihály, Unger Ernő, Ütő Endre, Varga Mátyás, Vaszary János, Zágon István, Gábor Dezső, Faludy Miklós, Kiss Árpádné, Kornay János, Magyar Bálint, Mészáros Sándor, László, Pataky József, Tihanyi Béla.

A filmkamara tagjai

A filmkamara tagnévsorában javarészt ugyanazokat a neveket találjuk, mint a szinészkamarában. A müvészeti ügykezelők szakcsoportjának névsora:

Bajusz Péter, Barta László, Bayer Elemér, Bingert János, Czauter Miklós, Daróczy József, Deák Ernő, Erdélyi István, Fodor Adolf, Geszti Lajos, Gütner Antal, Hamza Dezső Ákos, Hirsch Lajos, Horovitz Richárd, Huzli Imre, Jantsi József, Kassai Elemér, Kiss Miklós, Kovács Gusztáv Mihály, Krupka András, Majmajus Tivadar, Nagy Sándor, Pacséri László, Palló János, Palugyai Miklós, Pless Ferenc, Pozsonyi Gábor, Szalagos Mihály, Szentpály István, Tamási József, Taubinger Zoltán, Teichmann Ernő, Trutzer Ernő, Walter Tibor, Wamoscher Béla, Vitéz Miklósné, Zichy Géza Lipót, Zilahy Lajos.

A filmrendezők névsorából örvendesen hiányzik a zsidó *Keleti* Márton és *Vajda* László neve, de a felvettek között is akad éppen elég, akit szivesen nélkülözne a keresztény munkatársak kara és a közönség.

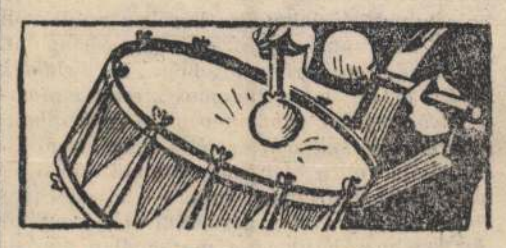

Miért jön három napig a levél Léváról?

A magyar posta hirneve megérdemelten jó és amig bele nem avatkoznak munkájába, nem is lehet rá panasz. Ugylátszik azonban, ilyesmiről lehet szó, amikor azt tapasztaljuk, hogy a *Magyarság*-nak cimzett levélnek három napra van szüksége ahhoz, hogy Léváról ideérjen. Hétfőn, december 5-én kézbesitették ki azt a levelet, amelyet Léván, a postabélyegző szerint december 2-án adtak fel. Nem értjük, miért kell ahhoz három nap, hogy Léváról egy levél Budapestre a cimzetthez érkezzék, amikor az ország sokkal távolabbi részéből rendszerint egy nap alatt is megérkezik a levél. Pedig ezt a lévai levelet nem valami „felforgató elemek" adták fel, hanem — egy lévai hivatal küldött benne egy közleményt.

A szegedi egyetemi ifjuság tiltakozása a zsidó inváziő ellen

Szegedről jelentik: A szegedi *Ferenc József Tudományegyetem* orvosi fakultására október 28-án felvettek két Németországból kiutasitott, katolikus vallásu, zsidó faju egyetemi hallgatót, akik különben a *Horthy Collégiumban* lakást is kaptak.

November 23-án, szerdán délelőtt az egyetem jogászifjusága elhatározta, hogy tüntetéssel fog tiltakozni ez ellen az állapot ellen. Zárt, fegyelmezett sorokban bevonultak az *anatómiai intézetbe*, ahonnan kiutasitották a zsidó hallgatókat, majd az összes kar hallgatóit csatlakozásra szólitva, az egyetem központi épületébe vonultak. Onnan küldöttség ment az egyetem rektorához és előadták az ifjuság óhaját. A rektor kijelentette, hogy *a jelenlegi jogszabályok értelmében az, aki katolikus vallásu, nem minősithető zsidónak.* Ez a válasz, természetesen, nem elégitette ki a tüntető diákságot, mire a rektor a nála ismét megjelenő küldöttségnek megigérte, hogy *kivizsgálja az ügyet és esetleg az orvosi karral eltanácsoltatja a két zsidó hallgatót.*

Az ifjuság elhatározta, hogy tüntetésképpen a hét folyamán beszünteti az előadások látogatását, majd zárt sorokban bejárta a várost és szavalókórusban követelte a zsidóuralom megszüntetését. Lassanként nagyszámu közönség is csatlakozott a tüntető ifjusághoz és velük együtt kiabálták: „Le a zsidókkal! Zsidómentes hazát!"

A *Délmagyarország* szerkesztősége előtt már hatalmasan megnőtt tömeg az ujság betiltását követelte. Lehuzták a kiadóhivatal redőnyeit és nagy lelkesedés közepette egy hatalmas nyilaskeresztet rajzoltak rá. Innen a szinház elé vonult a tüntető menet, ahol *Sziklai Jenő zsidó szinigazgató* távozását követelték. *Utána a Nemzeti Front, majd a Hungarista Mozgalom párthelyiségei előtt a mozgalmakat éljenezve rendeztek szimpátiatüntetést,* mig azután a rendőrség felszólitására csendben szétoszlottak.

Emelkedett Budapest novemberi adóbevétele

Kleisz Alajos adóhivatali igazgató jelentése szerint november havában a Budapestet illető adókból összesen 9,945.152 pengő folyt be, amely összeg 1,039.760 pengővel több mint az előző esztendő november havi bevétele. Jelentősebben emelkedett az alkalmazottak kereseti adója éspedig *94.000 pengővel*, az általános kereseti adó *231.065 pengővel*, a városi ingatlan átruházási illeték *22.000 pengővel*, az általános forgalmi adó *30 pengővel*, a községi fogyasztási adó *129.000 pengővel*, a városi vám *54.000 pengővel* és végül a vigalmi adó is *19.000 pengővel*. Ez év január 1-től november hó végéig összesen *76.082.864 pengő* folyt be, ami *3,777.000 pengővel több mint az előző év hasonló időszakában befolyt adóösszeg.*

17.

ABONYI *Tivadar*, festő, szül. Budapest 1887 okt. 18. A bpesti Szinművészeti Akadémiát végezte el és jelenleg Budapesten színész. Közben 1921—26. a képzőművészeti főiskolán Benkhardt Ágostonnál tanulta a festészetet. 1929 febr. az Ernst-Múzeumban kollektiv kiállitás keretében mutatkozott be közvetlen festői felfogásu képeivel.

Ef I. 81.

1939. Fletcher Lee angol iró-nő Rembrandt c. drámáját rendezte a Nemzeti Kamaraszinházban.

scan festő.
századból.

és balrafordultan térdelve van
ezében látható kővel sanyar-
haja, bajusza és szakálla ősz.
szétáll. Mögötte szikla emel-
talapját a balról lévő fa ágára
épületei kötik le figyelmünket.

n. — Lelt. sz. 1369. — Vétetett
sentitől 1000 lirán (915 K). —
-én (279–95). — Az elszámolásra
iki 59601 sz. előadmányi ívet. —
00 november 28-iki 4561 (635–
iki 373 eln. sz. leirat (464–901).
str. 27. l. — Verzeichniss Nº 115.

III.
97 (1369).
655 (526).

97

MOZIMŰSOR

A Mozgóképszínházak vasárnap d. u. csak 6 óráig tartanak előadást.

Sz. = szombat. ü. = ünnep. v. = vasárnap.

ADMIRAL (Margit-körút 5/b Tel.. 353—707): **Miniszter barátja.** (½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. ½2-kor is.)

ALKOTÁS (Gömbös Gy. út 11 T. 355—374) **Krisztina királynő.** (¼4. ¼6. ¼8. ¼10. v. és ü. ¼2-kor is.)

ANDRÁSSY (Szegeny u Andrássy út sarok Tel.: 124—127): **A tökéletes férfi.** (¾4. ¾6. ¾8. ¾10. ü. ¾2. ¾4. ¾6. ¾8. 10. v. ½10. ½12. ½2. ½4.)

ATRIUM FILMSZINHÁZ (Margit körút 55 Telefon: 154—024 és 153—034): **Csapda.** (½6. ½8. ½10. sz., v. és ü. ½4-kor is.)

BELVÁROSI (Irányi u 21 Tel.. 384—063): **A miniszter barátja.** (4. 6. 8. 10. v. és ü. jobbt.: 2-kor is. balt.: 3. 5. 7. 9. 24-én, v. balt.: 11. 1. 3. jobbt.: 12. 2. 4.)

BODOGRAF (József krt 63 Tel 149 510) **Sequoia** (½4. ½6. ½8. ½10. vas. és ünnep ½2-kor is.)

BROADWAY-FILMSZINHAZ (Károly körút 3. Telefon: 144—212): **Isten vele, tanár úr...** (¼4. ½6. ¾8. 10. sz., v. és ü. 1. ¼4. ½6. ¾8. 10.)

BUDAI APOLLO (Csalogány u 46 T.: 351 500). **A miniszter barátja.** (½5. ¾7. 9. v. és ü. ½2. ½4. ½6. ½8. ½10.)

CAPITOL FILMPALOTA Baross tér 32 Tel.. 134—337): **Áll a bál.** (3. ¼6. ½8. ¾10. ü. ½11. ¾1-kor is.)

CASINO FILMSZINHAZ (Eskü tér 6 Tel.: 383—102): **Várlak** (½6. ½8. ½10. vas. 24-én 2 kor és 4-kor is van előadás).

CITY (Vilmos császár út 36—38 T.: 111—140) **Mária Ilona. (1848.)** (¾6. ¾8. ¾10. sz., v. és ü. ¾4-kor is.)

CORSO (IV Váci-utca 9 Telefon. 18-28-18): **A férj közbeszól.** (¼6. ¼8. ¼10. sz., v. és ü. ¼4-kor is.) Kedd délelőtt ½12-kor: **Olasz opera matiné.**

CORVIN (József körút és Üllői út sarok Tel.. 138—988): **Áll a bál.** (½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. 11. ½2-kor is.)

DAMJANICH MOZGÓ (Damjanich u 1 Tel 134—803): **Kaucsuzsi brigád.** (½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. 2. 4. 6. 8. 10.)

DÉCSI FILMSZINHAZ Teréz-körút 28 Tel 125—932 és 121—343): **Csapda.** (6. 8. 10. sz., v. és ü. 4-kor is.)

ELIT (Szent István körút 16 Tel.: 114—502): **A szerelem tolvaja.** (4. 6. 8. 10. v. és ü. 2-kor is.)

FORTUNA (Rákóczi út 22 Tel. 132—583) **Tökéletes férfi.** (4. 6. 8. 10. v. és ü. 2-kor is.)

FORUM (Kossuth L. utca 18 Tel 189 543) **Halálos tavasz.** (¼6. ½8. ¾10. sz., v. és ü. ¼4-kor is.)

GLÓRIA (Thököly út 56 Tel.. 144—800): **A miniszter barátja.** (½5. ¾7. 9. sz. ½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. ½2-kor is.)

HIRADÓ FILMSZINHÁZ (VII. Erzsébet-körút 13. sz. Tel.: 222—499): **A finn függetlenség ünnepe. Híradók. Rajzfilmek.** (Folyt. 10—24 óráig. v. 10—16 óráig.)

HOLLYWOOD FILMSZALON (Bethlen tér 3 Tel.: 142—455): **Tévedhetetlenek.** (½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. ½2-kor is.)

HOMEROS (Hermina út Tel.: 296—178). **Jó házasság titka.** (¾5. 7. ¼10. v. és ü. ½2-től folyt.)

IPOLY FILMSZINHAZ (Csáky-u 65 Tel.: 292—626): **A miniszter barátja.** (½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. ½2-kor is.)

JÓZSEFVÁROSI FILMPALOTA Kálvária-tér 7. szám. Telefon: 134—644): **A miniszter barátja.** (½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. ½2-kor is.)

KAMARA MOZGÓKÉPSZINHÁZ (Dohány-u 42. szám. Telefon: 144—027): **Gibraltár.** (11. 2. 4. 6. 8. 10.)

KULTUR KERTMOZGÓ (Kinizsi-u 16 Tel 386—193): **A felcsépm karrierje.** (5. ¼8. ½10. v. és ü. ¾2. ¾4. ¾6. ¾8. ¾10.)

LLOYD FILMSZINHÁZ Hollán u 7/a Tel 111—904): **Áll a bál.** (4. 6. 8. 10. v. és ü. 2-kor is.)

NYUGAT MOZGÓ (Teréz krt 41 T 127—162) **Kaucsuzsi brigád.** (½5. 7. ½10. sz. 4. 6. 8. 10. v. és ü. 2-kor is.)

ODEON (Rottenbiller u 37/I Tel 130—263) **A miniszter barátja.** (¾5. ¾7. ¾10. sz. ½4. ½6. ½8. ½10. v. és ü. ½2-kor is.)

OLYMPIA (Erzsébet körút 26 Tel 122 917) **A miniszter barátja.** (11. 2. 4. 6. 8. 10.)

OMNIA (Tel.: 130—125): **A kirchfeldi pap.** (5. ¼8. ½10 sz.. v. és ü. 4. 6. 8. 10.)

ORIENT (Izabella és Aradi u sarok Tel 114—926): **Menekülő élet.** (¾5. ¾7. ¼10. v. és ü. ½2. ½4. ½6. ½8. ½10.)

OTTHON (Pernetzky u Tel 116—447) **Kaucsuzsi brigád.** (¼4. ¼6. ¼8. ¼10. v. és ü. ¼2 kor is.)

PALACE (Erzsébet-körút 8 Tel: 221—222): **Hófehérke és a hét törpe.** (11. 2. 4. 6. 8. 10.)

PATRIA (Népszínház u 13 Tel 113 673) **A kis fenség parancsa.** (4. 6. 8. 10. v. és ü. 2-kor is.)

PHÖNIX (Rákóczi út 68 Tel 144 454) **A miniszter barátja.** (11. 1. 3. 5. ¼8. ½10.) 24-én 10. 12. 2. 4.

RADAY (Ráday utca 32 Tel: 382 581): **Tökéletes férfi.** (½5. ¾7. ½10. v. és ü. 2. 4. 6. 8. 10).

RADIUS FILMSZINHAZ (Nagymező u 22—24 Tel.: 122—098 és 120—564): **Álomkapu.** (¼6. ¾8. ¾10. sz.. v. és ü. ½4-kor is.)

TŐZSDÉK

A tőzsde – karácsony előtt

A *newyorki* piacon tegnap a karácsonyi ünnepek előtt általános tartózkodás jellemezte a piacot, tartott irányzat mellett. Az európai értékpiacokon is ünnepelőtti hangulat volt, mindazonáltal a budapesti értékpiac mai megnyitása előtt általában barátságos volt a hangulat.

Különösen a *kötvénypiacra vonatkozik ez,* ahol egyes kategóriák, mint például az 1914-es, 1927-es már napok óta az érdeklődés előterében állanak. A *részvények* közül a Bauxit, Általános Kőszén, Magyar Cukor iránt is érdeklődés mutatkozott. Az *előtőzsdén* névleges árfolyamuk a tegnapi zárlat árnívóján mozgott.

A *gabonapiacon* szintén szilárdabb irányzat mutatkozott a megnyitás előtt, különösen a *tengeri iránt,* amelyből azonban minimális a kínálat. Nagy érdeklődést keltett úgy a vidéken, mint a helybeli piacon az a hír, hogy a *Schmidt* Richárd elnöklésével tartott *legutóbbi tanácsülésen az a bejelentés történt, hogy a tőzsdetanács az illetékes tényezőkhöz előterjesztést tesz a tengerihatáridőüzlet engedélyezése érdekében.*

A *rozsüzlet* is szilárd, mert jelentéktelen mennyiségű áru kerül a piacra, a kereslet pedig takarmányozási célokra, már csak a magas tengeriárak miatt is, igen élénk. A búza, zab és a sörárpa ára a megnyitás előtt nagyobbára változatlan volt.

A legnagyobb filmsiker!
Karácsonyi ünnepi műsor!
Kirchfeldi pap
4-ik hétre is prolongálta kizárólag az
OMNIA

Teljes gazdasági foglalkoztatottságot jelent a Gazdaságkutató

A *Gazdaságkutató Intézet* ma kiadott jelentése beszámol arról, hogy a magyar gazdasági élet az utolsó hónapokban *a teljes foglalkoztatottság jegyében állt.* Az ipari termelés a háború kitörése óta még emelkedett. A nyersanyagellátás nehézségeit csupán néhány üzem szenvedte meg, de

az ipari termelés egyeteme növekedett.

Az ipari termelés volumenjét jellemző index-szám (1929 egyenlő 100) 156.3-del már 1939 harmadik negyedében új csúcspontot ért el, amely a megelőző 1938. utolsó negyedévi csúcsértéket 7 százalékkal, az 1939. második negyedévi értéket 15 és az előző két harmadik negyedévit 24 százalékkal haldja meg. *Azóta az ipari termelés még tovább fokozódott.*

Legnagyobb emelkedés a gépiparban az acéltermelésnél és a bá-

mozás ellen folytatott erélyes küzdelem és az ipari, valamint a kereskedelmi haszonkulcsok szűkítése tette lehetővé.

— **A magpiac.** *A Magyar Magtenyésztési Rt., Budapest—Monor heti jelentése:* A lucernamag ára ismét megjavult a folyamatos kereslet következtében, míg a felkínált lóheremag-tételek, amelyek szintén könnyen elhelyezhetők, mult heti árszínvonalon kerültek eladásra. Biborheremag elhanyagolt, szöszösbükköny iránt csekély érdeklődés mutatkozik. Baltacim magból megerősödött a kínálat. A borsó piacán a kínálat megnövekedett és az árszínvonal némileg csökkent. A köles nem változott. Mák továbbra is elhanyagolt. Hivatalos nyersáruárak per 100 kg. ab feladóállomás: Köles, fehér 32—35, köles, vörös 29.5—30, köles, egyéb 29—29.5, repce, káposzta 40—41, mák, kék 130—135, borsó, viktória 42—46, borsó, zöld 40—45, lencse, nagyszemű 36—47, lencse, középszemű 27—33, lencse, kisszemű 23—26, lucernamag, nyers 249—265, lucernamag, fb. 305—315, lóheremag, nyers 140—160, lóheremag fb. 207.5—215, bíborheremag 65—75, bükköny, tavaszi 36—40, bükköny, szöszös 44—47, csillagfürt, fehér 16—17.

— **Az Országos Borpropaganda Bizottság** néhány nap előtt ötletes akcióba kezdett. *A legkiválóbb magyar borfajtákból sokezer parányi — egydecis — mintapalackokat készíttetett és ezeket a Bizottság Andrássy-úti irodája önköltségi áron osztja szét.* A pesti közönség napok óta ostrom alatt tartja az irodát, melynek kirakatában hatalmas karácsonyfa áll, teleaggatva ezzel a kedves karácsonyfadísszel. Mindenki első akar lenni, pedig hiába a nagy igyekezet, mert ki-ki legfeljebb csak három palackocskát vihet magával — kóstolóul —, hogy minél többnek jusson és minél többen győződhessenek meg arról, milyen a valódi, hamisítatlan, nemes magyar bor.

...rácsony legszebb szórakozása
...E, TANÁR ÚR!
...BERT DONAT brilliáns produkciója
...DWAY filmszinház, Károly-körút 3. Telefon: 144-212.

...és Lapkiadó Vállalat Rt
...VASZY MÁRTON felelős
...yomda Rt.
...elelős: vitéz BÁNÓ LEHEL igazgató.

KISHIRDETÉS

KISHIRDETÉS ÁRA 4 P ★ ÁLLÁS—OKTATÁS 2 P

jó befektetés: ÉBNER BUTOR VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A.

MÄRY luxus melltartó tökéletes szabása anyagában rejlik Vigyázzon a márkára!

„OLLA"

Sternberg Világmárkás ZONGORÁK PIANINÓK nagy választékban Részlet. kedvezmény Vétel. – Bérlet. – Csere. – Javítás. HANGSZERPALOTA RÁKÓCZI-UT 60.

TÁNC és MŰVÉSZ Lemez 80 FILL.-TŐL HASZNÁLTAK. -GRAMOFONOK. LEMEZCSERE. ÁRJEGYZÉK! His Master's, Columbia stb. márkás használt gépek. Központi Géprakt... RÁKÓCZI-ÚT 80. AZ UDVARBAN.

ÍRÓGÉPEK legmodernebb úti és irodai, 12 pengős részletfizetésre kaphatók Gr. Zichy Jenő-utca 34. TRAFIK. Telefon: 124—066. HÖNSCH.

Használt férfi, női és egyenruhákért, cipőkért, feloszlatott háztartásért legtöbbet fizet Freund, Dobozi-u. 27. Tel.: 142-673. Hívásra házhoz megy. Szövetcsere

ÍRÓGÉPJAVÍTÁS JÓKARBANTARTÁS Hungária Írógépvállalat Pétarfy Sándor-u. 17. Telefon: 144—521. (Ellenszámlára is.)

Törött fogsorát 2 óra alatt 3 P-ért megjavítom MŰFOG P 3 fehér fémfog P 8. aranyfog P 18. FOGHUZÁS. FOGTÖMÉS. TRAUTMANN áll. vizs. fogász. Podmaniczky-utca 13. I. em 6. Tel.: 128—101

ÁGYNEMŰRE FEHÉRNEMŰRE ARANYEGYPT

PÉNZ ÁLL A HÁZHOZ, ha átnézi régi értékpapírjait. Legjobban értékesítheti BARNA-BANKNÁL, V., Nádor-u. 26. T.: 121-316. Értékpapírokra kölcsönt nyujtunk.

ÖSSZECSUKÓSÁGYAK AGYSODRONY, VASÁGYAK, CSŐBUTOROK, AFRIKMATRACOK PROHÁSZKA GYÁRBÓL. Gr. Zichy Jenő-utca 46. Fióküzlet: Üllői-út 7.

Sokszorosítás, gépírás olcsón, gyorsan, precízen minden nyelven HAMVAI ELA leíró irodájában. V., Alkotmány-u. 27. Tel.: 112—473 Fotokópia megrendelés.

RÉGI LEVELEZÉST, BÉLYEGET GYŰJTEMÉNYT vesz. levélbeli ajánlatot kér KAUFMANN PÁL, VI. ker., Paulay Ede-utca negyvenhárom III. em. 20.

KÜLÖNBEJÁRATÚ elegánsan bútorozott szoba fürdőszoba használattal január 1-ére információt kibíró úriembernek kiadó. Sip-utca 18. II. 10. szám.

Famegmunkálógépeket készpénzért VESZEK. Közvetítőket díjazok. HORETZKY, Ujpest, Szent István-tér 17. Telefon: 494—059.

MINDENFAJTA levélborítékot papírzacskót legolcsóbban gyárt és cégnyomással is szállít POSA, GARAY-U. 36. T. 13-55-25

A jól öltözködő hölgy tökéletes melltartója és gumifűzője amazon

SI RUHA sportmellény BŐRKABÁT ESŐKABÁT legolcsóbban MÁRTON ÉS SZÁSZ Bálvány-utca 3

KERESZTÉLY hírneves zongoraterme VILMOS CSÁSZÁR-UT. 66. Legjobb zongorák legolcsóbban RÉSZLETRE IS! Csalódás sohasem érheti!

FEHÉR FOTOKÓPIA FÉNYMÁSOLÁS SOKSZOROSÍTÁS Schulman Lajos V. KÁDÁR-U. 4. A NYUGATINÁL TEL.: 113-901 KÜLDÖNC SZOLGÁLAT.

Fürdőszobaberendezési cikkek mindennemű csövek legolcsóbban BÖHM, Király-u. 85

Székek minden mennyiségben ROSENFELD nél, Népszínház-utca 31. Kölcsönbe is. T. 136—874.

HASZNÁLT RUHÁKÉRT és zálogcédulákért csodálatos árakat FIZET FISCHBEIN. Dob-utca 25. T.: 135—123

GYÖNGYSELYEM PRIMA DONNA VILÁGMÁRKA GUMIKÜLÖNLEGESSÉG

KOMBINÁLT hét drb-ból, új P BERENDEZÉS 297 BUTORMAGAZIN, Mária-utca 46—48. szám.

TÜKRÖK Használt belga tükrök legolcsóbb árban. Üvegezés, képkeretezés. Népszínház-u. 33. T. 337-476

ZÁLOGJEGYET férfiruhát, fehérneműt, szőnyeget, író-, varrógépet és mindennemű tárgyról legmagasabb árban veszek. VI., Király-utca 50, udvarban jobbra. Telefon: 11-84-39.

Darabokból készült PAPLANOK 6.50 Javítást, tisztítást olcsón vállal. GLÓRIA paplanos, Ó-utca 13.

CSINOS, JÓMEGJELENÉSŰ HÖLGYEK Dizőznek! OKTAT ÉS ELHELYEZTET. Erzsébet-körút 13, II. 7. Telefon: 222—872. (Híradómozi-ház).

SZŐNYEGEIT lakásán is. MŰVÉSZIESEN MEGJAVÍTOM. POLLÁKNÉ, VII., Sajó-utca 2. II. emelet 19.

GANZGYÁRI ÚJ ELEKTROMOTOROKAT egyéves jótállással raktárról szállít, felszerel: Székely mérnök, Árpád fejedelem-útja 44. Telefon: 152-991. Tekercselések. motorkölcsönzés, egyenirányító-készülékek.

ENGLISHMAN experienced teacher, Jeffery, Rákóczi-út 57b II. 4, Telefon: 33-67-73.

Vendéglősöknek SZÉKEK, ASZTALOK, KÖLCSÖNBE IS, KODÁR. Telefon: 141—389.

ELEGÁNS UTCAI telefonos SZOBA, magánosnak KIADÓ, Kun-utca 7. I. em. 11. Telefon: 149—691.

SASHALOM, KOSSUTH LAJOS-TÉRNÉL ÉRTÉKES 120-as telkekből még néhány kapható Felvilágosítás SZENTKUTI LAJOS épületfakereskedőnél Sashalom, Thököly-út 1, vagy DR. KOZMA SÁNDOR ügyvéd irodájában. Budapest, Podmaniczky-utca 29. Tel.: 122-086.

Alcsuty Tivadar 1939 dec. 23.

Márkus Emilia: „Imádkozom azokért, akiket szeretek és akik rászorulnak"

MÁRKUS EMILIA

kérdésünkre így felel:

— Ha szigorúan vesszük, olyan embernek, aki arra adta a fejét, hogy embertársainak tetsző alkotások közt éli le életét, tulajdonképpen nincs is szabad ideje.

— Az ilyen ember akkor is csak másokra gondol, ha pihen, ha szórakozik, ha magának él. Ilyenkor az a gondolat bujkál benne, hogy milyen erős, vidám lesz majd szórakozásai után akkor, ha újra neki kell másokat szórakoztatni. Így aztán én nem sok szaabd időről számolhatok be, sem a multból, sem a jelenből.

— *Ha cseppnyi szabad időm engedte, azt mindenkor elsősorban a zenének és a könyveknek szenteltem. Most pedig minden szabad időm az unokámé, akiről egyre inkább úgy beszélek, mintha a lányom volna.*

— Sokszor merülök imádságba a legutóbbi időkben.

— Szeretek imádkozni szeretteimért és mindenkiért, aki rászorul.

Este szerep, délután ecset

Abonyi Tivadar szabad óráiban festi azokat a képeket, amelyek a kiállításokon elkelnek

Kiszely Ilona

az írógép sztárja. Ha szabad ideje van, ujjaival ő-férje cikkeit kopogja

Üzemben a boszorkánykonyha

Bajbukát Ilona keveri a pesti színésznők festékeit, viszont üres óráiban színpadon — játszik

Kiss Manyi

süti a legjobb kürtőskalácsot, ha éppen van egy kis szabadideje

Muráti Lili verseket ír

— Egyszer csak valóra válik álmom és a könyvesboltban megjelenik kevés szabadidőm gyümölcse, amelynek címlapjáról óh hányszor olvasom majd el:

MURÁTI LILI

VERSEI

Ennek a verseskönyvnek egyik oldalán áll majd ez a kis vers:

SÓHAJTÁS

Nagyon korán jött ez a tél.
A harmat hamar megfagyott...
Mondd, többet vissza sose jössz?
Mondd, nem bánod, ha meghalok?...

Most derüljön ki a titok — szól Turay Ida

Senki a világon nem tudja — felel a kérdésre *Turay Ida* —, hogy nekem is van szabadidőm. Ha ugyanis évekre visszamenően végignézem napi programomat, abból az derül ki, hogy *a nap minden órájában, az óra minden percében foglalt vagyok.* De itt is, ott is, ebből is, abból is lecsípek egy-egy percet és amikor tizenöt-húsz „lopott" perc rendelkezésemre áll, — most derüljön ki a titok — *verset írok.* Persze csak magamnak.

Ez lesz az első vers, amelynek nyilvánosságával ő most, Karácsony napján, megajándékozom magamat:

SZINÉSZNŐ VAGYOK

Most újra itt vagyok a régi házba'...
Én itt születtem... Rákospalotán!
Az emlékek között járkálok
vigyázva.

A régi, szép akácfák között vagyok,
Régen nekem mind egy-egy óriás
volt...
Kisebbek lettek?... Vagy én lettem
nagyobb?

Szegény anyácskám képe
szobámban...
Szomorú és szép... Mint egy drága
szentkép...
Apám festette így le leánykorában.

S a nagy ablakok mögött a
műterem...
Az apám onnan festi le az udvart,
Hol pipacs és sötétzöld fű terem...

Apám, te jó, te áldott, te imádott,
Édes mosolygós festő... ahová néz,
Ő nem lát soha semmit, csak
virágot.

Tangóharmonika matiné a Varosi Szinházban

karácsony másodnapján, december 26-án, kedden d. e. ½11-kor.

Szenzációs műsor, világhírű művészek. Jegyek korlátolt számban kizárólag WAGNER tangóharmonika szaküzletben, József-körút 15. és dec. 25-én és 26-án a szinház pénztáránál kaphatók.

Jávor Pál

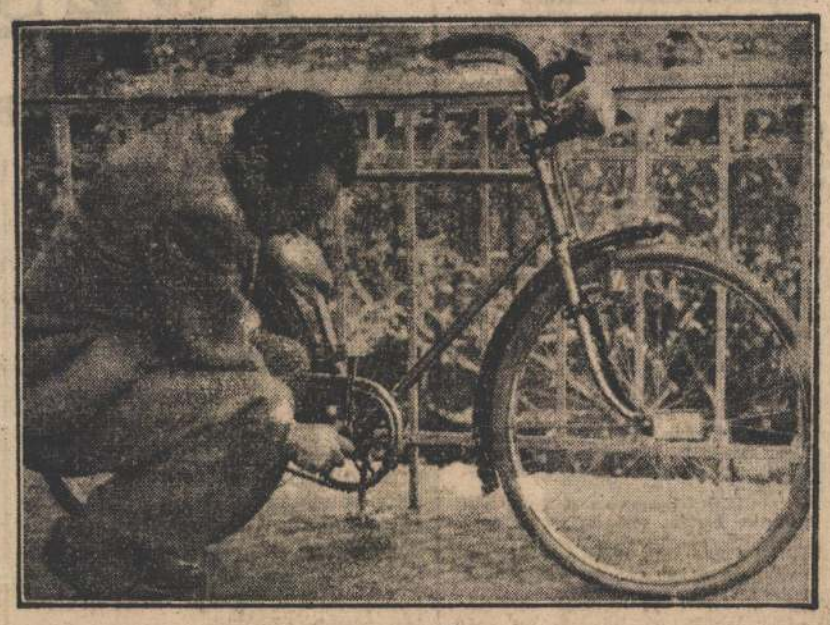

szabadidejének kis részét biciklizéssel, nagy részét bicikli-javítással tölti

Sándor Erzsi: „A társadalmi élet fárasztóbb, mint a művészet"

Sándor Erzsi mondja: Harminckét éven át énekeltem a legnehezebb, a legkényesebb szerepkörben. Ezt természetesen nem valósíthattam meg másképpen, mint úgy, hogy a legszigorúbb beosztású, valósággal remetei életet kellett élnem. Szabad időm tehát addig, míg a színpadon szerepeltem, nem volt. Ami időt a munka engedett, azt kitöltötte *a tanulás, olvasás.*

— Börtönben éltem, de arany börtönben, mert ez a rabság mérhetetlen gyönyörűség volt. Börtönőröm a férjem volt: szigorúan vigyázott, hogy mindig *teljes tudással léphessek a közönség elé.* Egy esztendeje, hogy nem énekelek és így most kezdem pótolni azt, amit akkor elmulasztottam, *most kezdek ismerkedni a társadalmi élettel.*

— Megállapítom, hogy nincs sok különbség: itt is, ott is ragyogó formában kell meglenni a színen, hogy az ember sikert arasson. De a társadalmi élet — fárasztóbb.

Forgács Antal „órásmester"

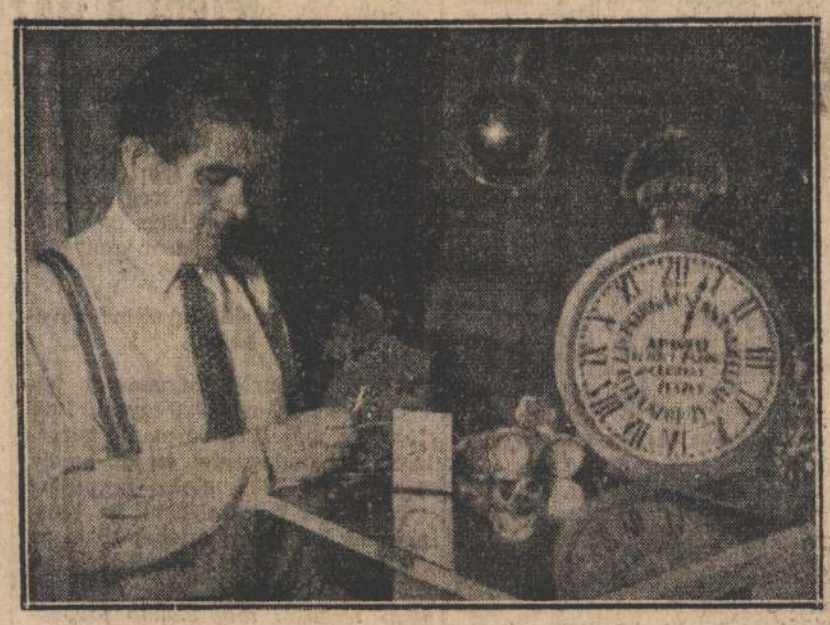

üres óráiban üres órákba rakja a maga-gyártotta óra-szerkezetet

Helyzetkép Egyiptomból

Nagy az óvatosság Egyiptomban,
A britek jól vigyáznak a rendre
És a királytól a rendőrségig
Őrizetbe vesznek mindent rendre.

Külön őrség védi a postát is,
Minden élére fegyvert ragadva.
S csupán... Auchinlecket eresztik be,
Amikor majd... a reményt feladja.

Bényi Kálmán

Ünnepélyesen fogadták Pozsonyban az első magyar utasszállítógépet

Pozsony, julius 13.

Vasárnap délelőtt néhány perccel tizenegy óra után érkezett meg a pozsonyi repülőtérre *a magyar-szlovák légijárat megnyitására* a Malert háromotoros utasszállító repülőgépe. A repülőgéppel Pozsonyba érkezett vitéz *Laborczfy* Rezső, a Malert vezérigazgatója, *Apáthy* Jenő dr. igazgató, *Török* István dr. légügyi tanácsos, *Segesváry* György légiforgalmi főfelügyelő, továbbá a külügyminisztérium képviseletében *Perényi-Lukács* György báró követségi tanácsos.

A repülőgépet, amely a pozsonyi születésű egyik leghíresebb világháborús tábori repülőről, vitéz *Kiss* Józsefről kapta nevét, a magyar és szlovák zászlókkal díszített pozsonyi repülőtéren a szlovák légiforgalom vezetői fogadták. Megjelentek *Stano* Gyula szlovák kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, valamint *Karmazsin* belügyi államtitkár; magyar részről ott voltak *Kuhl* Lajos dr. pozsonyi rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, *Kéri* Kálmán alezredes, katonai attasé és *Farkas* György követségi titkár. A Szlovákiában első ízben leszálló magyar gépen érkezett küldöttséget *Kovács* Béla dr. pozsonyi főpolgármester, a szlovák légiforgalmi társaság elnöke köszöntötte szlovák és magyar nyelven. Örömének adott kifejezést, hogy a megelőző tárgyalások alapján *a magyar, német és szlovák légiforgalom együttműködése új fejezetéhez érkezett*. Hangoztatta, hogy a szlovák és magyar légiforgalom együttmunkálkodása nem egészen újkeletű, mert a prága—budapesti vonalon nem sokkal a szlovák köztársaság önállóságának kikiáltása előtt a magyar gépek már érintették a szlovák fővárost. Repülőbajtársi örömmel üdvözölte az érkezetteket.

A köszönésre vitéz *Laborczfy* Rezső válaszolt s kifejezést adott a szlovák kereskedelmi repülés mielőbbi felvirágzásába vetett reményének. Az ünnepélyes fogadtatás után *Pozsony város díszebédet adott a magyar légforgalmi küldöttség tiszteletére.*

A juliusi kirakatban
meglepetések
FERDA MANYI

— **Pártértekezlet.** A magyar élet pártja július 14-én, kedden este hét órakor a párt Akadémia-utcai klubhelyiségében értekezletet tart.

— **Uj gyorsvonatok.** A Máv igazgatóságának közlése szerint julius 15-től kezdődően áramvonalas gyorsvonatpárt helyeznek forgalomba Budapest és Ujvidék között. Az új 902. számú gyorsvonat Budapest Keleti-pályaudvarról 7.07 órakor indul, a 901-es számú gyorsvonat pedig ide 21.23 órakor érkezik. Ugyancsak julius 15-től kezdve közlekedni fog Budapest és Szeged között a Budapest Nyugati-pályaudvarról 7.25 órakor induló 702 számú és ellenirányból ide 21.41-kor érkező 1-es számú gyorsvonat.

— **Szaporodnak Budapesten a tűzesetek.** Ez év első harmadában lényegesen több tűzeset történt Budapesten, mint tavaly. Az első négy hónapban 381 tűzesethez hívták ki a tűzoltókat, míg tavaly ugyanezidő alatt csak 278 tűzeset fordult elő. Szerencsére a szaporodó tüzek kisebb arányúak voltak és kevesebb kárral jártak, mint a tavalyi kisebb számú tűzesetek. Előfordult 88 műhelytűz, 80 kéménytűz, 43 lakástűz, 31 pincetűz, 15 boltitűz, 8 gyári tűz, 17 raktártűz, 11 autóégés, 2 erdőégés, 8 tetőtűz. Ezek közül 142 járt kárral, míg a tavalyi tüzek közül 150 okozott kárt. A tűzoltóságot ezenkívül igénybevették még 25 életmentésnél, 24 állatmentésnél és 25 balesetnél is.

— **A meteorológiai intézet felhivása a közönséghez.** A meteorológiai intézet folyó hó 14-től 16-ig a magasabb légrétegek tanulmányozására légkörkutató műszereket bocsát fel. A vesszőfonatú kosárban elhelyezett műszert körülbelül 2 méter átmérőjű gumigömb viszi fel a magasba. A gömb elpukkanása után a műszerkosár ejtőernyő segítségével ér földet. Az intézet kéri a megtalálót, hogy azonnal sürgönyözzön „Meteor" Budapest címre, a készüléket, az ejtőernyőt és a ballonkatrészeket gondosan őrizze addig, amig a visszaszállításra utasítást nem kap. Szigorúan tilos és büntetendő cselekmény az állami tulajdonú műszerkosár felbontása, mert a műszerek feljegyzései tönkremennek. Aki a műszert sértetlenül beszolgáltatja, 20 pengő jutalomban részesül és költségeit az intézet megtéríti.

Halálozás

Özv. *Burián* Jánosné dr-né, szül. *Csuka* Etelka 82 éves korában julius 11-én Budapesten elhunyt. Julius 14-én, délután fél 5 órakor temetik a Kerepesi-úti temető halottasházából a római katolikus egyház szertartása szerint.

Özv. *Dietrich* Fülöpné, szül. *Holcz* Katalin 76 éves korában, julius 11-én Szegeden elhúnyt. Julius 13-án temették el a római katolikus egyház szertartása szerint.

Napi hirek

Megtorpedóztak egy angol luxusgőzöst

Lisszabon, július 13.

A *Secolo* közli, hogy *az Avila Star angol luxusgőzöst az Azori-szigetektől 300 kilométernyire megtorpedózták. A gőzös elsüllyedt.* Száztíz hajótöröttet egy portugál hadihajó mentett meg. A portugál hajó, amely az angol gőzös segélyjeleit felfogta, teljes gőzzel a szerencsétlenség színhelyére sietett és abban a pillanatban ért oda, amikor az angol gőzös elsüllyedt. A megmentettek között *egy másik elsüllyesztett hajó* hajótöröttjei is vannak, akiket az Avila Star annak idején felvett.

Az Avila Star a Blue Star Lyne hajótársaság tulajdona volt és a háború előtt a délamerikai vonalon teljesített szolgálatot. A hajó vízkiszorítása 14.443 tonna volt.

— **Radocsay László igazságügyminiszter beszámoló körútja kerületében.** Radocsay László igazságügyminiszter, Térfy Béla miniszteri tanácsos és Trócsányi László személyi titkára kíséretében julius 10-én, 11-én és 12-én a választókerületéhez tartozó harminc községben beszámoló körutat tartott. A miniszter körutja során a választó polgárságnak beszámolt a kül- és belpolitikai helyzetről. A választópolgárság részéről a miniszter irányában mindenütt őszinte szeretet és ragaszkodás nyilvánult meg.

— **Uj bolgár követ Berlinben.** A szófiai bolgár hírszolgálati iroda jelentése szerint Slavtcho Zagorovot királyi rendelettel berlini követté nevezték ki. Zagorov a legutóbbi Filov-kormány kereskedelmi minisztere volt és jelenleg a szófiai egyetemen a statisztika tanára.

— **Esztergom ünnepélyesen fogadta leváltott zászlóalját.** Esztergomból jelentik: Egy 9 hónappal ezelőtt a harctérre elindult és most visszaérkezett esztergomi zászlóaljat a város és vármegye közönsége Késmárki-Frey Vilmos főispánnal az élén lelkes ünnepléssel fogadott. A hadtestparancsnok helyettese beszédet intézett a zászlóalj tisztikarához és legénységéhez s elismerését és köszönetét tolmácsolta hősies kötelességteljesítésükért. Ezután felolvasta azoknak a tiszti és legénységi állománybelieknek a nevét, akiket a kormányzó hősi magatartásukért kitüntetett. Etter Jenő dr. polgármester üdvözlő szavai után az ünnepség a zászlóalj díszmenetével ért véget.

— **Megnyilt az első magyar címerkiállítás.** Vasárnap előkelő közönség jelenlétében ünnepélyesen megnyitották a Nemzeti Múzeumban az első magyar címerkiállítást, amelyet Ferenczyné Haranghy Erzsébet, az országos levéltár megbízott címerfestőjének munkáiból rendeztek meg. A kiállítás augusztus 29-ig hétköznapokon délelőtt 9—1 óráig áll a nagyközönség rendelkezésére.

— **Tomcsányi Vilmos Pál kormányzói biztos körútja.** Ungvárról jelentik, hogy Tomcsányi Vilmos Pál kárpátaljai kormányzói biztos a beregi közigazgatási kirendeltség területén egésznapos körutat tett. A kormányzói biztost útjára elkísérték Halász Géza és Mágócsy-Dietz Sándor miniszteri tanácsosok, továbbá Tomcsányi József, a külkereskedelmi hivatal előadója. A kormányzói biztos az ilosvai járásban megszemlélte a tejszövetkezeteket, meglátogatott több ipartelepet és gyümölcsértékesítő szövetkezetet, úgyszintén tájékozódott a közigazgatási hatóságok munkája felől is. Tomcsányi Vilmos Pál mindenütt behatóan beszélgetést folytatott a községek vezetőivel és a helyszínen tájékozódott a lakosság életviszonyai és legsürgősebb szükségletei felől.

— **Kassa városa gyermekeket nyaraltat.** Pohl Sándor polgármester az idén is megvalósította Kassa város gyermeknyaraltatási akcióját. A csermelyvölgyi kioszk épületében 108 leánygyermek nyaral. Julius 24-től kezdve 100 kisfiú fog üdülni három hétig a Csermelyvölgyben.

— **Gettóba kerülnek a szófiai zsidók.** Szófiából jelentik: A belügyminiszter közlése szerint mindazokat a zsidókat, akik a bolgár fővárosban élnek, kötelezik arra, hogy gettóban lakjanak

— **Antal Lajos szerint a magyar születési arányszám visszaesése Trianonra vezethető vissza.** Antal Lajos, az egészségpolitikai társaság elnöke „A magyar népesedés kérdései" címmel tanulmányt írt. Tanulmányában megállapítja, hogy a születési számok Magyarországon az 50 esztendő előtti 44 ezrelékes értékről 20 ezrelék körüli értékre csökkentek. Különösen a középosztálynál tapasztalható a születések nagymérvű csökkenése. A magyar házasságok egyötöde meddő, a házasságok 64.3 százaléka nem teljesíti a nemzettel szemben biológiai kötelességét. A magyar népszaporodási szám 6 ezrelékével szemben Románia természetes szaporodása 11.5, a volt Jugoszláviáé 12, Szlovákiáé pedig 9.1 ezrelék. Ezek a számok azonban Antal Lajos szerint nem a magyarság biológiai megöregedését jelentik, hanem a Trianonra vezethetők vissza.

— **Talpára esett a harmadik emeletről.** A Lónyay-utca 42 számú ház harmadik emeletéről az udvarra vetette magát egy 17 éves budapesti munkáslány. Csodálatos módon talpára esett és csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett. Azért akart öngyilkos lenni, mert apja tilalma ellenére egy fiatalemberrel moziban volt és emiatt összeszólalkozott apjával. A mentők a leányt kórházba vitték.

— **Tábori postacsomagok szállításának felfüggesztése.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes helyről értesítik a nagyközönséget, hogy a kettővel kezdődő tábori postaszámokra csomagok és árumintaküldemények szállítása további intézkedésig szünetel. A csomagszállítások újból való megindításáról a nagyközönség a rádió és a sajtó útján nyer tájékoztatást.

— **Pest megye megkezdte a Nagy-Budapestre vonatkozó ellenjavaslat összeállítását.** Jelentettük, hogy Pest megye közigazgatási bizottsága megbízta vitéz Endre László alispánt, hogy Szendy Károly polgármester Nagy-Budapestre vonatkozó tanulmányára készítsen ellenjavaslatot, feltárva abban a vármegye álláspontját. Az alispán a javaslat összeállítását már megkezdte. Hangsúlyozza, hogy Pest megye az elkövetkezendő évtizedekben kívánta a kormány segítségével jóvátenni az elmult évszázadoknak a magyarság duna-tiszaközi nagy rezervoárjával szemben elkövetett mulasztásait, ezeket a terveket viszont Nagy-Budapest megvalósítása kerékbe törné, mert a vármegye bevételeit a pestkörnyéki övezet elcsatolása olyan nagymértékben csökkentené, hogy minden további beruházás a megye területén lehetetlenné válnék. Hogy az elmaradt bevételek pótlására a főváros kártérítést fizetne a megyének, ez ellenkezik az önkormányzat elvével. Nagy-Budapestet, az alispán szerint, hatalmi szóval is csak a törvényhozás és a kormányzat együttes akarata alakíthatja ki. Közigazgatási tekintetben is számos kifogást említ fel az ellenjavaslat, amelyet az alispán a közeljövőben juttat el az érdekelt hatóságokhoz.

— **Vas megye 96 községében állítottak fel gyermekotthont.** Szombathelyről jelentik: Az országos nép- és családvédelmi alap támogatásával Vas vármegye 96 községében állítottak fel napközi otthonokat, amelyekben julius és augusztus folyamán ötezer gyermekről gondoskodnak. Egyes községekben, ahol ennek szüksége mutatkozik, étkeztetéssel is egybekapcsolják a gyermekgondozást.

Egyre nehezebb lesz már számontartani, hogy az angol világbirodalom birtokállományát, anyagi hatalmát ki rendítette meg jobban: az ellenfél-e, vagy a szövetséges, a testvér angolszász demokrácia?... Mert úgy fest a dolog, hogy minden nagyobb katonai vereség után, amely visszaszorította az angolokat nyugaton, Afrikában, a Távolkeleten vagy az oceánokon, újra és újra jelentkezett a jóétvágyú fiatal rokon s valamilyen ürüggyel megszállt, elfoglalt, bekebelezett egy-egy szigetet, egy-egy régi brit gyarmatot. Lehet, hogy a korlátlan business hazájában csakugyan mindenki szívügynek tekinti a demokrácia megvédelmezését, de a jelek szerint legalább annyira fontosnak és kihasználandónak látja a páratlan harácsolási alkalmat is. Eleintén támaszpontokkal kellett fizetnie Churchillnek minden hadianyagszállítmányért, azután kis híja mult, hogy egy ravasz fordulattal az ausztráliai dominiumot is el nem csalták a brit koronától. Ha a Csendes-oceánon, a Fülöp-szigeteknél és Hawaiban olyan keserves csorba nem éri az amerikai presztízst, talán oda is dobta volna magát az ötödik kontinens az USA oltalmazó karjaiba. Ettől a zsákmánytól egyelőre elesett Washington, de a sokkal közelebb fekvő Kanada már alighanem ölébe hull s ezzel a ténnyel megkezdődik a nyugati féltekén való uralom biztosítása az Egyesült Államok számára. Az amerikai csapatok már meg is érkeztek Kanadába s bármilyen furcsán hangzik: úgy fest ez a megszállás, mint annakidején a szovjet „protektori" megjelenése a Baltikum országaiban...

Boldogasszony-telep Ersekujváron

Érsekujvár, július 13.

Vasárnap ünnepélyes keretek közt avatták fel azt *a harminc család* részére épült tizenöt ikerházat, amelyet az *országos nép- és családvédelmi alap keretében* Érsekujvár város közjóléti szövetkezete épített. Az ünnepségen a belügyminiszter képviseletében megjelent *Kádár* László Levente dr. államtitkár is, akit *Thuróczy* Károly főispán üdvözölt. *Thegzes* László dr. körzeti szociális felügyelő tett jelentést ezután az államtitkárnak az új családiházak építésének részleteiről.

Egy-egy családiház építési költsége a telekkel együtt 8250 pengő, amit az új tulajdonosok *huszonöt év alatt, lakbér formájában, havi részletekben törlesztenek le*, s az összeg végleges letörlesztése után a ház az ő tulajdonukba megy át. Minden lakáshoz egy-egy *konyhakert* is tartozik. Az új családiházak telkeit Érsekujvár város bocsátotta az országos nép- és családvédelmi alap rendelkezésére. Az új telepen 161 gyermekkel összesen 221 személy nyert egészséges családi otthont.

Az államtitkár a jelentés meghallgatása után *felavatta a házakat*, majd a kulcsok átadásával a juttatottak birtokába bocsátotta azokat. Ezután *Rézler* Gábor dr. polgármester ünnepi beszédben köszönte meg a belügyi kormányzatnak a telep létesítése körüli kifejtett fáradozását. A juttatottakat őszinte szavakkal figyelmeztette a nemzet iránti kötelességeikre, majd utalt arra, hogy az új házakat, amelyek sok magyar családnak nyújtanak boldog otthont, híven a magyar nemzeti tradiciókhoz, *felajánlják az ország védasszonyának s a telep éppen ezért a Boldogasszony-telep nevet fogja viselni.*

Csiz jód-bróm-konyhasós gyógyfürdő
Idény V. 10—IX. 30. (Gömör m.)
Kérjen prospektust.

— **Kecskeméten megkezdték a cséplést.** A kecskeméti gazdák a kormány felhívására arra törekszenek, hogy a gabona minél előbb raktárakba kerülhessen. Felsőszentkirály-puszta már szombaton megkezdték a cséplést és hétfőn újabb négy cséplőgép állott munkába Kecskeméten.

— **Rendőrbírói ítélet a textilkereskedelmi bejelentések elmulasztása miatt.** A textilközpont által elrendelt bejelentési kötelezettség késedelmes teljesítése, illetőleg elmulasztása miatt a budapesti V. kerületi rendőrkapitányság büntetőbírája Klinda László Károlyné textilnagykereskedőt 150 pengő, Csatári Ferenc textilnagykereskedőt 100 pengő, Ipsics Oszkár textilnagykereskedőt 80 pengő, Biró Ferenc textilnagykereskedőt 60 pengő, Ackerman József takácsot 50 pengő és Vértes Árpád bútorszövet- és szőnyegkészítőt 40 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletek jogerősek. Ugyanezen rendőrkapitányság büntetőbírája Brück Miksa és társa textilgyárosokat 300 pengő, Pártos Zsigmond szőnyeg- és pokróckereskedőt 200 pengő, Szilárd Miksa textilnagykereskedőt 100 pengő, Brück Sándor és fia textilnagykereskedőt 40 pengő pénzbüntetésre ítélte. A kecskeméti rendőrkapitányság Schreiber Márkus kötő- és hurkolóüzemét 100 pengő pénzbüntetésre, a szegedi rendőrkapitányság pedig Magymihály Gáspár textilnagykereskedőt, valamint Tóth Kálmánné takácsot egyenként 50—50 pengő pénzbüntetésre ítélte jogerősen.

Házasság

Kocziszky Klárit eljegyezte *Balthazár* Gyula m. kir. főhadnagy. (Minden külön értesítés helyett.)

Márkos Etelka (Budapest) és *Kiss* Béla székesfővárosi polgáriiskolai tanár julius 11-én tartották esküvőjüket a csíksomlyói kegytemplomban.

Poszlávszky Valéria és *Tóth* Gáspár jegyesek.

Réthly-Paraj Baba és *Körmendy* Valér dr. július 1-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Három születésnapi torta

A kisbaba egy évben született a háborúval. Egy időben készítették a kelengyéjüket is: az egyiknek sziromkönnyű, szalagos ingecskéket, a másiknak páncélingü tankokat és töltényszalagos gépfegyvereket... Egyszerre születtek, csakhogy a háború hamarább nőtt. De maradjunk most a kisbabánál.

Alexandra a legkeresettebb angliai klinikán, — a londoni német kórházban, — látta meg a napvilágot... A kórházat még Viktória királynő férje, a német Albert herceg építtette... A kórház vezetői, orvosai és ápolószemélyzete 1939 őszéig németek voltak. Az ottani német ápolónővérek mai napig Viktória-korabeli szabású, bőszoknyájú és feszes derekú, kék alapon grizpettyes mintájú ruhákat, szoknyahosszúságig érő, kantáros keményített köténveket, s kis pártaszerű főkötőket hordanak, melyeket kemény, fehér csokor erősít meg az álluk alatt...

A kisbaba tehát a „german hospital"-ben, Albert herceg kórházában született, s Margaréta nővér karjában kezdett el először sivalkodni...

Egy év mulva, a kisbaba első születésnapján, már megreszkettette az angol villák körüli pázsitot a zuhanó bombák dörreje. De Alexandra számára még tejszín volt az élet, s arca rózsaszínebb lett rózsaszínü ruhácskájánál, mikor elébe tették az első születésnapi tortát. Az angol születésnapi tortában több volt a sütemény, mint a krém, tetejét hab, cukorkák és ezüstpitykék díszitették, s a középen cukorgalamb egy égő gyertyát tartott. Az első esztendő stílszerüen zárult Alexandra számára: édes volt, könnyü és színes, mint egy habcsók.

A második születésnap Kanadában érte a kisbabát. A szülők a legmodernebb közlekedési eszközön, de mégis egy kicsit bibliai módon menekültek a kisdeddel, az üldöző, véresfogú szörnyeteg: a háború elől.

Alexandra egy montreali hotelszoba ágyában aludta ebédutáni álmát, mig édesanyja lóhalálban beszerezte a születésnapi kellékeket: egy hatalmas japán gumilabdát (made in Japan), egy fökötős kanadai posztóbabát (a 10 centes Woolworth áruházból), s az obligát tortát... Hazatérve, a szállodai szoba előtt még egy meglepetés várta. Óriási dobozban, méteres alvóbaba... A csatolt névjegy tanusága szerint a montreali detektívcsoport ajándéka. A hazatérő magyar követség tagjait felügyelő kanadai detektívek adták össze...

A következő születésnapot már a Rózsadomb tetején ünnepeltük. Alexandra aranybarna szemében idén már három gyertya lángja csillogott. S még mindig édes számára a torta! Alexandra, aki egyidős a háborúval, még mindig nem tud semmit a születésnapi riválisról.. Hiába, az Alexandrák Isten háború nélküli országában élnek.

De mi lesz a negyedik gyertyagyujtáskor?!

A felnőttek egyetlen reménysége, hogy a gyerekek olyan lassan nőnek. Még kinőhetik a háborut. **Károlyi Amy**

— Két francia hadihajó kijátszotta az angol hajóhad éberségét. Vichyből jelentik: A „Gloriose" francia tengeralattjáró és a „Diberville" torpedónaszád Madagaszkárból jövet a Jóreménység-fokon át ideérkezett. A két hadihajóegység hosszabb időt töltött Dakarban és mindvégig kijátszotta az angol hadihajók éberségét.

— Gyilkos vihar Mezőtúron. Mezőtúr és határa felett hatalmas vihar vonult végig, amely fákat csavart ki, kerítéseket döntött be és tetőket sodort le. Villámcsapás hét emberéletet oltott ki. A villám által halálra sujtottak közt van Csörsz Sándor és felesége, akiket a mezőn ért a vihar.

— A bérautóvállalatok üzemének korlátozása. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter módosította a géperejü bérkocsivállalatok üzemének korlátozásáról 1941-ben kiadott rendeletét. A módosítás értelmében julius 20-tól kezdve azok a telephelyes géperejü bérkocsiiparosok, akiknek iparengedélyét (iparigazolványát) Budapest területére állították ki, továbbá azok a géperejü bérkocsiiparosok (akár közhelyen, akár pedig telephelyen a közönség rendelkezésére tartott gépjáróművel gyakorolják iparukat), akiknek iparengedélyét (iparigazolványát) Albertfalva, Békásmegyer, Budafok, Budakeszi, Budaörs, Budatétény, Cinkota, Csepel, Csömör, Kispest, Kistarcsa, Mátyasföld, Nagytarcsa, Nagytétény, Pesthidegkut, Pestszenterzsébet, Pestszentimre, Pestszentlőrinc, Pestújhely, Rákoscsaba, Rákoshegy, Rákoskeresztúr, Rákosliget, Rákospalota, Rákosszentmihály, Sashalom, Soroksár, Törökbálint, Ujpest, Üröm területére állították ki, csak Budapest középpontjától légvonalban számított 75 kilométeres sugarú területen fuvarozhatnak.

Uj Magyarság
telefonszámai: 1-464-20, 1-464-28
1-464-29, 1-444-00

— Csangkájsekné Amerikába utazott. Sanghájból jelentik: Hír szerint Csangkájsek tábornagy felesége Csungkingból Amerikába utazott. Utjának az a célja, hogy személyesen járjon közbe a Csungkingnak szánt hadianyagok sürgős elküldése érdekében. Hivatkozni fog arra, hogy figyelembe véve Csungking súlyos katonai helyzetét, az amerikai szállitmányokra a lehető legsürgősebb szüksége van Csungkingnak.

— Tardieu állapota rosszabbodott. Nizzából érkezett jelentés szerint Tardieu volt francia miniszterelnök állapota az utóbbi napokban rosszabodott. Tardieu, mint ismeretes, teljesen megbénult és elvesztette beszélőképességét.

— Egy éjjeliőrt elitélte betörésért. Bécsből jelentik, hogy az ottani különbiróság kétévi fegyházra ítélte Täubl József 55 éves éjjeliőrt, aki egyik bécskörnyéki helységben egy ismeretlen ember társaságában betörést követett el egy gazdaságban. Az ismeretlen betörő az éjjeliőr segédkezésével harminc szárnyast levágott és magával vitt. Täubl a segédkezésért 140 márkát kapott. A bíróság a cselekmény elbirálásánál figyelemmel volt arra is, hogy a betörést a légoltalmi sötétség leple alatt hajtották végre. Az éjjeliőr büntársát nem sikerült kinyomozni.

— A közélelmezési ügyosztály felhivása a közönséghez. A főváros közélelmezési ügyosztálya felhivja a közönség figyelmét, hogy az utcai hirdetményekben és a sajtóban közzétett közellátási rendelkezéseket mindenkor olvassa el és a hatóság rendelkezéseit pontosan tartsa be. Köztudomású, hogy Budapesten mindenki idejében, a lakásán, a házfelügyelőtől megkapja nemcsak élelmiszerjegyeit, de minden nyomtatványt és igazolást is, igy például a nyaralási közellátási igazolványt, a befőzési cukorigénylési nyomtatványokat és a testimunkás pótjegyeket. Különösen nyomatékosan figyelmezteti a közellátási ügyosztály a lakástváltoztatókat, hogy a lakáscserét a régi lakásuk szerint illetékes jegyfiókban azonnal jelentsék be. A jövőben mindazokat, akik a felszólitásnak nem tesznek eleget, a fennálló kormányrendeletek értelmében az élelmiszerjegyközpont útján kihágás miatt feljelentik.

— Egy cirkuszi oroszlán előadás közben megsebesitette idomitóját. Bécsből jelentik: A Renz-cirkuszban a Hagenbeck-állatsereglet idomított állatainak mutatványai során Adamsky idomító egyszerre tiz oroszlánnal végeztetett gyakorlatokat. Az állatok békésen engedelmeskedtek parancsainak. Kedvenc oroszlánja, Soliman, egyszerre csak morogni kezdett és a következő pillanatban az idomítónak ugorva mancsával hatalmas csapást mért karjára. Adamsky nem vesztette el lélekjelenlétét, ostorával az állatot ismét helyére kényszerítette és éles fájdalmát leküzdve, folytatta a mutatványokat. A közönség jóformán semmit sem vett észre. A mutatvány után az idomító ájultan esett össze. Súlyos sérülésével kórházba szállitották.

— Tizenkét embert maga alá temetett a bedőlt istálló. Nyiregyházáról jelentik: Biri szabolcsmegyei község határa felett szombaton éjfélkor orkánszerű vihar vonult át. A felhőszakadás a Becsali-tanyán alámosott egy istállót, amely összeomlott és maga alá temetett 12 embert, akik a vihar elől menekült oda. Az eddigi jelentések szerint egy ember meghalt, három súlyosan, a többi könnyeben sebesült.

x Cukor nélkül és kevés cukorral dzsem és lekvár befőzését, továbbá a most kapható nyersanyagokból vitamindús ételek készitését mutatják be az elektromos müvek Eskü-út 5 szám alatti villamos főzőbemutató előadásain. A legközelebbi előadások julius 15-én, szerdán délután 5 órakor és julius 16-án és 17-én, csütörtökön és pénteken délelőtt 10 órakor kezdődnek. Részvétel díjtalan.

Szinház, Film, Müvészet

Tobruk és Szebasztopol bevetele az Ufa-huradóban

Az Ufa 145-ös számú hiradójában az északafrikai győzelem képeit és a Szebasztopol erődjeiért folytatott ostrom felvételeit adta. Azóta a német haderő elfoglalta Szebasztopol városát, az összes bevehetetlennek hitt erődöket és diadalmasan nyomul előre kelet felé. Amikor a közönség az afrikai hadszintér nagy hősét, Rommel vezértábornagyot megpillantotta a filmvásznon, tapsorkán, éljenzés tört fel, a mosolygó, bizalmat keltő, barnára sült marsall felemelő hatást gyakorolt a nézőkre. Az afrikai győzelmek után is eltelt egy hét és az Ufa-világhiradó már részletesen hozza Tobruk bevételének filmkockáit. Látjuk Északafrika legjobban kiépitett erődjét, amelyet páncélos fedezékek, a bunkerek százai, ellenséges repülőterek és egy 25 kilométer széles, 15 kilométer mély aknamező védelmezett. A német-olasz egységek támadásának azonban mindez nem tudott ellentállni. Az ujhiradó még szemléltetőbb és talán még izgalmasabb képekben mutatja be az afrikai háború perzselő melegében lefolyt egyik döntő csatáját. Ugyancsak ez a hiradó mutatja be Szebasztopol városának utolsó napjait.

*** Abonyi Tivadar németországi rendezése.** A frankfurti állami színház főintendánsa, a nálunk is nagy rokonszenvnek örvendő Hans Meissner még az elmult színházi év folyamán meghivta Abonyi Tivadart, a Nemzeti Színház kitűnő müvészét és rendezőjét, hogy Frankfurtban rendezzen egy magyar darabot. A vendégszereplés most megvalósul: Abonyi Tivadar rövidesen Frankfurtba utazik, hogy ott a Bizáncot, vagy pedig a Kék rókát rendezze. Hogy a két darab közül melyik kerül színre, az rövidesen eldől, amikor Abonyi Tivadar és Hans Meissner Frankfurtban megbeszélik a vendégrendezést.

Kifogástalanul működik a szigetszinpad világitása

A szigetszinpad ujdonságának, a „Bécsi keringő" premierjének napján, pénteken este sajnálatos hiba folytán a világitás rosszul működött, a második felvonás közepétől kezdve hosszabb ideig kénytelenek voltak az előadást megszakitani. Az elektromosmüvek emberei már szombatra kijavitották a müszaki hibát, új transzformátort szereltek be, ügyhogy a szombati és vasárnapi előadást semmi sem zavarta meg. A „Bécsi keringő" iránt hallatlanul nagy az érdeklődés: a Strauss-operettet nagy rokonszenvvel fogadta a közönség és a jegyek majdnem mind elővételben kelnek el. A pompás kiállitás, a látványos és szinpompás rendezés mellett kétségtelenül legelső helyen áll a neves müvészek játéka, így elsősorban Réthy Eszter és Pataky Kálmán szereplése.

Uj tengerészfilm

Romolo Marcellini, az ismert olasz filmember most fejezi be a Celza-film „M. A. S." cimü legfrissebb produkciójának felvételeit. A film hét tengerészről szól, akit szolgálattételre hivtak be. Az edcigi életükből teljesen kizökkentett tengerészek a háború napjainak mulásával arra a megállapitásra jutnak, hogy magánügyeik, amelyeknek kezdetben megkülönböztetett fontosságot tulajdonitottak, az események nagyságával mindinkább háttérbe kell, hogy szoruljanak. A film egyetlen női szerepét a német származású Vera Bermann játssza, a forgatókönyvet Giuseppe Zucca, a neves fiatal olasz iró irta. A hét tengerész között Bianchi, Motari, Checchi és Pavese, az ismert olasz filmszinészek szerepelnek.

Ma 7-kor Romantikus-est

Szfőv. Zenekar, vez.: Berg Ottó, közr.: Banda Ede. Dvorak: Gordonkavers., Uj világ szimf., Smetana: Moldva. Fővárosi Képtár.

*** Megjelent az Operaház évkönyve.** Az Operaház elmult évadjáról szóló évkönyv megjelent. A bérlők az évkönyvet csütörtöktől, július 16-tól kezdődően díjtalanul vehetik át az Operaház I. emeleti irodájában délelőttönkint 10—1 óra között.

*** Szabadtéri előadás Zomborban.** Nem mindennapi érdekességű szabadtéri előadásra készül Zombor városa: több fővárosi és vidéki müvész, valamint a zombori mükedvelők közreműködésével julius 25-én, szombaton este a Szentháromság-téren előadják Herczeg Ferenc „Bizánc" cimü drámáját. A szabadtéri előadás rendezője *Szentiványi* Béla, a diszleteket vitéz *Zsombory* József, a Nemzeti Színház szcenikusa tervezte és a közzenét a honvédzenekar játssza. Konstantin császárt *Szakács* Miklós, a kolozsvári nemzeti színház tagja alakitja, mig a többi szerepben *Nizsinszkij* Tamara és *Koltay* Gyula, a Nemzeti Színház müvészei, *Szép* Ilonka, *Nagyajtay* György, *Bathó* László, *Botond* Mária, az Uj Magyar Színház fiatal tagjai és több vidéki színész lép fel.

*** Bemutatás előtt a „Jelmezbál".** *A közeljövőben bemutatásra kerülő „Jelmezbál" cimü magyar filmújdonság egyik érdekes jelenete, amikor a neves orvostanár feleségét alakitó Szörényi Éva revolvert ragad és reálő Greguss Zoltánra, aki egy divatos festő szerepét alakitja a filmben. Szitnyai Zoltán meséje szerint ez a jelenet akkor játszódik le, amikor az asszony éppen jelmezbálba készül és szobájába az üveges verandán keresztül behatol egy rossz külsejü férfi. A revolver eldördül és a betolakodó földre bukik. A filmtörténet ezután azt meséli el, hogy miképpen derül ki a félreértés. A filmben Ajtay Andor játssza a férfifőszerepet s mellette Szörényi Éván és Greguss Zoltánon kivül Turay Ida, Bilicsi Tivadar, Mihályffy Béla, Bodnár Elek és Fáy Béla kaptak nagyobb feladatokat.*

*** Ujra müsoron a Manderley-ház asszonya.** A mult év egyik legnagyobb sikerü filmje, a „Manderley-ház asszonya" rövidesen újra müsorra kerül. Laurence Olivier és Joan Fontaine felejthetetlenül szép filmjátékát a főváros egyik intim szinházába újitja fel.

*** Müvészeti ösztöndijak.** A képzőmüvészeti főiskola rektori tanácsa pályázatot hirdet a miskolci müvésztelep három ösztöndijára, egy-egy müterem ingyenes használatára. A pályázaton a képzőmüvészeti főiskolát végzett, vagy ezzel egyenrangú képzettségü fiatal képzőmüvészek vehetnek részt, akik a miskolci müvésztelepen továbbképzés céljából tanulmányaikat akarják folytatni. A pályázók kérvényüket a kultuszminiszterhez cimezve, most julius 31-ig a képzőmüvészeti főiskola rektori hivatalához (Budapest, Andrássy-út 71) nyujtsák be, a megfelelő iratokkal együtt. Az adományozás 1942 november 1-től kétévi időtartamra, 1944 október 31-ig szól.

*** Tersánszky J. Jenő új regénye a Nemzeti Könyvtárban.** A Nemzeti Könyvtár, amely hosszú idő óta szivós harcot folytat az alantas irányzatú ponyvairodalom ellen, programjához méltóan ezúttal megint a legjobb magyar irodalom kincsestárából merit, amikor új kiadványában Tersánszky J. Jenő „Az átok" cimü kis regényét adja az olvasó kezébe. „Az átok" a falu furcsaságaira vet világosságot. Hőse a cigányasszony, aki könnyen fakadó átkozódásokkal akarja megzavarni a falu békéjét és a kisbiró, aki igaza tudatában fellázad a falu hatalmassága ellen. A két ember más-más indítékú lázadása mulatságos helyzeteket teremt, bajokat, sebeket kapar fel, hogy végül a kiegyenlítődés megnyugtató harmóniájában olvadjon fel minden. A pompás kis regény, melyet Fáy Dezső érdekes rajzai élénkítenek, mától kezdve mindenütt kapható. Ára 24 fillér.

DIJMENTES
MARGITSZIGETI
BELÉPŐJEGY

A Sziget-Szinpad szabadtéri előadásaira ELŐVÉTELBEN megváltott jegyek díjmentes belépést biztositanak a Margitszigetre. Jegyek elővételben KIZÁRÓLAG csak az alábbi irodákban kaphatók: Kulturjegyirodák: IV., Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 18—99—99. VI., Teréz-körut 2. Tel.: 22—01—02. VII., Péterfi Sándor-u. 12. (MABI). Tel.: 42—75—30. Stádium jegyirodák: VIII., József-körút 5. Tel.: 14—00—00. Corvin-Áruház. Tel.: 14—50—56. IBUSz-jegyirodák: Vigadó-téri főiroda: Telefon: 181—374. Autobus Tours Vörösmarty-tér. Telef.: 186—544. Christophoros. IV., Kossuth Lajos-u. 5. Tel.: 187—502. „Pest" jegyiroda: VII., Erzsébet-körút 7. Tel.: 422—985. „IBUSz—MÁVAUT". Mussolini-tér. Tel.: 42—43—43. IBUSz-könyvkereskedés, IV., Váci-u. 1—3. Tel.: 181—640. MEFHOSz UTAZÁS. IX., Ferenc-krt. 38. Tel.: 187—274. Az elővételben váltott jegyeket a fenti irodák díjmentesen házhoz szállitják.

BÉCSI KERINGŐ előadása
hétfő kivételével minden este ½9 órakor kezdődnek.

„Hazájának művészi értékeit mesteri formában juttatta érvényre"

Beszélgetés Abonyi Tivadarral frankfurti rendezéséről és németországi élményeiről

Megemlékeztünk röviden arról a jelentős sikerről, amelyet *Abonyi* Tivadar a Nemzeti Színház kiváló rendezője Frankburtban ért el Herczeg Ferenc „Kék róka" című darabjának rendezésével. Munkája nagy elismerést szerzett, amely abban is megnyilvánult, hogy a jövő igényre újabb meghivást kapott német klasszikus darab rendezésére.

A németországi sikerre felfigyel az itthoni közönség is, amely Abonyi Tivadart és munkáját méltányolja. Éppen csak azt nem tudják elegen, hogy *sokoldalu művész: színésznek, rendezőnek, színésziskolai tanárnak és festőművésznek* egyaránt kitünő. Régóta ismerjük és kisérjük figyelemmel érdemes munkáját. Bejárta Európa nagyvárosait szinházi és képzőművészeti tanulmányokat folytatott.

A *Nemzeti Színházban* közel *huszonöt darabot rendezett*, köztük a Medici Katalin, VII. Gergely, Cseresznyés, Harang és kalapács, Színarany, Rembrandt, Urhatnám polgár, Farkaskaland, Ordasok című darabokat, s legutóbb Greban Igazi passió című színjátékát. Most készíti elő a jövő idényre a Stuart Máriát és Moliere Don Juanját. Rendezéseivel amelyek közt klasszikus és modern darabok egyaránt szerepelnek, komoly elismerést szerzett.

Hans *Meissner*, a frankfurti állami színházak főintendánsa, a kiváló német rendező budapesti rendezése idején figyelt fel Abonyi Tivadar munkájára és felkérte vendégrendezésre. Ezt már a mult idényben tervezték, közbejött akadályok azonban mostanra tolták ki. A kitünő magyar rendező *hat hetet töltött Frankfurtban*, ahol Herczeg Ferenc „Kék róka" című darabját rendezte emlékezetes sikerrel.

Magyar sikerek Frankfurtban

Most érkezett haza németországi útjáról Abonyi Tivadar. Beszélgettünk vele frankfurti munkájáról és az ottani színházi viszonykról, benyomásairól. Kérdéseinkre ezeket válaszolta:

— Magas színvonalu előadásokat volt alkalmam látni és hallani Frankfurtban, úgy az operában, mint a prózai színházakban. Meissner főintendáns úr a Kék róka szereposztását is rám bizta azzal, hogy nézzek meg több előadást s a legmegfelelőbbnek ítélt színészek közül, *saját tapasztalataim alapján válasszam ki a szereplőket*. Ezzel igen *nehéz probléma elé állitott*, mert *sok nagyszerű művész közül nem volt könnyű a választás*. Ugyanis minden szerepre több megfelelő művészt is találtam. Végül is nagyszerű együttest állitottam össze, s a lista átnyujtása alkalmával az igazgató és a főintendáns teljes egyetértésével találkoztam. A próbák a lehető legkellemesebb légkörben indultak s végig kiegyensúlyozott, harmonikus módon folytak. A darabot Herczeg Ferenc régi fordításában adták elő s a szereplők lelkesedése mindvégig megmaradt, sőt annyira fokozódott, hogy *a békeidőkre emlékeztető forró hangulatú bemutató előadást eredményezett*. A közönség a felvonásközöket is áttapsolta. Von Wallerstein, Kaiser, Hoffmann, Saalfeld és Georg játszották a szerepeket, akik nemcsak frankfurti, hanem általában német viszonylatban is elsőrangú erők. Előadás végén a közönség nem mozdult helyéről és számtalanszor hivta a lámpák elé a szereplőket.

Most arra terelődik a beszélgetés, hogy a frankfurti színházi kultúra egyike a legrégebbieknek és közvetett hatása volt annak idején a magyar színészet kialakítására is.

— Ugy van, — mondja lelkesen Abonyi —, a frankfurti színészet *multja a XIII. századig, a híres frankfurti misztérium játékok kezdetének koráig nyúlik vissza*. Az európai színházak és igy természetesen a magyar színészet fejlődésébe is nagy szerepet játszott a frankfurti színészet. Az első világháború után a römbergi szabadtéri játékok, amelyeknek megalapitója Hans *Meissner*, európai hirnévre tettek szert. A frankfurti színházi kultúra zárt színpadokon is további magas fejlődést mutat. Ottlétem idején alkalmam volt a drámai színházakban Machet megrázó erejü felujitását, a Johannes Kepler és a Kopernikus előadását, az operában pedig a Don Carlos és Othello előadását megcsodálni. Az előadások a *fantáziadús rendezés egészen rendkivüli megnyilatkozásai* s számomra művészi élményt jelentettek. Alkalmam volt tapasztalni, hogy kitünő honfitásunk, *Huszka* Rózsi milyen közbecsülésben és elismerésben részesül. A frankfurti opera délgetett kedvence és akkor is igen meleg ünneplésben részesült, amikor alkalmam volt meghallgatni.

Lüktető életerő, derüs életszemlélet

A háborús helyzettel kapcsolatos benyomásairól érdeklődünk.

— Nem mulaszthatom el megemlíteni, — válaszolja, — hogy *munkám eredményes kimenetelére nagy befolyással volt az a lüktető életerő, derüs életszemlélet, amely frankfurti tartozkodásom alatt körülvett*. Légitámadások alatt nemzetközi társaság verődött össze szállodám, a Frankfurter Hof pmpásan berendezett óvóhelyén. *Az egyiptmi főmuftitól kezdve japán, olasz, belga, francia diplomatákon és művészeken át Richard Forsterig, az ismert filmszínészig érdekes személyiségek voltak itt együtt* és külön asztalokná kedélyes társaságokat alakitottak. *A higgadságnak, a bizakodásnak őszinte derüjével néznek a németek a jövőbe* és ennek a hangulatnak jótékony hatása alá kerül mindenki, az is, aki idegenből jött.

Megemlítjük, hogy Budapesten olyan hirek is jártak, hogy a németországi rendkivül élénk színházi élet az erősebb támadások megindulása óta lanyhulást mutat. A kérdésre ez volt a válasz:

— Ellenkezően *ilyen fokozott érdeklődést még soha sem láttam színházakkal, mozikkal és egyéb szórakozó helyekkel szemben, mint most*. Sorbanállást csak színházjegyirodák előtt láttam. Példaként megemlithetem, hogy a „Kék róka" bemutatóját követő napon délre már egész hétre eladták a jegyeket. Soha igy nem mentek a színházak, mint most. A németek keményen, *megfeszitett erővel dolgoznak és szórakozva pihennek*. Az asszonyok jól állják a sarat a férfiak munkahelyén is és a legmagasabb rangú férfiak feleségei is dolgoznak. Meissner főintendáns felesége például szintén napi 10 órát dolgozik az egyik gyárban. A német nép magatartása *olyan öntudatos, annyira bizalomgerjesztő, hogy igazán példát szolgálhat*.

Ezekben számolt be a *Magyarság* olvasói részére frankfurti benyomásairól a kitünő rendező, akinek munkáját a német sajtó is nagy elismeréssel méltatta.

Mit mond Meissner főintendáns

Meg kell emlékeznünk arról is, hogy Abonyi Tivadart az a *megtiszteltetés érte*, hogy a sikeres főpróba és a bemutató közt *Meissner főintendáns a frankfurti rádióban beszélgetést folytatott vele*. A főintendáns a beszélgetés során kitért arra a bensőséges színházi együttműködésre, amelyet német-magyar viszonylatban *Németh* Antallal, a budapesti Nemzeti Színház igazgatójával hozott létre és amely egyre jobban elmélyül. Örömmel hangsúlyozta, hogy Abonyi, milyen általános sikert váltott ki munkájával Frankfurtban, a németek egyik legfontosabb színházi, művészeti gócpontján.

Kedves *meglepetést is tartogatott* a rádióbeszélgetésre a főintendáns. Itt közölte Abonyival, hogy *meghivja a jövő idényben német klasszikus darab rendezésére*. A meghivást a magyar rendező természetesen örömmel vállalta.

A főintendáns elutazása előtt rendkivül meleghangú elismerő levél kiséretében küldötte el a jövő évi szerződést. Meissner hosszú leveléből az alábbi néhány sort idézzük: „Különösen meghatott engem, — irja — hogy összes munkatársaim lelkesen és boldogan nyilatkoztak az Ön rendezéséről. Minden szereplő külön hangsúlyozta előttem, hogy *mennyi ösztönzést kapott és mily sokat tanult Öntől* s valamennyien szivükbe zárták Önt. Mindezek alapján megállapithatom, hogy több volt Ön nálunk egyszerű vendégnél, nagyon szivesen látott *jóbarát* volt, aki *hazájának művészi értékeit mesteri formában juttatta érvényre*."

Ezek az elismerő sorok rendkivül értékesek és megtisztelők, hiszen olyan világhirű színházi szakember irta, aki a német színpadokon kivül a sikerek egész sorát érte el az utóbbi években külföldi, igy spanyolországi, belgiumi, olaszországi, budapesti, párisi szófiai, stb. színpadokon. Abonyi Tivarad frankfurti sikere és a német elismerés egyuttal dicsősége egész magyar színházi kultúránknak.

Somody István

BARNA látszer-specialista szemüvege 25 év óta márka, Andrássy-út 26. (Opera mellett).

Véare egu magyar film, amely nem bohózat

SZERELMI LÁZ

Végre egy magyar film, amely nem bohózat! Az utóbbi időben annyi bohózattal traktált filmgyártásunk, hogy komolytárgyú filmjátékot akkor is szivesen látunk, ia egészen nem is tud kielégiteni. A „Szerelmi láz" című filmjátékot gyártó Kolczonay Ervin ötletéből ifj. Lázár István irta. A téma érdekes, filmszerű, kár hogy lényeges részei homályban maradnak, ezeket csak sejtésre bizzák és váratlanul akkor fejeződik be a történet, amikor kifejlődését és megoldását várjuk s egyes részeiben a dialógusok nem elég gördülékenyek.

Budapesti operaénekes Párisban zenetanulmányait folytató leánya rádión hallgatja édesapját, mikor nagy megdöbbenésére az ária közepén megszakad a közvetítés és a bemondó közli, hogy az énekes rosszul lett. A leány szobrásznövendék barátnőjével akar hazájönni, közben azonban kitört a második világháború és csak nagysokára, kerülő úton érkezhetnek célhoz. A leány itthon tudja meg, hogy apja hangját és operaénekesi karriérjét nagy felindulás tette tönkre, hogy felesége, ki előbb az opera karnagyába szeretett bele, külföldre szökött. Ha itt a leány és az anya korára gondolunk, kissé valószinütlennek érezzük a dolgot. A leány a fővárosi cirkuszban talál apjára, ahol mint énekesbohóc müködik.

A sors összehozza a leányt anyja egykori szerelmesével, a karnaggyal, aki most párisi barátnőjének a vőlegénye. A muzsikus annakidején „Szerelmi láz" című szimfóniája komponálásába kezdett, de müvét nem tudta befejezni. Ez is az asszony külföldre szökésével áll kapcsolatban. A történet kissé homályos. A muzsikusban a leány emlékeket ébreszt, újra munkára inspirálja és hatása alatt be is fejezi a szimfóniát. Csakhogy addig sokminden történik. A muzsikus és a leány között szövődő új viszony feldúlja a jegyességet, az újabb izgalmak megölik az apát s a szerelmes leány megtudja, hogy családi életüket a karnagy tette tönkre és akkor már hiába a nagy siker a zenekari mü bemutatóján, a megtört leány búcsú nélkül távozik.

A filmjáték helyenként igen mozgalmas, erősiramú, más helyen azonban visszaesik és aprólékosságával hosszadalmassá válik. Több érdekes jelenete készült a Fővárosi Cirkuszban. Ifj. Lázár István rendező müvészi megoldásokra törekszik és több sikerült jelenetben el is éri célját. A mese bonyolitásában különösen az asszony homályos szerepe körül erőltettséget érzünk. A történet befejezése azért kelt hiányérzetet, mert a néző azt várja, hogy akkor kerül sor a homályos ügyek tisztázására és a problémák megoldására. A film kisebb hibái mellett el kell ismerni erényeit is, amelyek között első helyen áll a hatását nem is tévesztő müvészi törekvés. Dayka Margit és Csortos Gyula kipróbált színjátszó képessége áll az élen s mellettük szép beszédével és dekorativ megjelenésével feltünik Romváry Gertrud, (kár, hogy nem mindig fényképezték jól), Timár helyenként hamis hangot üt meg. Makláry Zoltán most is jóizü. Buday Dénes kisérő zenéje és szimfóniája hatásos.

S. I.

NÖVENDÉKHANGVERSENYEK

A Zeneművészeti Főiskola növendékeinek hangversenyén három zongoristát hallottunk. Böszörményi-Nagy Béla két tanitványát, Kresz Eleonorát és Knaute Tamást hallottuk; Kresz Beethoven 32 változatát játszotta igen ügyesen, Knaute pedig Schumann Kinderszenen-jét helyenkint igen finoman, a lényeget kiemelve. A harmadik zongorista, Lengyel Attila, talán éretteb az előbbieknél. Jó technikája és stilusérzéke van.

Két énekes, Perédi Magda és Tóth Berta szintén szép teljesitményt nyujtottak Schumann és Schubert dalainak tolmácsolásával. Utóbbinak a pianói különösen szépek.

A hegedűsöket Bodonyi István és Kontra Antal képviselte, előbbi egy Bach Adagio és Fuga ügyes és fejlődésképes előadásával, utóbbi pedig Mozart és Vieuxtemps művekkel. Kontráról igen jó a benyomásunk.

A következő növendékhangversenyen főkép versenyművek szerepeltek.

Werhey klarinétra irt versenyművét Apró József, Váczi Károly növendéke játszotta. Hangvétele általában tiszta volt, igen jó uton halad a cél felé. Végh Sándor növendéke, Virág Katalin Viotti, Vig Judit, Gábriel Ferenc tanitványa pedig Saint-Saens versenyművének egy-egy tételét játszották hegedün jó technikai felkészültséggel, elég érett felfogással.

Igen jó zongorista Zakariás Gertrud. A dinamikai különbségek érvényrejuttatása és technikai készség egyaránt megvan benne. Vizvári Magda Delibes-Dohnányi Coppelia parafrázisának előadásával igazolta haladását.

K. D. I.

ANTAL ISTVÁN A KÖNYVRŐL BESZÉLT A RÁDIÓBAN

A magyar könyv, mint minden esztendőben, ezidén is kivonul az utcára, hogy a járókelők milliói előtt tegyen hitet a magyar iró munkásságáról. A könyvnapok előtt, május 29-én, szombaton 19 órakor Antal István dr. nemzetvédelmi propaganda miniszter, Budapest I. műsorán beszélt a magyar könyvről.

MIRIAM DONADONI ZONGORAESTJE

Komoly, kellemes megjelenésü fiatal leány, elsőrendű pianista Miriam Donadoni. Játékát elmélyedés és kidolgozottság jellemzi, gyengéd és finom futamai szinte csipkeszerűek, szólamvezetése határozott és biztos. Műsora első részében régieket, Scarlattit, Bachot, Chopint vett elő. Scarlatti D-dur szonátáját nagyon finoman, Bach C-mol Partita-ját szinte a szerző egyéniségéhez nem illő délvidéki tűzzel játszotta. Chopin jobban hozzásimul egyéniségéhez. A H-moll szonáta maestosoját férfias erővel játszotta, kidomborítva a mű monumentalitását.

Műsora második részében modern olasz szerző, Bastianelli Sonata marinaresca-ját adta elő. A mű — tagadhatatlan tehetséges szerző műve — a legtöbb modern zenemű közös hibájában szenved, t. i. hogy a tiszta zenei technikai kivitelen túl nincs semmi mondanivalója. Imittamott, főleg a mű második részében felcsillan valami mélyebb hangulat is, melyet azonban csakhamar elboritanak a modern pózolások. A művésznő mindent kihozott belőle, ami benne volt, talán többet is. Műsorát Respighivel és Casellával végezte.

szükséges gyárak 55 százalékának építését tudta csak gépek és eszközök rendelkezésére bocsátásával biztosítani, illetve a *megépíthető üzemek a tervbevett műgumimennyiségnek csak 55 százalékát tudták szolgáltatni.* Ezt a százalékot azonban *később még csökkenteni kellett és végül is csak a tervbevett műgumi-termelés 43.6 százalékához szükséges anyagokat és eszközöket sikerült biztosítani.*

Ez év februárjának közepén William *Jeffers* nyilatkozatot tett, amely szerint a *gumigyáraknak tervbevett kiépítése ugyan késedelmet szenvedett,* mivel bizonyos anyagok nem érkeznek be olyan gyorsan, mint ahogy számítottak rá, azonban a program keresztülvitele ennek ellenében is gyors haladást mutat. *A műgumigyártás korlátozásának tényét megerősítette a haditermelési hivatal igazgatójának, Nelsonnak kijelentése is.*

Ez a nyilatkozat beismeri, hogy a *műgumi gyártási terv teljes megvalósítását elhalasztották anélkül, hogy határidőt mondtak volna. Valószínűtlennek látszik, hogy 1943 második felében sikerülne a termelést növelni.* Hogy ez mikor sikerül majd, *az kizárólag és egyedül attól függ, hogy milyen fontosságot tulajdonítanak a repülőgépek, repülőgépbenzin, a szállítóhajók és a műgumi előállításának.* A termelési programot ugyanis a *megszerezhető nyersanyagok és építési anyagok, valamint a különböző hadszintereken jelentkező kívánságok szerint módosítják.*

Nelson nyilatkozta azt jelenti csak, hogy a műgumigyárak évente 430.000 tonnát gyarthatnak, de nem azt, hogy *ennyit tényleg gyártani is fognak, mivel az év első felében termelési kapacitásuk még sokkal kisebb volt, úgyhogy az ezidei műgumigyártás mintegy 300—330.000 tonnára lesz valószínűleg tehető.*

Az illetékes *szenátusi bizottság utolsó jelentése* szerint az USA-ban 1943 első negyedében legfeljebb 2600 tonna műgumit nyertek, míg az év második negyedében 24.000 tonnát, a harmadikban 90.000, a negyedikben pedig 180.000 tonnát akarnak előállítani, úgyhogy *a teljes produkció eszerint nem érné el egészen a 300.000 tonnát.* Igaz ugyan, ehhez még néhány *más kaucsukfajta termelése is járulna, így például a butyl műgumik, a thiocolé és a neopreneé.*

Donald *Nelson* 1942 júliusában a következő képet festette az illetékes szenátusi bizottság előtt *az USA 1942. és 43. évi várható műgumi termeléséről:* — 1942 első felében a különféle kaucsuktipusokból, a buna-S.-ből, butylból, neoprenéből és thiocolból 9400, ugyanez év második felében 22.900 tonna, vagyis *1942-ben összesen és együttvéve 32.300 tonna, 1943 első felében 73.300, második felében pedig 264.700, összesen tehát 338.000 tonna.*

Ebből *az összeállításból mindenekelőtt kiderül, hogy milyen kevés műgumit termelt az USA még 1942-ben.* 1943 év első felében a **termelés** Nelson becslése szerint ugyan **kétszer akkora** lett volna, mint az

[...]mális műgumimennyiséget keverjenek. Az amerikai teherautók gumikerekei, melyek 90 százalékban műgumiból és 10 százalékban természetes kaucsukból készültek, csupán *2000 mérföldön át használhatók, azután tönkremennek, sőt az olyan gumitömlő, amely 30 százalék természetes gumiból és 70 százalék műgumiból készül, szintén csak 5000 mérföldön át használható.*

Gazdasági szabadság?

A reggeli szabadelvű napilap többhasábos cikkben foglalkozik a gazdasági szabadsággal és iparkodik annak védelmében minél több érvet felhozni. Megállapitja, hogy a *szabadverseny olcsóságot jelent* és biztosítja *a megfelelő minőségű árut, a szabad kereskedelem szintén olcsóságot hoz* és egészséges *nemzetközi munkamegosztást* tesz lehetővé. *A szabadföld* az alapja a mezőgazdasági hitelnek. *Az iparszabadság* biztosítja a szabad versenyt és azt, hogy a megfelelő számban álljanak a válalkozók az ipar rendelkezésére.

A szabad termelés nem anarchia, a szabad termelésnél kell leginkább a fogyasztás igényeihez alkalmazkodni. *A gazdasági szabadság* mindég rugalmas, az irányított gazdálkodás pedig bürokratikussá teszi a gazdasági életet.

Ezzel szemben tény az, hogy a *szabad verseny* által megteremtett nemzetközi munkamegosztás számos államban kifejlesztette a *teljesen egyoldalu termelést, az ugynevezett monokulturát,* így pl. Braziliában elsősorban kávét, egy afrikai területen kakaót, a hollandiadi gyarmatokon gumit termeltek stb...

Ennek következménye lett az illető területeknek függése a külföldi behozataltól és a gazdasági válságoktól, a tultermelés, ugyhogy óriási mennyiségü értékes anyagokat, mint például kávét, narancsot, kakaót, stb. kellett megsemmisiteni.

A szabad föld, a szabad ipar, a szabad kereskedelem, a zsidóságnak kedvezett, amely a szabadság jegyében mindenütt tulhatalomra iparkodott szert tenni. A szabad föld azt jelenti, hogy a hitelező, legyen az bárki szabadon elárvereztetheti az államalkotó nép birtokában levő földeket.

Ilyen körülmények között nem csoda, hogy a *népek sem az iparszabadságból, sem a szabad földből, sem a szabad kereskedelemből nem kérnek, mert gazdaasági, szociális és népi szempontok egyaránt a szabadság korlátozását teszik szükségessé, különösen a háborus időkben, de békében is. A gazdasági szabadság tehát végleg megbukottnak tekinthető és annak helyét mindenütt az irányitott gazdálkodás veszi át, amely nem szünteti ugyan meg a vállalkozói kezdeményezést és teret ad a vállalkozói szellem érvényesülésének, azonban az állam által megszabott kereteken belül és csak bizonyos irányban. A gazdasági szabadság elsősorban a haszonszempontokat tartotta szem előtt, azt nézte,* hogy a befektetett tőke minél magasabb hasznot hozzon, tekintet nélkül arra, hogy mi az államalkotó népek érdeke. Ma már a minél tökéletesebb, a minél jobb termelés és a fogyasztás minél zavartalanabb kielégitései a főcél és nem a minél nagyobb haszon elérése.

Azon, hogy a reggeli szabadelvü napilap a *gazdasági szabadság, a liberalizmus mellett tör lándzsát, csodálkozni nem lehet, hiszen a gazdasági szabadság segitette hozzá a zsidóságot Magyarországon gazdasági és kulturális téren megszerzett tulsulyához.*

ZORD NAPOK

Irta: Bruno Brehm

„Zord idők, sziklaszilárd emberekre van szükség" — mondja az őrnagy. — Kérdezem, azért néhanapján egészségesen nevetni csak szabad? „Csak a saját felelősségére" — feleli az őrnagy.

Vállalom a felelősséget.

Este volt és Thermopylét ostromoltuk. Alattunk feküdt a koranyári, a déli napsugár lehelletétől bearanyozott síkság. Keleten szelíden csillogott a tenger, amit itt most először láttunk. A katlan mélyéből idehallottuk az előnyomuló páncélosok csörömpölését. A kisváros: Lamia, akár egy kecskenyáj, úgy kapaszkodott világos házaival a meredek domblejtőn fölfelé. Magasan, egy nyitott erkélyen ültünk, türelmetlenül, hogy meg kell-e még támadnunk az angolokat. A szürkület gyorsan jött. Arrább, a katlan déli részében az angolok bombái a thermopylei úton keresztülvágtak, a magasságban ragyogtak föl, a felhő fátyla mögött. A fiatal rajnai hadnagy, hogy honnan szerezte váratlanul a két üveg rajnai bort, nehéz volna kitalálni. Hűtés nélkül kerültek az asztalra, erre már idő sem volt. A görögök gyantázzák boraikat, hogy megóvják az erjedéstől, számunkra szokatlan az íze. De ez tiszta bor volt. Magasba emeltük poharunkat, de nemcsak a bor izét ittuk, hanem egészen közel éreztük magunkhoz az otthont, a hosszú századok hatalmas munkája jutott eszünkbe, amikor ittunk, az otthoni asszonyok szőkeségét is mintha megízleltük volna, a gyermekek, az erdők, az otthoni felhők árnyéka mind itt voltak velünk, körülöttünk ebben az idegen éjszakában és most tudtuk még igazából, hogy mit jelent a haza, a hazaszeretet. Ittunk, hogy szerencsés legyen a következő nap is és egymásra néztünk, szótlanul.

#

Athéntól délre egy ösvényt kellett felkutatni. Ezen át kis faluba értünk, melyben még nem járt német katona. Homeros és Herodotos nyelvén sehogy sem tudtuk megértetni magunkat. Tehát egy görlitzit ide! Majdnem mindegyik görög faluban akad egy-két világháborús katona, a központi hatalmakhoz átpártolt görög hadosztályok tagja, akiket Görlitzben internáltak, s kellemes emlékük van Németországról.. Amíg csak megjött a görlitzi, a kis téren egymás hegyén-hátán nyüzsögtek az emberek, gyermekek állták körül az autónkat. Ozmánképű rendőr került elő, szétkergette a bámészkodó, ijedt gyermekeket, csak a kiváncsi felnőttek maradtak, az ozmánnak előttük nem nagy tekintélye volt. A tízéves kislány menekült a leggyorsabban, félelem és kiváncsiság között ingadozva leselkedett nagy, sötét szemével, bájos, mosolygó arcával az egyik kapuban. Kiszállítam a kocsiból, elléptem a falusiak bizalmatlan tekintete előtt, néhány pénzdarabot adtam a kislánynak. Sietősen bluzába rejtette, eltűnt a házajtó mögött.

A görlitzi végre megérkezett, de inkább akart, mint tudott utbaigazítást adni, idegen nyelvet könnyen elfelejt az ember.

Az utat megtaláltuk, aranysárga szántóföldeken robogtunk végig, szorgoskezű földművesek arattak. A pásztorokkal ürüpecsenyét ettünk. Örültem, hogy visszautazunk a faluba, hogy a víg kislánykát újra láthatom. Milyen szép, hajlékony és gyorslábú volt, mintha most is magam előtt láttam volna.

Visszakerültünk a faluba, a tér tele emberekkel. Az álldogáló, váró embertömeg közepén, — alig mertem arra nézni — kezében hatalmas virágcsokorral a bájos leányka állt. De hogy kicsinosítva. Szép hollófekete haját úgy kisütötték és agyonfodrozták, hogy olyan volt, mint egy néger törzsfőnök. A könnyű, szakadt mosóruha helyébe rikító nagy csokorral ékesített undorító külvárosi ruhát adtak rá, karcsu, barna lábára méregzöld harisnyát húztak, csak nagy szeme világított és élt szomorú arcában, mintha panaszkodott volna a pompázatos frizura, az elárult gyermekkor miatt. A szegény gyermek balján a kövér ozmán rendőr, jobbján a fontoskodó görlitzi pávaskodott és súlyos szavakkal tolmácsolta a falu legbensőségesebb köszönetét és csak hálából és köszönetről tudott hadarni a hét gyermekével a fogadtatáson megjelenő kövér asszonyság is, aki ríkácsoló hangjával a görlitzit mindúntalan félbeszakította. A tömeg mély bólintásokkal helyeselt. A görlitzi szónoklata, az asszony ríkácsolása után hatalmas tapsorkán zúdult ránk. Gyors mozdulattal elvettem a virágcsokrot a kislány kezéből, a szónokkal kezet szorítottam, barátságosan intettem az asszony és a tömeg felé, a gépkocsiba vágtam magam, s arra lelkesítettem vezetőmet, hogy minél gyorsabban elkerüljünk innen: a sok köszönetből és hálából bizony elegem volt.

#

Alighogy Afrikába értem, már tanácsolták is az öreg afrikai bajtársak: „Csak arra vigyázzon, hogyan állítja fel a sátrát. Védekezzék legalább a homokfuvás ellen, mert ha eső jön, pedig ez valószínűtlen ilyen melegben, mikor ilyen világos, tiszta, felhőtlen az ég, de jön, biztosak lehetünk abban, hogy eső lesz. Uszkálni fogunk, mint az egerek és a sátor is velünk."

Hallgattam a figyelmeztetésre, sátramat csak akkor állítottam föl, miután az égbolt minden egyes ráncát a szürkés, homokos talajról behatóan tanulmányoztam.

Éppen útban voltam, amikor a homokvihar megjött, bemenekültem egyik bajtársam sátrába. Nem láttam semmit sem, sűrű homokköd borított be mindent, finom porhomok lepte el a szememet, az orromat. A sátorfalak lobogtak, de állták a sarat az erős szél ellen is. Zuhogni kezdett az eső, a víz ömlött minden oldalról, a sátorléceket meg kellett támasztani, hogy össze ne essenek. Az én sátram a tengerparton volt, gondolatban le is mondtam róla. Mikor az eső csillapult, az egyik autóval odacsúszkáltam. Csodálatos. Egy őrmester menekült belé, hogy a zivatar ellen védekezzék. Megilletődve bujtam sátramba, az én kedves, afrikai hajlékomba.

Az eső elállt, keresztülmentem a táboron, hogy megállapítsam, mi kár esett. Bajtársamat, aki nyomatékosan óvott, nehogy sátramat a sivatag egyik völgyébe helyezzem, sátrastól együtt magával vitte a víz ereje, minden józan előrelátás ellenére sem volt képes a három bőségesen termő fügefától megválni, melyek ott állták sátra mellett, s arrébb költözni. Az olasz összekötőtiszt sátrából aztán semmi sem maradt meg, eltűnt a sárban. Az olasz főhadnagy tanácstalanul állt előtte, s azt sem tudta, hogy most dühöngeni, vagy inkább mosolyogni lenne érdemesebb.

A reggeli napsugár tündöklött a tisztára mosott világban. A tenger fölött darvak szállták ékalakban. A pacsirtákat meg mintha láthatatlan kéz markolta volna meg, a magasságba dobta őket, trilláztak a kék levegőben. Sokszínű lepkék szállingóztak és a sűrű cserjék körül és a nedves homokbuckákon az esőtől megáztatott és előhívott piros-kék virágok kandikáltak elő. Mint öreg váromok, olyanok voltak a tenger szélén kiemelkedő szikladarabok, habzott a nyugtalan tenger, messze elhallatszott egyenletes mozgásának zaja. A szárazföldről áthatő illatot fujt ide a gyönge szellő. Az utolsó felhők is eltüntek, mélyen lógó tagokkal, dél felé. A tengerparta ültem, gyönyörködtem a felüdült, lehűlt délutánban. Hozzám lépett az autóvezetőm, egy müncheni üveges, rámutat a vadul habzó hullámokra, azt mondja szakértelemmel: „Jó kép lenne ebből, festőművész kellene ide: afrikai hullámverés!"

#

És milyen szépségeket, milyen örömöket találunk most otthon, Sziveringben, amelyek a zord napok keményembereit felviditanák, felüditenék? A mezők még szürkék, a rügyek feszesek, de a kertajtón túl a legelő már zöld és olyan lágy, hogy az ember legszivesebben megsimogatná. Az ibolyák illatosak, fehér virágok pompáznak és amikor este levetem a kabátomat, az füstszagú a száraz avar, a levágott ágacskák tüzének füstjétől. Olyan megnyugtató, olyan pihentető ez a kis tűz a fáradtság után.

A bokrok nyesegetése közben olyan buzgóság lesz urrá rajtam, hogy ágról-ágra haladva ollóm szünet nélkül, pontosan úgy nyelvel és feleselget, amint ezt már gyermekkorombam jókedélyű borbélyoknál csodálkozva láttam.

A minap estefelé egy magas, fiatal szakaszvezető látogatott meg és éppen a kerti tüz élesztgetésénél talált. A tél folyamán a kerítés feldőlt. A tüz kicsi és kialvófélben volt, mellette néhány karó, kerítésdarab, melyeket vendégem azonnal buzgón a tűzre hajított. Aztán leült mellém és néman a tűzbe nézett. „A kerítést eltüzelni" — mondotta kis szünet után, — „ezt Oroszországban tanultuk." Néztük, figyeltük az elhúzó és a szürkületben eltűnő füstöt és a bajtársakra gondoltunk, azokra, akik kint vannak, azokra, akikre minden pillanatban gondolnunk kell, akiknek azt az írást is küldöm, forró üzenettel. Mert ahogyan az ő szívük otthon van a földjeiken, a házaikban, a kertjükben és a munkahelyükön, úgy maradt a mi szívünk is kint náluk, úgy vágyódunk mi is utánuk, a kedves, a drága, a [illegible] bajtársak után.

Fordította: *Mihályfi Jenő.*

mesterséges elvetéléstől. A magától bekövetkező vetélés okai lehetnek: 1. a *pete*, illetőleg magzat vagy a méhlepény, köldökzsinór vagy magzatburkok egyes rendellenességei, mint torzképződés, túlsok magzatvíz, fürtös üszögterhesség (mola hydatidosa) stb.; 2. a *méh* veleszületett fejlődési rendellenességei vagy szerzett betegségei, mint fejletlenség, egy- vagy kétszarvú méh, gyulladás, hátradülés vagy hajlás, összenövések a szomszéd szervekkel, a méhszáj mély berepedései, ritkábban méhdaganatok; 3. *heveny fertőző betegségek*, különösen ha magas vagy hosszantartó lázakkal járnak, mint influenza, himlő, vörheny, kanyaró, tífusz, váltóláz, tüdőgyulladás, kolera; mindezek többnyire előbb a pete elhalásához vezetnek vagy a méh nyálkahártyájába történő vérzéseket okoznak; ilyenkor tehát az abortálás másodlagos folyamat. 4. *idősült fertőző betegségek*, mint tuberkulózis, szifilisz; ezeknek káros hatása a petére néha már fogamzáskor érvényesül, amikor a beteg ondósejt találkozik a petével vagy amikor az utóbbi beteg; 5. *szervi megbetegedések*, mint egyes szív-, vese-, májbajok; 6. *anyagcserebetegségek*, mint diabetes, haladó vészes fehérvérűség; 7. *mérgezések* anyarozzsal, szabinával, kantharidákkal, chininnel stb., de ezekből többnyire csak oly nagy adag okozhatja a vetélést, hogy az már az anya életét is veszélyezteti; károsabb a mérgező anyagokkal való rendszeres, állandó foglalkozás, mint ólommal, higannyal, dohánnyal (nikotin), foszforral stb. 8. *erőművi behatások*, mint esés, ütés, lökés, amelyek vagy az egész testet érik vagy csak a terhes hasat; úgyszintén erős lelki megrázkódtatás, mint ijedtség, félelem, gyászeset; mindezek különösen a terhesség első három hónapjában veszélyesek, még pedig kiválóképen az utolsó hószámtól számított 4., 8. és 12. hét körüli időben.

Az elvetélés tünetei ezen első három hónapban többnyire vérzés, későbbi időben inkább méhösszehúzódások, fájások, esetleg a magzatvíz elfolyásával. Ha a vérzés nem nagyfokú, vagy ha a méhösszehúzódások nem erősek és sűrűn ismétlődők (fenyegető abortus), a terhesség a megfelelő intézkedésekkel (ágybanfekvés, nyugalom, ópiumkészítmények) esetleg még fenntartható a pete minden károsodása nélkül. Ellenkező esetben a pete vagy egészében kilökődik vagy külön lökődik ki a magzat s később a lepény, amivel a vetélés be van fejezve *(abortus perfectus)*, vagy pedig a lepény vagy ennek részei még visszamaradnak (tökéletlen vetélés, *abortus imperfectus)*. Néha a pete, illetőleg a magzat elhalása után ez még hosszabb ideig, hetekig, ritkán hónapokig is visszamaradhat a méhüregben *(missed abortion;* ang., ejtsd: *miszd aborcsn)* s itt bizonyos elváltozásokon megy át (macerálódik, mumifikálódik vagy zsugorodik); máskor üszöggé *(vérmola, húsmola)* változik a pete. Minden abortusnál orvos segítségét kell igénybevenni; a bába segítsége nem elégséges. Néha ugyanis oly nagy lehet a vérzés, hogy az anya életét is veszélyezteti. Visszamaradt pete- vagy lepényrészleteknél gyakran láz lép fel, amennyiben azok rothadásnak indulnak.

Művi abortus, művi, mesterséges vetélés, a terhesség szándékolt megszakítása, ami vagy orvosi tanácsra történik egyes súlyos tüdő-, gége-, szív-, vesebajoknál, ritkábban idegbetegségeknél, csillapíthatatlan hányásnál, még pedig csak oly esetekben, amidőn az anya élete a terhesség következtében a betegség által veszélyeztetve van s a terhesség megszakításával előreláthatólag az anya életben tartható; vagy pedig történik a megszakítás bűnös úton (magzatelhajtás, kriminális abortus), ami — sajnos — rendkívül gyakori, annak ellenére, hogy azt a törvény szigorúan bünteti; történik pedig kényelmi szempontból, hiúságból, gazdasági okokból, házasságonkívüli terhesség és házasságtörés esetében stb.

Megszokott (habituális) abortusról akkor szólunk, ha a nő többizben abortált, még pedig vagy kezdettől fogva vagy az 1—2. gyermeke születése után; ennek oka többnyire vagy általános megbetegedésekben, különösen szifiliszben, vagy pedig az említett méhbajok valamelyikében keresendő. Ilyenkor is mindig orvos tanácsát kell kikérni. A gyógyítás itt az alapbaj ellen irányul és ennek mibenléte szerint vagy már az újabb teherbeesés előtti időben vagy a terhesség alatt. TEMESVÁRY R.

Abortálás előfordul a háziállatokban is. Különböző külső behatások (ütés, rúgás, elesés, túlságos kifárasztás, megázás, hibás tartási és takarmányozási viszonyok stb.) elvetélést idézhetnek elő, ennél azonban fontosabb és sokkal nagyobb gazdasági jelentősége van a háziállatok fertőző elvetélésének. A szarvasmarhák, sertések és a juhok elvetélését az esetek nagy részében a Bang-féle bacillus (B. abortus infectiosi) okozza. A fertőzés következtében a magzatburkokban és a magzatban gyulladásos elváltozások fejlődnek, a magzat elhal és ellökődik. Az elvetélés után gyakran marad vissza hosszantartó méhhurut, ami a további fogamzást gátolja. Hím állatokban (bikákban és kosokban, valamint sertéskanokban) a Bang-bacillus súlyos, esetleg elhalásos heregyulla-

a Boszniában állomásozó magyar katonák életéből vett tárgyú novellákkal szerezte. Nagyon termékeny író volt, dolgozott a szépirodalom minden terén, írt novellákat, regényeket, színműveket, ifjúsági elbeszéléseket. Előadása kiegyenlített, van benne drámai erő, invenciója különösen érdekes, élethelyzetek kitalálásában bőséges. Főbb művei: *Bosnyák képek* (1893), *Bosnyák novellák* (1896), *Oroszok* (1899), *A század gyermekei* (1900), *Férfiak* c. novelláskönyvek, *A második férj* (1895), *A pavlinói csoda* (1901), *A fehér asszony* című regények, a *György úr*, a *Zách család*, *Radovics felesége* című színdarabok. SCHÖPFLIN A.

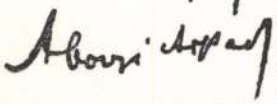

Abonyi *Géza*, színész, szül. 1892-ben Budapesten. 1915-ben a Magyar Színház, majd 1918-ban a bpesti Nemzeti Színház szerződtette, amelynek azóta tagja és a szerelmes szerepkört tölti be.

Abonyi *Gyula*, költő, szül. 1902-ben. Erős és bátor szociális szellemű verseket és novellákat ír napilapokba és folyóiratokba. Verseit *Változatok hat témára* c. kötetben is kiadta.

Abonyi *Kornél* zeneszerző. Két színpadi művét adták elő: Kispesten a *Muskátli hercegnő* c. operettet (1927), a Budapesti Színházban pedig *A bolygó zsidó* c. daljátékot (1928). KERESZTY I.

Abonyi *Lajos* (családi nevén *Márton Ferenc*), író, szül. 1833 jan. 9-én Kisterenyén (Nógrád vm.), megh. 1898 ápr. 28-án Abonyban, ahol földbirtokos volt s ahonnan írói nevét vette. Miután Budapesten jogi tanulmányait elvégezte, visszavonult birtokára, ahol a gazdálkodás mellett egészen az irodalomnak élt, csak 1861-ben működött rövid ideig mint pestvármegyei aljegyző a közigazgatás terén. Számos elbeszélést és regényt írt, az Alföldnek és népéletének kitűnő megfigyelője és rajzolója volt. A Kisfaludy-Társaság már 1867-ben tagjai sorába választotta; a később alakult Petőfi-Társaság legelső tagjai között szerepelt. Önállóan megjelent művei: Regények: *Éjszak csillaga* (1855); *Az egyetem pallosa* (1859); *A mi nótáink* (1864); *Kenyér és becsület* (1865); *Magduska öröksége* (1887); *Az utolsó kurucvilág* (1887); *A pénzes molnár románca* (1889). Elbeszélések: *Regék a kandalló mellett* (1857); *Regék a pásztortűz mellett* (1857); *A fonó krónikája* (1872); *Itt a szép Alföldön* (1878); *A fekete kutya* (1881); *Az özvegy tehénkéje* (1882). Több regényét népszínműnek dolgozta át. Népszínművei: *A betyár kendője* (előadták 1873-ban a Nemzeti Színházban); *Panna asszony leánya* (1875); *Magduska öröksége* (Népszínház, 1888). Összes műveit *Endrődi* Sándor rendezte sajtó alá 20 kötetben (1906—7).

Abonyi Lajos

Abonyi *Sándor*, zoológus, szül. 1881-ben Földeákon (Csanád vm.), megh. 1930 okt. 21., polgári iskolai tanárképző főiskolai tanár, egyet. magán- és állatorvosi c. rk. tanár. Főképen szövettani kérdésekkel és az alsóbbrendű rákokkal foglalkozott.

Abonyi *Tivadar*, színész, szül. 1887-ben. A Népszínház-Vígopera, azután a Magyar Színház tagja volt, majd az Andrássy-úti Színházhoz szerződött. Mint festőművész is működik; a Képzőművészeti Főiskolán tanult.

Ábor, Tibetnek magas hegyektől körülvett DK-i részében élő mongol nép, matriarchatusi szervezetben; pénzük állati csontok.

Aborális (újlat.), az állati test hosszán végigfutónak képzelt tengelynek a szájnyílással ellentétes vége; innen: *aborális nyílás*, a. m. végbélnyílás.

Abordage (fr., ejtsd: *àbordázs*), hajók összeütközése. A nemzetközi tengerjogban használatos kifejezés.

Aborigines néven emlegette az ókori latin néphagyomány Közép-Itália őskori lakóit. Magát e népnevet úgy értelmezték, hogy aborigines azok, kik *ab origine* (= «kezdettől fogva») ott laktak, de ez csak naív szófejtés volt. A monda úgy szólt, hogy ez ősi nép a latinok megjelenése előtt élt és Saturnus isten fennhatósága alatt állott, vagyis e nép virágzása arra a korra esett, mikor Saturnus, a vetés latin istene, még csak királya, nem istene volt a népének s az ő bölcs, jóságos uralkodása *aranykort* varázsolt Itália földjére. KALLÓS E.

Abortálás, *abortusz* (lat. *aborior*, a. m. *elvetélek*), *vetélés*, *elvetélés*, időelőtti szülés, az állati petének időelőtt, embernél a terhesség első 28 hetében való kiküszöbölése az anyaméhből; az ebben az időben született magzat ugyanis még életképtelen. Megkülönböztetjük a magától bekövetkező, spontán elvetélést a művi,

Gutenberg Lex. I. K.

Abonyi Tivadar festőművész

22

* (Színész, mint festő.) Az *Ernst Muzeum* mostani tárlatán egész sereg neves festőművész között szerepel egy név, amely uj a képzőművészet terén. Ez a név meglepetés mindenkinek, nemcsak azért, mert uj tehetség mutatkozik be vele, hanem azért is, mert a név hordozója szinművész. *Abonyi* Tivadarról van szó, aki éveken keresztül Budapest különböző színházaiban működött, most pedig az *Andrássy-uti Szinház* tagja, ahol minden fellépése alkalmával nagy sikere van. A színész sokoldalusága nem ritka jelenség, nem egy színészről tudnuk, aki mint iró is megállja a helyét, hogy csak *Góth* Sándort, *Mészáros* Sándort, a *Nemzeti Szinház* titkárát, legujabban pedig *Csortos* Gyulát, a Rasputin szerzőjét említsük, de mint festő, színész nem igen ismeretes.

Az összes képzőművészeti kritikusok megdicsérték *Abonyi* Tivadart és egyszerre föltedezték s a közönség, amely látogatja a tárlatot, most nem tudja, hogy hol könyvelje el a művészt, a festők, vagy a színészek között-e? *Abonyi* Tivadar megmutatta, hogy tárlaton és szinpadon egyaránt tud érvényesülni. Azt a vitát tehát, hogy hová tartozik igazában, egyetlen egy szóval el lehet dönteni s ez a szó, amely szinpadon és tárlaton egyaránt illik rá, a következő: *művész.*

Uj Nemzedék
1929 II 8

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-szám

Utalvány-szám...../Bi.....ügyosztály.

Fizetési ut

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára által

.....

Pengő .....

azaz .....

.....

A.....Pengő.....fillérről kiállítandó.....

.....

.....

Budapesten, 192.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

megfelelőek. UN. 929 II 8

23

Abonyi Tivadar
festőművész

*** Az Ernst-Muzeum csoportkiállítása.** Öt művész mutatkozik be az *Ernst-Muzeum* uj kiállításán. A meglepetés *Abonyi* Tivadar kiforrott, érdekes művészete. Színészpályájának felivelt derekán csodálatos szorgalommal, akarattal és mindenesetre nagy, friss tehetséggel ült le a vászon elé. (Ugy tudjuk, szép és értékes szobrokat is farag!) Most kiállított kollekciója: olasz tájai, igen szép aktja östehetségét árulják el, amelyet vasszorgalommal, kulturával, önfegyelemmel tudott ilyen nemes formákba szoritani. A legnagyobb kiváncsisággal várjuk további fejlődését. *Burghardt* Rezső a lirai hangulatok, finom színek kiegyensulyozott, igen régóta elismert nevü müvésze. Téli tájai gyönyörüek, lelki üdülés elállni képei előtt. *Vass* Elemért már jól ismerjük franciaországi utjáról. Mostani képei is a világitás és a szinek problémáit vetik föl müvészi érettséggel. Egyik arcképe muzeálisan szép. *Petri* Lajos szobrász a részletesen kidolgozott, az anyaggal mindenkor számolni tudó faragás biztosszemü és kezü mestere, különösen portréfejei szépek. *Istokovits* Kálmán grafikája ha elképzelésben szerteleen, fiatalosan tuláradó, sokszor tulhangos és novellisztikus is, kivételben eredeti, friss klasszikusan érett. Csodálatos tehetség, aki eredeti utakon már igen messzire jár. *Simkovits* Jenő grafikája zártabb, talán mélyebb és egységesebb is, de nem olyan szárnyaló és képzeletdus. Mind a ketten káprázatos biztonságu müvészei a karcoló tünek. *Szüle* Péter festményei egységes tónusban tartott, halk harmóniáju, izlésesen választékos képek, a *Verandán* cimü festmény szürkéi és zöldjei gyönyörüen hatnak. A kiállitás nivós, kiegyensulyozott; bőségben feltárja az uj értékeket. *(m. j.)*

Magyarság

1929 II 2

5+
12

Fizetési

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztá

.....

Pengő

azaz

A ..... Pengő ..... fillérről kiállítandó

.....

.....

Budapesten, 192...

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv lap-száma	Számlázás

Abonyi Tivadar
festőművész

24.

— **Az Ernst-muzeum csoport-kiállításának bezárása.** Az Ernst-muzeum nagysikerű csoport-kiállítása, melyen *Abonyi Tivadar*, *Burghardt Rezső*, *Istokovits Kálmán*, *Smikovits Jenő*, *Szüle Péter*, *Vass Elemér* festők és *Petri Lajos* szobrász vesznek részt, vasárnap, e hónap 17-én zárul. A kiállítás délelőtt 9 órától délután 4 óráig van nyitva.

Pesti Hirlap
1929 II. 15

5 f
1. n

Pénztári szám.....

alvány.

.....nak, címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

.....

.....ért

[redacted]

[redacted]

[redacted] fizetendő.

.....bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

(25)

MDK

Abonyi Tivadar

Tanulmányfej, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

18. 1.

126

Abonyi Tivadar
Tanulmányfej, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924.
18 l.

27
MDK

Abonyi Tivadar

Képzőműv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924. dec. 19.

Abonyi Tivadar. fetőmű vén.

28

S Órai Ujság.
1929. II. 2., 5.
(:Kritika.:)

Abonyi Jestő

8 órai lépés

1924 dec. 18. 8. l.

Aborszi Sivadar
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-museumban – festmé-
nyeivel szerepel az ismert szinész. Mint kéz művész
lép elénk, aki teljesen magáévá tette az impresszi-
onizmus nagy értékeit

Magyarország
1929 II. 2.

30

Aborszi Sivadar
testőművész

Csoportkiállítás - Ernst - muzeumban - képeivel szerepel. A rokonszenves színés váratlanul mint testő lépett egy másik művészet szinpadára. Bizonyos, hogy nem tolakodó ott, mert tehetsége, a testi-szetre termettsége kétségtelen

Az Est

1929 II. 2

31

Aborigi Nivadur
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst – múzeumban – képeivel szerepel. Meglepetés a szimpadról ismert tehetsége színérzek pelentkezése a festőművészet terén. Amit bemutat, olyan bizonyott, biztos kezű művészre ~~mut~~ mutat, hogy nagy érdeklődéssel várjuk a folytatást. Mert az aki ilyen bérzen lép a szimpadról a kiállítási terembe, annak valamit igazolnia kell: melyik művészeti ág az énje? A szimpadi festés, vagy a paletta művészet.

Esti Kurír
1929 II. 2

Aborszi Sivadar
festőművés

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban – képeivel nerepel. Mi embera festészet terén, akit a szimpad deszkáról ismerünk. Hogy a pikturálor is van tehetséges, azt kimoly festői érzéket eláruló művei bizonyítják. Egyénisége még nem alakult ki, egyes munkái különböző hatásokról, eltérő törekvésekről beszélnek, azonban mindegyikben artisztikus impressiókat szikerül neki kifejezni. Különösen egy pelenczes tej árul el izlést és festői kultúrát.

Budapesti Hirlap
1929 II 2

33

Aborrgi Tivadar
festőművén

csoport kiállítás – Ernst-muzeumban – képeivel szerepel. – Szinész, de nehány esztendő óta ill-ott bomoly készültségű képekkel jelentkezett mint festő. Most egy Eis terme van és ezt a termet meg tudja töltenni. Ez nem a képek számára, hanem a kvalitására vonatkozik. nem felületes és ulcsó dolgokat keres, hanem bomoly mondanivalókat, tájképben, portréban és figurális studiumban. Tó utan jár és sáms, jó eredményekkel. –

Magyar Hirlap
1929 II-2.

34

Abonyi Rivadar
festőművész

Csoportkiállítás - Ernst - muzeumban - képével szerepel. A tehetséges fiatal szinész először lép fel mint önálló kiállító. Képein igen finoman kezeli a tónusokat. Nagyon jól látja meg a tónusos művészetélez különösen alkalmas tájrészeket, a danzigi ó-német utcák romantikáját, amelyeknek mélabús hangulata szépen érvényesül képein. Van egy igen kvalitásos aktja is, s egy komoly fizyelemre méltó portrétanulmánya: Felmezes Fej. - Elindulása teljes mértékben biztató

Nemzeti Újság
1929 II. 2

35

Abonyi Tivadar
Istőművész

Csoportkiállítás – Ernst – museumban – képeivel szerepel. Nevével most találkozunk kiállításon először. Fiatalos, de szép kérültségű művész. Az egyetlősége azonban még csak csután lesz kialakulandó. –

Ujság
1929 II. 2.

36

Aborszi Tivadar
Festőművész.

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban – képeivel szerepel. Egyszerre mint kérs festő áll elénk, komoly kultúrájával átélte az impresszionismus eredményeit, s munkái igaz hivatottságot árulnak el. –

Pesti Naplo
1929 II. 2

37

Ábrányi Tivadar
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban – képeivel szere-
pel. – Meglepetés bemutatkozása, akit eddig csak
szimpadról ismertünk. Mint festő is szokonszerves,
megnyerő felemény. Balladai hangulatu alaza
városok, gótikus német utcák festőpoétája, akinek
szemben egy fél megfigyelt és elegánsan vásznra-
vitt női aktja is komoly figyelmet érdemel. –

Pesti Hirlap
1929 II. 2

38
MDK

Abonyi-Tivadar

Vicenza, festm.
A Krantor Danzigban, xxxxx festm.
Leányfej, xxx festm.
Félakt, festm.
Jelmezes fej, festm.
Genova, festm.

Ernst Múz. lap. kiáll. 1929. febr. 12 l.

Abonyi Tivadar

A müvész jelenleg, mint szinmüvész játszik a Magyar Szinházban. A kritika szerint "az uj magyar festőtehetség" képei mindenütt feltünést keltenek. 192o-ban beiratkozott a Képzőmüvészeti Főiskolára, ahol Benkhardt Ágoston és Réthy professzorok tanitványa lett. 1924-ben elvégezte tanulmányait és 1928-ig a Főiskolán mint tanársegéd müködött Benkhardt professzor mellett.

A HÉT, Bp. 1929. febr. 7.
V. évf. 6. sz. 4. lap.

(40) 2.

Abonyi Tivadar

A Képzőművészeti Főiskola előtt, érettségi után a Sziniakadémiát is elvégezte. Saját véleménye szerint a festészetben naturalista felfogásban dolgozik. A beszámoló megállapitja, hogy a festészetben talán verizmusnak lehetne nevezni azt, amit a müvész csinál. A lap bemutatja a müvész arcképét. Repr.

A HÉT, Bp. 1929. febr. 7.
V. évf. 6. sz. 4. lap.

[41] MDK

Abonyi Tivadar

Marienkirche Danzigban, festm.
Erdő belseje, festm.
La Turbie, "
A Katzenmuttergasse Danzigban, festm.
Kis kompozició, festm.
Női fej, festm.

Ernst Muz. 1o2. kiáll. 1929, febr. 12 l.

42 M.D.K.

Abonyi Tivadar

"Abonyi Tivadar otthagyja a sz." /valószinüleg szinpadot, vagy szinházat, de nem lehet megállapitani a cimet, mert valamelyik "kutató" kivágta a lapot. A cikket dr. Lázár irta, a keresztnevét szintén levágták./
A müvész "Erdőrészlet" c. képének repr.-ját és fényképét hozza a lap. A cikk beszámol arról, hogy a szinmüvész, mint festő "..berukkolt az Ernszt Muzeumba." Valószinüleg a lap több alkotásának repr.-ját bemutatta, de a hiányosság miatt ezt sem lehet megállapitani.
Szinházi Élet. Bp. 1929. febr. 10-16. XIX. évf. 7. sz. 54. lap.

43

Abonyi Tivadar.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1929-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

[44]

MDK

Abonyi Tivadar

Az Ernst-Muzeum csoportkiáll. Képzőművészet
1929. 17. sz. 50.l.

[45]

Abonyi Tivadar

Műcsarnok téli tárlatán akt-ja szerepelt.

M·929·XII·22·

[46]

Abonyi Tivadar

Műcsarnok téli tárlatain szerepelt.

MH.929.XII.22.

Abonyi Tivadar

47

Műcsarnok téli kiállításán képé-
vel szerepelt.

BÖM. 929. XII. 22.

[48]

Abonyi Tivadar

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

BH. 929. XII. 22.

[49]

Abonyi Tivadar

Műcsarnok téli tárlatain „Fekvő“ aktja szerepelt.

NU·929. XII·22.

Abonyi Jivadar

50

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

N. Ü. 929. XII. 22.

MDK

Abonyi Tivadar f. Mátyás-utca 18.

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 26 l.

52

MDK

Abonyi Tivadar
Fekvő akt

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 23 l.

153

Abonyi Tivadar

MDK

Fekvő akt, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

M.D.K.
54

Abonyi Tivadar

Az Andrássy-uti Szinház tagja, "..nemcsak szinész, hanem festő is. Tavaly a Fészekben volt sikeres kiállitása, idei kiállitását az Ernst-muzeumban rendezi. Ezen a kiállitáson több szinházi ember portréjával is szerepel majd."-irja a lap. Fényképét munkaközben hozza a lap, Hegedüs Tibornak, a Vigszinház rendezőjének portréját festi.

Szinházi Élet. Bp. 193o. jan. 26.- febr. 1. XX. évf. 5. sz. 35. lap.

MDK.

55

Abonyi Tivadar festő

"Fevő akt" /olaj/
"Virágcsendélet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1931. december.
25.l.

MDK
(J6)

Abonyi Tivadar, festöm.

1. Fekvö akt. Olf. 108x80 J.1.j.
2. Velence. Olf. 64x46 J.1.b.
3. Fekvö akt. Olf. 48x68 J.1.b.
4. Tapolcai részlet, Olf. 46x64 J.1.j.

Árv. ~~XXXXX~~. 1932.I.rk.sz. 61.sz. 13.l.
Közl.

157

Abonyi Tivadar

A lap felsorol hat olyan művészt, akik főfoglalkozásuk mellett más művészi tevékenységet is folytatnak: "A tehetség nem jár egyedül" cimmel:
Kürthy György, Gellért Lajos, Abonyi Tivadar, Rónai Géza, Páris Ila, Gaál Franciska.

Abonyi Tivadar az Andrássy uti Szinház tagja, aktiv festőművész, tárlatokon szerepel müveivel.
Arcképét hozza a lap. Repr.

Délibáb, Bp. 1932. okt. 22. VI. évf. 43. sz. 8-9. lap.

58

Abonyi Tivadar

Kiállít

8-ó. U. 932 XII. 18.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

(19)

Abonyi Tivadar

MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

(60)

Abonyi Tivadar

A lap bemutatja a művész portréját Kiss Ferenc szinművészről.
Repr.

Délibáb, Bp. 1933. május 2o VII. évf. 21. sz. 12. lap.

Abonyi Tivadar

161

Festménye egy szegény fiatal párt ábrázol kicsiny gyermekkel.
Repr.
Bogdán Ada: „A prózai bonviván mint festő, a tenorista, mint szobrász" cimmel három müvészről ir, aki foglalkozása mellett festészettel és szobrászattal is foglalkozik. A szinmüvész Abonyi, a háboru ztán három éven át, mint segédtanár müködött a Képzőmüvészeti Főiskolán. 1929-ben kollektiv kiállitást rendezett nagy sikerrel. Lefestette dr Mihályfi Ákos és dr, Kiss János egyetemi tanárokat. 1929-3o-ban a Mücsarnokban mutatta be müveit. A művészt munka közben egyik festménye előtt bemutatja a lap. Repr. Délibáb, Bp. 1935. jan. 19. IX. évf. 4. sz. 25. lap.

62

Abonyi Tivadar
Tájkép, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.
29 l.

MDK 63

Abonyi Tivadar, festöm.

Tájkép. Olf. Jelz.

Árv. Közl.1936.márc.76.sz..2.rk.sz. 29.l.

MDK
164

Abonyi Tivadar,festö

Tájkép. /Jelzett./ ol.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
25.1.

Abonyi Tivadar

Az állami szinházak volt intendánsa Bánffy Miklós és az Operaház igazgatója Márkus László, főfoglalkozásán kivül szinpadképeket és kosztümöket is tervezett az előadásokhoz. Abonyi Tivadar, a Nemzeti Szinház tagja önálló kiállitást rendezett festményeiből. Gellért Lajos vaskos terjedelmü albumokban adta ki karikaturáit. Dávid Mihály, a Magyar Szinház müvésze kitünő portrékat fest. Kürthy József a Nemzeti Szinház tagja a diszlet és kosztümtervezés mellett szintén müvészi portrékat készit.

Délibáb, Bp. 1936. okt. 17. X. évf. 43. sz. 9-lo. lap.

Abonyi Tivadar

Az Operaház baritonistájáról, Lendvai Andorról szóló cikk "A cselszövő operaénekes" cimmel közli, hogy a müvész főfoglalkozása mellett karikaturákat is készit, melyeket bemutat a lap: Bródy István szinigazgató, Brodszky Miklós zeneszerző, Marton Géza karmester, Komlós Vilmos szinmüvész Sajó szerepében, Eisemann Mihály zeneszerző, Forró Pál iró, Fleischer Antal az Operaház karnagy és végül saját karikaturája. Ezenkivül a cikk még felsorol néhány olyan szinmüvészt, akik képzőmüvészettel is foglalkoznak müvészi szinten. Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1936. okt. 17. X. évf. 43. sz. 9-10. lap.

[67] MDK

Abonyi Tivadar

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 17 l.

68

MDK

Abonyi Tivadar, festöm.

Tájkép. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 17.l.

MDK (69)

Abonyi Tivadar

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 15 l.

M.D.K. 170

Abonyi Tivadar a Nemzeti Szinház tagja.

Képzőművészeti Főiskolát végzett. Nagysikerü kiállitása volt az Ernst muzeumban. Most készül ujabb kollektiv kiállitására. Képei vannak a Szkésfővárosi Muzeumban és az állam is vásárolt tőle képeket. Fényképen mutatja be a lap a müvészt munkaközben és egy kész képét "Munkáscsalád" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1937. febr. 7-13. XXVII. évf. 7. sz. 24. lap.

[71] 1

Abonyi Tivadar

"Szinházi tárlat" cimmel Kálmán László számol be három szinészfestőről:
Abonyi Tivadar, Boray Lajos és Kürthy György szinmüvészek munkáját ismerteti:
Abonyi Tivadar: "Portré"-ját /női képmás/ bemutatja a lap. 1929-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitást, később a Mücsarnokban mutatta be festményeit. Szinész társai közül Törzs Jenőt festette le. Komoly sajtó visszhangja volt, a kritika ismételten kiemelte.
Boray Lajos: "Balatoni táj" c. müvét bemutatja a lap. Simon Zsuzsa és Mezei Mária édesanyjának arcképét emliti meg a riport. Délibáb, Bp. 1937.május8.XI.évf. 19. sz. 19-2o. lap.

Abonyi Tivadar

Boray Lajos tizenkét éves kora óta fest. Három évig Párisban tanult. René Herbst tanitványa volt. Később szerződtette a párisi Studio Siège reklámművüvészeti irodája, ahol, mint tervező müködött. 1933-ban a Nemzeti Képzőművészeti kiállitáson, később a Mücsarnok tavaszi tárlatán szerepelt. Itt két festményével: "Badacsony" és "Balatoni tájképével nagy sikere volt. Kürthy György a Nemzeti Szinház tagja. A lap bemutatja Az ember tragédiájához tervezett diszletét. A Nemzeti Szalonban Márffy Ödönnel és Gulácsy Lajossal együtt szerepet. Londoni és párisi szinpadmüvészeti kiállitásokon nagy sikerrel szerepelt.

Délibáb, Bp. 1937. május 8. XI. évf. 19. sz. 19-20. lap.

(73) MDK

Abonyi Tivadar, festöm.

Tájkép. Olf. Jelz.

Árv. Csarn. 1937.okt. 83.sz. 17.1.

(Árv. Kösl. rk. m.)

Abonyi Tibor /A lap Tivadar helyett Tibor nevet ir./

Négy szinész-képzőmüvész alkotását mutatja be a lap "A szinészek mint festők és szobrászok" c. kiállitásról:
Abonyi Tibor: "Kiss Ferenc"-ről készitett arcképét,
Boray Lajos: "Madonna" c. festményét,
Táray Ferenc: „Csendélet" " és
Baróthy József: "Önarckép" c. szobormüvét.
Repr.

Délibáb, Bp. 1937. dec. 25. XI. évf.
52. sz. 14-16. lap.

MDK

Abonyi Tivadar színész és festő

Rembrandt, Nemzeti Kamaraszinház

Uj Magyarság, 1939. okt. 15.

76

Abonyi Tivadar.

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon Buda
ostromárál szóló festménye szerepelt.
(említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1951. Okt. 2.

MDK

Abonyi Tivadar

Tamás E: Magy. katona a ... Kis Ujság, 1951. okt. 2. 4 l.

MDK 78

Abonyi Tivadar

Buda ostroma, of.

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt.
1951. szept. 3 l.

79 [illegible]

ABONYI Tivadar

Münet beküldte a kiállitásra

Gyűlik a IX. Pezzőművészeti kiállitás anyaga a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1962. január 4. 4. e.

Ábrányi Tivadar

180

a Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963

37.o.

1.-es számu cédula

M.D.K.

Abonyi Tivadar

Potoczky Julia: Ketten a gyémántdiplomások között cimmel ir két müvészről. Egyikük Abonyi Tivadar operai rendező, akit budai mütermében keresett fel az ujságiró. A müvész elmondja, hogy már szinész korában, pályája kezdetén is foglalkozott festészettel, Benkhardt és Réti voltak a mesterei. Majd Szegeden a Nemzeti Szinházban rendezett operákat. 1942-45-ig a Zeneművészeti Főiskola tanára, s mint a cikk irja egész nemzedéket nevelt az operai szinjátszásra. Több ismert festő müvészt nevelt fel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. okt. 13.
XI. évf. 41. sz. 20-21. lap

2.-es számu cédula. M.D.K.

Abonyi Tivadar

A Képzőművészeti Főiskola tanársegédeként és az Iparművészeti Főiskola tanáraként éveken át oktatott, nevelt fel festőművészeket és grafikusokat.
A müvész fényképét egyik portréjával bemutatja a lap. "Verona, az Adige partja" c. festményén dolgozik.
Abonyi Marianne operaénekesnő és Abonyi Géza szinmüvész a Nemzeti Szinház volt tagjának testvére a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. okt. 13.
XI. évf. 41. sz. 2o-21. lap

83

Abonyi Tivadar

Született Budapesten, 1887. x. 18 – + ugyanott 1968. x. 9, színész, rendező, festő. Iparművésznek készült.

Hont Ferenc – Staud Géza: Színházi kislexikon. Budapest, 1969.

15 l.

ABONYI Tivadar festő

(84)

SzL 1994. 12.

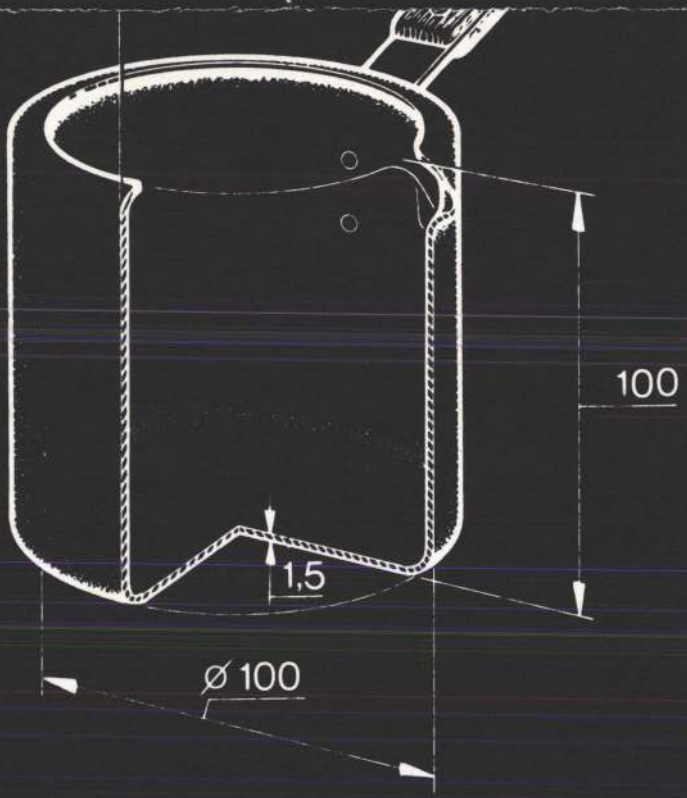
100
1,5
ø 100